

Chaḷhasa-gētipiḷakaḤi
Suttantapiḷake SaḤyuttanikēye

SAGḘTHḘVAGGA

NIDḘNAVAGGASAḤYUTTAPḘḘI

Marammaraḷhe Sēsanikappamukhaḷḷēna
MuddaḶayantēlaye muddēpitē

Romanized from Myanmar version published in 1999

© BuddhasĒsanasamiti

PĒĀi Series 12

First published in 2008 by BuddhasĒsanasamiti

Yangon, Myanmar

THE PĀĒI ALPHABET
IN BURMESE AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

အ a   အာ Ā   အိ i   ဤ Ḥ   ဥ u   ဦ | ဧ e   ဩ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

က ka   ခ kha   ဂ ga   ဃ gha   င -a
 ဇ ca   ဆ cha   ဇ ja   ဈ jha   ဠ Ḍa
 ဋ Ḍa   ဌ Ṭha   ဍ Ḥa   ဎ Ḥha   ဏ Ṇa
 တ ta   ထ tha   ဒ da   ဓ dha   န na
 ပ pa   ဖ pha   ဗ ba   ဘ bha   မ ma

ယ ya   ရ ra   လ la   ဝ va   သ sa   ဟ ha   ဠ Ḍa   Ṇ

VOWELS IN COMBINATION

က့ Ḥ = Ā   ဝိ = i   ဝိ = Ḥ   ကု Ḥ = u   ကု Ḥ = | ကေ = e   ကေ = o

က ka   ကာ kĀ   ကိ ki   ကိ kĀ   ကု ku   ကု k| ကေ ke   ကေ ko
 ခ kha   ခါ khĀ   ခိ khi   ခိ khĀ   ခု khu   ခု kh| ခေ khe   ခေ kho ...

CONJUNCT-CONSONANTS

ကက kka	ဃ် -gha	ကူ Ṇha	ဈ dhya	လု pla	လူ lla
ကွ kkha	ဇ cca	ကူ ṆĀ	ဇ dhva	လု pba	လူ lya
ကျ kya	ဆ ccha	ကူ Ṇa	ဇ nta	လု bbha	လူ lha
ကြ kri	ဇ jja	ကျ Ṇha	ဇ ntva	ဈ bya	ဂု vha
ကလ kla	ဈ jjha	တ္တ tta	ဇ ntha	ဠ bra	တ္တ sta
ကွ kva	ည ṆḌa	တ္တ ttha	ဇ nda	ဇ mpa	ကြ strā
ဈ khya	ဠ Ṇha	တ္တ tva	ဠ ndra	ဇ mpha	သ္မ sna
ခွ khva	ဠ Ṇca	ကျ tya	ဇ ndha	ဇ mba	ယု sya
ဂွ gga	ဆ Ṇcha	ကြ tra	ဇ nna	ဇ mbha	သု ssa
ယွ gggha	ည Ṇja	ဇ dda	ဈ nya	ဇ mma	သ္မ sma
ဈ gya	ည Ṇjha	ဇ ddha	ဇ nha	ဈ mya	သ္မ sva
ဂြ gra	ဠ Ṇa	ဈ dya	ဠ ppa	ဈ mha	တ္တ hma
ကံ -ka	ဠ Ṇha	ဠ dra	ဠ ppha	ယု yya	တ္တ hva
ခံ -kha	ည ḤĀ	ဇ dva	ဈ pya	ယု yha	ဠ Ḥha
ဂံ -ga					

၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၀
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

NidĒnakathĒ

SirimatĒ amhĒkañ Buddhena BhagavatĒ ArahatĒ SammĒsambuddhena sakalalokapatthaĀmahĒkaruĀĒsinehasiniddhahadayena sabbattha appaĀihatasabbaĀĀutĒnĒvaraĀĒdiĀĒĀobhĒsasamujjalitena sanarĒmaralokagurunĒ sadevakassa lokassa atthĒya hitĒya sukhĒya dhammo ca vinayo ca desito paĀĀatto, so pariyattipaĀipattipaĀivedhavasena vibhattesu tĒsu saddhammesu pariyattisaddhammo nĒma, tadeva ca sĒsanaĀĀhitiyĒ pamĒĀañ, satiyeva hi tasmiñ itare uppajjanti, nĒsati, vuttaĀhetañ **A~guttaraĀĀhakathĒyañ—** (Añ-Āha 1. 72 piĀhe)

“Suttantesu asantesu, pamuĀhe vinayamhi ca.
Tamo bhavissati loko, s|riye attha~gate yathĒ.

Suttante rakkhite sante, paĀipatti hoti rakkhitĒ.
PaĀipattiyañ ōhito dhĒro, yogakkhemĒ na dhañsatĒ”ti.

Teneva ca saddhammaciraĀĀhitikĒmino theravarĒ MahĒkassapĒdayo pariyattisaddhammasa~khĒtañ TepiĀakañ Buddhavacanañ sa~gĒtimĒropetvĒ BuddhasĒsanañ sañrakkhiñsu, tañkĒlikĒ ca rĒjĒno saddhammĒbhivuddhikĒmĒ tesañ sa~gĒtikĒrĒnamanubalappadĒnena sahĒyattamupĒgamuñ.

TathĒ hi cat|hĒdhikatimĒsaparinibbute Bhagavati MahĒkassapattherappamukhehi paĀcahi arahantasatehi RĒjagahe **paĀhamĒ dhammasa~gĒti** katĒ raĀo MĒgadhassa AjĒtasattuno visĒĒnuggahamĒdĒya.

Vassasataparinibbute ca Bhagavati MahĒyasattherappamukhehi sattahi arahantasatehi VesĒliyañ **dutiyĒ dhammasa~gĒti** katĒ, tadĒ ca KĒĒsoko mahĒpati tesañ sahĒyattamupĒgato.

TathĒgataparinibbĒnato pana dvinnañ vassasatĒnamupari paĀcattiñsatime vasse MahĒmoggaliputtatissattherappamukhehi arahantasahashehi PĒĀaliputte **tatiyĒ dhammasa~gĒti** katĒ sakalalokapatthaĀayasassa DhammĒsokassa bh|patino niratisayĒnuggahañ laddhĒna.

SammĒsambuddhapariniibbutito pana catunnaĀ vassasatĒnamupari paŪŪĒse vasse La~kĒĒĒpe VaŪŪagĒmaŪirĒjino kĒle MĒĒtulajanapade ŒlokaleŪe **catutthĒ dhammasa~gĒti** katĒ paŪcahi arahantasatehi MahĒdhammarakkhitattherappamukhehi, yĒ loke “potthakĒĒropanasa~gĒtĒ”ti pĒkaŪĒ.

Buddhavassee pana catussatĒdhikadvisahassĒnamupari pannarasamasa~khyāĀ sampatte imasmimpi MarammaraŪŪhe **MindonnĒmassa mahĒdhammarĒjino** kĒle Mandalay itipĒkaŪe RatanĒpuŪjanagare **paŪcamĒ dhammasa~gĒti** katĒ catussatĒdhikadvisahassattherehi DakkhiŪĒrĒmavĒsĒtipiŪakadharabhadantajĒgarattherappamukhehi tasseva raŪŪo anavasesĒnuggahamĒdĒya, yĒ loke “selakkharĒropanasa~gĒtĒ”ti vuccati.

ItthaĀ sudaĀ Buddhassa Bhagavato sĒsanaĀ iddhaŪceva hoti phĒtaŪca vitthĒrikaĀ bĒhujaŪŪaĀ puthubh | taĀ yĒvajjatanĒ.

CirakĒlato panetaĀ BuddhavacanaĀ lekhaparamparĒya ceva muddaŪaparamparĒya ca anekakkhattuĀ parivattiyĒbhataĀ na sakkĒ dĒni vattuĀ “paŪhamadutiyatatiyĒdisa~gĒtimĒropitĒkĒreneva sabbaso parisuddhan”ti, aŪŪadatthu panĒdhunikapotthakesu saĀvijjamĒnehi kehici pamĒdalekhĒdisaŪjĒtakhalitĒdhikaparibhaŪŪhapĒŪhehi malĒnamevetaĀ, tathĒ hi nĒnĒdesiyapotthakesu aŪŪamaŪŪaĀ saĀsandiyamĒnesu anekĒ visadisapĒŪhĒ dissanti.

Tatoyeva ca Buddhavacanassa suparisuddhabhĒvakĒmino mahĒtherĒ sasatthantarapĪŪakattayakovidĒ dhammavinayaĀ vĒcentĒyeva te khalitĒdhikaparibhaŪŪhapĒŪhe disvĒ evaĀ samacintesuĀ kathesuĀ ca—

“AdvayavĒdino suparisuddhavacanassa tassa Bhagavato pĒvacanaĀ advayaĀ suparisuddhaĀ nimmalamevassa, imesu pana pĒvacanapotthakesu aŪŪamaŪŪaĀ visadisĒ ceva aparisuddhĒ ca pĒŪhĒ dissanti, nissaĀsayaĀ kho ayameva m | lapĒŪho, yo nesaĀ yuttisampanno, tadaŪŪo pana pamĒdalekhpĒŪhoyeva, tĒdisĒ ca dissanti ĒdhunikapĒvacanapotthakesu kismiŪci kismiŪci ŪhĒne.

KĒmaŪcetedĒni na tĒva bahutarĒ, yĒva yathĒbh | taĀ pĒĒiyĒ atthaĀ paŪisedheyuĀ, etarahi pana asodhiyamĒnĒ te gacchante gacchante

kĒle bahutarĒ bahutarĒ jĒyeyyuĀ, taĀkĒlikĒ ca pacchimĒ janĒ te sodhetuĀ
asamatthĒ yathĒdhippetaĀ pĒĒiyĒ atthaĀ na sammĒ jĒneyyuĀ, evamete
saddhammassa sammosĒya antaradhĒnĒya saĀvatteyyuĀ.

VuttaĀ hetaĀ **A-guttaranikĒye**— (AĀ 1. 60 piĒhe)

‘Dveme bhikkhave dhammĒ saddhammassa sammosĒya antaradhĒnĒya
saĀvattanti, katame dve, dunnikkhittaĀ ca padabyaĀjanaĀ attho ca dunnĒto,
dunnikkhittassa bhikkhave padabyaĀjanassa atthopi dunnayo hoti, ime kho
bhikkhave dve dhammĒ saddhammassa sammosĒya antaradhĒnĒya
saĀvattantĒ’ti.

YaĀn|na mayaĀ te sodhetvĒ nimmalaĀ parisuddhaĀ BuddhavacanaĀ
sampatiĒhĒpeyyĒma, tadassa saddhammaciraĒhitiyĒ bahujanahitĒya
bahujanasukhĒya ca, taĀ pana na sukaraĀ sampĒdetuĀ aĒatra
dhammikarĒj|namanuggahenĒ”ti.

SĒ panĒyaĀ kathĒ patthaĒ sĒdhanaparamparĒya, sutĒ ca **U Nu**
nĒmadheyaggamahĒmaccappamukhehi MarammaraĒhissarehi, sutvĒna te
evaĀ samacintesuĀ sammantayiĀsu ca “na kho panetaĀ amhĒkaĀ
patir|paĀ, ye mayaĀ pubbakehi dhammikehi dhammarĒj|hi
samanuggahitassa BuddhasĒsanassa parihĒnikĒraĒaĀ passamĒnĒyeva
ajjhukekkhitvĒ appossukkĒ vihareyyĒma, yaĀn|na mayaĀ
sĒsanopakĒrupĒye sampĒdetvĒ visesato ca ĒdhunikapĒvacanapotthakesu
dissamĒne saĀsayaĒhĒnĒye pamĒdalekhapĒhe saĀsodhetukĒmĒnaĀ
mahĒtherĒnaĀ ajjhĒsayaĀ parip|retvĒ BuddhasĒsanaĀ anuggaĒheyĒmĒ”ti,
atha te sabbepi sĒsanĒnuggahĒya katasanniĒhĒnĒ ahesuĀ.

AnuggahitukĒmehipi ca tehi na sakkĒ ĒĒya kĒtuĀ vinĒ
mahĒjanacchandasaĀjĒtopadesena, mahĒjanappatinidhibh|tĒ hi etarahi
MarammikĒ rĒjĒno, upadeso ca santhĒgĒrasamitiyaĀ
mahĒjanappatinidhibh|tĒnaĀ matisajĒvĒnaĀ chandeneva samuppajjati,
tasmĒ BuddhasĒsanĒnuggahĒya santhĒgĒrasamitiyaĀ ekaĀ dhammupadesaĀ
paĒĒĒpetvĒ **BuddhasĒsanasamiti** nĒma mahĒsamiti samuĒhĒpitĒ. TassĒ kho
pana samitiyĒ sabhĒpati hoti *ThadosirĒsudhammopĒdhidhĒrĒ* **Sir U**
Thwinvhayo mahĒseĒhi, upasabhĒpati pana
ThadosirĒsudhammopĒdhidhĒrĒyeva **U Thein Maung**vhayo
padhĒnaĒĒavinicchayamandiramhi mahĒkkhadassĒdhipati,
sabbakammavidhĒyako pana

hitadharo *ThadomahĒsaresĒth* | pĒdhiko **U Chan Htun**vhayo upadesikĒdhipatipadhĒnanĒftivedimahĒmantĒ. BhaŌĒuppĒdako pana raŌŌhissarĒnaĒ patinidhibh | to **U Win** nĒmadheyyo sĒsanaŌŌhĒnikamahĒmatto.

Atha te BuddhasĒsanasamitikĒ “yĒyeva kho panatthĒya samuŌŌhĒpitĒyaĒ samiti, tadatthamidĒni visesato kĒhĒmĒ”ti MarammaraŌŌhehhipĒkaŌaguŌasamudayasamudite tattha tattha padhĒnanĒyakabh | te paropaŌŌĒsamahĒthere dĒghadassino nimantiya evamĒrocesuĒ “ayaĒ bhante amhĒkaĒ BuddhasĒsanamahĒsamiti BuddhasĒsanĒnuggahatthĒyeva raŌŌhissarĒnaĒ dhammupadesena samuŌŌhĒpitĒ, sacedĒni bhante pubbe viya dhammasa~gĒtiĒ katvĒ sĒsanaĒ paggaŌhitsuĒ yujjeyya, mahĒtherĒ ca tathĒ kĒtumiccheyyuĒ, vissatthĒva bhante karontu, mayaĒ tattha kĒyaŌĒĒapaccayabalehi niravasesaĒ byĒvaŌĒ bhavissĒmĒ”ti.

Atha kho te mahĒtherĒ “dhammasa~gĒtiĒ karissĒmĒ”ti katasanniŌŌhĒnĒ evaĒ pativedesuĒ “kattabbĒyevessĒ dhammasa~gĒti, nesĒ na kattabbĒ, tasmĒ mayaĒ dĒni piŌakapotthakĒni paŌcamasa~gĒtisiĒlekhĒya samĒnetvĒ tĒniyeva sarĒraĒ katvĒ pĒĒisaĒsodhanapubba~gamaĒ dhammasa~gĒtiĒ kassĒma, yĒya Ēdhunikapotthakesu paramparĒparivattanavasena saŌjĒtĒ pamĒdalekhapĒŌhĒ ca nirĒkarĒyissanti, visodhitaŌca suparisuddhaĒ pĒvacanam | laĒ labhitvĒ taĒ muddĒpetvĒ sakalaloke nĒnĒraŌŌhesu nĒnĒdesesu byĒpanavasena BuddhasĒsanassa ciraŌŌhiti ca sĒdhiyissati, sabbe ca TheravĒdikĒ raŌŌhĒ MarammaraŌŌhasahitĒ ekato hutvĒ BuddhasĒsanaĒ abh | tapubbapaggahena paggaŌhitsuĒ labhissanti, sĒ ca purimikĒ paŌca sa~gĒtiyo upanidhĒya **chaŌŌhasa~gĒti** nĒma bhavissati, taŌca sabbaĒ bhavissati bahunahanitĒya bahunanasukhĒya atthĒya hitĒya sukhĒya devamanussĒnaĒ, bah | ni panettha ĒvassakakiccĒni paŌikacceva samĒdapetabbĒni tumhĒkamĒyattĒni, tasmĒ sa~gĒtikĒlavavatthĒnĒdikiccaĒ tumhĒkaĒyeva bhĒro hot |”ti.

Atha te BuddhasĒsanasamitikĒ sĒsanapĒlakĒnaĒ mahĒtherĒnaĒ chandaŌca ruciŌca samĒdĒya ovĒdaŌca sirasĒ sampadicchitvĒ therĒnaĒ ceva attano ca kattabbakiccĒnaĒ pariniŌŌhĒnasamayaĒ sallakkhetvĒ “ayaĒ chaŌŌhasa~gĒti SammĒsambuddhparinibbĒnato catussatĒdhikĒnaĒ dvinnaĒ vassasahassĒnamupari

a00hanavutime vasse vesĒkhapu00amito pa00hĒya ĒrabhitabbĒ, dve ca vassĒni kattabbĒ, pa0cannaĒ ca sĒsanavassasahassĒnamupaĒĒhavasse vesĒkhapu00amiyaĒyeva parini00hĒpetabbĒ”ti sa-gĒtikĒlaĒ vavatthapesuĒ.

Tato pa00hĒya ca te punappunaĒ sannipativĒ sammantayitvĒ sa-gĒtiyĒ pubbakiccesu nirantaraĒ byĒva0Ē honti, “mahantaĒ kho JinasĒsanaĒ mahatiyĒyevetaĒ p|jĒya p|janĒyan”ti mantvĒ tehi kĒĒpitĒni mahantamahantĒni sĒsanamandirĒni, tattha sa-gĒtiĒ kurumĒnassa bhikkhusaĒghassa sukhasannisajjattaĒ sannipĒta00hĒnabh|taĒ mahantaĒ sa-gĒtimandiraĒ Yangon nĒma rĒjadhĒniyaĒ **SirĒma-galatthale Kaba Aye** (LokasĒma) nĒmakassa cetiyassa Ēsanne selapabbataguhĒvesena kĒĒpitaĒ tibh|makaĒ pĒyaso silĒ-i00hakĒyomayaĒ, evaĒ mahantampetaĒ ekasaĒvacchareneva parini00hĒpitaĒ iddhiyĒ ma00e nimmitaĒ, ta0ca bahi 0hatvĒ apekkhattaĒ sayaĒjĒtaselapabbato viya dissati, anto pavisitvĒ olokayataĒ pana olokitolokita00hĒnato dassanĒyaĒ pĒĒĒdikaĒ rama0ĒyaĒ atittikarameva hutvĒ devavimĒnamiva khĒyati. Tassa panĒvid|re aĒĒhateyyĒnaĒ sa-gĒtikĒrabhikkhusahassĒnaĒ nivĒsappahonakĒ cattĒro i00hakamayĒ mahĒpĒsĒdĒ ceva i00hakamayĒyeva bhojanamahĒsĒĒ ca mahĒsĒmĒpĒsĒdĒdayo ca mudda0ayantasĒĒ ca tatheva kĒĒpitĒ.

MahĒtherĒpi ca “sa-gĒtikiccaĒ nĒma therĒdheyyaĒ, therĒnaĒ ovĒdeneva kattabbaĒ, na vinĒ tena, tasmĒ bhikkhusaĒghassa ceva upĒsakĒna0ca sabbampi sa-gĒtipa0ibaddhamovĒdaĒ dĒtuĒ bhavitabbamettha ovĒdadĒyakasaĒghasabhĒyapĒ”ti Marammara00hadhaj|pame aggamahĒpa0ĒitopĒdhidhĒrino ca ra00hovĒdĒcariyasammate ca ra00havinayadharasammate ca a00e cĒbhipĒka0agarubhĒvanĒyĒdigu0aga0asama-ginoti parosataĒ nĒyakamahĒthere uccinitvĒ “cha00hasa-gĒti-ovĒdĒcariyasaĒghanĒyakasabhaĒ” nĒmekanĒ padhĒnamahĒsaĒghasabhaĒ pati00hĒpesuĒ, te ca nĒyakamahĒtherĒ SambuddhavacanaratanĒkarapĒrage vividhasatthantaragahanĒsa-gacĒrine therĒnuthere pa0cavĒsatimatte samuccinitvĒ “cha00hasa-gĒtidhurandharasabhĒ”ti ca sammannitvĒ tassĒ sabhĒya bhĒraĒ niyyĒtesuĒ sabbĒni sa-gĒtipa0ibaddhakiccĒni saĒvidahituĒ. Te ca sa-gĒtidhurandharasabhikĒ therĒ sakalamarammara00he **Nyaung Yan Sayadawti** abhipĒka0aĒ “AggamahĒpa0Ēito” pĒdhinĒ ceva “AbhidhajamahĒra00hagur|” pĒdhinĒ cĒti

dvĕhi MarammaraŏhissarasamappitopĒdhĕhi virĒjitaŃ jĒtiyĒ ĒstivassikaŃ upasampadĒya saŏhivassaŃ “BhadantarevataŃ” nĒma mahĒtheravaraŃ sabhĒpatiŃ katvĒ Tepiŏake Buddhavacane ceva nĒnĒsatthesu ca kovide dhammĒcariyakavipadappatte bhikkh | uccinitvĒ aŏhadasĒdivaggavasena parosataŃ pĒĒivisodhakavagge ceva sambahule ca paŏivisodhakavagge bandhĒpetvĒ visodhanappaŏivisodhanehi BuddhavacanaŃ suparisuddhattaŃ paŏipĒpetvĒ dhammasa-gĕtiŃ kĒtumĒrabhiŃsu, yathĒ taŃ porĒŏakasa-gĕtikĒrĒ.

Evaŏca pana ĒrabhĒyamĒnesu sa-gĕtipubbakicesu tehi sa-gĕtidhurandharasabhikamahĒtherehi TipiŏakapariyattisaŃsodhanakiccaŃ sampĒdetuŃ piŏakapotthakĒni anekabhĒge katvĒ MarammikĒnaŃ yathĒvuttapĒĒivisodhakavaggĒnaŃ visuŃ visuŃ niyyĒtitiĒni, na kevalaŏca MarammikĒnameva, api ca kho SĒhaĒasyĒmakambojalĒvosa-khĒtesu raŏhantaresupi padhĒnapĒmokkhabhĒvamĒpannĒnaŃ vibhĒvippavarapadappattĒnaŃ saŃgharĒjasaŃghanĒyakamahĒtherĒnaŃ ca santikaŃ pahitĒni visodhanĒya, evametĒni pamĒdakhalitĒdhikaparibhaŏhapĒhĒnaŃ nirĒkaraŏavasena visodhitĒni ceva paŏivisodhitĒni ca, atha tĒni anekavĒravisodhanena suvisodhitĒni suparisuddhĒni BuddhasĒsanamuddaŏayantĒlaye samappitĒni suŏhu muddĒpanĒya.

EvaŃ samappetvĒpi ca tehi sa-gĕtidhurandharasabhikamahĒtheravarehi “appeva nĒmettha evaŃ suvisodhitepi siyĒ avasiŏŏho kocipi doso, muddaŏakammakarĒnaŃ vĒ duŏhapitaŃ, tassapi sabbassa visodhanĒya bhavitabbameva osĒnasodheyypattapĒhakehipĒ”ti sampassamĒnehi sanikĒyambarapuŏŏindusa-kĒsĒnaŃ laddhaggamahĒpaŏĒitĒdipaŏĒiccapadĒnaŃ pĒvacanetarasatthapĒragĒnaŃ “catunnaŏca MarammikĒnaŃ ekassa ca La-kĒdĒpikassĒ”ti paŏcannaŃ mahĒtherĒnaŃ osĒnasodheyypattapĒhakasammuti dinnĒ, “yathĒtra na kocipi doso paŏŏĒyetha, yathĒ ca taŃ olokayataŃ paribyattaŃ suviŏŏeyyamassa, evamosĒnasodheyypattaŃ vicinitvĒ sodhent |”ti ca nesaŃ bhĒro kato.

LaddhasammutikĒ ca te paŏca mahĒtherĒ m | lasodheyypattapĒhakehi gahaŏhapaŏĒitehi ceva dhammĒcariyabhikkhupaŏĒitehi ca anekavĒraŃ parisodhitaŃ osĒnasodheyypattaŃ paŏivisodhitam | lapotthakena ceva

aŌŌehi sadesadesantarikapĒvacanapotthakehi ca vividhabyĒkaraŌĒdisatthehi
ca punappunaĒ saĒsandetvĒ
suvisadaparibyattakaŌĒavĒravĒkyacchedasa-ketataŌca sampĒpetvĒ mahatĒ
parissamena osĒnasodhanamakaĒsu, evamidaĒ piĀakavaraĒ
theravĒdĒnekĒyikavibudhappamukhĒnaĒ satthĒgamaratanĒlayasĒragĒhĒnaĒ
veyyĒkaraŌakesarĒnaĒ accantanimmalaŌĒŌavĒrinĒ paridhovitaĒ, taĒ
vibudhappavarekagocaraĒ vimuttirasassĒdabhĒgi hutvĒ ciraĒ vilasataĒ,
sakalopiminĒ loko saddhammanirato SammĒsambuddhaparĒyaŌo bhavatanti.

TenetaĒ vuccati—

1. M|lakaĒ pariyattĒva, sĒsanassa Mahesino.
PariyattippamĒŌĒ hi, ciraĒ saddhammasaŌŌhiti.
2. TasmĒ taĒ rakkhituĒ therĒ, dhammasa-gĒhakĒ purĒ.
RĒjĒno upanissĒya, akaĒsu dhammasa-gahe.
3. **PaŌhamaĒ** dhammasa-gĒtiĒ, **AjĒtasatturĒjino**.
Anuggahena katvĒna, pĒlayuĒ JinasĒsanaĒ.
4. **DutiyaĒ** tu tathĒ katvĒ, **KĒĒsokassa** rĒjino.
KĒle tamupanissĒya, pĒlayuĒ JinasĒsanaĒ.
5. **TatiyaĒ**pica katvĒna, **DhammĒsokassa** rĒjino.
Anuggahena Buddhassa, sĒsanaĒ abhipĒlayuĒ.
6. **CatutthiĒ** pana La-kĒyaĒ, **VaŌlagĒmaŌirĒjino**.
KĒlamhi potthakĒruĀhaĒ, katvĒna pĒlayuĒ tathĒ.
7. ImasmiĒ MarammaraŌŌhepi, **MindonnĒma** narĒdhipaĒ.
RajjaĒ samanussantaĒ, ratanattayamĒmakaĒ.
8. SannissĒya mahĒtherĒ, thirasĒĒ guŌĒkarĒ.
PaŌcamiĒ dhammasa-gĒtiĒ, karontĒ sĒsanaŌŌhitiĒ.
9. PatthayantĒ likhĒpetvĒ, silĒpaŌŌesu peĀakaĒ.
ByĒyĒmena mahantena, pĒlayuĒ JinasĒsanaĒ.

10. ItthaÑ purĒ mathĒtherĒ, rĒjĒno cĒpi dhammikĒ.
SĒsanaÑ paripĒlesuÑ, jĒvitaÑ viya attano.
11. TathĒpi khalitĒdĒni, dissanti PiĒakattaye.
ParamparĒya lekhĒya, saĀjĒtĒ muddaĀena ca.
12. DisvĒna te mahĒtherĒ, vĒcentĒva TipeĒakaÑ.
VuccamĒnanayenevaÑ, cintesuÑ mantayiÑsu ca.
13. “KatvĒna sĒdhukaÑ gantha-suddhikaÑ sĒsanĒyukaÑ.
YaÑn|na dhammasa-gĒtiÑ, kareyyĒma mayaÑ” iti.
14. EtamatthaÑ suĀitvĒna, **U Nu** nĒma mahĒsayo.
Marammavisaye **agga-mahĒmaccadhurandharo**.
15. “SĒsanĒyattakiccĒni, sampĒdentĒ visesato.
Sa-gĒtiyaĀca therĒnaÑ, samp|rentĒ manorathaÑ.
16. YathĒ rakkhiÑsu porĒĀĒ, surĒjĒno tathĒ mayaÑ.
SaÑrakkheyyĒma Sambuddha-sĒsanaÑ” iti cintiya.
17. MahĒmaccehi aĀĀehi, sa-gamehi ca mantiya.
SuppatiĀhĒpayitvĒna, **BuddhasĒsanasa-gamaÑ**.
18. MahĒtherĒnamĒdĒya, chandaÑ idha nivĒsinaÑ.
AĀĀesu SfhaĒĒdĒsu, videsesu ca vĒsinaÑ.
19. KĒretvĒ dhammasa-gĒtiÑ, sodhetvĒ SatthusĒsanaÑ.
PaggahatthĒya saddhammaÑ, karaÑ dalĒhaparakkamaÑ.
20. **SirĒma-galavikhyĒte**, thalasmaÑ pavare subhe.
CetiyaŒvid|ramhi, **Kaba Aye** itisaĀĀino.
21. GuhĒvesena kĒretvĒ, mahĒsa-gĒtimandiraÑ.
ĒvĒŒĒdiĀca bhikkh|naÑ, kĒresi muddaĀĒlayaÑ.
22. GanthasaÑsodhanaÑ dhamma-sa-gĒtiyĒ tu paĀĒitĒ.
MahĒtheravarĒkaÑsu, satimantĒ punappunaÑ.

23. MuddĒpente ca passitvĒ, mahĒtherehi paŦcahi.
SodheyypattamosĒnaÑ, nimmalattaÑ supĒpitaÑ.
24. SunimmalaÑ pĒvacanaÑ, vimuttisukhadaÑ idaÑ.
SuŦhu muddĒpitaÑ hoti, sabbalokatthasiddhiyĒ.
25. YathĒ sa~gĒtiyo pubbe, saddhammassa ciraŦhitiÑ.
PatthayantĒ pavattesuÑ, mahĒtherĒ mahiddhikĒ.
26. Tatheva chaŦhamiÑ dhamma-sa~gĒtiÑ MarammamaŦĒale.
MahĒtherĒ pavattenti, saddhammaŦhitikĒmino.
27. CiraÑ tiŦhatu saddhammo, asaddhammo vinassatu.
Saddhammagaruno niccaÑ, hontu sabbepi paŦinoti.

Sa~ketaviŦĒpanaÑ

- SĒ = SĒhaĦapotthake dissamĒnapĒŦho.
- Ka-SĒ = Katthaci SĒhaĦapotthake ...
- SyĒ = SyĒmapotthake ...
- KaÑ = Kambojapotthake ...
- I = I~galisapotthake ...
- Ka = Katthaci Marammapotthake ...
- Ŧha = AŦhakathĒ.
- ? = "SiyĒ nukho porĒŦapĒŦho"ti takkitapĒŦho.

SagÈthÈvaggasaÑyuttapÈi

MÈtikÈ

PiÓha-ka

1. DevatÈsaÑyutta

1. Naavagga

1. OghataraÓasutta	...	...	1
2. Nimokkhasutta	...	...	2
3. UpanËyasutta	...	...	2
4. Accentisutta	...	...	3
5. Katichindasutta	...	...	3
6. JÈgarasutta	...	...	3
7. AppaÓividitasutta	...	...	4
8. SusammuÓÓhasutta	...	...	4
9. MÈnakÈmasutta	...	...	4
10. AraÓÓasutta	...	...	5
UddÈnagÈthÈ	...	...	5

2. Nandanavagga

1. Nandanasutta	...	...	5
2. Nandatisutta	...	...	6
3. Natthiputtasamasutta	...	...	6
4. Khattiyasutta	...	...	7
5. SaÓamÈnasutta	...	...	7
6. NiddÈtandÈsutta	...	...	7
7. Dukkarasutta	...	...	7
8. HirÈsutta	...	...	8
9. KuÓikÈsutta	...	...	8
10. Samiddhisutta	...	...	8
UddÈnagÈthÈ	...	...	12

MĒtikĒ	PiĀha~ka		
3. Sattivagga			
1. Sattisutta	...	...	12
2. Phusatisutta	...	...	12
3. JaĀĒsutta	...	...	13
4. ManonivĒraĀasutta	...	...	13
5. Arahantasutta	...	...	13
6. Pajjotasutta	...	...	14
7. Sarasutta	...	...	15
8. Mahaddhanasutta	...	...	15
9. Catucakkasutta	...	...	15
10. EĀija~ghasutta	...	...	15
UddĒnagĒthĒ	...	...	16
4. SatullapakĒyikavagga			
1. Sabbhisutta	...	...	16
2. Maccharisutta	...	...	17
3. SĒdhusutta	...	...	19
4. Na santisutta	...	...	21
5. UjjhĒnasaĀĀisutta	...	...	22
6. SaddhĒsutta	...	...	23
7. Samayasutta	...	...	24
8. Sakalikasutta	...	...	25
9. PaĀhamapajjunnadhĒtusutta	...	...	27
10. DutiyapajjunnadhĒtusutta	...	...	28
UddĒnagĒthĒ	...	...	28
5. Āeditavagga			
1. Āeditasutta	...	...	28
2. KiŊdadasutta	...	...	29
3. Annasutta	...	...	29

MÈtikÈ			Pi00ha-ka
4. Ekam lasutta	...	...	30
5. Anomasutta	...	...	30
6. AccharÈsutta	...	...	30
7. Vanaropasutta	...	...	30
8. Jetavanasutta	...	...	31
9. Maccharisutta	...	...	31
10. Gha0kÈrasutta	...	...	32
UddÈnagÈthÈ	...	...	33

6. JarÈvagga

1. JarÈsutta	...	...	33
2. AjarasÈsutta	...	...	34
3. Mittasutta	...	...	34
4. Vatthusutta	...	...	34
5. Pa0hamajanasutta	...	...	34
6. Dutiyajanasutta	...	...	35
7. Tatiyajanasutta	...	...	35
8. Uppathasutta	...	...	35
9. Dutiyasutta	...	...	35
10. Kavisutta	...	...	35
UddÈnagÈthÈ	...	...	36

7. Addhavagga

1. NÈmasutta	...	...	36
2. Cittasutta	...	...	36
3. Ta0hÈsutta	...	...	36
4. SaÑyojanasutta	...	...	37
5. Bandhanasutta	...	...	37
6. Attahatasutta	...	...	37
7. UÈÈitasutta	...	...	37

MĒtikĒ			PiĶha-ka
8. Pihitasutta	...	...	37
9. IcchĒsutta	...	...	38
10. Lokasutta	...	...	38
UddĒnagĒthĒ	...	...	38

8. ChetvĒvagga

1. ChetvĒsutta	...	...	38
2. Rathasutta	...	...	39
3. Vittasutta	...	...	39
4. VuĶhisutta	...	...	39
5. BhĒtĒsutta	...	...	39
6. NajĒratisutta	...	...	40
7. Issariyasutta	...	...	40
8. KĒmasutta	...	...	41
9. PĒtheyyasutta	...	...	41
10. Pajjotasutta	...	...	41
11. AraĶasutta	...	...	42
UddĒnagĒthĒ	...	...	42

2. DevaputtasaĶyutta

1. PaĶhamavagga

1. PaĶhamakassapasutta	...	...	43
2. Dutiyakassapasutta	...	...	43
3. MĒghasutta	...	...	43
4. MĒgadhasutta	...	...	44
5. DĒmalisutta	...	...	44
6. KĒmadasutta	...	...	45
7. PaĶcĒlacaĶĒasutta	...	...	46
8. TĒyanasutta	...	...	46
9. Candimasutta	...	...	48

MÈtikÈ		Pi00ha-ka	
10. S riyasutta	...	...	48
UddÈnagÈthÈ	...	...	49

2. AnÈthapiÓÉikavagga

1. Candimasasutta	...	...	49
2. VeÓÉusutta	...	...	50
3. DÈghala00hisutta	...	...	50
4. Nandanasutta	...	...	51
5. Candanasutta	...	...	51
6. VÈsudattasutta	...	...	52
7. Subrahmasutta	...	...	52
8. Kakudhasutta	...	...	52
9. Uttarasutta	...	...	53
10. AnÈthapiÓÉikasutta	...	...	53
UddÈnagÈthÈ	...	...	55

3. NÈnÈtitthiyavagga

1. Sivasutta	...	...	55
2. Khemasutta	...	...	56
3. SerÈsutta	...	...	56
4. Gha00kÈrasutta	...	...	59
5. Jantusutta	...	...	60
6. Rohitassasutta	...	...	60
7. Nandasutta	...	...	62
8. NandivisÈlasutta	...	...	62
9. Susimasutta	...	...	62
10. NÈnÈtitthiyasÈvakasutta	...	...	65
UddÈnagÈthÈ	...	...	67

MĒtikĒ

PiĒha-ka

3. KosalasaĒyutta**1. PaĒhamavagga**

1. Daharasutta	...	...	68
2. Purisasutta	...	...	70
3. JarĒmaraĒasutta	...	...	70
4. Piyasutta	...	...	71
5. Attarakkhitasutta	...	...	72
6. Appakasutta	...	...	73
7. AĒĒakaraĒasutta	...	...	74
8. MallikĒsutta	...	...	74
9. YaĒĒasutta	...	...	75
10. Bandhanasutta	...	...	76
UddĒnagĒthĒ	...	...	77

2. Dutiyavagga

1. SattajaĒilasutta	...	...	77
2. PaĒcarĒjasutta	...	...	79
3. DoĒapĒkasutta	...	...	82
4. PaĒhamasa-gĒmasutta	...	...	83
5. Dutiyasa-gĒmasutta	...	...	84
6. MallikĒsutta	...	...	86
7. AppamĒdasutta	...	...	87
8. KalyĒĒamittasutta	...	...	87
9. PaĒhama-aputtakasutta	...	...	90
10. Dutiya-aputtakasutta	...	...	92
UddĒnagĒthĒ	...	...	93

3. Tatiyavagga

1. Puggalasutta	...	...	94
2. AyyikĒsutta	...	...	97

MÈtikÈ		PiÓha-ka
3. Lokasutta	...	98
4. Issattasutta	...	99
5. Pabbat pamasutta	...	101
UddÈnagÈthÈ	...	103

4. MÈrasaÑyutta

1. PaÓhamavagga

1. Tapokammasutta	...	104
2. HatthirÈjavaÓÓasutta	...	105
3. Subhasutta	...	105
4. PaÓhama mÈrapÈsasutta	...	106
5. Dutiya mÈrapÈsasutta	...	106
6. Sappasutta	...	107
7. Supatisutta	...	108
8. Nandatisutta	...	109
9. PaÓhama-Èyusutta	...	109
10. Dutiya-Èyusutta	...	110
UddÈnagÈthÈ	...	110

2. Dutiyaavagga

1. PÈsÈÓasutta	...	110
2. KinnusÈhasutta	...	111
3. Sakalikasutta	...	111
4. Patir pasutta	...	112
5. MÈnasasutta	...	113
6. Pattasutta	...	113
7. ChaphassÈyatanasutta	...	114
8. PiÓÉasutta	...	115
9. Kassakasutta	...	116

MÈtikÈ		Pi00ha-ka
10. Rajjasutta	...	117
UddÈnagÈthÈ	...	118

3. Tatiyavagga

1. Sambahulasutta	...	118
2. Samiddhisutta	...	120
3. Godhikasutta	...	121
4. SattavassÈnubandhasutta	...	123
5. MÈradhÈtusutta	...	125
UddÈnagÈthÈ	...	128

5. BhikkhunfsaÑyutta

1. ŒAvikÈsutta	...	129
2. SomÈsutta	...	130
3. KisÈgotamÈsutta	...	130
4. VijayÈsutta	...	131
5. Uppalava00Èsutta	...	132
6. CÈIÈsutta	...	133
7. UpacÈIÈsutta	...	134
8. SÈsupacÈIÈsutta	...	135
9. SelÈsutta	...	135
10. VajirÈsutta	...	136
UddÈnagÈthÈ	...	137

6. BrahmasaÑyutta

1. Pa0hamavagga

1. BrahmÈyÈcanasutta	...	138
2. GÈravasutta	...	140
3. Brahmadevasutta	...	142
4. Bakabrahmasutta	...	144
5. A00atarabrahmasutta	...	146

MÈtikÈ		Pi00ha-ka
6. Brahmaloikasutta	...	148
7. KokÈlikasutta	...	150
8. Katamodakatissasutta	...	150
9. Tur brahmasutta	...	151
10. KokÈlikasutta	...	152
UddÈnagÈthÈ	...	155

2. Dutiyavagga

1. Sana~kumÈrasutta	...	155
2. Devadattasutta	...	155
3. Andhakavindasutta	...	156
4. AruÓavatfsutta	...	157
5. ParinibbÈnasutta	...	159
UddÈnagÈthÈ	...	161

7. BrÈhmaÓasaÑyutta

1. Arahantavagga

1. Dhana0jÈnfsutta	...	162
2. Akkosasutta	...	163
3. Asurindakasutta	...	165
4. Bila~gikasutta	...	166
5. AhiÑsakasutta	...	166
6. Ja0Èsutta	...	167
7. Suddhikasutta	...	167
8. Aggikasutta	...	168
9. Sundarikasutta	...	169
10. BahudhÈtarasutta	...	172
UddÈnagÈthÈ	...	174

MĒtikĒ

PiĒha-ka

2. UpĒsakavagga

1. KasibhĒradvĒjasutta	...	...	174
2. Udayasutta	...	...	175
3. Devahitasutta	...	...	176
4. MahĒsĒlasutta	...	...	178
5. MĒnatthaddhasutta	...	...	179
6. PaccanĒkasutta	...	...	181
7. Navakammikasutta	...	...	181
8. KaĒhahĒrasutta	...	...	182
9. MĒtuposakasutta	...	...	183
10. Bhikkhakasutta	...	...	184
11. Sa-gĒravasutta	...	...	184
12. Khomadussasutta	...	...	185
UddĒnagĒthĒ	...	...	186

8. Va-gĒsasanaĒyutta

1. Nikkantasutta	...	...	187
2. AratĒsutta	...	...	188
3. Pesalasutta	...	...	188
4. Ānandasutta	...	...	189
5. SubhĒsitasutta	...	...	190
6. SĒriputtasutta	...	...	191
7. PavĒraĒsutta	...	...	192
8. Parosahassasutta	...	...	193
9. KoĒaĒasutta	...	...	195
10. MoggallĒnasutta	...	...	196
11. GaggarĒsutta	...	...	196
12. Va-gĒsasutta	...	...	197
UddĒnagĒthĒ	...	...	198

MĒtikĒ

PiĒha-ka

9. VanasaĒyutta

1. Vivekasutta	...	...	199
2. UpaĒhĒnasutta	...	...	199
3. Kassapagottasutta	...	...	200
4. Sambahulasutta	...	...	201
5. Ānandasutta	...	...	201
6. Anuruddhasutta	...	...	201
7. NĒgadattasutta	...	...	202
8. KulagharaĒsutta	...	...	203
9. Vajjiputtasutta	...	...	203
10. SajjhĒyasutta	...	...	204
11. Akusalavitakkasutta	...	...	204
12. Majjhanhikasutta	...	...	205
13. PĒkatindriyasutta	...	...	205
14. Gandhatthenasutta	...	...	206
UddĒnagĒthĒ	...	...	207

10. YakkhasaĒyutta

1. Indakasutta	...	...	208
2. SakkanĒmasutta	...	...	208
3. S cilomasutta	...	...	208
4. MaĒibhaddasutta	...	...	210
5. SĒnusutta	...	...	210
6. Piya~karasutta	...	...	211
7. Punabbasusutta	...	...	212
8. Sudattasutta	...	...	213
9. PaĒhamasukkĒsutta	...	...	215
10. DutiyasukkĒsutta	...	...	215
11. CĒrĒsutta	...	...	215

MĒtikĒ			PiĒha-ka
12. ĒĀavakasutta	...	...	216
UddĒnagĒthĒ	...	...	217
11. SakkasaĒyutta			
1. PaĒhamavagga			
1. SuvĒrasutta	...	...	218
2. SusĒmasutta	...	...	219
3. Dhajaggasutta	...	...	220
4. Vepacittisutta	...	...	222
5. SubhĒsitajayasutta	...	...	224
6. KulĒvakasutta	...	...	226
7. Nadubbhīyasutta	...	...	226
8. Verocana-asurindasutta	...	...	227
9. AraĒĒĒyatana-isisutta	...	...	228
10. Samuddakasutta	...	...	228
UddĒnagĒthĒ	...	...	229
2. Dutiyavagga			
1. Vatapadasutta	...	...	230
2. SakkanĒmasutta	...	...	230
3. MahĒlisutta	...	...	231
4. Daliddasutta	...	...	233
5. RĒmaĒeyyakasutta	...	...	234
6. YajamĒnasutta	...	...	234
7. BuddhavandanĒsutta	...	...	235
8. GahaĒĒhavandanĒsutta	...	...	235
9. SatthĒravandanĒsutta	...	...	236
10. SaĒghavandanĒsutta	...	...	237
UddĒnagĒthĒ	...	...	238

MÈtikÈ

Pi00ha-ka

3. Tatiyavagga

1. ChetvÈsutta	...	...	239
2. Dubba00iyasutta	...	...	239
3. SambarimÈyÈsutta	...	...	240
4. Accayasutta	...	...	241
5. Akkodhasutta	...	...	241
UddÈnagÈthÈ	...	...	242

SagÈthÈvaggasaÑyuttapÈlimÈtikÈ ni00hitÈ.

NidĒnavaggasaÑyuttapĒi

MĒtikĒ

PiĒha-ka

1. NidĒnasaÑyutta

1. Buddhavagga

1. PaĒiccasamuppĒdasutta	...	...	243
2. Vibha~gasutta	...	...	244
3. PaĒipadĒsutta	...	...	246
4. VipassĒsutta	...	...	246
5. SikhĒsutta	...	...	251
6. Vessabh sutta	...	...	251
7. Kakusandhasutta	...	...	251
8. KoĒĒgamanasutta	...	...	251
9. Kassapasutta	...	...	251
10. Gotamasutta	...	...	251
UddĒnagĒthĒ	...	...	252

2. ĀhĒravagga

1. ĀhĒrasutta	...	...	253
2. MoĒiyaphagguĒasutta	...	...	254
3. SamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	255
4. DutiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	256
5. KaccĒnagottasutta	...	...	257
6. Dhammakathikasutta	...	...	258
7. Acelakassapasutta	...	...	259
8. Timbarukasutta	...	...	261
9. BĒlapaĒĒitasutta	...	...	262
10. Paccayasutta	...	...	264
UddĒnagĒthĒ	...	...	265

MĒtikĒ			PiĒha-ka
3. Dasabalavagga			
1. Dasabalasutta	...	...	265
2. Dutiyadasabalasutta	...	...	266
3. Upanisasutta	...	...	267
4. AĒatitthiyasutta	...	...	269
5. Bh mijasutta	...	...	274
6. UpavĒasutta	...	...	276
7. Paccayasutta	...	...	277
8. Bhikkhusutta	...	...	278
9. SamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	279
10. DutiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	280
UddĒnagĒthĒ	...	...	281
4. KaĒErakhattiyavagga			
1. Bh tasutta	...	...	281
2. KaĒErasutta	...	...	283
3. ĒĒavatthusutta	...	...	288
4. DutiyaĒĒavatthusutta	...	...	290
5. AvijjĒpaccayasutta	...	...	291
6. Dutiya-avijjĒpaccayasutta	...	...	293
7. Natumhasutta	...	...	294
8. CetanĒsutta	...	...	295
9. DutiyacetanĒsutta	...	...	296
10. TatiyacetanĒsutta	...	...	296
UddĒnagĒthĒ	...	...	297
5. Gahapativagga			
1. PaĒcaverabhayasutta	...	...	297
2. DutiyapaĒcaverabhayasutta	...	...	299
3. Dukkhasutta	...	...	300

MĒtikĒ		PiĒha-ka
4. Lokasutta	...	301
5. ĀĒtikasutta	...	302
6. AĒatarabrĒhmaĒasutta	...	303
7. JĒnussoĒisutta	...	304
8. LokĒyatikasutta	...	304
9. AriyasĒvakasutta	...	305
10. Dutiya-ariyasĒvakasutta	...	306
UddĒnagĒthĒ	...	308

6. Dukkhavagga

1. ParivĒmaĒsanasutta	...	308
2. UpĒdĒnasutta	...	311
3. SaĒnyojanasutta	...	312
4. DutiyasaĒnyojanasutta	...	313
5. MahĒrukkhasutta	...	314
6. DutiyamahĒrukkhasutta	...	315
7. TaruĒarukkhasutta	...	315
8. NĒmar pasutta	...	316
9. ViĒĒĒasutta	...	317
10. NidĒnasutta	...	317
UddĒnagĒthĒ	...	319

7. MahĒvagga

1. AssutavĒsutta	...	319
2. Dutiya-assutavĒsutta	...	320
3. PuttamaĒs pamasutta	...	322
4. AtthirĒgasutta	...	325
5. Nagarasutta	...	327
6. Sammasasutta	...	329
7. NaĒakalĒpĒsutta	...	334

MĒtikĒ			PiĀha-ka
8. Kosambisutta	...	...	336
9. Upayantisutta	...	...	339
10. Susimasutta	...	...	340
UddĒnagĒthĒ	...	...	348
8. SamaĀabrĒhmaĀavagga			
1. JarĒmaraĀasutta	...	...	348
2-11. JĒtisuttĒdidasaka	...	...	349
UddĒnagĒthĒ	...	...	349
9. AntarapeyyĒla			
1. Satthusutta	...	...	349
2-11. DutiyasatthusuttĒdidasaka	...	...	350
2-12. SikkhĒsuttĒdipeyyĒla-ekĒdasaka	...	...	351
UddĒnagĒthĒ	...	...	351
2. AbhisamayasaĀyutta			
1. NakhasikhĒsutta	...	...	352
2. PokkharaĀsutta	...	...	352
3. SaĀbhejja-udakasutta	...	...	353
4. DutiyasaĀbhejja-udakasutta	...	...	353
5. PathavĒsutta	...	...	354
6. DutiyapathavĒsutta	...	...	354
7. Samuddasutta	...	...	354
8. Dutiyasamuddasutta	...	...	355
9. Pabbatasutta	...	...	355
10. Dutiyapabbatasutta	...	...	356
11. Tatiyapabbatasutta	...	...	356
UddĒnagĒthĒ	...	...	357

MĒtikĒ

PiĒha-ka

3. DhĒtusaĒyutta**1. NĒnattavagga**

1. DhĒtunĒnattasutta	...	...	358
2. PhassanĒnattasutta	...	...	358
3. NophassanĒnattasutta	...	...	358
4. VedanĒnĒnattasutta	...	...	359
5. DutiyavedanĒnĒnattasutta	...	...	359
6. BĒhiradhĒtunĒnattasutta	...	...	360
7. SaĒĒnĒnattasutta	...	...	360
8. NopariyesanĒnĒnattasutta	...	...	361
9. BĒhiraphassanĒnattasutta	...	...	362
10. DutiyabĒhiraphassanĒnattasutta	...	...	362
UddĒnagĒthĒ	...	...	363

2. Dutiyavagga

1. SattadhĒtusutta	...	...	364
2. SanidĒnasutta	...	...	365
3. GiĒjakĒvasathasutta	...	...	367
4. HĒnĒdhimuttikasutta	...	...	368
5. Ca-kamasutta	...	...	368
6. SagĒthĒsutta	...	...	370
7. AssaddhasaĒsandanasutta	...	...	371
8. Assaddham lakasutta	...	...	372
9. Ahirikam lakasutta	...	...	373
10. Anottappam lakasutta	...	...	374
11. Appassutam lakasutta	...	...	375
12. KusĒtam lakasutta	...	...	375
UddĒnagĒthĒ	...	...	376

MĒtikĒ

PiĒha-ka

3. Kammapathavagga

1. AsamĒhitasutta	...	...	376
2. DussĒlasutta	...	...	376
3. PaĒcasikkhĒpadasutta	...	...	377
4. Sattakammapathasutta	...	...	377
5. Dasakammapathasutta	...	...	378
6. AĒha-gikasutta	...	...	378
7. Dasa-gasutta	...	...	378
UddĒnagĒthĒ	...	...	379

4. Catutthavagga

1. CatudhĒtusutta	...	...	379
2. Pubbesambodhasutta	...	...	379
3. AcariĒsutta	...	...	380
4. NocedaĒ sutta	...	...	381
5. Ekantadukkhasutta	...	...	383
6. Abhinandasutta	...	...	383
7. UppĒdasutta	...	...	384
8. SamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	384
9. DutiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	385
10. TatiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	...	385
UddĒnagĒthĒ	...	...	386

4. AnamataggasaĒyutta**1. PaĒhamavagga**

1. TiĒakaĒhasutta	...	...	387
2. PathavĒsutta	...	...	387
3. Assusutta	...	...	388
4. KhĒrasutta	...	...	389
5. Pabbatasutta	...	...	389

MĒtikĒ		PiĀha-ka	
6. SĒsapasutta	...	...	390
7. SĒvakasutta	...	...	390
8. Ga-gĒsutta	...	...	391
9. DaĀĒasutta	...	...	392
10. Puggalasutta	...	...	392
UddĒnagĒthĒ	...	...	393

2. Dutiyavagga

1. Duggatasutta	...	...	393
2. Sukhitasutta	...	...	394
3. TiĒsamattasutta	...	...	394
4. MĒtusutta	...	...	395
5. Pitusutta	...	...	395
6. BhĒtusutta	...	...	395
7. Bhaginisutta	...	...	396
8. Puttasutta	...	...	396
9. DhĒtusutta	...	...	396
10. Vepullapabbatasutta	...	...	396
UddĒnagĒthĒ	...	...	398

5. KassapasaĒyutta

1. SantuĀhasutta	...	...	399
2. AnottappĒsutta	...	...	400
3. Cand pamasutta	...	...	401
4. Kul pakasutta	...	...	403
5. JiĀasutta	...	...	405
6. OvĒdasutta	...	...	406
7. Dutiya-ovĒdasutta	...	...	408
8. Tatiya-ovĒdasutta	...	...	410
9. JhĒnĒbhiĀasutta	...	...	412

MĒtikĒ			PiĀha-ka
10. Upassayasutta	...	...	415
11. CĒvarasutta	...	...	418
12. ParaĒmaraĀsutta	...	...	421
13. Saddhammappatir pakasutta	...	...	422
UddĒnagĒthĒ	...	...	423

6. LĒbhasakkĒrasaĒyutta

1. PaĀhamavagga

1. DĒruĀsutta	...	...	424
2. BaĀisasutta	...	...	424
3. Kummasutta	...	...	425
4. DĒghalomikasutta	...	...	426
5. MĒĀhakasutta	...	...	426
6. Asanisutta	...	...	427
7. Diddhasutta	...	...	427
8. Si-gĒlasutta	...	...	427
9. Verambhasutta	...	...	428
10. SagĒthakasutta	...	...	429
UddĒnagĒthĒ	...	...	429

2. Dutiyavagga

1. SuvaĀapĒtisutta	...	...	430
2. R piyapĒtisutta	...	...	430
3-10. SuvaĀanikkhasuttĒdi-aĀhaka	...	...	430
UddĒnagĒthĒ	...	...	431

3. Tatiyavagga

1. MĒtugĒmasutta	...	...	431
2. KalyĒĀsutta	...	...	431
3. Ekaputtakasutta	...	...	431

MĒtikĒ		PiĒha-ka
4. EkadhĒtusutta	...	432
5. SamaĒabrĒhmaĒasutta	...	432
6. DutiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	433
7. TatiyasamaĒabrĒhmaĒasutta	...	433
8. Chavisutta	...	433
9. Rajjusutta	...	433
10. Bhikkhusutta	...	434
UddĒnagĒthĒ	...	434

4. Catutthavagga

1. Bhindisutta	...	435
2. Kusalam lasutta	...	435
3. Kusaladhammasutta	...	435
4. Sukkadhammasutta	...	435
5. Acirapakkantasutta	...	435
6. PaĒcarathasatasutta	...	436
7. MĒtusutta	...	437
8-13. PitusuttĒdichakka	...	438
UddĒnagĒthĒ	...	438

7. RĒhulasaĶyutta

1. PaĒhamavagga

1. Cakkhusutta	...	439
2. R pasutta	...	440
3. ViĒĒĒasutta	...	440
4. Samphassasutta	...	440
5. VedanĒsutta	...	440
6. SaĒĒsutta	...	441
7. SaĒcetanĒsutta	...	441

MĒtikĒ			PiĀha-ka
8. TaĀhĒsutta	...	...	441
9. DhĒtusutta	...	...	442
10. Khandhasutta	...	...	442
UddĒnagĒthĒ	...	...	442
2. Dutiyavagga			
1. Cakkhusutta	...	...	442
2-10. R pĒdisuttanavaka	...	...	443
11. Anusayasutta	...	...	444
12. Apagatasutta	...	...	444
UddĒnagĒthĒ	...	...	445
8. LakkhaĀasaĀyutta			
1. PaĀhamavagga			
1. AĀhisutta	...	...	446
2. Pesisutta	...	...	447
3. PiĀĒasutta	...	...	447
4. Nicchavisutta	...	...	448
5. Asilomasutta	...	...	448
6. Sattisutta	...	...	448
7. Usulomasutta	...	...	448
8. S cilomasutta	...	...	448
9. Dutiyas cilomasutta	...	...	449
10. KumbhaĀĒasutta	...	...	449
UddĒnagĒthĒ	...	...	449
2. Dutiyavagga			
1. SasĀsakasutta	...	...	450
2. G thakhĒdasutta	...	...	450
3. Nicchavitthisutta	...	...	450

MĒtikĒ		PiĒha-ka	
4. Ma-gulitthisutta	...	...	450
5. OkilinĒsutta	...	...	451
6. AsĒsakasutta	...	...	451
7. PĒpabhikkhusutta	...	...	451
8. PĒpabhikkhunĒsutta	...	...	451
9. PĒpasikkhamĒnasutta	...	...	452
10. PĒpasĒmaĒerasutta	...	...	452
11. PĒpasĒmaĒerĒsutta	...	...	452
UddĒnagĒthĒ	...	...	453

9. OpammaĒyutta

1. KĒasutta	...	...	454
2. Nakhasikhasutta	...	...	454
3. Kulasutta	...	...	454
4. OkkhĒsutta	...	...	455
5. Sattisutta	...	...	455
6. Dhanuggahasutta	...	...	456
7. ŒĒisutta	...	...	457
8. Kali-garasutta	...	...	457
9. NĒgasutta	...	...	458
10. BiĒĒrasutta	...	...	459
11. Si-gĒlasutta	...	...	460
12. Dutiyasi-gĒlasutta	...	...	461
UddĒnagĒthĒ	...	...	461

10. BhikkhusaĒyutta

1. Kolitasutta	...	...	462
2. Upatissasutta	...	...	463
3. GhaĒasutta	...	...	463

MĒtikĒ		PiĶha-ka
4. Navasutta	...	465
5. SujĒtasutta	...	466
6. LakuĶĀakabhaddiyasutta	...	467
7. VisĒkhasutta	...	467
8. Nandasutta	...	468
9. Tissasutta	...	469
10. TheranĒmakasutta	...	469
11. MahĒkappinasutta	...	471
12. SahĒyakasutta	...	471
UddĒnagĒthĒ	...	472

NidĒnavaggasaĶyuttapĒĀimĒtikĒ niĶhitĒ.

Sañyuttanikēya

Sagēthēvaggasañyuttapēāi

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammēsbuddhassa.

1. Devatēsañyutta

1. Naḷavagga

1. OghataraḶasutta

1. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiŌēikassa Èrēme. Atha kho aḶatarē devatē abhikkantēya rattiyē abhikkantavaḶḶē kevalakappañ Jetavanañ obhēsetvē yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Bhagavantañ abhivēdetvē ekamantañ aḶḶhēsi, ekamantañ ōhitē kho sē devatē Bhagavantañ etadavoca “kathañ nu tvañ mērisa oghamatarē”ti. AppatiḶḶhañ khvēhañ Èvuso anēy|hañ oghamatarinti. Yathēkathañ pana tvañ mērisa appatiḶḶhañ anēy|hañ oghamatarēti. Yadēsvēhañ Èvuso santiḶḶhēmi, tadēssu sañsēdēmi. Yadēsvēhañ Èvuso Èy|hēmi, tadēssu nibbuyhēmi¹. Evañ khvēhañ Èvuso appatiḶḶhañ anēy|hañ oghamatarinti.

“Cirassañ vata passēmi, brēhmaḶañ parinibbutañ.
AppatiḶḶhañ anēy|hañ, tiḶḶañ loke visattikan”ti—

1. Nivuyhēmi (Syē, Kañ, Ka)

Idamavoca sÈ devatÈ. SamanuÒòo SatthÈ ahosi. Atha kho sÈ devatÈ “samanuÒòo me SatthÈ”ti BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ padakkhiÓaÑ katvÈ tatthevantaradhÈyfti.

2. Nimokkhasutta

2. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho aÒòatarÈ devatÈ abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaÓÓÈ kevalakappaÑ JetavanaÑ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ aÓhÈsi, ekamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ BhagavantaÑ etadvoca “jÈnÈsi no tvaÑ mÈrisa sattÈnaÑ nimokkhaÑ pamokkhaÑ vivekan”ti. JÈnÈmi khvÈhaÑ Èvuso sattÈnaÑ nimokkhaÑ pamokkhaÑ vivekanti. YathÈkathaÑ pana tvaÑ mÈrisa jÈnÈsi sattÈnaÑ nimokkhaÑ pamokkhaÑ vivekanti.

NandÈbhavaparikkhayÈ¹, saÒÒÈviÒÒÈÓasa-khayÈ.

VedanÈnaÑ nirodhÈ upasamÈ, evañ khvÈhaÑ Èvuso jÈnÈmi, sattÈnaÑ nimokkhaÑ, pamokkhaÑ vivekanti.

3. Upanfyasutta

3. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Upanfyati jÈvitamappamÈyu,
Jar | panftassa na santi tÈÓÈ.
EtaÑ bhayaÑ maraÓe pekkhamÈno,
PuÒÒÈni kayirÈtha sukhÈvahÈnf”ti.

Upanfyati jÈvitamappamÈyu,
Jar | panftassa na santi tÈÓÈ.
EtaÑ bhayaÑ maraÓe pekkhamÈno,
LokÈmisaÑ pajahe santipekkhoti.

---

1. NandibhavaparikkhayÈ (SyÈ, KaÑ)

4. Accentisutta

4. SĒvatthinidĒnaÑ. EkamantaÑ ōhitĒ kho sĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Accenti kĒIĒ tarayanti rattiyo,
VayoguŌĒ anupubbaÑ jahanti.
EtaÑ bhayaÑ maraŌe pekkhamĒno,
PuŌŌĒni kayirĒtha sukhĒvahĒnĒ”ti.

Accenti kĒIĒ tarayanti rattiyo,
VayoguŌĒ anupubbaÑ jahanti.
EtaÑ bhayaÑ maraŌe pekkhamĒno,
LokĒmisaÑ pajahe santipekkhoti.

5. Katichindasutta

5. SĒvatthinidĒnaÑ. EkamantaÑ ōhitĒ kho sĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Kati chinde kati jahe, kati cuttari bhĒvaye.
Kati sa-gĒtigo bhikkhu, ‘oghatiŌŌo’ti vuccatĒ”ti.

PaŌca chinde paŌca jahe, paŌca cuttari bhĒvaye.
PaŌca sa-gĒtigo bhikkhu, “oghatiŌŌo”ti vuccatĒti.

6. JĒgarasutta

6. SĒvatthinidĒnaÑ. EkamantaÑ ōhitĒ kho sĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Kati jĒgarataÑ suttĒ, kati suttesu jĒgarĒ.
Katibhi¹ rajamĒdeti, katibhi¹ parisujjhatĒ”ti.

PaŌca jĒgarataÑ suttĒ, paŌca suttesu jĒgarĒ.
PaŌcabhi² rajamĒdeti, paŌcabhi² parisujjhatĒti.

---

1. KatĒhi (SĒ)

2. PaŌcahi (SĒ)

7. Appaòividitasutta

7. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Yesañ dhammÈ appaòividitÈ, paravÈdesu nfyare¹.
SuttÈ te nappabujjhanti, kÈlo tesaÑ pabujjhitan”ti.

Yesañ dhammÈ suppaòividitÈ, paravÈdesu na nfyare.
Te SambuddhÈ sammadaòòÈ, caranti visame samanti.

8. Susammuòòhasutta

8. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Yesañ dhammÈ susammuòòhÈ, paravÈdesu nfyare.
SuttÈ te nappabujjhanti, kÈlo tesaÑ pabujjhitan”ti.

Yesañ dhammÈ asammuòòhÈ, paravÈdesu na nfyare.
Te SambuddhÈ sammadaòòÈ, caranti visame samanti.

9. MÈnakÈmasutta

9. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Na mÈnakÈmassa damo idhatthi,
Na monamatthi asamÈhitassa.
Eko araòòe viharaÑ pamatto,
Na maccudheyassa tareyya pÈran”ti.

MÈnaÑ pahÈya susamÈhitatto,
Sucetaso sabbadhi vippamutto.
Eko araòòe viharaÑ appamatto,
Sa maccudheyassa tareyya pÈranti.

---

1. Niyare (Ka)

10. AraĀasutta

10. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ ōhitĒ kho sĒ devatĒ BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“AraĀe viharantĒnaĒ, santĒnaĒ brahmacĒrinaĒ.
EkabhattaĒ bhuĀjamĒnaĒ, kena vaĀo pasĒdatĒ”ti.

AtĒtaĒ nĒnusocanti, nappajappanti nĒgataĒ.
Paccuppanna yĒpenti, tena vaĀo pasĒdati.

AnĒgatappajappĒya, atĒtassĒnusocanĒ.
Etena bĒĒ sussanti, naĀova harito lutoti.

NaĀavaggo paĀhamo.

TassuddĒnaĒ

OghaĒ NimokkhaĒ UpaneyyaĒ, Accenti Katichindi ca.
JĒgaraĒ AppaĀividitĒ, SusammuĀhĒ MĒnakĒminĒ.
AraĀe dasamo vutto, vaggo tena pavuccati.

2. Nandanavagga

1. Nandanasutta

11. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiĀĒikassa ĒĒme. Tatra kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

Bh|tapubbaĒ bhikkhave aĀatarĒ TĒvatiĒsakĒyikĒ devatĒ Nandane vane accharĒsa~ghaparivutĒ dibbehi paĀcahi kĒmaguĀhi samappitĒ sama~gĒbh|tĒ paricĒrayamĒnĒ¹ tĒyaĒ velĒyaĒ imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

---

1. ParicĒyamĒnĒ (SyĒ, KaĒ, Ka)

“Na te sukhaÑ pajÈnanti, ye na passanti NandanaÑ.
ÈvÈsaÑ naradevÈnaÑ, tidasÈnaÑ yasassinan”ti.

EvaÑ vutte bhikkhave aÒÒatarÈ devatÈ taÑ devataÑ gÈthÈya
paccabhÈsi—

“Na tvaÑ bÈle pajÈnÈsi, yathÈ arahataÑ vaco.
AniccÈ sabbasa~khÈrÈ¹, uppÈdavayadhammino.
UppajjitvÈ nirujjhanti, tesaÑ v|pasamo sukho”ti.

2. Nandatisutta

12. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike
imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Nandati puttehi puttimÈ,
GomÈ² gohi tatheva nandati.
UpadhÈhi narassa nandanÈ,
Na hi so nandati yo nir|padhÈ”ti.

Socati puttehi puttimÈ,
GomÈ gohi tatheva socati.
UpadhÈhi narassa socanÈ,
Na hi so socati yo nir|padhÈti.

3. Natthiputtasamasutta

13. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ òhitÈ kho sÈ devatÈ Bhagavato santike
imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Natthi puttasamaÑ pemaÑ, natthi gosamitaÑ dhanaÑ.
Natthi s|riyasamÈ³ ÈbhÈ, samuddaparamÈ sarÈ”ti.

Natthi attasamaÑ pemaÑ, natthi dhaÒÒasamaÑ dhanaÑ.
Natthi paÒÒÈsamÈ ÈbhÈ, vuòhi ve paramÈ sarÈti.

1. Sabbe sa~khÈrÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ)

2. Gomiko (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

3. SuriyasamÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

4. Khattiyasutta

14. Khattiyō dvipadaĒ seĒho, balĒbaddo¹ catuppadaĒ.
 KomĒrĒ seĒhĒ bhariyĒnaĒ, yo ca puttĒna pubbajoti.
 Sambuddho dvipadaĒ seĒho, ĒjĒnĒyo catuppadaĒ.
 Suss|sĒ seĒhĒ bhariyĒnaĒ, yo ca puttĒnamassavoti.

5. SaĒamĒnasutta

15. Ēhite majjhanhike² kĒle, sannisĒvesu pakkhisu.
 SaĒateva brahĒraĒaĒ³, taĒ bhayaĒ paĒibhĒti manti.
 Ēhite majjhanhike kĒle, sannisĒvesu pakkhisu.
 SaĒateva brahĒraĒaĒ, sĒ rati paĒibhĒti manti.

6. NiddĒtandĒsutta

16. NiddĒ tandĒ vijambhitĒ⁴, aratĒ bhattasammado.
 Etena nappakĒsati, ariyamaggo idha pĒĒinanti.
 NiddaĒ tandiĒ vijambhitaĒ, aratiĒ bhattasammadaĒ.
 VĒriyena⁵ naĒ paĒĒmetvĒ, ariyamaggo visujjhatĒti.

7. Dukkarasutta

17. DukkaraĒ duttitikkhaĒca, abyattena ca sĒmaĒaĒ.
 Bah|hi tattha sambĒdhĒ, yattha bĒlo visĒdatĒti.
 KatihaĒ careyya sĒmaĒaĒ, cittaĒ ce na nivĒraye.
 Pade pade visĒdeyya, sa~kappĒnaĒ vasĒnugoti.
 Kummova a~gĒni sake kapĒle,
 SamodahaĒ bhikkhu manovitakke.
 Anissito aĒĒamaheĒhayĒno,
 Parinibbuto n|pavadeyya kaĒcĒti.

---

1. Balivaddo (SĒ, I), balibaddo (SyĒ, KaĒ, Ka)

3. MahĒraĒaĒ (Ka-SĒ, SyĒ, KaĒ, Ka)

5. Viriyena (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. Majjhantike (sabbattha)

4. Tandi vijambhikĒ (SĒ, I)

8. HirĒsutta

18. HirĒnisedho puriso, koci lokasmiĒ vijjati.
 Yo nindaĒ apabodhati¹, asso bhadro kasĒmivĒti.
 HirĒnisedhĒ tanuyĒ, ye caranti sadĒ satĒ.
 AntaĒ dukkhassa pappuyya, caranti visame samanti.

9. KuĒikĒsutta

19. Kacci te kuĒikĒ natthi, kacci natthi kulĒvakĒ.
 Kacci santĒnakĒ natthi, kacci muttosi bandhanĒti.
 Taggha me kuĒikĒ natthi, taggha natthi kulĒvakĒ.
 Taggha santĒnakĒ natthi, taggha muttomhi bandhanĒti.
 KintĒhaĒ kuĒikaĒ br | mi, kiĒ te br | mi kulĒvakaĒ.
 KiĒ te santĒnakaĒ br | mi, kintĒhaĒ br | mi bandhananti.
 MĒtaraĒ kuĒikaĒ br | si, bhariyaĒ br | si kulĒvakaĒ.
 Putte santĒnake br | si, taĒhaĒ me br | si bandhananti.
 SĒhu te kuĒikĒ natthi, sĒhu natthi kulĒvakĒ.
 SĒhu santĒnakĒ natthi, sĒhu muttosi bandhanĒti.

10. Samiddhisutta

20. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati
 TapodĒrĒme. Atha kho ĒyasmĒ Samiddhi rattiyĒ pacc | sasamayaĒ
 paccuĒhĒya yena TapodĒ tenupasa~kami gattĒni parisiĒcituĒ, Tapode
 gattĒni parisiĒcitvĒ paccuttarivĒ ekacĒvaro aĒhĒsi gattĒni pubbĒpayamĒno.
 Atha kho aĒatarĒ devatĒ abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaĒĒ
 kevalakappaĒ TapodaĒ obhĒsetvĒ yena ĒyasmĒ Samiddhi tenupasa~kami,
 upasa~kamtivĒ vehĒsaĒ ĒhitĒ ĒyasmantaĒ SamiddhiĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

---

1. Apabodheti (SyĒ, KaĒ, Ka)

“AbhutvĒ bhikkhasi bhikkhu, na hi bhutvĒna bhikkhasi.
 BhutvĒna bhikkhu bhikkhassu, mĒ taĒ kĒlo upaccagĒ”ti.
 KĒlaĒ vohaĒ na jĒnĒmi, channo kĒlo na dissati.
 TasmĒ abhutvĒ bhikkhĒmi, mĒ maĒ kĒlo upaccagĒti.

Atha kho sĒ devatĒ pathaviyaĒ¹ patiĒhahitvĒ ĒyasmantaĒ SamiddhiĒ etadavoca “daharo tvaĒ bhikkhu pabbajito susu kĒakeso bhadrena jobbanena samannĒgato paĒhamena vayasĒ anikkĒlitĒvĒ kĒmesu bhujja bhikkhu mĒnusake kĒme, mĒ sandiĒhikaĒ hitvĒ kĒlikaĒ anudhĒvĒ”ti.

Na khvĒhaĒ Ēvuso sandiĒhikaĒ hitvĒ kĒlikaĒ anudhĒvĒmi, kĒlikaĒca khvĒhaĒ Ēvuso hitvĒ sandiĒhikaĒ anudhĒvĒmi, kĒlikĒ hi Ēvuso kĒmĒ vuttĒ BhagavatĒ bahudukkhĒ bahupĒyĒsĒ, ĒdĒnavo ettha bhiyyo. SandiĒhiko ayaĒ dhammo akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattaĒ veditabbo viĒĒ | hĒti.

KathaĒca bhikkhu kĒlikĒ kĒmĒ vuttĒ BhagavatĒ bahudukkhĒ bahupĒyĒsĒ, ĒdĒnavo ettha bhiyyo, kathaĒ sandiĒhiko ayaĒ dhammo akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattaĒ veditabbo viĒĒ | hĒti. AhaĒ kho Ēvuso navo acirapabbajito adhunĒgato imaĒ dhammavinayaĒ, na tĒhaĒ² sakkomi vitthĒrena ĒcikkhitaĒ, ayaĒ so BhagavĒ ArahaĒ SammĒsambuddho RĒjagahe viharati TapodĒrĒme, taĒ BhagavantaĒ upasa-kamitvĒ etamatthaĒ puccha, yathĒ te BhagavĒ byĒkaroti, tathĒ naĒ dhĒreyyĒsĒti.

Na kho bhikkhu sukaro so BhagavĒ amhehi upasa-kamituĒ, aĒĒhi mahesakkhĒhi devatĒhi parivuto, sace kho tvaĒ bhikkhu taĒ BhagavantaĒ upasa-kamitvĒ etamatthaĒ puccheyyĒsi, mayampi ĒgaccheyyĒma dhammassavanĒyĒti. “EvamĒvuso”ti kho ĒyasmĒ Samiddhi tassĒ devatĒya paĒissutvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Samiddhi BhagavantaĒ etadavoca—

---

1. PaĒhaviyaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. Na khvĒhaĒ (SĒ, I)

IdhÈhaÑ bhante rattiyÈ pacc|sasamayaÑ paccu00hÈya yena TapodÈ tenupasa-kamiÑ gattÈni parisi0cituÑ, Tapode gattÈni parisi0citvÈ paccuttarivÈ ekacÈvaro a00hÈsiÑ gattÈni pubbÈpayamÈno. Atha kho bhante a00atarÈ devatÈ abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantava00È kevalakappaÑ TapodaÑ obhÈsetvÈ yenÈhaÑ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ vehÈsaÑ 0hitÈ imÈya gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“AbhutvÈ bhikkhasi bhikkhu, na hi bhutvÈna bhikkhasi.
BhutvÈna bhikkhu bhikkhassu, mÈ taÑ kÈlo upaccagÈ”ti.

EvaÑ vutte ahaÑ bhante taÑ devataÑ gÈthÈya paccabhÈsiÑ—

“KÈlaÑ vohaÑ na jÈnÈmi, channo kÈlo na dissati.
TasmÈ abhutvÈ bhikkhÈmi, mÈ maÑ kÈlo upaccagÈ”ti.

Atha kho bhante sÈ devatÈ pathaviyaÑ pati00hahitvÈ maÑ etadavoca “daharo tvaÑ bhikkhu pabbajito susu kÈāakeso bhadrana yobbanena samannÈgato pa0hamena vayasÈ anikkÈāitÈvÈ kÈmesu bhu0ja bhikkhu mÈnusake kÈme, mÈ sandi00hikaÑ hitvÈ kÈlikaÑ anudhÈvÈ”ti.

EvaÑ vuttÈhaÑ bhante taÑ devataÑ etadavocaÑ “na khvÈhaÑ Èvuso sandi00hikaÑ hitvÈ kÈlikaÑ anudhÈvÈmi, kÈlika0ca khvÈhaÑ Èvuso hitvÈ sandi00hikaÑ anudhÈvÈmi, kÈlikÈ hi Èvuso kÈmÈ vuttÈ BhagavatÈ bahudukkhÈ bahupÈyÈsÈ, ÈdÈnavo ettha bhiyyo. Sandi00hiko ayaÑ dhammo akÈliko ehipassiko opaneyyiko paccattaÑ veditabbo vi00|hÈ”ti.

EvaÑ vutte bhante sÈ devatÈ maÑ etadavoca “katha0ca bhikkhu kÈlikÈ kÈmÈ vuttÈ BhagavatÈ bahudukkhÈ bahupÈyÈsÈ, ÈdÈnavo ettha bhiyyo, kathaÑ sandi00hiko ayaÑ dhammo akÈliko ehipassiko opaneyyiko paccattaÑ veditabbo vi00|hÈ”ti. EvaÑ vuttÈhaÑ bhante taÑ devataÑ etadavocaÑ “ahaÑ kho Èvuso navo acirapabbajito adhunÈgato imaÑ dhammavinayaÑ, na tÈhaÑ sakkomi vitthÈrena ÈcikkhitsuÑ, ayaÑ so BhagavÈ ArahaÑ SammÈsambuddho RÈjagahe viharati TapodÈrÈme, taÑ BhagavantaÑ upasa-kamitvÈ etamatthaÑ puccha, yathÈ te BhagavÈ byÈkaroti, tathÈ naÑ dhÈreyyÈsÈ”ti.

EvaĒ vutte bhante sĒ devatĒ maĒ etadavoca “na kho bhikkhu sukaro so BhagavĒ amhehi upasa-kamituĒ, a00Ēhi mahesakkhĒhi devatĒhi parivuto, sace kho tvaĒ bhikkhu taĒ BhagavantaĒ upasa-kamitvĒ etamatthaĒ puccheyyĒsi, mayampi ĒgaccheyyĒma dhammassavanĒyĒ”ti. Sace bhante tassĒ devatĒya saccaĒ vacanaĒ idheva sĒ devatĒ avid|reti. EvaĒ vutte sĒ devatĒ ĒyasmantaĒ SamiddhiĒ etadavoca “puccha bhikkhu, puccha bhikkhu yamahaĒ anuppattĒ”ti. Atha kho BhagavĒ taĒ devataĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“Akkheyyasa00ino sattĒ, akkheyyasmiĒ pati00hitĒ.
AkkheyyaĒ apari00Ēya, yogamĒyanti maccuno.

Akkheyya0ca pari00Ēya, akkhĒtĒraĒ na ma00ati.
TaĒ hi tassa na hotĒti, yena naĒ vajjĒ na tassa atthi.

Sace vijĒnĒsi vadehi yakkhĒ”ti¹.

Na khvĒhaĒ bhante imassa BhagavatĒ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena atthaĒ ĒjĒnĒmi, sĒdhu me bhante BhagavĒ tathĒ bhĒsatu, yathĒhaĒ imassa BhagavatĒ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena atthaĒ jĒneyyanti.

Samo visesĒ uda vĒ² nihĒno,
Yo ma00atĒ so vivadetha³ tena.
TĒsu vidhĒsu avikampamĒno,
Samo visesĒti na tassa hoti.

Sace vijĒnĒsi vadehi yakkhĒti.

Imassapi khvĒhaĒ bhante BhagavatĒ saĒkhittena bhĒsitassa na vitthĒrena atthaĒ ĒjĒnĒmi, sĒdhu me bhante BhagavĒ tathĒ bhĒsatu, yathĒhaĒ imassa BhagavatĒ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena atthaĒ jĒneyyanti.

PahĒsi sa~khaĒ na vimĒnamajjhagĒ, acchecchi⁴ ta0haĒ idha nĒmar|pe.
TaĒ chinnaganthaĒ anighaĒ nirĒsaĒ, pariyesamĒnĒ nĒjjhagamuĒ.
DevĒ manussĒ idha vĒ huraĒ vĒ, saggesu vĒ sabbanivesanesu.

Sace vijĒnĒsi vadehi yakkhĒti.

1. YakkhĒti (I, Ka)

3. Sopi vadetha (Ka)

2. AthavĒ (SĒ, I)

4. Acchecchi (SyĒ, KaĒ, Ka)

Imassa khvĒhaĒ bhante BhagavatĒ saĒkhittena bhĒsitassa evaĒ
vitthĒrena atthaĒ ĒĒnĒmi.

PĒpaĒ na kayirĒ vacasĒ manasĒ,
KĒyena vĒ kiĒcana sabbaloke.
KĒme pahĒya satimĒ sampajĒno,
DukkhaĒ na sevetha anathasaĒhitanti.

Nandanavaggo dutiyo.

TassuddĒnaĒ

NandanĒ Nandati ceva, Natthiputtasamena ca.
Khattiyō SaĒamĒno ca, NiddĒtandĒ ca DukkaraĒ.
HirĒ KuĒikĒ navamo, dasamo vutto SamiddhinĒti.

3. Sattivagga

1. Sattisutta

21. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ ōhitĒ kho sĒ devatĒ Bhagavato santike
imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“SattiyĒ viya omaĒho, ĒayhamĒnova¹ matthake.
KĒmarĒgappahĒĒya, sato bhikkhu paribbaje”ti.

SattiyĒ viya omaĒho, ĒayhamĒnova matthake.
SakkĒyadiĒhippahĒĒya, sato bhikkhu paribbajeti.

2. Phusatisutta

22. NĒphusantaĒ phusati ca, phusantaĒ tato phuse.
TasmĒ phusantaĒ phusati, appaduĒhapadosinanti.

---

1. ĀayhamĒneva (sabbattha)

Yo appaduĒhassa narassa dussati, suddhassa posassa ana~gaĒassa.
Tameva bĒlaĒ pacceti pĒpaĒ, sukhumo rajo paĒivĒtaĒva khittoti.

3. JaĒĒsutta

23. AntojaĒ bahijaĒ, jaĒĒya jaĒitĒ pajĒ.
TaĒ taĒ Gotama pucchĒmi, ko imaĒ vijaĒaye jaĒanti.
SĒle patiĒhĒya naro sapaĒo, cittaĒ paĒoĒaĒca bhĒvayaĒ.
ĒtĒpĒ nipako bhikkhu, so imaĒ vijaĒaye jaĒaĒ.
YesāĒ rĒgo ca doso ca, avijjĒ ca virĒjitĒ.
KhĒĒsavĒ arahanto, tesaĒ vijaĒitĒ jaĒĒ.
Yattha nĒmaĒca r | paĒca, asesaĒ uparujjhati.
PaĒighaĒ r | pasaĒĒ ca, etthesĒ chijjate¹ jaĒĒti.

4. ManonivĒraĒasutta

24. Yato yato mano nivĒraye,
Na dukkhameti naĒ tato tato.
Sa sabbato mano nivĒraye,
Sa sabbato dukkhĒ pamuccati.
Na sabbato mano nivĒraye,
Na mano saĒyatattamĒgataĒ.
Yato yato ca pĒpakaĒ,
Tato tato mano nivĒrayeti.

5. Arahantasutta

25. Yo hoti bhikkhu arahaĒ katĒvĒ,
KhĒĒsavo antimadehadhĒrĒ.
AhaĒ vadĒmĒtipi so vadeyya,
MamaĒ vadantĒtipi so vadeyyĒti.

Yo hoti bhikkhu arahaĒ katĒvĒ,
 KhĒŌĒsavo antimadehadhĒrĒ.
 AhaĒ vadĒmĒtipi so vadeyya,
 MamaĒ vadantĒtipi so vadeyya.
 Loke samaŌŌaĒ kusalo veditvĒ,
 VohĒramattena so¹ vohareyyĒti.

Yo hoti bhikkhu arahaĒ katĒvĒ,
 KhĒŌĒsavo antimadehadhĒrĒ.
 MĒnaĒ nu kho so upagamma bhikkhu,
 AhaĒ vadĒmĒtipi so vadeyya.
 MamaĒ vadantĒtipi so vadeyyĒti.

PahĒnamĒnassa na santi ganthĒ,
 Vidh|pitĒ mĒnaganthassa sabbe.
 Sa vĒtivatto maŌŌataĒ² sumedho,
 AhaĒ vadĒmĒtipi so vadeyya.
 MamaĒ vadantĒtipi so vadeyya,
 Loke samaŌŌaĒ kusalo veditvĒ.
 VohĒramattena so vohareyyĒti.

6. Pajjotasutta

26. Kati lokasmiĒ pajjotĒ, yehi loko pakĒsati³.
 BhagavantaĒ⁴ puŌŌhumĒgama, kathaĒ jĒnemu taĒ mayanti.
 CattĒro loka pajjotĒ, paŌcamettha na vijjati.
 DivĒ tapati Ēdicco, rattimĒbhĒti candimĒ.
 Atha aggi divĒrattiĒ, tattha tattha pakĒsati.
 Sambuddho tapataĒ seŌŌho, esĒ ĒbhĒ anuttarĒti.

1. Sa (?)

3. PabhĒsati (Ka-SĒ)

2. MĒnanaĒ (SĒ), maŌŌitaĒ (?)

4. BhavantaĒ (Ka)

7. Sarasutta

27. Kuto sarĒ nivattanti, kattha vaŰaÑ na vattati.
 Kattha nĒmaŰca r | paŰca, asesaÑ uparujjhatĕti.
 Yattha Ēpo ca pathavĒ, tejo vĒyo na gĒdhati.
 Ato sarĒ nivattanti, ettha vaŰaÑ na vattati.
 Ettha nĒmaŰca r | paŰca, asesaÑ uparujjhatĕti.

8. Mahaddhanasutta

28. MahaddhanĒ mahĒbhogĒ, raŰhavantopi khattiyĒ.
 AŰamaŰĒbhigijjhanti, kĒmesu anala-katĒ.
 Tesu ussukkajĒtesu, bhavasotĒnusĒrisu.
 Kedha taŰhaÑ¹ pajahiÑsu², ke lokasmiÑ anussukĒti.
 HitvĒ agĒraÑ pabbajitĒ, hitvĒ puttaÑ pasuÑ piyaÑ.
 HitvĒ rĒgaŰca dosaŰca, avijjaŰca virĒjiya.
 KhĒĒsavĒ arahanto, te lokasmiÑ anussukĒti.

9. Catucakkasutta

29. CatucakkaÑ navadvĒraÑ, puŰaÑ lobhena saÑyutaÑ.
 Pa-kajĒtaÑ mahĒvĒra, kathaÑ yĒtrĒ bhavissatĕti.
 ChetvĒ naddhiÑ varattaŰca, icchĒ lobhaŰca pĒpakaÑ.
 Sam | laÑ taŰhamabbuyha, evaÑ yĒtrĒ bhavissatĕti.

10. EŰija~ghasutta

30. EŰija-ghaÑ kisaÑ vĒraÑ, appĒhĒraÑ alolupaÑ.
 SĒhaÑvekacaraÑ nĒgaÑ, kĒmesu anapekkhinaÑ.
 Upasa-kamma pucchĒma, kathaÑ dukkhĒ pamuccatĕti.

---

1. RodhataŰhaÑ (SyĒ, KaÑ) gedhataŰhaÑ (Ka)

2. PavĒhiÑsu (SyĒ, KaÑ, Ka)

PaŌcakĒmaguŌĒ loke, manochaŌhĒ paveditĒ.
Ettha chandaĒ virĒjetvĒ, evaĒ dukkhĒ pamuccatĒti.

Sattivaggo tatiyo.

TassuddĒnaĒ

SattiyĒ Phusati ceva, JaŌĒ ManonivĒraŌĒ.
Arahantena Pajjoto, SarĒ Mahaddhanena ca.
Catucakkena navamaĒ, EŌija-ghena te dasĒti.

4. SatullapakĒyikavagga

1. Sabbhisutta

31. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho sambahulĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌĒ kevalakappaĒ JetavanaĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiĒsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aŌhaĒsu, ekamantaĒ ŌhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha¹ santhavaĒ.
SataĒ saddhammamaŌŌĒya, seyyo hoti na pĒpiyo”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaĒ.
SataĒ saddhammamaŌŌĒya, paŌŌĒ labbhati² nĒŌŌato”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaĒ.
SataĒ saddhammamaŌŌĒya, sokamajjhe na socatĒ”ti.

1. Krubbetha (Ka)

2. PaŌŌaĒ labhati (SyĒ, KaĒ)

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaŦŦĒya, ŦĒtimajjhe virocattĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaŦŦĒya, sattĒ gacchanti suggatin”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaŦŦĒya, sattĒ tiŦŦhanti sĒtatan”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ BhagavantaÑ etadavoca “kassa nu kho BhagavĒ subhĒsitan”ti. SabbĒsaÑ vo subhĒsitaÑ pariyĒyena, api ca mamapi suŦŦĒtha—

Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaŦŦĒya, sabbadukkhĒ pamuccattĒti.

Idamavoca BhagavĒ. AttamanĒ tĒ devatĒyo BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ padakkhiŦaÑ katvĒ tatthevantaradhĒyiÑs | ti.

2. Maccharisutta

32. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŦĒkassa ĒrĒme. Atha kho sambahulĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŦŦĒ kevalakappaÑ JetavanaÑ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamiÑsu, upasa~kamtivĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ aŦŦhaÑsu, ekamantaÑ ŦhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“MaccherĒ ca pamĒdĒ ca, evaÑ dĒnaÑ na dĒyati¹.
PuŦŦaÑ Ēka-khamĒnena, deyyaÑ hoti vijĒnatĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“Yasseva bhĒto na dadĒti maccharĒ, tadevĒdadato bhayaĒ.

JighacchĒ ca pipĒsĒ ca, yassa bhĒyati maccharĒ.

Tameva bĒlaĒ phusati, asmiĒ loke paramhi ca.

TasmĒ vineyya maccheraĒ, dajjĒ dĒnaĒ malĒbhīh |.

PuĒĒni paralokasmiĒ, patiĒhĒ honti pĒĒinan”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“Te matesu na mĒyanti, panthĒnaĒva sahabbajaĒ.

AppasmiĒ ye pavecchanti, esa dhammo sanantano.

Appasmeke pavecchanti, bahuneke na dicchare.

AppasmĒ dakkhiĒ dinnĒ, sahasena samaĒ mitĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“DuddadaĒ dadamĒnaĒ, dukkaraĒ kamma kubbataĒ.

Asanto nĒnukubbanti, sataĒ dhammo duranvayo¹.

TasmĒ sataĒca asataĒ², nĒnĒ hoti ito gati.

Asanto nirayaĒ yanti, santo saggaparĒyanĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike etadavoca “kassa nu kho BhagavĒ subhĒsitan”ti. SabbĒsaĒ vo subhĒsitaĒ pariyĒyena, api ca mamapi suĒĒtha—

DhammaĒ care yopi samuĒjakaĒ care,

DĒraĒca posaĒ dadamappakasmiĒ.

SataĒ sahasĒnaĒ sahasayĒginaĒ,

Kalampi nĒgghanti tathĒvidhassa teti.

1. Durannayo (SĒ)

2. AsataĒca (SĒ, SyĒ, KaĒ)

Atha kho aparĒ devatĒ BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Kenesa yaŦŦo vipulo mahaggato,
Samena dinnassa na agghameti.
KathaĒ¹ sataĒ sahaŦĒnaĒ sahaŦĒsayĒginaĒ,
Kalampi nĒgghanti tathĒvidhassa te”ti.

Dadanti heke visame niviiŦhĒ,
ChetvĒ vadhitvĒ atha socayitvĒ.
SĒ dakkhiŦĒ assumukhĒ sadaŦĒĒ,
Samena dinnassa na agghameti.

EvaĒ sataĒ sahaŦĒnaĒ sahaŦĒsayĒginaĒ,
Kalampi nĒgghanti tathĒvidhassa teti.

3. SĒdhusutta

33. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho sambahulĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŦŦĒ kevalakappaĒ JetavanaĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiĒsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aŦŦhaĒsu, ekamantaĒ ŦhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaĒ.
MaccherĒ ca pamĒdĒ ca, evaĒ dĒnaĒ na dĒyati.
PuŦŦaĒ Ēka-khamĒnena, deyyaĒ hoti vijĒnatĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaĒ, api ca appakasmimpi sĒhu dĒnaĒ.
Appasmeke paveccanti, bahuneke na dicchare.
AppasmĒ dakkhiŦĒ dinnĒ, sahaŦĒna samaĒ mitĒ”ti.

---

1. IdaĒ padaĒ katthaci SĒhaĒ-potthake natthi.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaŅ udĒnaŅ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaŅ, appakasmimpi sĒhu dĒnaŅ.

Api ca saddhĒyapi sĒhu dĒnaŅ.

DĒnaŃca yuddhaŃca samĒnamĒhu,

AppĒpi santĒ bahuke jinanti.

Appampi ce saddahĒno dadĒti,

Teneva so hoti sukhĒ paratthĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaŅ udĒnaŅ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaŅ, appakasmimpi sĒhu dĒnaŅ.

SaddhĒyapi sĒhu dĒnaŅ, api ca dhammaladdhassĒpi sĒhu dĒnaŅ.

Yo dhammaladdhassa dadĒti dĒnaŅ,

UŃhĒnavĒriyĒdhigatassa jantu.

Atikakamma so vetaraŃiŅ yamassa,

DibbĒni ŃhĒnĒni upeti macco”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaŅ udĒnaŅ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaŅ, appakasmimpi sĒhu dĒnaŅ.

SaddhĒyapi sĒhu dĒnaŅ, dhammaladdhassĒpi sĒhu dĒnaŅ.

Api ca viceyya dĒnampi sĒhu dĒnaŅ.

Viceyya dĒnaŅ SugatappasatthaŅ, ye dakkhiŃeyyĒ idha jĒvaloke.

Etesu dinnĒni mahapphalĒni, bĒjĒni vuttĒni yathĒ sukhette”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaŅ udĒnaŅ udĒnesi—

“SĒdhu kho mĒrisa dĒnaŅ, appakasmimpi sĒhu dĒnaŅ.

SaddhĒyapi sĒhu dĒnaŅ, dhammaladdhassĒpi sĒhu dĒnaŅ.

Viceyya dĒnampi sĒhu dĒnaŅ, api ca pĒŃesupi sĒdhu saŅyamo.

Yo pĒŌabh|tĒni¹ aheŌhayaĒ caraĒ,
 Par|pavĒdĒ na karonti pĒpaĒ.
 BhĒruĒ pasaĒsanti na hi tattha s|raĒ,
 BhayĒ hi santo na karonti pĒpan”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ BhagavantaĒ etadavoca “kassa nu kho BhagavĒ subhĒsitan”ti. SabbĒsaĒ vo subhĒsitaĒ pariyĒyena, api ca mamapi suŌĒtha—

SaddhĒ hi dĒnaĒ bahudhĒ pasatthaĒ, dĒnĒ ca kho dhammapadaĒva seyyo.
 Pubbe ca hi pubbatara ca santo, nibbĒnamevajjhagamuĒ sapaŌŌĒti.

4. Na santisutta

34. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho sambahulĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌĒ kevalakappaĒ JetavanaĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamiĒsu, upasa~kamtivĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aŌŌhaĒsu, ekamantaĒ ŌhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Na santi kĒmĒ manujesu niccĒ,
 SantĒdha kamanĒyĒni yesu² baddho.
 Yesu pamatto apunĒgamanaĒ,
 AnĒgantĒ puriso maccudheyĒ”ti.

ChandajaĒ aghaĒ chandajaĒ dukkhaĒ, chandavinayĒ aghavinayo.
 AghavinayĒ dukkhavinayoti.

Na te kĒmĒ yĒni citrĒni loke,
 Sa~kapparĒgo purisassa kĒmo.
 TiŌŌhanti citrĒni tatheva loke,
 Athettha dhĒrĒ vinayanti chandaĒ.

---

1. PĒŌabh|tesu (SĒ, I)

2. KĒmesu (Ka)

KodhaÑ jahe vippajaheyya mĒnaÑ, saÑnyojanaÑ sabbamatikkameyya.
TaÑ nĒmar | pasmimasajjamĒnaÑ, akiòcanaÑ nĒnupatanti dukkhĒ.

PahĒsi sa~khaÑ na vimĒnamajjhagĒ¹, acchecchi taòhaÑ idha nĒmar | pe.
TaÑ chinnaganthaÑ anighaÑ nirĒsaÑ, pariyesamĒnĒ nĒjjhagamuÑ.
DevĒ manussĒ idha vĒ huraÑ vĒ, saggesu vĒ sabbanivesanes | ti.

TaÑ ce hi nĒddakkhuÑ tathĒvimuttaÑ, (IccĒyasmĒ mogharĒjĒ.)
DevĒ manussĒ idha vĒ huraÑ vĒ.
NaruttamaÑ atthacaraÑ narĒnaÑ,
Ye taÑ namassanti pasaÑsiyĒ teti.

PasaÑsiyĒ tepi bhavanti bhikkh |, (MogharĒjĒti BhagavĒ.)
Ye taÑ namassanti tathĒvimuttaÑ,
AòòĒya dhammaÑ vicikicchaÑ pahĒya,
Sa~gĒtigĒ tepi bhavanti bhikkh | ti.

5. UjjhĒnasaòòisutta

35. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane
AnĒthapióĒikassa ĒrĒme. Atha kho sambahuĒ UjjhĒnasaòòikĒ devatĒyo
abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaòòĒ kevalakappaÑ JetavanaÑ obhĒsetvĒ
yena BhagavĒ tenupasa~kamiÑsu, upasa~kamtivĒ vehĒsaÑ aòòhaÑsu,
vehĒsaÑ òhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“AòòathĒ santamattĒnaÑ, aòòathĒ yo pavedaye.
Nikacca kitavasseva, bhuttaÑ theyyena tassa taÑ.

YaÑ hi kayirĒ taÑ hi vade, yaÑ na kayirĒ na taÑ vade.
AkarontaÑ bhĒsamĒnaÑ, parijĒnanti paóĒitĒ”ti.

Na yidaÑ bhĒsitamattena, ekantasavanena vĒ.
Anukkamitave sakkĒ, yĒyaÑ paòipadĒ dalhĒ.
YĒya dhĒrĒ pamuccanti, jhĒyino mĒrabandhanĒ.

---

1. Na ca mĒnamajjhagĒ (Ka-SĒ), na vimĒnamĒgĒ (SyĒ, KaÑ)

Na ve dhĒrĒ pakubbanti, viditvĒ lokapariyĒyaĒ.
AòĒya nibbutĒ dhĒrĒ, tióĒĒ loke visattikanti.

Atha kho tĒ devatĒyo pathaviyaĒ patióhahitvĒ Bhagavato pĒdesu sirasĒ nipatitvĒ BhagavantaĒ etadavocuĒ “sccayo no bhante accagamĒ yathĒbĒlaĒ yathĒm|āhaĒ yathĒ-akusalaĒ¹, yĒ mayaĒ BhagavantaĒ ĒsĒdetabbaĒ amaòimhĒ, tĒsaĒ no bhante BhagavĒ accayaĒ accayato paòiggaóhĒtu ĒyatiĒ saĒvarĒyĒ”ti. Atha kho BhagavĒ sitaĒ pĒtvĒkĒsi. Atha kho tĒ devatĒyo bhiyyoso mattĒya ujjhĒyantiyo vehĒsaĒ abbhuggaòchuĒ. EkĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“AccayaĒ desayantĒnaĒ, yo ce na paòigaóhati.
Kopantaro dosagaru, sa veraĒ paòimuòcatĒ”ti.

Accayo ce na vijjetha, nocidhĒpagataĒ² siyĒ.
VerĒni na ca sammeyyuĒ, kenĒdha³ kusalo siyĒti.

KassaccayĒ na vijjanti, kassa natthi apĒgataĒ.
Ko na sammohamĒpĒdi, ko ca dhĒro⁴ sadĒ satoti.

TathĒgatassa Buddhassa, sabbabh|tĒnukampino.
TassaccayĒ na vijjanti, tassa natthi apĒgataĒ.
So na sammohamĒpĒdi, sova⁵ dhĒro sadĒ satoti.

AccayaĒ desayantĒnaĒ, yo ce na paòigaóhati.
Kopantaro dosagaru, sa veraĒ paòimuòcati.
TaĒ veraĒ nĒbhinandĒmi, paòiggaóhĒmi voccayanti.

6. SaddhĒsutta

36. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapióĒikassa ĒrĒme. Atha kho sambahuĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaóĒĒ kevalakappaĒ

1. YathĒbĒĒ yathĒm|āhĒ yathĒ-akusalĒ (sabbattha)

2. NocĒdha apahataĒ (SyĒ, KaĒ), nocidhĒpakataĒ (?)

3. VerĒni ca sammeyyuĒ, tenidha (SĒ)

4. Kodha dhĒro (SyĒ, KaĒ)

5. Sodha (SyĒ, KaĒ)

JetavanaÑ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa-kamiÑsu, upasa-kamitvÈ
BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ a00haÑsu, ekamantaÑ 0hitÈ kho ekÈ
devatÈ Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“SaddhÈ dutiyÈ purisassa hoti,
No ce assaddhiyaÑ avati00hati.
Yaso ca kittÈ ca tatvassa hoti,
SaggaÑ ca so gacchati sarfraÑ vihÈyÈ”ti.

Atha kho aparÈ devatÈ Bhagavato santike imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“KodhaÑ jahe vippajaheyya mÈnaÑ, saÑyोजनाÑ sabbamatikkameyya.
TaÑ nÈmar |pasmimasajjamÈnaÑ, aki0canaÑ nÈnupatanti sa-gÈ”ti.

PamÈdamanuyu0janti, bÈIÈ dummedhino janÈ.
AppamÈda0ca medhÈvÈ, dhanaÑ se00haÑva rakkhati.

MÈ pamÈdamanuyu0jetha, mÈ kÈmarati santhavaÑ.
Appamatto hi jhÈyanto, pappoti paramaÑ sukhanti.

7. Samayasutta

37. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ Sakkesu viharati
KapilavatthusmiÑ MahÈvane mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ
pa0camattehi bhikkhusatehi sabbeheva arahantehi, dasahi ca lokadhÈt |hi
devatÈ yebhuyyena sannipatitÈ honti BhagavantaÑ dassanÈya
bhikkhusaÑgha0ca. Atha kho catunnaÑ SuddhÈvÈsakÈyikÈnaÑ devatÈnaÑ
etadahosi “ayaÑ kho BhagavÈ Sakkesu viharati KapilavatthusmiÑ
MahÈvane mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ pa0camattehi bhikkhusatehi
sabbeheva arahantehi, dasahi ca lokadhÈt |hi devatÈ yebhuyyena sannipatitÈ
honti BhagavantaÑ dassanÈya bhikkhusaÑgha0ca. YaÑn |na mayampi yena
BhagavÈ tenupasa-kameyyÈma, upasa-kamitvÈ Bhagavato santike paccekaÑ
gÈthaÑ¹ bhÈseyyÈmÈ”ti.

---

1. PaccekagÈthaÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

Atha kho tĒ devatĒ seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso samiĀjitaĒ vĒ bĒhaĒ pasĒreyya, pasĒritaĒ vĒ bĒhaĒ samiĀjeyya. Evameva suddhĒvĒsesu devesu antarahitĒ Bhagavato purato pĒturahesuĒ. Atha kho tĒ devatĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aĀhaĒsu, ekamantaĒ ōhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“MahĒsamayo pavanasmiĒ, devakĒyĒ samĒgatĒ.

Ēgatamha imaĒ dhammasamayaĒ, dakkhitĒye aparĒjitasaĒghan”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Tatra bhikkhavo samĒdahaĒsu, cittamattano ujukaĒ akaĒsu¹.

SĒrathĒva nettĒni gahetvĒ, indriyĒni rakkhanti paĀĒitĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“ChetvĒ khĒlaĒ chetvĒ palighaĒ, indakhĒlaĒ | hacca manejĒ.

Te caranti suddhĒ vimalĒ, cakkhumatĒ sudantĒ susunĒgĒ”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Ye keci BuddhaĒ saraĀaĒ gatĒse, na te gamissanti apĒyabh | miĒ.

PahĒya mĒnusaĒ dehaĒ, devakĒyaĒ parip | ressantĒ”ti.

8. Sakalikasutta

38. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati MaddakucchismiĒ migadĒye. Tena kho pana samayena Bhagavato pĒdo sakalikĒya² khato hoti. BhusĒ sudaĒ Bhagavato vedanĒ vattanti sĒrĒrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ³ kharĒ kaĀukĒ asĒtĒ amanĒpĒ, tĒ sudaĒ BhagavĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaĀamĒno. Atha kho BhagavĒ catugguĀaĒ sa~ghĒĀiĒ paĀĀĒpetvĒ dakkhiĀena passena sĒhaseyyaĒ kappeti pĒde pĒdaĒ accĒdhĒya sato sampajĒno.

1. UjukamakaĒsu (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. SakkhalikĒya (Ka)

3. TippĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

Atha kho sattasatĒ satullapakĒyikĒ devatĒyo abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌĒ kevalakappaĒ MaddakucchiĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiĒsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aŌŌhaĒsu, ekamantaĒ ōhitĒ kho ekĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “nĒgo vata bho samaŌo Gotamo, nĒgavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “sĒho vata bho samaŌo Gotamo, sĒhavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “ĒjĒnĒyo vata bho samaŌo Gotamo, ĒjĒnĒyavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “nisabho vata bho samaŌo Gotamo, nisabhavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “dhorayho vata bho samaŌo Gotamo, dhorayhavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “danto vata bho samaŌo Gotamo, dantavatĒ ca samuppanĒ sĒrfrikĒ vedanĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaŌukĒ asĒtĒ amanĒpĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaŌŌamĒno”ti.

Atha kho aparĒ devatĒ Bhagavato santike imaĒ udĒnaĒ udĒnesi “passa samĒdhiĒ subhĒvitaĒ cittaŌca suvimuttaĒ, na cĒbhinataĒ na cĒpanataĒ

na ca sasa~khĒraniggayhavĒritagataĒ¹, yo evar | paĒ purisanĒgaĒ
purisasĒhaĒ purisa~ĒjĒnĒyaĒ purisanisabhaĒ purisadhorayhaĒ
purisadantaĒ atikkamitabbaĒ maĒĒeyya kimaĒĒatra adassanĒ”ti.

PaĒcavedĒ sataĒ samaĒ, tapassĒ brĒhmaĒĒ caraĒ.

CittaĒca nesaĒ na sammĒ vimuttaĒ, hĒnatthar | pĒ na pĒraĒgamĒ te.

TaĒhĒdhipannĒ vatasĒlabaddhĒ, I | khaĒ tapaĒ vassasataĒ carantĒ.

CittaĒca nesaĒ na sammĒ vimuttaĒ, hĒnatthar | pĒ na pĒraĒgamĒ te.

Na mĒnakĒmassa damo idhatthi, na monamatthi asamĒhitassa.

Eko araĒĒe viharaĒ pamatto, na maccudheyassa tareyya pĒranti.

MĒnaĒ pahĒya susamĒhitatto, sucetaso sabbadhi vippamutto.

Eko araĒĒe viharamappamatto, sa maccudheyassa tareyya pĒranti.

9. PaĒhamapajjunnadhĒtusutta

39. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ VesĒliyaĒ viharati
MahĒvane K | ĒgĒrasĒĒyaĒ. Atha kho KokanadĒ Pajjunnassa dhĒtĒ
abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaĒĒĒ kevalakappaĒ MahĒvanaĒ obhĒsetvĒ
yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ
ekamantaĒ aĒĒĒsi, ekamantaĒ ĒhitĒ kho sĒ devatĒ KokanadĒ Pajjunnassa
dhĒtĒ Bhagavato santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“VesĒliyaĒ vane viharantaĒ, aggaĒ sattassa SambuddhaĒ.

KokanadĒhamasmi abhivande, KokanadĒ Pajjunnassa dhĒtĒ.

Sutameva pure Ēsi, dhammo CakkhumatĒnubuddho.

SĒhaĒ dĒni sakkhi jĒnĒmi, Munino desayato Sugatassa.

Ye keci ariyaĒ dhammaĒ, vigarahantĒ caranti dummedhĒ.

Upenti RoruvaĒ ghoraĒ, cirarattaĒ dukkhaĒ anubhavanti.

Ye ca kho ariye dhamme, khantiyĒ upasamena upetĒ.

PahĒya mĒnusaĒ dehaĒ, devakĒyaĒ parip | ressanĒ”ti.

1. Sasa~khĒraniggayhavĒritavataĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I), sasa~khĒraniggayhavĒrivĒvataĒ (Ka)

10. DutiyapajjunnadhÈtusutta

40. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ VesÈliyaÑ viharati MahÈvane K|ÒÈgÈrasÈIÈyaÑ. Atha kho C|ÀakokanadÈ¹ Pajjunnassa dhÈtÈ abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaÓÓÈ kevalakappaÑ MahÈvanaÑ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ aÓhÈsi, ekamantaÑ ÓhitÈ kho sÈ devatÈ C|ÀakokanadÈ Pajjunnassa dhÈtÈ Bhagavato santike imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“IdhÈgamÈ vijjupabhÈsavaÓÓÈ, KokanadÈ Pajjunnassa dhÈtÈ.
BuddhaÓca dhammaÓca namassamÈnÈ, gÈthÈcimÈ atthavatÈ abhÈsi.

BahunÈpi kho taÑ vibhajeyyaÑ, pariyÈyena tÈdiso dhammo.
SaÑkhittamatthaÑ² lapayissÈmi, yÈvatÈ me manasÈ pariyattaÑ.

PÈpaÑ na kayirÈ vacasÈ manasÈ,
KÈyena vÈ kiÓcana sabbaloke.
KÈme pahÈya satimÈ sampajÈno,
DukkhaÑ na sevetha anathasaÑhitan”ti.

SatullapakÈyikavaggo catuttho.

TassuddÈnaÑ

SabbhimaccharinÈ SÈdhu, Na santujjhÈnasaÓÓino.
SaddhÈ Samayo SakalikaÑ, ubho PajjunnadhÈtaroti.

5. Ædittavagga

1. Ædittasutta

41. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane AnÈthapiÓÈikassa ÈrÈme. Atha kho aÓÓatarÈ devatÈ

1. CullakokanadÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ)

2. SaÑkhittamatthaÑ (Ka)

abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌĒ kevalakappaĒ JetavanaĒ obhĒsetvĒ
yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ
ekamantaĒ aŌŌhĒsi, ekamantaĒ ōhitĒ kho sĒ devatĒ Bhagavato santike imĒ
gĒthĒyo abhĒsi—

“ĒdittasmiĒ agĒrasmiĒ, yaĒ nĒharati bhĒjanaĒ.

TaĒ tassa hoti atthĒya, no ca yaĒ tattha Ēyhati.

EvaĒ Ēdittako loko, jarĒya maraŌena ca.

NĒharetheva dĒnena, dinnaĒ hoti sunĒhataĒ.

DinnaĒ sukhaphalaĒ hoti, nĒdinnaĒ hoti taĒ tathĒ.

CorĒ haranti rĒjĒno, aggi Ēahati nassati.

Atha antena jahati, sarĒraĒ sapariggahaĒ.

EtadaŌŌĒya medhĒvĒ, bhuŌjetha ca dadetha ca.

DatvĒ ca bhutvĒ ca yathĒnubhĒvaĒ,

Anindito saggamupeti ōhĒnan”ti.

2. KiĒdadasutta

42. KiĒdado balado hoti, kiĒdado hoti vaŌŌado.

KiĒdado sukhado hoti, kiĒdado hoti cakkhudo.

Ko ca sabbadado hoti, taĒ me akkhĒhi pucchitoti.

Annado balado hoti, vatthado hoti vaŌŌado.

YĒnado sukhado hoti, dĒpado hoti cakkhudo.

So ca sabbadado hoti, yo dadĒti upassayaĒ.

AmataĒdado ca so hoti, yo dhammamanusĒsatĒti.

3. Annasutta

43. AnnamevĒbhinandanti, ubhaye devamĒnusĒ.

Atha ko nĒma so yakkho, yaĒ annaĒ nĒbhinandatĒti.

Ye naÑ dadanti saddhÈya, vipassannena cetasÈ.
 Tameva annaÑ bhajati, asmiÑ loke paramhi ca.
 TasmÈ vineyya maccheraÑ, dajjÈ dÈnaÑ malÈbhibh|.
 PuÒÈni paralokasmiÑ, patiÒhÈ honti pÈÓinanti.

4. Ekam|lasutta

44. Ekam|laÑ dvirÈvaÒaÑ, timalaÑ paÒcapattharaÑ.
 SamuddaÑ dvÈdasÈvaÒaÑ, pÈtÈlaÑ atarf isfti.

5. Anomasutta

45. AnomanÈmaÑ nipuÓatthadassiÑ, paÒÈdadaÑ kÈmÈlaye asattaÑ.
 TaÑ passatha sabbaviduÑ sumedhaÑ,
 Ariye pathe kamamÈnaÑ Mahesinti.

6. AccharÈsutta

46. AccharÈgaÓasa-ghuÒhaÑ, pisÈcagaÓasevitaÑ.
 VanantaÑ mohanaÑ nÈma, kathaÑ yÈtrÈ bhavissatfti.
 Ujuko nÈma so maggo, abhayÈ nÈma sÈ disÈ.
 Ratho ak|jano nÈma, dhammacakkehi saÑyuto.
 Hirf tassa apÈlambo, satyassa parivÈraÓaÑ.
 DhammÈhaÑ sÈrathiÑ br|mi, sammÈdiÒhipurejavaÑ.
 Yassa etÈdisaÑ yÈnaÑ, itthiyÈ purisassa vÈ.
 Sa ve etena yÈnena, nibbÈnasseva santiketì.

7. Vanaropasutta

47. KesaÑ divÈ ca ratto ca, sadÈ puÒaÑ pavaÈÈhati.
 DhammaÒhÈ sflasampannÈ, ke janÈ saggagÈminoti.
 ÈrÈmaropÈ vanaropÈ, ye janÈ setukÈrakÈ.
 PapaÒca udapÈnaÒca, ye dadanti upassayaÑ.

TesaĒ divĒ ca ratto ca, sadĒ pu00aĒ pavaĒĒhati.
Dhamma00hĒ sĒlasampanĒ, te janĒ saggagĒminoti.

8. Jetavanasutta

48. IdaĒ hi taĒ JetavanaĒ, isisa~ghanisevitaĒ,
ĀvutthaĒ¹ DhammarĒjĕna, pĒtisa0jananaĒ mama.
KammaĒ vijjĒ ca dhammo ca, sĒlaĒ jĒvitamuttamaĒ.
Etena maccĒ sujjhanti, na gottena dhanena vĒ.
TasmĒ hi pa0Ēito poso, sampassaĒ atthamattano.
Yoniso vicine dhammaĒ, evaĒ tattha visujjhanti.
SĒriputtova pa00Ēya, sĒlena upasamena ca.
Yopi pĒra~gato bhikkhu, etĒvaparamo siyĒti.

9. Maccharisutta

49. Yedha maccharino loke, kadariyĒ paribhĒsakĒ.
A00esaĒ dadamĒnĒnaĒ, antarĒyakarĒ narĒ.
KĒdiso tesaĒ vipĒko, samparĒyo ca kĒdiso.
BhagavantaĒ pu00humĒgamma, kathaĒ jĒnemu taĒ mayanti.
Yedha maccharino loke, kadariyĒ paribhĒsakĒ.
A00esaĒ dadamĒnĒnaĒ, antarĒyakarĒ narĒ.
NirayaĒ tiracchĒnayoniĒ, yamalokaĒ upapajjare.
Sace enti manussattaĒ, dalidde jĒyare kule.
ColaĒ pi0Ēo ratĒ khiĒĒĒ, yattha kicchena labbhati.
Parato ĒsĒsare² bĒiĒ, tampi tesaĒ na labbhati.
Di00he dhammesa vipĒko, samparĒye³ ca duggatĒti.
ItihetaĒ vijĒnĒma, a00aĒ pucchĒma Gotama.
Yedha laddhĒ manussattaĒ, vada00 | vĒtamaccharĒ.

---

1. Āvu00haĒ (Ka)   2. ĀsiĒsare (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)   3. SamparĒyo (SyĒ, KaĒ, I)

Buddhe pasannĒ dhamme ca, saÑghe ca tibbagĒravĒ.
 KĒdiso tesaÑ vipĒko, samparĒyo ca kĒdiso.
 BhagavantaÑ puĀhumĒgama, kathaÑ jĒnemu taÑ mayanti.
 Yedha laddhĒ manussattaÑ, vadaĀ | vĒtamaccharĒ.
 Buddhe pasannĒ dhamme ca, saÑghe ca tibbagĒravĒ.
 Ete saggĒ¹ pakĒsanti, yattha te upapajjare.
 Sace enti manussattaÑ, aĒĒhe ĒjĒyare kule.
 CoĀaÑ piĀĒo ratĒ khiĒĒĒ, yatthĒkicchena labbhati.
 Parasambhatesu bhogesu, vasavattĒva modare.
 DiĀhe dhammesa vipĒko, samparĒye ca suggatĒti.

10. GhaĀkĒrasutta

50. AvihaÑ upapannĒse, vimuttĒ satta bhikkhavo.
 RĒgadosaparikkhĒĀ, tiĀĀ loke visattikanti.
 Ke ca te ataruÑ pa~kaÑ², maccudheyyaÑ suduttaraÑ.
 Ke hitvĒ mĒnusaÑ dehaÑ, dibbayogaÑ upaccagunti.
 Upako palagaĀĒo ca, PukkusĒti ca te tayo.
 Bhaddiyo KhaĀĒadevo ca, BĒhuraggi ca Si~giyo³.
 Te hitvĒ mĒnusaÑ dehaÑ, dibbayogaÑ upaccagunti.
 KusalĒ bhĒsasĒ tesaÑ, mĒrapĒsappahĒyinaÑ.
 Kassa te dhammamaĀĒĒya, acchiduÑ bhavabandhananti.
 Na aĀatra BhagavatĒ, nĒĀatra tava sĒsanĒ.
 Yassa te dhammamaĀĒĒya, acchiduÑ bhavabandhanaÑ.
 Yattha nĒmaĀca r | paĀca, asesaÑ uparujjhati.
 TaÑ te dhammaÑ idhaĀĒĒya, acchiduÑ bhavabandhananti.
 GambhĒraÑ bhĒsasĒ vĒcaÑ, dubbijĒnaÑ sudubbudhaÑ.
 Kassa tvaÑ dhammamaĀĒĒya, vĒcaÑ bhĒsasi Ēdisanti.

1. Sagge (SĒ, SyĒ, KaÑ)

2. Sa~gaÑ (SĒ, SyĒ)

3. BahudantĒ ca pi~giyo (SĒ)

KumbhakĒro pure ĒsiÑ, Vekali~ge¹ GhaĦkaro.
MĒtĒpettibharo ĒsiÑ, Kassapassa upĒsako.

Virato methunĒ dhammĒ, brahmacĒrĒ nirĒmiso.
AhuvĒ te sagĒmeyyo, ahuvĒ te pure sakhĒ.

Sohamete pajĒnĒmi, vimutte satta bhikkhavo.
RĒgadosaparikkhĒĦe, tiĦĦe loke visattikanti.

EvametaÑ tadĒ Ēsi, yathĒ bhĒsasi bhaggava.
KumbhakĒro pure Ēsi, Vekali~ge GhaĦkaro.
MĒtĒpettibharo Ēsi, Kassapassa upĒsako.

Virato methunĒ dhammĒ, brahmacĒrĒ nirĒmiso.
AhuvĒ me sagĒmeyyo, ahuvĒ me pure sakhĒti.

EvametaÑ purĒĦĒnaÑ, sahĒyĒnaÑ ahu sa~gamo.
UbhinnaÑ bhĒvitattĒnaÑ, sarfrantimadhĒrinanti.

Ēdittavaggo paĦcamo.

TassuddĒnaÑ

ĒdittaÑ KiÑdadaÑ AnnaÑ, Ekam|la-anomiyaÑ.
AccharĒvanaropajetaÑ, Maccharena GhaĦkaroti.

6. JarĒvagga

1. JarĒsutta

51. KiÑsu yĒva jarĒ sĒdhu, kiÑsu sĒdhu patiĦhitaÑ.
KiÑsu narĒnaÑ ratanaÑ, kiÑsu corehi d|haranti.

SĒlaÑ yĒva jarĒ sĒdhu, saddhĒ sĒdhu patiĦhitĒ.
PaĦĦĒ narĒnaÑ ratanaÑ, puĦĦaÑ corehi d|haranti.

---

1. Vehali~ge (SĒ), vebhali~ge (SyĒ, KaÑ)

2. AjarasÈsutta

52. KiÑsu ajarasÈ sÈdhu, kiÑsu sÈdhu adhi00hitaÑ.
 KiÑsu narÈnaÑ ratanaÑ, kiÑsu coretyahÈriyanti.
 SÈlaÑ ajarasÈ sÈdhu, saddhÈ sÈdhu adhi00hitÈ.
 Pa00È narÈnaÑ ratanaÑ, pu00aÑ coretyahÈriyanti.

3. Mittasutta

53. KiÑsu pavasato¹ mittaÑ, kiÑsu mittaÑ sake ghare.
 KiÑ mittaÑ atthajÈtassa, kiÑ mittaÑ samparÈyikanti.
 Sattho pavasato mittaÑ, mÈtÈ mittaÑ sake ghare.
 SahÈyo atthajÈtassa, hoti mittaÑ punappunaÑ.
 SayaÑkatÈni pu00Èni, taÑ mittaÑ samparÈyikanti.

4. Vatthusutta

54. KiÑsu vatthu manussÈnaÑ, kiÑs |dha paramo sakhÈ.
 KiÑsu bh |tÈ upajÈvanti, ye pÈ0È pathavissitÈti².
 PuttÈ vatthu manussÈnaÑ, bhariyÈ ca³ paramo sakhÈ.
 Vu00hiÑ bh |tÈ upajÈvanti, ye pÈ0È pathavissitÈti.

5. Pa0hamajanasutta

55. KiÑsu janeti purisaÑ, kiÑsu tassa vidhÈvati.
 KiÑsu saÑsÈramÈpÈdi, kiÑsu tassa mahabbhayanti.
 Ta0hÈ janeti purisaÑ, cittamassa vidhÈvati.
 Satto saÑsÈramÈpÈdi, dukkhamassa mahabbhayanti.

---

1. Pathavato (I, Ka)

2. PathaviÑ sitÈti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

3. BhariyÈva (SÈ), bhariyÈ (SyÈ, KaÑ)

6. Dutiyajanasutta

56. KiÑsu janeti purisaÑ, kiÑsu tassa vidhĒvati.
KiÑsu saÑsĒramĒpĒdi, kismĒ na parimuccatĒti.
TaŌhĒ janeti purisaÑ, cittamassa vidhĒvati.
Satto saÑsĒramĒpĒdi, dukkhĒ na parimuccati.

7. Tatiyajanasutta

57. KiÑsu janeti purisaÑ, kiÑsu tassa vidhĒvati.
KiÑsu saÑsĒramĒpĒdi, kiÑsu tassa parĒyananti.
TaŌhĒ janeti purisaÑ, cittamassa vidhĒvati.
Satto saÑsĒramĒpĒdi, kammaÑ tassa parĒyananti.

8. Uppathasutta

58. KiÑsu uppatho akkhĒto, kiÑsu rattindivakkhayo.
KiÑ malaÑ brahmacariyassa, kiÑ sinĒnamanodakanti.
RĒgo uppatho akkhĒto, vayo rattindivakkhayo.
ItthĒ malaÑ brahmacariyassa, etthĒyaÑ sajjate pajĒ.
Tapo ca brahmacariyaŌca, taÑ sinĒnamanodakanti.

9. Dutiyasutta

59. KiÑsu dutiyĒ¹ purisassa hoti, kiÑsu cenaÑ pasĒsati.
Kissa cĒbhirato macco, sabbadukkhĒ pamuccatĒti.
SaddhĒ dutiyĒ purisassa hoti, paŌŌĒ cenaÑ pasĒsati.
NibbĒnĒbhirato macco, sabbadukkhĒ pamuccatĒti.

10. Kavisutta

60. KiÑsu nidĒnaÑ gĒthĒnaÑ, kiÑsu tĒsaÑ viyaŌjanaÑ.
KiÑsu sannissitĒ gĒthĒ, kiÑsu gĒthĒnamĒsayoti.

---

1. DutiyāÑ (SyĒ, KaÑ, I)

Chando nidÈnaÑ gÈthÈnaÑ, akkharÈ tÈsaÑ viyaÒjanaÑ.
NÈmasannissitÈ gÈthÈ, kavi gÈthÈnamÈsayoti.

JarÈvaggo chaÒho.

TassuddÈnaÑ

JarÈ AjarasÈ MittaÑ, Vatthu tÈÒi JanÈni ca.
Uppatho ca Dutiyo ca, KavinÈ p|rito vaggoti.

7. Addhavagga

1. NÈmasutta

61. KiÑsu sabbaÑ addhabhavi¹, kismÈ bhiyyo na vijjati.
Kissassu ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti².
NÈmaÑ sabbaÑ addhabhavi, nÈmÈ bhiyyo na vijjati.
NÈmassa ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti.

2. Cittasutta

62. Kenassu nÈyati loko, kenassu parikassati.
Kissassu ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti.
Cittena nÈyati loko, cittena parikassati.
Cittassa ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti.

3. TaÓhÈsutta

63. Kenassu nÈyati loko, kenassu parikassati.
Kissassu ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti.
TaÓhÈya nÈyati loko, taÓhÈya parikassati.
TaÓhÈya ekadhammassa, sabbeva vasamanvag|ti.

---

1. Anvabhavi (SÈ)

2. Vasamaddhag| (Ka)

4. SaÑyojanasutta

64. KiÑsusaÑyojano loko, kiÑsu tassa vicĒraĀaÑ.
Kissassu vippahĒnena, nibbĒnaÑ iti vuccatĒti.
NandĒsaÑyojano¹ loko, vitakkassa vicĒraĀaÑ.
TaĀhĒya vippahĒnena, nibbĒnaÑ iti vuccatĒti.

5. Bandhanasutta

65. KiÑsusambandhano loko, kiÑsu tassa vicĒraĀaÑ.
Kissassu vippahĒnena, sabbaÑ chindati bandhananti.
NandĒsambandhano loko, vitakkassa vicĒraĀaÑ.
TaĀhĒya vippahĒnena, sabbaÑ chindati bandhananti.

6. Attahatasutta

66. KenassubbhĒhato loko, kenassu parivĒrito.
Kena sallenena otiĀĀo, kissa dh|pĒyito sadĒti.
MaccunĒbbhĒhato loko, jarĒya parivĒrito.
TaĀhĒsallenena otiĀĀo, icchĒdh|pĒyito sadĒti.

7. UĒĒitasutta

67. Kenassu uĒĒito loko, kenassu parivĒrito.
Kenassu pihito loko, kismiÑ loko patiĀĀhitoti.
TaĀhĒya uĒĒito loko, jarĒya parivĒrito.
MaccunĒ pihito loko, dukkhe loko patiĀĀhitoti.

8. Pihitasutta

68. Kenassu pihito loko, kismiÑ loko patiĀĀhito.
Kenassu uĒĒito loko, kenassu parivĒritoti.

---

1. NandisaÑyojano (SĒ, SyĒ, KaÑ)

MaccunĒ pihito loko, dukkhe loko patiĀhito.
TaĀhĒya uĒĒito loko, jarĒya parivĒritoti.

9. IcchĒsutta

69. Kenassu bajjhatĒ loko, kissa vinayĒya muccati.
Kissassu vippahĒnena, sabbaÑ chindati bandhananti.
IcchĒya bajjhatĒ loko, icchĒvinayĒya muccati.
IcchĒya vippahĒnena, sabbaÑ chindati bandhananti.

10. Lokasutta

70. KismiÑ loko samuppanno, kismiÑ kubhati santhavaÑ.
Kissa loko upĒdĒya, kismiÑ loko vihaĀatĒti.
Chasu loko samuppanno, chasu kubhati santhavaÑ.
Channameva upĒdĒya, chasu loko vihaĀatĒti.

Addhavaggo¹ sattamo.

TassuddĒnaÑ

NĒmaÑ CittaĀca TaĀhĒ ca, SaÑyojanaĀca BandhanĒ.
AbbhĒhatuĒĒito Pihito, IcchĒ Lokena te dasĒti.

8. ChetvĒvagga

1. ChetvĒsutta

71. SĒvatthinidĒnaÑ. EkamantaÑ ōhitĒ kho sĒ devatĒ BhagavantaÑ
gĒthĒya ajjhabhĒsi—

KiÑsu chetvĒ² sukhaÑ seti, kiÑsu chetvĒ na socati.
Kissassu ekadhammassa, vadhaÑ rocesi GotamĒti.

1. Anvavaggo (SĒ)

2. JhatvĒ (SĒ), ghatvĒ (SyĒ, KaÑ) evamuparipi.

KodhaĒ chetvĒ sukhaĒ seti, kodhaĒ chetvĒ na socati.
 Kodhassa visam | lassa, madhuraggassa devate.
 VadhaĒ ariyĒ pasaĒsanti, taĒ hi chetvĒ na socatĒti.

2. Rathasutta

72. KiĒsu rathassa paĀĀĒaĒ, kiĒsu paĀĀĒamaggino.
 KiĒsu raĀhassa paĀĀĒaĒ, kiĒsu paĀĀĒamitthiyĒti.
 Dhajo rathassa paĀĀĒaĒ, dh | mo paĀĀĒamaggino.
 REjĒ raĀhassa paĀĀĒaĒ, bhattĒ paĀĀĒamitthiyĒti.

3. Vittasutta

73. KiĒs | dha vittaĒ purisassa seĀhaĒ,
 KiĒsu suciĀĀo sukhamĒvahati.
 KiĒsu have sĒdutaraĒ¹ rasĒnaĒ,
 KathaĒjĒviĒ² jĒvitamĒhu seĀhanti.
 SaddhĒdha vittaĒ purisassa seĀhaĒ,
 Dhammo suciĀĀo sukhamĒvahati.
 SaccaĒ have sĒdutaraĒ rasĒnaĒ,
 PaĀĀĒjĒviĒ jĒvitamĒhu seĀhanti.

4. VuĀhisutta

74. KiĒsu uppatataĒ seĀhaĒ, kiĒsu nipatataĒ varaĒ,
 KiĒsu pavajamĒĒnaĒ, kiĒsu pavadataĒ varanti.
 BĒjaĒ uppatataĒ seĀhaĒ, vuĀhi nipatataĒ varĒ.
 GĒvo pavajamĒĒnaĒ, putto pavadataĒ varoti.
 VijjĒ uppatataĒ seĀhĒ, avijjĒ nipatataĒ varĒ.
 SaĒgho pavajamĒĒnaĒ, Buddho pavadataĒ varoti.

5. BhĒtĒsutta

75. KiĒs | dha bhĒtĒ janatĒ anekĒ,
 Maggo canekĒyatanappavutto.
 PucchĒmi taĒ Gotama bh | ripaĀĀa,
 KismiĒ ōhito paralokaĒ na bhĒyeti.

---

1. SĒdhutaraĒ (Ka)

2. KiĒsujĒviĒ (Ka)

VĒcaÑ mana0ca pa0idhĒya sammĒ,
 KĒyena pĒpĒni akubbamĒno.
 BahvannapĒnaÑ gharamĒvasanto,
 Saddho mud | saÑvibhĒgĒ vada00 |.
 Etesu dhammesu 0hito cat | su.
 Dhamme 0hito paralokaÑ na bhĒyeti.

6. Najfratisutta

76. KiÑ jĒrati kiÑ na jĒrati, kiÑsu uppathoti vuccati.
 KiÑsu dhammĒnaÑ paripantho, kiÑsu rattindivakkhayo.
 KiÑ malaÑ brahmacariyassa, kiÑ sinĒnamanodakaÑ.
 Kati lokasmiÑ chiddĒni, yattha vittaÑ¹ na ti00hati.
 BhagavantaÑ pu00humĒgama, kathaÑ jĒnemu taÑ mayanti.
 R | paÑ jĒrati maccĒnaÑ, nĒmagottaÑ na jĒrati.
 RĒgo uppathoti vuccati.
 Lobho dhammĒnaÑ paripantho, vayo rattindivakkhayo.
 ItthĒ malaÑ brahmacariyassa, etthĒyaÑ sajjate pajĒ.
 Tapo ca brahmacariya0ca, taÑ sinĒnamanodakaÑ.
 Cha lokasmiÑ chiddĒni, yattha vittaÑ na ti00hati.
 0elasya0ca² pamĒdo ca, anu00hĒnaÑ asaÑyamo.
 NiddĒ tandĒ³ ca te chidde, sabbaso taÑ vivajjayeti.

7. Issariyasutta

77. KiÑsu issariyaÑ loke, kiÑsu bha0ĒĒnamuttamaÑ.
 KiÑsu satthamalaÑ loke, kiÑsu lokasmimabbudaÑ.
 KiÑsu harantaÑ vĒrenti, haranto pana ko piyo.
 KiÑsu punappunĒyantaÑ, abhinandanti pa0ĒitĒti.

1. CittaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

2. 0elassa0ca (SĒ, I)

3. Tandi (SĒ)

Vaso issariyaÑ loke, itthĒ bhaŌĒĒnamuttamaÑ.
 Kodho satthamalaÑ loke, corĒ lokasmimabbudĒ.
 Corañ harantaÑ vĒrenti, haranto samaŌo piyo.
 SamaŌañ punappunĒyantaÑ, abhinandanti paŌĒitĒti.

8. KĒmasutta

78. KimatthakĒmo na dade, kiÑ macco na pariccaje.
 KiÑsu muŌceyya kalyĒŌañ, pĒpikaÑ na ca mocayeti.
 AttĒnaÑ na dade poso, attĒnaÑ na pariccaje.
 VĒcaÑ muŌceyya kalyĒŌañ, pĒpikaŌca na mocayeti.

9. PĒtheyyasutta

79. KiÑsu bandhati pĒtheyyaÑ, kiÑsu bhogĒnamĒsayo.
 KiÑsu naraÑ parikassati, kiÑsu lokasmi dujjahaÑ.
 KismiÑ baddhĒ puth | sattĒ, pĒsena sakuŌĒ yathĒti.
 SaddhĒ bandhati pĒtheyyaÑ, sirĒ bhogĒnamĒsayo.
 IcchĒ naraÑ parikassati, icchĒ lokasmi dujjahĒ.
 IcchĒbaddhĒ puth | sattĒ, pĒsena sakuŌĒ yathĒti.

10. Pajjotasutta

80. KiÑsu lokasmi pajjoto, kiÑsu lokasmi jĒgaro.
 KiÑsu kamme sajĒvĒnaÑ, kimassa iriyĒpatho.
 KiÑsu alasaÑ analasaŌca¹, mĒtĒ puttaÑva posati.
 KiÑ bh | tĒ upajĒvanti, ye pĒŌĒ pathavissitĒti.
 PaŌŌĒ lokasmi pajjoto, sati lokasmi jĒgarĒ.
 GĒvo kamme sajĒvĒnaÑ, sĒtassa iriyĒpatho.
 VuŌhi alasaÑ analasaŌca, mĒtĒ puttaÑva posati.
 VuŌhiÑ bh | tĒ upajĒvanti, ye pĒŌĒ pathavissitĒti.

---

1. KiÑ ĒlasyĒnĒlasyaŌca (Ka)

11. AraÓasutta

81. Kes|dha araÓÈ loke, kesaÑ vusitaÑ na nassati.
 Kedha icchaÑ parijÈnanti, kesaÑ bhojissiyaÑ sadÈ.
 KiÑsu mÈtÈ pitÈ bhÈtÈ, vandanti naÑ patiÓhitaÑ.
 KiÑsu idha jÈtihfnaÑ, abhivÈdenti khattiyÈti.
 SamaÓÈdha araÓÈ loke, samaÓÈnaÑ vusitaÑ na nassati.
 SamaÓÈ icchaÑ parijÈnanti, samaÓÈnaÑ bhojissiyaÑ sadÈ.
 SamaÓaÑ mÈtÈ pitÈ bhÈtÈ, vandanti naÑ patiÓhitaÑ.
 SamaÓÈdha jÈtihfnaÑ, abhivÈdenti khattiyÈti.

ChetvÈvaggo aÓhamo.

TassuddÈnaÑ

ChetvÈ RathaÓca CittaÓca, VuÓhi BhÈtÈ Najfрати.
 IssaraÑ KÈmaÑ PÈtheyyaÑ, Pajjoto AraÓena cÈti.

DevatÈsaÑyuttaÑ samattaÑ.

2. Devaputtasañyutta

1. Paṭhamavagga

1. Paṭhamakassapasutta

82. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavÈ SÈvatthiyañ viharati Jetavane AnÈthapiÓÉikassa ÈrÈme. Atha kho Kassapo devaputto abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaÓÓo kevalakappañ Jetavanañ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ Bhagavantañ abhivÈdetvÈ ekamantañ aḶhÈsi, ekamantañ ōhito kho Kassapo devaputto Bhagavantañ etadavoca “bhikkhuñ BhagavÈ pakÈsesi, no ca bhikkhuno anusÈsan”ti. Tena hi Kassapa taÓÓevettha paḶibhÈt | ti.

SubhÈsitassa sikkhetha, samaÓ | pÈsanassa ca.
EkÈsanassa ca raho, cittav | pasamassa cÈti.

Idamavoca Kassapo devaputto, samanuÓÓo SatthÈ aho. Atha kho Kassapo devaputto “samanuÓÓo me SatthÈ”ti Bhagavantañ abhivÈdetvÈ padakkhiÓañ katvÈ tatthevantaradhÈyÈti.

2. Dutiyakassapasutta

83. SÈvatthinidÈnañ. Ekamantañ ōhito kho Kassapo devaputto Bhagavato santike imañ gÈthañ abhÈsi—

Bhikkhu siyÈ jhÈyÈ vimuttacitto,
Èka-khe ce hadayassÈnupattiñ.
Lokassa ÓatvÈ udayabbayaÓca,
Sucetaso anissito tadÈnisañsoti.

3. MÈghasutta

84. SÈvatthinidÈnañ. Atha kho MÈgho devaputto abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaÓÓo kevalakappañ Jetavanañ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ Bhagavantañ abhivÈdetvÈ ekamantañ

aĀhĒsi, ekamantaĒ ōhito kho MĒgho devaputto BhagavantaĒ gĒthĒya
ajjhabhĒsi—

KiĒsu chetvĒ sukhaĒ seti, kiĒsu chetvĒ na socati.
Kissassu ekadhammassa, vadhaĒ rocesi GotamĒti.

KodhaĒ chetvĒ sukhaĒ seti, kodhaĒ chetvĒ na socati.
Kodhassa visam|lassa, madhuraggassa vatrabh|.
VadhaĒ ariyĒ pasaĒsanti, taĒ hi chetvĒ na socatĒti.

4. MĒgadhasutta

85. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ ōhito kho MĒgadho devaputto
BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

Kati lokasmiĒ pajjotĒ, yehi loko pakĒsati.
BhavantaĒ puĀhumĒgamma, kathaĒ jĒnemu taĒ mayanti.

CattĒro loke pajjotĒ, paĀcamettha na vijjati.
DivĒ tapati Ēdicco, rattimĒbhĒti candimĒ.

Atha aggi divĒrattiĒ, tattha tattha pakĒsati.
Sambuddho tapataĒ seĀho, esĒ ĒbhĒ anuttarĒti.

5. DĒmalisutta

86. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho DĒmali devaputto abhikkantĒya rattiyĒ
abhikkantavaĀo kevalakappaĒ JetavanaĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamivĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ
aĀhĒsi, ekamantaĒ ōhito kho DĒmali devaputto Bhagavato santike imaĒ
gĒthaĒ abhĒsi—

KaraĀyametaĒ brĒhmaĀena, padhĒnaĒ akiĒsunĒ.
KĒmĒnaĒ vipphĒnena, na tenĒsĒsate bhavaĒnti.

Natthi kiccaĒ brĒhmaĀassa, (DĒmalfti BhagavĒ)
Katakicco hi brĒhmaĀo.

YÈva na gÈdhaÑ labhati nadÈsu,
 Œy|hati sabbagattebhi jantu.
 GÈdhaŒca laddhÈna thale Œhito yo,
 NÈy|hatÈ pÈragato hi sova¹.

Es|pamÈ DÈmali brÈhmaŒassa,
 KhÈŒsavassa nipakassa jhÈyino.
 Pappuyya jÈtimaraŒassa antaÑ,
 NÈy|hatÈ pÈragato hi soti².

6. KÈmadāsutta

87. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ Œhito kho KÈmado devaputto
 BhagavantaÑ etadvoca “dukkaraÑ BhagavÈ, sudukkaraÑ BhagavÈ”ti.

DukkaraÑ vÈpi karonti (KÈmadÈti BhagavÈ)
 SekhÈ sÈlasamÈhitÈ.
 ŒhitattÈ anagÈriyupetassa,
 TuŒhi hoti sukhÈvahÈti.

“DullabhÈ BhagavÈ yadidaÑ tuŒhi” ti.

DullabhaÑ vÈpi labhanti, (KÈmadÈti BhagavÈ)
 Cittav|pasame ratÈ.
 YesaÑ divÈ ca ratto ca,
 BhÈvanÈya rato manoti.

“DussamÈdahaÑ BhagavÈ yadidaÑ cittan” ti.

DussamÈdahaÑ vÈpi samÈdahanti, (KÈmadÈti BhagavÈ)
 Indriy|pasame ratÈ.
 Te chetvÈ maccuno jÈlaÑ,
 AriyÈ gacchanti KÈmadÈti.

1. Soti (SÈ, I, Ka), hoti (SyÈ, KaÑ), so (?)

2. HotÈti (SyÈ, KaÑ)

“Duggamo BhagavĒ visamo maggo”ti.

Duggame visame vĒpi, ariyĒ gacchanti KĒmada.
AnariyĒ visame magge, papatanti avaÑsirĒ.
AriyĒnaÑ samo maggo, ariyĒ hi visame samĒti.

7. PaŦcĒlacaŦĒasutta

88. SĒvatthinidĒnaÑ. EkamantaÑ Ŧhito kho PaŦcĒlacaŦĒo devaputto
Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

SambĒdhe vata okĒsaÑ, avindi bh | rimedhaso.
Yo jhĒnamabujjhi¹ Buddho, paŦilĒnanisabho MunĒti.
SambĒdhe vĒpi vindanti, (PaŦcĒlacaŦĒĒti BhagavĒ)
DhammaÑ nibbĒnapattiyĒ.
Ye satiÑ paccalatthaÑsu,
SammĒ te susamĒhitĒti.

8. TĒyanasutta

89. SĒvatthinidĒnaÑ. Atha kho TĒyano devaputto purĒŦatitthakaro
abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantĒvaŦŦo kevalakappaÑ JetavanaÑ obhĒsetvĒ
yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ
ekamantaÑ aŦhĒsi, ekamantaÑ Ŧhito kho TĒyano devaputto Bhagavato
santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

Chinda sotaÑ parakamma, kĒme panuda brĒhmaŦa.
NappahĒya MunĒ kĒme, nekattamupapajjati.
KayirĒ ce kayirĒthenaÑ, daŦhamenaÑ parakkame.
Sithilo hi paribbĒjo, bhiiyo Ēkirate rajaÑ.
AkataÑ dukkaŦaÑ² seyyo, pacchĒ tapati dukkaŦaÑ.
KataŦca sukataÑ seyyo, yaÑ katvĒ nĒnutappati.

---

1. JhĒnamabudhĒ (Ka-SĒ), jhĒnamabuddhi (SyĒ, KaÑ, I, Ka) 2. DukkataÑ (SĒ, I)

Kuso yathĒ duggahito, hatthamevĒnukantati.

SĒmaḶḶaṅ dupparĒmaḶḶhaṅ, nirayĒy | pakaĒĒhati.

Yaṅ kiḶci sithilaṅ kammaṅ, saṅkiliḶḶhaḶca yaṅ vataṅ.

Sa-kassaraṅ brahmacariyaṅ, na taṅ hoti mahapphalanti.

Idamavoca TĒyano devaputto, idaṅ vatvĒ Bhagavantaṅ abhivĒdetvĒ padakkhiḶḶaṅ katvĒ tatthevantaradhĒyĒti.

Atha kho BhagavĒ tassĒ rattiĒyĒ accayena bhikkh | Ēmantesi “imaṅ bhikkhave rattiṅ TĒyano nĒma devaputto purĒḶatitthakaro abhikkantĒya rattiĒyĒ abhikkantavaḶḶo kevalakappaṅ Jetavanaṅ obhĒsetvĒ yenĒhaṅ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ maṅ abhivĒdetvĒ ekamantaṅ aḶḶhĒsi, ekamantaṅ Ḷhito kho bhikkhave TĒyano devaputto mama santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

Chinda sotaṅ parakkamma, kĒme panuda brĒhmaḶa.

NappahĒya MunĒ kĒme, nekattamupapajjati.

KayirĒ ce kayirĒthenaṅ, daḶḶhamenaṅ parakkame.

Sithilo hi paribbĒjo, bhiyyo Ēkirate rajaṅ.

Akataṅ dukkaḶaṅ seyyo, pacchĒ tapati dukkaḶaṅ.

KataḶca sukataṅ seyyo, yaṅ katvĒ nĒnutappati.

Kuso yathĒ duggahito, hatthamevĒnukantati.

SĒmaḶḶaṅ dupparĒmaḶḶhaṅ, nirayĒy | pakaĒĒhati.

Yaṅ kiḶci sithilaṅ kammaṅ, saṅkiliḶḶhaḶca yaṅ vataṅ.

Sa-kassaraṅ brahmacariyaṅ, na taṅ hoti mahapphalanti.

Idamavoca bhikkhave TĒyano devaputto, idaṅ vatvĒ maṅ abhivĒdetvĒ padakkhiḶḶaṅ katvĒ tatthevantaradhĒyi. UggaḶhĒtha bhikkhave TĒyanagĒthĒ, pariĒpuḶĒtha bhikkhave TĒyanagĒthĒ, dhĒretha bhikkhave TĒyanagĒthĒ, atthasaṅhitĒ bhikkhave TĒyanagĒthĒ ĒdibrahmacariyikĒ”ti.

9. Candimasutta

90. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena CandimĒ devaputto RĒhunĒ asurindena gahito hoti. Atha kho CandimĒ devaputto BhagavantaĒ anussaramĒno tĒyaĒ velĒyaĒ imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

Namo te Buddha vĒratthu, vippamuttosi sabbadhi.
SambĒdhapaĒipannosmi, tassa me saraĒaĒ bhavĒti.

Atha kho BhagavĒ CandimaĒ devaputtaĒ Ērabbha RĒhuĒ asurindaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

TathĒgataĒ ArahantaĒ, CandimĒ saraĒaĒ gato.
RĒhu candaĒ pamuĒcassu, BuddhĒ lokĒnukampakĒti.

Atha kho RĒhu asurindo CandimaĒ devaputtaĒ muĒcitvĒ taramĒnar|po yena Vepacitti asurindo tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ saĒviggō lomahaĒhājĒto ekamantaĒ aĒhĒsi, ekamantaĒ ōhitaĒ kho RĒhuĒ asurindaĒ Vepacitti asurindo gĒthĒya ajjhabhĒsi—

KiĒ nu santaramĒnova, RĒhu candaĒ pamuĒcasi.
SaĒviggar|po Ēgamma, kiĒ nu bhĒtova tiĒhasĒti.
SattadhĒ me phale muddhĒ, jĒvanto na sukhaĒ labhe.
BuddhagĒthĒbhigĒtomhi, no ce muĒceyya Candimanti.

10. S|rīyasutta

91. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena S|rīyo devaputto RĒhunĒ asurindena gahito hoti. Atha kho S|rīyo devaputto BhagavantaĒ anussaramĒno tĒyaĒ velĒyaĒ imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

Namo te Buddha vĒratthu, vippamuttosi sabbadhi.
SambĒdhapaĒipannosmi, tassa me saraĒaĒ bhavĒti.

Atha kho BhagavĒ S|rīyaĒ devaputtaĒ Ērabbha RĒhuĒ asurindaĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

Tathēgataṅ Arahantaṅ, S|riyo saraṀaṅ gato.
Rēhu S|riyaṅ¹ pamuṀcassu, Buddhē lokēnukampakē.

Yo andhakēre tamasi pabha~karo,
Verocano maŌÉalē uggatejo.
Mē Rēhu gilē caramantalikkhe,
Pajaṅ mamaṅ Rēhu pamuṀca S|riyanti.

Atha kho Rēhu asurindo S|riyaṅ devaputtaṅ muṀcitvē taramēnar|po
yena Vepacitti asurindo tenupasa~kami, upasa~kamtivē saṅviggo
lomahaṀhājēto ekamantaṅ aṀhēsi, ekamantaṅ ōhitaṅ kho Rēhuṅ
asurindaṅ Vepacitti asurindo gēthēya ajjhabhēsi—

Kiṅ nu santaramēnova, Rēhu S|riyaṅ pamuṀcasi.
Saṅviggar|po ēgamma, kiṅ nu bhētova tiṀhasēti.
Sattadhē me phale muddhē, jēvanto na sukhaṅ labhe.
Buddhagēthēbhigētomhi, no ce muṀceyya S|riyanti.

PaṀhamo vaggo.

Tassuddēnaṅ

Dve Kassapē ca Mēgho ca, Mēgadho Dēmali Kēmodo.
PaṀcēlacaŌÉo Tēyano, Candimas|riyena te dasēti.

2. AnēthapiŌÉikavagga

1. Candimasaṅsutta

92. Sēvatthinidēnaṅ. Atha kho Candimaso² devaputto abhikkantēya
rattiyē abhikkantavaŌŌo kevalakappaṅ Jetavanaṅ obhēsetvē yena Bhagavē
tenupasa~kami, upasa~kamtivē Bhagavantaṅ abhivēdetvē ekamantaṅ

1. Suriyaṅ (Sē, Syē, Kaṅ, I)

2. Candimēso (Ka)

aĀhĒsi, ekamantaÑ ōhito kho Candimaso devaputto Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

Te hi sotthiÑ gamissanti kacchevĒmakase magĒ.

JhĒnĒni upasampajja, ekodi nipakĒ satĒti.

Te hi pĒraÑ gamissanti, chetvĒ jĒIaÑva ambujo.

JhĒnĒni upasampajja, appamattĒ raĀaĀjahĒti.

2. VeĀĒusutta

93. EkamantaÑ ōhito kho VeĀĒu¹ devaputto Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

SukhitĒva te² manujĒ, SugataÑ payirupĒsiya.

YuĀjaÑ³ GotamasĒsane, appamattĒ nu sikkhareti.

Ye me pavutte siĀhipade⁴, (VeĀĒ | ti BhagavĒ)

Anusikkhanti jhĒyino.

KĒle te appamajjantĒ,

Na maccuvasagĒ siyunti.

3. DĒghalaĀhisutta

94. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ RĒjagahe viharati VeĀuvane KalandakanivĒpe. Atha kho DĒghalaĀhi devaputto abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaĀĀo kevalakappaÑ VeĀuvanaÑ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ aĀhĒsi, ekamantaÑ ōhito kho DĒghalaĀhi devaputto Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

Bhikkhu siyĒ jhĒyĒ vimuttacitto,

Āka~khe ce hadayassĒnupattiÑ.

Lokassa ōatvĒ udayabbayaĀca,

Sucetaso anissito tadĒnisaÑsoti.

1. VeĀhu (SĒ)

3. Yujja (SĒ), yuĀja (SyĒ, KaÑ, I)

2. SukhitĒ vata te (SĒ, SyĒ, KaÑ)

4. Satthipade (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

4. Nandanasutta

95. Ekamantañ òhito kho Nandano devaputto Bhagavantañ gÈthÈya
ajjhabhÈsi—

PucchÈmi tañ Gotama bh | ripaòòà,
AnÈvaòañ Bhagavato òÈòadassanañ.
Kathañvidhañ sÈlavantañ vadanti,
Kathañvidhañ paòòavantañ vadanti.
Kathañvidho dukkhamaticca iriyati,
Kathañvidhañ devatÈ p | jayantÈti.

Yo sÈlavÈ paòòavÈ bhÈvitatto,
SamÈhito jhÈnarato satÈmÈ.
Sabbassa sokÈ vigatÈ pahÈnÈ,
KhÈòÈsavo antimadehadhÈrÈ.

TathÈvidhañ sÈlavantañ vadanti,
TathÈvidhañ paòòavantañ vadanti.
TathÈvidho dukkhamaticca iriyati,
TathÈvidhañ devatÈ p | jayantÈti.

5. Candanasutta

96. Ekamantañ òhito kho Candano devaputto Bhagavantañ gÈthÈya
ajjhabhÈsi—

“Kathañsu¹ tarati oghañ, rattindivamatandito.
Appatiòòhe anÈlambe, ko gambhÈre na sÈdatÈ”ti.
SabbadÈ sÈlasampanno, paòòavÈ susamÈhito.
ÈraddhavÈriyo pahitatto, oghañ tarati duttarañ.
Virato kÈmasaòòÈya, r | pasañyojanÈtigo.
NandÈrÈgaparikkhÈòò, so gambhÈre na sÈdatÈti.

6. VĒsudattasutta

97. EkamantaĒ ōhito kho VĒsudatto devaputto Bhagavato santike imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“SattiyĒ viya omaŌho, ĒayhamĒnova¹ matthake.
KĒmarĒgappahĒnĒya, sato bhikkhu paribbaje”ti.

SattiyĒ viya omaŌho, ĒayhamĒnova matthake.
SakkĒyadiŌhippahĒnĒya, sato bhikkhu paribbajeti.

7. Subrahmasutta

98. EkamantaĒ ōhito kho SubrahmĒ devaputto BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“NiccaĒ utrastamidaĒ cittaĒ, niccaĒ ubbiggamidaĒ² mano.
Anuppannesu kicchesu³, atho uppatitesu ca.

Sace atthi anutrastaĒ, taĒ me akkhĒhi pucchito”ti.

NĒŌŌatra bojhhĒ tapasĒ⁴, nĒŌŌatrindriyasaĒvarĒ.

NĒŌŌatra sabbanissaggĒ, sotthiĒ passĒmi pĒŌinanti.

Idamavoca -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

8. Kakudhasutta

99. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒkete viharati AŌjanavane migadĒye. Atha kho Kakudho devaputto abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌo kevalakappaĒ AŌjanavanaĒ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aŌhĒsi, ekamantaĒ ōhito kho Kakudho devaputto BhagavantaĒ etadavoca “nandasi samaŌĒ”ti. KiĒ laddhĒ Ēvusoti. Tena hi samaŌa socasĒti. KiĒ jĒyittha Ēvusoti. Tena hi samaŌa neva nandasi na ca⁵ socasĒti. EvamĒvusoti.

1. ĀayhamĒneva (sabbattha)

2. UbbiggidaĒ (MahĒsatipaŌhĒnasuttavaŌŌanĒyaĒ)

3. Kiccesu (bah | su)

4. Bojjha-gatapasĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

5. Neva (SĒ, SyĒ, KaĒ)

Kacci tvaṅ anagho¹ bhikkhu, kacci nandē² na vijjati.
Kacci taṅ ekamēśnaṅ, aratē nēbhikēratēti.

Anagho ve ahaṅ yakkha, atho nandē na vijjati.
Atho maṅ ekamēśnaṅ, aratē nēbhikēratēti.

Kathaṅ tvaṅ anagho bhikkhu, kathaṅ nandē na vijjati.
Kathaṅ taṅ ekamēśnaṅ, aratē nēbhikēratēti.

Aghajētassa ve nandē, nandējētassa ve aghaṅ.
Anandē anagho bhikkhu, evaṅ jēnēhi ēvusoti.

Cirassaṅ vata passēmi, brēhmaṅgaṅ parinibbutaṅ.
Anandiṅ anaghaṅ bhikkhuṅ, tiṅgaṅ loke visattikanti.

9. Uttarasutta

100. Rējagahanidēnaṅ. Ekamantaṅ ōhito kho Uttaro devaputto
Bhagavato santike imaṅ gēthaṅ abhēsi—

“Upanēyati jēvitamappamēyu,
Jar | panētassa na santi tēṅ.
Etaṅ bhayaṅ maraṅge pekkhamēno,
Puṅṅeni kayirētha sukhēvahēnē”ti.

Upanēyati jēvitamappamēyu,
jar | panētassa na santi tēṅ.
Etaṅ bhayaṅ maraṅge pekkhamēno,
lokēmisaṅ pajahe santipekkhoti.

10. Anēthapiṅgīkasutta

101. Ekamantaṅ ōhito kho Anēthapiṅgīko devaputto Bhagavato santike
imē gēthēyo abhēsi—

“Idaṅ hi taṅ Jetavanaṅ, isisaṅghanisevitaṅ.
Ēvutthaṅ Dhammarējena, pētisaṅjananaṅ mama.

1. Anigho (sabbattha)

2. Nandi (Sē, Syē, Kaṅ)

KammaĒ vijjĒ ca dhammo ca, sĒlaĒ jĒvitamuttamaĒ.

Etena maccĒ sujjhanti, na gottena dhanena vĒ.

TasmĒ hi paĒĒito poso, sampassaĒ atthamattano.

Yoniso vicine dhammaĒ, evaĒ tattha visujjhanti.

SĒriputtova paĒĒĒya, sĒlena upasamena ca.

Yopi pĒra-gato bhikkhu, etĒvaparamo siyĒ”ti.

Idamavoca AnĒthapiĒĒiko devaputto idaĒ vatvĒ BhagavantaĒ
abhivĒdetvĒ padakkhiĒaĒ katvĒ tatthevantaradhĒyi.

Atha kho BhagavĒ tassĒ rattiyĒ accayena bhikkh | Ēmantesi “imaĒ
bhikkhave rattiĒ aĒataro devaputto abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaĒo
kevalakappaĒ JetavanaĒ obĒsetvĒ yenĒhaĒ tenupasa-kami,
upasa-kamitvĒ maĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ aĒhĒsi, ekamantaĒ ōhito kho
bhikkhave so devaputto mama santike imĒ gĒthĒyo abĒsi—

‘IdaĒ hi taĒ JetavanaĒ, isisaĒghanisevitaĒ.

ĒvutthaĒ DhammarĒjena, pĒtisaĒjananaĒ mama.

KammaĒ vijjĒ ca dhammo ca, sĒlaĒ jĒvitamuttamaĒ.

Etena maccĒ sujjhanti, na gottena dhanena vĒ.

TasmĒ hi paĒĒito poso, sampassaĒ atthamattano.

Yoniso vicine dhammaĒ, evaĒ tattha visujjhanti.

SĒriputtova paĒĒĒya, sĒlena upasamena ca.

Yopi pĒra-gato bhikkhu, etĒvaparamo siyĒ”ti.

Idamavoca bhikkhave so devaputto idaĒ vatvĒ maĒ abhivĒdetvĒ
padakkhiĒaĒ katvĒ tatthevantaradhĒyĒ”ti.

EvaĒ vutte ĒyasmĒ Ēnando BhagavantaĒ etadavoca “so hi n | na bhante
AnĒthapiĒĒiko devaputto bhavissati, AnĒthapiĒĒiko gahapati Ēyasmante
SĒriputte abhippasanno aho” ti. SĒdhu

sēdhu Ænanda, yēvatakañ kho Ænanda takkēya pattabbañ, anuppattañ tañ tayē, AnēthapiōÉiko hi so Ænanda devaputtoti.

AnēthapiōÉikavaggo dutiyo.

Tassuddēnañ

Candimaso¹ ca VeōÉu² ca, Dēghalaōhi ca Nandano.

Candano Vēsudatto ca, Subrahmē Kakudhena ca.

Uttaro navamo vutto, dasamo AnēthapiōÉikoti.

3. Nēñtithiyavagga

1. Sivasutta

102. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiōÉikassa Èrēme. Atha kho Sivo devaputto abhikkantēya rattiyē abhikkantavaōōo kevalakappañ Jetavanañ obhēsetvē yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Bhagavantañ abhivēdetvē ekamantañ aōhēsi, ekamantañ ōhito kho Sivo devaputto Bhagavato santike imē gēthēyo abhēsi—

“Sabbhireva samēsetha, sabbhi kubbetha santhavañ.
Satañ saddhammamaōōēya, seyyo hoti na pēpiyo.

Sabbhireva samēsetha, sabbhi kubbetha santhavañ.
Satañ saddhammamaōōēya, paōōē labbhati nēōōato.

Sabbhireva samēsetha, sabbhi kubbetha santhavañ.
Satañ saddhammamaōōēya, sokamajjhe na socati.

Sabbhireva samēsetha, sabbhi kubbetha santhavañ.
Satañ saddhammamaōōēya, òētīmajjhe virocati.

---

1. Candimēso (I, Ka)

2. Veōhu (Sē, Ka)

Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaòĒya, sattĒ gacchanti suggatiÑ.

Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaòĒya, sattĒ tiòhanti sĒtatan”ti.

Atha kho BhagavĒ SivaÑ devaputtaÑ gĒthĒya paccabhĒsi—

“Sabbhireva samĒsetha, sabbhi kubbetha santhavaÑ.
SataÑ saddhammamaòĒya, sabbadukkhĒ pamuccatf”ti.

2. Khemasutta

103. EkamantaÑ òhito kho Khemo devaputto Bhagavato santike imĒ
gĒthĒyo abhĒsi—

“Caranti bĒiĒ dummedhĒ, amitteneva attanĒ.
KarontĒ pĒpakaÑ kammaÑ, yaÑ hoti kaòukapphalaÑ.
Na taÑ kammaÑ kataÑ sĒdhu, yaÑ katvĒ anutappati.
Yassa assumukho rodaÑ, vipĒkaÑ paòisevati.

Taòca kammaÑ kataÑ sĒdhu, yaÑ katvĒ nĒnutappati.
Yassa patfto sumano, vipĒkaÑ paòisevati.

Paòikacceva¹ taÑ kayirĒ, yaÑ jaòĒ hitamattano.
Na sĒkaòikacintĒya, mantĒ dhĒro parakkame.

YathĒ sĒkaòiko maòhaÑ², samaÑ hitvĒ mahĒpathaÑ.
VisamaÑ maggamĒruyha, akkhacchinnova jhĒyati.

EvaÑ dhammĒ appakkamma, adhammamanuvattiya.
Mando maccumukhaÑ patto, akkhacchinnova jhĒyatf”ti.

3. Serfsutta

104. EkamantaÑ òhito kho Serf devaputto BhagavantaÑ gĒthĒya
ajjhabhĒsi—

1. Paòigacceva (SĒ)

2. PanthaÑ (SĒ), pasatthaÑ (SyĒ, KaÑ)

“AnnamevĒbhinandanti, ubhaye devamĒnusĒ.
 Atha ko nĒma so yakkho, yañ annañ nĒbhinandatĒ”ti.
 Ye nañ dadanti saddhĒya, vipasannena cetasĒ.
 Tameva annañ bhajati, asmiñ loke paramhi ca.
 TasmĒ vineyya maccherañ, dajjĒ dĒnañ malĒbhīh |.
 PuòòĒni paralokasmiñ, patiòòhĒ honti pĒóinanti.

Acchariyañ bhante, abbhutañ bhante, yĒvasubhĒsitamidañ bhante
 BhagavatĒ—

“Ye nañ dadanti saddhĒya, vipasannena cetasĒ.
 Tameva annañ bhajati, asmiñ loke paramhi ca.
 TasmĒ vineyya maccherañ, dajjĒ dĒnañ malĒbhīh |.
 PuòòĒni paralokasmiñ, patiòòhĒ honti pĒóinan”ti.

Bh | tapubbĒhañ bhante SirĒ¹ nĒma rĒjĒ ahosiñ dĒyako dĒnapati dĒnassa
 vaóavĒdĒ, tassa mayhañ bhante cat | su dvĒresu dĒnañ dĒyittha samaóa
 brĒhmaóa kapaóaddhika vanibbaka yĒcakĒnañ. Atha kho mañ bhante
 itthĒgĒrañ upasa-kamitvĒ etadavoca² “devassa kho³ dĒnañ dĒyati,
 amhĒkañ dĒnañ na dĒyati. SĒdhu mayampi devañ nissĒya dĒnĒni
 dadeyyĒma, puòòĒni kareyyĒmĒ”ti. Tassa mayhañ bhante etadahosi “ahañ
 khosmi dĒyako dĒnapati dĒnassa vaóavĒdĒ, ‘dĒnañ dassĒmĒ’ti vadante
 kinti vadeyyan”ti. So khvĒhañ bhante paòhamañ dvĒrañ itthĒgĒrassa
 adĒsiñ. Tattha itthĒgĒrassa dĒnañ dĒyittha, mama dĒnañ paòikkami.

Atha kho mañ bhante khattiyĒ anuyantĒ upasa-kamitvĒ etadavocuñ
 “devassa kho dĒnañ dĒyati, itthĒgĒrassa dĒnañ dĒyati, amhĒkañ dĒnañ na
 dĒyati. SĒdhu mayampi devañ nissĒya dĒnĒni dadeyyĒma, puòòĒni
 kareyyĒmĒ”ti. Tassa mayhañ bhante etadahosi “ahañ khosmi dĒyako
 dĒnapati dĒnassa vaóavĒdĒ, ‘dĒnañ dassĒmĒ’ti vadante kinti

1. SerĒ (SĒ, SyĒ, Kañ, I)

2. ItthĒgĒrĒ upasa-kamitvĒ etadavocuñ (Ka)

3. Devasseva kho (Ka-SĒ)

vadeyyan”ti. So khvĒhaĒ bhante dutiyaĒ dvĒraĒ khattiyĒnaĒ anuyantĒnaĒ adĒsiĒ. Tattha khattiyĒnaĒ anuyantĒnaĒ dĒnaĒ dĒyittha, mama dĒnaĒ paĒikkami.

Atha kho maĒ bhante balakĒyo upasa~kamtivĒ etadavoca “devassa kho dĒnaĒ dĒyati, itthĒgĒrassa dĒnaĒ dĒyati, khattiyĒnaĒ anuyantĒnaĒ dĒnaĒ dĒyati, amhĒkaĒ dĒnaĒ na dĒyati. SĒdhu mayampi devaĒ nissĒya dĒnĒni dadeyyĒma, puĒĒni kareyyĒmĒ”ti. Tassa mayhaĒ bhante etadahosi “ahaĒ khosmi dĒyako dĒnapati dĒnassa vaĒavĒdĒ, ‘dĒnaĒ dassĒmĒ’ti vadante kinti vadeyyan”ti. So khvĒhaĒ bhante tatiyaĒ dvĒraĒ balakĒyassa adĒsiĒ. Tattha balakĒyassa dĒnaĒ dĒyittha, mama dĒnaĒ paĒikkami.

Atha kho maĒ bhante brĒhmaĒagahapatikĒ upasa~kamtivĒ etadavocuĒ “devassa kho dĒnaĒ dĒyati, itthĒgĒrassa dĒnaĒ dĒyati, khattiyĒnaĒ anuyantĒnaĒ dĒnaĒ dĒyati, balakĒyassa dĒnaĒ dĒyati, amhĒkaĒ dĒnaĒ na dĒyati. SĒdhu mayampi devaĒ nissĒya dĒnĒni dadeyyĒma, puĒĒni kareyyĒmĒ”ti. Tassa mayhaĒ bhante etadahosi “ahaĒ khosmi dĒyako dĒnapati dĒnassa vaĒavĒdĒ, ‘dĒnaĒ dassĒmĒ’ti vadante kinti vadeyyan”ti. So khvĒhaĒ bhante catutthaĒ dvĒraĒ brĒhmaĒagahapatikĒnaĒ adĒsiĒ. Tattha brĒhmaĒagahapatikĒnaĒ dĒnaĒ dĒyittha, mama dĒnaĒ paĒikkami.

Atha kho maĒ bhante purisĒ upasa~kamtivĒ etadavocuĒ “na kho dĒni devassa koci dĒnaĒ dĒyatĒ”ti. EvaĒ vuttĒhaĒ bhante te purise etadavocaĒ “tena hi bhaĒe yo bĒhiresu janapadesu Ēyo saĒjĒyati, tato upaĒĒhaĒ antepure pavesetha, upaĒĒhaĒ tattheva dĒnaĒ detha samaĒbrĒhmaĒakapaĒaddhikavanibbakayĒcakĒnan”ti. So khvĒhaĒ bhante evaĒ dĒgharattaĒ katĒnaĒ puĒĒnaĒ evaĒ dĒgharattaĒ katĒnaĒ kusalĒnaĒ dhammĒnaĒ pariyantaĒ nĒdhigacchĒmi “ettakaĒ puĒĒan”ti vĒ “ettako puĒĒavipĒko”ti vĒ “ettakaĒ sagge ĩhĒtabban”ti vĒti. AcchariyaĒ bhante, abbhutaĒ bhante, yĒvasubhĒsitamidaĒ bhante BhagavatĒ—

“Ye naĒ dadanti saddhĒya, vipphasannena cetasĒ.

Tameva annaĒ bhajati, asmiĒ loke paramhi ca.

TasmĒ vineyya maccheraĒ, dajjĒ dĒnaĒ maĒbhībh |.

PuĒĒni paralokasmiĒ, patiĒhĒ honti pĒĒinan”ti.

4. Ghaṭṭakerasutta

105. Ekamantaṅ ṅhito kho Ghaṭṭakero devaputto Bhagavato santike
imaṅ gēthaṅ abhēsi—

“Avihaṅ upapannēse, vimuttē satta bhikkhavo.
Rēgadosaparikkhēōē, tiōōē loke visattikan”ti.

Ke ca te ataruṅ pa~kaṅ, maccudheyyaṅ suduttaraṅ.
Ke hitvē mēnusaṅ dehaṅ, dibbayogaṅ upaccagunti.

Upako Palagaōēo¹ ca, Pukkusēti ca te tayo.
Bhaddiyo Khaōēadevo ca, Bēhuraggi ca Sa~giyo².
Te hitvē mēnusaṅ dehaṅ, dibbayogaṅ upaccagunti.

Kusalē bhēsasē tesaṅ, mērapēsappahēyinaṅ.
Kassa te dhammamaōōēya, acchiduṅ bhavabandhananti.

Na aōōatra Bhagavatē, nēōōatra tava sēsanē.
Yassa te dhammamaōōēya, acchiduṅ bhavabandhanaṅ.

Yattha nēmaōca r|paōca, asesaṅ uparujjhati.
Taṅ te dhammaṅ idhaōōēya, acchiduṅ bhavabandhananti.

Gambhāraṅ bhēsasē vēcaṅ, dubbijēnaṅ sudubbudhaṅ.
Kassa tvaṅ dhammamaōōēya, vēcaṅ bhēsasi ēdisanti.

Kumbhakēro pure ēsiṅ, Vekāli~ge Ghaṭṭakaro.
Mētēpettibharo ēsiṅ, Kassapassa upēsako.

Virato methunē dhammē, brahmacērē nirēmiso.
Ahuvē te sagēmeyyo, ahuvē te pure sakhē.

Sohamete pajēnēmi, vimutte satta bhikkhavo.
Rēgadosaparikkhēōē, tiōōē loke visattikanti.

Evametaṅ tadē ēsi, yathē bhēsasi bhaggava.
Kumbhakēro pure ēsi, Vekāli~ge Ghaṭṭakaro.

---

1. Phalagaōēo (Ka)

2. Bēhudantē ca pi~giyo (Sē, Syē)

MĒtĒpettibharo Ēsi, Kassapassa upĒsako.
 Virato methunĒ dhammĒ, brahmacĒrĒ nirĒmiso.
 AhuvĒ me sagĒmeyyo, ahuvĒ me pure sakhĒti.
 EvametaĒ purĒĒnaĒ, sahĒyĒnaĒ ahu sa-gamo.
 UbhinnaĒ bhĒvitattĒnaĒ, sarfrantimadhĒrinanti.

5. Jantusutta

106. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ sambahuĒ bhikkh | Kosalesu viharanti Himavantapasse araĒakuĒikĒya uddhatĒ unnaĒ capalĒ mukharĒ vikiĒavĒcĒ muĒhassatino asampajĒnĒ asamĒhitĒ vibbhantacittĒ pĒkatindriyĒ.

Atha kho Jantu devaputto tadahuposathe pannarase yena te bhikkh | tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ te bhikkh | gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“SukhajĒvino pure ĒsuĒ, bhikkh | GotamasĒvakĒ.
 AnicchĒ piĒĒamesanĒ¹, anicchĒ sayanĒsanaĒ.
 Loke aniccataĒ ĒatvĒ, dukkhassantaĒ akaĒsu te.

DupposaĒ katvĒ attĒnaĒ, gĒme gĒmaĒikĒ viya.
 BhutvĒ bhutvĒ nipajjanti, parĒgĒresu mucchitĒ.

Sa-gghassa aĒjaliĒ katvĒ, idhekacce vadĒmahaĒ².
 ApaviddhĒ anĒthĒ te, yathĒ petĒ tatheva te³.

Ye kho pamattĒ viharanti, te me sandhĒya bhĒsitaĒ.
 Ye appamattĒ viharanti, namo tesaĒ karomahan”ti.

6. Rohitassasutta

107. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ ōhito kho Rohitasso devaputto BhagavantaĒ etadavoca “yattha nu kho bhante na jĒyati na jĒyati na mĒyati⁴ na cavati na upapajjati, sakkĒ nu kho so bhante gamanena

1. PiĒĒamesĒnĒ (?)

2. VandĒmahaĒ (Ka)

3. Tatheva ca (SĒ)

4. Na jjiyyati na miyyati (SyĒ, KaĒ, Ka)

lokassa anto òÈtuṅ vÈ daḷḷhuṅ vÈ pÈpuòituṅ vÈ”ti. Yattha kho Èvuso na jÈyati na jÿyati na mÿyati na cavati na upapajjati, nÈhaṅ taṅ gamanena lokassa antaṅ òÈteyyaṅ daḷḷheyyaṅ patteyyanti vadÈmÿti.

Acchariyaṅ bhante, abbhutaṅ bhante, yÈvasubhÈsitamidaṅ bhante BhagavatÈ “yattha kho Èvuso na jÈyati na jÿyati na mÿyati na cavati na upapajjati, nÈhaṅ taṅ gamanena lokassa antaṅ òÈteyyaṅ daḷḷheyyaṅ patteyyanti vadÈmÿ”ti.

Bh | tapubbÈhaṅ bhante Rohitasso nÈma isi ahosiṅ bhojaputto iddhimÈ vehÈsa~gamo. Tassa mayhaṅ bhante evar | po javo ahosi— seyyathÈpi nÈma daḷḷhadhammÈ¹ dhanuggaho susikkhito katahattho katayoggo kat | pÈsano lahukena asanena appakasireneva tiriyaṅ tÈlacchÈyaṅ atipÈteyya. Tassa mayhaṅ bhante evar | po padavÿtihÈro ahosi— seyyathÈpi nÈma puratthimÈ samuddÈ pacchimo samuddo. Tassa mayhaṅ bhante evar | paṅ icchÈgataṅ uppajji “ahaṅ gamanena lokassa antaṅ pÈpuòissÈmÿ”ti. So khvÈhaṅ bhante evar | pena javena samannÈgato evar | pena ca padavÿtihÈrena, aḶḶatraeva asita pÿtakhÈyita sÈyitÈ aḶḶatra uccÈra passÈva kammÈ aḶḶatra niddÈkilamathapaḷivinodanÈ vassasatÈyuko vassasatajÿvÈ vassasataṅ gantvÈ appatvÈva lokassa antaṅ antarÈva kÈla~kato.

Acchariyaṅ bhante, abbhutaṅ bhante, yÈvasubhÈsitamidaṅ bhante BhagavatÈ “yattha kho Èvuso na jÈyati na jÿyati na mÿyati na cavati na upapajjati, nÈhaṅ taṅ gamanena lokassa antaṅ òÈteyyaṅ daḷḷheyyaṅ patteyyanti vadÈmÿ”ti.

Na kho panÈhaṅ Èvuso appatvÈ lokassa antaṅ dukkhassa antakiriyaṅ vadÈmi, api ca khvÈhaṅ Èvuso imasmiṅnyeva byÈmamatte kaḷevare sasaḶḶimhi samanake lokaḶca paḶḶapemi lokasamudayaḶca lokanirodhaḶca lokanirodhagÈminiḶca paḷipadanti.

Gamanena na pattabbo, lokassanto kudÈcanaṅ.

Na ca appatvÈ lokantaṅ, dukkhÈ atthi pamocanaṅ.

---

1. Daḷḷhadhammo (sabbattha) ©ÈkÈ ca MoggallÈnabyÈkaraḶaṅ ca oloketabbaṅ.

TasmÈ have lokavid | sumedho.
 Lokantag | vusitabrahmacariyo,
 Lokassa antañ samitÈvi òatvÈ.
 NÈsfsati lokamimaÑ paraÒcÈti.

7. Nandasutta

108. EkamantaÑ òhito kho Nando devaputto Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Accenti kÈIÈ tarayanti rattiyo,
 VayoguÓÈ anupubbaÑ jahanti.
 EtaÑ bhayaÑ maraÓe pekkhamÈno,
 PuÒÒÈni kayirÈtha sukhÈvahÈnf”ti.

Accenti kÈIÈ tarayanti rattiyo,
 VayoguÓÈ anupubbaÑ jahanti.
 EtaÑ bhayaÑ maraÓe pekkhamÈno,
 LokÈmisaÑ pajahe santipekkhoti.

8. NandivisÈlasutta

109. EkamantaÑ òhito kho NandivisÈlo devaputto BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“CatucakkaÑ navadvÈraÑ, puÓÓaÑ lobhena saÑyutaÑ.
 Pa-kajÈtaÑ mahÈvÈra, kathaÑ yÈtrÈ bhavissatÈ”ti.

ChetvÈ naddhiÑ varattaÓca, icchÈlobhaÓca pÈpakaÑ.
 Sam | laÑ taÓhamabbuyha, evañ yÈtrÈ bhavissatÈti.

9. Susimasutta

110. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho ÈyasmÈ Ænando yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisfdi, ekamantaÑ nisinnaÑ kho ÈyasmantaÑ ÆnandaÑ BhagavÈ etadavoca “tuyhampi no Ænanda SÈriputto ruccatÈ”ti.

Kassa hi nĒma bhante abĒlassa aduĀhassa am|Āhassa avipallatthacittassa ĒyasmĒ SĒriputto na ruceyya, paĀĒito bhante ĒyasmĒ SĒriputto, mahĒpaĀo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, puthupaĀo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, hĒsapaĀo¹ bhante ĒyasmĒ SĒriputto, javanapaĀo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, tikkhapaĀo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, nibbedhikapaĀo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, appiccho bhante ĒyasmĒ SĒriputto, santuĀho bhante ĒyasmĒ SĒriputto, pavivitto bhante ĒyasmĒ SĒriputto, asaÑsaĀho bhante ĒyasmĒ SĒriputto, ĒraddhavĒriyo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, vattĒ bhante ĒyasmĒ SĒriputto, vacanakkhamo bhante ĒyasmĒ SĒriputto, codako bhante ĒyasmĒ SĒriputto, pĒpagarahĒ bhante ĒyasmĒ SĒriputto. Kassa hi nĒma bhante abĒlassa aduĀhassa am|Āhassa avipallatthacittassa ĒyasmĒ SĒriputto na ruceyyĒti.

EvametaÑ Ānanda, evametaÑ Ānanda, kassa hi nĒma Ānanda abĒlassa aduĀhassa am|Āhassa avipallatthacittassa SĒriputto na ruceyya, paĀĒito Ānanda SĒriputto, mahĒpaĀo Ānanda SĒriputto, puthupaĀo Ānanda SĒriputto, hĒsapaĀo Ānanda SĒriputto, javanapaĀo Ānanda SĒriputto, tikkhapaĀo Ānanda SĒriputto, nibbedhikapaĀo Ānanda SĒriputto, appiccho Ānanda SĒriputto, santuĀho Ānanda SĒriputto, pavivitto Ānanda SĒriputto, asaÑsaĀho Ānanda SĒriputto, ĒraddhavĒriyo Ānanda SĒriputto, vattĒ Ānanda SĒriputto, vacanakkhamo Ānanda SĒriputto, codako Ānanda SĒriputto, pĒpagarahĒ Ānanda SĒriputto. Kassa hi nĒma Ānanda abĒlassa aduĀhassa am|Āhassa avipallatthacittassa SĒriputto na ruceyyĒti.

Atha kho Susimo² devaputto Ēyasmato SĒriputtassa vaĀo e bhaĀamĒne mahatiyĒ devaputtaparisĒya parivuto yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ aĀhĒsi, ekamantaÑ ōhito kho Susimo devaputto BhagavantaÑ etadavoca

---

1. HĒsupaĀo (SĒ)

2. SusĒmo (SĒ)

“evametaĒ BhagavĒ, evametaĒ Sugata, kassa hi nĒma bhante abĒlassa aduĀhassa am |Āhassa avipallatthacittassa ĒyasmĒ SĒriputto na ruceyya, paĀĒito bhante ĒyasmĒ SĒriputto, mahĒpaĀo bhante, puthupaĀo bhante, hĒsapaĀo bhante, javanapaĀo bhante, tikkhapaĀo bhante, nibbedhikapaĀo bhante, appiccho bhante, santuĀho bhante, pavivitto bhante, asaĒsaĀho bhante, ĒraddhavĒriyo bhante, vattĒ bhante, vacanakkhamo bhante, codako bhante, pĒpagarahĒ bhante ĒyasmĒ SĒriputto. Kassa hi nĒma bhante abĒlassa aduĀhassa am |Āhassa avipallatthacittassa ĒyasmĒ SĒriputto na ruceyya.

Ahampi hi bhante yaĀadeva devaputtaparisaĒ upasa-kamiĒ, etadeva bahulaĒ saddaĒ suĀĒmi “paĀĒito ĒyasmĒ SĒriputto, mahĒpaĀo ĒyasmĒ, puthupaĀo ĒyasmĒ, hĒsapaĀo ĒyasmĒ, javanapaĀo ĒyasmĒ, tikkhapaĀo ĒyasmĒ, nibbedhikapaĀo ĒyasmĒ, appiccho ĒyasmĒ, santuĀho ĒyasmĒ, pavivitto ĒyasmĒ, asaĒsaĀho ĒyasmĒ, ĒraddhavĒriyo ĒyasmĒ, vattĒ ĒyasmĒ, vacanakkhamo ĒyasmĒ, codako ĒyasmĒ, pĒpagarahĒ ĒyasmĒ SĒriputto”ti. Kassa hi nĒma bhante abĒlassa aduĀhassa am |Āhassa avipallatthacittassa ĒyasmĒ SĒriputto na ruceyyĒti.

Atha kho Susimassa devaputtassa devaputtaparisaĒ Ēyasmato SĒriputtassa vaĀe bhaĀamĒne attamanĒ pamuditĒ pĒtisomanassajĒĒ uccĒvacĒ vaĀanibhĒ upadaĒseti, seyyathĒpi nĒma maĀi veĀuriyo subho jĒtimĒ aĀhaĒso suparikammakato paĀĒukambale nikkhitto bhĒsate ca tapate ca virocati ca, evamevaĒ Susimassa devaputtassa devaputtaparisaĒ Ēyasmato SĒriputtassa vaĀe bhaĀamĒne attamanĒ pamuditĒ pĒtisomanassajĒĒ uccĒvacĒ vaĀanibhĒ upadaĒseti.

SeyyĒthĒpi nĒma nikkhaĒ jambonadaĒ dakkha kammĒraputta ukkĒmukha sukusalasampahaĀhaĒ paĀĒukambale nikkhittaĒ bhĒsate ca tapate ca virocati ca, evamevaĒ Susimassa devaputtassa devaputtaparisaĒ Ēyasmato SĒriputtassa vaĀe bhaĀamĒne attamanĒ pamuditĒ pĒtisomanassajĒĒ uccĒvacĒ vaĀanibhĒ upadaĒseti.

Seyyathēpi nēma saradasamaye viddhe vigatavalēhake deve rattiyē pacc|sasamayañ osadhitērakē bhēsate ca tapate ca virocata ca, evamevañ Susimassa devaputtassa devaputtaparisē ñyasmato Sēriputtassa vaóóe bhaóóamēne attamanē pamuditē pētisomanassajētē uccēvacē vaóóanibhē upadañseti.

Seyyathēpi nēma saradasamaye viddhe vigatavalēhake deve ìdicco nabhañ abhussakkamēno ¹ sabbañ ìkēsagatañ tamagatañ abhivihacca bhēsate ca tapate ca virocata ca, evamevañ Susimassa devaputtassa devaputtaparisē ñyasmato Sēriputtassa vaóóe bhaóóamēne attamanē pamuditē pētisomanassajētē uccēvacē vaóóanibhē upadañseti.

Atha kho Susimo devaputto ñyasmantañ Sēriputtañ ìrabba Bhagavato santike imañ gēthañ abhēsi—

“Paóéitoti samaóóēto, Sēriputto akodhano.
Appiccho sorato danto, satthuvaóóēbhato isē”ti.

Atha kho Bhagavē ñyasmantañ Sēriputtañ ìrabba Susimañ devaputtañ gēthēya paccabhēsi—

“Paóéitoti samaóóēto, Sēriputto akodhano.
Appiccho sorato danto, kēlañ ka-khati sudanto”² ti.

10. Nēñtithiyasēvakasutta

111. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Rējagahe viharati Veḷuvane Kalandakanivēpe. Atha kho sambahuḷē nēñtithiyasēvakē devaputtē Asamo ca Sahali³ ca Nēko⁴ ca Œkoḷako ca Vegabbhari ca⁵ Mēóavagēmiyo ca abhikkantēya rattiyē abhikkantavaóóē kevalakappañ Veḷuvanañ obhēsētvē yena Bhagavē tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvē Bhagavantañ

1. Abhussakkamēno (Sē, Syē, Kañ, I), abhuggamamēno (Dē 2. 150 pióóhe)

2. Kēlañ ka-khati bhatako sudanto (Sē), kēlañ ka-khati bhēvito sudanto (Syē, Kañ), kēlañ ka-khati bhatiko sudanto (I)

3. Sahalē (Sē, Syē, Kañ, I)

4. Ni-ko (Sē, I), niko (Syē, Kañ)

5. Veḷambarē ca (Sē, Syē, Kañ, I)

abhivÈdetvÈ ekamantaÑ a00haÑsu, ekamantaÑ 0hito kho Asamo devaputto
P|ra0aÑ KassapaÑ Èrabbha Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Idha chinditamÈrite, hatajÈnÈsu Kassapo.
Na pÈpaÑ samanupassati, pu00aÑ vÈ pana attano.
Sa ve vissÈsamÈcikkhi, SatthÈ arahati mÈnanan”ti.

Atha kho Sahali devaputto MakkhaliÑ GosÈlaÑ Èrabbha Bhagavato
santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“TapojigucchÈya susaÑvutatto,
VÈcaÑ pahÈya kalahaÑ janena.
SamosavajjÈ virato saccavÈdÈ,
Na hi n|na tÈdisaÑ karoti¹ pÈpan”ti.

Atha kho NÈko devaputto Niga00haÑ NÈ0aputtaÑ² Èrabbha Bhagavato
santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“JegucchÈ nipako bhikkhu, cÈtuyÈmasusaÑvuto.
Di00haÑ suta0ca ÈcikkhaÑ, na hi n|na kibbisÈ siyÈ”ti.

Atha kho Æko0ako devaputto nÈnÈtitthiye Èrabbha Bhagavato santike
imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Pakudhako kÈtiyÈno Niga00ho,
Ye cÈpime Makkhalip|ra0Èse.
Ga0assa SatthÈro sÈma00appattÈ,
Na hi n|na te Sappurisehi d|re”ti.

Atha kho Vegabbhari devaputto Æko0akaÑ devaputtaÑ gÈthÈya
paccabhÈsi—

“SahÈcaritena³ chavo sigÈlo⁴,
Na kotthuko sÈhasamo kadÈci.
Naggo musÈvÈdÈ ga0assa SatthÈ,
Sa-kassarÈcÈro na sataÑ sarikkho”ti.

1. Na ha nuna tÈdÈ pakaroti (SÈ, SyÈ, KaÑ)

3. SahÈravenÈpi (Ka-SÈ), sagÈravenÈpi (I)

2. NÈthaputtaÑ (SÈ)

4. Si-gÈlo (Ka)

Atha kho mĕro pĕpimĕ Vegabbhariṅ devaputtaṅ anvĕvisitvĕ
Bhagavato santike imaṅ gĕthaṅ abhĕsi—

“Tapojigucchĕya ĕyuttĕ, pĕlayaṅ pavivekiyaṅ.
R|pe ca ye nivĕhĕse, devalokĕbhinandino.
Te ve sammĕnusĕsanti, paralokĕya mĕtiyĕ”ti.

Atha kho Bhagavĕ “mĕro ayaṅ pĕpimĕ” iti veditvĕ mĕraṅ pĕpimantaṅ
gĕthĕya paccabhĕsi—

“Ye keci r|pĕ idha vĕ huraṅ vĕ,
Ye cantalikkhasmiṅ pabhĕsavaĕĕ.
Sabbeva te te namucippasatthĕ,
Ėmisaṅva macchĕnaṅ vadhĕya khittĕ”ti.

Atha kho Mĕĕavagĕmiyo devaputto Bhagavantaṅ ĕrabba Bhagavato
santike imĕ gĕthĕyo abhĕsi—

“Vipulo Rĕjagahĕyĕnaṅ, giriseĕho pavuccati.
Seto Himavataṅ seĕho, ĕdicco aghagĕminaṅ.
Samuddo udadhinaṅ seĕho, nakkhattĕnaĕca candimĕ¹.
Sadevakassa lokassa, Buddho aggo pavuccatĕ”ti.

Nĕĕtitthiyavaggo tatiyo.

Tassuddĕnaṅ

Sivo Khemo ca Serĕ ca, Ghaĕ Jantu ca Rohito.
Nando Nandivĕlo ca, Susimo Nĕĕtitthiyena te dasĕti.

Devaputtasaṅyuttaṅ samattaṅ.

---

1. Nakkhattĕnaṅva candimĕ (Ka)

3. Kosalasañyutta

1. Paṭhamavagga

1. Daharasutta

112. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiŌÉikassa ĒrĒme. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo yena Bhagavē tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ BhagavatĒ saddhiñ sammodi, sammodanfyañ kathañ sĒraŌfyāñ vĒtisĒretvĒ ekamantañ nisĒdi, ekamantañ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “bhavampi no Gotamo ‘anuttarañ sammĒsambodhiñ abhisambuddho’ ti paŌijĒnĒtĒ” ti. Yañ hi tañ mahĒrĒja sammĒ vadamĒno vadeyya “anuttarañ sammĒsambodhiñ abhisambuddho” ti, mameva¹ tañ sammĒ vadamĒno vadeyya, ahañ hi mahĒrĒja anuttarañ sammĒsambodhiñ abhisambuddhoti.

Yepi te bho Gotama samaŌabrĒhmaŌĒ sa~ghino gaŌino gaŌĒcariyĒ ŌĒtĒ yasassino titthakarĒ sĒdhusammatĒ bahujanassa. Seyyathidañ, P|raŌo Kassapo Makkhali GosĒlo NigaŌŌho NĒŌaputto SaŌcayo BelaŌhaputto Pakudho KaccĒyano Ajito Kesakambalo, tepi mayĒ “anuttarañ sammĒsambodhiñ abhisambuddhoti paŌijĒnĒtĒ” ti puŌŌhĒ samĒnĒ “anuttarañ sammĒsambodhiñ abhisambuddho” ti na paŌijĒnanti, kiñ pana bhavañ Gotamo daharo ceva jĒtiyĒ, navo ca pabbajjĒyĒti.

CattĒro kho me mahĒrĒja “daharĒ” ti na uŌŌĒtabbĒ “daharĒ” ti na paribhotabbĒ. Katame cattĒro, khattiyo kho mahĒrĒja “daharo” ti na uŌŌĒtabbo “daharo” ti na paribhotabbo, urago kho mahĒrĒja “daharo” ti na uŌŌĒtabbo “daharo” ti na paribhotabbo, aggi kho mahĒrĒja “daharo” ti na uŌŌĒtabbo “daharo” ti na paribhotabbo, bhikkhu kho mahĒrĒja “daharo” ti na uŌŌĒtabbo “daharo” ti na paribhotabbo. Ime kho mahĒrĒja cattĒro “daharĒ” ti na uŌŌĒtabbĒ “daharĒ” ti na paribhotabbĒti.

Idamavoca BhagavÈ, idaÑ vatvÈna Sugato athÈparaÑ etadavoca
SathÈ—

KhattiyaÑ jÈtisampannaÑ, abhijÈtaÑ yasassinaÑ.

“Daharo”ti nÈvajÈneyya, na naÑ paribhave naro.

®hÈnaÑ hi so manujindo, rajjaÑ laddhÈna khattiyo.

So kuddho rÈjadaÓÈna, tasmiÑ pakkamate bhusaÑ.

TasmÈ taÑ parivajjeyya, rakkhaÑ jÈvitamattano.

GÈme vÈ yadi vÈ raÓe, yattha passe bhujã-gamaÑ.

“Daharo”ti nÈvajÈneyya, na naÑ paribhave naro.

UccÈvacehi vaÓehi, urago carati tejas¹.

So Èsajja ÉaÑse bÈlaÑ, naraÑ nÈriÑ ca ekadÈ.

TasmÈ taÑ parivajjeyya, rakkhaÑ jÈvitamattano.

Pah|tabhakkhaÑ JÈlinaÑ, pÈvakaÑ kaÓhavattaniÑ.

Daharoti nÈvajÈneyya, na naÑ paribhave naro.

LaddhÈ hi so upÈdÈnaÑ, mahÈ hutvÈna pÈvako.

So Èsajja Éahe² bÈlaÑ, naraÑ nÈriÑ ca ekadÈ.

TasmÈ taÑ parivajjeyya, rakkhaÑ jÈvitamattano.

VanaÑ yadaggi Éahati³, pÈvako kaÓhavattanÈ.

JÈyanti tattha pÈrohÈ, ahorattÈnamaccaye.

YaÓca kho sÈlasampanno, bhikkhu Éahati tejasÈ.

Na tassa puttÈ pasavo, dÈyÈdÈ vindare dhanaÑ.

AnapaccÈ adÈyÈdÈ, tÈlÈvatth| bhavanti te.

TasmÈ hi paÓÈito poso, sampassaÑ atthamattano.

Bhujã-gamaÑ pÈvakaÓca, khattiyaÓca yasassinaÑ.

BhikkhuÓca sÈlasampannaÑ, sammadeva samÈcareti.

EvaÑ vutte rÈjÈ Pasenadi Kosalo BhagavantaÑ etadavoca
“abhikkantaÑ bhante abhikkantaÑ bhante, seyyathÈpi bhante nikkujjitaÑ⁴
vÈ

---

1. TejasÈ (SÈ, Ka), tejasì (I, Ka) 2. Dahe 3. Dahati (Ka) 4. NikujjitaÑ (?)

ukkujjeyya, pañicchannaÑ vÈ vivareyya, m|lhassa vÈ maggaÑ Ècikkheyya, andhakÈre vÈ telapajjotaÑ dhÈreyya ‘cakkhumanto r|pÈni dakkhantÈ’ti. EvamevaÑ BhagavatÈ anekapariyÈyena dhammo pakÈsito, esÈhaÑ bhante BhagavantaÑ saraÓaÑ gacchÈmi dhammaÒca bhikkhusaÑghaÒca, upÈsakaÑ maÑ bhante BhagavÈ dhÈretu ajjatagge pÈÓupetaÑ saraÓaÑ gatan”ti.

2. Purisasutta

113. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisÈdi, ekamantaÑ nisinno kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo BhagavantaÑ etadavoca “kati nu kho bhante purisassa dhammÈ ajjhattaÑ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈyÈ”ti.

Tayo kho mahÈrÈja purisassa dhammÈ ajjhattaÑ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Katame tayo, lobho kho mahÈrÈja purisassa dhammo ajjhattaÑ uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Doso kho mahÈrÈja purisassa dhammo ajjhattaÑ uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Moho kho mahÈrÈja purisassa dhammo ajjhattaÑ uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Ime kho mahÈrÈja tayo purisassa dhammÈ ajjhattaÑ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈyÈti. Idamavoca -pa-.

Lobho doso ca moho ca, purisaÑ pÈpacetasaÑ.

HiÑsanti attasambh|tÈ, tacasÈraÑva samphalanti¹.

3. JarÈmaraÓasutta

114. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ nisinno kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo BhagavantaÑ etadavoca “atthi nu kho bhante jÈtassa aÓÒatra jarÈmaraÓÈ”ti. Natthi kho mahÈrÈja jÈtassa aÓÒatra jarÈmaraÓÈ. Yepi te mahÈrÈja khattiyamahÈsÈiÈ aÈÈhÈ mahaddhanÈ mahÈbhogÈ

---

1. Sapphalanti (SyÈ, KaÑ)

pah | tajĒtar | parajatĒ pah | tavitt | pakaraŌĒ pah | tadhanadhaŌŌĒ, tesampi jĒtĒnañ natthi aŌŌatra jarĒmaraŌĒ. Yepi te mahĒrĒja brĒhmaŌamahĒsĒĒ -pa- gahapatimahĒsĒĒ aĒĒhĒ mahaddhanĒ mahĒbhogĒ pah | tajĒtar | parajatĒ pah | tavitt | pakaraŌĒ pah | tadhanadhaŌŌĒ, tesampi jĒtĒnañ natthi aŌŌatra jarĒmaraŌĒ. Yepi te mahĒrĒja bhikkh | arahanto khĒŌĒsavĒ vusitavanto katakaraŌĒyĒ ohitabhĒrĒ anuppattasadatthĒ parikkhĒŌabhavasañyojanĒ sammadaŌŌĒvimuttĒ, tesañpĒyañ kĒyo bhedanadhammo nikkhepanadhammoti. Idamavoca -pa-.

JĒranti ve rĒjarathĒ sucittĒ, atho sarĒrampi jarañ upeti.

SataŌca dhammo na jarañ upeti, santo have sabbhi pavedayantĒti.

4. Piyasutta

115. SĒvatthinidĒnañ. Ekamantañ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca— idha mayhañ bhante rahogatassa pañisallĒnassa evañ cetaso parivitakko udapĒdi “kesañ nu kho piyo attĒ kesañ appiyo attĒ”ti. Tassa mayhañ bhante etadahosi “ye kho keci kĒyena duccharitañ caranti, vĒcĒya duccharitañ caranti, manasĒ duccharitañ caranti, tesañ appiyo attĒ. KiŌcĒpi te evañ vadeyyuñ ‘piyo no attĒ’ti. Atha kho tesañ appiyo attĒ. Tañ kissa hetu, yañ hi appiyo appiyassa kareyya, tañ te attanĒva attano karonti. TasmĒ tesañ appiyo attĒ. Ye ca kho keci kĒyena sucaritañ caranti, vĒcĒya sucaritañ caranti, manasĒ sucaritañ caranti, tesañ piyo attĒ. KiŌcĒpi te evañ vadeyyuñ ‘appiyo no attĒ’ti. Atha kho tesañ piyo attĒ. Tañ kissa hetu, yañ hi piyo piyassa kareyya, tañ te attanĒva attano karonti. TasmĒ tesañ piyo attĒ”ti.

Evametañ mahĒrĒja evametañ mahĒrĒja, ye hi keci mahĒrĒja kĒyena duccharitañ caranti, vĒcĒya duccharitañ caranti, manasĒ duccharitañ caranti, tesañ appiyo attĒ. KiŌcĒpi te evañ vadeyyuñ “piyo no attĒ”ti. Atha kho tesañ appiyo attĒ. Tañ kissa hetu, yañ hi mahĒrĒja appiyo appiyassa kareyya, tañ te attanĒva attano karonti. TasmĒ tesañ appiyo attĒ. Ye ca kho keci mahĒrĒja

kĒyena sucaritaĒ caranti, vĒcĒya sucaritaĒ caranti, manasĒ sucaritaĒ caranti, tesaĒ piyo attĒ. KiĒcĒpi te evaĒ vadeyyuĒ “appiyo no attĒ”ti. Atha kho tesaĒ piyo attĒ. TaĒ kissa hetu, yaĒ hi mahĒrĒja piyo piyassa kareyya, taĒ te attanĒva attano karonti. TasmĒ tesaĒ piyo attĒti. Idamavoca -pa-

AttĒnaĒce piyaĒ jaĒĒ, na naĒ pĒpena saĒnyuje.

Na hi taĒ sulabhaĒ hoti, sukhaĒ dukkaĒakĒrinĒ.

AntakenĒdhipannassa, jahato mĒnusaĒ bhavaĒ.

KiĒ hi tassa sakaĒ hoti, kiĒca ĒdĒya gacchati.

KiĒcassa anugaĒ hoti, chĒyĒva anapĒyinĒ¹.

Ubho puĒĒaĒca pĒpaĒca, yaĒ macco kurute idha.

TaĒ hi tassa sakaĒ hoti, taĒca² ĒdĒya gacchati.

TaĒcassa³ anugaĒ hoti, chĒyĒva anapĒyinĒ.

TasmĒ kareyya kalyĒĒaĒ, nicayaĒ samparĒyikaĒ.

PuĒĒĒni paralokasmiĒ, patiĒhĒ honti pĒĒinanti.

5. Attarakkhitassutta

116. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo BhagavantaĒ etadavoca— idha mayhaĒ bhante rahogatassa paĒisallĒnassa evaĒ cetaso parivitakko udapĒdi “kesaĒ nu kho rakkhito attĒ kesaĒ arakkhito attĒ”ti. Tassa mayhaĒ bhante etadahosi “ye kho keci kĒyena ducaritaĒ caranti, vĒcĒya ducaritaĒ caranti, manasĒ ducaritaĒ caranti, tesaĒ arakkhito attĒ. KiĒcĒpi te hatthikĒyo vĒ rakkheyya, assakĒyo vĒ rakkheyya, rathakĒyo vĒ rakkheyya, pattikĒyo vĒ rakkheyya, atha kho tesaĒ arakkhito attĒ. TaĒ kissa hetu, bĒhirĒ hesĒ rakkhĒ, nesĒ rakkhĒ ajjhattikĒ, tasmĒ tesaĒ arakkhito attĒ. Ye ca kho keci kĒyena sucaritaĒ caranti, vĒcĒya sucaritaĒ caranti, manasĒ sucaritaĒ caranti, tesaĒ rakkhito attĒ. KiĒcĒpi te neva hatthikĒyo rakkheyya, na assakĒyo rakkheyya, na rathakĒyo

1. AnupĒyinĒ (SyĒ, KaĒ, Ka)

2. TaĒva (?)

3. TaĒvassa (?)

rakkheyya, na pattikēyo rakkheyya, atha kho tesañ rakkhito attē. Tañ kissa hetu, ajjhattikē hesē rakkhē, nesē rakkhē bēhirē, tasmē tesañ rakkhito attē”ti.

Evametañ mahērēja evametañ mahērēja, ye hi keci mahērēja kēyena duccharitañ caranti -pa- tesañ arakkhito attē. Tañ kissa hetu, bēhirē hesē mahērēja rakkhē, nesē rakkhē ajjhattikē, tasmē tesañ arakkhito attē. Ye ca kho keci mahērēja kēyena sucaritañ caranti, vēcēya sucaritañ caranti, manasē sucaritañ caranti, tesañ rakkhito attē. Kiōcēpi te neva hatthikēyo rakkheyya, na assakēyo rakkheyya, na rathakēyo rakkheyya, na pattikēyo rakkheyya, atha kho tesañ rakkhito attē. Tañ kissa hetu, ajjhattikē hesē mahērēja rakkhē, nesē rakkhē bēhirē, tasmē tesañ rakkhito attēti. Idamavoca -pa-.

Kēyena sañvaro sēdhu, sēdhu vēcēya sañvaro.
Manasē sañvaro sēdhu, sēdhu sabbattha sañvaro.
Sabbattha sañvuto lajjē, rakkhitoti pavuccatēti.

6. Appakasutta

117. Sēvatthinidēnañ. Ekamantañ nisinno kho rējē Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “idha mayhañ bhante rahogatassa paḷisallīnassa evañ cetaso parivitaḅko udapēdi ‘appakē te sattē lokasmiñ, ye uāēre uāēre bhoge labhitvē na ceva majjanti na ca pamajjanti, na ca kēmesu gedhañ ēpajjanti, na ca sattesu vippaḷipajjanti. Atha kho eteva bahutarē sattē lokasmiñ, ye uāēre uāēre bhoge labhitvē majjanti ceva pamajjanti ca, kēmesu ca gedhañ ēpajjanti, sattesu ca vippaḷipajjantē’ti”.

Evametañ mahērēja evametañ mahērēja, appakē te mahērēja sattē lokasmiñ, ye uāēre uāēre bhoge labhitvē na ceva majjanti na ca pamajjanti, na ca kēmesu gedhañ ēpajjanti, na ca sattesu vippaḷipajjanti. Atha kho eteva bahutarē sattē lokasmiñ, ye uāēre uāēre bhoge

labhitvĒ majjanti ceva pamajjanti ca, kĒmesu ca gedhaĒ Ēpajjanti, sattesu ca vippaĀipajjantĒti. Idamavoca -pa-.

SĒrattĒ kĒmabhogesu, giddhĒ kĒmesu mucchitĒ.
AtisĒraĒ na bujjhanti, migĒ k|ĀaĒva oĒĒitaĒ.
PacchĒ'saĒ kaĀukaĒ hoti, vipĒko hissa pĒpakoti.

7. AĒĒakaraĀasutta

118. SĒvatthinidĒnaĒ. EkamantaĒ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo BhagavantaĒ etadavoca "idhĒhaĒ bhante aĒĒakaraĀe¹ nisinno passĒmi khattiyamahĒsĒlepi brĒhmaĀamahĒsĒlepi gahapatimahĒsĒlepi aĒĒe mahaddhane mahĒbhoge pah|tajĒtar|parajate pah|tavitt|pakaraĀe pah|tadhanadhaĀĀe kĒmahetu kĒmanidĒnaĒ kĒmĒdhikaraĀaĒ sampajĒnamusĒ bhĒsante. Tassa mayhaĒ bhante etadahosi 'alaĒ dĒni me aĒĒakaraĀena, bhadrakukho dĒni aĒĒakaraĀena paĀĀĒyissatĒ'ti".

(EvametaĒ mahĒrĒja evametaĒ mahĒrĒja,)² yepi te mahĒrĒja khattiyamahĒsĒle brĒhmaĀamahĒsĒle gahapatimahĒsĒle aĒĒe mahaddhanĒ mahĒbhogĒ pah|tajĒtar|parajatĒ pah|tavitt|pakaraĀĒ pah|tadhanadhaĀĀe kĒmahetu kĒmanidĒnaĒ kĒmĒdhikaraĀaĒ sampajĒnamusĒ bhĒsanti, tesaĒ taĒ bhavissati dĒgharattaĒ ahitĒya dukkhĒyĒti. Idamavoca -pa-.

SĒrattĒ kĒmabhogesu, giddhĒ kĒmesu mucchitĒ.
AtisĒraĒ na bujjhanti, macchĒ khippaĒva oĒĒitaĒ.
PacchĒ'saĒ kaĀukaĒ hoti, vipĒko hissa pĒpakoti.

8. MallikĒsutta

119. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena rĒjĒ Pasenadi Kosalo MallikĒya deviyĒ saddhiĒ uparipĒsĒdavaragato hoti. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo MallikaĒ deviĒ etadavoca "atthi nu kho te Mallike kocaĀĀo attanĒ piyataro"ti. Natthi kho me mahĒrĒja kocaĀĀo attanĒ piyataro. TuyhaĒ pana mahĒrĒja

1. AtthakaraĀe (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. ( ) SĒ-I-potthakesu natthi.

atthaŌo koci attanĒ piyataroti. Mayhampi kho Mallike natthaŌo koci attanĒ piyataroti.

Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo pĒsĒdĒ orohitvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdi, ekamantañ nisinnno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “idhĒhañ bhante MallikĒya deviyĒ saddhiñ uparipĒsĒdavaragato Mallikañ deviñ etadavocañ ‘atthi nu kho te Mallike kocaŌo attanĒ piyataro’ti. Evañ vutte bhante MallikĒ devĒ mañ etadavoca ‘natthi kho me mahĒrĒja kocaŌo attanĒ piyataro. Tuyhañ pana mahĒrĒja atthaŌo koci attanĒ piyataro’ti. Evañ vuttĒhañ bhante Mallikañ deviñ etadavocañ ‘mayhampi kho Mallike natthaŌo koci attanĒ piyataro’ti”.

Atha kho BhagavĒ etamatthañ viditvĒ tĒyañ velĒyañ imañ gĒthañ abhĒsi—

“SabbĒ disĒ anuparigamma cetasĒ,
NevajjhagĒ piyataramattanĒ kvaci.
Evañ piyo puthu attĒ paresañ,
TasmĒ na hiñse paramattakĒmo”ti.

9. YaŌŌasutta

120. SĒvatthinidĒnañ. Tena kho pana samayena raŌo Pasenadissa Kosalassa mahĒyaŌo paccupaŌhito hoti, paŌca ca usabhasatĒni paŌca ca vaccharasatĒni paŌca ca vaccharisatĒni paŌca ca ajasatĒni paŌca ca urabbhasatĒni th|Ō|panĒtĒni honti yaŌŌatthĒya. Yepissa te honti dĒsĒti vĒ pessĒti vĒ kammakarĒti vĒ, tepi daŌĒatajjitĒ bhayatajjitĒ assumukhĒ rudamĒnĒ parikammĒni karonti.

Atha kho sambahulĒ bhikkh| pubbaŌhasamayañ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiñ piŌĒĒya pavisiñsu, SĒvatthiyañ piŌĒĒya caritvĒ pacchĒbhattañ piŌĒapĒtapaŌikkantĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdiñsu, ekamantañ nisinnĒ kho te bhikkh| Bhagavantañ etadavocuñ “idha bhante raŌo Pasenadissa Kosalassa mahĒyaŌo

paccupa00hito hoti, pa0ca ca usabhasatĒni pa0ca ca vaccharasatĒni pa0ca ca vaccharisatĒni pa0ca ca ajasatĒni pa0ca ca urabbhasatĒni th|0|panftĒni honti ya00atthĒya. Yepissa te honti dĒsĒti vĒ pessĒti vĒ kammakarĒti vĒ, tepi da0ĒatajjitĒ bhayatajjitĒ assumukhĒ rudamĒnĒ parikammĒni karontĒ"ti.

Atha kho BhagavĒ etamatthaĒ viditvĒ tĒyaĒ velĒyaĒ imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“AssamedhaĒ purisamedhaĒ, sammĒpĒsaĒ vĒjapeyyaĒ niraggalaĒ.
MahĒya00Ē mahĒrambhĒ¹, na te honti mahapphalĒ.

AjeĀakĒ ca gĒvo ca, vividhĒ yattha ha00are.
Na taĒ sammaggatĒ ya00aĒ, upayanti Mahesino.

Ye ca ya00Ē nirĒrambhĒ, yajanti anukulaĒ sadĒ.
AjeĀakĒ ca gĒvo ca, vividhĒ nettha ha00are.
EtaĒ sammaggatĒ ya00aĒ, upayanti Mahesino.

EtaĒ yajetha medhĒvĒ, eso ya00o mahapphalo.
EtaĒ hi yajamĒnassa, seyyo hoti na pĒpiyo.
Ya00o ca vipulo hoti, pasĒdanti ca devatĒ"ti.

10. Bandhanasutta

121. Tena kho pana samayena ra00Ē PasenadinĒ Kosalena mahĒjanakĒyo bandhĒpito hoti, appekacce rajj|hi appekacce and|hi appekacce sa~khalikĒhi.

Atha kho sambahulĒ bhikkh| pubbaha00hasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiĒ pi0ĒĒya pavisiĒsu, SĒvatthiyaĒ pi0ĒĒya caritvĒ pacchĒbhattaĒ pi0ĒĒapĒtapa00ikkantĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamiĒsu, upasa~kamtvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒsu, ekamantaĒ nisinnĒ kho te bhikkh| BhagavantaĒ etadavocuĒ “idha bhante ra00Ē PasenadinĒ Kosalena mahĒjanakĒyo bandhĒpito appekacce rajj|hi appekacce and|hi appekacce sa~khalikĒhĒ"ti.

---

1. VĒjapeyyaĒ. NiraggalaĒ mahĒrambhĒ (Ka)

Atha kho BhagavÈ etamatthaÑ viditvÈ tÈyaÑ veÌyaÑ imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“Na taÑ dañhaÑ bandhanamÈhu dhÈrÈ,
YadÈyasaÑ dÈrujaÑ pabbaja0ca.
SÈrattarattÈ ma0iku0Éalesu,
Puttesu dÈresu ca yÈ apekkhÈ.

EtaÑ dañhaÑ bandhanamÈhu dhÈrÈ,
OhÈrinaÑ sithilaÑ duppamu0caÑ.
Etampi chetvÈna paribbajanti,
Anapekkhino kÈmasukhaÑ pahÈyÈ”ti.

Pa0hamo vaggo.

TassuddÈnaÑ

Daharo Puriso JarÈ, PiyaÑ AttÈnarakkhito.
AppakÈ AÉÉakara0aÑ, MallikÈ Ya00abandhananti.

2. Dutiyavagga

1. Sattaja0ilasutta

122. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati PubbÈrÈme MigÈramÈtupÈsÈde. Tena kho pana samayena BhagavÈ sÈyanhasamayaÑ pa0isallÈnÈ vu00hito bahidvÈrako00hake nisinno hoti. Atha kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kमितvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisfdi.

Tena kho pana samayena satta ca ja0ilÈ satta ca Niga00hÈ satta ca acelakÈ satta ca ekasÈ0akÈ satta ca paribbÈjakÈ par |0hakacchanakhalomÈ khÈrivividhamÈdÈya¹ Bhagavato avid |re atikkamanti. Atha kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo u00hÈyÈsanÈ ekaÑsaÑ uttarÈsa~gaÑ karitvÈ

---

1. KhÈrividhaÑ ÈdÈya (I) DÈ 1. 95 pi00hepi. Tada00hakathÈpi oloketabbÈ.

dakkhiŌajĒŌumaŌĒalaÑ pathaviyaÑ nihantvĒ yena te satta ca jaŌilĒ satta ca NigaŌŌhĒ satta ca acelakĒ satta ca ekasĒŌakĒ satta ca paribbĒjakĒ tenaŌjaliÑ paŌĒmetvĒ tikkhattuÑ nĒmaÑ sĒvesi “rĒjĒhaÑ bhante Pasenadi Kosalo -pa-rĒjĒhaÑ bhante Pasenadi Kosalo”ti.

Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo acirapakkantesu tesu sattasu ca jaŌilesu sattasu ca NigaŌŌhesu sattasu ca acelakesu sattasu ca ekasĒŌakesu sattasu ca paribbĒjakesu yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo BhagavantaÑ etadavoca “ye te bhante loke arahanto vĒ arahattamaggaÑ vĒ samĒpannĒ, ete tesaÑ aŌŌatarĒ”ti. DujĒĒnaÑ kho etaÑ mahĒrĒja tayĒ gihinĒ kĒmabhoginĒ puttasambĒdhasayanaÑ ajjhĒvasantena KĒsikacandanaÑ paccanubhontena mĒlĒgandhavilepanaÑ dhĒrayantena jĒtar | parajataÑ sĒdiyantena “ime vĒ arahanto, ime vĒ arahattamaggaÑ samĒpannĒ”ti.

SaÑvĒsena kho mahĒrĒja sĒlaÑ veditabbaÑ, taŌca kho dĒghena addhunĒ na ittaraÑ, manasikarotĒ no amanasikarotĒ, paŌŌavatĒ no duppaŌŌena. SaÑvohĒrena kho mahĒrĒja soceyyaÑ veditabbaÑ, taŌca kho dĒghena addhunĒ na ittaraÑ, manasikarotĒ no amanasikarotĒ, paŌŌavatĒ no duppaŌŌena. ĒpadĒsu kho mahĒrĒja thĒmo veditabbo, so ca kho dĒghena addhunĒ na ittaraÑ, manasikarotĒ no amanasikarotĒ, paŌŌavatĒ no duppaŌŌena. SĒkacchĒya kho mahĒrĒja paŌŌĒ veditabbĒ, sĒ ca kho dĒghena addhunĒ na ittaraÑ, manasikarotĒ no amanasikarotĒ, paŌŌavatĒ no duppaŌŌenĒti.

AcchariyaÑ bhante abbhutaÑ bhante, yĒva subhĒsitamidaÑ bhante BhagavatĒ— “dujjĒĒnaÑ kho etaÑ mahĒrĒja tayĒ gihinĒ kĒmabhoginĒ puttasambĒdhasayanaÑ ajjhĒvasantena KĒsikacandanaÑ paccanubhontena mĒlĒgandhavilepanaÑ dhĒrayantena jĒtar | parajataÑ sĒdiyantena ‘ime vĒ arahanto, ime vĒ arahattamaggaÑ samĒpannĒ’ti. SaÑvĒsena kho mahĒrĒja sĒlaÑ veditabbaÑ, taŌca kho dĒghena addhunĒ na ittaraÑ, manasikarotĒ no amanasikarotĒ, paŌŌavatĒ no duppaŌŌena. SaÑvohĒrena kho

mahÈrEja soceyyañ veditabbañ, taòca kho dEghena addhunÈ na ittarañ,
 manasikarotÈ no amanasikarotÈ, paòòavatÈ no duppaòòena. EpadÈsu kho
 mahÈrEja thÈmo veditabbo, so ca kho dEghena addhunÈ na ittarañ,
 manasikarotÈ no amanasikarotÈ, paòòavatÈ no duppaòòena. SÈkacchEya kho
 mahÈrEja paòòÈ veditabbÈ, sÈ ca kho dEghena addhunÈ na ittarañ,
 manasikarotÈ no amanasikarotÈ, paòòavatÈ no duppaòòenÈ”ti.

Ete bhante mama purisÈ carÈ ocarakÈ janapadañ ocaritvÈ Ègacchanti,
 tehi paòhamañ ociòòañ ahañ pacchÈ osÈpayissÈmi¹. IdÈni te bhante tañ
 rajojallañ pavÈhetvÈ sunhÈtÈ suvilittÈ kappitakesamass | odÈtavatthÈ²
 paòcahi kÈmaguòehi samappitÈ sama~gEbh | tÈ paricÈressantEti.

Atha kho BhagavÈ etamatthañ viditvÈ tÈyañ velÈyañ imÈ gÈthEyo
 abhÈsi—

“Na vaòòar | pena naro sujÈno,
 Na vissase ittaradassanena.
 SusaòòatÈnañ hi viyaòjanena,
 AsaòòatÈ lokamimañ caranti.
 Patir | pako mattikÈkuòÉalova,
 LohaÉÉhamÈsova suvaòòachanno.
 Caranti loke³ parivÈrachannÈ,
 Anto asuddhÈ bahi sobhamÈnÈ”ti.

2. PaòcarEjasutta

123. SÈvatthinidÈnañ. Tena kho pana samayena paòcannañ rÈj | nañ
 PasenadipamukhÈnañ paòcahi kÈmaguòehi samappitÈnañ sama~gEbh | tÈ-
 nañ paricÈrayamÈnÈnañ ayamantarÈkathÈ udapÈdi “kiñ nu kho kÈmÈnañ
 aggan”ti. Tatrekacce⁴ evamÈhañsu “r | pÈ kÈmÈnañ aggan”ti. Ekacce

1. OyEyissÈmi (SÈ), ohayissÈmi (SyÈ, Kañ)

3. Eke (SÈ, I)

2. OdÈtavatthavasanÈ (SÈ)

4. Tatreke (SÈ, I)

evamĒhaĒsu “saddĒ kĒmĒnaĒ aggan”ti. Ekacce evamĒhaĒsu “gandĒ kĒmĒnaĒ aggan”ti. Ekacce evamĒhaĒsu “rasĒ kĒmĒnaĒ aggan”ti. Ekacce evamĒhaĒsu “phoĀhabbĒ kĒmĒnaĒ aggan”ti. Yato kho te rĒjĒno nĒsakkhiĒsu aĀamaĀaĒ saĀĒpetuĒ.

Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo te rĒjĒno etadavoca “ĒyĒma mĒrisĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamissĒma, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ etamatthaĒ paĀipucchissĒma, yathĒ no BhagavĒ byĒkarissati, tathĒ naĒ dhĒressĒmĒ”ti¹. “EvaĒ mĒrisĒ”ti kho te rĒjĒno raĀo Pasenadissa Kosalassa paccassosuĒ.

Atha kho te paĀca rĒjĒno PasenadipamukhĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamiĒsu, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒsu, ekamantaĒ nisinno kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo BhagavantaĒ etadavoca “idha bhante amĒkaĒ paĀcannaĒ rĒj|naĒ paĀcahi kĒmaguĀehi samappitĒnaĒ sama~gĒbh|tĒnaĒ paricĒrayamĒnĒnaĒ ayamantarĒkathĒ udapĒdi ‘kiĒ nu kho kĒmĒnaĒ aggan’ti. Ekacce evamĒhaĒsu ‘r|pĒ kĒmĒnaĒ aggan’ti. Ekacce evamĒhaĒsu ‘saddĒ kĒmĒnaĒ aggan’ti. Ekacce evamĒhaĒsu ‘gandĒ kĒmĒnaĒ aggan’ti. Ekacce evamĒhaĒsu ‘rasĒ kĒmĒnaĒ aggan’ti. Ekacce evamĒhaĒsu ‘phoĀhabbĒ kĒmĒnaĒ aggan’ti. KiĒ nu kho bhante kĒmĒnaĒ aggan’ti.

“ManĒpapariyantaĒ khvĒhaĒ mahĒrĒja paĀcasu kĒmaguĀesu aggan”ti vadĒmi, teva² mahĒrĒja r|pĒ ekaccassa manĒpĒ honti, teva³ r|pĒ ekaccassa amanĒpĒ honti. Yehi ca yo r|pehi attamano hoti paripuĀāsa~kappo, so tehi r|pehi aĀaĒ r|paĒ uttaritaraĒ vĒ paĀtataĒ vĒ na pattheti. Te tassa r|pĒ paramĒ honti, te tassa r|pĒ anuttarĒ honti.

Teva mahĒrĒja saddĒ ekaccassa manĒpĒ honti, teva saddĒ ekaccassa amanĒpĒ honti. Yehi ca yo saddehi attamano hoti paripuĀāsa~kappo, so tehi saddehi aĀaĒ saddaĒ uttaritaraĒ

1. DhĒreyyĒmĒti (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. Te ca (SĒ, I, Ka), ye ca (SyĒ, KaĒ)

3. Te ca (SĒ, I, Ka)

vÈ paÓftataraÑ vÈ na pattheti. Te tassa saddÈ paramÈ honti, te tassa saddÈ anuttarÈ honti.

Teva mahÈrÈja gandhÈ ekaccassa manÈpÈ honti, teva gandhÈ ekaccassa amanÈpÈ honti. Yehi ca yo gandhehi attamano hoti paripuÓÓasa-kappo, so tehi gandhehi aÓaÑ gandhaÑ uttaritaraÑ vÈ paÓftataraÑ vÈ na pattheti. Te tassa gandhÈ paramÈ honti, te tassa gandhÈ anuttarÈ honti.

Teva mahÈrÈja rasÈ ekaccassa manÈpÈ honti, teva rasÈ ekaccassa amanÈpÈ honti. Yehi ca yo rasehi attamano hoti paripuÓÓasa-kappo, so tehi rasehi aÓaÑ rasaÑ uttaritaraÑ vÈ paÓftataraÑ vÈ na pattheti. Te tassa rasÈ paramÈ honti, te tassa rasÈ anuttarÈ honti.

Teva mahÈrÈja phoÓhabbÈ ekaccassa manÈpÈ honti, teva phoÓhabbÈ ekaccassa amanÈpÈ honti. Yehi ca yo phoÓhabbehi attamano hoti paripuÓÓasa-kappo, so tehi phoÓhabbehi aÓaÑ phoÓhabbaÑ uttaritaraÑ vÈ paÓftataraÑ vÈ na pattheti. Te tassa phoÓhabbÈ paramÈ honti, te tassa phoÓhabbÈ anuttarÈ hontÈti.

Tena kho pana samayena Candana-galiko upÈsako tassaÑ parisÈyaÑ nisinno hoti. Atha kho Candana-galiko upÈsako uÓhÈyÈsanÈ ekaÑsaÑ uttarÈsa-gaÑ karitvÈ yena BhagavÈ tenaÓjaliÑ paÓEmetvÈ BhagavantaÑ etadavoca “paÓibhÈti maÑ BhagavÈ, paÓibhÈti maÑ SugatÈ”ti. “PaÓibhÈtu taÑ Candana-galikÈ”ti BhagavÈ avoca.

Atha kho Candana-galiko upÈsako Bhagavato sammukhÈ tadanur | pÈya gÈthÈya abhitthavi—

“PadumaÑ yathÈ kokanadaÑ sugandhaÑ,
PÈto siyÈ phullamavÈtagandhaÑ.
A-gÈrasaÑ passa virocamÈnaÑ,
TapantamÈdiccamivantalikkhe”ti.

Atha kho te paŦca rĒjĒno Candana-galikaÑ upĒsakaÑ paŦcahi uttarĒsa~gehi acchĒdesuÑ. Atha kho Candana-galiko upĒsako tehi paŦcahi uttarĒsa~gehi BhagavantaÑ acchĒdesĒti.

3. DoŦapĒkasutta

124. SĒvatthinidĒnaÑ. Tena kho pana samayena rĒjĒ Pasenadi Kosalo doŦapĒkakuraÑ¹ bhuŦjati. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo bhuttĒvĒ mahassĒsĒ yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi.

Atha kho BhagavĒ rĒjĒnaÑ PasenadiÑ KosalaÑ bhuttĒviÑ mahassĒsiÑ viditvĒ tĒyaÑ velĒyaÑ imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“Manujassa sadĒ satĒmato,
MattaÑ jĒnato laddhabhojane.
Tanukassa² bhavanti vedanĒ,
SaŦikaÑ jĒrati ĒyupĒlayan”ti.

Tena kho pana samayena Sudassano mĒŦavo raŦŦo Pasenadissa Kosalassa piŦŦhito Ŧhito hoti. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo SudassanaÑ mĒŦavaÑ Ēmantesi “ehi tvaÑ tĒta Sudassana Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ pariyĒpuŦitvĒ mama bhattĒbhihĒre (bhattĒbhihĒre)³ bhĒsa, ahaŦca te devasikaÑ kahĒpaŦasataÑ (kahĒpaŦasataÑ)⁴ niccaÑ bhikkhaÑ pavattayissĒmĒ”ti. “EvaÑ devĒ”ti kho Sudassano mĒŦavo raŦŦo Pasenadissa Kosalassa paŦissutvĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ pariyĒpuŦitvĒ raŦŦo Pasenadissa Kosalassa bhattĒbhihĒre sudaÑ bhĒsati—

“Manujassa sadĒ satĒmato,
MattaÑ jĒnato laddhabhojane.
Tanukassa bhavanti vedanĒ,
SaŦikaÑ jĒrati ĒyupĒlayan”ti.

1. DoŦapĒkasudaÑ (SĒ), doŦapĒkaÑ sudaÑ (I)

2. Tanu tassa (SĒ, I)

3. ( ) SĒ-SyĒ-KaÑ-I-potthakesu natthi.

4. ( ) SĒ-SyĒ-KaÑ-potthakesu natthi.

Atha kho rĕjĕ Pasenadi Kosalo anupubbena nĕĭikodanaparamatĕya¹ saŏhĕsi. Atha kho rĕjĕ Pasenadi Kosalo aparena samayena susallikhitagatto pĕŏinĕ gattĕni anumajjanto tĕyañ velĕyañ imañ udĕnañ udĕnesi “ubhayena vata mañ so Bhagavĕ atthena anukampi diŏhadhammikenā ceva atthena samparĕyikenā cĕ”ti.

4. Paŏhamasa~gĕmasutta

125. Sĕvatthinidĕnañ. Atha kho rĕjĕ Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĕ rĕjĕnañ Pasenadiñ Kosalañ abbhuyyĕsi yena Kĕsi. Assosi kho rĕjĕ Pasenadi Kosalo “rĕjĕ kira Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĕ mamañ abbhuyyĕto yena Kĕsĕ”ti. Atha kho rĕjĕ Pasenadi Kosalo catura~giniñ senañ sannayhitvĕ rĕjĕnañ Mĕgadhañ Ajĕtasattuñ Vedehiputtañ paccuyyĕsi yena Kĕsi. Atha kho rĕjĕ ca Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto rĕjĕ ca Pasenadi Kosalo sa~gĕmesuñ. Tesmiñ kho pana sa~gĕme rĕjĕ Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto rĕjĕnañ Pasenadiñ Kosalañ parĕjesi, parĕjito ca rĕjĕ Pasenadi Kosalo sakameva² rĕjadhĕniñ Sĕvatthiñ paccuyyĕsi³.

Atha kho sambahulĕ bhikkh| pubbaŏhasamayañ nivĕsetvĕ pattacĕvaramĕdĕya Sĕvatthiñ piŏĕĕya pavisiñsu, Sĕvatthiyañ piŏĕĕya caritvĕ pacchĕbhattañ piŏĕapĕtapaŏikkantĕ yena Bhagavĕ tenupasa~kamiñsu, upasa~kamtvĕ Bhagavantañ abhivĕdetvĕ ekamantañ nisĕdiñsu, ekamantañ nisinnĕ kho te bhikkh| Bhagavantañ etadvocuñ—

Idha bhante rĕjĕ Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĕ rĕjĕnañ Pasenadiñ Kosalañ abbhuyyĕsi yena Kĕsi. Assosi kho bhante rĕjĕ Pasenadi Kosalo “rĕjĕ kira Mĕgadho Ajĕtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĕ mamañ abbhuyyĕto yena Kĕsĕ”ti. Atha kho bhante rĕjĕ Pasenadi

1. Nĕĭikodanamattĕya (Ka)

2. Sa~gĕmĕ (Ka)

3. Pĕyĕsi (Sĕ, I)

Kosalo catura~giniŅ senaŅ sannayhitvĒ rĒjĒnaŅ MĒgadhaŅ AjĒtasattuŅ VedehiputtaŅ paccuyyĒsi yena KĒsi. Atha kho bhante rĒjĒ ca MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto rĒjĒ ca Pasenadi Kosalo sa~gĒmesuŅ. TasmiŅ kho pana bhante sa~gĒme rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto rĒjĒnaŅ PasenadiŅ KosalaŅ parĒjesi, parĒjito ca bhante rĒjĒ Pasenadi Kosalo sakameva rĒjadhĒniŅ SĒvatthiŅ paccuyyĒsĒti.

RĒjĒ bhikkhave MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto pĒpamitto pĒpasahĒyo pĒpasampava~ko, rĒjĒ ca kho bhikkhave Pasenadi Kosalo kalyĒĀamitto kalyĒĀasahĒyo kalyĒĀasampava~ko, ajjeva¹ bhikkhave rĒjĒ Pasenadi Kosalo imaŅ rattiŅ dukkhaŅ seti parĒjitoti. Idamavoca -pa-.

JayaŅ veraŅ pasavati, dukkhaŅ seti parĒjito.

Upasanto sukhaŅ seti, hitvĒ jayaparĒjayanti.

5. Dutiyasa~gĒmasutta

126. ²Atha kho rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto catura~giniŅ senaŅ sannayhitvĒ rĒjĒnaŅ PasenadiŅ KosalaŅ abbhuyyĒsi yena KĒsi. Assosi kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo “rĒjĒ kira MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto catura~giniŅ senaŅ sannayhitvĒ mamaŅ abbhuyyĒto yena KĒsĒ”ti. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo catura~giniŅ senaŅ sannayhitvĒ rĒjĒnaŅ MĒgadhaŅ AjĒtasattuŅ VedehiputtaŅ paccuyyĒsi yena KĒsi. Atha kho rĒjĒ ca MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto rĒjĒ ca Pasenadi Kosalo sa~gĒmesuŅ. TasmiŅ kho pana sa~game rĒjĒ Pasenadi Kosalo rĒjĒnaŅ MĒgadhaŅ AjĒtasattuŅ VedehiputtaŅ parĒjesi, jĒvaggĒhaĀca naŅ aggahesi. Atha kho raĀo Pasenadissa Kosalassa etadahosi “kiĀcĒpi kho

1. AjjataĀca (SĒ, I), ajjevaŅ (SyĒ, KaŅ)

2. Ettha “atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo catura~giniŅ senaŅ sannayhitvĒ rĒjĒnaŅ MĒgadhaŅ AjĒtasattuŅ VedehiputtaŅ abbhuyyĒsĒ”ti-ĒdinĒ pĒĀhena bhavitabbaŅ. AĀhakathĒyaŅ hi “abbhuyyĒsĒti parĒjaye garahappatto -pa- vuttajayakĒraĀaŅ sutvĒ abhi-uyyĒsĒ”ti vuttaŅ.

myĒyañ rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto adubbhantassa dubbhati, atha ca pana me bhĒgineyyo hoti. Yañn | nĒhañ ra00o MĒgadhassa AjĒtasattuno Vedehiputtassa sabbañ hatthikĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ assakĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ rathakĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ pattikĒyañ pariyĒdiyitvĒ jĒvantameva nañ osajjeyyan”ti¹.

Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo ra00o MĒgadhassa AjĒtasattuno Vedehiputtassa sabbañ hatthikĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ assakĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ rathakĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ pattikĒyañ pariyĒdiyitvĒ jĒvantameva nañ osajji².

Atha kho sambahulĒ bhikkh | pubba0hasamayañ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiñ pi0ĒĒya pavisiñsu, SĒvatthiyañ pi0ĒĒya caritvĒ pacchĒbhatañ pi0ĒapĒtapa0ikkantĒ yena BhagavĒ tenupasa~kamiñsu, upasa~kamtvĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdiñsu, ekamantañ nisinnĒ kho te bhikkh | Bhagavantañ etadavocuñ—

Idha bhante rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĒ rĒjĒnañ Pasenadiñ Kosalañ abbhuyyĒsi yena KĒsi. Assosi kho bhante rĒjĒ Pasenadi Kosalo “rĒjĒ kira MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto catura~giniñ senañ sannayhitvĒ mamañ abbhuyyĒto yena KĒsĒ”ti. Atha kho bhante rĒjĒ Pasenadi Kosalo catura~giniñ senañ sannayhitvĒ rĒjĒnañ MĒgadhañ AjĒtasattuñ Vedehiputtañ paccuyyĒsi yena KĒsi. Atha kho bhante rĒjĒ ca MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto rĒjĒca Pasenadi Kosalo sa~gĒmesuñ. Tasmiñ kho pana bhante sa~gĒme rĒjĒ Pasenadi Kosalo rĒjĒnañ MĒgadhañ AjĒtasattuñ Vedehiputtañ parĒjesi, jĒvaggĒha0ca nañ aggahesi. Atha kho bhante ra00o Pasenadissa Kosalassa etadahosi “ki0cĒpi kho myĒyañ rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto adubbhantassa dubbhati, atha ca pana me bhĒgineyyo hoti. Yañn | nĒhañ ra00o MĒgadhassa AjĒtasattuno Vedehiputtassa sabbañ hatthikĒyañ pariyĒdiyitvĒ sabbañ assakĒyañ sabbañ rathakĒyañ sabbañ pattikĒyañ pariyĒdiyitvĒ jĒvantameva nañ osajjeyyan”ti.

1. Ossajjeyyanti (SĒ, SyĒ, Kañ, I)

2. Ossaji (SĒ), ossajji (SyĒ, Kañ, I)

Atha kho bhante rÈjÈ Pasenadi Kosalo ra00o MÈgadhassa AjÈtasattuno Vedehiputtassa sabbaÑ hatthikÈyaÑ pariyÈdiyitvÈ sabbaÑ assakÈyaÑ pariyÈdiyitvÈ sabbaÑ rathakÈyaÑ pariyÈdiyitvÈ sabbaÑ pattikÈyaÑ pariyÈdiyitvÈ jÈvantameva naÑ osajjÈti.

Atha kho BhagavÈ etamatthaÑ viditvÈ tÈyaÑ velÈyaÑ imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

Vilumpateva puriso, yÈvassa upakappati.

YadÈ ca00e vilumpanti, so vilutto viluppati¹.

hÈnaÑ hi ma00ati bÈlo, yÈva pÈpaÑ na paccati,
YadÈ ca paccati pÈpaÑ, atha dukkhaÑ nigacchati.

HantÈ labhati² hantÈraÑ, jetÈraÑ labhate jayaÑ,
Akkosako ca akkosaÑ, rosetÈra0ca rosako.

Atha kammaviva00ena, so vilutto viluppatÈti.

6. MallikÈsutta

127. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisÈdi. Atha kho a00ataro puriso yena rÈjÈ Pasenadi Kosalo tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ ra00o Pasenadissa Kosalassa upaka00ake Èrocesi “MallikÈ deva devÈ dhÈtaraÑ vijÈtÈ”ti. EvaÑ vutte rÈjÈ Pasenadi Kosalo anattamano ahosi.

Atha kho BhagavÈ rÈjÈnaÑ PasenadiÑ KosalaÑ anattamanataÑ viditvÈ tÈyaÑ velÈyaÑ imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

ItthÈpi hi ekacciyÈ, seyyÈ posa janÈdhipa.

MedhÈvinÈ sÈlavatÈ, sassudevÈ patibbatÈ.

TassÈ yo jÈyati poso, s|ro hoti disampati.

TÈdisÈ subhagiyÈ³ putto, rajjampi anusÈsatÈti.

1. Vilumpati (SÈ, I, Ka)

2. Labhati hantÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ)

3. SubharyÈputto (Ka)

7. Appamēdasutta

128. Sēvatthinidēnañ. Ekamantañ nisēdi, ekamantañ nisinno kho rējē Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “atthi nu kho bhante eko dhammo, yo ubho atthe samadhiggayha tiḷḷhati diḷḷhadhammikaḌceva atthañ samparēyikaḌcē”ti. Atthi kho mahērēja eko dhammo, yo ubho atthe samadhiggayha tiḷḷhati diḷḷhadhammikaḌceva atthañ samparēyikaḌcēti.

Katamo pana bhante eko dhammo, yo ubho atthe samadhiggayha tiḷḷhati diḷḷhadhammikaḌceva atthañ samparēyikaḌcēti. Appamēdo kho mahērēja eko dhammo, yo ubho atthe samadhiggayha tiḷḷhati diḷḷhadhammikaḌceva atthañ samparēyikaḌcēti. Seyyathēpi mahērēja yēni kēnici ja-galēnañ¹ pēḌēnañ padajētēni, sabbēni tēni hatthipade samodhēnañ gacchanti, hatthipadañ tesañ aggamakkhēyati yadidañ mahantattena. Evameva kho mahērēja appamēdo eko dhammo, yo ubho atthe samadhiggayha tiḷḷhati diḷḷhadhammikaḌceva atthañ samparēyikaḌcēti. Idamavoca -pa-.

Āyūñ arogiyañ vaḶḶañ, saggañ uccēkulfnatañ.

Ratiyo patthayantena, uāērē aparēparē.

Appamēdañ pasañsanti, puḶḶakiriyēsu paḶḶitē.

Appamatto ubho atthe, adhiggaḶḶhēti paḶḶito.

DiḶḶhe dhamme ca yo attho, yo cattho samparēyiko.

Atthēbhisamayē dhēro, paḶḶitoti pavuccatēti.

8. KalyēḶamittasutta

129. Sēvatthinidēnañ. Ekamantañ nisinno kho rējē Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “idha mayhañ bhante rahogatassa paḶḶisallfnassa evañ cetaso parivitakko udapēdi ‘svēkkhēto Bhagavatē dhammo, so ca kho kalyēḶamittassa kalyēḶasahēyassa kalyēḶasampava-kassa, no pēpamittassa no pēpasahēyassa no pēpasampava-kassē’ti”. Evametañ mahērēja, evametañ mahērēja,

---

1. Ja-gamēnañ (Sē, I)

svĒkkhĒto mahĒrĒja mayĒ dhammo, so ca kho kalyĒĀmittassa kalyĒĀsahĒyassa kalyĒĀsampava~kassa, no pĒpamittassa no pĒpasahĒyassa no pĒpasampava~kassĒti.

EkamidĒhaĒ mahĒrĒja samayaĒ Sakkesu viharĒmi nagarakaĒ nĒma SakyĒnaĒ nigamo. Atha kho mahĒrĒja Ānando bhikkhu yenĒhaĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ maĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho mahĒrĒja Ānando bhikkhu maĒ etadavoca “upaĒĒhamidaĒ bhante brahmacariyassa, yadidaĒ kalyĒĀmittatĒ kalyĒĀsahĒyatĒ kalyĒĀsampava~katĒ”ti.

EvaĒ vuttĒhaĒ mahĒrĒja ĀnandaĒ bhikkhuĒ etadavocaĒ “mĒ hevaĒ Ānanda, mĒ hevaĒ Ānanda, sakalameva hidaĒ Ānanda brahmacariyaĒ, yadidaĒ kalyĒĀmittatĒ kalyĒĀsahĒyatĒ kalyĒĀsampava~katĒ, kalyĒĀmittassetaĒ Ānanda bhikkhuno pĒĀika~khaĒ kalyĒĀsahĒyassa kalyĒĀsampava~kassa, ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bhĒvessati, ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bahulĒkarissati.

KathaĀca Ānanda bhikkhu kalyĒĀmitto kalyĒĀsahĒyo kalyĒĀsampava~ko ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bhĒveti, ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bahulĒkaroti. IdhĀnanda bhikkhu sammĒdiĀhiĒ bhĒveti vivekanissitaĒ virĒganissitaĒ nirodhanissitaĒ vossaggapariĀĒmiĒ. SammĒsa~kappaĒ bhĒveti. SammĒvĒcaĒ bhĒveti. SammĒkamantaĒ bhĒveti. SammĒĒjĒvaĒ bhĒveti. SammĒvĒyĒmaĒ bhĒveti. SammĒsatiĒ bhĒveti. SammĒsamĒdhiĒ bhĒveti vivekanissitaĒ virĒganissitaĒ nirodhanissitaĒ vossaggapariĀĒmiĒ. EvaĒ kho Ānanda bhikkhu kalyĒĀmitto kalyĒĀsahĒyo kalyĒĀsampava~ko ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bhĒveti, ariyaĒ aĀha~gikaĒ maggaĒ bahulĒkaroti. TadamĒpetaĒ Ānanda pariyĒyena veditabbaĒ, yathĒ sakalamevidaĒ brahmacariyaĒ, yadidaĒ kalyĒĀmittatĒ kalyĒĀsahĒyatĒ kalyĒĀsampava~katĒti.

MamaĒ hi Ānanda kalyĒĀmittaĒ Ēgamma jĒtidhammĒ sattĒ jĒtiyĒ parimuccanti, jarĒdhammĒ sattĒ jarĒya parimuccanti, byĒdhidhammĒ sattĒ byĒdhito parimuccanti, maraĀadhammĒ sattĒ maraĀena parimuccanti, sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsadhammĒ sattĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsehi parimuccanti. IminĒ kho etaĒ Ānanda pariyĒyena veditabbaĒ, yathĒ

sakalamevidañ brahmacariyañ, yadidañ kalyeṅamittatē kalyeṅasahēyatē kalyeṅasampava~katēti.

Tasmētiha te mahēreṅja evañ sikkhitabbañ “kalyeṅamitto bhavissēmi kalyeṅasahēyo kalyeṅasampava~ko”ti, evañ hi te mahēreṅja sikkhitabbañ.

Kalyeṅamittassa te mahēreṅja kalyeṅasahēyassa kalyeṅasampava~kassa ayañ eko dhammo upanissēya vihetabbo appamēdo kusalesu dhammesu.

Appamattassa te mahēreṅja viharato appamēdañ upanissēya itthēgērassa anuyantassa evañ bhavissati “rējē kho appamatto viharati appamēdañ upanissēya, handa mayampi appamattē viharēma appamēdañ upanissēyē”ti.

Appamattassa te mahēreṅja viharato appamēdañ upanissēya khattiyēnampi anuyantēnañ evañ bhavissati “rējē kho appamatto viharati appamēdañ upanissēya, handa mayampi appamattē viharēma appamēdañ upanissēyē”ti.

Appamattassa te mahēreṅja viharato appamēdañ upanissēya balakēyassapi evañ bhavissati “rējē kho appamatto viharati appamēdañ upanissēya, handa mayampi appamattē viharēma appamēdañ upanissēyē”ti.

Appamattassa te mahēreṅja viharato appamēdañ upanissēya negamajēnapadassapi evañ bhavissati “rējē kho appamatto viharati appamēdañ upanissēya, handa mayampi appamattē viharēma appamēdañ upanissēyē”ti.

Appamattassa te mahēreṅja viharato appamēdañ upanissēya attēpi gutto rakkhito bhavissati, itthēgērampi guttañ rakkhitañ bhavissati, kosakoḥhēgērampi guttañ rakkhitañ bhavissatīti. Idamavoca -pa-

Bhoge patthayamēnena, uāēre aparēpare.

Appamēdañ pasañsanti, puḍḍakiriyēsu paḶēitē.

Appamatto ubho atthe, adhiggaḶhēti paḶēito.

DiŰhe dhamme ca yo attho, yo cattho samparÈyiko.
AtthÈbhisamayÈ dhÈro, paŰÈitoti pavuccatÈti.

9. PaŰhama-aputtakasutta

130. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo divÈ divassa yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisÈdi, ekamantaÑ nisinnaÑ kho rÈjÈnaÑ PasenadiÑ KosalaÑ BhagavÈ etadavoca “handa kuto nu tvaÑ mahÈrÈja Ègacchasi divÈ divassÈ”ti.

Idha bhante SÈvatthiyaÑ seŰhi gahapati kÈla~kato, tamahaÑ aputtakaÑ sÈpateyyaÑ rÈjantepuraÑ atiharitvÈ ÈgacchÈmi. AsÈti bhante satasahassÈni hiraŰasseva, ko pana vÈdo r|piyassa. Tassa kho pana bhante seŰhissa gahapatissa evar|po bhatabhogo ahosi “kaŰÈjakaÑ bhuŰjati bila~gadutiyaÑ”. Evar|po vatthabhogo ahosi “sÈŰaÑ dhÈreti tipakkhavasanaÑ”. Evar|po yÈnabhogo ahosi “jajjararathakena yÈti paŰŰachattakena dhÈriyamÈnenÈ”ti.

EvametaÑ mahÈrÈja, evametaÑ mahÈrÈja, asappuriso kho mahÈrÈja uŰÈre bhoge labhitvÈ nevattÈnaÑ sukheti pÈŰeti, na mÈtÈpitaro sukheti pÈŰeti, na puttadÈraÑ sukheti pÈŰeti, na dÈsakammakaraporise sukheti pÈŰeti, na mittÈmacce sukheti pÈŰeti, na samaŰabrÈhmaŰesu uddhaggikaÑ dakkhiŰaÑ patiŰhÈpeti sovaggikaÑ sukhavipÈkaÑ saggasaÑvattanikaÑ. Tassa te bhoge evaÑ sammÈ aparibhuŰjijyamÈne¹ rÈjÈno vÈ haranti, corÈ vÈ haranti, aggi vÈ Éahati, udakaÑ vÈ vahati, appiyÈ vÈ dÈyÈdÈ haranti. EvaÑsa te² mahÈrÈja bhogÈ sammÈ aparibhuŰjijyamÈnÈ parikkhayaÑ gacchanti, no paribhogaÑ.

SeyyathÈpi mahÈrÈja amanussaŰhÈne pokkharaŰÈ acchodakÈ sÈtodakÈ sÈtodakÈ setodakÈ supatitthÈ ramaŰÈyÈ, taÑ jano neva hareyya na piveyya na nahÈyeyya na yathÈpaccayaÑ vÈ kareyya, evaÑ hi taÑ mahÈrÈja udakaÑ sammÈ aparibhuŰjijyamÈnaÑ³ parikkhayaÑ

1. AparibhuŰjamÈno (sabbattha)

2. EvaÑ sante (SÈ, I)

3. AparibhuŰjamÈnaÑ (SyÈ, KaÑ)

gaccheyya, no paribhogañ. Evameva kho mahĒrĒja asappuriso uĀĒre bhoge labhitvĒ nevattĒnañ sukheti pĒĀeti, na mĒtĒpitaro sukheti pĒĀeti, na puttadĒrañ sukheti pĒĀeti, na dĒsakammakaraporise sukheti pĒĀeti, na mittĒmacce sukheti pĒĀeti, na samaĀabrĒhmaĀesu uddhaggikañ dakkhiĀañ patiĀĀhĒpeti sovaggikañ sukhavipĒkañ saggasañvattanikañ. Tassa te bhoge evañ sammĒ aparibhuĀjijamĒne rĒjĒno vĒ haranti, corĒ vĒ haranti, aggi vĒ Ēahati, udakañ vĒ vahati, appiyĒ vĒ dĒyĒdĒ haranti. Evañsa te¹ mahĒrĒja bhogĒ sammĒ aparibhuĀjijamĒnĒ parikkhayañ gacchanti, no paribhogañ.

Sappuriso ca kho mahĒrĒja uĀĒre bhoge labhitvĒ attĒnañ sukheti pĒĀeti, mĒtĒpitaro sukheti pĒĀeti, puttadĒrañ sukheti pĒĀeti, dĒsakammakaraporise sukheti pĒĀeti, mittĒmacce sukheti pĒĀeti, samaĀabrĒhmaĀesu uddhaggikañ dakkhiĀañ patiĀĀhĒpeti sovaggikañ sukhavipĒkañ saggasañvattanikañ. Tassa te bhoge evañ sammĒ paribhuĀjijamĒne neva rĒjĒno haranti, na corĒ haranti, na aggi Ēahati, na udakañ vahati, na appiyĒ dĒyĒdĒ haranti. Evañsa te mahĒrĒja bhogĒ sammĒ paribhuĀjijamĒnĒ paribhogañ gacchanti, no parikkhayañ.

SeyyathĒpi mahĒrĒja gĒmassa vĒ nigamassa vĒ avid|re pokkharaĀĒ acchodakĒ sĒtodakĒ sĒtodakĒ setodakĒ supatitthĒ ramaĀyĒ, taĀca udakañ jano hareyyapi piveyyapi nahĒyeyyapi yathĒpaccayampi kareyya. Evañ hi tañ mahĒrĒja udakañ sammĒ paribhuĀjijamĒnañ paribhogañ gaccheyya, no parikkhayañ. Evameva kho mahĒrĒja sappuriso uĀĒre bhoge labhitvĒ attĒnañ sukheti pĒĀeti, mĒtĒpitaro sukheti pĒĀeti, puttadĒrañ sukheti pĒĀeti, dĒsakammakaraporise sukheti pĒĀeti, mittĒmacce sukheti pĒĀeti. SamaĀabrĒhmaĀesu uddhaggikañ dakkhiĀañ patiĀĀhĒpeti sovaggikañ sukhavipĒkañ saggasañvattanikañ. Tassa te bhoge evañ sammĒ paribhuĀjijamĒne neva rĒjĒno haranti, na corĒ haranti, na aggi Ēahati, na udakañ vahati, na appiyĒ dĒyĒdĒ haranti. Evañsa te mahĒrĒja bhogĒ sammĒ paribhuĀjijamĒnĒ paribhogañ gacchanti, no parikkhayanti.

---

1. Evañ sante (SĒ, I)

AmanussaġhĚne udakaĒva sġtaĒ,
 tadapeyyamaĒnaĒ parisosameti.
 EvaĒ dhanaĒ kĚpuriso labhitvĚ,
 nevattanĚ bhuġjati no dadĚti.

Dhġro ca viġġ | adhigamma bhoge,
 so bhuġjati kiccakaro ca hoti.
 So ġĚtisaĒghaĒ nisabho bharitvĚ,
 anindito saggamupeti ġhĚnanti.

10. Dutiya-aputtakasutta

131. Atha kho rĚjĚ Pasenadi Kosalo divĚ divassa yena BhagavĚ tenupasa-kami, upasa-kamitvĚ ekamantaĒ nisinnaĒ kho rĚjĚnaĒ PasenadiĒ KosalaĒ BhagavĚ etadavoca “handa kuto nu tvaĒ mahĚrĚja Ěgacchasi divĚ divassĚ”ti.

Idha bhante SĚvatthiyaĒ seġġhi gahapati kĚġa-kato, tamahaĒ aputtakaĒ sĚpateyyaĒ rĚjantepuraĒ atiharitvĚ ĚgacchĚmi. SataĒ bhante satasahassĚni hiraġġasseva, ko pana vĚdo r | piyassa. Tassa kho pana bhante seġġhissa gahapatissa evar | po bhattachhogo ahosi “kaġĚjakaĒ bhuġjati bila-gadutiyaĒ”. Evar | po vatthabhogo ahosi “sĚġaĒ dhĚreti tipakkhavasanaĒ”. Evar | po yĚnabhogo ahosi “jajjararathakena yĚti paġġachattekena dhĚriyamĚnenĚ”ti.

EvametaĒ mahĚrĚja, evametaĒ mahĚrĚja, bh | tapubbaĒ so mahĚrĚja seġġhi gahapati TaggarasikhiĒ nĚma PaccekasambuddhaĒ piġġġapĚtena paġipĚdesi, “detha samaġassa piġġġan”ti vatvĚ uġġhĚyĚsanĚ pakkĚmi. DatvĚ ca pana pacchĚ vippaġisĚrġ ahosi “varametaĒ piġġġapĚtaĒ dĚsĚ vĚ kammakarĚ vĚ bhuġjeyyun”ti. BhĚtu ca pana ekaputtakaĒ sĚpateyyassa kĚraġĚ jġvitĚ voropesi.

YaĒ kho so mahĚrĚja seġġhi gahapati TaggarasikhiĒ PaccekasambuddhaĒ piġġġapĚtena paġipĚdesi, tassa kammaṣṣa vipĚkena sattakkhattuĒ sugatiĒ saggaĒ lokaĒ upapajji, tasseva kammaṣṣa vipĚkĚvasesena imissĚyeva

SĒvatthiyĒ sattakkhattuñ seŋhittañ kĒresi. Yañ kho so mahĒrĒja seŋhi gahapati datvĒ pacchĒ vippaŋisĒrĒ ahosi “varametañ piŌĒapĒtañ dĒsĒ vĒ kammakarĒ vĒ bhuŌjeyyun”ti, tassa kammassa vipĒkena nĒssuĀĒrĒya bhattachogĒya cittañ namati, nĒssuĀĒrĒya vatthabhogĒya cittañ namati, nĒssuĀĒrĒya yĒnabhogĒya cittañ namati, nĒssuĀĒrĒnañ paŌcannañ kĒmaguŌĒnañ bhogĒya cittañ namati. Yañ kho so mahĒrĒja seŋhi gahapati bhĒtu ca pana ekaputtakañ sĒpateyyassa kĒraŌĒ jĒvitĒ voropesi, tassa kammassa vipĒkena bah|ni vassĒni bah|ni vassasatĒni bah|ni vassasahassĒni bah|ni vassasatasahassĒni niraye paccittha, tasseva kammassa vipĒkĒvasesena idañ sattamañ aputtakañ sĒpateyyañ rĒjakosañ paveseti. Tassa kho mahĒrĒja seŋhissa gahapatissa purĒŌaŌca puŌŌañ parikkhĒŌañ navaŌca puŌŌañ anupacitañ, ajja pana mahĒrĒja seŋhi gahapati MahĒroruve niraye paccatĒti. Evañ bhante seŋhi gahapati MahĒroruvañ nirayañ upapannoti. Evañ mahĒrĒja seŋhi gahapati MahĒroruvañ nirayañ upapannoti. Idamavoca -pa-.

DhaŌŌañ dhanañ rajatañ jĒtar|pañ, pariggahañ vĒpi yadatthi kiŌci.
DĒsĒ kammakarĒ pessĒ, ye cassa anujĒvino.

Sabbañ nĒdĒya gantabbañ, sabbañ nikkhippagĒminañ¹.
YaŌca karoti kĒyena, vĒcĒya uda cetasĒ.

Tañ hi tassa sakañ hoti, taŌca ĒdĒya gacchati.
TaŌcassa anugañ hoti, chĒyĒva anapĒyinañ.

TasmĒ kareyya kalyĒŌañ, nicayañ samparĒyikañ.
PuŌŌĒni paralokasmiñ, patiŋhĒ honti pĒŌinanti.

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnañ

JaŋiĒ PaŌca rĒjĒno, DoŌapĒkakurena ca.
Sa~gĒmena dve vuttĒni, MallikĒ² dve AppamĒdena ca.
Aputtakena dve vuttĒ, vaggo tena pavuccatĒti.

1. NikkhĒpagĒminañ (SyĒ, Kañ, Ka)

2. DhĒtarĒ (bah|su)

3. Tatiyavagga

1. Puggalasutta

132. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho rĒjĒ Pasenadi Kosalo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho rĒjĒnaĒ PasenadiĒ KosalaĒ BhagavĒ etadavoca “cattĒrome mahĒrĒja puggalĒ santo saĒvĵjamĒnĒ lokasmiĒ. Katame cattĒro, tamotamaparĒyano tamojotiparĒyano jotitamaparĒyano jotijotiparĒyano.

Katha0ca mahĒrĒja puggalo tamotamaparĒyano hoti, idha mahĒrĒja ekacco puggalo nĒce kule paccĒjĒto hoti ca0ĒĒlakule vĒ venakule¹ vĒ nesĒdakule vĒ rathakĒrakule vĒ pukkusakule vĒ dalidde appannapĒnabhøjane kasiravuttike, yattha kasirena ghĒsacchĒdo labbhati. So ca hoti dubba00o duddasiko oko0imako bāvĒbĒdho² kĒ0o vĒ ku0Ē vĒ kha0jo vĒ pakkhahato vĒ, na lĒbhĒ annassa pĒnassa vatthassa yĒnassa mĒlĒgandhavilepanassa seyyĒvasathapadĒpeyyassa. So kĒyena duccharitaĒ carati, vĒcĒya duccharitaĒ carati, manasĒ duccharitaĒ carati. So kĒyena duccharitaĒ caritvĒ vĒcĒya duccharitaĒ caritvĒ manasĒ duccharitaĒ caritvĒ kĒyassa bhedĒ paraĒ mara0Ē apĒyaĒ duggatiĒ vinipĒtaĒ nirayaĒ upapajjati.

SeyyathĒpi mahĒrĒja puriso andhakĒrĒ vĒ andhakĒraĒ gaccheyya, tamĒ vĒ tamaĒ gaccheyya, lohitamalĒ vĒ lohitamalaĒ gaccheyya. Tath|pamĒhaĒ mahĒrĒja imaĒ puggalaĒ vadĒmi. EvaĒ kho mahĒrĒja puggalo tamotamaparĒyano hoti.

Katha0ca mahĒrĒja puggalo tamojotiparĒyano hoti, idha mahĒrĒja ekacco puggalo nĒce kule paccĒjĒto hoti ca0ĒĒlakule vĒ venakule vĒ nesĒdakule vĒ rathakĒrakule vĒ pukkusakule vĒ dalidde appannapĒnabhøjane kasiravuttike, yattha kasirena ghĒsacchĒdo labbhati. So ca kho hoti dubba00o

1. Ve0akule (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. BahvĒbĒdho (Ka)

duddasiko okoḷimako bavhēbēdho kēḶo vē kuḶē vē khaḶjo vē pakkhahato vē, na lēbhē annassa pēnassa vatthassa yēnassa mēlīgandhavilepanassa seyyēvasathapadēpeyyassa. So kēyena sucaritañ carati, vēcēya sucaritañ carati, manasē sucaritañ carati. So kēyena sucaritañ caritvē vēcēya sucaritañ caritvē manasē sucaritañ caritvē kēyassa bhedē parañ maraḶē sugatiñ saggañ lokañ upapajjati.

Seyyathēpi mahērēja puriso pathaviyē vē palla-kañ ēroheyya, palla-kē vē assapiḶhiñ ēroheyya, assapiḶhiyē vē hatthikkhandhañ ēroheyya, hatthikkhandhē vē pēsēdañ ēroheyya. Tath | pamēhañ mahērēja imañ puggalañ vadēmi. Evañ kho mahērēja puggalo tamojotiparēyano hoti.

KathaḶca mahērēja puggalo jotitamaparēyano hoti, idha mahērēja ekacco puggalo ucce kule paccējēto hoti khattiyamahēsēlakule vē brēhmaḶamahēsēlakule vē gahapatimahēsēlakule vē aēēhe mahaddhane mahēbhoge pah | tajētar | parajate pah | tavitt | pakaraḶe pah | tadhanadhaḶḶe, so ca hoti abhir | po dassanēyo pēsēdiko paramēya vaḶḶapokkharatēya samannēgato, lēbhē annassa pēnassa vatthassa yēnassa mēlīgandhavilepanassa seyyēvasathapadēpeyyassa. So kēyena ducaritañ carati, vēcēya ducaritañ carati, manasē ducaritañ carati. So kēyena ducaritañ caritvē vēcēya ducaritañ caritvē manasē ducaritañ caritvē kēyassa bhedē parañ maraḶē apēyañ duggatiñ vinipētañ nirayañ upapajjati.

Seyyathēpi mahērēja puriso pēsēdē vē hatthikkhandhañ oroheyya, hatthikkhandhē vē assapiḶhiñ oroheyya, assapiḶhiyē vē palla-kañ oroheyya. Palla-kē vē pathaviñ oroheyya, pathaviyē vē andhakērañ paviseyya, tath | pamēhañ mahērēja imañ puggalañ vadēmi. Evañ kho mahērēja puggalo jotitamaparēyano hoti.

KathaḶca mahērēja puggalo jotijotiparēyano hoti, idha mahērēja ekacco puggalo ucce kule paccējēto hoti khattiyamahēsēlakule vē brēhmaḶamahēsēlakule vē

gahapatimahĒsĒlakule vĒ aĒĒhe mahaddhane mahĒbhoge
 pah | tajĒtar | parajate pah | tavitt | pakaraĒe pah | tadhanadhaĒĒe, so ca hoti
 abhir | po dassanĒyo pĒsĒdiko paramĒya vaĒĒapokkharatĒya samannĒgato,
 lĒbhĒ annassa pĒnassa vatthassa yĒnassa mĒlĒgandhavilepanassa
 seyyĒvasathapadĒpeyyassa. So kĒyena sucaritaĒ carati, vĒĒya sucaritaĒ
 carati, manasĒ sucaritaĒ carati. So kĒyena sucaritaĒ caritvĒ vĒĒya
 sucaritaĒ caritvĒ manasĒ sucaritaĒ caritvĒ kĒyassa bhedĒ paraĒ maraĒĒ
 sugatiĒ saggaĒ lokaĒ upapajjati.

SeyyathĒpi mahĒrĒja puriso palla-kĒ vĒ palla-kaĒ sa-kameyya,
 assapiĒhiyĒ vĒ assapiĒhiĒ sa-kameyya, hatthikkhandhĒ vĒ
 hatthikkhandhaĒ sa-kameyya, pĒsĒdĒ vĒ pĒsĒdaĒ sa-kameyya.
 Tath | pamĒhaĒ mahĒrĒja imaĒ puggalaĒ vadĒmi. EvaĒ kho mahĒrĒja
 puggalo jotijotiparĒyano hoti. Ime kho mahĒrĒja cattĒro puggalĒ santo
 saĒvijjamĒnĒ lokasminti. Idamavoca -pa-.

Daliddo puriso rĒja, assaddho hoti maccharĒ.
 Kadariyo pĒpasa-kappo, micchĒdiĒhi anĒdaro.

SamaĒe brĒhmaĒe vĒpi, aĒĒe vĒpi vanibbake.
 Akkosati paribhĒsati, natthiko hoti rosako.

DadamĒnaĒ nivĒreti, yĒcamĒnĒna bhojanaĒ.
 TĒdiso puriso rĒja, mĒyamĒno janĒdhipa.
 Upeti nirayaĒ ghoraĒ, tamotamaparĒyano.

Daliddo puriso rĒja, saddho hoti amaccharĒ.
 DadĒti seĒhasa-kappo, abyaggamanaso naro.

SamaĒe brĒhmaĒe vĒpi, aĒĒe vĒpi vanibbake.
 UĒhĒya abhivĒdeti, samacariyĒya sikkhati.

DadamĒnaĒ na vĒreti¹, yĒcamĒnĒna bhojanaĒ.
 TĒdiso puriso rĒja, mĒyamĒno janĒdhipa.
 Upeti tidivaĒ ĒhĒnaĒ, tamojotiparĒyano.

---

1. Na nivĒreti (SĒ)

AÉÉho ce¹ puriso rĒja, assaddho hoti maccharĕ.
Kadariyo pĒpasa~kappo, micchĒdiĀhi anĒdaro.

SamaĀe brĒhmaĀe vĒpi, aĀĀe vĒpi vanibbake.
Akkosati paribhĒsati, natthiko hoti rosako.

DadamĒnañ nivĒreti, yĒcamĒnĒna bhojanañ.
TĒdiso puriso rĒja, mĒyamĒno janĒdhipa.
Upeti nirayañ ghorañ, jotitaparĒyano.

AÉÉho ce puriso rĒja, saddho hoti amaccharĕ.
DadĒti seĀĀhasa~kappo, abyaggamanaso naro.

SamaĀe brĒhmaĀe vĒpi, aĀĀe vĒpi vanibbake.
UĀĀhĒya abhivĒdeti, samacariyĒya sikkhati.

DadamĒnañ na vĒreti, yĒcamĒnĒna bhojanañ.
TĒdiso puriso rĒja, mĒyamĒno janĒdhipa.
Upeti tidivañ ĀhĒnañ, jotijotiparĒyanoti.

2. AyyikĒsutta

133. SĒvatthinidĒnañ. Ekamantañ nisinnañ kho rĒjĒnañ Pasenadiñ
Kosalañ BhagavĒ etadavoca “handa kuto nu tvañ mahĒrĒja Ēgacchasi divĒ
divassĒ”ti.

AyyikĒ me bhante kĒla~katĒ jiĀĀĒ vuĒĒhĒ mahallikĒ addhagatĒ vayo-
anuppattĒ vĒsavassatikĒ jĒtiyĒ. AyyikĒ kho pana me bhante piyĒ hoti
manĒpĒ. Hatthiratanena cepĒhañ bhante labheyyañ “mĒ me ayyikĒ
kĒlamakĒsĒ”ti, hatthiratanampĒhañ dadeyyañ “mĒ me ayyikĒ kĒlamakĒsĒ”ti.
Assaratanena cepĒhañ bhante labheyyañ “mĒ me ayyikĒ kĒlamakĒsĒ”ti,
assaratanampĒhañ dadeyyañ “mĒ me ayyikĒ kĒlamakĒsĒ”ti. GĒmavarena
cepĒhañ bhante labheyyañ “mĒ me ayyikĒ kĒlamakĒsĒ”ti,
gĒmavarampĒhañ dadeyyañ “mĒ me ayyikĒ kĒlamakĒsĒ”ti.
Janapadapadesena² cepĒhañ bhante

1. AÉÉho ve (I, Ka)

2. Janapadena (SĒ, SyĒ, I)

labheyyaÑ “mÈ me ayyikÈ kÈlamakÈsÈ”ti, janapadapadesampÈhaÑ dadeyyaÑ “mÈ me ayyikÈ kÈlamakÈsÈ”ti. Sabbe sattÈ mahÈrÈja maraÓadhammÈ maraÓapariyosÈnÈ maraÓaÑ anatÈtÈti. AcchariyaÑ bhante, abbhutaÑ bhante, yÈvasubhÈsitamidaÑ bhante BhagavatÈ “sabbe sattÈ maraÓadhammÈ maraÓapariyosÈnÈ maraÓaÑ anatÈtÈ”ti.

EvametaÑ mahÈrÈja, evametaÑ mahÈrÈja, sabbe sattÈ maraÓadhammÈ maraÓapariyosÈnÈ maraÓaÑ anatÈtÈ. SeyyathÈpi mahÈrÈja yÈni kÈnici kumbhakÈrabhÈjanÈni ÈmakÈni ceva pakkÈni ca, sabbÈni tÈni bhedanadhammÈni bhedanapariyosÈnÈni bhedanaÑ anatÈtÈni. Evameva kho mahÈrÈja sabbe sattÈ maraÓadhammÈ maraÓapariyosÈnÈ maraÓaÑ anatÈtÈti. Idamavoca -pa-.

Sabbe sattÈ marissanti, maraÓantaÑ hi jÈvitaÑ.
 YathÈkammaÑ gamissanti, puÒÒapÈpaphal | pagÈ.
 NirayaÑ pÈpakammantÈ, puÒÒakammÈ ca suggatiÑ.
 TasmÈ kareyya kalyÈÓaÑ, nicayaÑ samparÈyikaÑ.
 PuÒÒÈni paralokasmiÑ, patiÓhÈ honti pÈÓinanti.

3. Lokasutta

134. SÈvatthinidÈnaÑ. EkamantaÑ nisinno kho rÈjÈ Pasenadi Kosalo BhagavantaÑ etadavoca “kati nu kho bhante lokassa dhammÈ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈyÈ”ti. Tayo kho mahÈrÈja lokassa dhammÈ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Katame tayo, lobho kho mahÈrÈja lokassa dhammo uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Doso kho mahÈrÈja lokassa dhammo uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Moho kho mahÈrÈja lokassa dhammo uppajjamÈno uppajjati ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈya. Ime kho mahÈrÈja tayo lokassa dhammÈ uppajjamÈnÈ uppajjanti ahitÈya dukkhÈya aphÈsuvihÈrÈyÈti. Idamavoca -pa-.

Lobho doso ca moho ca, purisañ pēpacetasañ.
Hiñsanti attasambh | tē, tacasērañva samphalanti.

4. Issattasutta

135. Sēvatthinidēnañ. Ekamantañ nisinno kho rējē Pasenadi Kosalo Bhagavantañ etadavoca “kattha nu kho bhante dēnañ dētabban”ti. Yattha kho mahērēja cittañ pasēdatēti. Kattha pana bhante dinnañ mahapphalanti. AḶḶañ kho etañ mahērēja kattha dēnañ dētabbañ, aḶḶañ panetañ kattha dinnañ mahapphalanti. Sēlavato kho mahērēja dinnañ mahapphalañ, no tathē dussēle. Tena hi mahērēja taḶḶevettha paḶḶipucchissēmi. Yathē te khameyya, tathē nañ byēkareyyēsi. Tañ kiñ maḶḶasi mahērēja, idha tyassa yuddhañ paccupaḶḶhitañ sa-gēmo samupaby | Ḷho¹. Atha Ēgaccheyya khattiyakumēro asikkhito akatahattho akatayoggo kat | pēsano bhēru chambhē utrēsē palēyē, bhareyyēsi tañ purisañ, attho ca te tēdisena purisenēti. Nēhañ bhante bhareyyañ tañ purisañ, na ca me attho tēdisena purisenēti. Atha Ēgaccheyya brēhmaḶḶakumēro asikkhito -pa-. Atha Ēgaccheyya vessakumēro asikkhito -pa-. Atha Ēgaccheyya suddakumēro asikkhito -pa- na ca me attho tēdisena purisenēti.

Tañ kiñ maḶḶasi mahērēja, idha tyassa yuddhañ paccupaḶḶhitañ sa-gēmo samupaby | Ḷho. Atha Ēgaccheyya khattiyakumēro susikkhito katahattho katayoggo kat | pēsano abhēru acchambhē anutrēsē apaḶḶyē, bhareyyēsi tañ purisañ, attho ca te tēdisena purisenēti. Bhareyyēhañ bhante tañ purisañ, attho ca me tēdisena purisenēti. Atha Ēgaccheyya brēhmaḶḶakumēro -pa-. Atha Ēgaccheyya vessakumēro -pa-. Atha Ēgaccheyya Suddakumēro susikkhito katahattho katayoggo kat | pēsano abhēru acchambhē anutrēsē apaḶḶyē, bhareyyēsi tañ purisañ, attho ca te tēdisena purisenēti. Bhareyyēhañ bhante tañ purisañ, attho ca me tēdisena purisenēti.

Evameva kho mahērēja yasmē kasmē cepi² kulē agērasmē anagēriyañ pabbajito hoti, so ca hoti paḶḶca-gavippahēno paḶḶca-gasamannēgato,

1. Sam | pabb | Ḷho (Sē), samupabbuḶḶho (I)

2. Yasmē cepi (Sē, Syē, Kañ, Ka)

tasmiĒ dinnaĒ mahapphalaĒ hoti. KatamĒni paŦca-gĒni pahĒnĒni honti. KĒmacchando pahĒno hoti, byĒpĒdo pahĒno hoti, thinamiddhaĒ pahĒnaĒ hoti, uddhaccakukkuccaĒ pahĒnaĒ hoti, vicikicchĒ pahĒnĒ hoti. ImĒni paŦca-gĒni pahĒnĒni honti. Katamehi paŦcaha-gehi samannĒgato hoti. Asekkhena sĒlakkhandhena samannĒgato hoti, asekkhena samĒdhikkhandhena samannĒgato hoti, asekkhena paŦcĒkkhandhena samannĒgato hoti, asekkhena vimuttikkhandhena samannĒgato hoti, asekkhena vimuttiŦĒadassanakkhandhena samannĒgato hoti. Imehi paŦcaha-gehi samannĒgato hoti. Iti paŦca-gavippahĒne paŦca-gasamannĒgate dinnaĒ mahapphalanti. Idamavoca BhagavĒ -pa-SatthĒ—

“IssattaĒ¹ balavĒriyaŦca², yasmiĒ vijjetha mĒŦave.

TaĒ yuddhattho bhare rĒjĒ, nĒs | raĒ jĒtipaccayĒ.

Tatheva khantisoraccaĒ, dhammĒ yasmiĒ patiŦhitĒ.

AriyavuttiĒ medhĒviĒ, hĒnajaccampi p | jaye.

KĒraye assame ramme, vĒsayettha bahussute.

PapaŦca vivane kayirĒ, dugge sa-kamanĒni ca.

AnnaĒ pĒnaĒ khĒdanĒyaĒ, vatthasenĒsanĒni ca.

Dadeyya ujubh | tesu, vippasannena cetasĒ.

YathĒ hi megho thanayaĒ, vijjumĒlĒ satakkaku.

ThalaĒ ninnaŦca p | reti, abhivassaĒ vasundharaĒ.

Tatheva saddho sutavĒ, abhisa-khacca bhojanaĒ.

Vanibbake tappayati, annapĒnena paŦĒito.

ĒmodamĒno pakireti, detha dethĒti bhĒsati.

TaĒ hissa gajjitaĒ hoti, devasseva pavassato.

SĒ puŦadhĒrĒ vipulĒ, dĒtĒraĒ abhivassatĒ”ti.

1. IssatthaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)

2. BalaviriyaŦca (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

5. Pabbat | pamasutta

136. Sēvatthinidēnañ. Ekamantañ nisinnañ kho rējēnañ Pasenadiñ Kosalañ Bhagavē etadavoca “kanda kuto nu tvañ mahērēja Ēgacchasi divē divassē”ti. Yēni tēni bhante raḶḶañ khattiyēnañ muddhēvasittēnañ issariyamadamattēnañ kēmagedhapariyuḶḶhitēnañ janapadatthēvariypattēnañ mahantañ pathavimaḶḶēalañ abhivijjiya ajjhēvasantēnañ rējakaraḶḶyēni bhavanti, tesu khvēhañ etarahi ussukkamēpannoti.

Tañ kiñ maḶḶasi mahērēja, idha te puriso Ēgaccheyya puratthimēya disēya saddhēyiko paccayiko, so tañ upasa~kamtivē evañ vadeyya “yagghe mahērēja jēneyyēsi, ahañ Ēgacchēmi puratthimēya disēya, tatthaddasañ mahantañ pabbatañ abbhasamañ, sabbe pēḶe nippotheno Ēgacchati. Yañ te mahērēja karaḶḶyañ, tañ karohē”ti. Atha dutiyo puriso Ēgaccheyya pacchimēya disēya -pa-. Atha tatiyo puriso Ēgaccheyya uttarēya disēya. Atha catuttho puriso Ēgaccheyya dakkhiḶḶēya disēya saddhēyiko paccayiko, so tañ upasa~kamtivē evañ vadeyya “yagghe mahērēja jēneyyēsi, ahañ Ēgacchēmi dakkhiḶḶēya disēya tatthaddasañ mahantañ pabbatañ abbhasamañ, sabbe pēḶe nippotheno Ēgacchati. Yañ te mahērēja karaḶḶyañ, tañ karohē”ti. Evar |pe te mahērēja mahati mahabbhaye samuppanne dēruḶe manussakkhaye¹ dullabhe manussatte kimassa karaḶḶyanti.

Evar |pe me bhante mahati mahabbhaye samuppanne dēruḶe manussakkhaye dullabhe manussatte kimassa karaḶḶyañ aḶḶatra dhammacariyēya aḶḶatra samacariyēya aḶḶatra kusalakiriyēya aḶḶatra puḶḶakiriyēyēti.

Ērocemi kho te mahērēja, paḶivedemi kho te mahērēja, adhivattati kho tañ mahērēja jarēmaraḶḶañ, adhivattamēne ce te mahērēja jarēmaraḶe kimassa karaḶḶyanti. Adhivattamēne ca me bhante jarēmaraḶe kimassa karaḶḶyañ aḶḶatra dhammacariyēya samacariyēya kusalakiriyēya puḶḶakiriyēya. Yēni tēni bhante raḶḶañ khattiyēnañ muddhēvasittēnañ

---

1. Manussakēye (Ka)

issariyamadamattÈnaÑ kÈmagedhapariyu00hitÈnaÑ
 janapadatthÈvariappattÈnaÑ mahantaÑ pathavima0ÉalaÑ abhivijjiya
 ajjhÈvasantÈnaÑ hatthiyuddhÈni bhavanti, tesampi bhante hatthiyuddhÈnaÑ
 natthi gati natthi visayo adhvattamÈne jarÈmara0e. YÈnipi tÈni bhante
 ra00aÑ khattiyÈnaÑ muddhÈvasittÈnaÑ -pa- ajjhÈvasantÈnaÑ assayuddhÈni
 bhavanti -pa- rathayuddhÈni bhavanti -pa- pattiyuddhÈni bhavanti, tesampi
 bhante pattiyuddhÈnaÑ natthi gati natthi visayo adhvattamÈne jarÈmara0e.
 Santi kho pana bhante imasmiÑ rÈjakule mantino mahÈmattÈ, ye pahonti¹
 Ègate paccatthike mantehi bhedayituÑ, tesampi bhante mantayuddhÈnaÑ
 natthi gati natthi visayo adhvattamÈne jarÈmara0e. SaÑvijjati kho pana
 bhante imasmiÑ rÈjakule pah|taÑ hira00asuva00aÑ bh|migata0ceva
 vehÈsa00ha0ca, yena mayaÑ pahoma Ègate paccatthike dhanena upalÈpetuÑ,
 tesampi bhante dhanayuddhÈnaÑ natthi gati natthi visayo adhvattamÈne
 jarÈmara0e. AdhvattamÈne ca me bhante jarÈmara0e kimassa kara0ÉyaÑ
 a00atra dhammacariyÈya samacariyÈya kusalakiriyÈya pu00akiriyÈyÈti.

EvametaÑ mahÈrÈja, evametaÑ mahÈrÈja, adhvattamÈne jarÈmara0e
 kimassa kara0ÉyaÑ a00atra dhammacariyÈya samacariyÈya kusalakiriyÈya
 pu00akiriyÈyÈti. Idamavoca BhagavÈ -pa- SatthÈ—

“YathÈpi seÈ vipulÈ, nabhaÑ Èhacca pabbatÈ.

SamantÈnupariyÈyeyyuÑ, nipphento catuddisÈ.

EvaÑ jarÈ ca maccu ca, adhvattanti pÈ0ine².

Khattiye brÈhma0e vesse, sudde ca0ÉÈlapukkuse.

Na ki0ci³ parivajjeti, sabbamevÈbhimaddati.

Na tattha hatthÈnaÑ bh|mi, na rathÈnaÑ na pattiyÈ.

Na cÈpi mantayuddhena, sakkÈ jetuÑ dhanena vÈ.

TasmÈ hi pa0Éito poso, sampassaÑ atthamattano.

Buddhe dhamme ca saÑghe ca, dhÈro saddhaÑ nivesaye.

1. YesaÑ honti (Ka)

2. PÈ0ino (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

3. Na ka0ci (?)

Yo dhammañ cari¹ kēyena, vĕcĕya uda cetasĕ.
Idheva nañ pasañsanti, pecca sagge pamodatf²ti.

Tatiyo vaggo.

Tassuddĕnañ

Puggalo Ayyikĕ Loko, Issattañ² Pabbat | pamĕ.
Desitañ Buddhaseĕhena, imañ Kosalapaĕcakanti.

Kosalasañyuttañ samattañ.

---

1. Dhammacĕrĕ (Sĕ, Syĕ, Kañ, I)

2. Issatthañ (Sĕ, Syĕ, Kañ)

4. MĒrasaÑyutta

1. PaḶhamavagga

1. Tapokammasutta

137. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ UruvelĒyaÑ viharati najjĒ NeraḶjarĒya tĒre AjapĒlanigrodham | le paḶhamĒbhisambuddho. Atha kho Bhagavato rahogatassa paḶsallañnassa evaÑ cetaso parivitakko udapĒdi “mutto vatamhi tĒya dukkarakĒrikĒya, sĒdhu mutto vatamhi tĒya anathasaÑhitĒya dukkarakĒrikĒya, sĒdhu vatamhi mutto bodhiÑ samajjhaganti¹.

Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato cetasĒ cetoparivitakkamaḶĒya yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“TapokammĒ apakkamma, ye na sujjhanti mĒĶavĒ.

Asuddho maḶḶasi suddho, suddhimaggĒ aparaddho”² ti.

Atha kho BhagavĒ mĒro ayaÑ pĒpimĒ iti viditvĒ mĒraÑ pĒpimantaÑ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“AnatthasaÑhitaÑ ḶatvĒ, yaÑ kiḶci amaraÑ tapaÑ³.

SabbaÑ natthĒvahaÑ hoti, phiyĒrittaÑva dhammani⁴.

SĒlaÑ samĒdhi paḶḶaḶca, maggaÑ bodhĒya bhĒvayaÑ.

Pattosmi paramaÑ suddhiÑ, nihato tvamasi antakĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

---

1. SĒdhu Ḷhito sato bodhiÑ samajjhaganti (SĒ, I), sĒdhu vatamhi satto bodhisamajjhag | ti (SyĒ, KaÑ)

2. Suddhimaggamaparaddho (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

3. Aparañ tapaÑ (Ka)

4. Vammani (SĒ), dhammaniÑ (I), jammaniÑ (Ka) etthĒyaÑ dhammasaddo sakkate dhanvani-saddena sadiso maruvĒcakoti veditabbo, yathĒ dalhadhammĒtipadaÑ.

2. HatthirĒjavaŌŌasutta

138. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ UruvelĒyañ viharati najjĒ NeraŌjarĒya tĒre AjapĒlanigrodham | le paŌhamĒbhisambuddho. Tena kho pana samayena BhagavĒ rattandhakĒratimisĒyañ abbhokĒse nisinno hoti, devo ca ekamekañ phusĒyati. Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppĒdetukĒmo mahantañ hatthirĒjavaŌŌañ abhinimminivĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami. SeyyathĒpi nĒma mahĒ-ariŌŌhako maŌi, evamassa sĒsañ hoti. SeyyathĒpi nĒma suddhañ r | piyañ, evamassa dantĒ honti. SeyyathĒpi nĒma mahatĒ na-galĒsĒ¹, evamassa soŌĒo hoti. Atha kho BhagavĒ mĒro ayañ pĒpimĒ iti veditvĒ mĒrañ pĒpimantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Sañsarañ dĒghamaddhĒnañ, vaŌŌañ katvĒ subhĒsubhañ.
Alañ te tena pĒpima, nihato tvamasi antakĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti mañ BhagavĒ, jĒnĒti mañ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

3. Subhasutta

139. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ UruvelĒyañ viharati najjĒ NeraŌjarĒya tĒre AjapĒlanigrodham | le paŌhamĒbhisambuddho. Tena kho pana samayena BhagavĒ rattandhakĒratimisĒyañ abbhokĒse nisinno hoti, devo ca ekamekañ phusĒyati. Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppĒdetukĒmo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamivĒ Bhagavato avid | re uccĒvacĒ vaŌŌanibhĒ upadañseti subhĒ ceva asubhĒ ca. Atha kho BhagavĒ mĒro ayañ pĒpimĒ iti veditvĒ mĒrañ pĒpimantañ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“Sañsarañ dĒghamaddhĒnañ, vaŌŌañ katvĒ subhĒsubhañ.
Alañ te tena pĒpima, nihato tvamasi antaka.

---

1. Na-galāsĒsĒ (I, Ka)

Ye ca kĒyena vĒcĒya, manasĒ ca susaĒvutĒ.
Na te mĒravasĒnugĒ, na te mĒrassa baddhag | ¹ ti.

Atha kho mĒro -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

4. PaĒhama mĒrapĒsasutta

140. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ BĒrĒĒasiyaĒ viharati Isipatane migadĒye. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

MayhaĒ kho bhikkhave yoniso manasikĒrĒ yoniso sammappadhĒnĒ anuttarĒ vimutti anuppattĒ, anuttarĒ vimutti sacchikatĒ. Tumhepi bhikkhave yoniso manasikĒrĒ yoniso sammappadhĒnĒ anuttaraĒ vimuttiĒ anupĒpuĒĒtha, anuttaraĒ vimuttiĒ sacchikarothĒti. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Baddhosi mĒrapĒsena, ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ.
MĒrabandhanabaddhosi, na me samaĒa mokkhasĒ”ti.

MuttĒhaĒ² mĒrapĒsena, ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ.
MĒrabandhanamuttomhi, nihato tvamasi antakĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

5. DutiyamĒrapĒsasutta

141. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ BĒrĒĒasiyaĒ viharati Isipatane migadĒye. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

MuttĒhaĒ bhikkhave sabbapĒsehi ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ. Tumhepi bhikkhave muttĒ sabbapĒsehi ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ. Caratha bhikkhave cĒrikaĒ bahujanahitĒya bahujanasukhĒya lokĒnukampĒya atthĒya hitĒya sukhĒya devamanussĒnaĒ, mĒ ekena dve agamittha, desetha bhikkhave dhammaĒ ĒdikalyĒĒaĒ majjhekalyĒĒaĒ pariyosĒnakalyĒĒaĒ sĒtthaĒ

1. Baddhabh | (Ka), paccag | (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. MuttohaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

sabya0janañ kevalaparipu00aÑ parisuddhañ brahmacariyañ pakĒsetha,
santi sattĒ apparajakkhajĒtikĒ assavanatĒ dhammassa parihĒyanti,
bhavissanti dhammassa a00ĒtĒro. Ahampi bhikkhave yena UruvelĒ
senĒnigamo tenupasa-kamissĒmi dhammadesanĒyĒti. Atha kho mĒro
pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ gĒthĒya
ajjhabhĒsi—

“Baddhosi sabbapĒsehi, ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ.
MahĒbandhanabaddhosi, na me sama0a mokkhasĒ”ti.

MuttĒhañ sabbapĒsehi, ye dibbĒ ye ca mĒnusĒ,
MahĒbandhanamuttomhi, nihato tvamasi antakĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

6. Sappasutta

142. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ RĒjagahe viharati
VeĒuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena BhagavĒ
rattandhakĒratimisĒyañ abbhokĒse nisinno hoti, devo ca ekamekañ
phusĒyati.

Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato bhayañ chambhitattañ lomahañsañ
uppĒdetukĒmo mahantañ sapparĒjava00añ abhinimminivĒ yena BhagavĒ
tenupasa-kami. SeyyathĒpi nĒma mahatĒ ekarukkhikĒ nĒvĒ, evamassa kĒyo
hoti. SeyyathĒpi nĒma mahantañ so0ĒikĒkiĒa0jañ, evamassa pha0o hoti.
SeyyathĒpi nĒma mahatĒ KosalikĒ kañsapĒti, evamassa akkhĒni bhavanti.
SeyyathĒpi nĒma deve gaĒagaĒĒyante vijjullatĒ niccharanti, evamassa
mukhato jivhĒ niccharati. SeyyathĒpi nĒma kammĒragaggariyĒ
dhamamĒnĒya saddo hoti, evamassa assĒsapassĒsĒnañ saddo hoti.

Atha kho BhagavĒ mĒro ayañ pĒpimĒ iti viditvĒ mĒrañ pĒpimantañ
gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“Yo su00agehĒni sevati,
SeyyĒ so Muni attasa00ato.
Vossajja careyya tattha so,
Patir |pañ hi tathĒvidhassa tañ.

CarakĒ bah | bheravĒ bah |,
 Atho ĒaÑsasarĒsapĒ¹ bah |.
 Lomampi na tattha iĀjaye,
 SuĀĀĒgĒragato MahĒmuni.

NabhaÑ phaleyya pathavĒ caleyya,
 Sabbepi pĒĀĒ uda santaseyyuÑ.
 Sallampi ce urasi pakappayeyyuÑ,
 UpadhĒsu tĒĀaÑ na karonti BuddhĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti
 dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

7. Supatisutta

143. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ RĒjagahe viharati Veļuvane
 KalandakanivĒpe. Atha kho BhagavĒ bahudevarattiÑ abbhokĒse ca-kamitvĒ
 rattiyĒ pacc | sasamayaÑ pĒde pakkhĒletvĒ vihĒraÑ pavisitvĒ dakkhiĀena
 passena sĒhaseyyaÑ kappesi pĒde pĒdaÑ accĒdhĒya sato sampajĒno
 uĀhĒnasaĀĀaÑ manasi karitvĒ. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ
 tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“KiÑ soppasi kiÑ nu soppasi,
 KimidaÑ soppasi dubbhago² viya.
 SuĀĀamagĒranti soppasi,
 KimidaÑ soppasi s | riye uggate”ti.
 Yassa jĒlinĒ visattikĒ,
 TaĀhĒ natthi kuhiĀci netave.
 Sabb | padhiparikkhayĒ Buddhho,
 Soppati kiÑ tavettha mĒrĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

1. ĀaÑsa siriÑsapĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

2. Dubbhato (SyĒ, KaÑ), dubbhaya (I)

8. Nandatisutta

144. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ SĒvatthiyañ viharati Jetavane AnĒthapiÓĒikassa ĒrĒme. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavato santike imañ gĒthañ abhĒsi—

“Nandati puttehi puttimĒ, gomĒ gobhi tatheva nandati.
UpadhĒhi narassa nandanĒ, na hi so nandati yo nir|padhĒ”ti.
Socati puttehi puttimĒ, gomĒ gobhi tatheva socati.
UpadhĒhi narassa socanĒ, na hi so socati yo nir|padhĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti mañ BhagavĒ, jĒnĒti mañ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

9. Paŀhama-Ēyusutta

145. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ RĒjagahe viharati Veļuvane KalandakanivĒpe. Tatra kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuñ. BhagavĒ etadavoca—

Appamidañ bhikkhave manussĒnañ Ēyu, gamanĒyo samparĒyo kattabbañ kusalañ, caritabbañ brahmacariyañ, natthi jĒtassa amaraŀañ. Yo bhikkhave cirañ jĒvati, so vassasatañ appañ vĒ bhiyyoti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“DĒghamĒyu manussĒnañ, na nañ hĒle suporiso.
Careyya khĒramattova, natthi maccussa Ēgamo”ti.
AppamĒyu manussĒnañ, hĒleyya nañ suporiso.
CareyyĒdittasĒsova, natthi maccussa nĒgamoti.

Atha kho mĒro -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

10. Dutiya-Èyusutta

146. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati
Veġuvane KalandakanivÈpe. Tatra kho BhagavÈ -pa- etadavoca—

AppamidaÑ bhikkhave manussÈnaÑ Èyu, gamanÿyo samparÿyo,
kattabbaÑ kusalaÑ, caritabbaÑ brahmacariyaÑ, natthi jÈtassa amaraÓaÑ.
Yo bhikkhave ciraÑ jÈvati, so vassasataÑ appaÑ vÈ bhiyyoti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ
BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“NÈccayanti ahorattÈ, jÈvitaÑ n|parujjhati.

Èyu anupariyÈyati maccÈnaÑ, nemÈva rathakubbaran”ti.

Accayanti ahorattÈ, jÈvitaÑ uparujjhati.

Èyu khÿyati maccÈnaÑ, kunnadÈnaÑva odakanti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ “jÈnÈti maÑ BhagavÈ, jÈnÈti maÑ Sugato”ti
dukkhÈ dummano tatthevantaradhÈyÈti.

Paġhamo vaggo.

TassuddÈnaÑ

TapokammaÒca NÈgo ca, SubhaÑ PÈsena te duve.

Sappo Supati NandanaÑ, ÈyunÈ apare duveti.

2. Dutiyavagga

1. PÈsÈÓasutta

147. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Gijjhak|ġe pabbate.
Tena kho pana samayena BhagavÈ rattandhakÈratimisÈyaÑ abbhokÈse
nisinno hoti, devo ca ekamekaÑ phusÈyati. Atha kho mÈro pÈpimÈ
Bhagavato bhayaÑ chambhitattaÑ lomahaÑsaÑ uppÈdetukÈmo yena

BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ Bhagavato avid|re mahante pĒsĒŌe padĒlesi.

Atha kho BhagavĒ mĒro ayaÑ pĒpimĒ iti veditvĒ mĒraÑ pĒpimantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Sacepi kevalañ sabbaÑ, Gijjhak|Ōañ calessasi¹.
Neva sammĒvimuttĒnaÑ, BuddhĒnaÑ atthi iŌjitan”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

2. Kinnusŕhasutta

148. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena BhagavĒ mahatiyĒ parisĒya parivuto dhammaÑ deseti.

Atha kho mĒrassa pĒpimato etadahosi “ayaÑ kho samaŌo Gotamo mahatiyĒ parisĒya parivuto dhammaÑ deseti, yaÑn|nĒhaÑ yena samaŌo Gotamo tenupasa~kameyyañ vicakkhukammĒyĒ”ti. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Kinnu sŕhova nadasi, parisĒyaÑ visĒrado.
PaŌimallo hi te atthi, vijitĒvĒ nu maŌŌasĒ”ti.

Nadanti ve mahĒvĒrĒ, parisĒsu visĒradĒ.
TathĒgatĒ balappattĒ, tiŌŌĒ loke visattikanti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

3. Sakalikasutta

149. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ RĒjagahe viharati MaddakucchismiÑ migadĒye. Tena kho pana samayena Bhagavato pĒdo

---

1. Gaŕeyyasi (SyĒ, KaÑ), caleyyĒsi (Ka)

sakalikĒya khato hoti, bhusĒ sudaĒ Bhagavato vedanĒ vattanti sĒrĒrikĒ dukkhĒ tibbĒ kharĒ kaĒukĒ asĒtĒ amanĒpĒ. TĒ sudaĒ BhagavĒ sato sampajĒno adhivĒseti avihaĒamĒno. Atha kho BhagavĒ catugguĒaĒ sa-ghĒiĒ paĒapetvĒ dakkhiĒena passena sĒhaseyyaĒ kappesi pĒde pĒdaĒ accĒdhĒya sato sampajĒno. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“MandiyĒ nu kho sesi udĒhu kĒveyyamatto,
AtthĒ nu te sampacurĒ na santi.

Eko vivitte sayanĒsanamhi,
NiddĒmukho kimidaĒ soppase vĒ”ti.

Na mandiyĒ sayĒmi nĒpi kĒveyyamatto,
AtthaĒ sameccĒhamapetasoko.

Eko vivitte sayanĒsanamhi,
SayĒmahaĒ sabbabh | tĒnukampĒ.

Yesampi sallaĒ urasi paviihaĒ,
MuhuĒ muhuĒ hadayaĒ vedhamĒnaĒ.

TepĒdha soppaĒ labhare sasallĒ,
TasmĒ ahaĒ na supe vĒtasallo.

JaggaĒ na sa-ke napi bhemi sattuĒ,
RattindivĒ nĒnutapanti mĒmaĒ.

HĒniĒ na passĒmi kuhiĒci loke,
TasmĒ supe sabbabh | tĒnukampĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maĒ BhagavĒ, jĒnĒti maĒ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

4. Patir | pasutta

150. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ Kosalesu viharati ekasĒiĒyaĒ brĒhmaĒagĒme. Tena kho pana samayena BhagavĒ mahatiyĒ gihiparisĒya parivuto dhammaĒ deseti.

Atha kho mĒrassa pĒpimato etadahosi “ayaÑ kho samaŌo Gotamo mahatiyĒ ghiparisĒya parivuto dhammaÑ deseti, yaÑn | nĒhaÑ yena samaŌo Gotamo tenupasa-kameyyaÑ vicakkhukammĒyĒ”ti. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“NetaÑ tava patir | paÑ, yadaŌŌamanusĒsasi.
Anurodhavirodhesu, mĒ sajjittho tadĒcaran”ti.
HitĒnukampĒ Sambuddho, yadaŌŌamanusĒsati.
Anurodhavirodhehi, vippamutto TathĒgatoti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

5. MĒnasasutta

151. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Antalikkhacaro pĒso, yvĒyaÑ carati mĒnaso.
Tena taÑ bĒdhayissĒmi, na me samaŌa mokkhasĒ”ti.
R | pĒ saddĒ rasĒ gandhĒ, phoŌŌhabbĒ ca manoramĒ.
Ettha me vigato chando, nihato tvamasi antakĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ BhagavĒ, jĒnĒti maÑ Sugato”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

6. Pattasutta

152. SĒvatthinidĒnaÑ. Tena kho pana samayena BhagavĒ paŌcannaÑ upĒdĒnakkhandhĒnaÑ upĒdĒya bhikkh | naÑ dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti¹ samuttejeti sampahaÑseti. Te ca bhikkh | aŌŌhiÑ katvĒ²

1. SamĒdĒpeti (?)

2. AŌŌhikatvĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

manasi katvĒ sabbacetasĒ¹ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaĒ suĀanti.

Atha kho mĒrassa pĒpimato etadahosi “ayaĒ kho samaĀo Gotamo paĀcannaĒ upĒdĒnakkhandhĒnaĒ upĒdĒya bhikkh|naĒ dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaĒseti. Te ca bhikkh| aĀhiĒ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaĒ suĀanti. YaĒn|nĒhaĒ yena samaĀo Gotamo tenupasa-kameyyaĒ vicakkhukammĒyĒ”ti.

Tena kho pana samayena sambahuĒ pattĒ abbhokĒse nikkhittĒ honti. Atha kho mĒro pĒpimĒ balĒbaddavaĀaĒ abhinimminivĒ yena te pattĒ tenupasa-kami. Atha kho aĀĀataro bhikkhu aĀĀataraĒ bhikkhuĒ etadavoca “bhikkhu bhikkhu eso balĒbaddo patte bhindeyyĒ”ti. EvaĒ vutte BhagavĒ taĒ bhikkhuĒ etadavoca “na so bhikkhu balĒbaddo, mĒro eso pĒpimĒ tumhĒkaĒ vicakkhukammĒya Ēgato”ti. Atha kho BhagavĒ mĒro ayaĒ pĒpimĒ iti viditvĒ mĒraĒ pĒpimantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“R|paĒ vedayitaĒ saĀĀĒ, viĀĀĒaĒ yaĀca sa-khataĒ.

Nesohamasmi netaĒ me, evaĒ tattha virajjati.

EvaĒ virattaĒ khemattaĒ, sabbasaĒyojanĒtigaĒ.

AnvesaĒ sabbaĀhĒnesu, mĒrasenĒpi nĒjjhagĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

7. ChaphassĒyatanasutta

153. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ VesĒliyaĒ viharati MahĒvane K|ĀĒgĒrasĒĒyaĒ. Tena kho pana samayena BhagavĒ channaĒ phassĒyatanĒnaĒ upĒdĒya bhikkh|naĒ dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaĒseti. Te ca bhikkh| aĀhiĒ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaĒ suĀanti.

---

1. Sabbacetaso (SĒ, SyĒ, KaĒ, I), sabbaĒ cetasĒ (Ka)

Atha kho mĒrassa pĒpimato etadahosi “ayañ kho samaŌo Gotamo channañ phassĒyatanĒnañ upĒdĒya bhikkh|nañ dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahañseti. Te ca bhikkh| aŌŌhiñ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammañ suŌanti. Yañn|nĒhañ yena samaŌo Gotamo tenupasa-kameyyañ vicakkhukammĒyĒ”ti. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavato avid|re mahantañ bhayabheravañ saddamakĒsi, apissudañ pathavĒ maŌŌe undrĒyati¹. Atha kho aŌŌataro bhikkhu aŌŌatarañ bhikkhuñ etadavoca “bhikkhu bhikkhu esĒ pathavĒ maŌŌe undrĒyatĒ”ti. Evañ vutte BhagavĒ tañ bhikkhuñ etadavoca “nesĒ bhikkhu pathavĒ undrĒyati, mĒro eso pĒpimĒ tumhĒkañ vicakkhukammĒya Ēgato”ti. Atha kho BhagavĒ mĒro ayañ pĒpimĒ iti viditvĒ mĒrañ pĒpimantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“R|pĒ saddĒ rasĒ gandhĒ, phassĒ dhammĒ ca kevalĒ.

Etañ lokĒmisañ ghorañ, ettha loko vimucchito.

EtaŌca samatikkamma, sato Buddhassa sĒvako.

MĒradheyyañ atikkamma, Ēdiccova virocatĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

8. PiŌĒasutta

154. Ekañ samayañ BhagavĒ Magadhesu viharati PaŌcasĒĒyañ brĒhmaŌagĒme. Tena kho pana samayena PaŌcasĒĒyañ BrĒhmaŌagĒme kumĒrikĒnañ pĒhunakĒni bhavanti. Atha kho BhagavĒ pubbaŌhasamayañ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya PaŌcasĒĒnañ BrĒhmaŌagĒmañ piŌĒĒya pĒvisi. Tena kho pana samayena PaŌcasĒĒyakkĒ brĒhmaŌagahapatikĒ mĒrena pĒpimatĒ anvĒviŌhĒ bhavanti “mĒ samaŌo Gotamo piŌĒamalathĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ yathĒdhotena pattena PaŌcasĒĒnañ brĒhmaŌagĒmañ piŌĒĒya pĒvisi, tathĒdhotena² pattena paŌikkami. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ etadavoca

1. UdrĒyati (SĒ, SyĒ, Kañ, I), u + dara + ya + ti = udrĒyati.

2. YathĒdhotena (?)

“api tvaÑ samaÓa piÓÉamalathÈ”ti. TathÈ nu tvaÑ pÈpima akÈsi, yathÈhaÑ piÓÉaÑ na labheyanti. Tena hi bhante BhagavÈ dutiyampi PaòcasÈlaÑ BrÈhmaÓagÈmaÑ piÓÉÈya pavisatu, tathÈhaÑ karissÈmi, yathÈ BhagavÈ piÓÉaÑ lacchatÈti.

ApuÒÒaÑ pasavi mÈro, Èsajja naÑ TathÈgataÑ.
 KiÑ nu maÒÒasi pÈpima, na me pÈpaÑ vipaccati.
 SusukhaÑ vata jÈvÈma, yesaÑ no natthi kiÒcanaÑ.
 PÈtibhakkhÈ bhavissÈma, devÈ ÈbhassarÈ yathÈti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ “jÈnÈti maÑ BhagavÈ, jÈnÈti maÑ Sugato”ti dukkhÈ dummano tatthevantaradhÈyÈti.

9. Kassakasutta

155. SÈvatthinidÈnaÑ. Tena kho pana samayena BhagavÈ bhikkh|naÑ nibbÈnapaòisaÑyuttÈya dhammiyÈ kathÈya sandasseti samÈdapeti samuttejeti sampahaÑseti. Te ca bhikkh|aòhiÑ katvÈ manasi katvÈ sabbacetasÈ samannÈharitvÈ ohitasotÈ dhammaÑ suÓanti.

Atha kho mÈrassa pÈpimato etadahosi “ayaÑ kho samaÓo Gotamo bhikkh|naÑ nibbÈnapaòisaÑyuttÈya dhammiyÈ kathÈya -pa-. YaÑn|nÈhaÑ yena samaÓo Gotamo tenupasa~kameyyaÑ vicakkhukammÈyÈ”ti. Atha kho mÈro pÈpimÈ kassakavaÓÓaÑ abhinimminivÈ mahantaÑ na~galaÑ khandhe karitvÈ dÈghapÈcanayaòhiÑ gahetvÈ haòahaòakeso sÈÓasÈòinivattho kaddamamakkhitehi pÈdehi yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamitvÈ BhagavantaÑ etadavoca “api samaÓa balÈbadde addasÈ”ti. KiÑ pana pÈpima te balÈbaddehÈti. Mameva samaÓa cakkhu, mama r|pÈ, mama cakkhusamphassaviòòÈÓÈyatanaÑ, kuhiÑ me samaÓa gantvÈ mokkhasi. Mameva samaÓa sotaÑ, mama saddÈ -pa-. Mameva samaÓa ghÈnaÑ, mama gandhÈ. Mameva samaÓa jivhÈ, mama rasÈ. Mameva samaÓa kÈyo, mama phoòhabbÈ. Mameva samaÓa mano, mama dhammÈ, mama manosamphassaviòòÈÓÈyatanaÑ, kuhiÑ me samaÓa gantvÈ mokkhasÈti.

Taveva pĒpima cakkhu, tava r|pĒ, tava cakkhusamphassaviĀĀĒĀyatanañ. Yattha ca kho pĒpima natthi cakkhu, natthir|pĒ, natthicakkhusamphassaviĀĀĒĀyatanañ, agati tava tattha pĒpima. Taveva pĒpima sotañ, tava saddĒ, tava sotasamphassaviĀĀĒĀyatanañ. Yattha ca kho pĒpima natthi sotañ, natthi saddĒ, natthi sotasamphassaviĀĀĒĀyatanañ, agati tava tattha pĒpima. Taveva pĒpima ghĒnañ, tava gandhĒ, tava ghĒnasamphassaviĀĀĒĀyatanañ. Yattha ca kho pĒpima natthi ghĒnañ, natthi gandhĒ, natthi ghĒnasamphassaviĀĀĒĀyatanañ, agati tava tattha pĒpima. Taveva pĒpima jivhĒ, tava rasĒ, tava jivhĒsamphassaviĀĀĒĀyatanañ -pa-. Taveva pĒpima kĒyo, tava phoĀhabbĒ, tava kĒyasamphassaviĀĀĒĀyatanañ -pa-. Taveva pĒpima mano, tava dhammĒ, tava manosamphassaviĀĀĒĀyatanañ. Yattha ca kho pĒpima natthi mano, natthi dhammĒ, natthi manosamphassaviĀĀĒĀyatanañ, agati tava tattha pĒpimĒti.

Yañ vadanti mama yidanti, ye vadanti mamanti ca.
Ettha ce te mano atthi, na me samaĀa mokkhasĒti.

Yañ vadanti na tañ mayhañ, ye vadanti na te ahañ.
Evañ pĒpima jĒnĒhi, na me maggampi dakkhasĒti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ -pa- tatthevantaradhĒyĒti.

10. Rajjasutta

156. Ekañ samayañ BhagavĒ Kosalesu viharati Himavantapadese¹ araĀakuĀikĒyañ. Atha kho Bhagavato rahogatassa paĀisallĒnassa evañ cetaso parivitakko udapĒdi “sakkĒ nu kho rajjañ kĒretuñ ahanañ aghĒtayañ ajinañ ajĒpayañ asocañ asocĒpayañ dhammenĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato cetasĒ cetoparivitakkamaĀĒĒya yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ etadavoca “kĒretu bhante BhagavĒ rajjañ, kĒretu Sugato rajjañ ahanañ aghĒtayañ ajinañ ajĒpayañ asocañ asocĒpayañ dhammenĒ”ti. Kiñ pana me tvañ pĒpima passasi, yañ mañ tvañ evañ vadesi “kĒretu bhante BhagavĒ rajjañ, kĒretu Sugato rajjañ ahanañ aghĒtayañ ajinañ ajĒpayañ asocañ

---

1. Himavantapasse (SĒ)

asocĒpayaĒ dhammenĒ”ti. BhagavatĒ kho bhante cattĒro iddhipĒdĒ bhĒvitĒ bahulĒkatĒ yĒnĒkatĒ vatthukatĒ anuĒhitĒ paricitĒ susamĒraddĒ,
Ēka-khamĒno ca bhante BhagavĒ HimavantaĒ pabbatarĒjaĒ suvaĒĀaĒtveva
adhimucceyya, suvaĒĀaĒca panassĒti¹.

Pabbatassa suvaĒĀassa, jĒtar | passa kevalo.
DvittĒva nĒlamekassa, iti vidvĒ samaĒcare.

Yo dukkhamaddakkhi yatonidĒnaĒ,
KĒmesu so jantu kathaĒ nameyya.
UpadhiĒ viditvĒ sa-goti loke,
Tasseva jantu vinayĒya sikkheti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maĒ BhagavĒ, jĒnĒti maĒ Sugato”ti
dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnaĒ

PĒsĒĀo SĒho SakalikaĒ², Patir | paĒca MĒnasaĒ.
PattaĒ ĒyatanaĒ PiĒĒaĒ, KassakaĒ Rajjena te dasĒti.

3. Tatiyavagga

1. Sambahulasutta

157. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ Sakkesu viharati
SilĒvatiyaĒ. Tena kho pana samayena sambahulĒ bhikkh | Bhagavato
avid | re appamattĒ ĒĒpino pahitattĒ viharanti. Atha kho mĒro pĒpimĒ
brĒhmaĒavaĒĀaĒ abhinimminivĒ mahantena jaĒĀĒuvena
ajinakkhipanivattho jiĒĀo gopĒnasiva~ko ghurughurupassĒsĒ
udumbaradaĒĒaĒ gahetvĒ yena te bhikkh | tenupasa~kami, upasa~kamtvĒ
te bhikkh | etadavoca “daharĒ

1. SuvaĒĀapabbatassĒti (SĒ, SyĒ, KaĒ), suvaĒĀaĒca pabbatassĒti (I)

2. SakkhalikaĒ (Ka)

bhavanto pabbajitĒ sus | kĒlakesĒ bhadrena yobbanena samannĒgatĒ paŕhamena vayasĒ anikkĒlĒitĒvino kĒmesu, bhujantu bhavanto mĒnusake kĒme, mĒ sandiŕhikañ hitvĒ kĒlikañ anudhĒvitthĒ”ti. Na kho mayañ brĒhmaŕa sandiŕhikañ hitvĒ kĒlikañ anudhĒvĒma, kĒlikaŕca kho mayañ brĒhmaŕa hitvĒ sandiŕhikañ anudhĒvĒma, kĒlikĒ hi brĒhmaŕa kĒmĒ vuttĒ BhagavatĒ bahudukkhĒ bahupĒyĒsĒ, ĒdĒnavo ettha bhiyyo, sandiŕhiko ayañ dhammo akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattañ veditabbo viŕŕ | hĒti. Evañ vutte mĒro pĒpimĒ sĒsañ okampetvĒ jivhañ niŕlĒetvĒ tivisĒkhañ nalĒe nalĒikañ vuŕhĒpetvĒ daŕĒamolubbha pakkĒmi.

Atha kho te bhikkh | yena BhagavĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdiñsu, ekamantañ nisinnĒ kho te bhikkh | Bhagavantañ etadavocuñ “idha mayañ bhante Bhagavato avid | re appamattĒ ĒtĒpino pahitattĒ viharĒma, atha kho bhante aŕŕatara brĒhmaŕo mahantena jaŕaŕĒvena ajinakkhipanivattho jiŕŕo gopĒnasiva-ko ghurughurupassĒsĒ udumbaradaŕĒañ gahetvĒ yena mayañ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ amhe etadavoca ‘dahasĒ bhavanto pabbajitĒ sus | kĒlakesĒ bhadrena yobbanena samannĒgatĒ paŕhamena vayasĒ anikkĒlĒitĒvino kĒmesu, bhujantu bhavanto mĒnusake kĒme, mĒ sandiŕhikañ hitvĒ kĒlikañ anudhĒvitthĒ’ti”. Evañ vutte mayañ bhante tañ brĒhmaŕañ etadavocumha “na kho mayañ brĒhmaŕa sandiŕhikañ hitvĒ kĒlikañ anudhĒvĒma, kĒlikaŕca kho mayañ brĒhmaŕa hitvĒ sandiŕhikañ anudhĒvĒma, kĒlikĒ hi brĒhmaŕa kĒmĒ vuttĒ BhagavatĒ bahudukkhĒ bahupĒyĒsĒ, ĒdĒnavo ettha bhiyyo, sandiŕhiko ayañ dhammo akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattañ veditabbo viŕŕ | hĒ”ti. Evañ vutte bhante so brĒhmaŕo sĒsañ okampetvĒ jivhañ niŕlĒetvĒ tivisĒkhañ nalĒe nalĒikañ vuŕhĒpetvĒ daŕĒamolubbha pakkantoti.

Neso bhikkhave brĒhmaŕo, mĒro eso pĒpimĒ tumhĒkañ vicakkhukammĒya Ēgatoti. Atha kho BhagavĒ etamatthañ viditvĒ tĒyañ velĒyañ imañ gĒthañ abhĒsi—

“Yo dukkhamaddakkhi yatonidÈnaÑ,
 KÈmesu so jantu kathaÑ nameyya.
 UpadhiÑ viditvÈ sa-goti loke,
 Tasseva jantu vinayÈya sikkhe”ti.

2. Samiddhisutta

158. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ Sakkesu viharati SilÈvatiyaÑ. Tena kho pana samayena ÈyasmÈ Samiddhi Bhagavato avid|re appamatto ÈtÈpÈ pahitto viharati. Atha kho Èyasmato Samiddhissa rahogatassa pañisallÈnassa evaÑ cetaso parivittakko udapÈdi “IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yassa me SatthÈ ArahaÑ SammÈsambuddho, IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yvÈhaÑ evaÑ svÈkkhÈte dhammavinaye pabbajito, IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yassa me sabrahmacÈrino sÈlavanto kalyÈÓadhammÈ”ti. Atha kho mÈro pÈpimÈ Èyasmato Samiddhissa cetasÈ cetoparivittakkamaÓÈya yenÈyasmÈ Samiddhi tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ Èyasmato Samiddhissa avid|re mahantaÑ bhayabheravaÑ saddamakÈsi. ApissudaÑ pathavÈ maÓÈe undrÈyati.

Atha kho ÈyasmÈ Samiddhi yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ nisÈdi, ekamantaÑ nisinno ÈyasmÈ Samiddhi BhagavantaÑ etadavoca “idhÈhaÑ bhante Bhagavato avid|re appamatto ÈtÈpÈ pahitto viharÈmi, tassa mayhaÑ bhante rahogatassa pañisallÈnassa evaÑ cetaso parivittakko udapÈdi ‘IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yassa me SatthÈ ArahaÑ SammÈsambuddho, IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yvÈhaÑ evaÑ svÈkkhÈte dhammavinaye pabbajito, IÈbhÈ vata me, suladdhaÑ vata me, yassa me sabrahmacÈrino sÈlavanto kalyÈÓadhammÈ’ti. Tassa mayhaÑ bhante avid|re mahÈbhayabheravasaddo ahosi. ApissudaÑ pathavÈ maÓÈe undrÈyatÈ”ti.

NesÈ Samiddhi pathavÈ undrÈyati, mÈro eso pÈpimÈ tuyhaÑ vicakkhukammÈya Ègato. Gaccha tvaÑ Samiddhi tattheva appamatto ÈtÈpÈ pahitto viharÈhÈti. “EvaÑ bhante”ti kho ÈyasmÈ Samiddhi Bhagavato

paḷissutvĒ uḷḷhĒyĒsanĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ padakkhiḶaÑ katvĒ
pakkĒmi. Dutiyampi kho ĒyasmĒ Samiddhi tattheva appamatto ĒtĒpĒ
pahitatto vihĒsi. Dutiyampi kho Ēyasmato Samiddhissa rahogatassa
paḷisallĒnassa -pa-. Dutiyampi kho mĒro pĒpimĒ Ēyasmato Samiddhissa
cetasĒ cetoparivitakkamaḶĒya -pa-. ApissudaÑ pathavĒ maḶḶe undrĒyati.
Atha kho ĒyasmĒ Samiddhi mĒraÑ pĒpimantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“SaddhĒyĒhaÑ pabbajito, agĒrasmĒ anagĒriyaÑ.
Sati paḶḶe ca me BuddhĒ, cittaḶca susamĒhitaÑ.
KĒmaÑ karassu r | pĒni, neva maÑ byĒdhayissasĒ”ti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maÑ Samiddhi bhikkh | ”ti dukkhĒ
dummano tatthevantaradhĒyĒti.

3. Godhikasutta

159. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ RĒjagahe viharati
Veḷuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Godhiko
Isigilipasse viharati KĒḷasiĒyaÑ. Atha kho ĒyasmĒ Godhiko appamatto
ĒtĒpĒ pahitatto viharanto sĒmayikaÑ cetovimuttiÑ phusi. Atha kho ĒyasmĒ
Godhiko tamhĒ sĒmayikĒya cetovimuttiyĒ parihĒyi. Dutiyampi kho ĒyasmĒ
Godhiko appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto sĒmayikaÑ cetovimuttiÑ
phusi. Dutiyampi kho ĒyasmĒ Godhiko tamhĒ sĒmayikĒya cetovimuttiyĒ
parihĒyi. Tatiyampi kho ĒyasmĒ Godhiko appamatto ĒtĒpĒ pahitatto
viharanto sĒmayikaÑ cetovimuttiÑ phusi. Tatiyampi kho ĒyasmĒ Godhiko
tamhĒ -pa- parihĒyi. Catutthampi kho ĒyasmĒ Godhiko appamatto -pa-
vimuttiÑ phusi. Catutthampi kho ĒyasmĒ Godhiko tamhĒ -pa- parihĒyi.
PaḶcamampi kho ĒyasmĒ Godhiko -pa- cetovimuttiÑ phusi. PaḶcamampi
kho ĒyasmĒ -pa- vimuttiyĒ parihĒyi. ChaḶḶhampi kho ĒyasmĒ Godhiko
appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto sĒmayikaÑ cetovimuttiÑ phusi.
ChaḶḶhampi kho ĒyasmĒ Godhiko tamhĒ sĒmayikĒya cetovimuttiyĒ parihĒyi.

sattamampi kho ĒyasmĒ Godhiko appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto sĒmayikaĒ cetovimuttiĒ phusi.

Atha kho Ēyasmato Godhikassa etadahosi “yĒva chaĀhaĒ khvĒhaĒ sĒmayikĒya cetovimuttiyĒ parihĒno, yaĒn | nĒhaĒ SatthaĒ Ēhareyyan”ti. Atha kho mĒro pĒpimĒ Ēyasmato Godhikassa cetasĒ cetoparivitakkamaĀĒya yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtvĒ BhagavantaĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“MahĒvĒra mahĒpaĀa, iddhiyĒ yasaĒ jala.
SabbaverabhayĒtĒta, pĒde vandĒmi cakkhuma.

SĒvako te mahĒvĒra, maraĀaĒ maraĀĒbhikh |.
Ēka~khati cetayati, taĒ nisedha jutindhara.

KathaĒ hi BhagavĒ tuyhaĒ, sĒvako sĒsane rato.
AppattamĒnaso sekkho, kĒlaĒ kayirĒ janesuĒ”ti.

Tena kho pana samayena ĒyasmatĒ Godhikena SatthaĒ ĒharitaĒ hoti. Atha kho BhagavĒ mĒro ayaĒ pĒpimĒ iti viditvĒ mĒraĒ pĒpimantaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“EvaĒ hi dhĒrĒ kubbanti, nĒvaka~khanti jĒvitaĒ.
Sam | laĒ taĀhamabbuyha, Godhiko parinibbuto”ti.

Atha kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “ĒyĒma bhikkhave yena IsigilipassaĒ KĒĀasilĒ tenupasa~kamissĒma, yattha Godhikena kulaputtana SatthaĒ Ēharitan”ti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ.

Atha kho BhagavĒ sambahulehi bhikkh |hi saddhiĒ yena IsigilipassaĒ KĒĀasilĒ tenupasa~kami. AddasĒ kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ GodhikaĒ d |ratova maĀcake vivattakkhandhaĒ semĒnaĒ¹. Tena kho pana samayena dh |mĒyitattaĒ timirĒyitattaĒ gacchateva purimaĒ disaĒ, gacchati pacchimaĒ disaĒ, gacchati uttaraĒ disaĒ, gacchati dakkhiĀaĒ disaĒ, gacchati uddhaĒ, gacchati adho, gacchati anudisaĒ.

---

1. SeyyamĒnaĒ (SyĒ, KaĒ), soppamĒnaĒ (Ka)

Atha kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “passatha no tumhe bhikkhave etaÑ dh|mĒyitattaÑ timirĒyitattaÑ gacchateva purimaÑ disañ, gacchati pacchimaÑ disañ, gacchati uttaraÑ disañ, gacchati dakkhiŒaÑ disañ, gacchati uddhaÑ, gacchati adho, gacchati anudisan”ti. EvaÑ bhante. Eso kho bhikkhave mĒro pĒpimĒ Godhikassa kulaputtassa viŒŒĒŒaÑ samanvesati “kattha Godhikassa kulaputtassa viŒŒĒŒaÑ patiŒŒhitan”ti. AppatiŒŒhitena ca bhikkhave viŒŒĒŒena Godhiko kulaputto parinibbutoti. Atha kho mĒro pĒpimĒ beluvapaŒĒvŒŒaÑ ĒdĒya yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“UddhaÑ adho ca tiriyaÑ, disĒ anudisĒ svahaÑ.
Anvesañ nĒdhigacchĒmi, Godhiko so kuhiÑ gato”ti.

Yo¹ dhĒro dhitisampanno, jhĒyĒ jhĒnarato sadĒ.
AhorattaÑ anuyuŒjaÑ, jĒvitaÑ anikĒmayaÑ.

JetvĒna maccuno² senañ, anĒgantvĒ punabbhavaÑ.
Sam|laÑ taŒhamabbuyha, Godhiko parinibbutoti.

Tassa sokaparetassa, vĒŒĒ kacchĒ abhassatha.
Tato so dummano yakkho, tatthevantaradhĒyathĒti³.

4. SattavassĒnubandhasutta

160. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ UruvelĒyaÑ viharati najjĒ NeraŒjarĒya tĒre AjapĒlanigrodhe. Tena kho pana samayena mĒro pĒpimĒ sattavassĒni BhagavantaÑ anubandho hoti otĒrĒpekkho otĒraÑ alabhamĒno. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“SokĒvatiŒŒo nu vanamhi jhĒyasi,
VittaÑ nu jĒno uda patthayĒno.
ŒeguÑ nu gĒmasmimakĒsi kiŒci,
KasmĒ janena na karosi sakkhiÑ.
SakkhĒ na sampajjati kenaci te”ti.

1. So (SĒ, I)

2. BhettvĒ namucino (SĒ)

3. TatthevantaradhĒyithĒti (SyĒ, KaÑ), tattheva antaradhĒyĒti (Ka)

Sokassa m|laÑ palikhÈya sabbaÑ,
 AnÈgu jhÈyÈmi asocamÈno.
 ChetvÈna sabbaÑ bhavalobhajappaÑ,
 AnÈsavo jhÈyÈmi pamattabandh|ti.

YaÑ vadanti mama yidanti, ye vadanti mamanti ca.
 Ettha ce te mano atthi, na me samaÒa makkhasÈti.

YaÑ vadanti na taÑ mayhaÑ, ye vadanti na te ahaÑ.
 EvaÑ pÈpima jÈnÈhi, na me maggampi dakkhasÈti.

Sace maggaÑ anubuddhaÑ, khemaÑ amatagÈminaÑ.
 Apehi gaccha tvameveko, kimaÒòamanusÈsasÈti.

AmaccudheyyaÑ pucchanti, ye janÈ pÈragÈmino.
 TesÈhaÑ puÒòho akkhÈmi, yaÑ saccaÑ taÑ nir|padhinti.

SeyyathÈpi bhante gÈmassa vÈ nigamassa vÈ avid|re pokkharaÓÈ,
 tatrassa kakkaÒako. Atha kho bhante sambahulÈ kumÈrakÈ vÈ kumÈrikÈyo vÈ
 tamhÈ gÈmÈ vÈ nigamÈ vÈ nikkhamitvÈ yena sÈ pokkharaÓÈ
 tenupasa-kameyyuÑ, upasa-kamitvÈ taÑ kakkaÒakaÑ udakÈ uddharitvÈ
 thale patiÒòhapeyyuÑ. YaÑ yadeva hi so bhante kakkaÒako añaÑ
 abhininnÈmeyya. TaÑ tadeva te kumÈrakÈ vÈ kumÈrikÈyo vÈ kaÒòhena vÈ
 kathalÈya vÈ saÒchindeyyuÑ sambhaÒjeyyuÑ sampalibhaÒjeyyuÑ, evaÑ hi
 so bhante kakkaÒako sabbehi aÑhi saÒchinnehi sambhaggehi
 sampalibhaggehi abhabbo taÑ pokkharaÓiÑ otarituÑ. Evameva kho bhante
 yÈni kÈnici vis|kÈyikÈni¹ visevitÈni vipphanditÈni sabbÈni tÈni² BhagavatÈ
 saÒchinnÈni sambhaggÈni sampalibhaggÈni, abhabbo dÈnÈhaÑ bhante puna
 BhagavantaÑ upasa-kamituÑ, yadidaÑ otÈrÈpekkhoti. Atha kho mÈro
 pÈpimÈ Bhagavato santike imÈ nibbejanÈyÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“MedavaÓÒaÓca pÈsÈÓaÑ, vÈyaso anupariyagÈ.
 Apettha muduÑ vindema, api assÈdanÈ siyÈ.

1. YÈni visukÈyikÈni (SÈ, I, Ka)

2. KÈnici kÈnici sabbÈni (SÈ, I, Ka)

AladdhĒ tattha assĒdañ, vĒyasetto apakkame.
KĒkova salamĒsajja, nibbijjĒpema GotamĒ”ti.

5. MĒradhĒtusutta

161. Atha kho mĒro pĒpimĒ Bhagavato santike imĒ nibbejanĒyĒ gĒthĒyo abhĒsitvĒ tamhĒ ōhĒnĒ apakkamma Bhagavato avid|re pathaviyañ palla-kena nisĒdi tuōhĒbh|to ma-kubh|to pattakkhandho adhomukho pajjhĒyanto appaōibhĒno kaōhena bh|miñ vilikhanto. Atha kho TaōhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro yena mĒro pĒpimĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ mĒrañ pĒpimantañ gĒthĒya ajjhabhĒsiñsu—

“KenĒsi dummano tĒta, purisañ kañ nu socasi.
Mayañ tañ rĒgapĒsena, Ēraōōamiva kuōjarañ.
BandhitvĒ ĒnayissĒma, vasago te bhavissatĒ”ti.

Arahañ Sugato loke, na rĒgena suvĒnayo.
MĒradheyañ atikkanto, tasmĒ socĒmahañ bhusanti.

Atha kho TaōhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro yena BhagavĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ etadavocuñ “pĒde te samaōa paricĒremĒ”ti. Atha kho BhagavĒ na manasĒkĒsi, yathĒ tañ anuttare upadhisa-khaye vimutto.

Atha kho TaōhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro ekamantañ apakkamma evañ samacintesuñ “uccĒvacĒ kho purisĒnañ adhippĒyĒ, yañn|na mayañ ekasatañ ekasatañ kumĒrivaōōasatañ abhinimmineyyĒmĒ”ti. Atha kho TaōhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro ekasatañ ekasatañ kumĒrivaōōasatañ abhinimminivĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ etadavocuñ “pĒde te samaōa paricĒremĒ”ti. Tampi BhagavĒ na manasĒkĒsi, yathĒ tañ anuttare upadhisa-khaye vimutto.

Atha kho TaōhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro ekamantañ apakkamma evañ samacintesuñ “uccĒvacĒ kho purisĒnañ adhippĒyĒ, yañn|na mayañ ekasatañ

ekasataÑ avijĒtavaŌŌasataÑ abhinimmineyyĒmĒ”ti. Atha kho TaŌhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro ekasataÑ ekasataÑ avijĒtavaŌŌasataÑ abhinimminivĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiÑsu, upasa-kamivĒ BhagavantaÑ etadavocuÑ “pĒde te samaŌa paricĒremĒ”ti. Tampi BhagavĒ na manasĒkĒsi, yathĒ taÑ anuttare upadhisa-khaye vimutto.

Atha kho TaŌhĒ ca -pa- yaÑn | na mayaÑ ekasataÑ ekasataÑ sakiÑ vijĒtavaŌŌasataÑ abhinimmineyyĒmĒti. Atha kho TaŌhĒ ca -pa- sakiÑ vijĒtavaŌŌasataÑ abhinimminivĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiÑsu, upasa-kamivĒ BhagavantaÑ etadavocuÑ “pĒde te samaŌa paricĒremĒ”ti. Tampi BhagavĒ na manasĒkĒsi, yathĒ taÑ anuttare upadhisa-khaye vimutto.

Atha kho TaŌhĒ ca -pa- yaÑn | na mayaÑ ekasataÑ ekasataÑ duvijĒtavaŌŌasataÑ abhinimmineyyĒmĒti. Atha kho TaŌhĒ ca -pa- duvijĒtavaŌŌasataÑ abhinimminivĒ yena BhagavĒ -pa- yathĒ taÑ anuttare upadhisa-khaye vimutto. Atha kho TaŌhĒ ca -pa- majjhimitthivaŌŌasataÑ abhinimmineyyĒmĒti. Atha kho TaŌhĒ ca -pa- majjhimitthivaŌŌasataÑ abhinimminivĒ -pa- anuttare upadhisa-khaye vimutto.

Atha kho TaŌhĒ ca -pa- mahitthivaŌŌasataÑ abhinimmineyyĒmĒti. Atha kho TaŌhĒ ca -pa- mahitthivaŌŌasataÑ abhinimminivĒ yena BhagavĒ -pa- anuttare upadhisa-khaye vimutto. Atha kho TaŌhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro ekamantaÑ apakkamma etadavocuÑ “saccaÑ kira no pitĒ avoca—

‘ArahaÑ Sugato loke, na rĒgena suvĒnayo.

MĒradheyyaÑ atikkanto, tasmĒ socĒmahaÑ bhusan’ti”.

YaÑ hi mayaÑ samaŌaÑ vĒ brĒhmaŌaÑ vĒ avĒtarĒgaÑ iminĒ upakkamena upakkameyyĒma, hadayaÑ vĒssa phaleyya, uŌhaÑ lohitaÑ vĒ mukhato uggaccheyya, ummĒdaÑ vĒ pĒpuŌeyya cittakkhepaÑ vĒ. SeyyathĒ vĒ pana naŌo harito luto ussussati visussati milĒyati. Evameva ussusseyya visusseyya milĒeyyĒti.

Atha kho TaóhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĕtaro yena BhagavĒ tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvĒ ekamantañ aóhañsu, ekamantañ óhitĒ kho TaóhĒ mĒradhĕtĒ Bhagavantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“SokĒvatióóo nu vanamhi jhĒyasi,
Vittañ nu jĕno uda patthayĒno.
Ēguñ nu gĒmasmimakĒsi kióci,
KasmĒ janena na karosi sakkhiñ.
Sakkhĕ na sampajjati kenaci te”ti.

Atthassa pattiñ hadayassa santiñ,
JetvĒna senañ piyasĒtar | pañ.
Ekohañ¹ jhĒyañ sukhamanubodhiñ,
TasmĒ janena na karomi sakkhiñ.
Sakkhĕ na sampajjati kenaci meti.

Atha kho Arati² mĒradhĕtĒ Bhagavantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“KathañvihĒrfbahulodha bhikkhu,
Paóoghathióóo atarĕdha chaóhañ.
Kathañ jhĒyiñ³ bahulañ kĒmasaóóĒ,
ParibĒhirĒ honti aladdha yo tan”ti.

PassaddhakĒyo suvimuttacitto,
Asa-kharĒno satimĒ anoko.
AóóĒya dhammañ avitakkajhĒyĕ,
Na kuppati na sarati na thino⁴.

EvañvihĒrfbahulodha bhikkhu,
Paóoghathióóo atarĕdha chaóhañ.
Evañ jhĒyiñ bahulañ kĒmasaóóĒ,
ParibĒhirĒ honti aladdha yo tanti.

1. EkĒhañ (SyĒ, Kañ, I, Ka)

2. Arati ca (Ka)

3. Kathañ jhĒyañ (SyĒ, Kañ, I), kathajjhĒyañ (Ka)

4. Na kuppattĕ nassarattĕ na thĕno (Sĕ)

Atha kho RagĒ¹ mĒradhĒtĒ Bhagavato santike gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Acchejja taŌhaÑ gaŌasa-ghacĒrĒ,
AddhĒ carissanti² bah | ca saddhĒ.
BahuÑ vatĒyaÑ janataÑ anoko,
Acchejja nessati maccurĒjassa pĒranti.

Nayanti ve mahĒvĒrĒ, saddhammena TathĒgatĒ.
Dhammena nayamĒnĒnaÑ, kĒ us | yĒ vijĒnatan”ti.

Atha kho TaŌhĒ ca Arati ca RagĒ ca mĒradhĒtaro yena mĒro pĒpimĒ
tenupasa-kamiÑsu. AddasĒ kho mĒro pĒpimĒ TaŌhaŌca AratiŌca RagaŌca
mĒradhĒtaro d | ratova Ēgacchantiyo, disvĒna gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“BĒĒ kumudanĒĒhi, pabbataÑ abhimatthatha³.
GiriÑ nakhena khanatha, ayo dantehi khĒdatha.

SelaÑva siras | hacca⁴, pĒtĒle gĒdhamesatha.
KhĒŌuÑva urasĒsajja, nibbijjĒpetha GotamĒ”ti.

DaddallamĒnĒ ĒgaŌchuÑ, TaŌhĒ ca AratĒ RagĒ.
TĒ tattha panudĒ SatthĒ, t | laÑ bhaŌhaÑva mĒlutoti.

Tatiyo vaggo.

TassuddĒnaÑ

SambahulĒ Samiddhi ca, GodhikaÑ SattavassĒni.
DhĒtaraÑ desitaÑ Buddha, seŌhena imaÑ MĒrapaŌcakanti.

MĒrasaÑyuttaÑ samattaÑ.

1. RagĒ ca (Ka)

2. Tarissanti (SĒ)

3. Abhimanthatha (SĒ)

4. Sirasi | hacca (SĒ), sirasi ohacca (SyĒ, KaÑ)

5. Bhikkhunūsañyutta

1. Ālavikēsutta

162. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiŌēikassa Ērēme. Atha kho Ālavikē bhikkhunē pubbāŌhasamayañ nivēsetvē pattacēvaramēdēya Sēvatthiñ piŌēēya pēvisi, Sēvatthiyañ piŌēēya caritvē pacchēbhattañ piŌēapētapaŌikkantē yena Andhavanañ tenupasa-kami vivekatthinē. Atha kho mēro pēpimē Ālavikēya bhikkhuniyē bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppēdetukēmo vivekamhē cēvetukēmo yena Ālavikē bhikkhunē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Ālavikañ bhikkhuniñ gēthēya ajjhabhēsi—

“Natthi nissaraŌañ loke, kiñ vivekena kēhasi.
BhuŌjassu kēmaratiyo, mēhu pacchēnutēpinē”ti.

Atha kho Ālavikēya bhikkhuniyē etadahosi “ko nu khvēyañ, manusso vē amanusso vē gēthañ bhēsatē”ti. Atha kho Ālavikēya bhikkhuniyē etadahosi “mēro kho ayañ pēpimē mama bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppēdetukēmo vivekamhē cēvetukēmo gēthañ bhēsatē”ti. Atha kho Ālavikē bhikkhunē mēro ayañ pēpimē iti viditvē mērañ pēpimantañ gēthēhi paccabhēsi—

“Atthi nissaraŌañ loke, paŌŌēya me suphussitañ¹.
Pamattabandhu pēpima, na tvañ jēnēsi tañ padañ.
Sattis | | pamē kēmē, khandhēsañ adhikuŌanē.
Yañ tvañ kēmaratiñ br | si, arati mayha sē ah | ”ti.

Atha kho mēro pēpimē “jēnēti mañ Ālavikē bhikkhunē”ti dukkhē dummano tatthevantaradhēyēti.

---

1. Suphassitañ (Sē, I)

2. SomÈsutta

163. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho SomÈ bhikkhunÈ pubbaÓhasamayaÑ nivÈsetvÈ pattacÈvaramÈdÈya SÈvatthiÑ piÓÈÈya pÈvisi, SÈvatthiyaÑ piÓÈÈya caritvÈ pacchÈbhattaÑ piÓÈapÈtapaÓikkantÈ yena AndhavanaÑ tenupasa-kami divÈvihÈrÈya. AndhavanaÑ ajjhogÈhetvÈ aÓatarasmiÑ rukkhamañ | le divÈvihÈraÑ nisÈdi. Atha kho mÈro pÈpimÈ SomÈya bhikkhuniyÈ bhayaÑ chambhitattaÑ lomahaÑsaÑ uppÈdetukÈmo samÈdhimhÈ cÈvetukÈmo yena SomÈ bhikkhunÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ SomaÑ bhikkhuniÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“YaÑ taÑ isÈhi pattabbaÑ, ÓhÈnaÑ durabhisambhavaÑ.
Na taÑ dva~gulaÓÓÈya, sakkÈ pappotumitthiyÈ”ti.

Atha kho SomÈya bhikkhuniyÈ etadahosi “ko nu khvÈyaÑ, manusso vÈ amanusso vÈ gÈthaÑ bhÈsatÈ”ti. Atha kho SomÈya bhikkhuniyÈ etadahosi “mÈro kho ayaÑ pÈpimÈ mama bhayaÑ chambhitattaÑ lomahaÑsaÑ uppÈdetukÈmo samÈdhimhÈ cÈvetukÈmo gÈthaÑ bhÈsatÈ”ti. Atha kho SomÈ bhikkhunÈ mÈro ayaÑ pÈpimÈ iti viditvÈ mÈraÑ pÈpimantaÑ gÈthÈhi paccabhÈsi—

“ItthibhÈvo kiÑ kayirÈ, cittamhi susamÈhite.
©ÈÓamhi vattamÈnamhi, sammÈ dhammaÑ vipassato.
Yassa nañ | na siyÈ evaÑ, itthÈhaÑ purisoti vÈ.
KiÓci vÈ pana aÓÓasmi¹, taÑ mÈro vattumarahatÈ”ti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ “jÈnÈti maÑ SomÈ bhikkhunÈ”ti dukkhÈ dummano tatthevantaradhÈyÈti.

3. KisÈgotamÈsutta

164. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho KisÈgotamÈ bhikkhunÈ pubbaÓhasamayaÑ nivÈsetvÈ pattacÈvaramÈdÈya SÈvatthiÑ piÓÈÈya pÈvisi, SÈvatthiyaÑ piÓÈÈya caritvÈ pacchÈbhattaÑ piÓÈapÈtapaÓikkantÈ yena AndhavanaÑ

---

1. AsmÈti (SyÈ, KaÑ, I)

tenupasa-kami divēvihērañ nisēdi. Atha kho mēro pēpimē Kisēgotamiyē bhikkhuniyē bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppēdetukēmo samēdhimhē cēvetukēmo yena Kisēgotamē bhikkhunē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Kisēgotamiñ bhikkhuniñ gēthēya ajjhabhēsi—

“Kiñ nu tvañ mataputtēva, ekamēsi rudammukhē.
Vanamajjhagatē ekē, purisañ nu gavesasē”ti.

Atha kho Kisēgotamiyē bhikkhuniyē etadahosi “ko nu khvēyañ, manusso vē amanusso vē gēthañ bhēsatē”ti. Atha kho Kisēgotamiyē bhikkhuniyē etadahosi “mēro kho ayañ pēpimē mama bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppēdetukēmo samēdhimhē cēvetukēmo gēthañ bhēsatē”ti.

Atha kho Kisēgotamē bhikkhunē mēro ayañ pēpimē iti viditvē mērañ pēpimantañ gēthēhi paccabhēsi—

“Accantañ mataputtēmhi, purisē etadantikē.
Na socēmi na rodēmi, na tañ bhēyēmi ēvuso.
Sabbattha vihatē nandē, tamokkhandho padēlito.
Jetvēna maccuno¹ senañ, viharēmi anēsavē”ti.

Atha kho mēro pēpimē “jēnēti mañ Kisēgotamē bhikkhunē”ti dukkhē dummano tatthevantaradhēyēti.

4. Vijayēsutta

165. Sēvatthinidēnañ. Atha kho Vijayē bhikkhunē pubbaōhasamayañ nivēsetvē -pa- aōatarasmiñ rukkhamañ | le divēvihērañ nisēdi. Atha kho mēro pēpimē Vijayēya bhikkhuniyē bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppēdetukēmo samēdhimhē cēvetukēmo yena Vijayē bhikkhunē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Vijayañ bhikkhuniñ gēthēya ajjhabhēsi—

---

1. Jetvē namucino (Sē)

“DaharĒ tvaĒ r | pavatĒ, aha0ca daharo susu.
Pa0ca-gikena turiyena, ehayyebhiramĒmase”ti¹.

Atha kho VijayĒya bhikkhuniyĒ etadahosi “ko nu khvĒyaĒ, manusso vĒ amanusso vĒ gĒthaĒ bhĒsatĒ”ti. Atha kho VijayĒya bhikkhuniyĒ etadahosi “mĒro kho ayaĒ pĒpimĒ mama bhayaĒ chambhitattaĒ lomahaĒsaĒ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo gĒthaĒ bhĒsatĒ”ti. Atha kho VijayĒ bhikkhunĒ “mĒro ayaĒ pĒpimĒ” iti viditvĒ mĒraĒ pĒpimantaĒ gĒthĒhi paccabhĒsi—

R | pĒ saddĒ rasĒ gandhĒ, pho00habbĒ ca manoramĒ.
NiyyĒtayĒmi tuyheva, mĒra nĒhaĒ tenatthikĒ.
IminĒ p | tikĒyena, bhindanena pabha-gunĒ.
A00yĒmi harĒyĒmi, kĒmata0hĒ sam | hatĒ.
Ye ca r | p | pagĒ sattĒ, ye ca ar | pa00hĒyino².
YĒ ca santĒ samĒpatti, sabbattha vihato tamoti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maĒ VijayĒ bhikkhunĒ”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

5. Uppalava00Ēsutta

166. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho Uppalava00Ē bhikkhunĒ pubba0hasamayaĒ nivĒsetvĒ -pa- a00atarasmiĒ supupphitasĒlarukkham | le a00hĒsi. Atha kho mĒro pĒpimĒ Uppalava00Ēya bhikkhuniyĒ bhayaĒ chambhitattaĒ lomahaĒsaĒ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo yena Uppalava00Ē bhikkhunĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Uppalava00aĒ bhikkhuniĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

SupupphitaggaĒ upagamma bhikkhuni,
EkĒ tuvaĒ ti00hasi sĒlam | le.
Na catthi te dutiyĒ va00adhĒtu,
BĒle na tvaĒ bhĒyasi dhuttakĒnanti.

1. Ehi ayye ramĒaseti (SĒ)

2. Āruppa00hĒyino (SĒ, I)

Atha kho Uppalava00Ēya bhikkhuniyĒ etadahosi “ko nu khvĒyañ, manusso vĒ amanusso vĒ gĒthañ bhĒsatĒ”ti. Atha kho Uppalava00Ēya bhikkhuniyĒ etadahosi “mĒro kho ayañ pĒpimĒ mama bhayañ chambhitattañ lomahañsañ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo gĒthañ bhĒsatĒ”ti. Atha kho Uppalava00Ē bhikkhunĒ “mĒro ayañ pĒpimĒ” iti viditvĒ mĒrañ pĒpimantañ gĒthĒhi paccabhĒsi—

Satañ sahañnipi dhuttakĒnañ,

IdhĒgatĒ tĒdisakĒ bhaveyyuñ.

Lomañ na i0jĒmi na santasĒmi,

Na mĒra bhĒyĒmi tamekikĒpi.

EsĒ antaradhĒyĒmi, kucchiñ vĒ pavisĒmi te.

PakhumantarikĒyampi, ti0hantiñ mañ na dakkhasi.

Cittasmiñ vasĒbh | tĒmhi, iddhipĒdĒ subhĒvitĒ.

SabbabandhanamuttĒmhi, na tañ bhĒyĒmi Ēvusoti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti mañ Uppalava00Ē bhikkhunĒ”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

6. CĒĒsutta

167. SĒvatthinidĒnañ. Atha kho CĒĒ bhikkhunĒ pubba0hasamayañ nivĒsetvĒ -pa- a00atarasmiñ rukkham | le divĒvihĒrañ nisĒdi. Atha kho mĒro pĒpimĒ yena CĒĒ bhikkhunĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ CĒlañ bhikkhuniñ etadavoca “kiñ nu tvañ bhikkhuni na rocesĒ”ti. JĒtiñ khvĒhañ Ēvuso na rocemĒti.

Kiñ nu jĒtiñ na rocesi, jĒto kĒmĒni bhu0jati.

Ko nu tañ idamĒdapayi, jĒtiñ mĒ roca¹ bhikkhunĒti.

JĒtassa mara0añ hoti, jĒto dukkhĒni phussati².

Bandhañ vadhañ pariklesañ, tasmĒ jĒtiñ na rocaye.

1. MĒ rocesi (SĒ, I)

2. Passati (SĒ, I)

Buddho dhammadesesi, jÈtiyÈ samatikkamaÑ.

SabbadukkhappahÈnÈya, so maÑ sacce nivesayi.

Ye ca r | p | pagÈ sattÈ, ye ca ar | paĀhÈyino.

NirodhaÑ appajÈnantÈ, ÈgantÈro punabbhavanti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ “jÈnÈti maÑ CÈIÈ bhikkhunÈ”ti dukkhÈ dummano tatthevantaradhÈyÈti.

7. UpacÈIÈsutta

168. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho UpacÈIÈ bhikkhunÈ pubbaĀhasamayaÑ nivÈsetvÈ -pa- aĀatarasmiÑ rukkham | le divÈvihÈraÑ nisÈdi. Atha kho mÈro pÈpimÈ yena UpacÈIÈ bhikkhunÈ tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ UpacÈIaÑ bhikkhuniÑ etadavoca “kattha nu tvaÑ bhikkhuni uppajjitukÈmÈ”ti. Na khvÈhaÑ Èvuso katthaci uppajjitukÈmÈti.

TÈvatiÑsÈ ca YÈmÈ ca, TusitÈ cÈpi devatÈ.

NimmÈnaratino devÈ, ye devÈ Vasavattino.

Tattha cittaÑ paĀidhehi, ratiÑ paccanubhossasÈti.

TÈvatiÑsÈ ca YÈmÈ ca, TusitÈ cÈpi devatÈ.

NimmÈnaratino devÈ, ye devÈ Vasavattino.

KÈmabandhanabaddhÈ te, enti mÈravasaÑ puna.

Sabbo ÈdÈpito¹ loko, sabbo loko padh | pito.

Sabbo pajjÈlito² loko, sabbo loko pakampito.

AkampitaÑ apajjalitaÑ³, aputhujjanasevitaÑ.

Agati yattha mÈrassa, tattha me nirato manoti.

Atha kho mÈro pÈpimÈ “jÈnÈti maÑ UpacÈIÈ bhikkhunÈ”ti dukkhÈ dummano tatthevantaradhÈyÈti.

---

1. Sabbova Èditto (SyÈ, KaÑ) 2. Pajjalito (sabbattha) 3. AcalitaÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

8. SĕsupacĕĪĕsutta

169. SĕvatthinidĕnaĶ. Atha kho SĕsupacĕĪĕ¹ bhikkhunĕ
pubbaĕhasamayaĶ nivĕsetvĕ -pa- aĕĕatarasmiĶ rukkham | le divĕvihĕraĶ
nisĕdi. Atha kho mĕro pĕpimĕ yena SĕsupacĕĪĕ bhikkhunĕ tenupasa-kami,
upasa-kamitvĕ SĕsupacĕĪaĶ bhikkhuniĶ etadavoca “kassa nu tvaĶ
bhikkhuni pĕsaĕĕaĶ rocesĕ”ti. Na khvĕhaĶ ĕvuso kassaci pĕsaĕĕaĶ
rocesmĕti.

KaĶ nu uddissa muĕĕĕsi, samaĕĕ viya dissasi,
Na ca rocesi pĕsaĕĕaĶ, kimiva carasi mom | hĕti.

Ito bahiddhĕ pĕsaĕĕĕ, diĕĕhĕsu pasĕdanti te.
Na tesaĶ dhammaĶ rocemi, te dhammassa akovidĕ.

Atthi Sakyakule jĕto, Buddho appaĕipuggalo.
Sabbĕbhibh | mĕranudo, sabbatthamaparĕjito.

Sabbattha mutto asito, sabbaĶ passati cakkhumĕ.
SabbakammakkhayaĶ patto, vimutto upadhisa-khaye.
So mayhaĶ Bhagavĕ Satthĕ, tassa rocemi sĕsananti.

Atha kho mĕro pĕpimĕ “jĕnĕti maĶ SĕsupacĕĪĕ bhikkhunĕ”ti dukkhĕ
dummano tatthevantaradhĕyĕti.

9. Selĕsutta

170. SĕvatthinidĕnaĶ. Atha kho Selĕ bhikkhunĕ pubbaĕhasamayaĶ
nivĕsetvĕ -pa- aĕĕatarasmiĶ rukkham | le divĕvihĕraĶ nisĕdi. Atha kho
mĕro pĕpimĕ Selĕya bhikkhuniyĕ bhayaĶ chambhitattaĶ lomahaĶsaĶ
uppĕdetukĕmo -pa- SelaĶ bhikkhuniĶ gĕthĕya ajjhabhĕsi—

KenidaĶ pakataĶ bimbaĶ, kvanu² bimbassa kĕrako.
Kvanu bimbaĶ samuppannaĶ, kvanu bimbaĶ nirujjhatĕti.

Atha kho Selĕya bhikkhuniyĕ etadahosi “ko nu khvĕyaĶ, manusso vĕ
amanusso vĕ gĕthaĶ bhĕsatĕ”ti. Atha kho Selĕya

1. Sĕs | pacĕĪĕ (Sĕ)

2. Kvannu (Sĕ, I), kvaci (Syĕ, KaĶ, Ka)

bhikkhuniyĒ etadahosi “mĒro kho ayaŅ pĒpimĒ mama bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅsaŅ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo gĒthaŅ bhĒsatĒ”ti. Atha kho SelĒ bhikkhunĒ “mĒro ayaŅ pĒpimĒ” iti veditvĒ mĒraŅ pĒpimantaŅ gĒthĒhi paccabhĒsi—

NayidaŅ attakataŅ¹ bimbaŅ, nayidaŅ parakataŅ¹ aghaŅ.

HetuŅ paŅicca sambh|taŅ, hetubha~gĒ nirujjhati.

YathĒ aŅŅataraŅ bĒjaŅ, khette vuttaŅ vir|hati.

PathavĒrasaŅcĒgamma, sinehaŅca tad|bhayaŅ.

EvaŅ khandhĒ ca dhĒtuyo, cha ca ĒyatanĒ ime.

HetuŅ paŅicca sambh|tĒ, hetubha~gĒ nirujjhareti.

Atha kho mĒro pĒpimĒ “jĒnĒti maŅ SelĒ bhikkhunĒ”ti dukkhĒ dummano tatthevantaradhĒyĒti.

10. VajirĒsutta

171. SĒvatthinidĒnaŅ. Atha kho VajirĒ bhikkhunĒ pubbaŅhasamayaŅ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiŅ piŅŅĒya pĒvisi, SĒvatthiyaŅ piŅŅĒya caritvĒ pacchĒbhattaŅ piŅŅapĒtapaŅikkantĒ yena AndhavanaŅ tenupasa~kami divĒvihĒrĒya, AndhavanaŅ ajjhogĒhetvĒ aŅŅatarasmiŅ rukkham|le divĒvihĒraŅ nisĒdi. Atha kho mĒro pĒpimĒ VajirĒya bhikkhuniyĒ bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅsaŅ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo yena VajirĒ bhikkhunĒ tenupasa~kami, upasa~kamtvĒ VajiraŅ bhikkhuniŅ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

KenĒyaŅ pakato satto, kuvaŅ sattassa kĒrako.

KuvaŅ satto samuppanno, kuvaŅ satto nirujjhatĒti.

Atha kho VajirĒya bhikkhuniyĒ etadahosi “ko nu khvĒyaŅ, manusso vĒ amanusso vĒ gĒthaŅ bhĒsatĒ”ti. Atha kho VajirĒya bhikkhuniyĒ etadahosi “mĒro kho ayaŅ pĒpimĒ mama bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅsaŅ uppĒdetukĒmo samĒdhimhĒ cĒvetukĒmo gĒthaŅ bhĒsatĒ”ti. Atha

---

1. NayidaŅ pakataŅ (SyĒ, KaŅ)

kho Vajirē bhikkhunē “mēro ayañ pēpimē” iti veditvē mērañ pēpimantañ gēthēhi paccabhēsi—

Kiñ nu sattoti paccesi, mēra diḷhigatañ nu te.
Suddhasa~khērapuḷjayañ, nayidha sattupalabbhati.

Yathē hi a~gasambhērē, hoti saddo ratho iti.
Evañ khandhesu santesu, hoti sattoti sammuti¹.

Dukkhameva hi sambhoti, dukkhañ tiḷhhati veti ca.
Nēḷḷatra dukkhē sambhoti, nēḷḷañ dukkhē nirujjhatṭi.

Atha kho mēro pēpimē “jēnēti mañ Vajirē bhikkhunē”ti dukkhē dummano tatthevantaradhēyēti.

Bhikkhunūsañyuttañ samattañ.

Tassuddēnañ

Ālavikē ca Somē ca, Gotamē Vijayē saha.
UppalavaḶḶē ca Cēiē, Upacēiē Sēsupacēiē ca.
Sēiē Vajirēya te dasēti.

---

1. Sammati (Syē, Kañ)

6. Brahmasañyutta

1. Paṭhamavagga

1. BrahmĒyĒcanasutta

172. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ UruvelĒyañ viharati najjĒ NeraḶjarĒya tĒre AjapĒlanigrodham | le paṭhamĒbhisambuddho. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallĒnassa evañ cetaso parivitakko udapĒdi “adhigato kho myĒyañ dhammo gambhĒro duddaso duranubodho santo paḶto atakkĒvacaro nipuḶo paḶĒitavedanĒyo, ĒlayarĒmĒ kho panĒyañ pajĒ ĒlayaratĒ ĒlayasammuditĒ, ĒlayarĒmĒya kho pana pajĒya ĒlayaratĒya ĒlayasammuditĒya duddasañ idañ ḶhĒnañ yadidañ idappaccayatĒpaḶccasamuppĒdo, idampi kho ḶhĒnañ duddasañ yadidañ sabbasa~khĒrasamatho sabb | padhipaḶinissaggo taḶhĒkkhayo virĒgo nirodho nibbĒnañ. AhaḶceva kho pana dhammañ deseyyañ, pare ca me na ĒjĒneyyuñ, so mamassa kilamatho, sĒ mamassa vihesĒ”ti. Apissu Bhagavantañ imĒ anacchariyĒ gĒthĒyo paḶibhañsu pubbe assutapubbĒ—

Kicchena me adhigatañ, halañ dĒni pakĒsituñ.

RĒgadosaparetehi, nĒyañ dhammo susambudho.

PaḶisotagĒmiñ nipuḶañ, gambhĒrañ duddasañ aḶuñ.

RĒgarattĒ na dakkhanti, tamokhandena ĒvuḶĒti¹.

Itiha Bhagavato paḶisaḶcikkhato appossukkatĒya cittañ namati, no dhammadesanĒya.

Atha kho brahmuno Sahampatissa Bhagavato cetasĒ cetoparivitakkamaḶĒya etadahosi “nassati vata bho loko, vinassati vata bho loko, yatra hi nĒma TathĒgatassa Arahato SammĒsambuddhassa appossukkatĒya cittañ namati², no dhammadesanĒyĒ”ti.

1. Tamokkhandhena ĒvutĒti (SĒ, SyĒ, Kañ, I)

2. Namissati (?)

atha kho brahmĒ Sahampati seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso samiĀjitaṅ¹ vĒ
 bĒhaṅ pasĒreyya, pasĒritaṅ vĒ bĒhaṅ samiĀjeyya, evameva brahmaloke
 antarahito Bhagavato purato pĒturahosi. Atha kho brahmĒ Sahampati
 ekaṅsaṅ uttarĒsa-gaṅ karitvĒ dakkhiĀjĒĀumaĀĒalaṅ pathaviyaṅ nihantvĒ
 yena BhagavĒ tenaĀjaliṅ paĀĒmetvĒ Bhagavantaṅ etadavoca “desetu bhante
 BhagavĒ dhammaṅ, desetu Sugato dhammaṅ, santi sattĒ
 apparajakkhajĒtikĒ, assavanatĒ dhammassa parihĒyanti, bhavissanti
 dhammassa aĀĀĒĒero”ti. Idamavoca brahmĒ Sahampati, idaṅ vatvĒ
 athĒparaṅ etadavoca—

PĒturahosi Magadhesu pubbe,
 Dhammo asuddho samalehi cintito.
 ApĒpuretaṅ² amatassa dvĒraṅ,
 SuĀntu dhammaṅ vimalenĒnubuddhaṅ.

Sele yathĒ pabbatamuddhaniĀhito,
 YathĒpi passe janataṅ samantato.
 Tath | pamaṅ dhammamayaṅ sumedha,
 PĒsĒdamĒryuha samantacakkhu.
 SokĒvatiĀĀaṅ³ janatamapetasoko,
 Avekkhassu jĒtijaĒbhībh | taṅ.

UĀhehi vĒra vijitasa-gĒma,
 SatthavĒha anaĀa⁴ vicara loke.
 Desassu⁵ BhagavĒ dhammaṅ,
 AĀĀĒĒero bhavissantĒti.

Atha kho BhagavĒ brahmuno ca ajjhesanaṅ viditvĒ sattesu ca
 kĒruĀataṅ paḷicca BuddhacakkhunĒ lokaṅ volokesi, addasĒ kho BhagavĒ
 BuddhacakkhunĒ lokaṅ volokento satte apparajakkhe mahĒrajakkhe
 tikkhindriye mudindriye svĒkĒre dvĒkĒre suviĀĀĒpaye duviĀĀĒpaye
 appekacce

1. SammiĀjitaṅ (SĒ, SyĒ, Kaṅ, I)

2. AvĒpuretaṅ (SĒ)

3. SokĒvakiĀĀaṅ (SĒ)

4. AĀaĀa (R | pasiddhiĀkĒ)

5. Desetu (SyĒ, Kaṅ, I, Ka)

paralokavajjabhayadassĒvine¹ viharante appekacce na
 paralokavajjabhayadassĒvine viharante, seyyathĒpi nĒma uppaliniyaŅ vĒ
 paduminiyaŅ vĒ puŌĒarĒkiniyaŅ vĒ appekaccĒni uppalĒni vĒ padumĒni vĒ
 puŌĒarĒkĒni vĒ udake jĒtĒni udake saŅvaĒĒhĒni udakĒnuggatĒni anto
 nimuggaposĒni, appekaccĒni uppalĒni vĒ padumĒni vĒ puŌĒarĒkĒni vĒ udake
 jĒtĒni udake saŅvaĒĒhĒni samodakaŅ ōhitĒni, appekaccĒni uppalĒni vĒ
 PadumĒni vĒ puŌĒarĒkĒni vĒ udake jĒtĒni udake saŅvaĒĒhĒni udakĒ
 accuggamma ōhitĒni² anupalittĒni udakena, evameva BhagavĒ
 BuddhacakkhunĒ lokaŅ volokento addasa satte apparajakkhe mahĒrajakkhe
 tikkhindriye mudindriye svĒkĒre dvĒkĒre suviŌŌĒpaye duviŌŌĒpaye
 appekacce paralokavajjabhayadassĒvine viharante appekacce na
 paralokavajjabhayadassĒvine viharante, disvĒna brahmĒnaŅ SahampatiŅ
 gĒthĒya paccabhĒsi—

ApĒrutĒ tesaŅ amatassa dvĒrĒ,
 Ye sotavanto pamuŌcantu saddhaŅ.
 VihiŅsasaŌŌĒ paguŌaŅ na bhĒsiŅ,
 DhammaŅ paŌĒtaŅ manujesu brahmeti.

Atha kho brahmĒ Sahampati “katĒvakĒso khomhi BhagavatĒ
 dhammadesanĒyĒ”ti BhagavantaŅ abhivĒdetvĒ padakkhiŌaŅ katvĒ
 tatthevantaradhĒyĒti.

2. GĒravasutta

173. EvaŅ me sutaŅ— ekaŅ samayaŅ BhagavĒ UruvelĒyaŅ viharati
 najjĒ NeraŌjarĒya tĒre AjapĒlanigrodham | le paŌhamĒbhisambuddho. Atha
 kho Bhagavato rahogatassa paŌisallĒnassa evaŅ cetaso parivitakko udapĒdi
 “dukkhaŅ kho agĒravo viharati appatisso, kaŅ nu khvĒhaŅ samaŌaŅ vĒ
 brĒhmaŌaŅ vĒ sakkatvĒ garuŅ katvĒ³ upanissĒya vihareyyan”ti.

Atha kho Bhagavato etadahosi “aparipuŌŌassa kho sĒlakkhandhassa
 pĒrip | riyĒ aŌŌaŅ samaŌaŅ vĒ brĒhmaŌaŅ vĒ sakkatvĒ garuŅ katvĒ
 upanissĒya

1. DassĒvino (SĒ, SyĒ, KaŅ, I)

2. TiŌhanti (SĒ, SyĒ, KaŅ, I)

3. GarukatvĒ (SĒ, SyĒ, KaŅ, I)

vihareyyaṅ, na kho paṅhaṅ passēmi sadevake loke samērake sabrahmake sassamaṅabrēhmaṅiyē pajēya sadevamanussēya attanē sēlasampannataraṅ aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē, yamahaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ.

Aparipuṅṅassa kho samēdhikkhandhassa pērip | riyē aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ, na kho paṅhaṅ passēmi sadevake loke -pa- attanē samēdhisampannataraṅ aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē, yamahaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ.

Aparipuṅṅassa paṅṅēkkhandhassa pērip | riyē aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ, na kho paṅhaṅ passēmi sadevake -pa- attanē paṅṅēsampannataraṅ aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē, yamahaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ.

Aparipuṅṅassa kho vimuttikkhandhassa pērip | riyē aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ, na kho paṅhaṅ passēmi sadevake -pa- attanē vimuttisampannataraṅ aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē, yamahaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ.

Aparipuṅṅassa kho vimuttiṅēṅadassanakkhandhassa pērip | riyē aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ. Na kho paṅhaṅ passēmi sadevake loke samērake sabrahmake sassamaṅabrēhmaṅiyē pajēya sadevamanussēya attanē vimuttiṅēṅadassanasampannataraṅ aṅṅaṅ samaṅaṅ vē brēhmaṅaṅ vē, yamahaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyaṅ. Yaṅn | nēhaṅ yvēyaṅ dhammo mayē abhisambuddho, tameva dhammaṅ sakkatvē garuṅ katvē upanissēya vihareyyan”ti.

Atha kho brahmē Sahampati Bhagavato cetasē cetoparivitakkamaṅṅēya seyyathēpi nēma balavē puriso samiṅjitaṅ vē bēhaṅ pasēreyya, pasēritaṅ vē bēhaṅ samiṅjeyya, evameva brahmaloke antarahito Bhagavato purato pēturahosi. Atha kho brahmē Sahampati ekaṅsaṅ uttarēsa-gaṅ karitvē yena Bhagavē tenaṅjaliṅ paṅṅemetvē Bhagavantaṅ etadavoca “evametaṅ Bhagavē, evametaṅ Sugata, yepi te bhante ahesuṅ atētamaddhēnaṅ Arahanto Sammēsambuddhē,

tepi Bhagavanto dhammaŰŰeva sakkatvĒ garuÑ katvĒ upanissĒya vihariÑsu. Yepi te bhante bhavissanti anĒgatamaddhĒnaÑ Arahanto SammĒsambuddhĒ, tepi Bhagavanto dhammaŰŰeva sakkatvĒ garuÑ katvĒ upanissĒya viharissanti. BhagavĒpi bhante etarahi ArahaÑ SammĒsambuddho dhammaŰŰeva sakkatvĒ garuÑ katvĒ upanissĒya viharat | ti. Idamavoca brahmĒ Sahampati, idaÑ vatvĒ athĒparaÑ etadavoca—

Ye ca atĒtĒ SambuddhĒ, ye ca BuddhĒ anĒgatĒ.

Yo cetarahi Sambuddho, bah | naÑ¹ sokaÑsano.

Sabbe saddhammagaruno, vihaÑsu² viharanti ca.

TathĒpi viharissanti, esĒ BuddhĒna dhammatĒ.

TasmĒ hi attakĒmena³, mahattamabhika~khatĒ.

Saddhammo garukĒtabbo, saraÑ BuddhĒna sĒsananti.

3. Brahmadevasutta

174. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŰĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana समयena aŰŰatarissĒ brĒhmaŰiyĒ Brahmadevo nĒma putto Bhagavato santike agĒrasmĒ anagĒriyaÑ pabbajito hoti.

Atha kho ĒyasmĒ Brahmadevo eko v | pakaŰŰho appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto nacirasseva yassatthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaÑ pabbajanti, tadanuttaraÑ brahmacariyapariyosĒnaÑ diŰŰheva dhamme sayaÑ abhiŰŰĒ sacchikatvĒ upasampajja vihĒsi, “khĒŰĒ jĒti, vusitaÑ brahmacariyaÑ, kataÑ karaŰĒyaÑ, nĒparaÑ itthattĒyĒ”ti abbhaŰŰĒsi, aŰŰataro ca panĒyasmĒ Brahmadevo arahataÑ ahosi.

Atha kho ĒyasmĒ Brahmadevo pubbaŰhasamayaÑ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiÑ piŰĒĒya pĒvisi, SĒvatthiyaÑ sapadĒnaÑ piŰĒĒya caramĒno yena sakamĒtu nivesanaÑ tenupasa~kami. Tena kho pana समयena Ēyasmato Brahmadevassa mĒtĒ brĒhmaŰĒ brahmuno ĒhutiÑ niccaÑ

1. BahunnaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

2. VihariÑsu (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

3. AtthakĒmena (SĒ, I, Ka)

paggaÓhÈti. Atha kho brahmuno Sahampatissa etadahosi “ayaÑ kho Òyasmato Brahmadevassa mÈtÈ brÈhmaÓÈ brahmuno ÈhutiÑ niccaÑ paggaÓhÈti, yaÑn|nÈhaÑ taÑ upasa~kamtivÈ saÑvejeyyan”ti. Atha kho brahmÈ Sahampati seyyathÈpi nÈma balavÈ puriso samiÒjitaÑ vÈ bÈhaÑ pasÈreyya, pasÈritaÑ vÈ bÈhaÑ samiÒjeyya, evameva brahmaloke antarahito Òyasmato Brahmadevassa mÈtu nivesane pÈtura hosi. Atha kho brahmÈ Sahampati vehÈsaÑ Òhito Òyasmato Brahmadevassa mÈtaraÑ brÈhmaÓiÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

D|re ito brÈhmaÓi brahmaloko,
YassÈhutiÑ paggaÓhÈsi niccaÑ.
NetÈdiso brÈhmaÓi brahmabhakkho,
KiÑ jappasi brahmapathaÑ ajÈnaÑ¹.

Eso hi te brÈhmaÓi Brahmadevo,
Nir|padhiko atidevapatto.
AkiÒcano bhikkhu anaÒÒaposÈ,
Yo te so² piÓÈÈya gharaÑ pavíÒÒho.

Èhuneyyo vedagu bhÈvitatto,
NarÈnaÑ devÈnaÒca dakkhiÓeyyo.
BÈhitvÈ pÈpÈni an|palitto,
GhÈsesanaÑ iriyati sÈtibh|to.

Na tassa pacchÈ na puratthamatthi,
Santo vidh|mo anigho nirÈso.
NikkhattadaÓÈo tasathÈvaresu,
So tyÈhutiÑ bhuÒjatu aggapiÓÈaÑ.

Visenibh|to upasantacitto,
NÈgova danto carati anejo.
Bhikkhu susÈlo suvimuttacitto,
So tyÈhutiÑ bhuÒjatu aggapiÓÈaÑ.

1. AjÈnantÈ (SÈ, I, Ka)

2. Te so (SÈ, I), yo te sa (?)

TasmiĒ pasannĒ avikampamĒnĒ,
 PatiĒhapehi dakkhiĒaĒ dakkhiĒeyye.
 Karohi puĒaĒ sukhamĒyatikaĒ,
 DisvĒ MuniĒ brĒhmaĒi oghatiĒanti.

TasmiĒ pasannĒ avikampamĒnĒ,
 PatiĒhapesi dakkhiĒaĒ dakkhiĒeyye.
 AkĒsi puĒaĒ sukhamĒyatikaĒ,
 DisvĒ muniĒ brĒhmaĒĒ oghatiĒanti.

4. Bakabrahmasutta

175. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiĒĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena Bakassa brahmuno evar |paĒ pĒpakaĒ diĒhigataĒ uppannaĒ hoti “idaĒ niccaĒ idaĒ dhuvaĒ idaĒ sassataĒ idaĒ kevalaĒ idaĒ acavanadhammaĒ, idaĒ hi na jĒyati na jĒyati na mĒyati na cavati na upapajjati, ito ca panaĒaĒ uttari¹ nissaraĒaĒ natthĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ Bakassa brahmuno cetasĒ cetoparivitakkamaĒĒya seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso samiĒjitaĒ vĒ bĒhaĒ pasĒreyya, pasĒritaĒ vĒ bĒhaĒ samiĒjeyya, evameva Jetavane antarahito tasmiĒ brahmaloke pĒturahosi. AddasĒ kho Bako brahmĒ BhagavantaĒ d |ratova ĒgacchantaĒ, disvĒna BhagavantaĒ etadavoca “ehi kho mĒrisa, svĒgataĒ te mĒrisa, cirassaĒ kho mĒrisa imaĒ pariĒyamakĒsi, yadidaĒ idhĒgamanĒya. IdaĒ hi mĒrisa niccaĒ idaĒ dhuvaĒ idaĒ sassataĒ idaĒ kevalaĒ idaĒ acavanadhammaĒ, idaĒ hi na jĒyati na jĒyati na mĒyati na cavati na upapajjati, ito ca panaĒaĒ uttari nissaraĒaĒ natthĒ”ti.

EvaĒ vutte BhagavĒ BakaĒ brahmĒnaĒ etadavoca “avijjĒgato vata bho Bako brahmĒ, avijjĒgato vata bho Bako brahmĒ,

---

1. UttariĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

yatra hi nēma aniccaṅnyeva samēnaṅ 'niccan'ti vakkhati, adhuvaṅnyeva samēnaṅ 'dhuvan'ti vakkhati, asassataṅnyeva samēnaṅ 'sassatan'ti vakkhati, akevalaṅnyeva samēnaṅ 'kevalan'ti vakkhati, cavanadhammaṅnyeva samēnaṅ 'acavanadhamman'ti vakkhati. Yattha ca pana jēyati ca jēyati ca mēyati ca cavati ca upapajjati ca, taḍca tathē vakkhati. Idaṅ hi na jēyati na jēyati na mēyati na cavati na upapajjati, santaḍca panaḍḍaṅ uttari nissaraḍaṅ, natthaḍḍaṅ uttari nissaraḍanti vakkhatē'ti.

Dvēsattati Gotama puḍḍakammē,
 Vasavattino jētijaraṅ atētē.
 Ayamantimē vedag| brahmupapatti,
 Asmēbhijappanti janē anekēti.

Appaṅ hi etaṅ na hi dēghamēyu,
 Yaṅ tvaṅ Baka maḍḍasi dēghamēyuṅ.
 Sataṅ saḥassēnaṅ¹ Nirabbudēnaṅ,
 Œeyuṅ pajēnēmi tavēhaṅ brahmeti.

Anantadassē Bhagavēhamasmi,
 Jētijaraṅ sokamupētivatto.
 Kiṅ me purēḍaṅ vatasēlavattaṅ,
 Œecikkha me taṅ yamahaṅ vijaḍḍēti.

Yaṅ tvaṅ apēyesi bah| manusse,
 Pipēsite ghammani samparete.
 Taṅ te purēḍaṅ vatasēlavattaṅ,
 Suttappabuddhova anussarēmi.

Yaṅ eḍik| lasmiṅ janaṅ gahētaṅ,
 Amocayē gayhakaṅ nēyamēnaṅ.
 Taṅ te purēḍaṅ vatasēlavattaṅ,
 Suttappabuddhova anussarēmi.

---

1. Sahassēna (Syē, Kaṅ)

Ga-gĒya sotasmiĒ gahĒtanĒvaĒ,
 Luddena nĒgena manussakamyĒ.
 Pamocayittha balasĒ pasayha,
 TaĒ te purĒĀaĒ vatasĒlavattaĒ.
 Suttappabuddhova anussarĒmi.

Kappo ca te baddhacaro ahosiĒ,
 SambuddhimantaĒ¹ vatinaĒ amaĀi.
 TaĒ te purĒĀaĒ vatasĒlavattaĒ,
 Suttappabuddhova anussarĒmĒti.

AddhĒ pajĒnĒsi mametamĒyuĒ,
 AĀepi² jĒnĒsi tathĒ hi Buddho.
 TathĒ hi tyĒyaĒ jalitĒnubhĒvo,
 ObhĒsayaĒ tiĀhati brahmalokanti.

5. AĀatarabrahmasutta

176. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena aĀatarassa brahmuno evar|paĒ pĒpakaĒ diĀhigataĒ uppannaĒ hoti “natthi so samaĀo vĒ brĒhmaĀo vĒ, yo idha ĒgaccheyyĒ”ti. Atha kho BhagavĒ tassa brahmuno cetasĒ cetoparivitakkamaĀĒya seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso -pa- tasmiĒ brahmaloke pĒturahosi. Atha kho BhagavĒ tassa brahmuno upari vehĒsaĒ palla-kena nisĒdi tejodhĒtuĒ samĒpajjitvĒ.

Atha kho Ēyasmato MahĒmoggallĒnassa etadahosi “kahaĒ nu kho BhagavĒ etarahi viharatĒ”ti. AddasĒ kho ĒyasmĒ MahĒmoggallĒno³ BhagavantaĒ dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena tassa brahmuno uparivehĒsaĒ palla-kena nisinnaĒ tejodhĒtuĒ samĒpannaĒ, disvĒna seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso samiĀjitaĒ vĒ bĒhaĒ pasĒreyya, pasĒritaĒ vĒ bĒhaĒ samiĀjeyya, evameva Jetavane antarahito tasmiĒ brahmaloke pĒturahosi. Atha kho ĒyasmĒ

1. SambuddhivantaĒ (bah|su)

2. AĀampi (SĒ, I)

3. MahĒmoggallĒno (Ka)

MahĒmoggallĒno puratthimaṅ disaṅ nissĒya¹ tassa brahmuno upari vehĒsaṅ palla-kena nisĒdi tejodhĒtuṅ samĒpajjitvĒ nĒcataraṅ Bhagavato.

Atha kho Ēyasmato MahĒkassapassa etadahosi “kahaṅ nu kho BhagavĒ etarahi viharatĒ”ti. AddasĒ kho ĒyasmĒ MahĒkassapo Bhagavantaṅ dibbena cakkhunĒ -pa- disvĒna seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso -pa- evameva Jetavane antarahito tasmiṅ brahmaloke pĒturahosi. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo dakkhiĒaṅ disaṅ nissĒya tassa brahmuno upari vehĒsaṅ palla-kena nisĒdi tejodhĒtuṅ samĒpajjitvĒ nĒcataraṅ Bhagavato.

Atha kho Ēyasmato MahĒkappinassa etadahosi “kahaṅ nu kho BhagavĒ etarahi viharatĒ”ti. AddasĒ kho ĒyasmĒ MahĒkappino Bhagavantaṅ dibbena cakkhunĒ -pa- tejodhĒtuṅ samĒpannaṅ, disvĒna seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso -pa- evameva Jetavane antarahito tasmiṅ brahmaloke pĒturahosi. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkappino pacchimaṅ disaṅ nissĒya tassa brahmuno upari vehĒsaṅ palla-kena nisĒdi tejodhĒtuṅ samĒpajjitvĒ nĒcataraṅ Bhagavato.

Atha kho Ēyasmato Anuruddhassa etadahosi “kahaṅ nu kho BhagavĒ etarahi viharatĒ”ti. AddasĒ kho ĒyasmĒ Anuruddho -pa- tejodhĒtuṅ samĒpannaṅ, disvĒna seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso -pa- tasmiṅ brahmaloke pĒturahosi. Atha kho ĒyasmĒ Anuruddho uttaraṅ disaṅ nissĒya tassa brahmuno upari vehĒsaṅ palla-kena nisĒdi tejodhĒtuṅ samĒpajjitvĒ nĒcataraṅ Bhagavato.

Atha kho ĒyasmĒ MahĒmoggallĒno ta brahmĒnaṅ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

AjjĒpi te Ēvuso sĒ diĒhi, yĒ te diĒhi pure ahu.

Passasi vĒtivattantaṅ, brahmaloke pabhassaranti.

Na me mĒrisa sĒ diĒhi, yĒ me diĒhi pure ahu.

PassĒmi vĒtivattantaṅ, brahmaloke pabhassaraṅ.

SvĒhaṅ ajja kathaṅ vajjaṅ, ahaṅ niccomhi sassatoti.

---

1. UpanissĒya (SĒ)

Atha kho BhagavĒ taĒ brahmĒnaĒ saĒvejetvĒ seyyathĒpi nĒma balavĒ puriso samiĀjitaĒ vĒ bĒhaĒ pasĒreyya, pasĒritaĒ vĒ bĒhaĒ samiĀjeyya, evameva tasmiĒ brahmaloke antarahito Jetavane pĒturaḥosi. Atha kho so brahmĒ aĀataraĒ brahmapĒrisajjaĒ Ēmantesi “ehi tvaĒ mĒrisa yenĒyasmĒ MahĒmoggallĒno tenupasa-kama, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaĒ MahĒmoggallĒnaĒ evaĒ vadehi ‘atthi nu kho mĒrisa MoggallĒna aĀepi tassa Bhagavato sĒvakĒ evaĒmahiddhikĒ evaĒmahĒnubhĒvĒ seyyathĒpi bhavaĒ MoggallĒno Kassapo Kappino Anuruddho’ti”. “EvaĒ mĒrisĒ”ti kho so brahmapĒrisajjo tassa brahmuno paĀissutvĒ yenĒyasmĒ MahĒmoggallĒno tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaĒ MahĒmoggallĒnaĒ etadavoca “atthi nu kho mĒrisa MoggallĒna aĀepi tassa Bhagavato sĒvakĒ evaĒmahiddhikĒ evaĒmahĒnubhĒvĒ seyyathĒpi bhavaĒ MoggallĒno Kassapo Kappino Anuruddho”ti. Atha kho ĒyasmĒ MahĒmoggallĒno taĒ brahmapĒrisajjaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

TevijjĒ iddhipattĒ ca, cetopariyĒyakovidĒ.

KhĒĀsavĒ arahanto, bah | Buddhassa sĒvakĒti.

Atha kho so brahmapĒrisajjo Ēyasmato MahĒmoggallĒnassa bhĒsitaĒ abhinanditvĒ anumoditvĒ yena so brahmĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ taĒ brahmĒnaĒ etadavoca “ĒyasmĒ mĒrisa MahĒmoggallĒno evamĒha—

“TevijjĒ iddhipattĒ ca, cetopariyĒyakovidĒ.

KhĒĀsavĒ arahanto, bah | Buddhassa sĒvakĒ”ti.

Idamavoca so brahmapĒrisajjo. Attamano ca so brahmĒ tassa brahmapĒrisajjassa bhĒsitaĒ abhinandĒti.

6. Brahmaloḥasutta

177. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena BhagavĒ divĒvihĒragato hoti paĀisallĒno. Atha kho SubrahmĒ ca paccekabrahmĒ

Suddhēvāso ca paccekabrahmē yena Bhagavē tenupasa-kamiṅsu, upasa-kamitvē paccekaṅ dvērabhāṅ¹ upanissēya aḥhaṅsu. Atha kho Subrahmē paccekabrahmē Suddhēvāsaṅ paccekabrahmēnaṅ etadavoca “akēlo kho tēva mērisa Bhagavantaṅ payirupēsituṅ, divēvihēragato Bhagavē paḷisaḷḷeṇo ca, asuko ca brahmaloko iddho ceva phēto ca, brahmē ca tatra pamēdavihēraṅ viharati, ēyēma mērisa yena so brahmaloko tenupasa-kamissēma, upasa-kamitvē taṅ brahmēnaṅ saṅvejeyyēmē”ti. “Evaṅ mērisē”ti kho Suddhēvāso paccekabrahmē Subrahmuno paccekabrahmuno paccassosi.

Atha kho Subrahmē ca paccekabrahmē Suddhēvāso ca paccekabrahmē seyyathēpi nēma balavē puriso -pa- evameva Bhagavato purato antarahitē tasmiṅ brahmaloke pēturaheṣuṅ. Addasē kho so brahmē te brahmēno d|ratova ēgacchante, disvēna te brahmēno etadavoca “handa kuto nu tumhe mērisē ēgacchathē”ti. (Egatē kho mayaṅ mērisa amha tassa Bhagavato santikē Arahato Sammēsambuddhassa, gaccheyyēsi pana tvaṅ mērisa tassa Bhagavato upaḥhēnaṅ Arahato Sammēsambuddhassēti.

Evaṅ vutto² kho so brahmē taṅ vacanaṅ anadhivēsento saḥassakkhattuṅ attēnaṅ abhinimminivē Subrahmēnaṅ paccekabrahmēnaṅ etadavoca “passasi me no tvaṅ mērisa evar|paṅ iddhēnubhēvan”ti. Passēmi kho tyēhaṅ mērisa evar|paṅ iddhēnubhēvanti. So khvēhaṅ mērisa evaṅmahiddhiko evaṅmahēnubhēvo kassa aḥḥassa samaḥḥassa vē brēhmaḥḥassa vē upaḥhēnaṅ gamissēmēti.

Atha kho Subrahmē paccekabrahmē dvisahassakkhattuṅ attēnaṅ abhinimminivē taṅ brahmēnaṅ etadavoca “passasi me no tvaṅ mērisa evar|paṅ iddhēnubhēvan”ti. Passēmi kho tyēhaṅ mērisa evar|paṅ iddhēnubhēvanti. Tayē ca kho mērisa mayē ca sveva Bhagavē mahiddhikataro ceva mahēnubhēvataro ca, gaccheyyēsi tvaṅ mērisa tassa Bhagavato upaḥhēnaṅ Arahato Sammēsambuddhassēti. Atha kho so brahmē Subrahmēnaṅ paccekabrahmēnaṅ gēthēya ajjhabhēsi—

1. Paccekadvērabhāṅ (I, Ka)

2. Evaṅ vutte (Sē, Syē, Kaṅ)

“Tayo supaÓÓÈ caturo ca haÑsÈ,
ByagghñisÈ paÒcasatÈ ca jhÈyino.
TayidaÑ vimÈnaÑ jalate ca¹ brahme,
ObhÈsayaÑ uttarassaÑ disÈyan”ti.

KiÒcÈpi te taÑ jalate vimÈnaÑ,
ObhÈsayaÑ uttarassaÑ disÈyaÑ.
R|pe raÓaÑ disvÈ sadÈ pavedhitaÑ,
TasmÈ na r|pe ramatÈ sumedhoti.

Atha kho SubrahmÈ ca paccekabrahmÈ SuddhÈvÈso ca paccekabrahmÈ taÑ brahmÈnaÑ saÑvejetvÈ tatthevantaradhÈyiÑsu. AgamÈsi ca kho so brahmÈ aparena samayena Bhagavato upaÓhÈnaÑ Arahato SammÈsambuddhassÈti.

7. KokÈlikasutta

178. SÈvatthinidÈnaÑ. Tena kho pana samayena BhagavÈ divÈvihÈragato hoti paÓisallÈno. Atha kho SubrahmÈ ca paccekabrahmÈ SuddhÈvÈso ca paccekabrahmÈ yena BhagavÈ tenupasa~kamiÑsu, upasa~kamitvÈ paccekaÑ dvÈrabÈhaÑ nissÈya aÓhaÑsu. Atha kho SubrahmÈ paccekabrahmÈ KokÈlikaÑ bhikkhuÑ Èrabha Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“AppameyyaÑ paminanto, kodha vidvÈ vikappaye.
AppameyyaÑ pamÈyinaÑ, nivutaÑ taÑ maÓe puthujjanan”ti.

8. Katamodakatissasutta

179. SÈvatthinidÈnaÑ. Tena kho pana samayena BhagavÈ divÈvihÈragato hoti paÓisallÈno. Atha kho SubrahmÈ ca paccekabrahmÈ SuddhÈvÈso ca paccekabrahmÈ yena BhagavÈ tenupasa~kamiÑsu, upasa~kamitvÈ paccekaÑ dvÈrabÈhaÑ nissÈya aÓhaÑsu. Atha kho SuddhÈvÈso paccekabrahmÈ KatamodakatissakaÑ² bhikkhuÑ Èrabha Bhagavato santike imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

1. Jalateva (I, Ka)

2. KatamorakatissakaÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ)

“Appameyyaṅ paminanto, kodha vidvÈ vikappaye.
Appameyyaṅ pamÈyinaṅ, nivutaṅ taṅ maḶe akissavan”ti.

9. Tur | brahmasutta

180. SÈvatthinidÈnaṅ. Tena kho pana samayena KokÈliko bhikkhu ÈbÈdhiko hoti dukkhito bÈhagilÈno. Atha kho Tur |¹ paccekabrahmÈ abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaḶo kevalakappaṅ Jetavanaṅ obhÈsetvÈ yena KokÈliko bhikkhu tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ vehÈsaṅ òhito KokÈlikaṅ bhikkhuṅ etadavoca “pasÈdehi KokÈlika SÈriputtamoggallÈnesu cittaṅ, pesalÈ SÈriputtamoggallÈnÈ”ti. Kosi tvaṅ Èvusoti. Ahaṅ Tur | paccekabrahmÈti. Nanu tvaṅ Èvuso BhagavatÈ anÈgÈmÈ byÈkato, atha kiḶcarahi idhÈgato, passa yÈvaḶca te idaṅ aparaddhanti.

Purisassa hi jÈtassa, kuḶhÈrÈ² jÈyate mukhe.
YÈya chindati attÈnaṅ, bÈlo dubbhÈsitaṅ bhaḶaṅ.

Yo nindiyaṅ pasaṅsati,
Taṅ vÈ nindati yo pasaṅsiyo.
VicinÈti mukhena so kaliṅ,
KalinÈ tena sukhaṅ na vindati.

Appamattako ayaṅ kali,
Yo akkhesu dhanaparÈjayo.
SabbassÈpi sahÈpi attanÈ,
Ayameva mahantataro kali.
Yo Sugatesu manaṅ padosaye.

Sataṅ sahaṅsanaṅ NirabbudÈnaṅ,
Chattiṅsati paḶca ca AbbudÈni.
YamariyagarahÈ³ nirayaṅ upeti,
VÈcaṅ manaḶca paḶidhÈya pÈpakanti.

1. Tudu (SÈ, SyÈ, Kaṅ, I)

2. KudhÈrÈ (SyÈ, Kaṅ, Ka)

3. Yamariye garahÈ (SyÈ, Kaṅ), yamariyaṅ garahaṅ (Ka)

10. KokĒlikasutta

181. SĒvatthinidĒnaÑ. Atha kho KokĒliko bhikkhu yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinno kho KokĒliko bhikkhu BhagavantaÑ etadavoca “pĒpicchĒ bhante SĒriputtamoggallĒnĒ, pĒpikĒnaÑ icchĒnaÑ vasaÑ gatĒ”ti. EvaÑ vutte BhagavĒ KokĒlikaÑ bhikkhuÑ etadavoca “mĒ hevaÑ KokĒlika avaca, mĒ hevaÑ KokĒlika avaca, pasĒdehi KokĒlika SĒriputtamoggallĒnesu cittaÑ, pesalĒ SĒriputtamoggallĒnĒ”ti. Dutiyampi kho KokĒliko bhikkhu BhagavantaÑ etadavoca “kiĒcĒpi me bhante BhagavĒ saddhĒyiko paccayiko, atha kho pĒpicchĒva bhante SĒriputtamoggallĒnĒ, pĒpikĒnaÑ icchĒnaÑ vasaÑ gatĒ”ti. Dutiyampi kho BhagavĒ KokĒlikaÑ bhikkhuÑ etadavoca “mĒ hevaÑ KokĒlika avaca, mĒ hevaÑ KokĒlika avaca, pasĒdehi KokĒlika SĒriputtamoggallĒnesu cittaÑ, pesalĒ SĒriputtamoggallĒnĒ”ti. Tatiyampi kho KokĒliko bhikkhu BhagavantaÑ etadavoca “kiĒcĒpi -pa- icchĒnaÑ vasaÑ gatĒ”ti. Tatiyampi kho BhagavĒ KokĒlikaÑ bhikkhuÑ etadavoca “mĒ hevaÑ -pa- pesalĒ SĒriputtamoggallĒnĒ”ti.

Atha kho KokĒliko bhikkhu uĒhĒyĒsanĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ padakkhiĒaÑ katvĒ pakkĒmi. Acirapakkantassa ca KokĒlikassa bhikkhuno sĒsapamattĒhi pĒĀakĒhi¹ sabbo kĒyo phuĒo ahosi, sĒsapamattiyo hutvĒ muggamattiyo ahesuÑ, muggamattiyo hutvĒ kalĒyamattiyo ahesuÑ, kalĒyamattiyo hutvĒ kolaĒhimattiyo ahesuÑ, kolaĒhimattiyo hutvĒ kolamattiyo ahesuÑ, kolamattiyo hutvĒ Ēmalakamattiyo ahesuÑ, Ēmalakamattiyo hutvĒ beluvasalĒĒukamattiyo ahesuÑ, beluvasalĒĒukamattiyo hutvĒ billamattiyo ahesuÑ, billamattiyo hutvĒ pabhijjiÑsu, pubbaĒca lohitaĒca pagghariÑsu. Atha kho KokĒliko bhikkhu teneva ĒbĒdhena kĒlamakĒsi, kĒla-kato ca KokĒliko bhikkhu PadumaÑ nirayaÑ upapajji SĒriputtamoggallĒnesu cittaÑ ĒghĒtetvĒ.

---

1. PiĀakĒhi (SĒ, I)

Atha kho brahmĒ Sahampati abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌo kevalakappaṅ Jetavanaṅ obhĒsetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantaṅ abhivĒdetvĒ ekamantaṅ aŌŌhĒsi, ekamantaṅ ōhito kho brahmĒ Sahampati Bhagavantaṅ etadavoca “kokĒliko bhante bhikkhu kĒla-kato, kĒla-kato ca bhante KokĒliko bhikkhu Padumaṅ nirayaṅ upapanno SĒriputtamoggallĒnesu cittaṅ ĒghĒtetvĒ”ti. Idamavoca brahmĒ Sahampati, idaṅ vatvĒ Bhagavantaṅ abhivĒdetvĒ padakkhiŌaṅ katvĒ tatthevantaradhĒyĒti.

Atha kho BhagavĒ tassĒ rattiyĒ accayena bhikkh | Ēmantesi “imaṅ bhikkhave rattiṅ brahmĒ Sahampati abhikkantĒya rattiyĒ abhikkantavaŌŌo kevalakappaṅ Jetavanaṅ obhĒsetvĒ yenĒhaṅ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ maṅ abhivĒdetvĒ ekamantaṅ aŌŌhĒsi, ekamantaṅ ōhito kho bhikkhave brahmĒ Sahampati maṅ etadavoca ‘KokĒliko bhante bhikkhu kĒla-kato, kĒla-kato ca bhante KokĒliko bhikkhu Padumaṅ nirayaṅ upapanno SĒriputtamoggallĒnesu cittaṅ ĒghĒtetvĒ’ti. Idamavoca bhikkhave brahmĒ Sahampati, idaṅ vatvĒ maṅ abhivĒdetvĒ padakkhiŌaṅ katvĒ tatthevantaradhĒyĒti.”

Evaṅ vutte aŌŌataro bhikkhu Bhagavantaṅ etadavoca “kĒvadĒghaṅ nu kho bhante Padume niraye ĒyuppamĒŌan”ti. DĒghaṅ kho bhikkhu Padume niraye ĒyuppamĒŌaṅ, taṅ na sukaraṅ sa-khĒtuṅ— ettakĒni vassĒni iti vĒ, ettakĒni vassasatĒni iti vĒ, ettakĒni vassasahassĒni iti vĒ, ettakĒni vassasatasahassĒni iti vĒti. SakkĒ pana bhante upamaṅ kĒtunti. “SakkĒ bhikkh |”ti BhagavĒ avoca—

SeyyathĒpi bhikkhu vĒsatikhĒriko Kosalako tilavĒho, tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaṅ tilaṅ uddhareyya, khippataraṅ kho so bhikkhu vĒsatikhĒriko Kosalako tilavĒho iminĒ upakkamena parikkhayaṅ pariyĒdĒnaṅ gaccheyya, na tveva eko Abbudo nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati AbbudĒ nirayĒ, evameko Nirabbudanirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati NirabbudĒ nirayĒ, evameko Ababo nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati AbabĒ nirayĒ,

evameko AĀaĀo nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati AĀaĀĒ nirayĒ, evameko Ahaho nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati AhahĒ nirayĒ, evameko Kumudo nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati KumudĒ nirayĒ, evameko Sogandhiko nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati SogandhikĒ nirayĒ, evameko Uppalanirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati UppalĒ nirayĒ, evameko PuĀĒariko nirayo. SeyyathĒpi bhikkhu vĒsati PuĀĒarikĒ nirayĒ, evameko Padumo nirayo. Padume pana bhikkhu niraye KokĒliko bhikkhu upapanno SĒriputtamoggaliĒnesu cittaÑ ĒghĒtetvĒti. Idamavoca BhagavĒ, idaÑ vatvĒna Sugato athĒparaÑ etadavoca SatthĒ—

“Purisassa hi jĒtassa,
 KuĀhĒrĒ jĒyate mukhe.
 YĒya chindati attĒnaÑ,
 BĒlo dubbhĒsitaÑ bhaĀaÑ.
 Yo nindiyaÑ pasaÑsati,
 TaÑ vĒ nindati yo pasaÑsiyo.
 VicinĒti mukhena so kaliÑ,
 KalinĒ tena sukhaÑ na vindati.
 Appamattako ayaÑ kali,
 Yo akkhesu dhanaparĒjayo.
 SabbassĒpi sahĒpi attanĒ,
 Ayameva mahantataro kali.
 Yo Sugatesu manaÑ padosaye.
 SataÑ sahaĒsanaÑ NirabbudĒnaÑ,
 ChattiÑsati paĀca ca AbbudĒni.
 YamariyagarahĒ nirayaÑ upeti,
 VĒcaÑ manaĀca paĀidhĒya pĒpakan”ti.

PaĀhamo vaggo.

Tassuddhānaṃ

Āyācanaṃ Gēravo Brahmadevo,
Bako ca brahmē aparē ca diṃhi.
Pamēdakokēlikatissako ca,
Turj ca brahmē aparo ca Kokēlikoti.

---

2. Dutiyavagga

1. Sana-kumhārasutta

182. Evaṃ me sutaṃ— ekaṃ samayaṃ Bhagavē Rējagahe viharati Sappinṭṭre. Atha kho brahmē Sana-kumhāro abhikkantēya rattiyē abhikkantavaṃṃ kevalakappaṃ Sappinṭṭraṃ obhēsetvē yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Bhagavantaṃ abhivēdetvē ekamantaṃ aṃhēsi, ekamantaṃ ōhito kho brahmē Sana-kumhāro Bhagavato santike imaṃ gēthaṃ abhēsi—

“Khattiyo seṃho janetasmiṃ, ye gottapaṃsērino.
Vijjēcaraṃasampanno, so seṃho devamēnuse”ti.

Idamavoca brahmē Sana-kumhāro, samanuddo Satthē ahoṣi. Atha kho brahmē Sana-kumhāro “samanuddo me Satthē”ti Bhagavantaṃ abhivēdetvē padakkhiṃṃ katvē tatthevantaradhēyēti.

2. Devadattasutta

183. Evaṃ me sutaṃ— ekaṃ samayaṃ Bhagavē Rējagahe viharati Gijjhakjē pabbate acirapakkante Devadatte. Atha kho brahmē Sahampati abhikkantēya rattiyē abhikkantavaṃṃ kevalakappaṃ Gijjhakjēṃ pabbataṃ obhēsetvē yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Bhagavantaṃ abhivēdetvē ekamantaṃ aṃhēsi, ekamantaṃ ōhito kho brahmē Sahampati Devadattaṃ ērabha Bhagavato santike imaṃ gēthaṃ abhēsi—

“PhalaÑ ve kadaliÑ hanti, phalaÑ veÅuÑ phalaÑ naÅaÑ.
SakkÈro kÈpurisaÑ hanti, gabbho assatariÑ yathÈ”ti.

3. Andhakavindasutta

184. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ MÈgadhesu viharati Andhakavinde. Tena kho pana samayena BhagavÈ rattandhakÈratimisÈyaÑ abbhokÈse nisinno hoti, devo ca ekamekaÑ phusÈyati. Atha kho brahmÈ Sahampati abhikkantÈya rattiyÈ abhikkantavaÓÓo kevalakappaÑ AndhakavindaÑ obhÈsetvÈ yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ aÓhÈsi, ekamantaÑ Óhito kho brahmÈ Sahampati Bhagavato santike imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“Sevetha pantÈni senÈsanÈni,
Careyya saÑyojanavippamokkhÈ.
Sace ratiÑ nÈdhigaccheyya tattha,
SaÑghe vase rakkhitatto satmÈ.

KulÈkulaÑ piÓÈikÈya caranto,
Indriyagutto nipako satimÈ.
Sevetha pantÈni senÈsanÈni,
BhayÈ pamutto abhaye vimutto.

Yattha bheravÈ sarfsapÈ¹,
Vijju saÓcarati thanayati devo.
AndhakÈratimisÈya rattiyÈ,
Nisfdi tattha bhikkhu vigatalomahaÑso.

IdaÑ hi jÈtu me diÓhaÑ, na yidaÑ itihÈtihaÑ.
EkasmiÑ brahmacariyasmiÑ, sahassaÑ maccuHèyinaÑ.

Bhiyyo² paÓcasatÈ sekkhÈ, dasÈ ca dasadhÈ dasa.
Sabbe sotasamÈpannÈ, atiracchÈnagÈmino.

1. SiriÑsapÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

2. Bhfyo (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

Athēyañ¹ itarē pajē, puṭṭabhēgēti me mano.
Sa-khētūñ nopi sakkomi, musēvēdassa ottapan²ti.

4. Aruṭavāṭṭasutta

185. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati -pa-. Tatra kho Bhagavē bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuñ. Bhagavē etadavoca—

Bh| tapubbañ bhikkhave rējē ahosi Aruṭavē nēma. Raṭṭo kho pana bhikkhave Aruṭavato Aruṭavāṭṭē nēma rējadhēnē ahosi. Aruṭavatiñ kho pana bhikkhave rējadhēniñ³ Sikhē Bhagavē Arahañ Sammēśambuddho upanissēya vihēsi. Sikhissa kho pana bhikkhave Bhagavato Arahato Sammēśambuddhassa Abhibh| sambhavañ nēma sēvakayugañ ahosi aggañ bhaddayugañ. Atha kho bhikkhave Sikhē Bhagavē Arahañ Sammēśambuddho Abhibhuñ bhikkhuñ Ēmantesi “Ēyēma brēhmaṭṭa yena aṭṭataro brahmaloko tenupasa-kamissēma yēva bhattassa kēlo bhavissat⁴ti. “Evañ bhante”ti kho bhikkhave Abhibh| bhikkhu Sikhissa Bhagavato Arahato Sammēśambuddhassa paccassosi. Atha kho bhikkhave Sikhē Bhagavē Arahañ Sammēśambuddho Abhibh| ca bhikkhu seyyathēpi nēma balavē puriso samiṭṭajitañ vē bēhañ pasēreyya, pasēritañ vē bēhañ samiṭṭejyā, evameva Aruṭavatiyē rējadhēniyē antarahitē tasmiñ brahmaloke pēturahesuñ.

Atha kho bhikkhave Sikhē Bhagavē Arahañ Sammēśambuddho Abhibhuñ bhikkhuñ Ēmantesi “paṭibhētū brēhmaṭṭa tañ brahmuno ca brahmapariśēya ca brahmapērisajjēnaṭṭa dhammē kathē”ti. “Evañ bhante”ti kho bhikkhave Abhibh| bhikkhu Sikhissa Bhagavato Arahato Sammēśambuddhassa paṭissutvē brahmēnaṭṭa brahmapariśaṭṭa brahmapērisajje ca dhammiyē kathēya sandassesī samēdapesi samuttejesī sampahañsesī. Tatra sudañ bhikkhave brahmē ca brahmapariśē ca brahmapērisajjē ca ujjhēyanti khiyyanti⁴ vipēcenti “acchariyañ

---

1. Atthēyañ-itipi Dē 2 (176) piṭṭhe.   2. Ottapeti (Sē, Syē, Kañ, I), ottappeti (Ka)
3. Aruṭavatiyañ kho pana bhikkhave rējadhēniyañ (I, Ka)
4. Khēyanti (Sē, Syē, Kañ, I)

vata bho, abbhutaŅ vata bho, kathaŅ hi nĒma Satthari sammukhĒbh | te sĒvako dhammaŅ desessatĒ”ti.

Atha kho bhikkhave SikhĒ BhagavĒ ArahaŅ SammĒsambuddho AbhibhuŅ bhikkhuŅ Ēmantesi “ujjhĒyanti kho te brĒhmaĀa brahmĒ ca brahmaparisĒ ca brahmapĒrisajjĒ ca ‘acchariyaŅ vata bho, abbhutaŅ vata bho, kathaŅ hi nĒma Satthari sammukhĒbh | te sĒvako dhammaŅ desessatĒ”ti. Tena hi tvaŅ brĒhmaĀa bhiiyoso mattĒya brahmĒnaĀca brahmaparisāĀca brahmapĒrisajje ca saŅvejehĒ”ti. “EvaŅ bhante”ti kho bhikkhave Abhibh | bhikkhu Sikhissa Bhagavato Arahato SammĒ-sambuddhassa paĀissutvĒ dissamĒnenapi kĒyena dhammaŅ desesi, adissamĒnenapi kĒyena dhammaŅ desesi, dissamĒnenapi heĀhimena upaĒĒhakĒyena adissamĒnena uparimena upaĒĒhakĒyena dhammaŅ desesi, dissamĒnenapi uparimena upaĒĒhakĒyena adissamĒnena heĀhimena upaĒĒhakĒyena dhammaŅ desesi. Tatra sudaŅ bhikkhave brahmĒ ca brahmaparisĒ ca brahmapĒrisajjĒ ca acchariyabbhutacittajĒtĒ ahesuŅ “acchariyaŅ vata bho, abbhutaŅ vata bho samaĀassa mahiddhikatĒ mahĒnubhĒvatĒ”ti.

Atha kho Abhibh | bhikkhu SikhiŅ BhagavantaŅ ArahantaŅ SammĒsambuddhaŅ etadavoca “abhijĒnĒmi khvĒhaŅ bhante bhikkhusaŅghassa majjhe evar | piŅ vĒcaŅ bhĒsitĒ ‘pahomi khvĒhaŅ Ēvuso brahmaloke ōhito sahasilokadhĒtuŅ¹ sarena viĀĀĒepetun’ti”. Etassa brĒhmaĀa kĒlo, etassa brĒhmaĀa kĒlo, yaŅ tvaŅ brĒhmaĀa brahmaloke ōhito sahasilokadhĒtuŅ sarena viĀĀĒepyyĒstĒti. “EvaŅ bhante”ti kho bhikkhave Abhibh | bhikkhu Sikhissa Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa paĀissutvĒ brahmaloke ōhito imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“Ērambhatha² nikkamatha³, yuĀjatha BuddhasĒsane.
DhunĒtha maccuno senaŅ, naĒĒgĒraŅva kuĀjaro.

Yo imasmiŅ dhammavinaye, appamatto vihassati.
PahĒya jĒtisaŅsĒraŅ, dukkhassantaŅ karissatĒ”ti.

1. SahassĀlokadhĒtuŅ (SĒ, SyĒ, KaŅ, I)

2. Ērabbhatha (sabbattha)

3. Nikkhamatha (SĒ, I)

Atha kho bhikkhave Sikhē ca Bhagavē Arahañ Sammēsbuddho Abhibh| ca bhikkhu brahmēnaŋca brahmaparisaŋca brahmapērisajje ca sañvejetvē seyyathēpi nēma -pa- tasmiñ brahmaloke antarahitē Aruŋavatiyē rējadhēniyē pēturaheṣuñ. Atha kho bhikkhave Sikhē Bhagavē Arahañ Sammēsbuddho bhikkh| ēmantesi “assuttha no tumhe bhikkhave Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassē”ti. Assumha kho mayañ bhante Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassēti. Yathē kathañ pana tumhe bhikkhave assuttha Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassēti. Evañ kho mayañ bhante assumha Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassa—

“Ārambhatha nikkamatha, yuŋjatha Buddhasēsane.

Dhunētha maccuno senañ, naġēgērañva kuŋjaro.

Yo imasmiñ dhammavinaye, appamatto vihassati.

Pahēya jētisañsērañ, dukkhassantañ karissatf”ti.

Evañ kho mayañ bhante assumha Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassēti. Sēdhu sēdhu bhikkhave, sēdhu kho tumhe bhikkhave assuttha Abhibhussa bhikkhuno brahmaloke ōhitassa gēthēyo bhēsamēnassēti.

Idamavoca Bhagavē. Attamanē te bhikkh| Bhagavato bhēsitañ abhinanduntī.

5. Parinibbēnasutta

186. Ekañ samayañ Bhagavē Kusinērēyañ viharati Upavattane Mallēnañ sēlavane antarena yamakasēlēnañ parinibbēnasamaye. Atha kho Bhagavē bhikkh| ēmantesi “handa dēni bhikkhave ēmantayēmi vo, vayadhammē sa-khērē, appamēdena sampēdethē”ti. Ayañ Tathēgatassa pacchimē vēcē.

Atha kho BhagavÈ paŀhamaÑ jhÈnaÑ¹ samÈpajji, paŀhamÈ jhÈnÈ² vuŀŀhahitvÈ dutiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, dutiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ tatiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, tatiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ catutthaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, catutthÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ ÈkÈsÈnaŀcÈyatanaÑ samÈpajji, ÈkÈsÈnaŀcÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ viŀŀÈŀaŀcÈyatanaÑ samÈpajji, viŀŀÈŀaŀcÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ ÈkiŀcaŀŀÈyatanaÑ samÈpajji, ÈkiŀcaŀŀÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ nevasaŀŀÈnÈsaŀŀÈyatanaÑ samÈpajji, nevasaŀŀÈnÈsaŀŀÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ saŀŀÈvedayitanirodhaÑ samÈpajji.

SaŀŀÈvedayitanirodhÈ vuŀŀhahitvÈ nevasaŀŀÈnÈsaŀŀÈyatanaÑ samÈpajji, nevasaŀŀÈnÈsaŀŀÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ ÈkiŀcaŀŀÈyatanaÑ samÈpajji, ÈkiŀcaŀŀÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ viŀŀÈŀaŀcÈyatanaÑ samÈpajji, viŀŀÈŀaŀcÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ ÈkÈsÈnaŀcÈyatanaÑ samÈpajji, ÈkÈsÈnaŀcÈyatanÈ vuŀŀhahitvÈ catutthaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, catutthÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ tatiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, tatiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ dutiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, dutiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ paŀhamaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, paŀhamÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ dutiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, dutiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ tatiyaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, tatiyÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ catutthaÑ jhÈnaÑ samÈpajji, catutthÈ jhÈnÈ vuŀŀhahitvÈ samanantaraÑ BhagavÈ parinibbÈyi, parinibbute Bhagavati saha parinibbÈnÈ brahmÈ Sahampati imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“Sabbeva nikkhipissanti, bh | tÈ loke samussayaÑ.

Yattha etÈdiso SatthÈ, loke appaŀipuggalo.

TathÈgato balappatto, Sambuddho parinibbuto”ti.

Parinibbute Bhagavati saha parinibbÈnÈ Sakko DevÈnamindo imaÑ gÈthaÑ abhÈsi—

“AniccÈ vata sa~khÈrÈ, uppÈdavayadhammino.

UppajjitvÈ nirujjhanti, tesaÑ v | pasamo sukho”ti.

1. PaŀhamajjhÈnaÑ (SyÈ, KaÑ) evaÑ dutiyaÑ jhÈnaÑ iccÈdÈsupi.

2. PaŀhamajjhÈnÈ (SyÈ, KaÑ) evaÑ dutiyÈ jhÈnÈ iccÈdÈsupi.

Parinibbute Bhagavati saha parinibbheṇe Ēyasmē Œnando imaṅ gēthaṅ
abhēsi—

“Tadēsi yaṅ bhiṅsanakaṅ, tadēsi lomahaṅsanaṅ.
Sabbēkēraṅ | pete, Sambuddhe parinibbute”ti.

Parinibbute Bhagavati saha parinibbheṇe Ēyasmē Anuruddho imē
gēthēyo abhēsi—

“Nēhu assēsapassēso, ōhitacittassa tēdino.
Anejo santimēraṅbha, cakkhumē parinibbuto¹.
Asallēnena cittena, vedanaṅ ajjhavēsayi.
Pajjotasseva nibbēnaṅ, vimokkho cetaso ah | ”ti.

Dutiyo vaggo.

Tassuddēnaṅ

Brahmēsanaṅ Devadatto, Andhakavindo Aruōavatē.
Parinibbēnena ca desitaṅ, idaṅ brahmapaōcakanti.

Brahmasaṅguttaraṅ samattaṅ².

-
1. Yaṅ kēlamakarē Muni (Mahēparinibbēnasutte)
  2. Ito paraṅ Maramma-pothakesu evampi dissati—
Brahmēyēcanaṅ agēravaōca, Brahmadevo Bako ca brahmē.
Aōōataro ca brahmē Kokēlikaōca, tissakaōca tur | ca.
Brahmē Kokēlikabhikkhu, Sana-kumērena Devadattaṅ.
Andhakavindaṅ Aruōavati, parinibbēnena pannarasēti.

7. BrEhmaÓasaÑyutta

1. Arahantavagga

1. DhanaÒjÈnÈsutta

187. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Veļuvane KalandakanivÈpe. Tena kho pana samayena aÒatarassa BhÈradvÈjagottassa brEhmaÓassa DhanaÒjÈnÈ¹ nÈma brEhmaÓÈ abhippasannÈ hoti Buddhè ca dhamme ca saÑghe ca. Atha kho DhanaÒjÈnÈ brEhmaÓÈ BhÈradvÈjagottassa brEhmaÓassa bhattaÑ upasaÑharantÈ upakkhalitvÈ tikkhattuÑ udÈnaÑ udÈnesi—

“Namo tassa Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa.
Namo tassa Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa.
Namo tassa Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassÈ”ti.

EvaÑ vutte BhÈradvÈjagotto brEhmaÓo DhanaÒjÈniÑ brEhmaÓiÑ etadavoca “evamevaÑ panÈyaÑ vasalÈ yasmiÑ vÈ tasmiÑ vÈ tassa muÓÉakassa samaÓassa vaÓÓaÑ bhÈsati, idÈni tyÈhaÑ vasali tassa Satthuno vÈdaÑ ÈropessÈmÈ”ti. Na khvÈhaÑ taÑ brEhmaÓa passÈmi sadevake loke samÈrake sabrahmake sassamaÓabrEhmaÓiyÈ pajÈya sadevamanussÈya, yo tassa Bhagavato vÈdaÑ Èropeyya Arahato SammÈsambuddhassa. Api ca tvaÑ brEhmaÓa gaccha, gantvÈ vijÈnissasÈti².

Atha kho BhÈradvÈjagotto brEhmaÓo kupito anattamano yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavatÈ saddhiÑ sammodi, sammodanÈyaÑ kathaÑ sÈraÓÈyaÑ vÈtisÈretvÈ ekamantaÑ nisÈdi, ekamantaÑ nisinno kho BhÈradvÈjagotto brEhmaÓo BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“KiÑsu chetvÈ sukhaÑ seti, kiÑsu chetvÈ na socati.
Kissassu ekadhammassa, vadhaÑ rocesi GotamÈ”ti.

---

1. DhÈnaÒjÈnÈ (I, SÈ-Òha)

2. GantvÈpi jÈnissasÈti (SyÈ, KaÑ)

KodhaŅ chetvĒ sukhaŅ seti, kodhaŅ chetvĒ na socati.
 Kodhassa visam|lassa, madhuraggassa brĒhmaŌa.
 VadhaŅ ariyĒ pasaŅsanti, taŅ hi chetvĒ na socatĕti.

EvaŅ vutte BhĒradvĒjagotto brĒhmaŌo BhagavantaŅ etadavoca
 “abhikkantaŅ bho Gotama, abhikkantaŅ bho Gotama, seyyathĒpi bho
 Gotama nikkujjitaŅ vĒ ukkujjeyya, paŅicchannaŅ vĒ vivareyya, m|Ņhassa
 vĒ maggaŅ Ēcikkheyya, andhakĒre vĒ telapajjotaŅ dhĒreyya ‘cakkhumanto
 r|pĒni dakkhantĕ’ti. EvamevaŅ bhotĒ Gotamena anekapariyĒyena dhammo
 pakĒsito, esĒhaŅ bhante BhagavantaŅ GotamaŅ saraŌaŅ gacchĒmi
 dhammaŌca bhikkhusaŅghaŌca, labheyĒhaŅ bhoto Gotamassa santike
 pabbajjaŅ, labheyĒaŅ upasampadan”ti.

Alattha kho BhĒradvĒjagotto brĒhmaŌo Bhagavato santike pabbajjaŅ,
 alattha upasampadaŅ. Acir|pasampanno kho panĒyasmĒ BhĒradvĒjo eko
 v|pakaŅho appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto nacirasseva yassatthĒya
 kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaŅ pabbajanti, tadanuttaraŅ
 brahmacariyapariyosĒnaŅ diŅheva dhamme sayaŅ abhiŅŅ sacchikatvĒ
 upasampajja vihĒsi, “khĒŅ jĒti, vusitaŅ brahmacariyaŅ, kataŅ karaŅyaŅ,
 nĒparaŅ itthattĒyĒ”ti abbhaŅŅsi. AŅataro ca panĒyasmĒ BhĒradvĒjo
 arahataŅ ahosĕti.

2. Akkosasutta

188. EkaŅ samayaŅ BhagavĒ RĒjagahe viharati VeŅuvane
 KalandakanivĒpe. Assosi kho AkkosakabhĒradvĒjo brĒhmaŌo
 “bhĒradvĒjagotto kira brĒhmaŌo samaŌassa Gotamassa santike agĒrasmĒ
 anagĒriyaŅ pabbajito”ti, kupito anattamano yena BhagavĒ tenupasa~kami,
 upasa~kamitvĒ BhagavantaŅ asabbhĒhi pharusĒhi vĒĒhi akkosati
 paribhĒsati.

EvaŅ vutte BhagavĒ AkkosakabhĒradvĒjaŅ brĒhmaŌaŅ etadavoca
 “taŅ kiŅ maŅŅasi brĒhmaŌa, api nu kho te Ēgacchanti mittĒmaccĒ
 ŅĒtisĒlohitĒ atithiyo¹”ti. AppekadĒ me bho Gotama Ēgacchanti

---

1. Atithayo (?)

mittÈmaccÈ ÒÈtisÈlohitÈ ati thiyoti. TaÑ kiÑ maÒÒasi brÈhmaÓa, api nu tesaÑ anuppadesi khÈdanfyaÑ vÈ bhojanfyaÑ vÈ sÈyanfyaÑ vÈti. AppekadÈ nesÈhaÑ bho Gotama anuppademi khÈdanfyaÑ vÈ bhojanfyaÑ vÈ sÈyanfyaÑ vÈti. Sace kho pana te brÈhmaÓa nappaìiggaÓhanti, kassa taÑ hotfti. Sace te bho Gotama nappaìiggaÓhanti, amhÈkameva taÑ hotfti. Evameva kho brÈhmaÓa yaÑ tvaÑ amhe anakkosante akkosasi, arosente rosesi, abhaÓÉante bhaÓÉasi, taÑ te mayaÑ nappaìiggaÓhÈma, tavevetaÑ brÈhmaÓa hoti, tavevetaÑ brÈhmaÓa hoti.

Yo kho brÈhmaÓa akkosantaÑ paccakkosati, rosentañ paìiroseti, bhaÓÉantaÑ paìibhaÓÉati, ayaÑ vuccati brÈhmaÓa sambhuÓjati vftiharatfti. Te mayaÑ tayÈ neva sambhuÓjÈma na vftiharÈma. TavevetaÑ brÈhmaÓa hoti, tavevetaÑ brÈhmaÓa hotfti. BhavantaÑ kho GotamaÑ sarÈjikÈ parisÈ evañ jÈnÈti “ArahaÑ samaÓo Gotamo”ti, atha ca pana bhavaÑ Gotamo kujjhatfti.

Akkodhassa kuto kodho, dantassa samajfvino.

SammadaÒÒÈ vimuttassa, upasantassa tÈdino.

Tasseva tena pÈpiyo, yo kuddhaÑ paìikujjhati.

KuddhaÑ appaìikujjhanto, sa~gÈmaÑ jeti dujjayaÑ.

UbhinnamatthaÑ carati, attano ca parassa ca.

ParaÑ sa~kupitaÑ ÒatvÈ, yo sato upasammati.

UbhinnaÑ tikicchantÈnaÑ, attano ca parassa ca.

JanÈ maÒÒanti bÈloti, ye dhammassa akovidÈti.

EvaÑ vutte AkkosakabhÈradvÈjo brÈhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca “abhikkantaÑ bho Gotama -pa- esÈhaÑ bhavantaÑ GotamaÑ saraÓaÑ gacchÈmi dhammaÓca bhikkhusaÑghaÓca, labheyvÈhaÑ bhante bhoto Gotamassa santike pabbajjaÑ, labheyvaÑ upasampadan”ti.

Alattha kho AkkosakabhÈradvÈjo brÈhmaÓo Bhagavato santike pabbajjaÑ, alattha upasampadaÑ. Acir | pasampanno kho panÈyasmÈ AkkosakabhÈradvÈjo eko v | pakaÓho appamatto ÈtÈpÈ pahitatto

viharanto nacirasseva yassatthēya kulaputtē sammadeva agērasmē
 anagēriyaŊ pabbajanti, tadanuttaraŊ brahmacariyapariyosēnaŊ diŋheva
 dhamme sayaŊ abhiŋgē sacchikatvē upasampajja vihēsi, “khēŋ jēti,
 vusitaŊ brahmacariyaŊ, kataŊ karaŋyaŊ, nēparaŊ itthattēyē”ti
 abbhaŋgēsi. Aŋataro ca panēyasmē Bhēradvējo arahataŊ ahosēti.

3. Asurindakasutta

189. EkaŊ samayaŊ Bhagavē Rējagahe viharati Veŋuvane
 Kalandakanivēpe. Assosi kho Asurindakabhēradvējo br̥h̥maŋ
 “bhēradvējagotto br̥h̥maŋ kira samaŋssa Gotamassa santike agērasmē
 anagēriyaŊ pabbajito”ti kupito anattamano yena Bhagavē tenupasa-kami,
 upasa-kamitvē BhagavantaŊ asabbhēhi pharusēhi vēcēhi akkosati
 paribhēsati. EvaŊ vutte Bhagavē tuŋhē aho. Atha kho
 Asurindakabhēradvējo br̥h̥maŋ BhagavantaŊ etadavoca “jitosi samaŋ,
 jihosi samaŋ”ti.

JayaŊ ve maŋgati bēlo, vēcēya pharusaŊ bhaŋaŊ.

Jayaŋcevassa taŊ hoti, yē titikkhē vijēnato.

Tasseva tena pēpiyo, yo kuddhaŊ paŋikujjhati.

KuddhaŊ appaŋikujjhanto, sa-gēmaŊ jeti dujjayaŊ.

Ubhinnaŋ matthaŊ carati, attano ca parassa ca.

ParaŊ sa-kupitaŊ ŋatvē, yo sato upasammati.

UbhinnaŊ ticchantaŊ, attano ca parassa ca.

Janē maŋgati bēloti, ye dhammassa akovidēti.

EvaŊ vutte Asurindakabhēradvējo br̥h̥maŋ BhagavantaŊ etadavoca
 abhikkantaŊ bho Gotama -pa- abbhaŋgēsi. Aŋataro ca panēyasmē
 Bhēradvējo arahataŊ ahosēti.

4. Bila-gikasutta

190. EkaĤ samayaĤ BhagavĚ RĚjagahe viharati VeĤuvane KalandakanivĚpe. Assosi kho Bila-gikabhĚradvĚjo brĚhmaĦo “bhĚradvĚjagotto kira brĚhmaĦo samaĦassa Gotamassa santike agĚrasmĚ anagĚriyaĤ pabbajito”ti kupito anattamano yena BhagavĚ tenupasa-kami, upasa-kamitvĚ tuĦhĚbh | to ekamantaĤ aĦhĚsi. Atha kho BhagavĚ Bila-gikassa BhĚradvĚjassa brĚhmaĦassa cetasĚ cetoparivitakkamaĦĦĚya Bila-gikaĤ BhĚradvĚjaĤ brĚhmaĦaĤ gĚthĚya ajjhabhĚsi—

“Yo appaduĦhassa narassa dussati,
Suddhassa posassa ana-gaĦassa.
Tameva bĚlaĤ pacceti pĚpaĤ,
Sukhumo rajo paĦivĚtaĤva khitto”ti.

EvaĤ vutte Bila-gikabhĚradvĚjo brĚhmaĦo BhagavantaĤ etadavoca abhikkantaĤ bho Gotama -pa- abbhaĦĦĚsi. AĦĦataro ca panĚyasmĚ BhĚradvĚjo arahataĤ ahosĤti.

5. AhiĤsakasutta

191. SĚvatthinidĚnaĤ. Atha kho AhiĤsakabhĚradvĚjo brĚhmaĦo yena BhagavĚ tenupasa-kami, upasa-kamitvĚ BhagavatĚ saddhiĤ sammodi, sammodanĚyaĤ kathaĤ sĚraĦĚyaĤ vĤtisĚretvĚ ekamantaĤ nisĤdi, ekamantaĤ nisinno kho AhiĤsakabhĚradvĚjo brĚhmaĦo BhagavantaĤ etadavoca “ahiĤsakĚhaĤ bho Gotama, AhiĤsakĚhaĤ bho GotamĚ”ti.

YathĚ nĚmaĤ tathĚ cassa, siyĚ kho tvaĤ AhiĤsako.
Yo ca kĚyena vĚcĚya, manasĚ ca na hiĤsati.
Sa ve AhiĤsako hoti, yo paraĤ na vihiĤsatĤti.

EvaĤ vutte AhiĤsakabhĚradvĚjo brĚhmaĦo BhagavantaĤ etadavoca abhikkantaĤ bho Gotama -pa- abbhaĦĦĚsi. AĦĦataro ca panĚyasmĚ AhiĤsakabhĚradvĚjo arahataĤ ahosĤti.

6. JaŌĒsutta

192. SĒvatthinidĒnaŅ. Atha kho JaŌĒbhĒradvĒjo brĒhmaŌo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavatĒ saddhiŅ sammodi, sammodanĒyaŅ kathaŅ sĒraŌĒyaŅ vĒtisĒretvĒ ekamantaŅ nisĒdi, ekamantaŅ nisinno kho JaŌĒbhĒradvĒjo brĒhmaŌo BhagavantaŅ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“AntojaŌĒ bahijaŌĒ, jaŌĒya jaŌitĒ pajĒ.

TaŅ taŅ Gotama pucchĒmi, ko imaŅ vijaŌaye jaŌan”ti.

SĒle patiŌŌhĒya naro sapaŌŌo, cittaŅ paŌŌaŌca bhĒvayaŅ.

ĀtĒpĒ nipako bhikkhu, so imaŅ vijaŌaye jaŌaŅ.

YesanĒ rĒgo ca doso ca, avijjĒ ca virĒjitĒ.

KhĒŌĒsavĒ arahanto, tesaŅ vijaŌitĒ jaŌĒ.

Yattha nĒmaŌca r | paŌca, asesaŅ uparujjhati.

PaŌighaŅ r | pasaŌŌĒ ca, etthesĒ chijjate jaŌĒti.

EvaŅ vutte JaŌĒbhĒradvĒjo BhagavantaŅ etadavoca abhikkantaŅ bho Gotama -pa-. AŌŌataro ca panĒyasmĒ BhĒradvĒjo arahataŅ ahosĒti.

7. Suddhikasutta

193. SĒvatthinidĒnaŅ. Atha kho SuddhikabhĒradvĒjo brĒhmaŌo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavatĒ saddhiŅ sammodi, sammodanĒyaŅ kathaŅ sĒraŌĒyaŅ vĒtisĒretvĒ ekamantaŅ nisĒdi, ekamantaŅ nisinno kho SuddhikabhĒradvĒjo brĒhmaŌo Bhagavato santike imaŅ gĒthaŅ ajjhabhĒsi—

“Na brĒhmaŌo¹ sujjhati koci, loke sĒlavĒpi tapokaraŅ.

VijjĒcaraŌasampanno, so sujjhati na aŌŌĒ itarĒ pajĒ”ti.

Bahumpi palapaŅ jappaŅ, na jaccĒ hoti brĒhmaŌo.

Antokasambu saŅkiliŌŌho, kuhanaŅ upanissito.

---

1. NĒbrĒhmaŌo (?)

Khattiyo brĒhmaŌo vesso, suddo caŌĒĒlapukkuso.
 ĀraddhavĒriyo pahitatto, niccaĒ daĀhparakkamo.
 Pappoti paramaĒ suddhiĒ, evaĒ jĒnĒhi brĒhmaŌĒti.

EvaĒ vutte SuddhikabhĒradvĒjo brĒhmaŌo BhagavantaĒ etadavoca
 abhikkantaĒ bho Gotama -pa-. AŌŌataro ca panĒyasmĒ BhĒradvĒjo
 arahataĒ ahoŒti.

8. Aggikasutta

194. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati VeĀuvane
 KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena AggikabhĒradvĒjassa
 brĒhmaŌassa SappinĒ pĒyaso sannihito hoti “aggiĒ juhissĒmi, aggihuttaĒ
 paricarissĒmĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ pubbaŌhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya
 RĒjagahaĒ piŌĒĒya pĒvisi. RĒjagahe sapaĒenaĒ piŌĒĒya caramĒno yena
 AggikabhĒradvĒjassa brĒhmaŌassa nivesanaĒ tenupasa~kami,
 upasa~kamtivĒ ekamantaĒ aŌŌhĒsi. AddasĒ kho AggikabhĒradvĒjo
 brĒhmaŌo BhagavantaĒ piŌĒĒya ōhitaĒ, disvĒna BhagavantaĒ gĒthĒya
 ajjhabhĒsi—

“TĒhi vijjĒhi sampanno, jĒtimĒ sutavĒ bah |.
 VijjĒcaraŌasampanno, SomaĒ bhuŌjeyya pĒyasan”ti.
 Bahumpi palapaĒ jappaĒ, na jaccĒ hoti brĒhmaŌo.
 Antokasambu saĒkiliŌŌho, kuhanĒparivĒrito.
 PubbenivĒsaĒ yo vedĒ, saggĒpĒyaŌca passati.
 Atho jĒtikkhayaĒ patto, abhiŌŌĒvosito Muni.
 EtĒhi tĒhi vijjĒhi, tevijjo hoti brĒhmaŌo.
 VijjĒcaraŌasampanno, somaĒ bhuŌjeyya pĒyasanti.

BhuŌjatu bhavaĒ Gotamo, brĒhmaŌo bhavanti.

GĒthĒbhigĒtaŅ me abhojaneyyaŅ,
 SampassataŅ br̥h̥maŪa nesa dhammo.
 GĒthĒbhigĒtaŅ panudanti BuddhĒ,
 Dhamme sati br̥h̥maŪa vuttiresĒ.
 AŪŪena ca kevalinaŅ mahesiŅ,
 KhĒŪĒsavaŅ kukkuccav | pasantaŅ.
 Annena pĒnena upaŪŪhahassu,
 KhettaŅ hi taŅ puŪŪapekkhassa hotĒti.

EvaŅ vutte AggikabhĒradvĒjo br̥h̥maŪo BhagavantaŅ etadavoca
 abhikkantaŅ bho Gotama -pa-. AŪŪataro ca panĒyasmĒ AggikabhĒradvĒjo
 arahataŅ ahosĒti.

9. Sundarikasutta

195. EkaŅ samayaŅ BhagavĒ Kosalesu viharati SundarikĒya nadiyĒ
 tĒre. Tena kho pana samayena SundarikabhĒradvĒjo br̥h̥maŪo SundarikĒya
 nadiyĒ tĒre aggiŅ juhati aggihuttaŅ paricarati. Atha kho
 SundarikabhĒradvĒjo br̥h̥maŪo aggiŅ juhitvĒ aggihuttaŅ paricaritvĒ
 uŪŪhĒyĒsanĒ samantĒ catuddisĒ anuvilokesi “ko nu kho imaŅ habyasesaŅ
 bhuŪjeyyĒ”ti. AddasĒ kho SundarikabhĒradvĒjo br̥h̥maŪo BhagavantaŅ
 aŪŪatarasmiŅ rukkham | le sasĒsaŅ pĒrutaŅ nisinnaŅ, disvĒna vĒmena
 hatthena habyasesaŅ gahetvĒ dakkhiŪena hatthena kamaŪĒaluŅ gahetvĒ
 yena BhagavĒ tenupasa-kami. Atha kho BhagavĒ SundarikabhĒradvĒjassa
 br̥h̥maŪassa padasaddena sĒsaŅ vivari. Atha kho SundarikabhĒradvĒjo
 br̥h̥maŪo “muŪĒo ayaŅ bhavaŅ, muŪĒako ayaŅ bhavan”ti tatova puna
 nivattitukĒmo ahosi. Atha kho SundarikabhĒradvĒjassa br̥h̥maŪassa
 etadahosi “muŪĒĒpi hi idhekacce br̥h̥maŪĒ bhavanti, yaŅn | nĒhaŅ taŅ
 upasa-kamitvĒ jĒtiŅ puccheyyan”ti.

Atha kho SundarikabhĒradvĒjo br̥h̥maŪo yena BhagavĒ tenupasa-kami,
 upasa-kamitvĒ BhagavantaŅ etadavoca “kiŅ jacco bhavan”ti.

MÈ jÈtiÑ puccha caraÓaÓca puccha,
 KaÓhÈ have jÈyati jÈtavedo.
 NÈcÈkulÈnopi Muni dhitimÈ,
 CÈjÈnÈyo hoti hirÈnisedho.

Saccena danto damasÈ upeto,
 Vedantag | vusitabrahmacariyo.
 YaÓÓopanÈto tamupavhayetha,
 KÈlena so juhati dakkhiÓeyyeti.

AddhÈ suyiÓÓhaÑ suhutaÑ mama yidaÑ,
 YaÑ tÈdisañ vedagumaddasÈmi.
 TumhÈdisÈnaÑ hi adassanena,
 AÓÓo jano bhuÓjati habyasesanti.

BhuÓjatu bhavaÑ Gotamo, brÈhmaÓo bhavanti.

GÈthÈbhigÈtaÑ me abhojaneyyaÑ,
 SampassataÑ brÈhmaÓa nesa dhammo.
 GÈthÈbhigÈtaÑ panudanti BuddhÈ,
 Dhamme sati brÈhmaÓa vuttiresÈ.

AÓÓena ca kevalinaÑ mahesiÑ,
 KhÈÓÈsavaÑ kukkucav | pasantaÑ.
 Annena pÈnena upaÓÓhahassu,
 KhettaÑ hi taÑ puÓÓapekkhassa hotÈti.

Atha kassa cÈhaÑ bho Gotama imaÑ habyasesaÑ dammÈti. Na khvÈhaÑ brÈhmaÓa passÈmi sadevake loke samÈrake sabrahmake sassamaÓabrÈhmaÓiyÈ pajÈya sadevamanussÈya, yasseso habyaseso bhutto sammÈ pariÓÈmaÑ gaccheyya, aÓÓatra brÈhmaÓa TathÈgatassa vÈ TathÈgatasÈvakassa vÈ. Tena hi tvaÑ brÈhmaÓa taÑ habyasesaÑ appaharite vÈ chaÓÓehi appÈÓake vÈ uduke opilÈpehÈti.

Atha kho SundarikabhÈradvÈjo brÈhmaÓo taÑ habyasesaÑ appÈÓake uduke opilÈpesi. Atha kho so habyaseso uduke pakkhitto

cicciÓEyati ciÓiciÓEyati sandh|pEyati sampadh|pEyati. SeyyathEpi nEma phElo¹ divasaÑsantatto² udake pakkhitto cicciÓEyati ciÓiciÓEyati sandh|pEyati sampadh|pEyati, evameva so habyaseso udake pakkhitto cicciÓEyati ciÓiciÓEyati sandh|pEyati sampadh|pEyati.

Atha kho SundarikabhEradvEjo brEhmaÓo saÑviggio lomahaÓÓhajEto yena BhagavE tenupasa-kami, upasa-kamitvE ekamantaÑ aÓÓhEsi, ekamantaÑ ÓhitaÑ kho SundarikabhEradvEjaÑ brEhmaÓaÑ BhagavE gEthEhi ajjhabhEsi—

“MÈ brEhmaÓa dÈru samÈdahÈno,
SuddhiÑ amaÓÓi bahiddhÈ hi etaÑ.
Na hi tena suddhiÑ kusalÈ vadanti,
Yo bÈhirena parisuddhimicche.

HitvÈ ahaÑ brEhmaÓa dÈrudEhaÑ,
AjhattamevujjalayE³ jotiÑ.
NiccagginÈ niccasamÈhitatto,
ArahaÑ ahaÑ brahmacariyaÑ carÈmi.

MÈno hi te brEhmaÓa khEribhÈro,
Kodho dhumo bhasmani mosavajjaÑ.
JivhÈ sujÈ hadayaÑ jotiÓhÈnaÑ,
AttÈ sudanto purisassa joti.

Dhammo rahado brEhmaÓa sElatittho,
AnEvílo sabbhi sataÑ pasattho.
Yattha have vedaguno sinÈtÈ,
AnallagattEva⁴ taranti pÈraÑ.

SaccaÑ dhammo saÑyamo brahmacariyaÑ,
Majjhe sitÈ brEhmaÓa brahmapatti.
Sa tujjubh|tesu namo karohi,
TamahaÑ naraÑ dhammasÈrEti br|mE”ti.

---

1. Loho (Ka)

2. Divasasantatto (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

3. Ajhattameva jalayE³ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

4. AnallnagattEva (SÈ, I, Ka)

EvaĒ vutte SundarikabhĒradvĒjo brĒhmaŌo BhagavantaĒ etadavoca abhikkantaĒ bho Gotama -pa-. AŌŌataro ca panĒyasmĒ BhĒradvĒjo arahataĒ ahoŒti.

10. BahudĒtarasutta

196. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ Kosalesu viharati aŌŌatarasmiĒ vanasaŌĒe. Tena kho pana samayena aŌŌatarassa BhĒradvĒjagottassa brĒhmaŌassa catuddasa balĒbaddĒ naŌŌhĒ honti. Atha kho BhĒradvĒjagotto brĒhmaŌo te balĒbadde gavesanto yena so vanasaŌĒo tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ addasa BhagavantaĒ tasmiĒ vanasaŌĒe nisinnaĒ palla-kaĒ ĒbhujitvĒ ujuĒ kĒyaĒ paŌidhĒya parimukhaĒ satiĒ upaŌŌhapetvĒ, disvĒna yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavato santike imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“Na hi n|nimassa¹ samaŌassa, balĒbaddĒ catuddasa.
AjjasaŌŌhiĒ na dissanti, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, tilĒkhattasmi pĒpakĒ.
EkapaŌŌĒ dupaŌŌĒ² ca, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, tucchakoŌŌhasmi m|sikĒ.
UssoaĒhikĒya naccanti, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, santhĒro sattamĒsiko.
UppĒŌakehi saŌchanno, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, vidhavĒ satta dhĒtaro.
EkaputtĒ duputtĒ³ ca, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, pi-galĒ tilakĒhatĒ.
SottaĒ pĒdena bodheti, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ.

Na hi n|nimassa samaŌassa, pacc|samhi iŌĒyikĒ.
Detha dethĒti codenti, tenĒyaĒ samaŌo sukhĒ”ti.

1. Nahan|nimassa (SĒ, SyĒ, KaĒ)

2. DvipaŌŌĒ (SĒ, I)

3. DviputtĒ (SĒ, I)

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, balEbaddÈ catuddasa.
AjjasaÓhiÑ na dissanti, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, tilÈkhattasmi pÈpakÈ.
EkapaÓÓÈ dupaÓÓÈ ca, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, tucchakoÓhasmi m|sikÈ.
UssaÓhikÈya naccanti, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, santhÈro sattamÈsiko.
UppÈÓakehi saÓchanno, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, vidhavÈ satta dhÈtaro.
EkaputtÈ duputtÈ ca, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, pi~galÈ tilakÈhatÈ.
SottaÑ pÈdena bodheti, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈ.

Na hi mayhaÑ brEhmaÓa, pacc|samhi iÓÈyikÈ.
Detha dethÈti codenti, tenEhaÑ brEhmaÓÈ sukhÈti.

EvaÑ vutte BhÈradvÈjagotto brEhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca
“abhikkantaÑ bho Gotama, abhikkantaÑ bho Gotama, seyyathÈpi bho
Gotama nikkujjitaÑ vÈ ukkujjeyya, paÓicchannaÑ vÈ vivareyya, m|Óhassa
vÈ maggaÑ Ècikkheyya, andhakÈre vÈ telapajjotaÑ dhÈreyya ‘cakkhumanto
r|pÈni dakkantÈ’ti. Evameva bhotÈ Gotamena anekapariyÈyena dhammo
pakÈsito, esEhaÑ bhavantaÑ GotamaÑ saraÓaÑ gacchÈmi dhammaÓca
bhikkhusaÑghaÓca, labheyEhaÑ bhoto Gotamassa santike pabbajjaÑ,
labheyyaÑ upasampadan”ti.

Alattha kho BhÈradvÈjagotto brEhmaÓo Bhagavato santike pabbajjaÑ,
alattha upasampadaÑ. Acir|pasampanno panÈyasmÈ BhÈradvÈjo eko
v|pakaÓho appamatto ÈtÈpÈ pahitatto viharanto nacirasseva, yassatthÈya
kulaputtÈ sammadeva agÈrasmÈ anagÈriyaÑ pabbajanti, tadanuttaraÑ
brahmacariyapariyosÈnaÑ diÓheva dhamme sayaÑ abhiÓÓÈ sacchikatvÈ
upasampajja vihÈsi, “khÈÓÈ jÈti, vusitaÑ brahmacariyaÑ, kataÑ karaÓeyaÑ,

nĒparaĒ itthattĒyĒ”ti abbha00Ēsi. A00ataro ca panĒyasmĒ BhĒradvĒjo arahataĒ ahoŒti.

Arahantavaggo paĻhamo.

TassuddĒnaĒ

Dhana0jĒnĒ ca AkkosaĒ, AsurindaĒ Bila-gikaĒ.
AhiĒsakaĒ ja0Ē ceva, SuddhikaĒ ceva AggikĒ.
SundarikaĒ BahudhĒtarena ca te dasĒti.

2. UpĒsakavagga

1. KasibhĒradvĒjasutta

197. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ Magadhesu viharati Dakkhi0ĒgirismiĒ EkanĒĒyaĒ brĒhma0agĒme. Tena kho pana samayena KasibhĒradvĒjassa¹ brĒhma0assa pa0camattĒni na-galasatĒni payuttĒni honti vappakĒle. Atha kho BhagavĒ pubba0hasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya yena KasibhĒradvĒjassa brĒhma0assa kammanto tenupasa-kami.

Tena kho pana samayena KasibhĒradvĒjassa brĒhma0assa parivesanĒ vattati. Atha kho BhagavĒ yena parivesanĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ekamantaĒ a00hĒsi. AddasĒ kho KasibhĒradvĒjo brĒhma0o BhagavantaĒ pi0ĒĒya 0hitaĒ disvĒ BhagavantaĒ etadavoca “ahaĒ kho sama0a kasĒmi ca vapĒmi ca, kasitvĒ ca vapitvĒ ca bhu0jĒmi, tvampi sama0a kasassu ca vapassu ca, kasitvĒ ca vapitvĒ ca bhu0jass|”ti. Ahampi kho brĒhma0a kasĒmi ca vapĒmi ca, kasitvĒ ca vapitvĒ ca bhu0jĒmĒti. Na kho mayaĒ passĒma bhoto Gotamassa yugaĒ vĒ na-galaĒ vĒ phĒlaĒ vĒ pĒcanaĒ vĒ balĒbadde vĒ, atha ca pana bhavaĒ Gotamo evamĒha “ahampi kho brĒhma0a kasĒmi ca vapĒmi ca, kasitvĒ ca vapitvĒ ca

---

1. KasikabhĒradvĒjassa (Ka)

bhuÒjEmÉ”ti. Atha kho KasibhÈradvÈjo brEhmaÓo BhagavantaÑ gÈthÈya
ajjhabhÈsi—

“Kassako pañijÈnÈsi, na ca passÈmi te kasiÑ.
Kassako pucchito br | hi, kathaÑ jÈnemu taÑ kasiñ”ti.
SaddÈ bEjaÑ tapo vuÓhi, paÒÒÈ me yugana-galaÑ.
HirÉ ÈsÈ mano yottaÑ, sati me phÈlapÈcanaÑ.
KÈyagutto vacÉgutto, ÈhÈre udare yato.
SaccaÑ karomi niddÈnaÑ, soraccaÑ me pamocanaÑ.
VfriyaÑ me dhuradhorayhaÑ, yogakkhemÈdhivÈhanaÑ.
Gacchati anivattantaÑ, yattha gantvÈ na socati.
EvamesÈ kasÉ kaÓhÈ, sÈ hoti amatapphalÈ.
EtaÑ kasiÑ kasitvÈna, sabbadukkhÈ pamuccatÉti.

BhuÒjatu bhavaÑ Gotamo kassako bhavaÑ, yaÑ hi bhavaÑ Gotamo
amatapphalampi kasiÑ kasatÉti¹.

GÈthÈbhigÉtaÑ me abhojaneyyaÑ,
sampassataÑ brEhmaÓa nesa dhammo.
GÈthÈbhigÉtaÑ panudanti BuddhÈ,
dhamme sati brEhmaÓa vuttiresÈ.
AÒÒena ca kevalinaÑ mahesiÑ,
khÉÓÈsavaÑ kukkuccav | pasantaÑ.
Annena pÈnena upaÓhahassu,
khettaÑ hi taÑ puÓÓapekkhassa hotÉti.

EvaÑ vutte KasibhÈradvÈjo brEhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca
“abhikkantaÑ bho Gotama -pa- ajjatagge pÈÓupetaÑ saraÓaÑ gatan”ti.

2. Udayasutta

198. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho BhagavÈ pubbaÓhasamayaÑ nivÈsetvÈ
pattacÉvaramÈdÈya yena Udayassa brEhmaÓassa nivesanaÑ tenupasa-kami.

---

1. BhÈsatÉti (Ka)

Atha kho Udayo brĒhmaŌo Bhagavato pattaÑ odanena p|resi. Dutiyampi kho BhagavĒ pubbaŌhasamayaÑ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya yena Udayassa brĒhmaŌassa nivesanaÑ tenupasa-kami -pa-. Tatiyampi kho Udayo brĒhmaŌo Bhagavato pattaÑ odanena p|retvĒ BhagavantaÑ etadavoca “pakaŌŌhakoyaÑ samaŌo Gotamo punappunaÑ ĒgacchatĒ”ti.

PunappunaÑ ceva vapanti bĒjaÑ,
 PunappunaÑ vassati devarĒjĒ.
 PunappunaÑ khettaÑ kasanti kassakĒ,
 PunappunaÑ dhaŌŌamupeti raŌŌhaÑ.

PunappunaÑ yĒcakĒ yĒcayanti, punappunaÑ dĒnapatĒ dadanti.
 PunappunaÑ dĒnapatĒ daditvĒ, punappunaÑ saggamupenti ōhĒnaÑ.

PunappunaÑ khĒranikĒ duhanti, punappunaÑ vaccho upeti mĒtaraÑ.
 PunappunaÑ kilamati phandati ca, punappunaÑ gabbhamupeti mando.

PunappunaÑ jĒyati mĒyati ca, punappunaÑ SivathikaÑ¹ haranti.
 MaggaŌca laddhĒ apunabbhavĒya, na punappunaÑ jĒyati bh|ripaŌŌoti².

EvaÑ vutte Udayo brĒhmaŌo BhagavantaÑ etadavoca “abhikkantaÑ bho Gotama -pa- upĒsakaÑ maÑ bhavaÑ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒŌupetaÑ saraŌaÑ gatan”ti.

3. Devahitasutta

199. SĒvatthinidĒnaÑ. Tena kho pana samayena BhagavĒ vĒtehĒbĒdhiko hoti. ĒyasmĒ ca UpavĒŌo Bhagavato upaŌŌhĒko hoti. Atha kho BhagavĒ ĒyasmantaÑ UpavĒŌaÑ Ēmantesi “i~gha me tvaÑ UpavĒŌa uŌhodakaÑ jĒnĒhĒ”ti. “EvaÑ bhante”ti kho ĒyasmĒ UpavĒŌo Bhagavato paŌissutvĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya yena Devahitassa brĒhmaŌassa nivesanaÑ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ tuŌhĒbh|to ekamantaÑ aŌŌhĒsi. AddasĒ kho Devahito brĒhmaŌo ĒyasmantaÑ UpavĒŌaÑ tuŌhĒbh|taÑ ekamantaÑ ōhitaÑ, disvĒna ĒyasmantaÑ UpavĒŌaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

1. SĒvathikaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)

2. PunappunaÑ jĒyati bh|ripaŌŌoti (SyĒ, KaÑ, Ka)

“TuÓhĒbh | to bhavaÑ tiÓhaÑ, muÓÉo sa-ghĒipĒruto.
KiÑ patthayĒno kiÑ esaÑ, kiÑ nu yĒcitumĒgato”ti.

ArahaÑ Sugato loke, vĒtehĒbĒdhiko Muni.
Sace uÓhodakaÑ atthi, Munino dehi brĒhmaÓa.

P | jito p | janeyyĒnaÑ, sakkareyyĒna sakkato.
Apacito apaceyĒnaÑ¹, tassa icchĒmi hĒtaveti.

Atha kho Devahito brĒhmaÓo uÓhodakassa kĒjaÑ purisena gĒhĒpetvĒ
phĒÓitassa ca puÓaÑ Ēyasmato UpavĒÓassa pĒdĒsi. Atha kho ĒyasmĒ
UpavĒÓo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ
uÓhodakena nhĒpetvĒ² uÓhodakena phĒÓitaÑ ĒloletvĒ Bhagavato pĒdĒsi.
Atha kho Bhagavato ĒbĒdho paÓippassambhi.

Atha kho Devahito brĒhmaÓo yena BhagavĒ tenupasa-kami,
upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiÑ sammodi, sammodanĒyaÑ kathaÑ
sĒraÓĒyaÑ vĒtisĒretvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinno kho Devahito
brĒhmaÓo BhagavantaÑ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Kattha dajjĒ deyyadhammaÑ, kattha dinnaÑ mahapphalaÑ.
KathaÑ hi yajamĒnassa, kathaÑ ijjhati dakkhiÓĒ”ti.

PubbenivĒsaÑ yo vedĒ, saggĒpĒyaÓca passati.
Atho jĒtikkhayaÑ patto, abhiÓÓĒvositto Muni.

Ettha dajjĒ deyyadhammaÑ, ettha dinnaÑ mahapphalaÑ.
EvaÑ hi yajamĒnassa, evaÑ ijjhati dakkhiÓĒti.

EvaÑ vutte Devahito brĒhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca “abhikkantaÑ
bho Gotama -pa- upĒsakaÑ maÑ bhavaÑ Gotamo dhĒretu ajjatagge
pĒÓupetaÑ saraÓaÑ gatan”ti.

1. ApacineyyĒnaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ) ®fkĒ oloketabbĒ.

2. NahĒpetvĒ (SĒ, I)

4. MahÈsÈlasutta

200. SÈvatthinidÈnaÑ. Atha kho aòòataro brÈhmaòamahÈsÈlo I|kho I|khapÈvuraóo¹ yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtivÈ BhagavatÈ saddhiÑ sammodi, sammodanÿyaÑ kathaÑ sÈraóÿyaÑ vÈtisÈretvÈ ekamantaÑ nisÿdi, ekamantaÑ nisinnaÑ kho taÑ brÈhmaòamahÈsÈlaÑ BhagavÈ etadavoca “kinnu tvaÑ brÈhmaóa I|kho I|khapÈvuraóo”ti. Idha me bho Gotama cattÈro puttÈ te maÑ dÈrehi saÑpuccha gharÈ nikkhÈmentÿti. Tena hi tvaÑ brÈhmaóa imÈ gÈthÈyo pariyÈpuóitvÈ sabhÈyaÑ mahÈjanakÈye sannipatite puttesu ca sannisennesu bhÈsassu—

“Yehi jÈtehi nandissaÑ, yesaòca bhavamicchisaÑ.

Te maÑ dÈrehi saÑpuccha, sÈva vÈrenti s|karaÑ.

AsantÈ kira maÑ jammÈ, tÈta tÈtÈti bhÈsare.

RakkhasÈ puttar|pena, te jahanti vayogataÑ.

Assova jióo nibbhogo, khÈdanÈ apanÿyati.

BÈlakÈnaÑ pitÈ Thero, parÈgÈresu bhikkhati.

DaóÉova kira me seyyo, yaóce puttÈ anassavÈ.

CaóÉampi goóañ vÈreti, atho caóÉampi kukkuraÑ.

AndhakÈre pure hoti, gambhÈre gÈdhamedhati.

DaóÉassa ÈnubhÈvena, khalitvÈ patitióhatÿti.

Atha kho so brÈhmaòamahÈsÈlo Bhagavato santike imÈ gÈthÈyo pariyÈpuóitvÈ sabhÈyaÑ mahÈjanakÈye sannipatite puttesu ca sannisennesu abhÈsi—

“Yehi jÈtehi nandissaÑ, yesaòca bhavamicchisaÑ.

Te maÑ dÈrehi saÑpuccha, sÈva vÈrenti s|karaÑ.

AsantÈ kira maÑ jammÈ, tÈta tÈtÈti bhÈsare.

RakkhasÈ puttar|pena, te jahanti vayogataÑ.

---

1. L|khapÈpuraóo (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

Assova jiĀo nibbhogo, khĒdanĒ apanĀyati.

BĒlakĒnaĀ pitĒ thero, parĒgĒresu bhikkhati.

DaĀĒova kira me seyyo, yaĀce puttĒ anassavĒ.

CaĀĒampi goĀaĀ vĒreti, atho caĀĒampi kukkuraĀ.

AndhakĒre pure hoti, gambhĒre gĒdhamedhati.

DaĀĒassa ĒnubhĒvena, khalitvĒ patitiĀhatĒ"ti.

Atha kho naĀ brĒhmaĀamahĒsĒlaĀ puttĒ gharaĀ netvĒ nhĒpetvĒ paccekaĀ dussayugena acchĒdesuĀ. Atha kho so brĒhmaĀamahĒsĒlo ekaĀ dussayugaĀ ĒdĒya yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiĀ sammodi, sammodanĀyaĀ kathaĀ sĒraĀĀyaĀ vĒtisĒretvĒ ekamantaĀ nisĒdi, ekamantaĀ nisinno kho brĒhmaĀamahĒsĒlo BhagavantaĀ etadavoca "mayaĀ bho Gotama brĒhmaĀĒ nĒma Ēcariyassa ĒcariyadhanaĀ pariyesĒma, paĀiggaĀhatu me bhavaĀ Gotamo Ēcariyadhanan"ti. PaĀiggahehi BhagavĒ anukampaĀ upĒdĒya. Atha kho so brĒhmaĀamahĒsĒlo BhagavantaĀ etadavoca "abhikkantaĀ bho Gotama -pa- upĒsakaĀ maĀ bhavaĀ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒĀupetaĀ saraĀaĀ gatan"ti.

5. MĒnatthaddhasutta

201. SĒvatthinidĒnaĀ. Tena kho pana samayena MĒnatthaddho nĒma brĒhmaĀo SĒvatthiyaĀ paĀivasati, so neva mĒtaraĀ abhivĒdeti, na pitaraĀ abhivĒdeti, na ĒcariyaĀ abhivĒdeti, na jeĀhabhĒtaraĀ abhivĒdeti. Tena kho pana samayena BhagavĒ mahatiyĒ parisĒya parivuto dhammaĀ deseti. Atha kho MĒnatthaddhassa brĒhmaĀassa etadahosi "ayaĀ kho samaĀo Gotamo mahatiyĒ parisĒya parivuto dhammaĀ deseti, yaĀn | nĒhaĀ yena samaĀo Gotamo tenupasa-kameyyaĀ, sace maĀ samaĀo Gotamo Ēlapissati, ahampi taĀ ĒlapissĒmi. No ce maĀ samaĀo Gotamo Ēlapissati, ahampi nĒlapissĒmĒ"ti. Atha kho MĒnatthaddho brĒhmaĀo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ tuĀhĒbh | to ekamantaĀ aĀhĒsi. Atha kho BhagavĒ taĀ nĒlapi. Atha kho MĒnatthaddho brĒhmaĀo "nĒyaĀ

samaĤo Gotamo kiĤoci jĚnĚtĚ”ti tatova puna nivattitukĚmo ahosi. Atha kho BhagavĚ MĚnatthaddhassa brĚhmaĤassa cetasĚ cetoparivitakkamaĤĤĚya MĚnatthaddhaĤ brĚhmaĤaĤ gĚthĚya ajjhabhĚsi—

“Na mĚnaĤ brĚhmaĤa sĚdhu, atthikassĚdha brĚhmaĤa.
Yena atthena Ěgacchi, tamevamanubr | haye”ti.

Atha kho MĚnatthaddho brĚhmaĤo “cittaĤ me samaĤo Gotamo jĚnĚtĚ”ti tattheva Bhagavato pĚdesu sirasĚ nipatitvĚ Bhagavato pĚdĚni mukhena ca paricumbati pĚĤhi ca parisambĚhati, nĚmaĤca sĚveti “mĚnatthaddhĚhaĤ bho Gotama, MĚnatthaddhĚhaĤ bho GotamĚ”ti. Atha kho sĚ parisĚ abbhutavittajĚtĚ¹ ahosi “acchariyaĤ vata bho abbhutaĤ vata bho, ayaĤ hi MĚnatthaddho brĚhmaĤo neva mĚtaraĤ abhivĚdeti, na pitaraĤ abhivĚdeti, na ĚcariyaĤ abhivĚdeti, na jeĤĤhabhĚtaraĤ abhivĚdeti. Atha ca pana samaĤe Gotame evar | paĤ paramanipaccakĚraĤ karotĚ”ti. Atha kho BhagavĚ MĚnatthaddhaĤ brĚhmaĤaĤ etadavoca “alaĤ brĚhmaĤa uĤĤhehi sake Ěsane nisĚda, yato te mayi cittaĤ pasannan”ti. Atha kho MĚnatthaddho brĚhmaĤo sake Ěsane nisĚditvĚ BhagavantaĤ gĚthĚya ajjhabhĚsi—

“Kesu na mĚnaĤ kayirĚtha, kesu cassa sagĚravo.
Kyassa apacitĚ assu, kyassu sĚdhu sup | jitĚ”ti.

MĚtari pitari cĚpi, atho jeĤĤhamhi bhĚtari.

Ěcariye catutthamhi.

Tesu na mĚnaĤ kayirĚtha,

tesu assa sagĚravo.

Tyassa apacitĚ assu,

tyassu sĚdhu sup | jitĚ.

Arahante sĚtĚbh | te, katakicce anĚsave.

Nihacca mĚnaĤ athaddho, te namasse anuttareti.

---

1. AbbhutacittajĚtĚ (SĚ, SyĚ, KaĤ, I), acchariyabbhutacittajĚtĚ (Ka)

EvaŅ vutte MÈnatthaddho brEhmaŌo BhagavantaŅ etadavoca
 “abhikkantaŅ bho Gotama -pa- upÈsakaŅ maŅ bhavaŅ Gotamo dhÈretu
 ajjatagge pÈŌupetaŅ saraŌaŅ gatan”ti.

6. PaccanÈkasutta

202. SÈvatthinidÈnaŅ. Tena kho pana samayena PaccanÈkasÈto nÈma
 brEhmaŌo SÈvatthiyaŅ paŷivasati. Atha kho PaccanÈkasÈtassa brEhmaŌassa
 etadahosi “yaŅn | nÈhaŅ yena samaŌo Gotamo tenupasa-kameyyaŅ, yaŅ
 yadeva samaŌo Gotamo bhÈsissati, taŅ tadevassÈhaŅ¹ paccanÈkÈssan”ti².
 Tena kho pana samayena BhagavÈ abbhokÈse ca-kamati. Atha kho
 PaccanÈkasÈto brEhmaŌo yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ
 BhagavantaŅ ca-kamantaŅ etadavoca “bhaŌa samaŌadhamman”ti.

Na paccanÈkasÈtena, suvijÈnaŅ subhÈsitaŅ.

UpakkiliŌŌhacittena, sÈrambhabahulena ca.

Yo ca vineyya sÈrambhaŅ, appasÈdaŌca cetaso.

ÈghÈtaŅ paŷinissajja, sa ve³ jaŌŌÈ subhÈsitanti.

EvaŅ vutte PaccanÈkasÈto brEhmaŌo BhagavantaŅ etadavoca
 “abhikkantaŅ bho Gotama, abhikkantaŅ bho Gotama -pa- upÈsakaŅ maŅ
 bhavaŅ Gotamo dhÈretu ajjatagge pÈŌupetaŅ saraŌaŅ gatan”ti.

7. Navakammikasutta

203. EkaŅ samayaŅ BhagavÈ Kosalesu viharati aŌŌatarasmiŅ
 vanasaŌÈe. Tena kho pana samayena NavakammikabhÈradvÈjo brEhmaŌo
 tasmiŅ vanasaŌÈe kammantaŅ kÈrÈpeti. AddasÈ kho
 NavakammikabhÈradvÈjo brEhmaŌo BhagavantaŅ aŌŌaratasmiŅ
 sÈlarukkham | le nisinnaŅ palla~kaŅ ÈbhujitvÈ ujuŅ kÈyaŅ paŷidhÈya
 parimukhaŅ satiŅ upaŌŌhapetvÈ, disvÈnassa etadahosi “ahaŅ kho imasmiŅ
 vanasaŌÈe kammantaŅ kÈrÈpento ramÈmi, ayaŅ samaŌo Gotamo kiŅ
 kÈrÈpento ramatÈ”ti.

1. Tadeva sÈhaŅ (Ka)

2. PaccanÈkassanti (I), paccanÈkasÈtanti (Ka)

3. Sace (SyÈ, KaŅ, Ka)

Atha kho NavakammikabhĚradvĚjo brĚhmaġo yena BhagavĚ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĚ BhagavantaĚ gĚthĚya ajjhabhĚsi—

“Ke nu kammantĚ karġyanti, bhikkhu sĚlavane tava.
Yadekako araġġasmiĚ, ratiĚ vindati Gotamo”ti.

Na me vanasmiĚ karaġġyamatthi,
Ucchinnam | laĚ me vanaĚ vis | kaĚ.
SvĚhaĚ vane nibbanatho visallo,
Eko rame aratiĚ vipphĚyĚti.

EvaĚ vutte NavakammikabhĚradvĚjo brĚhmaġo BhagavantaĚ
etadavoca “abhikkantaĚ bho Gotama -pa- upĚsakaĚ maĚ bhavaĚ Gotamo
dhĚretu ajjatagge pĚġupetaĚ saraġaĚ gatan”ti.

8. KaġġhahĚrasutta

204. EkaĚ samayaĚ BhagavĚ Kosalesu viharati aġġatarasmiĚ
vanasaġĚe. Tena kho pana samayena aġġatarassa BhĚradvĚjagottassa
brĚhmaġassa sambahulĚ antevĚsikĚ kaġġhahĚrakĚ mĚġavakĚ yena vanasaġĚo
tenupasa-kamiĚsu, upasa-kamitvĚ addasaĚsu BhagavantaĚ tasmiĚ
vanasaġĚe nisinnaĚ palla-kaĚ ĚbhujitvĚ ujuĚ kĚyaĚ paġidhĚya
parimukhaĚ satiĚ upaġġhapetvĚ, disvĚna yena BhĚradvĚjagotto brĚhmaġo
tenupasa-kamiĚsu, upasa-kamitvĚ BhĚradvĚjagottaĚ brĚhmaġaĚ
etadavocuĚ “yagghe bhavaĚ jĚneyyĚsi, asukasmiĚ vanasaġĚe samaġo
nisinno palla-kaĚ ĚbhujitvĚ ujuĚ kĚyaĚ paġidhĚya parimukhaĚ satiĚ
upaġġhapetvĚ. Atha kho BhĚradvĚjagotto brĚhmaġo tehi mĚġavakehi
saddhiĚ yena so vanasaġĚo tenupasa-kami. AddasĚ kho BhagavantaĚ
tasmiĚ vanasaġĚe nisinnaĚ palla-kaĚ ĚbhujitvĚ ujuĚ kĚyaĚ paġidhĚya
parimukhaĚ satiĚ upaġġhapetvĚ, disvĚna yena BhagavĚ tenupasa-kami,
upasa-kamitvĚ BhagavantaĚ gĚthĚya ajjhabhĚsi—

“Gambhġrar | pe bahubherave vane,
SuġġaĚ araġġaĚ vijanaĚ vigĚhiya.
AniġjamĚnena šhitena vaggunĚ,
SucĚrur | paĚ vata bhikkhu jhĚyasi.

Na yattha gġtaÑ napi yattha vĒditaÑ,
 Eko araÓe vanavassito Muni.
 Accherar | paÑ paÓibhĒti maÑ idaÑ,
 Yadekako pġtimano vane vase.

MaÓÓĒmahaÑ lokĒdhipatisahabyataÑ,
 Œeka-khamĒno tidivaÑ anuttaraÑ.
 KasmĒ bhavaÑ vijanamaraÓamassito,
 Tapo idha krubbasi brahmapattiyĒ”ti.

YĒ kĒci ka-khĒ abhinandanĒ vĒ,
 AnekadhĒt | su puth | sadĒsitĒ.
 AÓÓĒÓam | lappabhavĒ pajappitĒ,
 SabbĒ mayĒ byantikātĒ sam | likĒ.

SvĒhaÑ aka-kho asito an | payo,
 Sabbesu dhammesu visuddhadassano.
 Pappuyya sambodhimanuttaraÑ sivaÑ,
 JhĒyĒmahaÑ brahma raho visĒradoti.

EvaÑ vutte BhĒradvĒjagotto brEhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca
 “abhikkantaÑ bho Gotama, abhikkantaÑ bho Gotama -pa- aġatagge
 pĒÓupetaÑ saraÓaÑ gatan”ti.

9. MĒtuposakasutta

205. SĒvatthinidĒnaÑ. Atha kho MĒtuposako brEhmaÓo yena BhagavĒ
 tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiÑ sammodi,
 sammodanġyaÑ kathaÑ sĒraÓġyaÑ vĒtisĒretvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ
 nisinno kho MĒtuposako brEhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca “ahaÑ hi bho
 Gotama dhammena bhikkhaÑ pariyesĒmi, dhammena bhikkhaÑ pariyesitvĒ
 mĒĒĒpitaro posemi, kaccĒhaÑ bho Gotama evaÑkĒĒrĒ kiccakĒĒrĒ homĒ”ti.
 Taggha tvaÑ brEhmaÓa evaÑkĒĒrĒ kiccakĒĒrĒ hosi, yo kho brEhmaÓa
 dhammena bhikkhaÑ pariyesati, dhammena bhikkhaÑ pariyesitvĒ
 mĒĒĒpitaro poseti, bahuÑ so puÓÓaÑ pasavatġti.

Yo mĒtaraĒ pitaraĒ vĒ, macco dhammena posati.
TĒya naĒ pĒericariyĒya, mĒtĒpit | su paŌĒitĒ.
Idheva naĒ pasaĒsanti, pecca sagge pamodatĒti.

EvaĒ vutte MĒtuposako brĒhmaŌo BhagavantaĒ etadavoca
“abhikkantaĒ bho Gotama, abhikkantaĒ bho Gotama -pa- upĒsakaĒ maĒ
bhavaĒ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒŌupetaĒ saraŌaĒ gatan”ti.

10. Bhikkhakasutta

206. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho Bhikkhako brĒhmaŌo yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiĒ sammodi,
sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraŌĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ
nisinno kho Bhikkhako brĒhmaŌo BhagavantaĒ etadavoca “ahampi kho bho
Gotama Bhikkhako, bhavampi Bhikkhako, idha no kiĒ nĒnĒkaraŌan”ti.

Na tena Bhikkhako hoti, yĒvatĒ bhikkhate pare.
VissaĒ dhammaĒ samĒdĒya, bhikkhu hoti na tĒvatĒ.
Yodha puŌŌaŌca pĒpaŌca, bĒhitvĒ brahmacariyaĒ.
Sa-khĒya loke carati, sa ve bhikkh | ti vuccatĒti.

EvaĒ vutte Bhikkhako brĒhmaŌo BhagavantaĒ etadavoca
“abhikkantaĒ bho Gotama, abhikkantaĒ bho Gotama -pa- upĒsakaĒ maĒ
bhavaĒ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒŌupetaĒ saraŌaĒ gatan”ti.

11. Sa-gĒravasutta

207. SĒvatthinidĒnaĒ. Tena kho pana samayena Sa-gĒravo nĒma
brĒhmaŌo SĒvatthiyaĒ paŌivasati, udakasuddhiko udakena parisuddhiĒ
paccehi, sĒyaĒ pĒtaĒ udakorohanĒnuyogamanuyutto viharati. Atha kho
ĒyasmĒ Œnando pubbaŌhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya SĒvatthiĒ
piŌĒĒya pĒvisi, SĒvatthiyaĒ piŌĒĒya caritvĒ pacchĒbhattaĒ
piŌĒapĒtapaŌikkanto yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ
BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho
ĒyasmĒ Œnando BhagavantaĒ etadavoca “idha bhante Sa-gĒravo nĒma
brĒhmaŌo SĒvatthiyaĒ paŌivasati,

udakasuddhiko udakena suddhiŅ pacceti, sĒyaŅ pĒtaŅ
udakorohanĒnyogamanuyutto viharati. SĒdhu bhante BhagavĒ yena
Sa-gĒravassa brĒhmaŌassa nivesanaŅ tenupasa-kamatu anukampaŅ
upĒdĒyĒ”ti. AdhivĒsesi BhagavĒ tuŌhfbhĒvena.

Atha kho BhagavĒ pubbaŌhasamayaŅ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya
yena Sa-gĒravassa brĒhmaŌassa nivesanaŅ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ
paŌŌatte Ēsane nisĒdi. Atha kho Sa-gĒravo brĒhmaŌo yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiŅ sammodi,
sammodanĒyaŅ kathaŅ sĒraŌĒyaŅ vĒtisĒretvĒ ekamantaŅ nisĒdi, ekamantaŅ
nisinnaŅ kho Sa-gĒravaŅ brĒhmaŌaŅ BhagavĒ etadavoca “saccaŅ kira
tvaŅ brĒhmaŌa udakasuddhiko udakena suddhiŅ paccesi, sĒyaŅ pĒtaŅ
udakorohanĒnyogamanuyutto viharasĒ”ti. EvaŅ bho Gotama. KiŅ pana
tvaŅ brĒhmaŌa atthavaŅ sampassamĒno udakasuddhiko udakasuddhiŅ
paccesi, sĒyaŅ pĒtaŅ udakorohanĒnyogamanuyutto viharasĒti. Idha me
bho Gotama¹ yaŅ divĒ pĒpakammaŅ kataŅ hoti, taŅ sĒyaŅ nhĒnena²
pavĒhemi. YaŅ rattiŅ pĒpakammaŅ kataŅ hoti, taŅ pĒtaŅ nhĒnena
pavĒhemi. ImaŅ khvĒhaŅ bho Gotama atthavaŅ sampassamĒno
udakasuddhiko udakena suddhiŅ paccemi, sĒyaŅ pĒtaŅ
udakorohanĒnyogamanuyutto viharĒmĒti.

Dhammo rahado brĒhmaŌa sĒlatittho,
AnĒvilo sabbhi sataŅ pasattho.
Yattha have vedaguno sinĒĒ,
AnallagattĒva³ taranti pĒranti.

EvaŅ vutte Sa-gĒravo brĒhmaŌo BhagavantaŅ etadavoca
“abhikkantaŅ bho Gotama, abhikkantaŅ bho Gotama -pa- upĒsakaŅ maŅ
bhavaŅ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒŌupetaŅ saraŌaŅ gatan”ti.

12. Khomadussasutta

208. EvaŅ me sutaŅ— ekaŅ samayaŅ BhagavĒ Sakkesu viharati
KhomadussaŅ nĒma SakyĒnaŅ nigamo. Atha kho BhagavĒ
pubbaŌhasamayaŅ

1. Idha me bho Gotama ahaŅ (I, Ka)

2. NahĒnena (SĒ, SyĒ, KaŅ, I)

3. AnallĒnagattĒva (Ka)

nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya KhomadussaÑ nigamaÑ piŌĒĒya pĒvisi. Tena kho pana samayena KhomadussakĒ brĒhmaŌagahapatikĒ sabhĒyaÑ sannipatiĒ honti kenacideva karaŌĒyena, devo ca ekamekaÑ phusĒyati. Atha kho BhagavĒ yena sĒ sabhĒ tenupasa-kami. AddasaÑsu KhomadussakĒ brĒhmaŌagahapatikĒ BhagavantaÑ d|ratova ĒgacchantaÑ, disvĒna etadavocuÑ “ke ca muŌĒakĒ samaŌakĒ, ke ca sabhĒdhammaÑ jĒnissantĒ”ti. Atha kho BhagavĒ Khomadussake brĒhmaŌagahapatike gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“NesĒ sabhĒ yattha na santi santo,
Santo na te ye na vadanti dhammaÑ.
RĒgaŌca dosaŌca pahĒya mohaÑ,
DhammaÑ vadantĒ ca bhavanti santo”ti.

EvaÑ vutte KhomadussakĒ brĒhmaŌagahapatikĒ BhagavantaÑ etadavocuÑ “abhikkantaÑ bho Gotama, abhikkantaÑ bho Gotama, seyyathĒpi bho Gotama nikkujjitaÑ vĒ ukkujjeyya, paŌicchannaÑ vĒ vivareyya, m|āhassa vĒ maggaÑ Ēcikkheyya, andhakĒre vĒ telapajjotaÑ dhĒreyya ‘cakkhumanto r|pĒni dakkhantĒ’ti. EvamevaÑ bhotĒ Gotamena anekapariyĒyena dhammo pakĒsito, ete mayaÑ bhavantaÑ GotamaÑ saraŌaÑ gacchĒma dhammaŌca bhikkhusaÑghaŌca, upĒsake no bhavaÑ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒŌupete saraŌaÑ gate”ti.

UpĒsakavaggo dutiyo.

TassuddĒnaÑ

Kasi Udayo Devahito, aŌŌataramahĒsĒĒaÑ.
MĒnathaddhaÑ PaccanĒkaÑ, Navakammi KaŌhahĒraÑ.
MĒtuposakaÑ Bhikkhako, Sa-gĒravo ca Khomadussena dvĒdasĒti.

BrĒhmaŌasaÑyuttaÑ samattaÑ.

8. Va~gġsasaÑyutta

1. Nikkhantasutta

209. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ ĒyasmĒ Va-gġso ĀaviyaÑ viharati AggĒlave cetiye ĒyasmatĒ Nigrodhakappena upajjhĒyena saddhiÑ. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Va-gġso navako hoti acirapabbajito ohiyyako vihĒrapĒlo. Atha kho sambahulĒ itthiyo samala-karitvĒ yena AggĒlavako ĒrĒmo tenupasa-kamiÑsu vihĒrapekkhikĒyo. Atha kho Ēyasmato Va~gġsassa tĒ itthiyo disvĒ anabhirati uppajjati, rĒgo cittaÑ anuddhaÑseti. Atha kho Ēyasmato Va-gġsassa etadahosi “alĒbhĒ vata me, na vata me lĒbhĒ, dulladdhaÑ vata me, na vata me suladdhaÑ. Yassa me anabhirati uppanĒ, rĒgo cittaÑ anuddhaÑseti. TaÑ kutettha labbhĒ, yaÑ me paro anabhiratiÑ vinodetvĒ abhiratiÑ uppĒdeyya. YaÑn | nĒhaÑ attanĒva attano anabhiratiÑ vinodetvĒ abhiratiÑ uppĒdeyyan”ti. Atha kho ĒyasmĒ Va-gġso attanĒva attano anabhiratiÑ vinodetvĒ abhiratiÑ uppĒdetvĒ tĒyaÑ velĒyaÑ imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“NikkhantaÑ vata maÑ santaÑ, agĒrasmĒnagĒriyaÑ.

VitakkĒ upadhĒvanti, pagabbhĒ kaĒhĒto ime.

UggaputtĒ mahissĒsĒ, sikkhitĒ daĒhadhammino.

SamantĒ parikireyyuÑ, sahassaÑ apalĒyinaÑ.

Sacepi etato¹ bhiyyo, Ēgamissanti itthiyo.

Neva maÑ byĒdhayissanti², dhamme samhi patiĒhitaÑ.

SakkhĒ hi me sutaÑ etaÑ, BuddhassĒdiccabandhuno.

NibbĒnagamanaÑ maggaÑ, tattha me nirato mano.

EvaĒce maÑ viharantaÑ, pĒpima upagacchasi.

TathĒ maccu karissĒmi, na me maggampi dakkhasĒ”ti.

---

1. Ettato (SĒ, I, Ka), ettakĒ (SyĒ, KaÑ)

2. ByĒthayissanti (?)

2. AratĒsutta

210. EkaĒ samayaĒ -pa- ĒyasmĒ Va-gĒso ĀĀaviyaĒ viharati AggĒĀave cetiye ĒyasmĀtĒ Nigrodhakappena upajjhĒyena saddhiĒ. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Nigrodhakappo pacchĒbhattaĒ piĒĒapĒĒapaĒikkanto vihĒraĒ pavisati, sĒyaĒ vĒ nikkhamati apparajju vĒ kĒle. Tena kho pana samayena Ēyasmato Va-gĒsassa anabhirati uppanĒ hoti, rĒgo cittaĒ anuddhaĒseti. Atha kho Ēyasmato Va-gĒsassa etadahosi “alĒbhĒ vata me, na vata me lĒbhĒ. DulladdhaĒ vata me, na vata me suladdhaĒ. Yassa me anabhirati uppanĒ, rĒgo cittaĒ anuddhaĒseti. TaĒ kutettha labbhĒ, yaĒ me paro anabhiratiĒ vinodetvĒ abhiratiĒ uppĒdeyya. YaĒn | nĒhaĒ attanĒva attano anabhiratiĒ vinodetvĒ abhiratiĒ uppĒdeyyan”ti. Atha kho ĒyasmĒ Va-gĒso attanĒva attano anabhiratiĒ vinodetvĒ abhiratiĒ uppĒdetvĒ tĒyaĒ velĒyaĒ imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

AratiĒca ratiĒca pahĒya, sabbaso gehasitaĒca vitakkaĒ.

VanathaĒ na kareyya kuhiĒci, nibbanatho arato sa hi bhikkhu¹.

Yamidha pathaviĒca vehĒsaĒ, r | pagataĒca jagatogadhaĒ.

KiĒci pariĒyati sabbamaniccaĒ, evaĒ samecca caranti mutattĒ.

UpadhĒsu janĒ gadhitĒse², diĒhasute paĒighe ca mute ca.

Ettha vinodaya chandamanejo, yo ettha na limpati taĒ MunimĒhu.

Atha saĒhinissitĒ savitakkĒ, puth | janatĒya adhamĒ niviiĒhĒ.

Na ca vaggagatassa kuhiĒci, no pana duĒhullabhĒĒ sa bhikkhu.

Dabbo cirarattasamĒhito, akuhako nipako apihĒlu.

SantaĒ padaĒ ajjhagamĒ Muni, paĒicca parinibbuto ka-khati kĒlanti.

3. Pesalasutta

211. EkaĒ samayaĒ ĒyasmĒ Va-gĒso ĀĀaviyaĒ viharati AggĒĀave cetiye ĒyasmĀtĒ Nigrodhakappena upajjhĒyena saddhiĒ. Tena kho pana

1. Sa bhikkhu (Ka)

2. GathitĒse (SĒ)

samayena ÈyasmÈ Va-gfso attano pañibhÈnena aòòe pesale bhikkh |
atimaòòati. Atha kho Èyasmato Va-gfsassa etadahosi “alÈbhÈ vata me, na
vata me lÈbhÈ. DulladdhaÑ vata me, na vata me suladdhaÑ. YvÈhaÑ attano
pañibhÈnena aòòe pesale bhikkh | atimaòòÈmĒ”ti. Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso
attanÈva attano vipaàisÈraÑ uppÈdetvÈ tÈyaÑ veIÈyaÑ imÈ gÈthÈyo
abhÈsi—

MÈnaÑ pajahassu Gotama, mÈnapathaòca pajahassu asesaÑ.
MÈnapathasmiÑ sa mucchito, vipaàisÈrÈhuvÈ cirarattaÑ.

Makkhena makkhitÈ pajÈ, mÈnahatÈ nirayaÑ papatanti.
Socanti janÈ cirarattaÑ, mÈnahatÈ nirayaÑ upapannÈ.

Na hi socati bhikkhu kadÈci, maggajino sammÈpaòipanno.
Kittiòca sukhaòca anubhoti, dhammadasoti tamÈhu pahitattaÑ.

TasmÈ akhilottha padhÈnavÈ, nÈvaraóÈni pahÈya visuddho.
MÈnaòca pahÈya asesaÑ, vijjÈyantakaro samitÈvĒti.

4. Ænandasutta

212. EkaÑ samayaÑ ÈyasmÈ Ænando SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane
AnÈthapióÉikassa ÈrÈme. Atha kho ÈyasmÈ Ænando pubbaóhasamayaÑ
nivÈsetvÈ pattacĒvaramÈdÈya SÈvatthiÑ pióÉÈya pÈvisi ÈyasmatÈ Va-gfsena
pacchÈsamaóena. Tena kho pana samayena Èyasmato Va-gfsassa anabhirati
uppannÈ hoti, rÈgo cittaÑ anuddhaÑseti. Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso
ÈyasmantaÑ ÆnandaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

KÈmarÈgena ÉayhÈmi, cittaÑ me pariÉayhati.
SÈdhu nibbÈpanaÑ br | hi, anukampÈya GotamÈti.

SaòòÈya vipariyesÈ, cittaÑ te pariÉayhati.
NimittaÑ parivajjehi, subhaÑ rÈg | pasaÑhitaÑ.

Sa-khÈre parato passa, dukkhato mÈ ca attato.
NibbÈpehi mahÈrÈgaÑ, mÈ Éayhittho punappunaÑ.

AsubhĒya cittaĒ bhĒvehi, ekaggaĒ susamĒhitaĒ.

Sati kĒyagatĒ tyatthu, nibbidĒbahulo bhava.

AnimittaŦca bhĒvehi, mĒnĒnusayamujjaha.

Tato mĒnĒbhisamayĒ, upasanto carissasĒti.

5. SubhĒsitasutta

213. SĒvatthinidĒnaĒ. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi
“bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ
etadavoca—

Cat | hi bhikkhave a~gehi samannĒgatĒ vĒcĒ subhĒsitĒ hoti, no
dubbhĒsitĒ, anavajjĒ ca ananuvajjĒ ca viŦŦ | naĒ. Katamehi cat | hi, idha
bhikkhave bhikkhu subhĒsitaĒyeva bhĒsati, no dubbhĒsitaĒ.
DhammaĒyeva bhĒsati, no adhammaĒ. PiyaĒyeva bhĒsati, no appiyaĒ.
SaccaĒyeva bhĒsati, no alikaĒ. Imehi kho bhikkhave cat | hi a~gehi
samannĒgatĒ vĒcĒ subhĒsitĒ hoti, no dubbhĒsitĒ, anavajjĒ ca ananuvajjĒ ca
viŦŦ | nanti. Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒna Sugato athĒparaĒ etadavoca
SatthĒ—

“SubhĒsitaĒ uttamamĒhu santo,
DhammaĒ bhaŦe nĒdhammaĒ taĒ dutiyaĒ.
PiyaĒ bhaŦe nĒppiyaĒ taĒ tatiyaĒ,
SaccaĒ bhaŦe nĒlikaĒ taĒ catutthan”ti.

Atha kho ĒyasmĒ Va~gĒso uŦhĒyĒsanĒ ekaĒsaĒ uttarĒsa~gaĒ karitvĒ
yena BhagavĒ tenaŦjaliĒ paŦĒmetvĒ BhagavantaĒ etadavoca “paŦibhĒti
maĒ BhagavĒ, paŦibhĒti maĒ SugatĒ”ti. “PaŦibhĒtu taĒ Va~gĒsĒ”ti BhagavĒ
avoca. Atha kho ĒyasmĒ Va~gĒso BhagavantaĒ sammukhĒ sĒruppĒhi
gĒthĒhi abhitthavi—

“Tameva vĒcaĒ bhĒseyya, yĒyattĒnaĒ na tĒpaye.
Pare ca na vihiĒseyya, sĒ ve vĒcĒ subhĒsitĒ.

PiyavĒcaĒva bhĒseyya, yĒ vĒcĒ paŦinanditĒ.
YaĒ anĒdĒya pĒpĒni, paresaĒ bhĒsate piyaĒ.

Saccaġ ve amatĖ vĖcĖ, esa dhammo sanantano,
sacce atthe ca dhamme ca, Ėhu santo patiġġhitĖ.

Yaġ Buddho bhĖsate vĖcaġ, khemaġ nibbĖnapattiyĖ.
DukkassantakiriyĖya, sĖ ve vĖcĖnamuttamĖ”ti.

6. SĖriputtasutta

214. Ekaġ samayaġ ĖyasmĖ SĖriputto SĖvatthiyaġ viharati Jetavane AnĖthapiġĖikassa ĖrĖme. Tena kho pana samayena ĖyasmĖ SĖriputto bhikkh | dhammiyĖ kathĖya sandasseti samĖdapeti samuttejeti sampahaġseti poriyĖ vĖcĖya vissaġġhĖya anelagalĖya¹ atthassa viġġĖpaniyĖ, te ca bhikkh | aġġhiġkatvĖ manasi katvĖ sabbacetasĖ samannĖharitvĖ ohitasotĖ dhammaġ suġanti. Atha kho Ėyasmato Va-gġsassa etadahosi “ayaġ kho ĖyasmĖ SĖriputto bhikkh | dhammiyĖ kathĖya sandasseti samĖdapeti samuttejeti sampahaġseti poriyĖ vĖcĖya vissaġġhĖya anelagalĖya atthassa viġġĖpaniyĖ, te ca bhikkh | aġġhiġ katvĖ manasi katvĖ sabbacetasĖ samannĖharitvĖ ohitasotĖ dhammaġ suġanti. Yaġn | nĖhaġ Ėyasmantaġ SĖriputtaġ sammukhĖ sĖruppĖhi gĖthĖhi abhitthaveyyan”ti.

Atha kho ĖyasmĖ Va-gġso uġġhĖyĖsanĖ ekaġsaġ uttarĖsa-gaġ karitvĖ yenĖyasmĖ SĖriputto tenaġjaliġ paġĖmetvĖ Ėyasmantaġ SĖriputtaġ etadavoca “paġibhĖti maġ Ėvuso SĖriputta, paġibhĖti maġ Ėvuso SĖriputtĖ”ti. “PaġibhĖtu taġ Ėvuso Va-gġsĖ”ti. Atha kho ĖyasmĖ Va-gġso Ėyasmantaġ SĖriputtaġ sammukhĖ sĖruppĖhi gĖthĖhi abhitthavi—

GambhĖrapaġġo medhĖvĖ, maggĖmaggassa kovido.
SĖriputto mahĖpaġġo, dhammaġ deseti bhikkhunaġ.

Saġkhittenapi deseti, vitthĖrenapi bhĖsati.
SĖġikĖyiva nigghoso, paġibhĖnaġ udfriyi².

1. AneġagalĖya (SĖ, Ka), anelagalĖya (SyĖ, Kaġ, I)

2. Udfriyi (SyĖ, Kaġ) udfriyati (SĖmaġġaphalasuttaġġkĖnur | paġ)

Tassa taĒ desayantassa, suŌanti madhuraĒ giraĒ.

Sarena rajanĒyena, savanĒyena vaggunĒ.

UdaggacittĒ muditĒ, sotaĒ odhenti bhikkhavoti.

7. PavĒraŌĒsutta

215. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati PubbĒrĒme MigĒramĒtupĒsĒde mahatĒ bhikkhusaĒghena saddhiĒ paŌcamattehi bhikkhusatehi sabbeheva arahantehi. Tena kho pana samayena BhagavĒ tadahuposathe pannarase pavĒraŌĒya bhikkhusaĒghaparivuto abbhokĒse nisinno hoti. Atha kho BhagavĒ tuŌhĒbh | taĒ bhikkhusaĒghaĒ anuviloketvĒ bhikkh | Ēmantesi “handa dĒni bhikkhave pavĒremi vo, na ca me kiŌci garahatha kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒ”ti.

EvaĒ vutte ĒyasmĒ SĒriputto uŌhĒyĒsanĒ ekaĒsaĒ uttarĒsa-gaĒ karitvĒ yena BhagavĒ tenaŌjaliĒ paŌĒmetvĒ BhagavantaĒ etadavoca “na kho mayaĒ bhante Bhagavato kiŌci garahĒma kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒ. BhagavĒ hi bhante anuppanassa maggassa uppĒdetĒ, asaŌjĒtassa maggassa saŌjanetĒ, anakkhĒtassa maggassa akkhĒtĒ, maggaŌŌ | maggavid | maggakovido. MaggĒnugĒ ca bhante etarahi sĒvakĒ viharanti pacchĒ samannĒgatĒ, ahaŌca kho bhante BhagavantaĒ pavĒremi, na ca me BhagavĒ kiŌci garahati kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒ”ti.

Na khvĒhaĒ te SĒriputta kiŌci garahĒmi kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒ, paŌĒito tvaĒ SĒriputta, mahĒpaŌŌo tvaĒ SĒriputta, puthupaŌŌo tvaĒ SĒriputta, hĒsapaŌŌo tvaĒ SĒriputta, javanapaŌŌo tvaĒ SĒriputta, tikkhapaŌŌo tvaĒ SĒriputta, nibbedhikapaŌŌo tvaĒ SĒriputta. SeyyathĒpi SĒriputta raŌŌo cakkavattissa jeŌŌhaputto pitarĒ pavattitaĒ cakkaĒ sammadeva anuppavatteti. Evameva kho tvaĒ SĒriputta mayĒ anuttaraĒ dhammacakkaĒ pavattitaĒ sammadeva anuppavattesĒti.

No ce kira me bhante BhagavĒ kiŌci garahati kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒ, imesaĒ pana bhante BhagavĒ paŌcannaĒ bhikkhusatĒnaĒ na kiŌci garahati kĒyikaĒ vĒ vĒcasikaĒ vĒti. Imesampi khvĒhaĒ SĒriputta paŌcannaĒ bhikkhusatĒnaĒ

na kiŌci garahĒmi kĒyikaÑ vĒ vĒcasikaÑ vĒ, imesaÑ hi SĒriputta
paŌcannaÑ bhikkhusatĒnaÑ saŌhi bhikkh| tevijjĒ saŌhi bhikkh|
chaġabhiŌŌĒ saŌhi bhikkh| ubhatobhĒgavimuttĒ, atha itare paŌŌĒvimuttĒti.

Atha kho ĒyasmĒ Va-gġso uŌhĒyĒsanĒ ekaÑsaÑ uttarĒsa~gaÑ karitvĒ
yena BhagavĒ tenaŌjaliÑ paŌĒmetvĒ BhagavantaÑ etadavoca “paŌibhĒti
maÑ BhagavĒ, paŌibhĒti maÑ SugatĒ”ti. “PaŌibhĒtu taÑ Va-gġsĒ”ti BhagavĒ
avoca. Atha kho ĒyasmĒ Va-gġso BhagavantaÑ sammukhĒ sĒruppĒhi
gĒthĒhi abhitthavi—

“Ajja pannarase visuddhiyĒ, bhikkh| paŌcasatĒ samĒgatĒ.
SaÑnyoġanabandhanacchidĒ, anġghĒ khĒŌapunabbhavĒ isĒ.

CakkavattĒ yathĒ rĒjĒ, amaccaparivĒrito.
SamantĒ anupariyeti, sĒgarantaÑ mahiÑ imaÑ.

EvaÑ vijitasa-gĒmaÑ, SatthavĒhaÑ anuttaraÑ.
SĒvakĒ payirupĒsanti, tevijjĒ maccuhĒyino.

Sabbe Bhagavato puttĒ, paĒpettha na vijjati.
TaŌhĒsallassa hantĒraÑ, vande Ēdiccabandhunan”ti.

8. Parosahassasutta

216. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane
AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme mahatĒ bhikkhusaÑghena saddhiÑ aĒĒhatelasehi
bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena BhagavĒ bhikkh|
nibbĒnapaŌisaÑyuttĒya dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti
sampahaÑseti, te ca bhikkh| aŌhiÑ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ
samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaÑ suŌanti. Atha kho Ēyasmato Va-gġsassa
etadahosi “ayaÑ kho BhagavĒ bhikkh| nibbĒnapaŌisaÑyuttĒya dhammiyĒ
kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaÑseti, te ca bhikkh|
aŌhiÑ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaÑ
suŌanti. YaÑn|nĒhaÑ BhagavantaÑ sammukhĒ sĒruppĒhi gĒthĒhi
abhitthaveyyan”ti.

Atha kho ĒyasmĒ Va-gĒso u00hĒyĒsanĒ ekaŅsaŅ uttarĒsa~gaŅ karitvĒ yena BhagavĒ tena0jaliŅ pa0ĒmetvĒ BhagavantaŅ etadavoca “pa0ibhĒti maŅ BhagavĒ, pa0ibhĒti maŅ SugatĒ”ti. “Pa0ibhĒtu taŅ Va-gĒsĒ”ti BhagavĒ avoca. Atha kho ĒyasmĒ Va-gĒso BhagavantaŅ sammukhĒ sĒruppĒhi gĒthĒhi abhitthavi—

“ParosahassaŅ bhikkh|naŅ, SugataŅ payirupĒsati.
DesentaŅ virajaŅ dhammaŅ, nibbĒnaŅ akutobhayaŅ.
Su0anti dhammaŅ vimalaŅ, SammĒsambuddhadesitaŅ.
Sobhati vata Sambuddho, bhikkhusaŅghapurakkhato.
NĒganĒmosi BhagavĒ, isĒnaŅ isisattamo.
MahĒmeghova hutvĒna, sĒvake abhivassati.
DivĒvihĒrĒ nikkhamma, SatthudassanakamyatĒ¹.
SĒvako te MahĒvĒra, pĒde vandati Va-gĒso”ti.

KiŅ nu te Va-gĒsa imĒ gĒthĒyo pubbe parivitakkitĒ, udĒhu 0hĒnasova taŅ pa0ibhantĒti. Na kho me bhante imĒ gĒthĒyo pubbe parivitakkitĒ, atha kho 0hĒnasova maŅ pa0ibhantĒti. Tena hi taŅ Va-gĒsa bhiiyoso mattĒya pubbe aparivitakkitĒ gĒthĒyo pa0ibhant|ti. “EvaŅ bhante”ti kho ĒyasmĒ Va-gĒso Bhagavato pa0issutvĒ bhiiyoso mattĒya BhagavantaŅ pubbe aparivitakkitĒhi gĒthĒhi abhitthavi—

“UmmagpathaŅ² mĒrassa abhibhuyya, carati pabhijja khilĒni.
TaŅ passatha bandhapamu0cakaraŅ, asitaŅ bhĒgaso pavibhajaŅ.
Oghassa nitthara0atthaŅ, anekavihitaŅ maggaŅ akkhĒsi.
Tasmi0ca amate akkhĒte, dhammaddasĒ 0hitĒ asaŅhĒrĒ.
Pajjotakaro ativijja³, sabba00hitĒnaŅ atikkamamaddasa.
©atvĒ ca sacchikatvĒ ca, aggaŅ so desayi dasaddhĒnaŅ.

1. SatthudassanakĒmatĒ (SĒ, SyĒ, KaŅ)

2. UmmaggasataŅ (SyĒ, KaŅ, Ka)

3. Ativijja dhammaŅ (SĒ, SyĒ, KaŅ)

EvaÑ sudesite dhamme,
 Ko pamÈdo vijÈnataÑ dhammaÑ¹.
 TasmÈ hi tassa Bhagavato sÈsane,
 Appamatto sadÈ namassamanusikkhe”ti.

9. KoÓÉaÒÒasutta

217. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Veļuvane
 KalandakanivÈpe. Atha kho ÈyasmÈ AÒÒÈsikoÓÉaÒÒo² sucirasseva yena
 BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ Bhagavato pÈdesu sirasÈ nipatitvÈ
 Bhagavato pÈdÈni mukhena ca paricumbati, pÈÓÈhi ca parisambÈhati,
 nÈmaÒca sÈveti “KoÓÉaÒÒohaÑ BhagavÈ, KoÓÉaÒÒohaÑ SugatÈ”ti. Atha
 kho Èyasmato Va-gfsassa etadahosi “ayaÑ kho ÈyasmÈ AÒÒÈsikoÓÉaÒÒo
 sucirasseva yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ Bhagavato pÈdesu
 sirasÈ nipatitvÈ Bhagavato pÈdÈni mukhena ca paricumbati, pÈÓÈhi ca
 parisambÈhati, nÈmaÒca sÈveti ‘KoÓÉaÒÒohaÑ BhagavÈ, KoÓÉaÒÒohaÑ
 SugatÈ’ti. YaÑn | nÈhaÑ ÈyasmantaÑ AÒÒÈsikoÓÉaÒÒaÑ Bhagavato
 sammukhÈ sÈruppÈhi gÈthÈhi abhitthaveyyan”ti.

Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso uÓhÈyÈsanÈ ekaÑsaÑ uttarÈsa-gaÑ karitvÈ
 yena BhagavÈ tenaÒjaliÑ paÓÈmetvÈ BhagavantaÑ etadavoca “paÓibhÈti
 maÑ BhagavÈ, paÓibhÈti maÑ SugatÈ”ti. “PaÓibhÈtu taÑ Va-gfsÈ”ti BhagavÈ
 avoca. Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso ÈyasmantaÑ AÒÒÈsikoÓÉaÒÒaÑ
 Bhagavato sammukhÈ sÈruppÈhi gÈthÈhi abhitthavi—

“BuddhÈnubuddho so thero, KoÓÉaÒÒo tibbanikkamo.

LÈbhÈ sukhavihÈrÈnaÑ, vivekÈnaÑ abhiÓhaso.

YaÑ sÈvakena pattabbaÑ, SatthusÈsanakÈrinÈ.

Sabbassa taÑ anuppattaÑ, appamattassa sikkhato.

MahÈnubhÈvo tevijjo, cetopariyÈyakovido.

KoÓÉaÒÒo BuddhadÈyÈdo³, pÈde vandati Satthuno”ti.

1. Ko pamÈdo vijÈnataÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ)

2. AÒÒÈkoÓÉaÒÒo (SÈ, SyÈ, KaÑ)

3. BuddhasÈvako (I)

10. MoggallÈnasutta

218. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Isigilipasse KÈāasilÈyaÑ mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ paòcamattehi bhikkhusatehi sabbeheva arahantehi, tesaÑ sudaÑ ÈyasmÈ MahÈmoggallÈno cetasÈ cittaÑ samannesati¹ vippamuttaÑ nirupadhiÑ. Atha kho Èyasmato Va-gÈsassa etadahosi “ayaÑ kho BhagavÈ RÈjagahe viharati Isigilipasse KÈāasilÈyaÑ mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ paòcamattehi bhikkhusatehi sabbeheva arahantehi, tesaÑ sudaÑ ÈyasmÈ MahÈmoggallÈno cetasÈ cittaÑ samannesati vippamuttaÑ nirupadhiÑ. YaÑn |nÈhaÑ ÈyasmantaÑ MahÈmoggallÈnaÑ Bhagavato sammukhÈ sÈruppÈhi gÈthÈhi abhitthaveyyan”ti.

Atha kho ÈyasmÈ Va-gÈso uòhÈyÈsanÈ ekaÑsaÑ uttarÈsa-gaÑ karitvÈ yena BhagavÈ tenaòjaliÑ paòÈmetvÈ BhagavantaÑ etadavoca “paòibhÈti maÑ BhagavÈ, paòibhÈti maÑ SugatÈ”ti. “PaòibhÈtu taÑ Va-gÈsÈ”ti BhagavÈ avoca. Atha kho ÈyasmÈ Va-gÈso ÈyasmantaÑ MahÈmoggallÈnaÑ Bhagavato sammukhÈ sÈruppÈhi gÈthÈhi abhitthavi—

“Nagassa passe ÈsfnaÑ, MuniÑ dukkhassa pÈraguÑ.
SÈvakÈ payirupÈsanti, tevijjÈ maccuhÈyino.

Te cetasÈ anupariyeti², MoggallÈno mahiddhiko.
CittaÑ nesaÑ samannesaÑ³, vippamuttaÑ nir | padhiÑ.

EvaÑ sabba-gasampannaÑ, MuniÑ dukkhassa pÈraguÑ.
AnekÈkÈrasampannaÑ, payirupÈsanti Gotaman”ti.

11. GaggarÈsutta

219. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ CampÈyaÑ viharati GaggarÈya pokkharaòiyÈ tÈre mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ paòcamattehi bhikkhusatehi sattahi ca upÈsakasatehi sattahi ca upÈsikÈsatehi anekehi ca devatÈsahashehi, tyÈssudaÑ BhagavÈ atirocati⁴ vaòòena ceva yasasÈ ca. Atha kho Èyasmato Va-gÈsassa etadahosi “ayaÑ

1. Samanvesati (SyÈ-òha)

3. SamanvesaÑ (SyÈ-òha)

2. Anupariyesati (SÈ, SyÈ, KaÑ)

4. Ativirocati (Ka)

kho BhagavÈ CampÈyaÑ viharati GaggarÈya pokkharaÓiyÈ tÈre mahatÈ bhikkhusaÑghena saddhiÑ paÒcamattehi bhikkhusatehi sattahi ca upÈsakasatehi sattahi ca upÈsikÈsatehi anekehi ca devatÈsahassemi, tyÈssudaÑ BhagavÈ atirocati vaÓÓena ceva yasaÈ ca, yaÑn|nÈhaÑ BhagavantaÑ sammukhÈ sÈruppÈya gÈthÈya abhitthaveyyan”ti.

Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso uÓhÈyÈsanÈ ekaÑsaÑ uttarÈsa~gaÑ karitvÈ yena BhagavÈ tenaÓjaliÑ paÓÈmetvÈ BhagavantaÑ etadavoca “paÓibhÈti maÑ BhagavÈ, paÓibhÈti maÑ SugatÈ”ti. “PaÓibhÈtu taÑ Va-gfsÈ”ti BhagavÈ avoca. Atha kho ÈyasmÈ Va-gfso BhagavantaÑ sammukhÈ sÈruppÈya gÈthÈya abhitthavi—

“Cando yathÈ vigatavalÈhake nabhe,
Virocati vigatamalova bhÈÓumÈ.
Evampi a~gfrasa tvaÑ MahÈmuni,
Atirocasi yasaÈ sabbalokan”ti.

12. Va-gfsasutta

220. EkaÑ samayaÑ ÈyasmÈ Va-gfso SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane AnÈthapiÓÉikassa ÈrÈme. Tena kho pana samayena ÈyasmÈ Va-gfso acira-arahattappatto hutvÈ¹ vimuttisukhaÑ paÓisaÑvedf² tÈyaÑ velÈyaÑ imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“KÈveyyamattÈ vicarimha pubbe, gÈmÈ gÈmaÑ purÈ puraÑ.
AthaddasÈma SambuddhaÑ, saddhÈ no upapajjatha.
So me dhammamadesesi, khandhÈyatanadhÈtuyo³.
TassÈhaÑ dhammaÑ sutvÈna, pabbajiÑ anagÈriyaÑ.
BahunnaÑ vata atthÈya, bodhiÑ ajjhagamÈ Muni.
Bhikkh|naÑ bhikkhunfnaÓca, ye niyÈmagataddasÈ.

1. Hoti (SÈ, SyÈ, KaÑ)

2. VimuttisukhapaÓisaÑvedf (SÈ, I)

3. Khandhe ÈyatanÈni dhÈtuyo (SyÈ, KaÑ, I, Ka)

SvÈgataÑ vata me Èsi, mama Buddhassa santike.
 Tisso vijjÈ anuppattÈ, kataÑ Buddhassa sÈsanaÑ.
 PubbenivÈsaÑ jÈnÈmi, dibbacakkhuÑ visodhitaÑ.
 Tevijjo iddhipattomhi, cetopariyÈyakovido”ti.

Va~gÈsasaÑyuttaÑ samattaÑ.

TassuddÈnaÑ

NikkhantaÑ Arati ceva, PesalÈ atima00anÈ.
 Æenandena SubhÈsitÈ, SÈriputtapavÈraÓÈ.
 ParosahassaÑ KoÓÈa00o, MoggallÈnena GaggarÈ.
 Va~gÈsena dvÈdasÈti.

9. Vanasañyutta

1. Vivekasutta

221. Evañ me sutañ— ekañ samayañ aḍḍataro bhikkhu Kosalesu viharati aḍḍatarasmiñ vanasaḶḶe. Tena kho pana samayena so bhikkhu divĒvihĒragato pĒpake akusale vitakke vitakketi gehanissite. Atha kho yĒ tasmiñ vanasaḶḶe adhivatthĒ devatĒ tassa bhikkhuno anukampikĒ atthakĒmĒ tañ bhikkhuñ sañvejetukĒmĒ yena so bhikkhu tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ tañ bhikkhuñ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

VivekakĒmosi vanañ paviiḶḶho,
Atha te mano niccharatĒ bahiddhĒ.
Jano janasmiñ vinayassu chandañ,
Tato sukhĒ hohisi vĒtarĒgo.

Aratiñ pajahĒsi sato, bhavĒsi satañ tañ sĒrayĒmase.
PĒtĒlarajo hi duttaro, mĒ tañ kĒmarajo avĒhari.

SakuḶo yathĒ pañsukunthito¹, vidhunañ pĒtayati sitañ rajañ.
Evañ bhikkhu padhĒnavĒ satimĒ, vidhunañ pĒtayati sitañ rajanti.

Atha kho so bhikkhu tĒya devatĒya sañvejito sañvegamĒpĒdĒti.

2. UpaḶḶhĒnasutta

222. Ekañ samayañ aḍḍataro bhikkhu Kosalesu viharati aḍḍatarasmiñ vanasaḶḶe. Tena kho pana samayena so bhikkhu divĒvihĒragato supati. Atha kho yĒ tasmiñ vanasaḶḶe adhivatthĒ devatĒ tassa bhikkhuno anukampikĒ atthakĒmĒ tañ bhikkhuñ sañvejetukĒmĒ yena so bhikkhu tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ tañ bhikkhuñ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

UḶḶhehi bhikkhu kiñ sesi, ko attho supitena² te.
Ēturassa hi kĒ niddĒ, sallaviddhassa ruppato.

---

1. PañsukuḶḶhito (Ka), pañsukuḶḶito (SĒ, SyĒ, Kañ, I)

2. Supinena (SĒ)

YĒya saddhĒya pabbajito¹, agĒerasmĒnagĒriyaĒ.
Tameva saddhaĒ br | hehi, mĒ niddĒya vasaĒ gamĒti.

AniccĒ addhuvĒ kĒmĒ, yesu mandova mucchito.
Baddhesu² muttaĒ asitaĒ, kasmĒ pabbajitaĒ tape.

ChandarĒgassa vinayĒ, avijjĒsamatikkamĒ.
TaĒ 0Ē0aĒ paramodĒnaĒ³, kasmĒ pabbajitaĒ tape.

ChetvĒ⁴ avijjaĒ vijjĒya, ĒsavĒnaĒ parikkhayĒ.
AsokaĒ anupĒyĒsaĒ, kasmĒ pabbajitaĒ tape.

ĒraddhavĒriyaĒ pahitattaĒ, niccaĒ daĒhparakkamaĒ.
NibbĒnaĒ abhika~khantaĒ, kasmĒ pabbajitaĒ tape”ti.

3. Kassapagottasutta

223. EkaĒ samayaĒ ĒyasmĒ Kassapagotto Kosalesu viharati a00atarasmiĒ vanasa0Ēe. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Kassapagotto divĒvihĒragato a00ataraĒ chetaĒ ovadati. Atha kho yĒ tasmiĒ vanasa0Ēe adhivatthĒ devatĒ ĒyasmantaĒ KassapagottaĒ saĒvejetukĒmĒ yenĒyasmĒ Kassapagotto tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ ĒyasmantaĒ KassapagottaĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“GiriduggacaraĒ chetaĒ, appapa00aĒ acetasaĒ.
AkĒle ovadaĒ bhikkhu, mandova pa0ibhĒti maĒ.

Su0Ēti na vijĒnĒti, Ēloketi na passati.
DhammasmiĒ bha00amĒnasmiĒ, atthaĒ bĒlo na bujjhati.

Sacepi dasa pajjote, dhĒrayissasi Kassapa.
Neva dakkhati r | pĒni, cakkhu hissa na vijjatĒ”ti.

Atha kho ĒyasmĒ Kassapagotto tĒya devatĒya saĒvejito saĒvegamĒpĒdĒti.

1. YĒya saddhĒpabbajito (SĒ, SyĒ, KaĒ)

2. Khandhesu (SĒ)

3. PariyodĒtaĒ (SĒ, I), paramodĒtaĒ (SyĒ, KaĒ), paramavodĒnaĒ (SĒ-00ha)

4. BhetvĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

4. Sambahulasutta

224. Ekañ samayañ sambahulē bhikkh | Kosalesu viharanti
aḍḍatarasmiñ vanasaḶēe. Atha kho te bhikkh | vassañvuḶhē¹
temēsaccayena cērikañ pakkamiñsu. Atha kho yē tasmiñ vanasaḶēe
adhivatthē devatē te bhikkh | apassantē paridevamēnē tēyañ veḶēyañ imañ
gēthañ abhēsi—

“Arati viya mejja khēyati,
Bahuke disvēna vivitte ēsane.
Te cittakathē bahussutē,
Kome Gotamasēvakē gatē”ti.

Evañ vutte aḍḍatarē devatē tañ devatañ gēthēya paccabhēsi—

“Mēgadhañ gatē Kosalañ gatē, ekacciyē pana Vajjibh | miyē.
Magē viya asa-gacērino, aniketē viharanti bhikkhavo”ti.

5. Ānandasutta

225. Ekañ samayañ ēyasmē ānando Kosalesu viharati aḍḍatarasmiñ
vinasaḶēe. Tena kho pana samayena ēyasmē ānando ativelañ
gihisaḍḍattibahulo viharati. Atha kho yē tasmiñ vanasaḶēe adhivatthē
devatē ēyasmato ānandassa anukampikē atthakēmē ēyasmantañ ānandañ
sañvejetukēmē yenēyasmē ānando tenupasa-kami, upasa-kamitvē
ēyasmantañ ānandañ gēthēya ajjhabhēsi—

“Rukkham | lagahanañ pasakkiya, nibbēnañ hadayasmiñ opiya.
Jhēya Gotama mē pamēdo², kiñ te biḶibiḶikē karissatē”ti.

Atha kho ēyasmē ānando tēya devatēya sañvejito sañvegamēpēdēti.

6. Anuruddhasutta

226. Ekañ samayañ ēyasmē Anuruddho Kosalesu viharati
aḍḍatarasmiñ vanasaḶēe. Atha kho aḍḍatarē Tēvatiñsakēyikē devatē

1. Vassañvutthē (Sē, Syē)

2. Mē ca pamēdo (Sē, I)

JĒlinĒ nĒma Ēyasmato Anuruddhassa purĒĀadutiyikĒ yenĒyasmĒ Anuruddho tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaĒ AnuruddhaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Tattha cittaĒ paĀidhehi, yattha te vusitaĒ pure.
TĒvatiĒsesu devesu, sabbakĒmasamiddhisu.
Purakkhato parivuto, devakaĀĀĒhi sobhasĒ”ti.

DuggatĒ devakaĀĀĒyo, sakkĒyasmiĒ patiĀhitĒ.
Te cĒpi duggatĒ sattĒ, devakaĀĀĒhi patthitĒti.

Na te sukhaĒ pajĒnanti, ye na passanti NandanaĒ.
ĒvĒsaĒ naradevĒnaĒ, tidasĒnaĒ yasassinanti.

Na tvaĒ bĒle vijĒnĒsi, yathĒ arahataĒ vaco.
AniccĒ sabbasa-khĒrĒ, uppĒdavayadhammino.
UppajjitvĒ nirujjhanti, tesaĒ v | pasamo sukho.

Natthi dĒni punĒvĒso, devakĒyasmi JĒlini.
VikkhĒo jĒtisaĒsĒro, natthi dĒni punabbhavoti.

7. NĒgadattasutta

227. EkaĒ samayaĒ ĒyasmĒ NĒgadatto Kosalesu viharati aĀĀatarasmiĒ vanasaĀĒe. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ NĒgadatto atikĒlena gĒmaĒ pavisati, atidivĒ paĀikkamati. Atha kho yĒ tasmiĒ vanasaĀĒe adhivatthĒ devatĒ Ēyasmato NĒgadattassa anukampikĒ atthakĒmĒ ĒyasmantaĒ NĒgadattaĒ saĒvejetukĒmĒ yenĒyasmĒ NĒgadatto tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaĒ NĒgadattaĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“KĒle pavisa NĒgadatta, divĒ ca ĒgantvĒ ativelacĒrĒ.
SaĒsaĀĀho gahaĀĀhehi, samĒnasukhadukkho.

BhĒyĒmi NĒgadattaĒ suppagabbhaĒ, kulesu vinibaddhaĒ.
MĒ heva maccuraĀĀo balavato, antakassa vasaĒ upesĒ”ti¹.

---

1. VasameyyĒti (SĒ, I), vasamesĒti (SyĒ, KaĒ)

Atha kho ĒyasmĒ NĒgadatto tĒya devatĒya sañvejito sañvegamĒpĒdĒti.

8. KulagharaŌsutta

228. Ekañ samayañ aŌŌataro bhikkhu Kosalesu viharati aŌŌatarasmiñ vanasaŌĒe. Tena kho pana samayena so bhikkhu aŌŌatarasmiñ kule ativelañ ajjhogĒhappatto viharati. Atha kho yĒ tasmiñ vanasaŌĒe adhivatthĒ devatĒ tassa bhikkhuno anukampikĒ atthakĒmĒ tañ bhikkhuñ sañvejetukĒmĒ yĒ tasmiñ kule kulagharaŌĒ, tassĒ vaŌŌañ abhinimminivĒ yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamivĒ tañ bhikkhuñ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“NadĒtĒresu saŌŌhĒne, sabhĒsu rathiyĒsu ca.

JanĒ sa-gamma mantenti, maŌca taŌca¹ kimantaran”ti.

Bah | hi saddĒ pacc | hĒ, khamitabbĒ tapassinĒ.

Na tena ma-ku hotabbañ, na hi tena kilissati.

Yo ca saddaparittĒsĒ, vane vĒtamigo yathĒ.

Lahucittoti tañ Ēhu, nĒssa sampajjate vatanti.

9. Vajjiputtasutta

229. Ekañ samayañ aŌŌataro Vajjiputtako bhikkhu VesĒliyañ viharati aŌŌatarasmiñ vanasaŌĒe. Tena kho pana samayena VesĒliyañ Vajjiputtako sabbaratticĒro hoti. Atha kho so bhikkhu VesĒliyĒ t | riya tĒlita vĒdita nigghosasaddañ sutvĒ paridevamĒno tĒyañ velĒyañ imañ gĒthañ abhĒsi—

“EkakĒ mayañ araŌŌe viharĒma, apaviddhañva² vanasmiñ dĒrukañ.

EtĒdisikĒya rattiyĒ, ko su nĒmamhehi³ pĒpiyo”ti.

Atha kho yĒ tasmiñ vanasaŌĒe adhivatthĒ devatĒ tassa bhikkhuno anukampikĒ atthakĒmĒ tañ bhikkhuñ sañvejetukĒmĒ yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamivĒ tañ bhikkhuñ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

1. TvaŌca (Ka)

2. ApaviŌŌhañva (SyĒ, Kañ)

3. NĒma amhehi (SĒ, I)

“Ekakova tvaĒ ara00e viharasi,
 ApaviddhaĒva vanasmiĒ dĒrukaĒ.
 Tassa te bahukĒ pihayanti,
 NerayikĒ viya saggagĒminan”ti.

Atha kho so bhikkhu tĒya devatĒya saĒvejito saĒvegamĒpĒdĒti.

10. SajjhĒyasutta

230. EkaĒ samayaĒ a00ataro bhikkhu Kosalesu viharati a00atarasmiĒ vanasa0Ēe. Tena kho pana samayena so bhikkhu yaĒ sudaĒ pubbe ativelaĒ sajjhĒyabahulo viharati, so aparena samayena apposukko tu0hĒbh | to sa-kasĒyati. Atha kho yĒ tasmiĒ vanasa0Ēe adhvattĒ devatĒ tassa bhikkhuno dhammaĒ asu0antĒ yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ taĒ bhikkhuĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“KasmĒ tuvaĒ dhammapadĒni bhikkhu,
 NĒdhĒyasi bhikkhuhi saĒvasanto.
 SutvĒna dhammaĒ labhatippasĒdaĒ,
 Di00heva dhamme labhatippasaĒsan”ti.

Ahu pure dhammapadesu chando,
 YĒva virĒgena samĒgamimha.
 Yato virĒgena samĒgamimha,
 YaĒ ki0ci di00haĒva sutaĒ mutaĒ vĒ.
 A00Ēya nikkhepanamĒhu santoti.

11. Akusalavitakkasutta

231. EkaĒ samayaĒ a00ataro bhikkhu Kosalesu viharati a00atarasmiĒ vanasa0Ēe. Tena kho pana samayena so bhikkhu divĒvihĒragato pĒpake akusale vitakke vitakketi. SeyyathidaĒ, kĒmavitakkaĒ byĒpĒdavitakkaĒ vihiĒsĒvitakkaĒ. Atha kho yĒ tasmiĒ vanasa0Ēe adhvattĒ devatĒ tassa bhikkhuno anukampikĒ atthakĒmĒ taĒ bhikkhuĒ saĒvejetukĒmĒ yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ taĒ bhikkhuĒ gĒthĒhi ajjhabhĒsi—

“Ayoniso manasikĒrĒ, so vitakkehi khajjasi.
 Ayoniso¹ paĒinissajja, yoniso anucintaya.

---

1. AyoniĒ (I, Ka)

Satthērañ dhammamērabbha, sañghañ sēlēni attano.
 Adhigacchasi pēmojjañ, pētisukhamasañsayañ.
 Tato pēmojjabahulo, dukkhassantañ karissasē”ti.

Atha kho so bhikkhu tēya devatēya sañvejito sañvegamēpēdēti.

12. Majjhanhikasutta

232. Ekañ samayañ aḍḍataro bhikkhu Kosalesu viharati aḍḍatarasmiñ vanasaḶēe. Atha kho tasmiñ vanasaḶēe adhivatthē devatē yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamitvē tassa bhikkhuno santike imañ gēthañ abhēsi—

“@hite majjhanhike kēle, sannisēvesu¹ pakkhisu.
 SaḶateva brahēraḶḶañ, tañ bhayañ paḶibhēti mañ.

@hite majjhanhike kēle, sannisēvesu pakkhisu.
 SaḶateva brahēraḶḶañ, sē rati paḶibhēti man”ti.

13. Pēkatindriyasutta

233. Ekañ samayañ sambahulē bhikkh | Kosalesu viharanti aḍḍatarasmiñ vanasaḶēe uddhatē unnaḶē capalē mukharē vikiḶḶavēcē muḶḶhassatino asampajēnē asamēhitē vibbhantacittē pēkatindriyē. Atha kho yē tasmiñ vanasaḶēe adhivatthē devatē tesañ bhikkh | nañ anukampikē atthakēmē te bhikkh | sañvejetukēmē yena te bhikkh | tenupasa-kami, upasa-kamitvē te bhikkh | gēthēhi ajjhabhēsi—

“Sukhajēvino pure ēsuñ, bhikkh | Gotamasēvakē.
 Anicchē piḶḶamesanē, anicchē sayanēsanañ.
 Loke aniccatañ Ḷatvē, dukkhassantañ akañsu te.

Dupposañ katvē attēnañ, gēme gēmaḶikē viya.
 Bhutvē bhutvē nipajjanti, parēgēresu mucchitē.

---

1. Sannisinnesu (Syē, Kañ, I)

SaÑghassa a0jaliÑ katvÈ, idhekacce vadÈmahaÑ.

ApaviddhÈ¹ anÈthÈ te, yathÈ petÈ tatheva te.

Ye kho pamattÈ viharanti, te me sandhÈya bhÈsitaÑ.

Ye appamattÈ viharanti, namo tesaÑ karomahan"ti.

Atha kho te bhikkh | tÈya devatÈya saÑvejitÈ saÑvegamÈpÈdunti.

14. Gandhatthenasutta

234. EkaÑ samayaÑ a00ataro bhikkhu Kosalesu viharati a00atarasmiÑ vanasa0Èe. Tena kho pana samayena so bhikkhu pacchÈbhattaÑ pi0ÈapÈtapa0ikkanto pokkhara0iÑ ogÈhetvÈ padumaÑ upasi-ghati. Atha kho yÈ tasmiÑ vanasa0Èe adhivatthÈ devatÈ tassa bhikkhuno anukampikÈ atthakÈmÈ taÑ bhikkhuÑ saÑvejetukÈmÈ yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ taÑ bhikkhuÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

"YametaÑ vÈrijaÑ pupphaÑ, adinnaÑ upasi-ghasi.

Eka-gametaÑ theyyÈnaÑ, gandhatthenosi mÈrisÈ"ti.

Na harÈmi na bha0jÈmi, ÈrÈ si-ghÈmi vÈrijaÑ.

Atha kena nu va00ena, gandhatthenoti vuccati.

YvÈyaÑ bhisÈni khanati, pu0ÈarfÈkÈni bha0jati.

EvaÑ Èki00akammanto, kasmÈ eso na vuccatfti.

Æki00aluddo puriso, dhÈticelaÑva makkhito.

TasmiÑ me vacanaÑ natthi, tva0cÈrahÈmi vattave.

Ana-ga0assa posassa, niccaÑ sucigavesino.

VÈlaggamattaÑ pÈpassa, abbhÈmattaÑva khÈyatfti.

AddhÈ maÑ yakkha jÈnÈsi, atho me anukampasi.

Punapi yakkha vajjÈsi, yadÈ passasi edisanti.

---

1. Apavi00hÈ (SyÈ, KaÑ)

Neva taÑ upajvÈma, napi te bhatakÈmhase.
 Tvameva bhikkhu jÈneyya, yena gaccheyya suggatinti.
 Atha kho so bhikkhu tÈya devatÈya saÑvejito saÑvegamÈpÈdfti.

VanasaÑyuttaÑ samattaÑ.

TassuddÈnaÑ

VivekaÑ UpaòhÈnaòca, Kassapagottena SambahulÈ.
 Æenando Anuruddho ca, NÈgadattaòca KulagharaÓÈ.

Vajjiputto ca VesÈlÈ, SajjhÈyena ayoniso.

MajjhanhikÈlamhi PÈkatindriya-padumapupphena cuddasa bhaveti.

10. YakkhasaÑyutta

1. Indakasutta

235. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Indak|òe pabbate Indakassa yakkhassa bhavane. Atha kho Indako yakkho yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“R|paÑ na jÈvanti vadanti BuddhÈ,
KathaÑ nvayaÑ vindatimaÑ sarfraÑ.
Kutassa aòhÈyakapiÓÉameti,
KathaÑ nvayaÑ sajjati gabbharasmin”ti.

PaòhamaÑ kalalaÑ hoti, kalalÈ hoti abbudaÑ.
AbbudÈ jÈyate pesi, pesi nibbattatÈ ghano.
GhanÈ pasÈkhÈ jÈyanti, kesÈ lomÈ nakhÈpi ca.

Yaòcassa bhujatÈ mÈtÈ, annaÑ pÈnaòca bhojanaÑ.
Tena so tattha yÈpeti, mÈtukucchigato naroti.

2. SakkanÈmasutta

236. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Gijjhak|òe pabbate. Atha kho SakkanÈmako yakkho yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“SabbaganthappahÈnassa, vippamuttassa te sato.
Samaòassa na taÑ sÈdhu, yadaòòamanusÈsasÈ”ti¹.

Yena kenaci vaòòena, saÑvÈso Sakka jÈyati.
Na taÑ arahati sappaòòo, manasÈ anukampituÑ.

ManasÈ ce pasannena, yadaòòamanusÈsati.
Na tena hoti saÑyutto, yÈnukampÈ² anuddayÈti.

3. S|cilomasutta

237. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ GayÈyaÑ viharati òa~kitamaòce S|cilomassa yakkhassa bhavane. Tena kho pana samayena Kharo ca yakkho

---

1. YadaòòamanusÈsatÈti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

2. SÈnukampÈ (SÈ, I)

S|cilomo ca yakkho Bhagavato avid|re atikkamanti. Atha kho Kharo yakkho S|cilomaṅ yakkhaṅ etadavoca “eso samaṀo”ti. Neso samaṀo, samaṀako eso, yĒva jĒnĒmi yadi vĒ so samaṀo yadi vĒ pana so samaṀakoti.

Atha kho S|cilomo yakkho yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ Bhagavato kĒyaṅ upanĒmesi. Atha kho BhagavĒ kĒyaṅ apanĒmesi. Atha kho S|cilomo yakkho Bhagavantaṅ etadavoca “bhĒyasi maṅ samaṀĒ”ti. Na khvĒhaṅ taṅ Ēvuso bhĒyĒmi, api ca te samphasso pĒpakoti. PaṀhaṅ taṅ samaṀa pucchissĒmi, sace me na byĒkarissasi, cittaṅ vĒ te khipissĒmi, hadayaṅ vĒ te phĒlessĒmi, pĒdesu vĒ gahetvĒ pĒraga~gĒya¹ khipissĒmĒti. Na khvĒhaṅ taṅ Ēvuso passĒmi sadevake loke samĒrake sabrahmake sassamaṀabrĒhmaṀiyĒ pajĒya sadevamanussĒya, yo me cittaṅ vĒ khipeyya hadayaṅ vĒ phĒleyya pĒdesu vĒ gahetvĒ pĒraga~gĒya khipeyya. Api ca tvaṅ Ēvuso puccha yadĒ ka~khasĒti. ( )²

RĒgo ca doso ca kutonidĒnĒ,
AratĒ ratĒ lomahaṅso kutojĒ.

Kuto samuṀhĒya manovitakkĒ,
KumĒrakĒ dha~kamivossajantĒti.

RĒgo ca doso ca itonidĒnĒ,
AratĒ ratĒ lomahaṅso itojĒ.
Ito samuṀhĒya manovitakkĒ,
KumĒrakĒ dha~kamivossajanti.

SnehajĒ attasambh|tĒ,
Nigrodhasseva khandhajĒ.
Puth| visattĒ kĒmesu,
MĒlurvĒva vitatĒ³ vane.

---

1. PĒraṅ Ga~gĒya (Ka)

2. (Atha kho S|cilomo yakkho Bhagavantaṅ gĒthĒya ajjhabhĒsi.) (SĒ)

3. VitthatĒ (SyĒ, Kaṅ)

Ye naÑ pajĒnanti yatonidĒnaÑ,
 Te naÑ vinodenti suŌohi yakkha.
 Te duttaraÑ oghamimaÑ taranti,
 AtiŌŌapubbaÑ apunabbhavĒyĒti.

4. MaŌibhaddasutta

238. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ Magadhesu viharati MaŌimĒlike cetiye MaŌibhaddassa yakkhassa bhavane. Atha kho MaŌibhaddo yakkho yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“SatĒmato sadĒ bhaddaÑ, satimĒ sukhamedhati.
 SatĒmato suve seyyo, verĒ ca parimuccatĒ”ti.

SatĒmato sadĒ bhaddaÑ, satimĒ sukhamedhati.
 SatĒmato suve seyyo, verĒ na parimuccati.

Yassa sabbamahorattaÑ¹, ahiÑsĒya rato mano.
 MettaÑso sabbabh|tesu, veraÑ tassa na kenacĒti.

5. SĒnusutta

239. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena aŌŌatarissĒ upĒsikĒya SĒnu nĒma putto yakkhena gahito hoti. Atha kho sĒ upĒsikĒ paridevamĒnĒ tĒyaÑ velĒyaÑ imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“CĒtuddasiÑ paŌcadasiÑ, yĒ ca pakkhassa aŌŌhamĒ.
 PĒŌihĒriyapakkaŌca, aŌŌha~gasusamĒgataÑ.

UposathaÑ upavasanti, brahmacariyaÑ caranti ye.
 Na tehi yakkhĒ kĒĀanti, iti me arahataÑ sutaÑ.
 SĒ dĒni ajja passĒmi, yakkhĒ kĒĀanti SĒnunĒ”ti.

---

1. RattiÑ (SyĒ, KaÑ, Ka)

CĒtuddasiṅ paḶcadasiṅ, yĒ ca pakkhassa aḶhamĒ.
PĒḶihĒriyapakkhaḶca, aḶha-gasusamĒgataṅ.
Uposathaṅ upavasanti, brahmacariyaṅ caranti ye.

Na tehi yakkhĒ kĒḶanti, sĒhu te arahataṅ sutaṅ.
SĒnuṅ pabuddhaṅ vajjĒsi, yakkhĒnaṅ vacanaṅ idaṅ.
MĒkĒsi pĒpakaṅ kammaṅ, Ēvi vĒ yadi vĒ raho.

Sace ca¹ pĒpakaṅ kammaṅ, karissasi karosi vĒ.
Na te dukkhĒ pamutyatthi, uppaccĒpi palĒyatoti.

Mataṅ vĒ amma rodanti, yo vĒ jĒvaṅ na dissati.
JĒvantaṅ amma passantĒ, kasmĒ maṅ amma rodasĒti.

Mataṅ vĒ putta rodanti, yo vĒ jĒvaṅ na dissati.
Yo ca kĒme cajjivĒna, punarĒgacchate idha.
Taṅ vĒpi putta rodanti, puna jĒvaṅ mato hi so.

KukkuḶĒ ubbhato tĒta, kukkuḶaṅ² patitumicchasi.
NarakĒ ubbhato tĒta, narakaṅ patitumicchasi.

AbhidhĒvatha bhaddante, kassa ujjhĒpayĒmase.
ĒdittĒ nĒhataṅ³ bhaḶĒaṅ, puna ĒayhitumicchasĒti.

6. Piya-karasutta

240. Ekaṅ samayaṅ ĒyasmĒ Anuruddho SĒvatthiyaṅ viharati Jetavane AnĒthapiḶĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Anuruddho rattiyĒ pacc|sasamayaṅ paccuḶhĒya dhammapadĒni bhĒsati. Atha kho Piya-karamĒtĒ yakkhinĒ puttakaṅ evaṅ tosesi—

“MĒ saddaṅ kari Piya-kara, bhikkhu dhammapadĒni bhĒsati.
Apica⁴ dhammapadaṅ vijĒniya, paḶipajjema hitĒya no siyĒ.

PĒĒesu ca saṅyamĒmase, sampajĒnamusĒ na bhaḶĒmase.
Sikkhema susĒlyamattano⁵, api muccema pisĒcayoniyĒ”ti.

1. Saceva (SyĒ, Kaṅ, I, Ka), yaḶceva (SĒ)

3. Nibbhataṅ (SyĒ, Kaṅ, Ka), nibhataṅ (I, Ka)

5. SusĒlamattano (SĒ, Ka)

2. KukkuḶe (SĒ)

4. Api (SĒ)

7. Punabbasusutta

241. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiĒĀikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena BhagavĒ bhikkh | nibbĒnapaĒisaĒyuttĒya dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaĒseti, te ca bhikkh | aĒhiĒ katvĒ manasi katvĒ sabbacetasĒ samannĒharitvĒ ohitasotĒ dhammaĒ suĒanti. Atha kho PunabbasumĒtĒ yakkhinĒ puttake evaĒ tosesi—

“TuĒhĒ Uttarike hohi, tuĒhĒ hohi Punabbasu.
YĒvĒhaĒ BuddhaseĒhassa, dhammaĒ sossĒmi Satthuno.

NibbĒnaĒ BhagavĒ Ēha, sabbaganthappamocanaĒ.
AtivelĒ ca me hoti, asmiĒ dhamme piyĒyanĒ.

Piyo loke sako putto,
Piyo loke sako pati.
Tato piyatarĒ mayhaĒ,
Assa dhammassa magganĒ.

Na hi putto pati vĒpi, piyo dukkhĒ pamocaye.
YathĒ saddhammassavanaĒ, dukkhĒ moceti pĒĒinaĒ.

Loke dukkhaparetasmiĒ, jarĒmaraĒasaĒnyute.
JarĒmaraĒamokkhĒya, yaĒ dhammaĒ abhisambudhaĒ.
TaĒ dhammaĒ sotumicchĒmi, tuĒhĒ hohi Punabbas | ”ti.

AmmĒ na byĒharissĒmi, tuĒhĒbh | tĒyamuttarĒ.
Dhammameva nisĒmehi, saddhammassavanaĒ sukhaĒ.
Saddhammassa anaĒĒya, ammĒ dukkhaĒ carĒmase.

Esa devamanussĒnaĒ, samm | ĀhĒnaĒ pabha-karo.
Buddho antimasĒrĒro, dhammaĒ deseti cakkhumĒti.

SĒdhu kho paĒĒito nĒma, putto jĒto uresayo.
Putto me BuddhaseĒhassa, dhammaĒ suddhaĒ piyĒyati.

Punabbasu sukhĒ hohi, ajjĒhamhi samuggatĒ.
DiĒhĒni ariyasaccĒni, UttarĒpi suĒĒtu meti.

8. Sudattasutta

242. Ekañ samayañ BhagavÈ RÈjagahe viharati Sétavane. Tena kho pana samayena AnÈthapiÓÉiko gahapati RÈjagahañ anupatto hoti kenacideva karaÓÿena, assosi kho AnÈthapiÓÉiko gahapati “Buddho kira loke uppanno”ti. TÈvadeva ca pana Bhagavantañ dassanÿya upasa-kamitukÈmo hoti, athassa AnÈthapiÓÉikassa gahapatissa etadahosi “akÈlo kho ajja Bhagavantañ dassanÿya upasa-kamituñ, sve dÈnÈhañ kÈlena Bhagavantañ dassanÿya gamissÈm”ti Buddhagatÿya satiyÈ nipajji, rattiyÈ sudañ tikkhattuñ vuÓhÈsi pabhÈtanti maÓamÈno. Atha kho AnÈthapiÓÉiko gahapati yena SivathikadvÈrañ¹ tenupasa-kami, amanussÈ dvÈrañ vivariñsu. Atha kho AnÈthapiÓÉikassa gahapatissa nagaramhÈ nikkhamantassa Èloko antaradhÿyi, andhakÈro pÈturahosi, bhayañ chambhitattañ lomahañso udapÈdi, tatova puna nivattitukÈmo ahosi. Atha kho Sivako² yakkho antarahito saddamanussÈvesi—

“Satañ hatthÈ satañ assÈ, satañ assatarfrathÈ.
Satañ kaÓÈsahassÈni, ÈmukkamaÓikuÓÉaiÈ.
Ekassa padavÈtihÈrassa, kalañ nÈgghanti soasiñ.

Abhikkama gahapati, abhikkama gahapati,
Abhikkamanañ te seyyo no paikkamanan”ti.

Atha kho AnÈthapiÓÉikassa gahapatissa andhakÈro antaradhÿyi, Èloko pÈturahosi, yañ ahosi bhayañ chambhitattañ lomahañso, so paÓippassambhi. Dutiyampi kho AnÈthapiÓÉikassa gahapatissa Èloko antaradhÿyi, andhakÈro pÈturahosi, bhayañ chambhitattañ lomahañso udapÈdi, tatova puna nivattitukÈmo ahosi. Dutiyampi kho Sivako yakkho antarahito saddamanussÈvesi—

1. SÈvathikadvÈrañ (SÈ, SyÈ, Kañ, I)

2. SÈvako (SÈ, I)

“SataŅ hatthĒ sataŅ assĒ -pa- kalaŅ nĒgghanti soĻasiŅ.

Abhikkama gahapati, abhikkama gahapati,
AbhikkamanaŅ te seyyo no paĻikkamanan”ti.

Atha kho AnĒthapiĒĒikassa gahapatissa andhakĒro antaradhĒyi, Ēloko pĒturahosi, yaŅ ahosi bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅso, so paĻippassambhi. Tatiyampi kho AnĒthapiĒĒikassa gahapatissa Ēloko antaradhĒyi, andhakĒro pĒturahosi, bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅso udapĒdi, tatova puna nivattitukĒmo ahosi. Tatiyampi kho Sivako yakkho antarahito saddamanussĒvesi—

“SataŅ hatthĒ sataŅ assĒ -pa- kalaŅ nĒgghanti soĻasiŅ.

Abhikkama gahapati, abhikkama gahapati,
AbhikkamanaŅ te seyyo no paĻikkamanan”ti.

Atha kho AnĒthapiĒĒikassa gahapatissa andhakĒro antaradhĒyi, Ēloko pĒturahosi, yaŅ ahosi bhayaŅ chambhitattaŅ lomahaŅso, so paĻippassambhi. Atha kho AnĒthapiĒĒiko gahapati yena SĒtavanaŅ yena BhagavĒ tenupasa-kami.

Tena kho pana समयena BhagavĒ rattiyĒ pacc | sasamayaŅ paccuĻĻhĒya abbhokĒse ca-kamati. AddasĒ kho BhagavĒ AnĒthapiĒĒikaŅ gahapatiŅ d | ratova ĒgacchantaŅ, disvĒna ca-kamĒ orohitvĒ paĻĻatte Ēsane nisĒdi, nisajja kho BhagavĒ AnĒthapiĒĒikaŅ gahapatiŅ etadavoca “ehi SudattĒ”ti. Atha kho AnĒthapiĒĒiko gahapati nĒmena maŅ BhagavĒ ĒlapatĒti haĻĻho udaggo tattheva Bhagavato pĒdesu sirasĒ nipatitvĒ BhagavantaŅ etadavoca “kacci bhante BhagavĒ sukhamasayitthĒ”ti.

SabbadĒ ve sukhaŅ seti, brĒhmaĻo parinibbuto.

Yo na limpati kĒmesu, sĒtibh | to nir | padhi.

SabbĒ Ēsattiyo chetvĒ, vineyya hadaye daraŅ.

Upasanto sukhaŅ seti, santiŅ pappuyya cetasĒti¹.

9. Paḷhamasukkēsutta

243. Ekaṅ samayaṅ Bhagavē Rējagahe viharati Veḷuvane Kalandakanivēpe. Tena kho pana samayena Sukkē bhikkhunē mahatīyē parisēya parivutē dhammaṅ deseti. Atha kho Sukkēya bhikkhuniyē abhippasanno yakkho Rējagahe rathikēya rathikaṅ si-ghēḷakena si-ghēḷakaṅ upasa-kamitvē tēyaṅ velēyaṅ imē gēthēyo abhēsi—

“Kiṅ me katē Rējagahe manussē, madhupētēva seyare.
Ye Sukkaṅ na payirupēsanti, desentiṅ amataṅ padaṅ.
Taḍca pana appaḷivēnēyaṅ, asecanakamojavaṅ.
Pivanti maḍḍe sappaḍḍē, valēhakamiva panthag | ”ti¹.

10. Dutiyasukkēsutta

244. Ekaṅ samayaṅ Bhagavē Rējagahe viharati Veḷuvane Kalandakanivēpe. Tena kho pana samayena aḍḍataro upēsako Sukkēya bhikkhuniyē bhojanaṅ adēsi. Atha kho Sukkēya bhikkhuniyē abhippasanno yakkho Rējagahe rathikēya rathikaṅ si-ghēḷakena si-ghēḷakaṅ upasa-kamitvē tēyaṅ velēyaṅ imaṅ gēthaṅ abhēsi—

“Puḍḍaṅ vata pasavi bahuṅ, sappaḍḍo vatēyaṅ upēsako.
Yo Sukkēya adēsi bhojanaṅ, sabbaganthehi vippamuttiyē”ti².

11. Cfrēsutta

245. Evaṅ me sutaṅ— ekaṅ samayaṅ Bhagavē Rējagahe viharati Veḷuvane Kalandakanivēpe. Tena kho pana samayena aḍḍataro upēsako Cfrēya³ bhikkhuniyē cvaraṅ adēsi. Atha kho Cfrēya bhikkhuniyē abhippasanno yakkho Rējagahe rathikēya rathikaṅ si-ghēḷakena si-ghēḷakaṅ upasa-kamitvē tēyaṅ velēyaṅ imaṅ gēthaṅ abhēsi—

---

1. Valēhakamivaddhag | ti (Sē)   2. Vippamuttēyēti (Syē, Kaṅ)   3. Cirēya (Ka)

“Pu00aÑ vata pasavi bahuÑ, sappa00o vatÈyaÑ upÈsako.
Yo CÈrÈya adÈsi cÈvaraÑ, sabbayogehi vippamuttiyÈ”ti¹.

12. CÈlavakasutta

246. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ CÈlaviyaÑ viharati CÈlavakassa yakkhassa bhavane. Atha kho CÈlavako yakkho yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ BhagavantaÑ etadavoca “nikkhama sama0È”ti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ nikkhami. Pavisā sama0Èti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ pÈvisi. Dutiyampi kho CÈlavako yakkho BhagavantaÑ etadavoca “nikkhama sama0È”ti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ nikkhami. Pavisā sama0Èti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ pÈvisi. Tatiyampi kho CÈlavako yakkho BhagavantaÑ etadavoca “nikkhama sama0È”ti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ nikkhami. Pavisā sama0Èti. “SÈdhÈvuso”ti BhagavÈ pÈvisi. Catutthampi kho CÈlavako yakkho BhagavantaÑ etadavoca “nikkhama sama0È”ti. Na khvÈhaÑ taÑ Èvuso nikkhamissÈmi, yaÑ te kara0ÈyaÑ, taÑ karohfti. Pa0haÑ taÑ sama0a pucchissÈmi, sace me na byÈkarissasi, cittaÑ vÈ te khipissÈmi, hadayaÑ vÈ te phÈlessÈmi, pÈdesu vÈ gahetvÈ pÈraga-gÈya khipissÈmfti. Na khvÈhaÑ taÑ Èvuso passÈmi sadevake loka samÈrake sabrahmake sassama0abrÈhma0iyÈ pajÈya sadevamanussÈya, yo me cittaÑ vÈ khipeyya hadayaÑ vÈ phÈleyya pÈdesu vÈ gahetvÈ pÈraga-gÈya khipeyya. Api ca tvaÑ Èvuso puccha yaÈ ka-khasfti. ( )²

KiÑs|dha vittaÑ purisassa se00haÑ, kiÑsu suci00aÑ sukhamÈvahÈti.

KiÑsu have sÈdutaraÑ rasÈnaÑ, kathaÑjÈviÑ jÈvitamÈhu se00hanti.

SaddhÈdha vittaÑ purisassa se00haÑ, dhammo suci00o sukhamÈvahÈti.

SaccaÑ have sÈdutaraÑ rasÈnaÑ, pa00ÈjÈviÑ jÈvitamÈhu se00hanti.

KathaÑsu tarati oghaÑ, kathaÑsu tarati a00avaÑ.

KathaÑsu dukkhamacceti, kathaÑsu parisujjhatfti.

1. VippamuttÈyÈti (SyÈ, KaÑ)

2. (Atha kho CÈlavako yakkho BhagavantaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi.) (SÈ)

SaddhÈya tarati oghaÑ, appamÈdena a00avaÑ.
Vfriyena dukkhamacceti, pa00Èya parisujjatfti.

KathaÑsu labhate pa00aÑ, kathaÑsu vindate dhanaÑ.
KathaÑsu kittiÑ pappoti, kathaÑ mittÈni ganthati.
AsmÈ lokÈ paraÑ lokaÑ, kathaÑ pecca na socatfti.

SaddahÈno arahataÑ, dhammaÑ nibbÈnapattiyÈ.
Suss|saÑ¹ labhate pa00aÑ, appamatto vicakkha0o.

Patir|pakÈrf dhuravÈ, u00hÈtÈ vindate dhanaÑ.
Saccena kittiÑ pappoti, dadaÑ mittÈni ganthati.
AsmÈ lokÈ paraÑ lokaÑ, evaÑ pecca na socati.

Yassete caturo dhammÈ, saddhassa gharamesino.
SaccaÑ dammo dhiti cÈgo, sa ve pecca na socati.

I-gha a00epi pucchassu, puth| sama0abrÈhma0e.
Yadi saccÈ dammÈ cÈgÈ, khantyÈ bhiiyyodha vijjatfti.

KathaÑ nu dÈni puccheyyaÑ, puth| sama0abrÈhma0e.
YohaÑ² ajja pajÈnÈmi, yo attho samparÈyiko.

AtthÈya vata me Buddho, vÈsÈyÈÀavimÈgamÈ³.
YohaÑ⁴ ajja pajÈnÈmi, yattha dinnaÑ mahapphalaÑ.

So ahaÑ vicarissÈmi, gÈmÈ gÈmaÑ purÈ puraÑ.
NamassamÈno SambuddhaÑ, dhammassa ca sudhammatanti.

YakkhasaÑyuttaÑ samattaÑ.

TassuddÈnaÑ

Indako Sakka S|ci ca, Ma0ibhaddo ca SÈnu ca.
Piya-kara Punabbasu Sudatto ca, dve SukkÈ CÈra-ÈÀavfti dvÈdasa.

---

1. Suss|sÈ (SÈ, I)   2. SohaÑ (SÈ), svÈhaÑ (Ka)   3. MÈgato (I, Ka)   4. SohaÑ (SÈ)

11. Sakkasañyutta

1. Paṭhamavagga

1. Suvārasutta

247. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiŌĒikassa ĒrĒme. Tatra kho Bhagavē bhikkh | Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuñ. Bhagavē etadavoca—

Bh | tapubbañ bhikkhave asurē deve abhiyañsu. Atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo Suvārañ devaputtañ Ēmantesi “ete tĒta Suvāra asurē deve abhiyanti, gaccha tĒta Suvāra asure paccuyyĒhĒ”ti. “Evañ bhaddantavĒ”ti kho bhikkhave Suvāro devaputto Sakkassa DevĒnamindassa paṭissutvĒ pamĒdañ ĒpĒdesi¹. Dutiyampi kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo Suvārañ devaputtañ Ēmantesi “ete tĒta Suvāra asurē deve abhiyanti, gaccha tĒta Suvāra asure paccuyyĒhĒ”ti. “Evañ bhaddantavĒ”ti kho bhikkhave Suvāro devaputto Sakkassa DevĒnamindassa paṭissutvĒ dutiyampi pamĒdañ ĒpĒdesi. Tatiyampi kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo Suvārañ devaputtañ Ēmantesi “ete tĒta Suvāra asurē deve abhiyanti, gaccha tĒta Suvāra asure paccuyyĒhĒ”ti. “Evañ bhaddantavĒ”ti kho bhikkhave Suvāro devaputto Sakkassa DevĒnamindassa paṭissutvĒ tatiyampi pamĒdañ ĒpĒdesi. Atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo Suvārañ devaputtañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“AnuŌhahañ avĒyĒmañ, sukhañ yatrĒdhigacchati.
Suvāra tattha gacchĒhi, maŌca tattheva pĒpayĒ”ti.

Alasvassa² anuŌhĒtĒ, na ca kiccĒni kĒraye.
SabbakĒmasamiddhassa, tañ me Sakka varañ disĒti.

---

1. Ēhāresi (katthaci) nava~guttare SĒhanĒdasuttepi.

2. Alasa'ssa (SĒ, I), alasvĒyañ (SyĒ, Kañ)

Yatthēlaso anuḷḷhētē, accantañ sukhamedhati.
Suvāra tattha gacchēhi, maḍca tattheva pēpayēti.

Akammunē¹ devaseḷḷha, Sakka vindemu yañ sukhañ.
Asokañ anupēyēsañ, tañ me Sakka varañ disēti.

Sace atthi akammena, koci kvaci na jēvati.
Nibbēnassa hi so maggo, Suvāra tattha gacchēhi.
Maḍca tattheva pēpayēti.

So hi nēma bhikkhave Sakko Devēnamindo sakañ puḍḍaphalañ
upajēvamēno devēnañ Tēvatiñsēnañ issariyēdhipaccañ rajjañ kērento
uḷḷhēnavēriyassa vaḶḶavēdē bhavissati. Idha kho tañ bhikkhave sobhetha,
yañ tumhe evañ svēkkhēte dhammavinaye pabbajitē samēnē uḷḷhaheyyētha
ghaḷeyyētha vēyameyyētha appattassa pattiyē anadhigatassa adhigamēya
asacchikatassa sacchikiriyēyēti.

2. Susāmasutta

248. Sēvatthiyañ. Tatra kho Bhagavē bhikkh | ēmantesi “bhikkhavo”ti.
“Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuñ. Bhagavē etadavoca—

Bh | tapubbañ bhikkhave asurē deve abhiyañsu. Atha kho bhikkhave
Sakko Devēnamindo Susāmañ² devaputtañ ēmantesi “ete tēta Susāma asurē
deve abhiyanti, gaccha tēta Susāma asure paccuyyēhē”ti. “Evañ
bhaddantavē”ti kho bhikkhave Susāmo devaputto Sakkassa Devēnamindassa
paḷissutvē pamēdañ ēpēdesi. Dutiyampi kho bhikkhave Sakko
Devēnamindo Susāmañ devaputtañ ēmantesi -pa-. Dutiyampi pamēdañ
ēpēdesi. Tatiyampi kho bhikkhave Sakko Devēnamindo Susāmañ
devaputtañ ēmantesi -pa-. Tatiyampi pamēdañ ēpēdesi. Atha kho
bhikkhave Sakko Devēnamindo Susāmañ devaputtañ gēthēya ajjhabhēsi—

“Anuḷḷhahañ avēyēmañ, sukhañ yatrēdhigacchati.
Susāma tattha gacchēhi, maḍca tattheva pēpayē”ti.

1. Akammanē (Sē, I)

2. Susimañ (Syē, Kañ, Ka)

Alasvassa anuĀhĒtĒ, na ca kiccĒni kĒraye.
 SabbakĒmasamiddhassa, taÑ me Sakka varaÑ disĒti.
 YatthĒlaso anuĀhĒtĒ, accantaÑ sukhamedhati.
 SusĒma tattha gacchĒhi, maĀca tattheva pĒpayĒti.
 AkammunĒ devaseĀha, Sakka vindemu yaÑ sukhaÑ.
 AsokaÑ anupĒyĒsaÑ, taÑ me Sakka varaÑ disĒti.
 Sace atthi akammena, koci kvaci na jĒvati.
 NibbĒnassa hi so maggo, SusĒma tattha gacchĒhi.
 MaĀca tattheva pĒpayĒti.

So hi nĒma bhikkhave Sakko DevĒnamindo sakaÑ puĀaphalaÑ
 upajĒvamĒno devĒnaÑ TĒvatiÑsĒnaÑ issariyĒdhipaccaÑ rajjaÑ kĒrento
 uĀhĒnavĒriyassa vaĀavĒdĒ bhavissati. Idha kho taÑ bhikkhave sobhetha,
 yaÑ tumhe evaÑ svĒkkĒte dhammavinaye pabbajitĒ samĒnĒ uĀhaheyyĒtha
 ghaĒeyyĒtha vĒyameyyĒtha appattassa pattiyĒ anadhigatassa adhigamĒya
 asacchikatassa sacchikiriyĒyĒti.

3. Dhajaggasutta

249. SĒvatthiyaÑ. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “bhikkhavo”ti.
 “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassuÑ. BhagavĒ etadavoca—

Bh | tapubbaÑ bhikkhave devĒsurasa-gĒmo samupaby | Āho aho. Atha
 kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo deve TĒvatiÑse Ēmantesi—

Sace mĒrisĒ devĒnaÑ sa-gĒmagatĒnaÑ uppajjeyya bhayaÑ vĒ
 chambhitattaÑ vĒ lomahaÑso vĒ, mameva tasmĒnĒ samaye dhajaggaÑ
 ullokeyyĒtha, mamaÑ hi vo dhajaggaÑ ullokayataÑ yaÑ bhavissati bhayaÑ
 vĒ chambhitattaÑ vĒ lomahaÑso vĒ, so pahĒyissati.

No ce me dhajaggaÑ ullokeyyĒtha, atha PajĒpatissa devarĒjassa
 dhajaggaÑ ullokeyyĒtha, PajĒpatissa hi vo devarĒjassa dhajaggaÑ
 ullokayataÑ yaÑ bhavissati bhayaÑ vĒ chambhitattaÑ vĒ lomahaÑso vĒ, so
 pahĒyissati.

No ce PajĒpatissa devarĒjassa dhajaggañ ullokeyyĒtha, atha VaruĒassa devarĒjassa dhajaggañ ullokeyyĒtha, VaruĒassa hi vo devarĒjassa dhajaggañ ullokayatañ yañ bhavissati bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, so pahĒyissati.

No ce VaruĒassa devarĒjassa dhajaggañ ullokeyyĒtha, atha ĩsĒnassa devarĒjassa dhajaggañ ullokeyyĒtha, ĩsĒnassa hi vo devarĒjassa dhajaggañ ullokayatañ yañ bhavissati bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, so pahĒyissatĒti.

Tañ kho pana bhikkhave Sakkassa vĒ DevĒnamindassa dhajaggañ ullokayatañ, PajĒpatissa vĒ devarĒjassa dhajaggañ ullokayatañ, VaruĒassa vĒ devarĒjassa dhajaggañ ullokayatañ, ĩsĒnassa vĒ devarĒjassa dhajaggañ ullokayatañ yañ bhavissati bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, so pahĒyethĒpi nopi pahĒyetha¹.

Tañ kissa hetu, Sakko hi bhikkhave DevĒnamindo avĒtarĒgo avĒtadoso avĒtamoho bhĒru chambhĒ utrĒsĒ palĒyĒti.

AhaĒca kho bhikkhave evañ vadĒmi— sace tumhĒkañ bhikkhave araĒĒagatĒnañ vĒ rukkham | lagatĒnañ vĒ suĒĒagĒragatĒnañ vĒ uppajjeyya bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, mameva tasmiñ samaye anussareyyĒtha—

“Itipi so BhagavĒ Arahañ SammĒsambuddho VijjĒcaraĒasampanno Sugato lokavid | Anuttaro purisadammasĒrathi SatthĒ devamanussĒnañ Buddho BhagavĒ”ti. Mamañ hi vo bhikkhave anussaratañ yañ bhavissati bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, so pahĒyissati.

No ce mañ anussareyyĒtha, atha dhammañ anussareyyĒtha “svĒkkhĒto BhagavatĒ dhammo sandiĒhiko akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattañ veditabbo viĒĒ | hĒ”ti. Dhammañ hi vo bhikkhave anussaratañ yañ bhavissati bhayañ vĒ chambhitattañ vĒ lomahañso vĒ, so pahĒyissati.

No ce dhammañ anussareyyĒtha, atha sañghañ anussareyyĒtha “suppaĒipanno Bhagavato sĒvakasañgho, ujuppaĒipanno Bhagavato

---

1. No pahĒyetha (Ka)

sĒvakasaĒngĥo, ōĒyappaōipanno Bhagavato sĒvakasaĒngĥo, sĒmĕcippaōipanno Bhagavato sĒvakasaĒngĥo, yadidaĒ cattĒri purisayugĒni aōha purisapuggalĒ esa Bhagavato sĒvakasaĒngĥo, Ēhuneyyo pĒhuneyyo dakkhiōeyyo aōjalikaraōĒyo anuttaraĒ puōōakkhettaĒ lokassĒ”ti. SaĒngĥaĒ hi vo bhikkhave anussarataĒ yaĒ bhavissati bhayaĒ vĒ chambhitattaĒ vĒ lomahaĒso vĒ, so pahĒyissati.

TaĒ kissa hetu, TathĒgato hi bhikkhave AraĥaĒ SammĒsambuddĥo vĒtarĒgo vĒtadoso vĒtamoho abĥĕru acchambĥĕ anutrĒsĒ apalĒyĕti. Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒna Sugato athĒparaĒ etadavoca SatthĒ—

“Araōōe rukkham | le vĒ, suōōĒgĒreva bhikkhavo.
Anussaretha¹ SambuddĥaĒ, bhayaĒ tumĥĒka no siyĒ.

No ce BuddĥaĒ sareyyĒtha, lokajeōōhaĒ narĒsabhaĒ.
Atha dhammaĒ sareyyĒtha, niyyĒnikaĒ sudesitaĒ.

No ce dhammaĒ sareyyĒtha, niyyĒnikaĒ sudesitaĒ.
Atha saĒngĥaĒ sareyyĒtha, puōōakkhettaĒ anuttaraĒ.

EvaĒ BuddĥaĒ sarantĒnaĒ, dhammaĒ saĒngĥaōca bhikkhavo.
BhayaĒ vĒ chambhitattaĒ vĒ, lomahaĒso na hessatĒ”ti.

4. Vepacittisutta

250. SĒvatthinidĒnaĒ. Bh | tapubbaĒ bhikkhave devĒsurasa-gĒmo samupaby | ĥho ahoṣi. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo asure Ēmantesi “sace mĒrisĒ devĒnaĒ asurasa-gĒme samupaby | ĥhe asurĒ jineyyuĒ, devĒ parĒjineyyuĒ². Yena naĒ SakkaĒ DevĒnamindaĒ kaōōhapaōcamehi bandhanehi bandhitvĒ mama santike ĒneyyĒtha asurapuran”ti. Sakkopi kho bhikkhave DevĒnamindo deve TĒvatiĒse Ēmantesi “sace mĒrisĒ devĒnaĒ asurasa-gĒme samupaby | ĥhe devĒ jineyyuĒ, asurĒ parĒjineyyuĒ. Yena naĒ VepacittiĒ asurindaĒ kaōōhapaōcamehi bandhanehi bandhitvĒ mama santike ĒneyyĒtha Sudhammasabhan”ti. TasmiĒ kho pana bhikkhave sa-gĒme devĒ

1. AnussareyyĒtha (Ka) padasiddhi pana cintetabbĒ.

2. ParĒjeyyuĒ (SĒ, I)

jiniñsu, asurē parējiniñsu¹. Atha kho bhikkhave devē Tēvatiñsē Vepacittiñ asurindañ kaḷḷhapaḷcāmehi bandhanehi bandhitvē Sakkassa Devēnamindassa santike ñesuñ sudhammasabhañ. Tatra sudañ bhikkhave Vepacitti asurindo kaḷḷhapaḷcāmehi bandhanehi baddho Sakkañ Devēnamindañ sudhammasabhañ pavisantaḷca nikkhamantaḷca asabbhēhi pharusēhi vēcēhi akkosati paribhēsati. Atha kho bhikkhave Mētali sa-gēhako Sakkañ Devēnamindañ gēthēhi ajjhabhēsī—

“Bhayē nu Maghavē Sakka, dubbalyē no titikkhasi.
Suḷanto pharusañ vēcāñ, sammukhē Vepacittino”ti.

Nēhañ bhayē na dubbalyē, khamēmi Vepacittino.
Kathañ hi mēdiso viḷḷ |, bēlena paḷisañyujeti.

Bhiyyo bēiē pabhijjeyyuñ, no cassa paḷisedhako.
Tasmē bhusena daḷēna, dhfro bēlañ nisedhayeti.

Etadeva ahañ maḷḷe, bēlassa paḷisedhanañ.
Parañ sa-kupitañ ḷatvē, yo sato upasammatīti.

Etadeva titikkhēya, vajjañ passēmi vēsava.
Yadē nañ maḷḷati bēlo, bhayē myēyañ titikkhati.
Ajjhēruhāti dummedho, gova bhiyyo palēyinanti.

Kēmañ maḷḷatu vē mē vē, bhayē myēyañ titikkhati.
Sadatthaparamē atthē, khantiyē bhiyyo na vijjati.

Yo have balavē santo, dubbalassa titikkhati.
Tamēhu paramañ khantiñ, niccañ khamati dubbalo.

Abalañ tañ balañ ēhu, yassa bēlabalañ balañ.
Balassa dhammaguttassa, paḷivattē na vijjati.

Tasseva tena pēpiyo, yo kuddhañ paḷikujjhati.
Kuddhañ appaḷikujjhanto, sa-gēmañ jeti dujjayañ.

---

1. Parējiniñsu (Sē, I)

UbhinnamatthaĒ carati, attano ca parassa ca.

ParaĒ sa~kupitaĒ ōatvĒ, yo sato upasammati.

UbhinnaĒ tikicchantaĒnaĒ, attano ca parassa ca.

JanĒ maōanti bĒloti, ye dhammassa akovidĒti.

So hi nĒma bhikkhave Sakko DevĒnamindo sakaĒ puōaphalaĒ upajĒvamĒno devĒnaĒ TĒvatiĒsĒnaĒ issariyĒdhipaccaĒ rajjaĒ kĒrento khantisoraccassa vaōōavĒdĒ bhavissati. Idha kho taĒ bhikkhave sobhetha, yaĒ tumhe evaĒ svĒkkhĒte Dhammavinaye pabbajitĒ samĒnĒ khamĒ ca bhavyeyĒtha soratĒ cĒti.

5. SubhĒsitajayasutta

251. SĒvatthinidĒnaĒ. Bh|tapubbaĒ bhikkhave devĒsurasa~gĒmo samupaby|ĥo ahoṣi. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo SakkaĒ DevĒnamindaĒ etadavoca “hotu DevĒnaminda subhĒsitena jayo”ti. Hotu Vepacitti subhĒsitena jayoti. Atha kho bhikkhave devĒ ca asurĒ ca pĒrisajje ōhapesuĒ “ime no subhĒsitadubbhĒsitaĒ ĒjĒnissantĒ”ti. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo SakkaĒ DevĒnamindaĒ etadavoca “bhaōa DevĒnaminda gĒthan”ti. EvaĒ vutte bhikkhave Sakko DevĒnamindo VepacittiĒ asurindaĒ etadavoca “tumhe khvettha Vepacitti pubbadevĒ bhaōa Vepacitti gĒthan”ti. EvaĒ vutte bhikkhave Vepacitti asurindo imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Bhiyyo bĒĪĒ pabhijjeyyuĒ, no cassa paōisedhako.

TasmĒ bhusena daōĒena, dhĒro bĒĪaĒ nisedhaye”ti.

BhĒsitĒya kho pana bhikkhave VepacittinĒ asurindena gĒthĒya asurĒ anumodiĒsu, devĒ tuōhĒ ahesuĒ. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo SakkaĒ DevĒnamindaĒ etadavoca “bhaōa DevĒnaminda gĒthan”ti. EvaĒ vutte bhikkhave Sakko DevĒnamindo imaĒ gĒthaĒ abhĒsi—

“Etadeva ahaĒ maōde, bĒĪassa paōisedhanaĒ.

ParaĒ sa~kupitaĒ ōatvĒ, yo sato upasammattĒ”ti.

Bhĕsitĕya kho pana bhikkhave Sakkena Devĕnamindena gĕthĕya devĕ anumodiñsu, asurĕ tuóhĕ ahesuñ. Atha kho bhikkhave Sakko Devĕnamindo Vepacittiñ asurindañ etadavoca “bhaóa Vepacitti gĕthan”ti. evañ vutte bhikkhave Vepacitti asurindo imañ gĕthañ abhĕsi—

“Etadeva titikkhĕya, vajjañ passĕmi Vĕsava.
Yadĕ nañ maóóati bĕlo, bhayĕ myĕyañ titikkhati.
Ajjhĕruhatai dummedho, gova bhiiyo palĕyinan”ti.

Bhĕsitĕya kho pana bhikkhave Vepacittinĕ asurindena gĕthĕya asurĕ anumodiñsu, devĕ tuóhĕ ahesuñ. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo Sakkañ Devĕnamindañ etadavoca “bhaóa Devĕnaminda gĕthan”ti. Evañ vutte bhikkhave Sakko Devĕnamindo imĕ gĕthĕyo abhĕsi—

“Kĕmañ maóóatu vĕ mĕ vĕ, bhayĕ myĕyañ titikkhati.
Sadatthaparamĕ atthĕ, khantyĕ bhiiyo na vijjati.
Yo have balavĕ santo, dubbalassa titikkhati.
Tamĕhu paramañ khantiñ, niccañ khamati dubbalo.
Abalañ tañ balañ ĕhu, yassa bĕlabalañ balañ.
Balassa dhammaguttassa, paóivattĕ na vijjati.
Tasseva tena pĕpiyo, yo kuddhañ paóikujjhati.
Kuddhañ appaóikujjhanto, sa-gĕmañ jeti dujjayañ.
Ubhinnamatthañ carati, attano ca parassa ca.
Parañ sa~kupitañ óatvĕ, yo sato upasammati.
Ubhinnañ ticicchantĕnañ, attano ca parassa ca.
Janĕ maóóanti bĕloti, ye dhammassa akovidĕ”ti.

Bhĕsitĕsu kho pana bhikkhave Sakkena Devĕnamindena gĕthĕsu devĕ anumodiñsu, asurĕ tuóhĕ ahesuñ. Atha kho bhikkhave devĕnaóca asurĕnaóca pĕrisajjĕ etadavocuñ “bhĕsitĕ kho Vepacittinĕ asurindena gĕthĕyo, tĕ ca kho sadaóĕĕvacarĕ sasatthĕvacarĕ, iti bhaóĕanañ

iti viggaho iti kalaho. BhÈsitÈ kho¹ Sakkena DevÈnamindena gÈthÈyo, tÈ ca kho adaÓÈÈvacarÈ asatthÈvacarÈ, iti abhaÓÈanaÑ iti aviggaho iti akalaho, Sakkassa DevÈnamindassa subhÈsitena jayo”ti. Iti kho bhikkhave Sakkassa DevÈnamindassa subhÈsitena jayo ahosÈti.

6. KulÈvakasutta

252. SÈvatthiyaÑ. Bh|tapubbaÑ bhikkhave devÈsurasa~gÈmo samupaby|āho ahosi. TasmìÑ kho pana bhikkhave sa~gÈme asurÈ jiniÑsu, devÈ parÈjiniÑsu. ParÈjitÈ ca kho bhikkhave devÈ apÈyaÑsveva uttarenamukhÈ, abhiyaÑsveva ne asurÈ. Atha kho bhikkhave Sakko DevÈnamindo MÈtali sa~gÈhakaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“KulÈvakÈ MÈtali simbalismiÑ,
 ¢sÈmukhena parivajjayassu.
 KÈmaÑ cajÈma asuresu pÈÓaÑ,
 MÈyime dijÈ vikulÈvakÈ² ahesun”ti.

“EvaÑ bhaddantavÈ”ti kho bhikkhave MÈtali sa~gÈhako Sakkassa DevÈnamindassa paḷissutvÈ saḥassayuttaÑ ÈjaÓÒarathaÑ paccudÈvattesi. Atha kho bhikkhave asurÈnaÑ etadahosi “paccudÈvatto kho dÈni Sakkassa DevÈnamindassa saḥassayutto ÈjaÓÒaratho, dutiyampi kho devÈ asurehi sa~gÈmessantÈ”ti bhÈtÈ asurapurameva pÈvisiÑsu. Iti kho bhikkhave Sakkassa DevÈnamindassa dhammena jayo ahosÈti.

7. Nadubbhīyasutta

253. SÈvatthiyaÑ. Bh|tapubbaÑ bhikkhave Sakkassa DevÈnamindassa rahogatassa paḷisallēnassa evaÑ cetaso parivitaḅko udapÈdi “yopi me assa supaccatthiko tassapÈhaÑ na dubbheyyan”ti. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo Sakkassa DevÈnamindassa cetasÈ cetoparivitaḅkamaÓÒÈya yena Sakko DevÈnamindo tenupasa~kami. AddasÈ kho

1. BhÈsitÈ kho pana (SÈ)

2. VikulÈvÈ (SyÈ, KaÑ, Ka)

bhikkhave Sakko DevĒnamindo VepacittiÑ asurindaÑ d|ratova ĒgacchantaÑ, disvĒna VepacittiÑ asurindaÑ etadavoca “tiĀha Vepacitti gahitosĒ”ti.

Yadeva te mĒrisa pubbe cittaÑ, tadeva tvaÑ mĒ pajahĒsĒti¹.
Sapassu ca me Vepacitti adubbhĒyĒti².

YaÑ musĒ bhaĀato pĒpaÑ, yaÑ pĒpaÑ ariy|pavĒdino.
Mittadduno ca yaÑ pĒpaÑ, yaÑ pĒpaÑ akataĀĀuno.
Tameva pĒpaÑ phusatu³, yo te dubbhe sujampatĒti.

8. Verocana-asurindasutta

254. SĒvatthiyaÑ Jetavane. Tena kho pana samayena BhagavĒ divĒvihĒragato hoti paĀisallĒno. Atha kho Sakko ca DevĒnamindo Verocano ca asurindo yena BhagavĒ tenupasa-kamiÑsu, upasa-kamitvĒ paccekaÑ dvĒrabĒhaÑ nissĒya aĀhaÑsu. Atha kho Verocano asurindo Bhagavato santike imaÑ gĒthaÑ abhĒsi—

“VĒyametheva puriso, yĒva atthassa nipphadĒ.
Nippannasobhano⁴ attho⁵, Verocanavaco idan”ti.

VĒyametheva puriso, yĒva atthassa nipphadĒ.
Nippannasobhano attho⁶, khantyĒ bhyyo na vijjatĒti.

Sabbe sattĒ atthajĒtĒ, tattha tattha yathĒrahaÑ.
SaÑyogaparamĒ tveva, sambhogĒ sabbapĒĀinaÑ.
Nippannasobhano attho, Verocanavaco idanti.

Sabbe sattĒ atthajĒtĒ, tattha tattha yathĒrahaÑ.
SaÑyogaparamĒ tveva, sambhogĒ sabbapĒĀinaÑ.
Nippannasobhano attho, khantyĒ bhyyo na vijjatĒti.

1. Tadeva tvaÑ mĒrisa pahĒsĒti (SĒ, SyĒ, KaÑ)

2. AdrubbhĒya (Ka)

3. Phusati (SĒ, I)

4. Sobhino (SĒ), sobhaĀo (I, Ka)

5. AtthĒ (SĒ)

6. Nippannasobhino atthĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ)

9. AraĀĒĒyatana-isisutta

255. SĒvatthiyaĒ. Bh | tapubbaĒ bhikkhave sambahuĒ isayo sĒlavanto kalyĒĀadhammĒ araĀĒĒyatane paĀĀakuĀsu sammanti. Atha kho bhikkhave Sakko ca DevĒnamindo Vepacitti ca asurindo yena te isayo sĒlavanto kalyĒĀadhammĒ tenupasa-kamiĒsu. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo paĀaliyo¹ upĒhanĒ ĒrohitvĒ khaggaĒ olaggetvĒ chattaena dhĒriyamĒnena aggadvĒrena assamaĒ pavisitvĒ te isayo sĒlavante kalyĒĀadhamme apabyĒmato karitvĒ atikkami. Atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo paĀaliyo upĒhanĒ orohitvĒ khaggaĒ aĀĒesaĒ datvĒ chattaĒ apanĒmetvĒ dvĒreneva assamaĒ pavisitvĒ te isayo sĒlavante kalyĒĀadhamme anuvĒtaĒ paĀjaliko namassamĒno aĀĀhĒsi. Atha kho bhikkhave te isayo sĒlavanto kalyĒĀadhammĒ SakkaĒ DevĒnamindaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsiĒsu—

“Gandho isĒnaĒ ciradikkhitĒnaĒ,
KĒyĒ cuto gacchati mĒlutena.

Ito paĀikkamma sahasanetta,
Gandho isĒnaĒ asuci devarĒjĒ”ti.

Gandho isĒnaĒ ciradikkhitĒnaĒ,
KĒyĒ cuto gacchatu² mĒlutena.
SucitrapupphaĒ sirasmiĒva mĒlaĒ,
GandhaĒ etaĒ paĀika~khĒma bhante.
Na hettha devĒ paĀik | lasaĀĀinoti.

10. Samuddakasutta

256. SĒvatthiyaĒ. Bh | tapubbaĒ bhikkhave sambahuĒ isayo sĒlavanto kalyĒĀadhammĒ samuddatĒre paĀĀakuĀsu sammanti. Tena kho pana samayena devĒsurasa~gĒmo samupaby | Āho ahosi. Atha kho bhikkhave tesaĒ isĒnaĒ sĒlavantĒnaĒ kalyĒĀadhammĒnaĒ etadahosi “dhammikĒ kho devĒ adhammikĒ asurĒ, siyĒpi no asurato bhayaĒ. YaĒn | na mayaĒ SambaraĒ asurindaĒ

1. AĀaliyo (SĒ, SyĒ, KaĒ, I), ĒĀaliyo (Ka) Ma 2 (362) piĀĀhepi.

2. Gacchati (SĒ, SyĒ, KaĒ)

upasa-kamitvÈ abhayadakkhiÓaÑ yÈceyyÈmÈ”ti. Atha kho bhikkhave te isayo sflavanto kalyÈÓadhammÈ. SeyyathÈpi nÈma balavÈ puriso samiÓjitaÑ vÈ bÈhaÑ pasÈreyya, pasÈritaÑ vÈ bÈhaÑ samiÓjeyya. Evameva samuddatfre paÓÓakuÓsu antarahitÈ Sambarassa asurindassa sammukhe pÈturahesuÑ. Atha kho bhikkhave te isayo sflavanto kalyÈÓadhammÈ SambaraÑ asurindaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsiÑsu—

“Isayo SambaraÑ pattÈ, yÈcanti abhayadakkhiÓaÑ.
KÈmaÑkaro hi te dÈtuÑ, bhayassa abhayassa vÈ”ti.
IsfnaÑ abhayaÑ natthi, duÓhÈnaÑ SakkasevinaÑ.
AbhayaÑ yÈcamÈnÈnaÑ, bhayameva dadÈmi voti.
AbhayaÑ yÈcamÈnÈnaÑ, bhayameva dadÈsi no.
PaÓiggaÓhÈma te etaÑ, akkhayaÑ hotu te bhayaÑ.
YÈdisaÑ vapate bÈjaÑ, tÈdisaÑ harate phalaÑ.
KalyÈÓakÈrf kalyÈÓaÑ, pÈpakÈrf ca pÈpakaÑ.
PavuttaÑ tÈta te bÈjaÑ, phalaÑ paccanubhossasfti.

Atha kho bhikkhave te isayo sflavanto kalyÈÓadhammÈ SambaraÑ asurindaÑ abhisapitvÈ seyyathÈpi nÈma balavÈ puriso samiÓjitaÑ vÈ bÈhaÑ pasÈreyya, pasÈritaÑ vÈ bÈhaÑ samiÓjeyya. Evameva Sambarassa asurindassa sammukhe antarahitÈ samuddatfre paÓÓakuÓsu pÈturahesuÑ. Atha kho bhikkhave Sambaro asurindo tehi isfhi sflavantehi kalyÈÓadhammehi abhisapito rattiyÈ sudaÑ tikkhattuÑ ubbijjfti.

PaÓhamo vaggio.

TassuddÈnaÑ

SuvfraÑ SusfmaÑ ceva, DhajaggaÑ Vepacittino.
SubhÈsitaÑ jayaÑ ceva, KulÈvakaÑ NadubbhiyaÑ.
Verocana asurindo, isayo AraÓÓakaÑ ceva.
Isayo ca SamuddakÈti.

2. Dutiyavagga

1. Vatapadasutta

257. SĒvatthiyaĒ. Sakkassa bhikkhave DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa satta vatapadĒni¹ samattĒni samĒdinnĒni ahesuĒ, yesaĒ samĒdinnattĒ Sakko sakkattaĒ ajjhagĒ. KatamĒni satta vatapadĒni, yĒvajĒvaĒ mĒtĒpettibharo assaĒ, yĒvajĒvaĒ kule jeĒhĒpacĒyĒ assaĒ, yĒvajĒvaĒ saĒhavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ apisuĒavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ vigatamalamaccherena cetasĒ agĒraĒ ajjhĒvaseyyaĒ, muttacĒgo payatapĒĒi vossaggarato yĒcayogo dĒnasaĒnvibhĒgarato, yĒvajĒvaĒ saccavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ akkodhano assaĒ “sacepi me kodho uppajjeyya, khippameva naĒ paĒvineyyan”ti. Sakkassa bhikkhave DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa imĒni satta vatapadĒni samattĒni samĒdinnĒni ahesuĒ, yesaĒ samĒdinnattĒ Sakko sakkattaĒ ajjhagĒti.

MĒtĒpettibharaĒ jantuĒ, kule jeĒhĒpacĒyinaĒ.

SaĒhaĒ sakhilasambhĒsaĒ, pesuĒeyyappahĒyinaĒ.

Maccheravinaye yuttaĒ, saccaĒ kodhĒbhibuĒ naraĒ.

TaĒ ve devĒ TĒvatiĒsĒ, Ēhu “sappuriso” itĒti.

2. SakkanĒmasutta

258. SĒvatthiyaĒ Jetavane. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | etadavoca “Sakko bhikkhave DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno Magho nĒma mĒĒavo ahoṣi, tasmĒ MaghavĒ”ti vuccati.

Sakko bhikkhave DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno pure² dĒnaĒ adĒsi, tasmĒ “Purindado”ti vuccati.

Sakko bhikkhave DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno sakkaccaĒ dĒnaĒ adĒsi, tasmĒ “Sakko”ti vuccati.

1. VattapadĒni (Ka)

2. Pure pure (SĒ, I)

Sakko bhikkhave DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno
Ēvasathañ adĒsi, tasmĒ “VĒsavo”ti vuccati.

Sakko bhikkhave DevĒnamindo sahasampi atthĒnañ muhuttena cinteti,
tasmĒ “Sahasakkho”ti vuccati.

Sakkassa bhikkhave DevĒnamindassa SujĒ nĒma asurakaŰŰ pajĒpati,
tasmĒ “SujampatĒ”ti vuccati.

Sakko bhikkhave DevĒnamindo devĒnañ TĒvatiñsĒnañ
issariyĒdhipaccañ rajjañ kĒreti, tasmĒ “DevĒnamindo”ti vuccati.

Sakkassa bhikkhave DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa satta
vatapadĒni samattĒni samĒdinnĒni ahesuñ, yesañ samĒdinnattĒ Sakko
sakkattañ ajjhagĒ. KatamĒni satta vatapadĒni, yĒvajĒvañ mĒtĒpettibharo
assañ, yĒvajĒvañ kule jeŰŰhĒpacĒyĒ assañ, yĒvajĒvañ saŰhavĒco assañ,
yĒvajĒvañ apisuŰavĒco assañ, yĒvajĒvañ vigatamalamaccherena cetasĒ
agĒrañ ajjhĒvaseyyañ, muttacĒgo payatapĒŰi vossaggarato yĒcayogo
dĒnasañvibhĒgarato, yĒvajĒvañ saccavĒco assañ, yĒvajĒvañ akkodhano
assañ “sacepi me kodho uppajjeyya, khippameva nañ paŰivineyyan”ti.
Sakkassa bhikkhave DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa imĒni satta
vatapadĒni samattĒni samĒdinnĒni ahesuñ, yesañ samĒdinnattĒ Sakko
sakkattañ ajjhagĒti.

MĒtĒpettibharañ jantuñ, kule jeŰŰhĒpacĒyinañ.

SaŰhañ sakhilasambhĒsañ, pesuŰeyyappahĒyinañ.

Maccheravinaye yuttañ, saccañ kodhĒbhibhuñ narañ.

Tañ ve devĒ TĒvatiñsĒ, Ēhu “sappuriso” itĒti.

3. MahĒlisutta

259. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ VesĒliyañ viharati
MahĒvane K | ŰĒgĒrasĒiĒyañ. Atha kho MahĒli LicchavĒ yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdi,
ekamantañ nisinno kho MahĒli LicchavĒ Bhagavantañ etadavoca “diŰho

kho bhante BhagavatĒ Sakko DevĒnamindo”ti. DiĀho kho me MahĒli Sakko DevĒnamindoti. So hi nuna bhante Sakkapatir | pako bhavissati, duddaso hi bhante Sakko DevĒnamindoti. SakkaĀca khvĒhaĒ MahĒli pajĒnĒmi SakkakaraĀe ca dhamme, yesaĒ dhammĒnaĒ samĒdinnattĒ Sakko sakkattaĒ ajjhagĒ, taĀca pajĒnĒmi.

Sakko MahĒli DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno Magho nĒma mĒĀavo ahosi, tasmĒ “MaghavĒ”ti vuccati.

Sakko MahĒli DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno sakkaccaĒ dĒnaĒ adĒsi, tasmĒ “Sakko”ti vuccati.

Sakko MahĒli DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno pure dĒnaĒ adĒsi, tasmĒ “Purindado”ti vuccati.

Sakko MahĒli DevĒnamindo pubbe manussabh | to samĒno ĒvasathaĒ adĒsi, tasmĒ “VĒsavo”ti vuccati.

Sakko MahĒli DevĒnamindo sahasampi atthĒnaĒ muhuttana cinteti, tasmĒ “Sahassakkho”ti vuccati.

Sakkassa MahĒli DevĒnamindassa SujĒ nĒma asurakaĀĀ pajĒpati, tasmĒ “SujampatĒ”ti vuccati.

Sakko MahĒli DevĒnamindo devĒnaĒ TĒvatiĒsĒnaĒ issariyĒdhipaccaĒ rajjaĒ kĒreti, tasmĒ “DevĒnamindo”ti vuccati.

Sakkassa MahĒli DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa satta vatapadĒni samattĒni samĒdinnĒni ahesuĒ, yesaĒ samĒdinnattĒ Sakko sakkattaĒ ajjhagĒ. KatamĒni satta vatapadĒni, yĒvajĒvaĒ mĒtĒpettibharo assaĒ, yĒvajĒvaĒ kule jeĀhĒpacĒyĒ assaĒ, yĒvajĒvaĒ saĀhavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ apisuĀavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ vigatamalamaccherena cetasĒ agĒraĒ ajjhĒvaseyyaĒ, muttacĒgo payatapĒĀi vossaggarato yĒcayogo dĒnasaĒvibhĒgarato, yĒvajĒvaĒ saccavĒco assaĒ, yĒvajĒvaĒ akkodhano assaĒ “sacepi me kodho uppajjeyya, khippameva naĒ paĀivineyyan”ti. Sakkassa MahĒli DevĒnamindassa pubbe manussabh | tassa

imēni satta vatapadēni samattēni samēdinnēni ahesuñ, yesañ samēdinattē
Sakko sakkattañ ajjhagēti.

Mēṭṭepettibharañ jantuñ, kule jeṭṭhēpacēyinañ.

Saḥhañ sakhilasambēsañ, pesuḍeyyappahēyinañ.

Maccheravinaye yuttañ, saccañ kodhēbhibuñ narañ.

Tañ ve devē Tēvatiñsē, ēhu “sappuriso” itṭi.

4. Daliddasutta

260. Ekañ samayañ Bhagavē Rējagahe viharati Veḷuvane
Kalandakanivēpe. Tatra kho Bhagavē bhikkh| Ḕmantesi “bhikkhavo”ti.
“Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuñ. Bhagavē etadavoca—

Bh|tapubbañ bhikkhave aḶatara puriso imasmiñyeva Rējagahe
manussadaliddo¹ ahoṣi manussakapaḶo manussavarēko, so
Tathēgatappavedite dhammavinaye saddhañ samēdiyi, sēlañ samēdiyi,
sutañ samēdiyi, cēgañ samēdiyi, paḶḶañ samēdiyi. So Tathēgatappavedite
dhammavinaye saddhañ samēdiyitvē sēlañ samēdiyitvē sutañ samēdiyitvē
cēgañ samēdiyitvē paḶḶañ samēdiyitvē kēyassa bhedē parañ maraḶē
sugatiñ saggañ lokañ upapajji devēnañ Tēvatiñsēnañ saḥabyatañ. So
aḶḶe deve atirocati vaḶḶena ceva yasaḶ ca. Tatra sudañ bhikkhave devē
Tēvatiñsē ujjhēyanti khiyyanti vipēcenti “acchariyañ vata bho, abbhutañ
vata bho, ayañ hi devaputto pubbe manussabh|to samēno manussadaliddo
ahoṣi manussakapaḶo manussavarēko, so kēyassa bhedē parañ maraḶē
sugatiñ saggañ lokañ upapanno devēnañ Tēvatiñsēnañ saḥabyatañ. So
aḶḶe deve atirocati vaḶḶena ceva yasaḶ cē”ti.

Atha kho bhikkhave Sakko Devēnamindo deve Tēvatiñse Ḕmantesi “mē
kho tumhe mērisē etassa devaputtassa ujjhēyittha eso kho mērisē devaputto
pubbe manussabh|to samēno

---

1. Manussadaliddo (Sē, Syē, Kañ)

TathÈgatappavedite dhammavinaye saddhaÑ samÈdiyi, sÈlaÑ samÈdiyi, sutaÑ samÈdiyi, cÈgaÑ samÈdiyi, paÒÒaÑ samÈdiyi. So TathÈgatappavedite dhammavinaye saddhaÑ samÈdiyitvÈ sÈlaÑ samÈdiyitvÈ sutaÑ samÈdiyitvÈ cÈgaÑ samÈdiyitvÈ paÒÒaÑ samÈdiyitvÈ kÈyassa bhedÈ paraÑ maraÓÈ sugatiÑ saggaÑ lokaÑ upapanno devÈnaÑ TÈvatiÑsÈnaÑ sahyataÑ. So aÒÒe deve atirocati vaÓÓena ceva yasaÈ cÈ”ti. Atha kho bhikkhave Sakko DevÈnamindo deve TÈvatiÑse anumayamÈno tÈyaÑ velÈyaÑ imÈ gÈthÈyo abhÈsi—

“Yassa saddhÈ TathÈgate, acalÈ suppatiÓÓhitÈ.
 SÈlaÒca yassa kalyÈÓaÑ, ariyakantaÑ pasaÑsitaÑ.
 SaÑghe pasÈdo yassatthi, ujubh | taÒca dassanaÑ.
 Adaliddoti taÑ Èhu, amoghaÑ tassa jÈvitaÑ.
 TasmÈ saddhaÒca sÈlaÒca, pasÈdaÑ dhammadassanaÑ.
 Anuyòjetha medhÈvÈ, saraÑ BuddhÈna sÈsanant”ti.

5. RÈmaÓeyyakasutta

261. SÈvatthiyaÑ Jetavane. Atha kho Sakko DevÈnamindo yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtvÈ BhagavantaÑ abhivÈdetvÈ ekamantaÑ aÓÓhÈsi, ekamantaÑ Óhito kho Sakko DevÈnamindo BhagavantaÑ etadavoca “kiÑ nu kho bhante bh | mirÈmaÓeyyakan”ti.

ÆÈmacetyÈ vanacetyÈ, pokkharaÒÒo sunimmitÈ.
 ManussarÈmaÓeyyassa, kalaÑ nÈgghanti soÑasiÑ.
 GÈme vÈ yadi vÈraÒÒe, ninne vÈ yadi vÈ thale.
 Yattha arahanto viharanti, taÑ bh | mirÈmaÓeyyakanti.

6. YajamÈnasutta

262. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ RÈjagahe viharati Gijjhak | Óe pabbate. Atha kho Sakko DevÈnamindo yena BhagavÈ tenupasa~kami, upasa~kamtvÈ

Bhagavantañ abhivēdetvē ekamantañ aḥhēsi, ekamantañ ōhito kho Sakko Devēnamindo Bhagavantañ gēthēya ajjhabhēsi—

“Yajamēnēnañ manussēnañ, puḍḍapekkhēna pēōinañ.
Karotañ opadhikañ puḍḍañ, kattha dinnañ mahapphalan”ti.

Cattēro ca paḍipannē, cattēro ca phale ōhitē.

Esa sañgho ujubh | to, paḍḍēsflasamēhito.

Yajamēnēnañ manussēnañ, puḍḍapekkhēna pēōinañ.
Karotañ opadhikañ puḍḍañ, sañghe dinnañ mahapphalanti.

7. Buddhavandanēsutta

263. Sēvatthiyañ Jetavane. Tena kho pana samayena Bhagavē divēvihēragato hoti paḍisallēno. Atha kho Sakko ca Devēnamindo brahmē ca Sahampati yena Bhagavē tenupasa-kamiñsu, upasa-kamitvē paccekañ dvērabēhañ nissēya aḥhañsu. Atha kho Sakko Devēnamindo Bhagavato santike imañ gēthañ abhēsi—

“Uḥhehi vāra vijitasa-gēma,
Pannabhēra anaōa vicara loke.
Cittaōca te suvimuttañ,
Cando yathē pannarasēya rattin”ti.

Na kho Devēnaminda Tathēgatē evañ vanditabbē, evaōca kho Devēnaminda Tathēgatē vanditabbē.

“Uḥhehi vāra vijitasa-gēma,
Satthavēha anaōa vicara loke.
Desassu Bhagavē dhammañ,
Aḍḍētēro bhavissantī”ti.

8. Gahaḥhavandanēsutta

264. Sēvatthiyañ. Tatra -pa- etadavoca— bh | tapubbañ bhikkhave Sakko Devēnamindo Mētaliñ sa-gēhakañ ēmantesi “yojehi samma Mētali

sahassayuttaĒ Ēja00arathaĒ uyyĒnabh | miĒ gacchĒma subh | miĒ
dassanĒyĒ”ti. “EvaĒ bhaddantavĒ”ti kho bhikkhave MĒtali sa-gĒhako
Sakkassa DevĒnamindassa paĒissutvĒ sahassayuttaĒ Ēja00arathaĒ yojetvĒ
Sakkassa DevĒnamindassa paĒivedesi “yutto kho te mĒrisa sahassayutto
Ēja00aratho, yassa dĒni kĒlaĒ ma00asĒ”ti. Atha kho bhikkhave Sakko
DevĒnamindo VejayantapĒsĒdĒ orohanto a0jaliĒ katvĒ¹ sudaĒ puthuddisĒ
namassati. Atha kho bhikkhave MĒtali sa-gĒhako SakkaĒ DevĒnamindaĒ
gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“TaĒ namassanti tevijjĒ, sabbe bhumĒ ca khattiyĒ.
CattĒro ca mahĒrĒjĒ, tidasĒ ca yasassino.
Atha ko nĒma so yakkho, yaĒ tvaĒ Sakka namassasĒ”ti.

MaĒ namassanti tevijjĒ, sabbe bhumĒ ca khattiyĒ.
CattĒro ca mahĒrĒjĒ, tidasĒ ca yasassino.

Aha0ca sĒlasampanne, cirarattasamĒhite.
SammĒpabbajite vande, brahmacariyaparĒyane.

Ye gaha00hĒ pu00akarĒ, sĒlavanto upĒsakĒ.
Dhammena dĒraĒ posenti, te namassĒmi MĒtalĒti.

Se00hĒ hi kira lokasmiĒ, ye tvaĒ Sakka namassasi.
Ahampi te namassĒmi, ye namassasi VĒsavĒti.

IdaĒ vatvĒna MaghavĒ, devarĒjĒ Sujampati.
PuthuddisĒ namassitvĒ, pamukho rathamĒruhĒti.

9. SatthĒravandanĒsutta

265. SĒvatthiyaĒ Jetavane. Bh | tapubbaĒ bhikkhave Sakko
DevĒnamindo MĒtaliĒ sa-gĒhakaĒ Ēmantesi “yojehi samma MĒtali
sahassayuttaĒ Ēja00arathaĒ uyyĒnabh | miĒ gacchĒma subh | miĒ
dassanĒyĒ”ti. “EvaĒ bhaddantavĒ”ti kho bhikkhave MĒtali sa-gĒhako
Sakkassa DevĒnamindassa

---

1. Pa0jaliko (I), pa0jaliĒ katvĒ (Ka)

pañissutvè saḥassayuttañ Ëjaòòarathañ yojetvè Sakkassa Devënamindassa pañivedesi “yutto kho te mËrisa saḥassayutto Ëjaòòaratho, yassa dËni kËlañ maòòasŕ”ti. Atha kho bhikkhave Sakko Devënamindo VejayantapËsËdË orohanto aòjaliñ katvè sudañ Bhagavantañ namassati. Atha kho bhikkhave MËtali sa~gËhako Sakkañ Devënamindañ gËthËya ajjhabhËsi—

“Yañ hi devË manussË ca, tañ namassanti VËsava.
Atha ko nËma so yakkho, yañ tvañ Sakka namassasŕ”ti.

Yo idha SammËsbuddho, asmiñ loke sadevake.
AnomanËmañ SatthËrañ, tañ namassËmi MËtali.

Yesañ rËgo ca doso ca, avijjË ca virËjitË.
KhËóËsavË arahanto, te namassËmi MËtali.

Ye rËgadosavinayË, avijjËsamattikkamË.
SekkhË apacayËrËmË, appamattËnusikkhare.
Te namassËmi MËtalŕti.

SeòòhË hi kira lokasmiñ, ye tvañ Sakka namassasi.
Ahampi te namassËmi, ye namassasi VËsavËti.

Idañ vatvËna MaghavË, devarËjË Sujampati.
Bhagavantañ namassitvË, pamukho rathamËruhŕti.

10. SañghavandanËsutta

266. SËvatthiyañ Jetavane. Tatra kho -pa- etadavoca— bh | tapubbañ bhikkhave Sakko Devënamindo MËtaliñ sa~gËhakañ Ëmantesi “yojehi samma MËtali saḥassayuttañ Ëjaòòarathañ uyyËnabh | miñ gacchËma subh | miñ dassanËyË”ti. “Evañ bhaddantavË”ti kho bhikkhave MËtali sa~gËhako Sakkassa Devënamindassa pañissutvè saḥassayuttañ Ëjaòòarathañ yojetvè Sakkassa Devënamindassa pañivedesi “yutto kho te mËrisa saḥassayutto Ëjaòòaratho, yassa dËni kËlañ maòòasŕ”ti. Atha kho

bhikkhave Sakko DevÈnamindo VejayantapÈsÈdÈ orohanto a0jaliÑ katvÈ
sudaÑ bhikkhusaÑghaÑ namassati. Atha kho bhikkhave MÈtali sa-gÈhako
SakkaÑ DevÈnamindaÑ gÈthÈya ajjhabhÈsi—

“TaÑ hi ete namasseyyuÑ, p| tidehasayÈ narÈ.
NimuggÈ ku0apamhete, khuppiÈsasamappitÈ.

KiÑ nu tesaÑ pihayasi, anÈgÈrÈna vÈsava.
ÈcÈraÑ isinaÑ br|hi, taÑ su0oma vaco tavÈ”ti.

EtaÑ tesaÑ pihayÈmi, anÈgÈrÈna MÈtali.
YamhÈ gÈmÈ pakkamanti, anapekkhÈ vajanti te.

Na tesaÑ ko00he openti, na kumbhi¹ na ka0opiyaÑ².
Parani00hitamesÈnÈ³, tena yÈpenti subbatÈ.

Sumantantino dhÈrÈ, tu0hÈbh|tÈ sama0carÈ.
DevÈ viruddhÈ asurehi, puthu maccÈ ca MÈtali.

AviruddhÈ viruddhesu, attada0Èesu nibbutÈ.
SÈdÈnesu anÈdÈnÈ, te namassÈmi MÈtalÌti.

Se00hÈ hi kira lokasmiÑ, ye tvaÑ Sakka namassasi.
Ahampi te namassÈmi, ye namassasi VÈsavÈti.

IdaÑ vatvÈna MaghavÈ, devarÈjÈ Sujampati.
BhikkhusaÑghaÑ namassitvÈ, pamukho rathamÈruhÌti.

Dutiyo vaggio.

TassuddÈnaÑ

DevÈ pana⁴ tayo vuttÈ, Dalidda0ca RÈma0eyyakaÑ.
YajamÈna0ca VandanÈ, tayo SakkanamassanÈti.

1. Na kumbhÈ (SyÈ, KaÑ, I, Ka)

2. Kha0opiyaÑ (SÈ)

3. Parani00hitamesanÈ (SyÈ, KaÑ, Ka)

4. Vatapadena (SÈ, SyÈ, KaÑ)

3. Tatiyavagga

1. ChetvĒsutta

267. SĒvatthiyañ Jetavane. Atha kho Sakko DevĒnamindo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamivĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ aŏhĒsi, ekamantañ ōhito kho Sakko DevĒnamindo Bhagavantañ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“Kiñsu chetvĒ sukhañ seti, kiñsu chetvĒ na socati.
Kissassu ekadhammassa, vadhañ rocesi GotamĒti.

Kodhañ chetvĒ sukhañ seti, kodhañ chetvĒ na socati.
Kodhassa visam|lassa, madhuraggassa vĒsava.
Vadhañ ariyĒ pasañsanti, tañ hi chetvĒ na socatĒ”ti.

2. Dubbaŏŏiyasutta

268. SĒvatthiyañ Jetavane. Tatra kho -pa- etadavoca— bh|tapubbañ bhikkhave aŏŏataro yakkho dubbaŏŏo okoŏimako Sakkassa DevĒnamindassa Ēsane nisinno ahoŏi. Tatra sudañ bhikkhave devĒ TĒvatiñsĒ ujjhĒyanti khiyyanti vipĒcenti “acchariyañ vata bho, abbhutañ vata bho, ayañ yakkho dubbaŏŏo okoŏimako Sakkassa DevĒnamindassa Ēsane nisinno”ti. YathĒ yathĒ kho bhikkhave devĒ TĒvatiñsĒ ujjhĒyanti khiyyanti vipĒcenti, tathĒ tathĒ so yakkho abhir|pataro ceva hoti dassanĒyatara ca pĒsĒdikataro ca.

Atha kho bhikkhave devĒ TĒvatiñsĒ yena Sakko DevĒnamindo tenupasa-kamiñsu, upasa-kamivĒ Sakkañ DevĒnamindañ etadavocuñ “idha te mĒrisa aŏŏataro yakkho dubbaŏŏo okoŏimako Sakkassa DevĒnamindassa Ēsane nisinno. Tatra sudañ mĒrisa devĒ TĒvatiñsĒ ujjhĒyanti khiyyanti vipĒcenti ‘acchariyañ vata bho, abbhutañ vata bho, ayañ yakkho dubbaŏŏo okoŏimako Sakkassa DevĒnamindassa Ēsane nisinno’ti. YathĒ yathĒ kho mĒrisa devĒ ujjhĒyanti khiyyanti vipĒcenti, tathĒ tathĒ so yakkho abhir|pataro ceva hoti

dassanĒyataro ca pĒsĒdikataro cĒti. So hi nuna mĒrisa kodhabhakkho yakkho bhavissatĒ”ti.

Atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo yena so kodhabhakkho yakkho tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ ekaĒsaĒ uttarĒsa~gaĒ karitvĒ dakkhiĀajĒĀumaĀĒalaĒ pathaviyaĒ nihantvĒ yena so kodhabhakkho yakkho tenaĀjaliĒ paĀĒmetvĒ tikkhattuĒ nĒmaĒ sĒveti “sakkohaĒ mĒrisa DevĒnamindo, SakkohaĒ mĒrisa DevĒnamindo”ti. YathĒ yathĒ kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo nĒmaĒ sĒvesi, tathĒ tathĒ so yakkho dubbaĀĀataro ceva ahosi okoĀimakataro ca. DubbaĀĀataro ceva hutvĒ okoĀimakataro ca tatthevantaradhĒyĒti. Atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo sake Ēsane nisĒditvĒ deve TĒvatiĒse anunayamĒno tĒyaĒ velĒyaĒ imĒ gĒthĒyo abhĒsi—

“Na s | pahatacittomhi, nĒvattena suvĒnayo.

Na vo cirĒhaĒ kujjhĒmi, kodho mayi nĒvatiĀhati.

KuddhĒhaĒ na pharusaĒ br | mi, na ca dhammĒni kittaye.

SanniggaĀhĒmi attĒnaĒ, sampassaĒ atthamattano”ti.

3. SambarimĒyĒsutta

269. SĒvatthiyaĒ -pa- BhagavĒ etadavoca— bh | tapubbaĒ bhikkhave Vepacitti asurindo ĒbĒdhiko ahosi dukkhito bĒĀhagilĒno, atha kho bhikkhave Sakko DevĒnamindo yena Vepacitti asurindo tenupasa~kami gilĒnapucchako. AddasĒ kho bhikkhave Vepacitti asurindo SakkaĒ DevĒnamindaĒ d | ratova ĒgacchantaĒ, disvĒna SakkaĒ DevĒnamindaĒ etadavoca “tikiccha maĒ DevĒnamindĒ”ti. VĒcehi maĒ Vepacitti sambarimĒyanti. Na tĒvĒhaĒ vĒcemi, yĒvĒhaĒ mĒrisa asure paĀipucchĒmĒti. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo asure paĀipucchi “vĒcemahaĒ mĒrisĒ SakkaĒ DevĒnamindaĒ sambarimĒyan”ti. MĒ kho tvaĒ mĒrisa vĒcesi SakkaĒ DevĒnamindaĒ sambarimĒyanti. Atha kho bhikkhave Vepacitti asurindo SakkaĒ DevĒnamindaĒ gĒthĒya ajjhabhĒsi—

“MĒyĒvĒ MaghavĒ Sakka, devarĒja Sujampati.
Upeti nirayañ ghorañ, sambarova satañ saman”ti.

4. Accayasutta

270. SĒvatthiyañ -pa- ĒrĒme. Tena kho pana samayena dve bhikkh | sampayojesuñ, tatreko bhikkhu accasarĒ. Atha kho so bhikkhu tassa bhikkhuno santike accayañ accayato deseti, so bhikkhu nappañiggaóhĒti. Atha kho sambahulĒ bhikkh | yena BhagavĒ tenupasa~kamiñsu, upasa~kamtivĒ Bhagavantañ abhivĒdetvĒ ekamantañ nisĒdiñsu, ekamantañ nisinnĒ kho te bhikkh | Bhagavantañ etadavocuñ “idha bhante dve bhikkh | sampayojesuñ, tatreko bhikkhu accasarĒ. Atha kho so bhante bhikkhu tassa bhikkhuno santike accayañ accayato deseti, so bhikkhu nappañiggaóhĒtĒ”ti.

Dveme bhikkhave bĒĒĒ, yo ca accayañ accayato na passati, yo ca accayañ desentassa yathĒdhammañ nappañiggaóhĒti. Ime kho bhikkhave dve bĒĒĒ. Dveme bhikkhave paÓĒitĒ, yo ca accayañ accayato passati, yo ca accayañ desentassa yathĒdhammañ pañiggaóhĒti. Ime kho bhikkhave dve paÓĒitĒ.

Bh | tapubbañ bhikkhave Sakko DevĒnamindo SudhammĒyañ sabhĒyañ deve TĒvatiñse anunayamĒno tĒyañ velĒyañ imañ gĒthañ abhĒsi—

“Kodho vo vasamĒyĒtu, mĒ ca mittehi vo jarĒ.
Agarahiyañ mĒ garahittha, mĒ ca bhĒsittha pesuÓañ.
Atha pĒpajanañ kodho, pabbatovĒbhimaddatĒ”ti.

5. Akkodhasutta

271. Evañ me sutañ— ekañ samayañ BhagavĒ SĒvatthiyañ viharati Jetavane AnĒthapiÓĒikassa ĒrĒme. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | -pa- BhagavĒ etadavoca— bh | tapubbañ bhikkhave Sakko DevĒnamindo SudhammĒyañ sabhĒyañ deve TĒvatiñse anunayamĒno tĒyañ velĒyañ imañ gĒthañ abhĒsi—

“MÈ vo kodho ajjhabhavi, mÈ ca kujjhittha kujjhataÑ.
 Akkodho avihiÑsÈ ca, ariyesu ca paòipadÈ¹.
 Atha pÈpajanaÑ kodho, pabbatovÈbhimaddatÈ”ti.

Tatiyo vaggo.

TassuddÈnaÑ

ChetvÈ DubbaÓóiya MÈyÈ, Accayena Akodhano.
 DesitaÑ Buddhaseòhena, idaÑ hi Sakkapaòcakanti.

SakkasaÑyuttaÑ samattaÑ.

SagÈthÈvaggo paòhamo.

TassuddÈnaÑ

DevatÈ Devaputto ca, RÈjÈ MÈro ca Bhikkhunf.
 BrahmÈ BrÈhmaÓa Va-gfso, Vanayakkhena VÈsavoti.

SagÈthÈvaggasaÑyuttapÈi niòòhitÈ.

---

1. VasatÈ sadÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

SaÑyuttanikÈya

NidÈnavaggasaÑyuttapÈai

Namo tassa Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa.

1. NidÈnasaÑyutta

1. Buddhavagga

1. PañiccasamuppÈdasutta

1. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane AnÈthapiÓÉikassa ÈrÈme. Tatra kho BhagavÈ bhikkh | Èmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuÑ. BhagavÈ etadavoca “pañiccasamuppÈdaÑ vo bhikkhave desessÈmi, taÑ suÓÈtha sÈdhukaÑ manasi karotha, bhÈsissÈmf”ti. “EvaÑ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuÑ. BhagavÈ etadavoca—

Katamo ca bhikkhave pañiccasamuppÈdo. AvijjÈpaccayÈ bhikkhave sa-khÈrÈ, sa-khÈrapaccayÈ viÓÓÈÓaÑ, viÓÓÈÓapaccayÈ nÈmar | paÑ, nÈmar | papaccayÈ saÈyatanaÑ, saÈyatanapaccayÈ phasso, phassapaccayÈ vedanÈ, vedanÈpaccayÈ taÓhÈ, taÓhÈpaccayÈ upÈdÈnaÑ, upÈdÈnapaccayÈ bhavo, bhavapaccayÈ jÈti, jÈtipaccayÈ jarÈmaraÓaÑ sokaparidevadukkhadomanassupÈyÈsÈ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AyaÑ vuccati bhikkhave pañiccasamuppÈdo.

AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĀĀĒnirodho, viĀĀĒnirodhĒ nĒmar | panirodho, nĒmar | panirodhĒ saĀĒyatananirodho, saĀĒyatananirodhĒ phassanirodho, phassanirodhĒ vedanĒnirodho, vedanĒnirodhĒ taĀhĒnirodho, taĀhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. Idamavoca BhagavĒ. AttamanĒ te bhikkh | Bhagavato bhĒsitaĒ abhinandunti. . PaĀhamaĒ.

2. Vibha~gasutta

2. SĒvatthiyaĒ viharati -pa-. PaĀiccasamuppĒdaĒ vo bhikkhave desessĒmi vibhajissĒmi, taĒ suĀĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassuĒ. BhagavĒ etadavoca—

Katamo ca bhikkhave paĀiccasamuppĒdo. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒnirodho, viĀĀĒnirodhĒ nĒmar | paĒ, nĒmar | papaccayĒ saĀĒyatanaĒ, saĀĒyatanapaccayĒ phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ taĀhĒ, taĀhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

KatamaĀca bhikkhave jarĒmaraĀaĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhi tamhi sattanikĒye jarĒ jĒraĀatĒ khaĀĒccaĒ pĒliccaĒ valittacatĒ Ēyuno saĒhĒni indriyĒnaĒ paripĒko, ayaĒ vuccati jarĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhĒ tamhĒ sattanikĒyĒ cuti cavanatĒ bhedo antaradhĒnaĒ maccu maraĀaĒ kĒlakiriyĒ khandhĒnaĒ bhedo kaĒvarassa nikkhepo ( )¹, idaĒ vuccati maraĀaĒ. Iti ayaĀca jarĒ idaĀca maraĀaĒ, idaĒ vuccati bhikkhave jarĒmaraĀaĒ.

KatamĒ ca bhikkhave jĒti. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhi tamhi sattanikĒye jĒti saĀjĒti okkanti abhinibbatti khandhĒnaĒ pĒtubhĒvo ĒyatanĒnaĒ paĀiĒbho, ayaĒ vuccati bhikkhave jĒti.

1. (JĒvitindriyassa upacchedo) (SyĒ, KaĒ) evamuparipi, AĀhakkathĒyaĒ pana na dissati.

Katamo ca bhikkhave bhavo. Tayome bhikkhave bhavĒ, kĒmabhavo r|pabhavo ar|pabhavo, ayaĒ vuccati bhikkhave bhavo.

KatamaĀca bhikkhave upĒdĒnaĒ. CattĒrimĒni bhikkhave upĒdĒnĒni, kĒmupĒdĒnaĒ diĀhupĒdĒnaĒ sĒlabbatupĒdĒnaĒ attavĒdupĒdĒnaĒ, idaĒ vuccati bhikkhave upĒdĒnaĒ.

KatamĒ ca bhikkhave taĀhĒ. Chayime bhikkhave taĀhĒkĒyĒ, r|pataĀhĒ saddataĀhĒ gandhataĀhĒ rasataĀhĒ phoĀhabbataĀhĒ dhammataĀhĒ, ayaĒ vuccati bhikkhave taĀhĒ.

KatamĒ ca bhikkhave vedanĒ. Chayime bhikkhave vedanĒkĒyĒ, cakkhusamphassajĒ vedanĒ sotasamphassajĒ vedanĒ ghĒnasamphassajĒ vedanĒ jivhĒsamphassajĒ vedanĒ kĒyasamphassajĒ vedanĒ manosamphassajĒ vedanĒ, ayaĒ vuccati bhikkhave vedanĒ.

Katamo ca bhikkhave phasso. Chayime bhikkhave phassakĒyĒ, cakkhusamphasso sotasamphasso ghĒnasamphasso jivhĒsamphasso kĒyasamphasso manosamphasso, ayaĒ vuccati bhikkhave phasso.

KatamaĀca bhikkhave saĀĒyatanaĒ. CakkhĒyatanaĒ sotĒyatanaĒ ghĒnĒyatanaĒ jivhĒyatanaĒ kĒyĒyatanaĒ manĒyatanaĒ, idaĒ vuccati bhikkhave saĀĒyatanaĒ.

KatamaĀca bhikkhave nĒmar|paĒ. VedanĒ saĀĀcetanĒ phasso manasikĒro, idaĒ vuccati nĒmaĒ. CattĒro ca mahĒbh|tĒ catunnaĀca mahĒbh|tĒnaĒ upĒdĒyar|paĒ, idaĒ vuccati r|paĒ. Iti idaĀca nĒmaĒ idaĀca r|paĒ, idaĒ vuccati bhikkhave nĒmar|paĒ.

KatamaĀca bhikkhave viĀĀĒnaĒ. Chayime bhikkhave viĀĀĒakĒyĒ, cakkhuvĀĀĒnaĒ sotavĀĀĒnaĒ ghĒnavĀĀĒnaĒ jivhĒvĀĀĒnaĒ kĒyavĀĀĒnaĒ manovĀĀĒnaĒ, idaĒ vuccati bhikkhave viĀĀĒnaĒ.

Katame ca bhikkhave sa-khĒrĒ. Tayome bhikkhave sa-khĒrĒ, kĒyasa-khĒro vacĒsa-khĒro cittasa-khĒro, ime vuccanti bhikkhave sa-khĒrĒ.

KatamĒ ca bhikkhave avijjĒ. YaĒ kho bhikkhave dukkhe aĀĀĒnaĒ dukkhasamudaye aĀĀĒnaĒ dukkhanirodhe aĀĀĒnaĒ dukkhanirodhagĒminiyĒ paĀipadĒya aĀĀĒnaĒ, ayaĒ vuccati bhikkhave avijjĒ.

Iti kho bhikkhave avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒaĀ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒyatveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodho viĀĀĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĀti. . DutiyaĀ.

3. PaĀipadĒsutta

3. SĒvatthiyaĀ viharati -pa-. MicchĒpaĀipadaĀca vo bhikkhave desessĒmi sammĒpaĀipadaĀca, taĀ suĀĒtha sĒdhukaĀ manasi karotha, bhĒsissĒmĀti. “EvaĀ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassuĀ. BhagavĒ etadavoca—

KatamĒ ca bhikkhave micchĒpaĀipadĒ. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒaĀ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti, ayaĀ vuccati bhikkhave micchĒpaĀipadĒ.

KatamĒ ca bhikkhave sammĒpaĀipadĒ. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĀĀĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti, ayaĀ vuccati bhikkhave sammĒpaĀipadĒti. . TatiyaĀ.

4. VipassĀsutta

4. SĒvatthiyaĀ viharati -pa-. Vipassissa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa pubbeva sambodhĒ anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi “kicchaĀ vatĒyaĀ loko Ēpanno jĒyati ca jĒyati ca mĒyati ca cavati ca upapajjati ca, atha ca panimassa dukkhassa nissaraĀaĀ nappajĒnĒti jarĒmaraĀassa. KudĒssu nĒma imassa dukkhassa nissaraĀaĀ paĀĀĒyissati jarĒmaraĀassĒ”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati jarĒmaraĀaĀ hoti, kiĀpaccayĒ jarĒmaraĀan”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “jĒtiyĒ kho sati jarĒmaraĀaĀ hoti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀan”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati jĕti hoti, kiṅpaccayĕ jĕtĕ”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “bhave kho sati jĕti hoti, bhavapaccayĕ jĕtĕ”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati bhavo hoti, kiṅpaccayĕ bhavo”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “upĕdĕne kho sati bhavo hoti, upĕdĕnapaccayĕ bhavo”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati upĕdĕnaṅ hoti, kiṅpaccayĕ upĕdĕnan”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “taŶĕya kho sati upĕdĕnaṅ hoti, taŶĕpaccayĕ upĕdĕnan”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati taŶĕ hoti, kiṅpaccayĕ taŶĕ”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “vedanĕya kho sati taŶĕ hoti, vedanĕpaccayĕ taŶĕ”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati vedanĕ hoti, kiṅpaccayĕ vedanĕ”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “phasse kho sati vedanĕ hoti, phassapaccayĕ vedanĕ”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati phasso hoti, kiṅpaccayĕ phasso”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĕrĕ ahu paḶĕya abhisamayo “saĕyatane kho sati phasso hoti, saĕyatanapaccayĕ phasso”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati saĀĒyatanaĀ hoti, kiĀpaccayĒ saĀĒyatanan”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “nĒmar |pe kho sati saĀĒyatanaĀ hoti, nĒmar |papaccayĒ saĀĒyatanan”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati nĒmar |paĀ hoti, kiĀpaccayĒ nĒmar |pan”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “viĀĀĒe kho sati nĒmar |paĀ hoti, viĀĀĒapaccayĒ nĒmar |pan”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati viĀĀĒaĀ hoti, kiĀpaccayĒ viĀĀĒan”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “sa-khĒresu kho sati viĀĀĒaĀ hoti, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒan”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho sati sa-khĒrĒ honti, kiĀpaccayĒ sa-khĒrĒ”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “avijjĒya kho sati sa-khĒrĒ honti, avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ”ti.

Iti hidaĀ avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒaĀ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. “Samudayo samudayo”ti kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĀ udapĒdi, ĀĀĀ udapĒdi, paĀĀ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdi.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati jarĒmaraĀ na hoti, kissa nirodhĒ jarĒmaraĀnirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “jĒtiyĒ kho asati jarĒmaraĀ na hoti, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀnirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati jĒti na hoti, kissa nirodhĒ jĒtinirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “bhave kho asati jĒti na hoti, bhavanirodhĒ jĒtinirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati bhavo na hoti, kissa nirodhĒ bhavanirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “upĒdĒne kho asati bhavo na hoti, upĒĒnanirodhĒ bhavanirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati upĒĒnaĀ na hoti, kissa nirodhĒ upĒĒnanirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “taĀĒya kho asati upĒĒnaĀ na hoti, taĀĒnirodhĒ upĒĒnanirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati taĀĒ na hoti, kissa nirodhĒ taĀĒnirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “vedanĒya kho asati taĀĒ na hoti, vedanĒnirodhĒ taĀĒnirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati vedanĒ na hoti, kissa nirodhĒ vedanĒnirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “phasse kho asati vedanĒ na hoti, phassanirodhĒ vedanĒnirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati phasso na hoti, kissa nirodhĒ phassanirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ

ahu paĀĒya abhisamayo “saĒyatane kho asati phasso na hoti, saĒyatananirodhĒ phassanirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati saĒyatanaĒ na hoti, kissa nirodhĒ saĒyatananirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “nĒmar | pe kho asati saĒyatanaĒ na hoti, nĒmar | panirodhĒ saĒyatananirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati nĒmar | paĒ na hoti, kissa nirodhĒ nĒmar | panirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “viĀĒĒe kho asati nĒmar | paĒ na hoti, viĀĒĒanirodhĒ nĒmar | panirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati viĀĒĒaĒ na hoti, kissa nirodhĒ viĀĒĒanirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “sa-khĒresu kho asati viĀĒĒaĒ na hoti, sa-khĒranirodhĒ viĀĒĒanirodho”ti.

Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa etadahosi “kimhi nu kho asati sa-khĒrĒ na honti, kissa nirodhĒ sa-khĒranirodho”ti. Atha kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒya abhisamayo “avijjĒya kho asati sa-khĒrĒ na honti, avijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho”ti.

Iti hidaĒ avijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĀĒĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. “Nirodho nirodho”ti kho bhikkhave Vipassissa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĒ udapĒdi, ĀĒaĒ udapĒdi, paĀĒ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdĒti. . CatutthaĒ.

(Sattannampi BuddhĒnaĒ evaĒ vitthĒretabbo.)

5. SikhĒsutta

5. Sikhissa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa -pa-.

6. Vessabh | sutta

6. Vessabhussa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa -pa-.

7. Kakusandhasutta

7. Kakusandhassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa -pa-.

8. KoĒĒgamanasutta

8. KoĒĒgamanassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa -pa-.

9. Kassapasutta

9. Kassapassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammĒsambuddhassa -pa-.

10. Gotamasutta

10. Pubbeva me bhikkhave sambodhĒ anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi “kicchaĒ vatĒyaĒ loko Ēpanno jĒyati ca jĒyati ca mĒyati ca cavati ca upapajjati ca, atha ca panimassa dukkhassa nissaraĒaĒ nappajĒnĒti jarĒmaraĒassa. KudĒssu nĒma imassa dukkhassa nissaraĒaĒ paĒĒĒyissati jarĒmaraĒassĒ”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho sati jarĒmaraĒaĒ hoti, kiĒpaccayĒ jarĒmaraĒan”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĒĒĒya abhisamayo “jĒtiyĒ kho sati jarĒmaraĒaĒ hoti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĒan”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho sati jĒti hoti -pa-bhavo. UpĒdĒnaĒ. TaĒhĒ. VedanĒ. Phasso. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViĒĒĒĒaĒ. Sa~khĒrĒ honti, kiĒpaccayĒ sa~khĒrĒ”ti. Tassa mayhaĒ

bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀya abhisamayo “avijjĒya kho sati sa~khĒrĒ honti, avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ”ti.

Iti hidaĒ avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ, sa~khĒrapaccayĒ viĀĀĒyaĒ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. “Samudayo samudayo”ti kho me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĒ udapĒdi, ĀĒyaĒ udapĒdi, paĀĀ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdi.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho asati jarĒmaraĀaĒ na hoti, kissa nirodhĒ jarĒmaraĀanirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀya abhisamayo “jĒtiyĒ kho asati jarĒmaraĀaĒ na hoti, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀanirodho”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho asati jĒti na hoti -pa- bhavo. UpĒdĒnaĒ. TaĀhĒ. VedanĒ. Phasso. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViĀĀĒyaĒ. Sa~khĒrĒ na honti, kissa nirodhĒ sa~khĒranirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀya abhisamayo “avijjĒya kho asati sa~khĒrĒ na honti, avijjĒnirodhĒ sa~khĒranirodho”ti.

Iti hidaĒ avijjĒnirodhĒ sa~khĒranirodho, sa~khĒranirodhĒ viĀĀĒyanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. “Nirodho nirodho”ti kho me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĒ udapĒdi, ĀĒyaĒ udapĒdi, paĀĀ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdĒti. . DasamaĒ.

Buddhavaggo paĀhamo.

TassuddĒnaĒ

DesanĒ Vibha~gapaĀipadĒ ca,
VipassĒ SikhĒ ca Vessabh |.
Kakusandho KoĀĒgamaĒo Kassapo,
MahĒsakyamuni ca Gotamoti.

2. ĒhĒravagga

1. ĒhĒrasutta

11. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. CattĒrome bhikkhave ĒhĒrĒ bh|tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ōhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya. Katame cattĒro. KabaĒĒkĒro¹ ĒhĒro oĒĒriko vĒ sukhumo vĒ, phasso dutiyo, manosaŌcetanĒ tatiyĒ, viŌŌĒŌaĒ catutthaĒ. Ime kho bhikkhave cattĒro ĒhĒrĒ bh|tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ōhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya.

Ime bhikkhave cattĒro ĒhĒrĒ kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ. Ime cattĒro ĒhĒrĒ taŌhĒnidĒnĒ taŌhĒsamudayĒ taŌhĒjĒtikĒ taŌhĒpabhavĒ. TaŌhĒ cĒyaĒ bhikkhave kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ. TaŌhĒ vedanĒnidĒnĒ vedanĒsamudayĒ vedanĒjĒtikĒ vedanĒpabhavĒ. VedanĒ cĒyaĒ bhikkhave kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ. VedanĒ phassanidĒnĒ phassasamudayĒ phassajĒtikĒ phassapabhavĒ. Phasso cĒyaĒ bhikkhave kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavo. Phasso saĒĒyatanaĒnidĒno saĒĒyatanasamudayo saĒĒyatanaĒjĒtikĒ saĒĒyatanapabhavo. SaĒĒyatanaŌcidaĒ bhikkhave kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavaĒ. SaĒĒyatanaĒ nĒmar|panidĒnaĒ nĒmar|pasamudayaĒ nĒmar|pajĒtikaĒ nĒmar|papabhavaĒ. NĒmar|paŌcidaĒ bhikkhave kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavaĒ. NĒmar|paĒ viŌŌĒŌanidĒnaĒ viŌŌĒŌasamudayaĒ viŌŌĒŌajĒtikaĒ viŌŌĒŌapabhavaĒ. ViŌŌĒŌaŌcidaĒ bhikkhave kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavaĒ. ViŌŌĒŌaĒ sa~khĒranidĒnaĒ sa~khĒrasamudayaĒ sa~khĒrajĒtikaĒ sa~khĒrapabhavaĒ. Sa~khĒrĒ cime bhikkhave kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ. Sa~khĒrĒ avijjĒnidĒnĒ avijjĒsamudayĒ avijjĒjĒtikĒ avijjĒpabhavĒ.

Iti kho bhikkhave avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ, sa~khĒrapaccayĒ viŌŌĒŌaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa~khĒranirodho, sa~khĒranirodhĒ

1. KabaĒĒkĒro (SĒ, I), kavaĒĒkĒro (SyĒ, KaĒ)

vi00Ē0anirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . Pa0hamaĒ.

2. Moliyaphaggunasutta

12. SĒvatthiyaĒ viharati. CattĒrome bhikkhave ĒhĒrĒ bh|tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ 0hitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya. Katame cattĒro. KabaĒĒkĒro ĒhĒro oĒĒriko vĒ sukhumo vĒ, phasso dutiyo, manosa0cetanĒ tatiyĒ, vi00Ē0aĒ catutthaĒ. Ime kho bhikkhave cattĒro ĒhĒrĒ bh|tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ 0hitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒyĒti.

EvaĒ vutte ĒyasmĒ MoĒiyaphagguno BhagavantaĒ etadavoca “ko nu kho bhante vi00Ē0ĒhĒraĒ ĒhĒretĒ”ti. “No kallo pa0ho”ti BhagavĒ avoca, “ĒhĒretĒ”ti ahaĒ na vadĒmi. “ĒhĒretĒ”ti cĒhaĒ vadeyyaĒ, tatrassa kallo pa0ho “ko nu kho bhante ĒhĒretĒ”ti. Eva0cĒhaĒ na vadĒmi, evaĒ maĒ avadantaĒ yo evaĒ puccheyya “kissa nu kho bhante vi00Ē0ĒhĒro”ti. Esa kallo pa0ho, tatra kallaĒ veyyĒkara0aĒ “vi00Ē0ĒhĒro ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniabbattiyĒ paccayo, tasmiĒ bh|te sati saĒĒyatanaĒ, saĒĒyatanapaccayĒ phasso”ti.

Ko nu kho bhante phusatĒti. “No kallo pa0ho”ti BhagavĒ avoca, “phusatĒ”ti ahaĒ na vadĒmi. “PhusatĒ”ti cĒhaĒ vadeyyaĒ, tatrassa kallo pa0ho “ko nu kho bhante phusatĒ”ti. Eva0cĒhaĒ na vadĒmi, evaĒ maĒ avadantaĒ yo evaĒ puccheyya “kiĒ paccayĒ nu kho bhante phasso”ti. Esa kallo pa0ho, tatra kallaĒ veyyĒkara0aĒ saĒĒyatanapaccayĒ phasso, phassapaccayĒ vedanĒ”ti.

Ko nu kho bhante vedayatĒti¹. “No kallo pa0ho”ti BhagavĒ avoca, “vedayatĒ”ti ahaĒ na vadĒmi. “VedayatĒ”ti cĒhaĒ vadeyyaĒ, tatrassa kallo pa0ho “ko nu kho bhante vedayatĒ”ti. Eva0cĒhaĒ na vadĒmi, evaĒ maĒ avadantaĒ yo evaĒ puccheyya “kiĒ paccayĒ nu kho bhante vedanĒ”ti. Esa kallo pa0ho, tatra kallaĒ veyyĒkara0aĒ “phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ ta0hĒ”ti.

---

1. VedayatĒti (SĒ, I, Ka)

Ko nu kho bhante tasatĒti¹. “No kallo paŋho”ti BhagavĒ avoca, “tasatĒ”ti ahaĒ na vadĒmi. “TasatĒ”ti cĒhaĒ vadeyyaĒ, tatrassa kallo paŋho “ko nu kho bhante tasatĒ”ti. EvaŋcĒhaĒ na vadĒmi, evaĒ maĒ avadantaĒ yo evaĒ puccheyya “kiĒpaccayĒ nu kho bhante taŋhĒ”ti. Esa kallo paŋho, tatra kallaĒ veyyĒkaraŋaĒ “vedanĒpaccayĒ taŋhĒ, taŋhĒpaccayĒ upĒdĒnan”ti.

Ko nu kho bhante upĒdiyatĒti. “No kallo paŋho”ti BhagavĒ avoca, “upĒdiyatĒ”ti ahaĒ na vadĒmi. “UpĒdiyatĒ”ti cĒhaĒ vadeyyaĒ, tatrassa kallo paŋho “ko nu kho bhante upĒdiyatĒ”ti. EvaŋcĒhaĒ na vadĒmi, evaĒ maĒ avadantaĒ yo evaĒ puccheyya “kiĒ paccayĒ nu kho bhante upĒdĒnan”ti. Esa kallo paŋho, tatra kallaĒ veyyĒkaraŋaĒ “taŋhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo”ti -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

ChandaĒ tveva phagguna phassĒyatanĒnaĒ asesavirĒganirodhĒ phassanirodho, phassanirodhĒ vedanĒnirodho, vedanĒnirodhĒ taŋhĒnirodho, taŋhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraŋaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. .
DutiyaĒ.

3. SamaŋabrĒhmaŋasutta

13. SĒvatthiyaĒ viharati. Ye hi keci bhikkhave samaŋĒ vĒ brĒhmaŋĒ vĒ jarĒmaraŋaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraŋasamudayaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraŋanirodhaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraŋanirodhagĒminiĒ paŋipadaĒ nappajĒnanti. JĒtiĒ -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaŋhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. AĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViŋŋĒŋaĒ. Sa~khĒre nappajĒnanti, sa~khĒrasamudayaĒ nappajĒnanti, sa~khĒranirodhaĒ nappajĒnanti, sa~khĒranirodhagĒminiĒ paŋipadaĒ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave samaŋĒ vĒ brĒhmaŋĒ vĒ samaŋesu vĒ samaŋasammattĒ, brĒhmaŋesu vĒ brĒhmaŋasammattĒ, na ca pana te Ēyasmanto sĒmaŋatthaĒ vĒ

---

1. TaŋhĒyatĒti (SĒ, SyĒ, KaĒ)

brahma00atthaĒ1 vĒ di00heva dhamme sayaĒ abhi00Ē sacchikatvĒ
upasampajja viharanti.

Ye ca kho keci bhikkhave sama0Ē vĒ brĒhma0Ē vĒ jarĒmara0aĒ
pajĒnanti, jarĒmara0asamudayaĒ pajĒnanti, jarĒmara0anirodhaĒ pajĒnanti,
jarĒmara0anirodhagĒminiĒ pa0ipadaĒ pajĒnanti. JĒtiĒ -pa-. BhavaĒ.
UpĒdĒnaĒ. Ta0haĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ.
Vi00Ē0aĒ. Sa~khĒre pajĒnanti, sa~khĒrasamudayaĒ pajĒnanti,
sa~khĒranirodhaĒ pajĒnanti, sa~khĒranirodhagĒminiĒ pa0ipadaĒ pajĒnanti.
Te kho me bhikkhave sama0Ē vĒ brĒhma0Ē vĒ sama0esu ceva
sama0asammattĒ, brĒhma0esu ca brĒhma0asammattĒ, te ca panĒyasmanto
sĒma00attha0ca brahma00attha0ca di00heva dhamme sayaĒ abhi00Ē
sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . TatiyaĒ.

4. Dutiyasama0abrĒhma0asutta

14. SĒvatthiyaĒ viharati. Ye hi keci bhikkhave sama0Ē vĒ brĒhma0Ē vĒ
ime dhamme nappajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ nappajĒnanti,
imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhaĒ nappajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ
nirodhagĒminiĒ pa0ipadaĒ nappajĒnanti. Katame dhamme nappajĒnanti,
katamesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ nappajĒnanti, katamesaĒ dhammĒnaĒ
nirodhaĒ nappajĒnanti, katamesaĒ dhammĒnaĒ nirodhagĒminiĒ
pa0ipadaĒ nappajĒnanti.

JarĒmara0aĒ nappajĒnanti, jarĒmara0asamudayaĒ nappajĒnanti,
jarĒmara0anirodhaĒ nappajĒnanti, jarĒmara0anirodhagĒminiĒ pa0ipadaĒ
nappajĒnanti. JĒtiĒ -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. Ta0haĒ. VedanaĒ. PhassaĒ.
SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. Vi00Ē0aĒ. Sa~khĒre nappajĒnanti,
sa~khĒrasamudayaĒ nappajĒnanti, sa~khĒranirodhaĒ nappajĒnanti,
sa~khĒranirodhagĒminiĒ pa0ipadaĒ nappajĒnanti. Ime dhamme
nappajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ nappajĒnanti, imesaĒ
dhammĒnaĒ nirodhaĒ nappajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhagĒminiĒ
pa0ipadaĒ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave sama0Ē vĒ brĒhma0Ē vĒ
sama0esu vĒ sama0asammattĒ, brĒhma0esu vĒ brĒhma0asammattĒ, na ca
pana te Ēyasmanto sama00atthaĒ vĒ brahma00atthaĒ vĒ di00heva dhamme
sayaĒ abhi00Ē sacchikatvĒ upasampajja viharanti.

---

1. BrĒhma00atthaĒ (SyĒ, KaĒ) MoggallĒnabyĒkara0aĒ oloketabbaĒ.

Ye ca kho keci bhikkhave samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ ime dhamme pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhaĒ pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhagĒminiĒ paŌipadaĒ pajĒnanti. Katame dhamme pajĒnanti, katamesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ pajĒnanti, katamesaĒ dhammĒnaĒ nirodhaĒ pajĒnanti, katamesaĒ dhammĒnaĒ nirodhagĒminiĒ paŌipadaĒ pajĒnanti.

JarĒmaraŌaĒ pajĒnanti, jarĒmaraŌasamudayaĒ pajĒnanti, jarĒmaraŌanirodhaĒ pajĒnanti, jarĒmaraŌanirodhagĒminiĒ paŌipadaĒ pajĒnanti. JĒtiĒ -pa-. BhavaĒ. UpĒĒnaĒ. TaŌhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar|paĒ. ViŌŌĒaĒ. Sa~khĒre pajĒnanti, sa~khĒrasamudayaĒ pajĒnanti, sa~khĒranirodhaĒ pajĒnanti, sa~khĒranirodhagĒminiĒ paŌipadaĒ pajĒnanti. Ime dhamme pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ samudayaĒ pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhaĒ pajĒnanti, imesaĒ dhammĒnaĒ nirodhagĒminiĒ paŌipadaĒ pajĒnanti. Te kho me bhikkhave samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ samaŌesu ceva samaŌasammattĒ, brĒhmaŌesu ca brĒhmaŌasammattĒ, te ca panĒyasmanto sĒmaŌŌatthaŌca brahmaŌŌatthaŌca diŌŌheva dhamme sayaĒ abhiŌŌĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . CatutthaĒ.

5. KaccĒnagottasutta

15. SĒvatthiyaĒ giharati. Atha kho ĒyasmĒ KaccĒnagotto yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ KaccĒnagotto BhagavantaĒ etadavoca “sammĒdiŌŌhi sammĒdiŌŌhĒti bhante vuccati, kittĒvatĒ nu kho bhante sammĒdiŌŌhi hotĒ”ti.

Dvayanissito khvĒyaĒ KaccĒna loko yebhuyyena atthitaŌceva natthitaŌca. LokasamudayaĒ kho KaccĒna yathĒbh|taĒ sammappaŌŌĒya passato yĒ loke natthitĒ, sĒ na hoti. LokanirodhaĒ kho KaccĒna yathĒbh|taĒ sammappaŌŌĒya passato yĒ loke atthitĒ, sĒ na hoti. UpayupĒĒdĒnĒbhinivesavinibandho¹ khvĒyaĒ KaccĒna loko yebhuyyena, taŌcĒyaĒ upayupĒĒnaĒ cetaso adhiŌŌhĒnaĒ abhinivesĒnusayaĒ na upeti na upĒĒiyati nĒdhiŌŌhĒti “attĒ me”ti. “Dukkameva

---

1. UpĒyupĒĒdĒnĒbhinivesavinibandho (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

uppajjamĒnaĒ uppajjati, dukkhaĒ nirujjhamĒnaĒ nirujjhatĒ”ti na ka-khati na vicikicchati, aparapaccayĒ ÒĒÓamevassa ettha hoti. EttĒvatĒ kho KaccĒna sammĒdiĒhi hoti.

“SabbamatthĒ”ti kho KaccĒna ayameko anto, “sabbaĒ natthĒ”ti ayaĒ dutiyo anto, ete te KaccĒna ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti— avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĒĒĒÓaĒ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĒĒĒÓanirodho -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . PaĒcamaĒ.

6. Dhammakathikasutta

16. SĒvatthiyaĒ. Atha kho aĒĒataro bhikkhu yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho so bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca “dhammakathiko dhammakathikoti bhante vuccati, kittĒvatĒ nu kho bhante dhammakathiko hotĒ”ti.

JarĒmaraĒassa ce bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya dhammaĒ deseti, “dhammakathiko bhikkh|”ti alaĒ vacanĒya. JarĒmaraĒassa ce bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĒipanno hoti, “dhammĒnudhammapaĒipanno bhikkh|”ti alaĒ vacanĒya. JarĒmaraĒassa ce bhikkhu nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒvimutto hoti, “diĒĒhadhammanibbĒnappatto bhikkh|”ti alaĒ vacanĒya.

JĒtiyĒ ce bhikkhu -pa-. Bhavassa ce bhikkhu. UpĒdĒnassa ce bhikkhu. TaĒhĒya ce bhikkhu. VedanĒya ce bhikkhu. Phassassa ce bhikkhu. SaĒĒyatanassa ce bhikkhu. NĒmar|passa ce bhikkhu. ViĒĒĒÓassa ce bhikkhu. Sa-khĒrĒnaĒ ce bhikkhu. AvijjĒya ce bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya dhammaĒ deseti, “dhammakathiko bhikkh|”ti alaĒ vacanĒya. AvijjĒya ce bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĒipanno hoti, “dhammĒnudhammapaĒipanno bhikkh|”ti alaĒ vacanĒya. AvijjĒya ce bhikkhu nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒvimutto hoti, “diĒĒhadhammanibbĒnappatto bhikkh|”ti alaĒ vacanĒyĒti. . ChaĒhaĒ.

7. Acelakassapasutta

17. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati VeĒuvane KalandakanivĒpe. Atha kho BhagavĒ pubbaĀhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya RĒjagahaĒ piĀĒĒya pĒvisi. AddasĒ kho acelo Kassapo BhagavantaĒ d|ratova ĒgacchantaĒ, disvĒna yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraĀyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ aĀhĒsi, ekamantaĒ Āhito kho acelo Kassapo BhagavantaĒ etadavoca “puccheyyĒma mayaĒ bhavantaĒ GotamaĒ kaĀcideva¹ desaĒ, sace no bhavaĒ Gotamo okĒsaĒ karoti paĀhassa veyyĒkaraĀyĒ”ti.

AkĒlo kho tĒva Kassapa paĀhassa, antaragharaĒ paviiĀhamhĒti. Dutiyampi kho acelo Kassapo BhagavantaĒ etadavoca “puccheyyĒma mayaĒ bhavantaĒ GotamaĒ kaĀcideva desaĒ, sace no bhavaĒ Gotamo okĒsaĒ karoti paĀhassa veyyĒkaraĀyĒ”ti. AkĒlo kho tĒva Kassapa paĀhassa, antaragharaĒ paviiĀhamhĒti. Tatiyampi kho acelo Kassapo -pa-ĒntaragharaĒ paviiĀhamhĒti. EvaĒ vutte acelo Kassapo BhagavantaĒ etadavoca “na kho pana mayaĒ bhavantaĒ GotamaĒ bahudeva pucchitukĒmĒ”ti. Puccha Kassapa yadĒka-khasĒti.

KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkatakaĒ dukkhanti. “MĒ hevaĒ KassapĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ pana bho Gotama paraĒkatakaĒ dukkhanti. “MĒ hevaĒ KassapĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkatakaĀca paraĒkatakaĀca dukkhanti. “MĒ hevaĒ KassapĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ pana bho Gotama asayaĒkĒraĒ paraĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhanti. “MĒ hevaĒ KassapĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ nu kho bho Gotama natthi dukkhanti. Na kho Kassapa natthi dukkhaĒ, atthi kho Kassapa dukkhanti. Tena hi bhavaĒ Gotamo dukkhaĒ na jĒnĒti na passatĒti. Na khvĒhaĒ Kassapa dukkhaĒ na jĒnĒmi na passĒmi, jĒnĒmi khvĒhaĒ Kassapa dukkhaĒ, passĒmi khvĒhaĒ Kassapa dukkhanti.

“KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkatakaĒ dukkhan”ti iti puĀho samĒno “mĒ hevaĒ KassapĒ”ti vadesi. “KiĒ pana bho Gotama paraĒkatakaĒ dukkhan”ti

---

1. KiĀcideva (Ka)

iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ KassapĒ”ti vadesi. “KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkataĒca paraĒkataĒca dukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ KassapĒ”ti vadesi. “KiĒ pana bho Gotama asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ KassapĒ”ti vadesi. “KiĒ nu kho bho Gotama natthi dukkhan”ti iti puĒho samĒno “na kho Kassapa natthi dukkhaĒ, atthi kho Kassapa dukkhan”ti vadesi. “Tena hi bhavaĒ Gotamo dukkhaĒ na jĒnĒti na passatĒ”ti iti puĒho samĒno “na khvĒhaĒ Kassapa dukkhaĒ na jĒnĒmi na passĒmi, jĒnĒmi khvĒhaĒ Kassapa dukkhaĒ, passĒmi khvĒhaĒ Kassapa dukkhan”ti vadesi. Ācikkhatu ca¹ me bhante BhagavĒ dukkhaĒ, desetū ca¹ me bhante BhagavĒ dukkhanti.

“So karoti so paĒisaĒvedayatĒ”ti² kho Kassapa Ēdito sato “sayaĒkataĒ dukkhan”ti iti vadaĒ sassataĒ etaĒ pareti. “AĒo karoti aĒo paĒisaĒvedayatĒ”ti kho Kassapa vedanĒbhitunnassa sato “paraĒkataĒ dukkhan”ti iti vadaĒ ucchedaĒ etaĒ pareti. Ete te Kassapa ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti— avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĒĒĒaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĒĒĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

EvaĒ vutte acelo Kassapo BhagavantaĒ etadavoca “abhikkantaĒ bhante, abhikkantaĒ bhante, seyyathĒpi bhante nikkujjitaĒ vĒ ukkujjeyya -pa- ‘cakkhumanto r|pĒni dakkhantĒ’ti, evamevaĒ BhagavatĒ anekapariyĒyena dhammo pakĒsito, esĒhaĒ bhante BhagavantaĒ saraĒaĒ gacchĒmi dhammaĒca bhikkhusaĒghaĒca, labheyyĒhaĒ bhante Bhagavato santike pabbajjaĒ, labheyyaĒ upasampadan”ti.

Yo kho Kassapa aĒatitthiyapubbo imasmiĒ dhammavinaye Ēka-khati pabbajjaĒ Ēka-khati upasampadaĒ, so cattĒro mĒse parivasati, catunnaĒ mĒsĒnaĒ accayena³ ĒraddhacittĒ bhikkh|⁴ pabbĒjenti upasampĒdenti bhikkhubhĒvĒya. Api ca mayĒ puggalavemattatĒ viditĒti.

1. AyaĒ cakĒro SĒ-potthake natthi.

2. PaĒisaĒvediyatĒti (SĒ, I, Ka)

3. Accayena parivuĒhparivĒsaĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

4. Bhikkh| Ēka-khamĒnĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

Sace bhante a00atitthiyapubbo imasmiĒ dhammavinaye Ēka-khati pabbajjaĒ Ēka-khati upasampadaĒ, cattĒro mĒse parivasati, catunnaĒ mĒsĒnaĒ accayena¹ ĒraddhacittĒ bhikkh|² pabbĒjenti upasampĒdenti bhikkhubhĒvĒya, ahaĒ cattĒri vassĒni parivasissĒmi, catunnaĒ vassĒnaĒ accayena¹ ĒraddhacittĒ bhikkh| pabbĒjentu upasampĒdentu bhikkhubhĒvĒyĒti.

Alattha kho acelo Kassapo Bhagavato santike pabbajjaĒ, alattha upasampadaĒ, acir|pasampanno ca panĒyasmĒ Kassapo eko v|paka00ho appamatto ĒtĒpĒ pahitatto viharanto nacirasseva yassatthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajanti, tadanuttaraĒ brahmacariyapariyosĒnaĒ di00heva dhamme sayaĒ abhi00Ē sacchikatvĒ upasampajja vihĒsi, “khĒ0Ē jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ kara0ĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ”ti abbha00Ēsi. A00ataro ca panĒyasmĒ Kassapo arahataĒ ahosĒti. . SattamaĒ.

8. Timbarukasutta

18. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho Timbaruko paribbĒjako yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒra0ĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho Timbaruko paribbĒjako BhagavantaĒ etadavoca—

KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒnkataĒ sukhadukkhanti. “MĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ pana bho Gotama paraĒnkataĒ sukhadukkhanti. “MĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒnkata0ca paraĒnkata0ca sukhadukkhanti. “MĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ pana bho Gotama asayaĒnkĒraĒ aparānkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ sukhadukkhanti. “MĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti BhagavĒ avoca. KiĒ nu kho bho Gotama natthi sukhadukkhanti. Na kho Timbaruka natthi sukhadukkhaĒ, atthi kho Timbaruka sukhadukkhanti. Tena hi bhavaĒ Gotamo sukhadukkhaĒ na jĒnĒti na passatĒti. Na khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhaĒ na jĒnĒmi na passĒmi, jĒnĒmi khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhaĒ passĒmi khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhanti.

1. Accayena parivu00hparivĒsaĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

2. Bhikkh| Ēka-khamĒĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

“KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkataĒ sukhadukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti vadesi. “KiĒ pana bho Gotama paraĒkataĒ sukhadukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti vadesi. “KiĒ nu kho bho Gotama sayaĒkataĒca paraĒkataĒca sukhadukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti vadesi. “KiĒ pana bho Gotama asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppanaĒ sukhadukkhan”ti iti puĒho samĒno “mĒ hevaĒ TimbarukĒ”ti vadesi. “KiĒ nu kho bho Gotama natthi sukhadukkhan”ti iti puĒho samĒno “na kho Timbaruka natthi sukhadukkhaĒ, atthi kho Timbaruka sukhadukkhan”ti vadesi. “Tena hi bhavaĒ Gotamo sukhadukkhaĒ na jĒĒti na passaĒ”ti iti puĒho samĒno “na khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhaĒ na jĒĒmi na passaĒmi, jĒĒmi khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhaĒ, passaĒmi khvĒhaĒ Timbaruka sukhadukkhan”ti vadesi. Ēcikkhatu ca me bhavaĒ Gotamo sukhadukkhaĒ, desetu ca me bhavaĒ Gotamo sukhadukkanti.

“SĒ vedanĒ so vedayatĒ”ti kho Timbaruka Ēdito sato “sayaĒkataĒ sukhadukkhan”ti evampĒhaĒ na vadĒmi. “AĒĒ vedanĒ aĒo vedayatĒ”ti kho Timbaruka vedanĒbhitunnassa sato “paraĒkataĒ sukhadukkhan”ti evampĒhaĒ na vadĒmi. Ete te Timbaruka ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti— avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĒĒaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĒĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

EvaĒ vutte Timbaruko paribbĒjako BhagavantaĒ etadavoca “abhikkantaĒ bho Gotama -pa- esĒhaĒ bhavantaĒ GotamaĒ saraĒaĒ gacchĒmi dhammaĒca bhikkhusaĒghaĒca, upĒsakaĒ maĒ bhavaĒ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒupetaĒ saraĒaĒ gatan”ti. . AĒhamaĒ.

9. BĒlapaĒĒitasutta

19. SĒvatthiyaĒ viharati. AvijjĒĒvaraĒassa bhikkhave bĒlassa taĒhĒya sampayuttassa evamayaĒ kĒyo samudĒgato. Iti ayaĒceva kĒyo bahiddhĒ ca nĒmar | paĒ, itthetaĒ dvayaĒ, dvayaĒ paĒicca phasso

saĒevĒyatanĒni¹, yehi phuĒĒho bĒlo sukhadukkhaĒ paĒisaĒvedayati etesaĒ vĒ aĒĒatarena.

AvijjĒnĒvaraĒassa bhikkhave paĒĒitassa taĒhĒya sampayuttassa evamayaĒ kĒyo samudĒgato. Iti ayaĒceva kĒyo bahiddhĒ ca nĒmar | paĒ, itthetaĒ dvayaĒ, dvayaĒ paĒicca phasso saĒevĒyatanĒni, yehi phuĒĒho paĒĒito sukhadukkhaĒ paĒisaĒvedayati etesaĒ vĒ aĒĒatarena.

Tatra bhikkhave ko viseso ko adhippayĒso² kiĒ nĒnĒkaraĒaĒ paĒĒitassa bĒlenĒti. BhagavaĒm | lakĒ no bhante dhammĒ BhagavaĒnnettikĒ BhagavaĒpaĒisaraĒĒ, sĒdhu vata bhante BhagavantaĒyeva paĒibhĒtu etassa bhĒsitassa attho, Bhagavato sutvĒ bhikkh | dhĒressantĒti.

Tena hi bhikkhave suĒĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

YĒya ca bhikkhave avijjĒya nivutassa bĒlassa yĒya ca taĒhĒya sampayuttassa ayaĒ kĒyo samudĒgato, sĒ ceva avijjĒ bĒlassa appahĒnĒ, sĒ ca taĒhĒ aparikkhĒĒ. TaĒ kissa hetu, na bhikkhave bĒlo acari brahmacariyaĒ sammĒ dukkhakkhayĒya. TasmĒ bĒlo kĒyassa bhedĒ kĒy | pago hoti, so kĒy | pago samĒno na parimuccati jĒtiyĒ jarĒmaraĒena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, “na parimuccati dukkhasmĒ”ti vadĒmi.

YĒya ca bhikkhave avijjĒya nivutassa paĒĒitassa yĒya ca taĒhĒya sampayuttassa ayaĒ kĒyo samudĒgato, sĒ ceva avijjĒ paĒĒitassa pahĒnĒ, sĒ ca taĒhĒ parikkhĒĒ. TaĒ kissa hetu, acari bhikkhave paĒĒito brahmacariyaĒ sammĒ dukkhakkhayĒya. TasmĒ paĒĒito kĒyassa bhedĒ na kĒy | pago hoti, so akĒy | pago samĒno parimuccati jĒtiyĒ jarĒmaraĒena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, “parimuccati dukkhasmĒ”ti vadĒmi. AyaĒ kho bhikkhave

1. SaĒĒyatanĒni (Ka)

2. AdhippayĒso (SĒ, I, Ka), adhippayaso (SyĒ, KaĒ), adhi + pa + yasu + Ēa + si = adhippayĒso.

viseso ayaĒ adhippayĒso idaĒ nĒnĒkaraĒaĒ paĒĒitassa bĒlena yadidaĒ
brahmacariyavĒsoti. . NavamaĒ.

10. Paccayasutta

20. SĒvatthiyaĒ viharati. PaĒccasamuppĒdaĒca vo bhikkhave desessĒmi
paĒccasamuppanne ca dhamme, taĒ suĒĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha,
bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassuĒ.
BhagavĒ etadavoca—

Katamo ca bhikkhave paĒccasamuppĒdo. JĒtipaccayĒ bhikkhave
jarĒmaraĒaĒ, uppĒdĒ vĒ TathĒgatĒnaĒ anuppĒdĒ vĒ TathĒgatĒnaĒ ōhitĒva
sĒ dhĒtu dhammaĒhitatĒ dhammaniyĒmatĒ idappaccayatĒ, taĒ TathĒgato
abhisambujjhati abhisameti, abhisambujjhitvĒ abhisametvĒ Ēcikkhati deseti
paĒĒĒpeti paĒĒhapeti vivarati vibhajati uttĒnĒkaroti “passathĒ”ti cĒha.
JĒtipaccayĒ bhikkhave jarĒmaraĒaĒ.

BhavapaccayĒ bhikkhave jĒti -pa-. UpĒdĒnapaccayĒ bhikkhave bhavo.
TaĒhĒpaccayĒ bhikkhave upĒdĒnaĒ. VedanĒpaccayĒ bhikkhave taĒhĒ.
PhassapaccayĒ bhikkhave vedanĒ. SaĒĒyatanapaccayĒ bhikkhave phasso.
NĒmar | papaccayĒ bhikkhave saĒĒyatanaĒ. ViĒĒĒĒapaccayĒ bhikkhave
nĒmar | paĒ. Sa-khĒrapaccayĒ bhikkhave viĒĒĒaĒ. AvijjĒpaccayĒ
bhikkhave sa-khĒrĒ uppĒdĒ vĒ TathĒgatĒnaĒ anuppĒdĒ vĒ TathĒgatĒnaĒ
ōhitĒva sĒ dhĒtu dhammaĒhitatĒ dhammaniyĒmatĒ idappaccayatĒ, taĒ
TathĒgato abhisambujjhati abhisameti, abhisambujjhitvĒ abhisametvĒ
Ēcikkhati deseti paĒĒĒpeti paĒĒhapeti vivarati vibhajati uttĒnĒkaroti
“passathĒ”ti cĒha. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-khĒrĒ. Iti kho bhikkhave yĒ
tatra tathatĒ avitathatĒ anaĒĒathatĒ idappaccayatĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave
paĒccasamuppĒdo.

Katame ca bhikkhave paĒccasamuppanĒ dhammĒ. JarĒmaraĒaĒ
bhikkhave aniccaĒ sa-khataĒ paĒccasamuppannaĒ khayadhammaĒ
vayadhammaĒ virĒgadhammaĒ nirodhadhammaĒ. JĒti bhikkhave aniccĒ
sa-khatĒ paĒccasamuppanĒ khayadhammĒ vayadhammĒ virĒgadhammĒ
nirodhadhammĒ. Bhavo bhikkhave anicco sa-khato paĒccasamuppanno
khayadhammo vayadhammo virĒgadhammo nirodhadhammo. UpĒdĒnaĒ
bhikkhave -pa-. TaĒhĒ bhikkhave. VedanĒ bhikkhave. Phasso bhikkhave.
SaĒĒyatanaĒ bhikkhave. NĒmar | paĒ bhikkhave.

vi00Ē0aĒ bhikkhave. Sa-khĒrĒ bhikkhave. AvijjĒ bhikkhave aniccĒ sa-khatĒ paĒccasamuppanĒ khayadhammĒ vayadhammĒ virĒgadhammĒ nirodhadhammĒ. Ime vuccanti bhikkhave paĒccasamuppanĒ dhammĒ.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvakassa aya0ca paĒccasamuppĒdo ime ca paĒccasamuppanĒ dhammĒ yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya sudi00hĒ honti, so vata pubbantaĒ vĒ paĒidhĒvissati “ahosiĒ nu kho ahaĒ¹ atĒtamaddhĒnaĒ, nanu kho ahosiĒ atĒtamaddhĒnaĒ, kiĒ nu kho ahosiĒ atĒtamaddhĒnaĒ, kathaĒ nu kho ahosiĒ atĒtamaddhĒnaĒ, kiĒ hutvĒ kiĒ ahosiĒ nu kho ahaĒ atĒtamaddhĒnaĒ”ti. AparantaĒ vĒ upadhĒvissati² “bhavissĒmi nu kho ahaĒ anĒgatamaddhĒnaĒ, nanu kho bhavissĒmi anĒgatamaddhĒnaĒ, kiĒ nu kho bhavissĒmi anĒgatamaddhĒnaĒ, kathaĒ nu kho bhavissĒmi anĒgatamaddhĒnaĒ, kiĒ hutvĒ kiĒ bhavissĒmi nu kho ahaĒ anĒgatamaddhĒnaĒ”ti. Etarahi vĒ paccuppannaĒ addhĒnaĒ ajjhattaĒ kathaĒkathĒ bhavissati “ahaĒ nu khosmi, no nu khosmi, kiĒ nu khosmi, kathaĒ nu khosmi, ayaĒ nu kho satto kuto Ēgato, so kuhiĒ gamissatĒ”ti netaĒ 0hĒnaĒ vijjati. TaĒ kissa hetu, tathĒ hi bhikkhave ariyasĒvakassa aya0ca paĒccasamuppĒdo ime ca paĒccasamuppanĒ dhammĒ yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya sudi00hĒti. . DasamaĒ.

ĒhĒravaggo dutiyo.

TassuddĒnaĒ

ĒhĒraĒ Phagguno ceva, dve ca Sama0abrĒhma0Ē.
KaccĒnagotta DhammakathikaĒ, AcelaĒ Timbarukena ca.
BĒlapa0Ēitato ceva, dasamo Paccayena cĒti.

3. Dasabalavagga

1. Dasabalasutta

21. SĒvatthiyaĒ viharati. DasabalasamannĒgato bhikkhave TathĒgato cat | hi ca vesĒrajjehi samannĒgato ĒsabhaĒ 0hĒnaĒ pa0ijĒnĒti,

1. Nu khvĒhaĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

2. ApadhĒvissati (Ka)

parisĒsu sĒhanĒdaĒ nadati, brahmacakkaĒ pavatteti— iti r|paĒ iti r|passa samudayo iti r|passa attha-gamo, iti vedanĒ iti vedanĒya samudayo iti vedanĒya attha-gamo, iti saĀĀĒ iti saĀĀĒya samudayo iti saĀĀĒya attha-gamo, iti sa-khĒrĒ iti sa-khĒrĒnaĒ samudayo iti sa-khĒrĒnaĒ attha-gamo, iti viĀĀĒĀaĒ iti viĀĀĒĀassa samudayo iti viĀĀĒĀassa attha-gamo, iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati, imasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati, yadidaĒ avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒĀaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĀĀĒĀanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . PaĀhamaĒ.

2. Dutiyadasabalasutta

22. SĒvatthiyaĒ viharati. DasabalasamannĒgato bhikkhave TathĒgato cat|hi ca vesĒrajjehi samannĒgato ĒsabhaĒ ĀhĒnaĒ paĀijĒnĒti, parisĒsu sĒhanĒdaĒ nadati, brahmacakkaĒ pavatteti— iti r|paĒ iti r|passa samudayo iti r|passa attha-gamo, iti vedanĒ iti vedanĒya samudayo iti vedanĒya attha-gamo, iti saĀĀĒ iti saĀĀĒya samudayo iti saĀĀĒya attha-gamo, iti sa-khĒrĒ iti sa-khĒrĒnaĒ samudayo iti sa-khĒrĒnaĒ attha-gamo, iti viĀĀĒĀaĒ iti viĀĀĒĀassa samudayo iti viĀĀĒĀassa attha-gamo, iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati, imasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati, yadidaĒ avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒĀaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĀĀĒĀanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

EvaĒ svĒkkhĒto bhikkhave mayĒ dhammo uttĒno vivaĀo pakĒsito chinnapilotiko. EvaĒ svĒkkhĒte kho bhikkhave mayĒ dhamme uttĒne vivaĀe pakĒsite chinnapilotike alameva saddhĒpabbajitena kulaputtena vĒriyaĒ ĒrabhitaĒ “kĒmaĒ taco ca nhĒru¹ ca

---

1. NahĒru (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

a00hi ca avasissatu sarĒre upasussatu¹ maĒsalohitaĒ. YaĒ taĒ purisathĒmena purisavĒriyena purisaparakkamena pattabbaĒ, na taĒ apĒpu0itvĒ vĒriyassa sa00hĒnaĒ bhavissatĒ”ti.

DukkhaĒ bhikkhave kusĒto viharati voki00o pĒpakehi akusalehi dhammehi, mahanta0ca sadatthaĒ parihĒpeti, ĒraddhavĒriyo ca kho bhikkhave sukhaĒ viharati pavivitto pĒpakehi akusalehi dhammehi, mahanta0ca sadatthaĒ parip|reti. Na bhikkhave hĒnena aggassa patti hoti, aggena ca kho bhikkhave aggassa patti hoti. Ma0ĒapeyyamidaĒ bhikkhave brahmacariyaĒ, SatthĒ sammukhĒbh|to. TasmĒtiha bhikkhave vĒriyaĒ Ērabhatha appattassa pattiyĒ anadhigatassa adhigamĒya asacchikatassa sacchikiriyĒya, “evaĒ no ayaĒ amĒkaĒ pabbajjĒ ava0jhĒ bhavissati saphalĒ sa-udrayĒ. Yesa0ca² mayaĒ paribhu0jĒma cĒvarapi0ĒapĒtasenĒsanagilĒnappaccayabhesajjaparikkhĒraĒ. TesaĒ te kĒrĒ amhesu mahapphalĒ bhavissanti mahĒnisaĒsĒ”ti. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbaĒ. AttatthaĒ vĒ hi bhikkhave sampassamĒnena alameva appamĒdena sampĒdetuĒ, paratthaĒ vĒ hi bhikkhave sampassamĒnena alameva appamĒdena sampĒdetuĒ, ubhayatthaĒ vĒ hi bhikkhave sampassamĒnena alameva appamĒdena sampĒdetunti. . DutiyaĒ.

3. Upanisasutta

23. SĒvatthiyaĒ viharati. JĒnato ahaĒ bhikkhave passato ĒsavĒnaĒ khayaĒ vadĒmi, no ajĒnato no apassato. Ki0ca bhikkhave jĒnato kiĒ passato ĒsavĒnaĒ khayoti. Iti r|paĒ iti r|passa samudayo iti r|passa attha-gamo, iti vedanĒ -pa- iti sa00Ē. Iti sa-khĒrĒ. Iti vi00Ē0aĒ iti vi00Ē0assa samudayo iti vi00Ē0assa attha-gamoti. EvaĒ kho bhikkhave jĒnato evaĒ passato ĒsavĒnaĒ khayoti.

Yampissa taĒ bhikkhave khayasmaĒ khaye0Ē0aĒ, tampi sa-upanisaĒ vadĒmi, no anupanisaĒ. KĒ ca bhikkhave khaye0Ē0assa upanisĒ, “vimuttĒ”tissa vacanĒyaĒ. VimuttimpahaĒ³ bhikkhave sa-upanisaĒ vadĒmi, no anupanisaĒ. KĒ ca bhikkhave

1. Avassussatu Ma 2 (146) pi00he.

2. YesaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ), yesaĒ hi (I, Ka)

3. VimuttimpahaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)

vimuttiyĒ upanisĒ, “virĒgo”tissa vacanĒyaÑ. VirĒgampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave virĒgassa upanisĒ, “nibbidĒ”tissa vacanĒyaÑ. NibbidampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave nibbidĒya upanisĒ, “yathĒbh | taĒĒĒadassanan”tissa vacanĒyaÑ. YathĒbh | taĒĒĒadassanampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave yathĒbh | taĒĒĒadassanassa upanisĒ, “samĒdhĒ”tissa vacanĒyaÑ. SamĒdhimpĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ.

KĒ ca bhikkhave samĒdhissa upanisĒ, “sukhan”tissa vacanĒyaÑ. SukhampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave sukhasa upanisĒ, “passaddhĒ”tissa vacanĒyaÑ. PassaddhimpĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave passaddhiyĒ upanisĒ, “pĒtĒ”tissa vacanĒyaÑ. PĒtimpĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave pĒtiyĒ upanisĒ, “pĒmojjan”tissa vacanĒyaÑ. PĒmojjampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave pĒmojjassa upanisĒ, “saddhĒ”tissa vacanĒyaÑ. SaddhampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ.

KĒ ca bhikkhave saddhĒya upanisĒ, “dukkha”ntassa vacanĒyaÑ. DukkampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave dukkhasa upanisĒ, “jĒtĒ”tissa vacanĒyaÑ. JĒtimpĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave jĒtiyĒ upanisĒ, “bhavo”tissa vacanĒyaÑ. BhavampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave bhavassa upanisĒ, “upĒdĒnan”tissa vacanĒyaÑ. UpĒdĒnampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ. KĒ ca bhikkhave upĒdĒnassa upanisĒ, “taĒhĒ”tissa vacanĒyaÑ. TaĒhampĒhaÑ bhikkhave sa-upanisaÑ vadĒmi, no anupanisaÑ.

KĒ ca bhikkhave taĒhĒya upanisĒ, “vedanĒ”tissa vacanĒyaÑ -pa-
 “phasso”tissa vacanĒyaÑ. “SaĒĒyatanan”tissa vacanĒyaÑ. “NĒmar | pan”tissa vacanĒyaÑ. “ViĒĒĒĒan”tissa vacanĒyaÑ. “Sa-khĒrĒ”tissa vacanĒyaÑ. Sa-khĒrepĒhaÑ bhikkhave sa-upanise vadĒmi, no anupanise. KĒ ca bhikkhave sa-khĒrĒnaÑ upanisĒ, “avijjĒ”tissa vacanĒyaÑ.

Iti kho bhikkhave avijj | panisĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒr | panisaĒ viĀĀĒĀaĒ,
 viĀĀĒĀ | panisaĒ nĒmar | paĒ, nĒmar | p | panisaĒ saĀĒyatanaĒ,
 saĀĒyatan | paniso phasso, phass | panisĒ vedanĒ, vedan | panisĒ taĀhĒ,
 taĀh | panisaĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒn | paniso bhavo, bhav | panisĒ jĒti,
 jĒt | panisaĒ dukkhaĒ, dukkh | panisĒ saddhĒ, saddh | panisaĒ pĒmojjāĒ,
 pĒmojj | panisĒ pĒti, pĒt | panisĒ passaddhi, passaddh | panisaĒ sukhaĒ,
 sukh | paniso samĒdhi, samĒdh | panisaĒ yathĒbh | taĀĒĀadassanaĒ,
 yathĒbh | taĀĒĀadassan | panisĒ nibbidĒ, nibbid | paniso virĒgo, virĒg | panisĒ
 vimutti, vimutt | panisaĒ khayeĀĒĀanti.

SeyyathĒpi bhikkhave uparipabbate thullaphusitake deve vassante taĒ
 udakaĒ yathĒninnaĒ pavattamĒnaĒ pabbatakandara padara sĒkhĒ
 parip | reti, pabbatakandarapadara sĒkhĒ parip | rĒ kusobbhe¹ parip | renti,
 kusobbhĒ parip | rĒ mahĒsobbhe parip | renti, mahĒsobbhĒ parip | rĒ
 kunnadiyo parip | renti, kunnadiyo parip | rĒ mahĒnadiyo parip | renti,
 mahĒnadiyo parip | rĒ mahĒsamuddaĒ parip | renti.

Evameva kho bhikkhave avijj | panisĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒr | panisaĒ
 viĀĀĒĀaĒ, viĀĀĒĀ | panisaĒ nĒmar | paĒ, nĒmar | p | panisaĒ saĀĒyatanaĒ,
 saĀĒyatan | paniso phasso, phass | panisĒ vedanĒ, vedan | panisĒ taĀhĒ,
 taĀh | panisaĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒn | paniso bhavo, bhav | panisĒ jĒti,
 jĒt | panisaĒ dukkhaĒ, dukkh | panisĒ saddhĒ, saddh | panisaĒ pĒmojjāĒ,
 pĒmojj | panisĒ pĒti, pĒt | panisĒ passaddhi, passaddh | panisaĒ sukhaĒ,
 sukh | paniso samĒdhi, samĒdh | panisaĒ yathĒbh | taĀĒĀadassanaĒ,
 yathĒbh | taĀĒĀadassan | panisĒ nibbidĒ, nibbid | paniso virĒgo, virĒg | panisĒ
 vimutti, vimutt | panisaĒ khayeĀĒĀanti. . TatiyaĒ.

4. AĀĀatitthiyasutta

24. RĒjagahe viharati VeĀuvane. Atha kho ĒyasmĒ SĒriputto
 pubbaĀhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya RĒjagahaĒ piĀĒĒya pĒvisi.
 Atha kho Ēyasmato SĒriputtassa etadahosi “atippago kho tĒva RĒjagahe
 piĀĒĒya carituĒ, yaĒn | nĒhaĒ yena aĀĀatitthiyĒnaĒ paribbĒjakĒnaĒ ĒrĒmo
 tenupasa-kameyyan”ti

1. Kussubbhe (SĒ, SyĒ, KaĒ), kusubbhe (I) ōvĒdi (129) suttaĒ oloketabbaĒ.

Atha kho ĒyasmĒ SĒriputto yena aĀatitthiyĒnaĒ paribbĒjakĒnaĒ ĒrĒmo tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ tehi aĀatitthiyehi paribbĒjakehi saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraĀyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ te aĀatitthiyĒ paribbĒjakĒ etadavocuĒ—

“SantĒvuso SĒriputta eke samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, santi panĒvuso SĒriputta eke samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ paraĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, santĒvuso SĒriputta eke samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĀca paraĒkathaĀca dukkhaĒ paĀapenti, santi panĒvuso SĒriputta eke samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccāsamuppannaĒ dukkhaĒ paĀapenti. Idha panĒvuso SĒriputta samaĀo Gotamo kiĒvĒdĒ kimakkhĒyĒ, kathaĒ byĒkaramĒnĒ ca mayaĒ vuttavĒdino ceva samaĀassa Gotamassa assĒma, na ca samaĀaĒ GotamaĒ abh|tena abbhĒcikkheyyĒma, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyyĒma, na ca koci sahadhammiko vĒĒnupĒto¹ gĒrayhaĒ ōhĒnaĒ ĒgaccheyyĒ”ti.

PaĀiccasamuppannaĒ kho Ēvuso dukkhaĒ vuttaĒ BhagavatĒ. KiĒ paĀicca, phassaĒ paĀicca. Iti vadaĒ vuttavĒdĒ ceva Bhagavato assa, na ca BhagavantaĒ abh|tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒĒnupĒto gĒrayhaĒ ōhĒnaĒ Ēgaccheyya.

TatrĒvuso ye te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ paraĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĀca paraĒkathaĀca dukkhaĒ paĀapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccāsamuppannaĒ dukkhaĒ paĀapenti, tadapi phassapaccayĒ.

TatrĒvuso ye te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, te vata aĀatra phassĒ paĀisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. Yepi te samaĀabrĒhmaĀĒ kammavĒdĒ paraĒkathaĒ dukkhaĒ paĀapenti, te vata aĀatra phassĒ paĀisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. Yepi

---

1. VĒĒnupĒdo (Ka) DĒ 1 (153) piĀhepi.

te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkatakā paraĒkatakā dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. Yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjatĒti.

Assosi kho ĒyasmĒ Ānando Ēyasmato SĒriputtassa tehi aŌŌatitthiyehi paribbĒjakehi saddhiĒ imaĒ kathĒsallĒpaĒ. Atha kho ĒyasmĒ Ānando RĒjagahe piŌĒĒya caritvĒ pacchĒbhattaĒ piŌĒapĒtapaŌikkanto yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Ānando yĒvatako Ēyasmato SĒriputtassa tehi aŌŌatitthiyehi paribbĒjakehi saddhiĒ ahosi kathĒsallĒpo, taĒ sabbaĒ Bhagavato Ērocesi.

SĒdhu sĒdhu Ānanda, yathĒ taĒ SĒriputto sammĒ byĒkaramĒno byĒkareyya. PaŌiccasamuppannaĒ kho Ānanda dukkhaĒ vuttaĒ mayĒ. KiĒ paŌicca, phassaĒ paŌicca. Iti vadaĒ vuttavĒdĒ ceva me assa, na ca maĒ abh | tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ ōhĒnaĒ Ēgaccheyya.

TatrĒnanda ye te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkatakā dukkhaĒ paŌŌapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, tadapi phassapaccayĒ.

TatrĒnanda yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkatakā dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati.

EkamidĒhaĒ Ānanda samayaĒ idheva RĒjagahe viharĒmi Veluvane KalandakanivĒpe. Atha khvĒhaĒ Ānanda pubbaŌhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya RĒjagahaĒ piŌĒĒya pĒvisiĒ, tassa mayhaĒ Ānanda etadahosi

“atippago kho tĒva RĒjagahe piŌĒĒya carituĒ, yaĒn | nĒhaĒ yena aŌŌatitthiyĒnaĒ paribbĒjakĒnaĒ ĒrĒmo tenupasa-kameyyan”ti.

Atha khvĒhaĒ Ąnanda yena aŌŌatitthiyĒnaĒ paribbĒjakĒnaĒ ĒrĒmo tenupasa-kamiĒ, upasa-kamitvĒ tehi aŌŌatitthiyehi paribbĒjakehi saddhiĒ sammodiĒ, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraŌĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒ, ekamantaĒ nisinnaĒ kho maĒ Ąnanda te aŌŌatitthiyĒ paribbĒjakĒ etadavocuĒ—

“SantĒvuso Gotama eke samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, santi panĒvuso Gotama eke samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ paraĒkathaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, santĒvuso Gotama eke samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaŌca paraĒkathaŌca dukkhaĒ paŌŌapenti, santi panĒvuso Gotama eke samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparākĒraĒ adhiccāsamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti. Idha no ĒyasmĒ Gotamo kiĒvĒdĒ kimakkhĒyĒ, kathaĒ byĒkaramĒnĒ ca mayaĒ vuttavĒdino ceva Ēyasmato Gotamassa assĒma, na ca ĒyasmantaĒ GotamaĒ abh | tena abbhĒcikkheyyĒma, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyyĒma, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ ōhĒnaĒ ĒgaccheyyĒ”ti.

EvaĒ vuttĒhaĒ Ąnanda te aŌŌatitthiye paribbĒjake etadavocaĒ “paŌiccasamuppannaĒ kho Ēvuso dukkhaĒ vuttaĒ mayĒ. KiĒ paŌicca, phassaĒ paŌicca. Iti vadaĒ vuttavĒdĒ ceva me assa, na ca maĒ abh | tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ ōhĒnaĒ ĒgaccheyyĒ”ti.

TatrĒvuso ye te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparākĒraĒ adhiccāsamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, tadapi phassapaccayĒ.

TatrĒvuso ye te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ sayaĒkathaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaŌabrĒhmaŌĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparākĒraĒ adhiccāsamuppannaĒ dukkhaĒ paŌŌapenti, te vata aŌŌatra phassĒ paŌisaĒvedissantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjatĒti. AcchariyaĒ bhante abbhutaĒ

bhante, yatra hi nĒma ekena padena sabbo attho vutto bhavissati. SiyĒ nu kho bhante esevattho vitthĒrena vuccamĒno gambhĒro ceva assa gambhĒrĒvabhĒso cĒti.

Tena hĒnanda taĀvettha paĀibhĒt | ti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “jarĒmaraĀaĒ Ēvuso Ānanda kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavan” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “jarĒmaraĀaĒ kho Ēvuso jĒtinidĒnaĒ jĒtisamudayaĒ jĒtijĒtikaĒ jĒtipabhavan” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ.

Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “jĒti panĒvuso Ānanda kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “jĒti kho Ēvuso bhavanidĒnĒ bhavasamudayĒ bhavajĒtikĒ bhavappabhavĒ” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ.

Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “bhavo panĒvuso Ānanda kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtiko kiĒpabhavo” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “bhavo kho Ēvuso upĒdĒnanidĒno upĒdĒnasamudayo upĒdĒnajĒtiko upĒdĒnappabhavo” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ.

Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyaĒ “upĒdĒnaĒ panĒvuso -pa- taĀhĒ panĒvuso -pa- vedanĒ panĒvuso -pa-. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “phasso panĒvuso Ānanda kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtiko kiĒpabhavo” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “phasso kho Ēvuso saĒĒyatananidĒno saĒĒyatanasamudayo saĒĒyatanajĒtiko saĒĒyatanappabhavo” ti. “ChannaĒtveva Ēvuso phassĒyatanĒnaĒ asesavirĒganirodhĒ phassanirodho, phassanirodhĒ vedanĒnirodho, vedanĒnirodhĒ taĀhĒnirodho, taĀhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒ” ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti. . CatutthaĒ.

5. Bh|mijasutta

25. SĒvatthiyaĶ viharati. Atha kho ĒyasmĒ Bh|mijo sĒyanhasamayaĶ paĶisallĒnĒ vuĶĶhito yenĒyasmĒ SĒriputto tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmatĒ SĒriputtena saddhiĶ sammodi, sammodanĶyaĶ kathaĶ sĒraĶĒyaĶ vĒtisĒretvĒ ekamantaĶ nisĒdi, ekamantaĶ nisinno kho ĒyasmĒ Bh|mijo ĒyasmantaĶ SĒriputtaĶ etadavoca—

“SantĒvuso SĒriputta eke samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ sayaĶkathaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, santi panĒvuso SĒriputta eke samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ paraĶkathaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, santĒvuso SĒriputta eke samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ sayaĶkathaĶca paraĶkathaĶca sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, santi panĒvuso SĒriputta eke samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ asayaĶkĒraĶĶ aparakaĶraĶĶ adhiccasamuppannaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti. Idha no Ēvuso SĒriputta BhagavĒ kiĶĶvĒdĒ kimakkĒĒyĒ, kathaĶ byĒkaramĒnĒ ca mayaĶ vuttavĒdino ceva Bhagavato assĒma, na ca BhagavantaĶ abh|tena abbhĒcikkheyyĒma, dhammassa cĒnudhammaĶ byĒkareyyĒma, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĶ ōhĒnaĶ ĒgaccheyyĒ”ti.

PaĶiccasamuppannaĶ kho Ēvuso sukhadukkhaĶ vuttaĶ BhagavatĒ. KiĶ paĶicca, phassaĶ paĶicca. Iti vadaĶ vuttavĒdĒ ceva Bhagavato assa, na ca BhagavantaĶ abh|tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĶ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĶ ōhĒnaĶ Ēgaccheyya.

TatrĒvuso ye te samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ sayaĶkathaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ asayaĶkĒraĶĶ aparakaĶraĶĶ adhiccasamuppannaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, tadapi phassapaccayĒ.

TatrĒvuso ye te samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ sayaĶkathaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, te vata aĶĶatra phassĒ paĶisaĶvedissantĒti netaĶ ōhĒnaĶ vijjati. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaĶabrĒhmaĶĒ kammavĒdĒ asayaĶkĒraĶĶ aparakaĶraĶĶ adhiccasamuppannaĶ sukhadukkhaĶ paĶĶapenti, te vata aĶĶatra phassĒ paĶisaĶvedissantĒti netaĶ ōhĒnaĶ vijjatĒti.

Assosi kho ĒyasmĒ Ānando Ēyasmato SĒriputtassa ĒyasmatĒ Bh | mijena saddhiĒ ĩmaĒ kathĒsallĒpaĒ. Atha kho ĒyasmĒ Ānando yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Ānando yĒvatako Ēyasmato SĒriputtassa ĒyasmatĒ Bh | mijena saddhiĒ ahosi kathĒsallĒpo, taĒ sabbaĒ Bhagavato Ērocesi.

SĒdhu sĒdhu Ānanda, yathĒ taĒ SĒriputto sammĒ byĒkaramĒno byĒkareyya. PaĒiccasamuppannaĒ kho Ānanda sukhadukkhaĒ vuttaĒ mayĒ. KiĒ paĒicca, phassaĒ paĒicca. Iti vadaĒ vuttavĒdĒ ceva me assa, na ca maĒ abh | tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ ĩhĒnaĒ Ēgaccheyya.

TatrĒnanda ye te samaĒabrĒhmaĒĒ kammavĒdĒ sayaĒkantaĒ sukhadukkhaĒ paĒĒapenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaĒabrĒhmaĒĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ sukhadukkhaĒ paĒĒapenti, tadapi phassapaccayĒ.

TatrĒnanda ye te samaĒabrĒhmaĒĒ kammavĒdĒ sayaĒkantaĒ sukhadukkhaĒ paĒĒapenti, te vata aĒĒatra phassĒ paĒisaĒvedissantĒti netaĒ ĩhĒnaĒ vijjati. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te samaĒabrĒhmaĒĒ kammavĒdĒ asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ sukhadukkhaĒ paĒĒapenti, te vata aĒĒatra phassĒ paĒisaĒvedissantĒti netaĒ ĩhĒnaĒ vijjati.

KĒye vĒ hĒnanda sati kĒyasaĒcetanĒhetu uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. VĒcĒya vĒ hĒnanda sati vacĒsaĒcetanĒhetu uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. Mane vĒ hĒnanda sati manosaĒcetanĒhetu uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ, avijjĒpaccayĒ ca.

SĒmaĒ vĒ taĒ Ānanda kĒyasa-khĒraĒ abhisa-kharoti, yaĒpaccayĒ¹ taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. Pare vĒ taĒ² Ānanda kĒyasa-khĒraĒ abhisa-kharonti, yaĒpaccayĒ¹ taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. SampajĒno vĒ taĒ Ānanda kĒyasa-khĒraĒ abhisa-kharoti, yaĒpaccayĒ¹ taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ.

1. YaĒpaccayĒya (SyĒ, KaĒ), yaĒpaccayĒ yaĒ (Ka)

2. Pare vĒssa taĒ (SĒ, I), pare vĒyataĒ (SyĒ, KaĒ)

asampajĒno vĒ taĒ Ćnanda kĒyasa~khĒraĒ abhisa~kharoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ.

SĒmaĒ vĒ taĒ Ćnanda vacĒsa~khĒraĒ abhisa~kharoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. Pare vĒ taĒ Ćnanda vacĒsa~khĒraĒ abhisa~kharonti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. SampajĒno vĒ taĒ Ćnanda -pa-. AsampajĒno vĒ taĒ Ćnanda vacĒsa~khĒraĒ abhisa~kharoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ.

SĒmaĒ vĒ taĒ Ćnanda manosa~khĒraĒ abhisa~kharoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. Pare vĒ taĒ Ćnanda manosa~khĒraĒ abhisa~kharenti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. SampajĒno vĒ taĒ Ćnanda -pa-. AsampajĒno vĒ taĒ Ćnanda manosa~khĒraĒ abhisa~kharoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ.

Imesu Ćnanda dhammesu avijjĒ anupatiĒ, avijjĒya tveva Ćnanda asesavirĒganirodhĒ so kĒyo na hoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. SĒ vĒcĒ na hoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. So mano na hoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkhaĒ. KhettaĒ taĒ na hoti -pa-. Vatthu taĒ na hoti -pa-. ĆyatanaĒ taĒ na hoti -pa-. AdhikaraĒaĒ taĒ na hoti, yaĒpaccayĒ'ssa taĒ uppajjati ajjhattaĒ sukhadukkanti. . PaĒcamaĒ.

6. UpavĒĒasutta

26. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho ĒyasmĒ UpavĒĒo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ UpavĒĒo BhagavantaĒ etadavoca—

“Santi bhante eke samaĒabrĒhmaĒĒ sayaĒkatakaĒ dukkhaĒ paĒĒapenti, santi pana bhante eke samaĒabrĒhmaĒĒ paraĒkatakaĒ dukkhaĒ paĒĒapenti, santi pana bhante eke samaĒabrĒhmaĒĒ sayaĒkatakaĒ paraĒkatakaĒ dukkhaĒ paĒĒapenti, santi pana bhante eke samaĒabrĒhmaĒĒ asayaĒkĒraĒ aparakaĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ paĒĒapenti. Idha no bhante BhagavĒ kiĒvĒdĒ kimakkhĒyĒ, kathaĒ byĒkaramĒnĒ ca mayaĒ vuttavĒdino ceva Bhagavato assĒma, na ca BhagavantaĒ

abh | tena abbhĒcikkheyyĒma, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyyĒma, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ 0hĒnaĒ ĒgaccheyĒ”ti.

Pa0iccasamuppannaĒ kho UpavĒ0a dukkhaĒ vuttaĒ mayĒ. KiĒ pa0icca, phassaĒ pa0icca. Iti vadaĒ vuttavĒdĒ ceva me assa, na ca maĒ abh | tena abbhĒcikkheyya, dhammassa cĒnudhammaĒ byĒkareyya, na ca koci sahadhammiko vĒdĒnupĒto gĒrayhaĒ 0hĒnaĒ Ēgaccheyya.

Tatra UpavĒ0a ye te sama0abrĒhma0Ē sayaĒkatakaĒ dukkhaĒ pa00apenti, tadapi phassapaccayĒ. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te sama0abrĒhma0Ē asayaĒkĒraĒ aparakaĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ pa00apenti, tadapi phassapaccayĒ.

Tatra UpavĒ0a ye te sama0abrĒhma0Ē sayaĒkatakaĒ dukkhaĒ pa00apenti, te vata a00atra phassĒ pa0isaĒvedissantĒti netaĒ 0hĒnaĒ vijjati. Yepi te -pa-. Yepi te -pa-. Yepi te sama0abrĒhma0Ē asayaĒkĒraĒ aparakaĒraĒ adhiccasamuppannaĒ dukkhaĒ pa00apenti, te vata a00atra phassĒ pa0isaĒvedissantĒti netaĒ 0hĒnaĒ vijjatĒti. . Cha00haĒ.

7. Paccayasutta

27. SĒvatthiyaĒ viharati. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ vi00Ē0aĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

Katama0ca bhikkhave jarĒmara0aĒ, yĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhi tamhi sattanikĒye jarĒ jĒra0atĒ kha0ĒiccaĒ pĒliccaĒ valittacatĒ Ēyuno saĒhĒni indriyĒnaĒ paripĒko. AyaĒ vuccati jarĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhĒ tamhĒ sattanikĒyĒ cuti cavanatĒ bhedo antaradhĒnaĒ maccu mara0aĒ kĒlakiriyĒ khandhĒnaĒ bhedo ka0avarassa nikkhepo, idaĒ vuccati mara0aĒ, iti aya0ca jarĒ ida0ca mara0aĒ, idaĒ vuccati bhikkhave jarĒmara0aĒ. JĒtisamudayĒ jarĒmara0asamudayo, jĒtinirodhĒ jarĒmara0anirodho. Ayameva ariyo a00ha-giko maggo jarĒmara0anirodhagĒminĒ pa0ipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdi00hi sammĒsa-kappo sammĒvĒcĒ sammĒkammanto sammĒ-ĒjĒvo sammĒvĒyĒmo sammĒsati sammĒsamĒdhi.

KatamĒ ca bhikkhave jĒti -pa-. Katamo ca bhikkhave bhavo. KatamaĀca bhikkhave upĒdĒnaĒ. KatamĒ ca bhikkhave taĀhĒ. KatamĒ ca bhikkhave vedanĒ. Katamo ca bhikkhave phasso. KatamaĀca bhikkhave saĒĒyatanaĒ. KatamaĀca bhikkhave nĒmar|paĒ. KatamaĀca bhikkhave viĀĀĒĀaĒ.

Katame ca bhikkhave sa~khĒrĒ. Tayome bhikkhave sa~khĒrĒ, kĒyasa~khĒro vacĒsa~khĒro cittasa~khĒro. Ime vuccanti bhikkhave sa~khĒrĒ. AvijjĒsamudayĒ sa~khĒrasamudayo, avijjĒnirodhĒ sa~khĒranirodho, ayameva ariyo aĀha~giko maggo sa~khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdiĀhi -pa- sammĒsamĒdhi.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvako evaĒ paccayaĒ pajĒnĒti, evaĒ paccayasamudayaĒ pajĒnĒti, evaĒ paccayanirodhaĒ pajĒnĒti, evaĒ paccayanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnĒti. AyaĒ vuccati bhikkhave ariyasĒvako diĀhisampanno itipi, dassanasampanno itipi, Ēgato imaĒ saddhammaĒ itipi, passati imaĒ saddhammaĒ itipi, sekkhena ĀĒĒena samannĒgato itipi, sekkhĒya vijjĒya samannĒgato itipi, dhammasotaĒ samĒpanno itipi, ariyo nibbedhikapaĀo itipi, amatadvĒraĒ Ēhacca tiĀhati itipĒti. . SattamaĒ.

8. Bhikkhusutta

28. SĒvatthiyaĒ viharati. Tatra kho -pa-. Idha bhikkhave bhikkhu jarĒmaraĀaĒ pajĒnĒti, jarĒmaraĀasamudayaĒ pajĒnĒti, jarĒmaraĀanirodhaĒ pajĒnĒti, jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnĒti. JĒtiĒ pajĒnĒti -pa-. BhavaĒ pajĒnĒti. UpĒdĒnaĒ pajĒnĒti. TaĀhaĒ pajĒnĒti. VedanaĒ pajĒnĒti. PhassaĒ pajĒnĒti. SaĒĒyatanaĒ pajĒnĒti. NĒmar|paĒ pajĒnĒti. ViĀĀĒĀaĒ pajĒnĒti. Sa~khĒre pajĒnĒti, sa~khĒrasamudayaĒ pajĒnĒti, sa~khĒranirodhaĒ pajĒnĒti, sa~khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnĒti.

KatamaĀca bhikkhave jarĒmaraĀaĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhi tamhi sattanikĒye jarĒ jĒraĀatĒ khaĀĒiccaĒ pĒliccaĒ valittacatĒ Ēyuno saĒhĒni indriyĒnaĒ paripĒko. AyaĒ vuccati jarĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhĒ tamhĒ sattanikĒyĒ cuti cavanatĒ bhedo antaradhĒnaĒ maccu maraĀaĒ kĒlakiriyĒ khandhĒnaĒ bhedo kaĒvarassa nikkhepo, idaĒ

vuccati maraĀaĒ. Iti ayaĀca jarĒ idaĀca maraĀaĒ, idaĒ vuccati bhikkhave jarĒmaraĀaĒ. JĒtisamudayĒ jarĒmaraĀasamudayo, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀanirodho, ayameva ariyo aĀha-giko maggo jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdiĀhi -pa-sammĒsamĒdhi.

KatamĒ ca bhikkhave jĒti -pa-. Katamo ca bhikkhave bhavo. KatamaĀca bhikkhave upĒdĒnaĒ. KatamĒ ca bhikkhave taĀhĒ. VedanĒ. Phasso. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar|paĒ. ViĀĀĒĀaĒ.

Katame ca bhikkhave sa-khĒrĒ. Tayome bhikkhave sa-khĒrĒ, kĒyasa-khĒro vacĒsa-khĒro cittasa-khĒro. Ime vuccanti bhikkhave sa-khĒrĒ. AvijjĒsamudayĒ sa-khĒrasamudayo, avijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho, ayameva ariyo aĀha-giko maggo sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdiĀhi -pa- sammĒsamĒdhi.

Yato kho bhikkhave bhikkhu evaĒ jarĒmaraĀaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĀasamudayaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĀanirodhaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnĒti. EvaĒ jĒtiĒ pajĒnĒti -pa-bhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaĀhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar|paĒ. ViĀĀĒĀaĒ. Sa-khĒre. Sa-khĒrasamudayaĒ. Sa-khĒranirodhaĒ. EvaĒ sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnĒti. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu diĀhisampanno itipi, dassanasampanno itipi, Ēgato imaĒ saddhammaĒ itipi, passati imaĒ saddhammaĒ itipi, sekkhena ĀĒĒena samannĒgato itipi, sekkhĒya vijjĒya samannĒgato itipi, dhammasotaĒ samĒpanno itipi, ariyo nibbedhikapaĀĀo itipi, amatadvĒraĒ Ēhacca tiĀhati itipĒti. . AĀhamaĒ.

9. SamaĀabrĒhmaĀasutta

29. SĒvatthiyaĒ viharati. Tatra kho -pa-. Ye hi keci bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ na parijĒnanti, jarĒmaraĀasamudayaĒ na parijĒnanti, jarĒmaraĀanirodhaĒ na parijĒnanti, jarĒmaraĀanirogominiĒ paĀipadaĒ na parijĒnanti. JĒtiĒ na parijĒnanti -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaĀhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar|paĒ. ViĀĀĒĀaĒ. Sa-khĒre. Sa-khĒrasamudayaĒ. Sa-khĒranirodhaĒ. Sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ na parijĒnanti. Na mete bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ samaĀesu vĒ samaĀasammattĒ, brĒhmaĀesu vĒ brĒhmaĀasammattĒ. Na ca

panete Ēyasmanto sĒmaĀatthaĒ vĒ brahmaĀatthaĒ vĒ diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ upasampajja viharanti.

Ye ca kho keci bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ parijĒnanti, jarĒmaraĀasamudayaĒ parijĒnanti, jarĒmaraĀanirodhaĒ parijĒnanti, jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ parijĒnanti. JĒtiĒ parijĒnanti -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaĀhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViĀĒĒĀaĒ. Sa-khĒre parijĒnanti, sa-khĒra-samudayaĒ parijĒnanti, sa-khĒranirodhaĒ parijĒnanti, sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ parijĒnanti. Te khome bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ samaĀesu ceva samaĀasammattĒ, brĒhmaĀesu ca brĒhmaĀasammattĒ. Te ca panĒyasmanto sĒmaĀatthaĀca brahmaĀatthaĀca diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . NavamaĒ.

10. DutiyasamaĀabrĒhmaĀasutta

30. SĒvatthiyaĒ viharati. Tatra kho -pa-. Ye hi keci bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraĀasamudayaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraĀanirodhaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ nappajĒnanti. Te vata jarĒmaraĀaĒ samatikkamma ōhassantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati. JĒtiĒ nappajĒnanti -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaĀhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViĀĀĒĀaĒ. Sa-khĒre nappajĒnanti, sa-khĒrasamudayaĒ nappajĒnanti, sa-khĒranirodhaĒ nappajĒnanti, sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ nappajĒnanti. Te vata sa-khĒre samatikkamma ōhassantĒti netaĒ ōhĒnaĒ vijjati.

Ye ca kho keci bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ pajĒnanti, jarĒmaraĀasamudayaĒ pajĒnanti, jarĒmaraĀanirodhaĒ pajĒnanti, jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnanti. Te vata jarĒmaraĀaĒ samatikkamma ōhassantĒti ōhĒnametaĒ vijjati. JĒtiĒ pajĒnanti -pa-. BhavaĒ. UpĒdĒnaĒ. TaĀhaĒ. VedanaĒ. PhassaĒ. SaĒĒyatanaĒ. NĒmar | paĒ. ViĀĀĒĀaĒ. Sa-khĒre pajĒnanti, sa-khĒrasamudayaĒ pajĒnanti, sa-khĒranirodhaĒ pajĒnanti, sa-khĒranirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒnanti. Te vata sa-khĒre samatikkamma ōhassantĒti ōhĒnametaĒ vijjantĒti. . DasamaĒ.

Dasabalavaggo tatiyo.

TassuddĒnaĒ

Dve DasabaĒ UpanisĒ ca, A00atitthiyabh | mijo.
UpavĒ0o Paccayo Bhikkhu, dve ca Sama0abrĒhma0Ēti.

4. KalĒrakhattiyavagga**1. Bh | tasutta**

31. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati. Tatra kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ Ēmantesi “vuttamidaĒ SĒriputta PĒrĒyane¹ Ajitapa0he—

Ye ca sa-khĒtadhamĒse, ye ca sekkhĒ puth | idha.
TesaĒ me nipako iriyaĒ, pu00ho pabr | hi mĒrisĒti.

Imassa nu kho SĒriputta saĒkhittena bhĒsitassa kathaĒ vitthĒrena attho da00habbo”ti. EvaĒ vutte ĒyasmĒ SĒriputto tu0hĒ ahoṣi. Dutiyampi kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ Ēmantesi -pa-. Dutiyampi kho ĒyasmĒ SĒriputto tu0hĒ ahoṣi. Tatiyampi kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ Ēmantesi “vuttamidaĒ SĒriputta PĒrĒyane Ajitapa0he—

Ye ca sa-khĒtadhamĒse, ye ca sekkhĒ puth | idha.
TesaĒ me nipako iriyaĒ, pu00ho pabr | hi mĒrisĒti.

Imassa nu kho SĒriputta saĒkhittena bhĒsitassa kathaĒ vitthĒrena attho da00habbo”ti. Tatiyampi kho ĒyasmĒ SĒriputto tu0hĒ ahoṣi.

“Bh | tamidan”ti SĒriputta passasĒti. “Bh | tamidan”ti bhante yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya passati, “bh | tamidan”ti yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya disvĒ bh | tassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya pa0ipanno hoti. “TadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya passati, “tadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh | taĒ sammappa00Ēya disvĒ ĒhĒrasambhavassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya

---

1. PĒrĒya0e (SĒ)

paĀipanno hoti. “TadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ nirodhadhammassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti. EvaĒ kho bhante sekkho hoti.

KathaĀca bhante sa-khĒtadhammo hoti. “Bh|tamidan”ti bhante yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “bh|tamidan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ bh|tassa nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti. “TadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ ĒhĒrasambhavassa nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti. “TadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ nirodhadhammassa nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti. EvaĒ kho bhante sa-khĒtadhammo hoti. Iti kho bhante yaĒ taĒ vuttaĒ PĒrĒyane AjitapaĀhe—

Ye ca sa-khĒtadhammĒse, ye ca sekkhĒ puth| idha.
TesaĒ me nipako iriyaĒ, puĀho pabr|hi mĒrisĒti.

Imassa khvĒhaĒ bhante saĒkhittena bhĒsitassa evaĒ vitthĒrena atthaĒ ĒjĒnĒmĒti.

SĒdhu sĒdhu SĒriputta, “bh|tamidan”ti SĒriputta yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “bh|tamidan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ bh|tassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti. “TadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒrasambhavan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ ĒhĒrasambhavassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti. “TadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒranirodhĒ yaĒ bh|taĒ taĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya disvĒ nirodhadhammassa nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti. EvaĒ kho SĒriputta sekkho hoti.

KathaĀca SĒriputta sa-khĒtadhammo hoti. “Bh|tamidan”ti SĒriputta yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya passati, “bh|tamidan”ti yathĒbh|taĒ sammappaĀĀĒya

disvĒ bh | tassa nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti.
 “TadĒhĒĒrasambhavan”ti yathĒbh | taĒĒ sammappaĀĀĒya passati,
 “tadĒhĒĒrasambhavan”ti yathĒbh | taĒĒ sammappaĀĀĒya disvĒ
 ĒhĒĒrasambhavassa nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti.
 “TadĒhĒĒranirodhĒ yaĒĒ bh | taĒĒ taĒĒ nirodhadhamman”ti yathĒbh | taĒĒ
 sammappaĀĀĒya passati, “tadĒhĒĒranirodhĒ yaĒĒ bh | taĒĒ taĒĒ
 nirodhadhamman”ti yathĒbh | taĒĒ sammappaĀĀĒya disvĒ nirodhadhammassa
 nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti. EvaĒĒ kho SĒĒriputta
 sa-khĒĒtadhammo hoti. Iti kho SĒĒriputta yaĒĒ taĒĒ vuttaĒĒ PĒĒĒyane
 AjitapaĀhe—

Ye ca sa-khĒĒtadhammĒse, ye ca sekkhĒ puth | idha.
 TesaĒĒ me nipako iriyaĒĒ, puĀĀho pabr | hi mĒĒĒĒti.

Imassa kho SĒĒriputta saĒĒkhittena bhĒĒsitassa evaĒĒ vitthĒĒrena attho
 daĀĀhabboti. . PaĀhamaĒĒ.

2. KaĀĒĒrasutta

32. SĒĒvatthiyaĒĒ viharati. Atha kho KaĀĒĒrakhattiyo bhikkhu yenĒĒyasmĒ
 SĒĒriputto tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmatĒ SĒĒriputtana saddhiĒĒ
 sammodi, sammodanĒyaĒĒ kathaĒĒ sĒĒraĀĒyaĒĒ vĒtisĒĒretvĒ ekamantaĒĒ nisĒĒdi,
 ekamantaĒĒ nisinno kho KaĀĒĒrakhattiyo bhikkhu ĒyasmantaĒĒ SĒĒriputtaĒĒ
 etadavoca “MolĒiyaphagguno Ēvuso SĒĒriputta bhikkhu sikkhaĒĒ paccakkhĒya
 hĒĒnĒyĒĒvatto”ti. Na hi n | na so ĒyasmĒ imasmiĒĒ dhammavinaye
 assĒsamalatthĒĒti. Tena hĒĒyasmĒ SĒĒriputto imasmiĒĒ dhammavinaye assĒsaĒĒ
 pattoti. Na khvĒĒhaĒĒ Ēvuso ka-khĒĒmĒti. ĒyatiĒĒ panĒĒvusoti. Na khvĒĒhaĒĒ
 Ēvuso vicikicchĒmĒti. Atha kho KaĀĒĒrakhattiyo bhikkhu uĀĀhĒyĒsanĒ yena
 BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒĒ abhivĒdetvĒ
 ekamantaĒĒ nisĒĒdi, ekamantaĒĒ nisinno kho KaĀĒĒrakhattiyo bhikkhu
 BhagavantaĒĒ etadavoca “ĒyasmatĒ bhante SĒĒriputtana aĀĀĒ byĒkatĒ ‘khĒĀĒ
 jĒĒti, vusitaĒĒ brahmacariyaĒĒ, kataĒĒ karaĀĒyaĒĒ, nĒĒparaĒĒ itthattĒyĒĒti
 pajĒĒnĒmĒ’ti”.

Atha kho BhagavĒ aĀĀataraĒĒ bhikkhuĒĒ Ēmantesi “ehi tvaĒĒ bhikkhu
 mama vacanena SĒĒriputtaĒĒ Ēmantehi ‘SattĒ taĒĒ Ēvuso SĒĒriputta

ĒmantetĒ'ti". "EvaĒ bhante"ti kho so bhikkhu Bhagavato paĒissutvĒ yenĒyasmĒ SĒriputto tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ etadavoca "SatthĒ taĒ Ēvuso SĒriputta ĒmantetĒ"ti. "EvaĒ Ēvuso"ti kho ĒyasmĒ SĒriputto tassa bhikkhuno paĒissutvĒ yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ BhagavĒ etadavoca "saccaĒ kira tayĒ SĒriputta aĀĀĒ byĒkatĒ 'khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ'ti". Na kho bhante etehi padehi etehi byaĀjanehi attho¹ vuttoti. Yena kenacipi SĒriputta pariyĒyena kulaputto aĀĀaĒ byĒkaroti, atha kho byĒkataĒ byĒkatato daĀĀhabbanti. Nanu ahampi bhante evaĒ vadĒmi "na kho bhante etehi padehi etehi byaĀjanehi attho vutto"ti.

Sace taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ "kathaĒ jĒnatĒ pana tayĒ Ēvuso SĒriputta kathaĒ passatĒ aĀĀĒ byĒkatĒ 'khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ'ti", evaĒ puĀĀho tvaĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ "kathaĒ jĒnatĒ pana tayĒ Ēvuso SĒriputta kathaĒ passatĒ aĀĀĒ byĒkatĒ 'khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ'ti", evaĒ puĀĀhohaĒ² bhante evaĒ byĒkareyyaĒ "yaĒnidĒnĒ Ēvuso jĒti, tassa nidĒnassa khayĒ khĒĀsmiĒ 'khĒĀĒmhĒ'ti viditaĒ. 'KhĒĀĒmhĒ'ti viditvĒ 'khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ'ti pajĒnĒmĒ'ti. EvaĒ puĀĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ "jĒti panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ"ti, evaĒ puĀĀho taĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ "jĒti panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ"ti, evaĒ puĀĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ "jĒti kho Ēvuso bhavanidĒnĒ

1. Attho ca (SyĒ, KaĒ, Ka)

2. PuĀĀho ahaĒ (SyĒ, KaĒ), puĀĀhĒhaĒ (I, Ka)

bhavasamudayĒ bhavajĒtikĒ bhavappabhavĒ”ti. EvaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ “bhavo panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtikiko kiĒpabhavo”ti, evaĒ puĒho tvaĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “bhavo panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtikiko kiĒpabhavo”ti, evaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “bhavo kho Ēvuso upĒĒnanidĒno upĒĒnasamudayo upĒĒnajĒtikiko upĒĒnappabhavo”ti. EvaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ “upĒĒnaĒ panĒvuso -pa-. Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ “taĒhĒ panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ”ti, evaĒ puĒho tvaĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “taĒhĒ panĒvuso SĒriputta kiĒnidĒnĒ kiĒsamudayĒ kiĒjĒtikĒ kiĒpabhavĒ”ti, evaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “taĒhĒ kho Ēvuso vedanĒnidĒnĒ vedanĒsamudayĒ vedanĒjĒtikĒ vedanĒpabhavĒ”ti. EvaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ “kathaĒ jĒnato pana te Ēvuso SĒriputta kathaĒ passato yĒ vedanĒsu nandĒ, sĒ na upaĒhĒsĒ”ti, evaĒ puĒho tvaĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “kathaĒ jĒnato pana te Ēvuso SĒriputta kathaĒ passato yĒ vedanĒsu nandĒ, sĒ na upaĒhĒsĒ”ti, evaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “tisso kho imĒ Ēvuso vedanĒ. KatamĒ tisso, sukhĒ vedanĒ dukkhĒ vedanĒ adukkhamasukhĒ vedanĒ. ImĒ kho Ēvuso tisso vedanĒ aniccĒ, yadaniccaĒ taĒ dukkhanti viditaĒ¹, yĒ vedanĒsu nandĒ, sĒ na upaĒhĒsĒ”ti. EvaĒ puĒhohahaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

SĒdhu sĒdhu SĒriputta, ayampi kho SĒriputta pariyĒyo, etasseva atthassa saĒkhittena veyyĒkaraĒya “yaĒ kiĒci vedayitaĒ, taĒ dukkhasmin”ti.

Sace pana taĒ SĒriputta evaĒ puccheyyuĒ “kathaĒ vimokkhĒ pana tayĒ Ēvuso SĒriputta aĀĀĒ byĒkatĒ ‘khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ’ti”, evaĒ puĀho tvaĒ SĒriputta kinti byĒkareyyĒsĒti. Sace maĒ bhante evaĒ puccheyyuĒ “kathaĒ vimokkhĒ pana tayĒ Ēvuso SĒriputta aĀĀĒ byĒkatĒ ‘khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀĒyaĒ. NĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ’ti”, evaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyaĒ “ajjhattaĒ vimokkhĒ khvĒhaĒ Ēvuso sabbupĒdĒnakkhayĒ tathĒ sato viharĒmi, yathĒ sataĒ viharantaĒ ĒsavĒ nĒnussavanti, attĒnaĀca nĒvajĒnĒmĒ’ti. EvaĒ puĀhohaĒ bhante evaĒ byĒkareyyanti.

SĒdhu sĒdhu SĒriputta, ayampi kho SĒriputta pariĒĒyo, etasseva atthassa saĒkhittena veyyĒkaraĀĒya “ye ĒsavĒ samaĀena vuttĒ, tesvĒhaĒ na ka-khĒmi, te me pahĒnĒti na vicikicchĒmĒ’ti. Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒ Sugato uĀhĒyĒsanĒ vihĒraĒ pĒvisi.

Tatra kho ĒyasmĒ SĒriputto acirapakkantassa Bhagavato bhikkh | Ēmantesi “pubbe appaĀisaĒviditaĒ maĒ Ēvuso BhagavĒ paĀhamaĒ paĀhaĒ apucchi, tassa me ahosi dandhĒyitattaĒ. Yato ca kho me Ēvuso BhagavĒ paĀhamaĒ paĀhaĒ anumodi, tassa mayhaĒ Ēvuso etadahosi ‘divasaĒ cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi, divasampĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi. RattiĒ cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi, rattimpĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi. RattindivaĒ¹ cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi, rattindivampĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ aĀamaĀĀehi padehi aĀamaĀĀehi pariĒĒyehi. Dve rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya -pa-. Dve rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ -pa-. TĒĀi rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya -pa-. TĒĀi rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ -pa-. CattĒri rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya -pa-. CattĒri

---

1. RattidivaĒ (Ka)

rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ -pa-. Pa0ca rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya -pa-. Pa0ca rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ -pa-. Cha rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya -pa-. Cha rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ -pa-. Satta rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi, satta rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehĒ'ti".

Atha kho KaĒĒrakhattiyo bhikkhu u00hĒyĒsanĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho KaĒĒrakhattiyo bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca "ĒyasmatĒ bhante SĒriputtena sĒhanĒdo nadito 'pubbe appa0isaĒviditaĒ maĒ Ēvuso BhagavĒ pa0hamaĒ pa0haĒ apucchi, tassa me ahosi dandhĒyitattaĒ. Yato ca kho me Ēvuso BhagavĒ pa0hamaĒ pa0haĒ anumodi, tassa mayhaĒ Ēvuso etadahosi 'divasaĒ cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi, divasampĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi. RattiĒ cepi -pa-. RattindivaĒ cepi maĒ BhagavĒ -pa-. Dve rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ -pa-. TĒ0i. CattĒri. Pa0ca. Cha. Satta rattindivĒni cepi maĒ BhagavĒ etamatthaĒ puccheyya a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi, satta rattindivĒnipĒhaĒ Bhagavato etamatthaĒ byĒkareyyaĒ a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehĒ'ti".

SĒ hi bhikkhu SĒriputtassa dhammadhĒtu suppa0ividdhĒ, yassĒ dhammadhĒtuyĒ suppa0ividdhattĒ divasaĒ cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi, divasampi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi. RattiĒ cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ a00ama00ehi padehi a00ama00ehi pariyĒyehi, rattimpi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya -pa-. RattindivaĒ cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, rattindivampi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya. Dve rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, dve rattindivĒnipi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya. TĒ0i rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, tĒ0i rattindivĒnipi me SĒriputto

etamatthaĒ byĒkareyya. CattĒri rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, cattĒri rittindivĒnipi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya. PaĒca rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, paĒca rattindivĒnipi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya. Cha rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ, cha rittindivĒnipi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya. Satta rattindivĒni cepĒhaĒ SĒriputtaĒ etamatthaĒ puccheyyaĒ aĒĒamaĒĒehi padehi aĒĒamaĒĒehi pariyĒyehi, satta rattindivĒnipi me SĒriputto etamatthaĒ byĒkareyya aĒĒamaĒĒehi padehi aĒĒamaĒĒehi pariyĒyehĒ”ti. . DutiyaĒ.

3. ĒĒĒavattthusutta

33. SĒvatthiyaĒ. CatucattĒrĒsaĒ vo bhikkhave ĒĒĒavatt|ni desessĒmi, taĒ suĒĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadvoca—

KatamĒni¹ bhikkhave catucattĒrĒsaĒ ĒĒĒavatt|ni. JarĒmaraĒe ĒĒĒaĒ, jarĒmaraĒasamudaye ĒĒĒaĒ, jarĒmaraĒanirodhe ĒĒĒaĒ, jarĒmaraĒanirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. JĒtiyĒ ĒĒĒaĒ, jĒtisamudaye ĒĒĒaĒ, jĒtinirodhe ĒĒĒaĒ, jĒtinirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. Bhave ĒĒĒaĒ, bhavasamudaye ĒĒĒaĒ, bhavanirodhe ĒĒĒaĒ, bhavanirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. UpĒdĒne ĒĒĒaĒ, upĒdĒnasamudaye ĒĒĒaĒ, upĒdĒnanirodhe ĒĒĒaĒ, upĒdĒnanirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. TaĒhĒya ĒĒĒaĒ, taĒhĒsamudaye ĒĒĒaĒ, taĒhĒnirodhe ĒĒĒaĒ, taĒhĒnirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. VedanĒya ĒĒĒaĒ, vedanĒsamudaye ĒĒĒaĒ, vedanĒnirodhe ĒĒĒaĒ, vedanĒnirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. Phasse ĒĒĒaĒ -pa-. SaĒĒyatane ĒĒĒaĒ. NĒmar|pe ĒĒĒaĒ. ViĒĒĒĒe ĒĒĒaĒ. Sa-khĒresu ĒĒĒaĒ, sa-khĒrasamudaye ĒĒĒaĒ, sa-khĒranirodhe ĒĒĒaĒ, sa-khĒranirodhagĒminiyĒ paĒipadĒya ĒĒĒaĒ. ImĒni vuccanti bhikkhave catucattĒrĒsaĒ ĒĒĒavatt|ni.

KatamaĒca bhikkhave jarĒmaraĒaĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhi tamhi sattanikĒye jarĒ jĒraĒatĒ khaĒĒiccaĒ pĒliccaĒ valittacatĒ Ēyuno

1. KatamĒni ca (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

saĒhĒni indriyĒnaĒ paripĒko. AyaĒ vuccati jarĒ. YĒ tesaĒ tesaĒ sattĒnaĒ tamhĒ tamhĒ sattanikĒyĒ cuti cavanatĒ bhedo antaradhĒnaĒ maccu maraĒaĒ kĒlakiriyĒ khandhĒnaĒ bhedo kaĒvarassa nikkhepo. IdaĒ vuccati maraĒaĒ, iti ayaĒca jarĒ idaĒca maraĒaĒ. IdaĒ vuccati bhikkhave jarĒmaraĒaĒ.

JĒtisamudayĒ jarĒmaraĒasamudayo, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĒanirodho, ayameva ariyo aĒha~giko maggo jarĒmaraĒanirodhagĒminiĒ paĒipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdiĒhi -pa- sammĒsamĒdhi.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvako evaĒ jarĒmaraĒaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĒasamudayaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĒanirodhaĒ pajĒnĒti, evaĒ jarĒmaraĒanirodhagĒminiĒ paĒipadaĒ pajĒnĒti. Idamassa dhamme ĒĒaĒ, so iminĒ dhammena diĒhena viditena akĒlikena pattena pariyogĒhena atĒĒĒgatena yaĒ neti.

Ye kho keci atĒtamaddhĒnaĒ samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ jarĒmaraĒaĒ abbhaĒaĒsu, jarĒmaraĒasamudayaĒ abbhaĒaĒsu, jarĒmaraĒanirodhaĒ abbhaĒaĒsu, jarĒmaraĒanirodhagĒminiĒ paĒipadaĒ abbhaĒaĒsu, sabbete evameva abbhaĒaĒsu, seyyathĒpĒhaĒ etarahi.

Yepi hi keci anĒgatamaddhĒnaĒ samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ jarĒmaraĒaĒ abhijĒnissanti, jarĒmaraĒasamudayaĒ abhijĒnissanti, jarĒmaraĒanirodhaĒ abhijĒnissanti, jarĒmaraĒanirodhagĒminiĒ paĒipadaĒ abhijĒnissanti, sabbete evameva abhijĒnissanti, seyyathĒpĒhaĒ etarahĒti. Idamassa anvaye ĒĒaĒ.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvakassa imĒni dve ĒĒĒni parisuddhĒni honti pariyodĒtĒni dhamme ĒĒaĒca anvaye ĒĒaĒca. AyaĒ vuccati bhikkhave ariyasĒvako "diĒhisampanno" itipi, "dassanasampanno" itipi, "Ēgato imaĒ saddhammaĒ" itipi, "passati imaĒ saddhammaĒ" itipi, "sekkhena ĒĒena samannĒgato" itipi, "sekkhĒya vijjĒya samannĒgato" itipi, "dhammasotaĒ samĒpanno" itipi, "ariyo nibbedhikapaĒo" itipi, "amatadvĒraĒ Ēacca tiĒhati "itipĒti.

KatamĒ ca bhikkhave jĒti. Katamo ca bhikkhave bhavo. KatamaĒca bhikkhave upĒdĒnaĒ. KatamĒ ca bhikkhave taĒhĒ. KatamĒ ca bhikkhave vedanĒ. Katamo ca bhikkhave phasso. KatamaĒca bhikkhave saĒĒyatanaĒ. KatamaĒca

bhikkhave nĒmar | paĒ. KatamaĀca bhikkhave viĀĀĒĀaĒ. Katame ca bhikkhave sa~khĒĒ. Tayome bhikkhave sa~khĒĒ, kĒyasa~khĒĒ vacĒsa~khĒĒ cittasa~khĒĒroti. Ime vuccanti bhikkhave sa~khĒĒ.

AvijjĒsamudayĒ sa~khĒĒsamudayo, avijjĒnirodhĒ sa~khĒĒnirodho, ayameva ariyo aĀha~giko maggo sa~khĒĒnirodhagĒminiĒ paĀipadĒ. SeyyathidaĒ, sammĒdiĀhi -pa- sammĒsamĒdhi.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvako evaĒ sa~khĒĒ pajĒĒĒti, evaĒ sa~khĒĒsamudayaĒ pajĒĒĒti, evaĒ sa~khĒĒnirodhaĒ pajĒĒĒti, evaĒ sa~khĒĒnirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ pajĒĒĒti. Idamassa dhamme ĀĒĀaĒ, so iminĒ dhammena diĀhena viditena akĒĒlikena pattena pariyogĒhena atĒĒĒĒgatena yaĒ neti.

Ye kho keci atĒtamaddhĒnaĒ samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ sa~khĒĒĒ abbaĀĀaĒsu, sa~khĒĒsamudayaĒ abbaĀĀaĒsu, sa~khĒĒnirodhaĒ abbaĀĀaĒsu, sa~khĒĒnirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ abbaĀĀaĒsu, sabbete evameva abbaĀĀaĒsu, seyyathĒpĒhaĒĒ etarahi.

Ye hipi keci anĒgatamaddhĒnaĒ samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ sa~khĒĒĒ abhijĒnissanti, sa~khĒĒsamudayaĒ abhijĒnissanti, sa~khĒĒnirodhaĒ abhijĒnissanti, sa~khĒĒnirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ abhijĒnissanti, sabbete evameva abhijĒnissanti, seyyathĒpĒhaĒĒ etarahi. Idamassa anvaye ĀĒĀaĒ.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvakassa imĒni dve ĀĒĒni parisuddhĒni honti pariyodĒĒni dhamme ĀĒĀaĀca anvaye ĀĒĀaĀca. AyaĒ vuccati bhikkhave ariyasĒvako "diĀhisampanno" itipi, "dassanasampanno" itipi, "Ēgato imaĒ saddhammaĒ" itipi, "passati imaĒ saddhammaĒ" itipi, "sekkhena ĀĒĒena samannĒgato" itipi, "sekkhĒya vijjĒya samannĒgato" itipi, "dhammasotaĒ samĒpanno" itipi, "ariyo nibbedhikapaĀĀo" itipi, "amatadvĒraĒ Ēacca tiĀhati" itipĒti. . TatiyaĒ.

4. DutiyaĀĒĀvatthusutta

34. SĒvatthiyaĒ viharati. Sattasattari vo bhikkhave ĀĒĀvatth | ni desessĒmi, taĒ suĀĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. "EvaĒ bhante"ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

KatamĒni bhikkhave sattasattari òĒòavatt|ni. JĒtipaccayĒ jarĒmaraòanti òĒòañ, asati jĒtiyĒ natthi jarĒmaraòanti òĒòañ. AtĒtampi addĒĒañ jĒtipaccayĒ jarĒmaraòanti òĒòañ, asati jĒtiyĒ natthi jarĒmaraòanti òĒòañ. AnĒgatampi addĒĒañ jĒtipaccayĒ jarĒmaraòanti òĒòañ, asati jĒtiyĒ natthi jarĒmaraòanti òĒòañ. Yampissa taĒ dhammaòhitiòĒòañ, tampi khayadhammaĒ vayadhammaĒ virĒgadhammaĒ nirodhadhammanti òĒòañ.

BhavapaccayĒ jĒtĒti òĒòañ -pa-. UpĒdĒnapaccayĒ bhavoti òĒòañ. TaòhĒpaccayĒ upĒdĒnanti òĒòañ. VedanĒpaccayĒ taòhĒti òĒòañ. PhassapaccayĒ vedanĒti òĒòañ. SaĒĒyatanapaccayĒ phassoti òĒòañ. NĒmar|papaccayĒ saĒĒyatananti òĒòañ. ViòòĒòapaccayĒ nĒmar|panti òĒòañ, sa-kĒĒrapaccayĒ viòòĒòanti òĒòañ. AvijjĒpaccayĒ sa-kĒĒrĒti òĒòañ, asati avijjĒya natthi sa-kĒĒrĒti òĒòañ. AtĒtampi addĒĒañ avijjĒpaccayĒ sa-kĒĒrĒti òĒòañ, asati avijjĒya natthi sa-kĒĒrĒti òĒòañ. AnĒgatampi addĒĒañ avijjĒpaccayĒ sa-kĒĒrĒti òĒòañ, asati avijjĒya natthi sa-kĒĒrĒti òĒòañ. Yampissa taĒ dhammaòhitiòĒòañ, tampi khayadhammaĒ vayadhammaĒ virĒgadhammaĒ nirodhadhammanti òĒòañ. ImĒni vuccanti bhikkhave sattasattari òĒòavatt|nĒti. . CatutthaĒ.

5. AvijjĒpaccayasutta

35. SĒvatthiyaĒ viharati. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-kĒĒrĒ, sa-kĒĒrapaccayĒ viòòĒòañ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hotĒti. EvaĒ vutte aòòataro bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca “katamaĒ nu kho bhante jarĒmaraòañ, kassa ca panidaĒ jarĒmaraòan”ti. “No kallo paòho”ti BhagavĒ avoca, “katamaĒ jarĒmaraòañ, kassa ca panidaĒ jarĒmaraòan”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya, “aòòañ jarĒmaraòañ, aòòassa ca panidaĒ jarĒmaraòan”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ byaòjanameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu diòòhiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “aòòañ jĒvaĒ aòòañ sarĒran”ti vĒ bhikkhu diòòhiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhu ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “jĒtipaccayĒ jarĒmaraòan”ti.

“KatamĒ nu kho bhante jĒti, kassa ca panĒyaĒ jĒtĒ”ti. “No kallo paòho”ti BhagavĒ avoca, “katamĒ jĒti, kassa ca panĒyaĒ jĒtĒ”ti

iti vĒ bhikkhu yo vadeyya, “a00Ē jĒti, a00assa ca panĒyaĒ jĒtĒ”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ bya0Janameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “a00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhu ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “bhavapaccayĒ jĒtĒ”ti.

“Katamo nu kho bhante bhavo, kassa ca panĒyaĒ bhavo”ti. “No kallo pa0ho”ti BhagavĒ avoca, “katamo bhavo, kassa ca panĒyaĒ bhavo”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya, “a00o bhavo, a00assa ca panĒyaĒ bhavo”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ bya0Janameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “a00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhu ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “upĒdĒnapaccayĒ bhavo”ti -pa- “ta0hĒpaccayĒ upĒdĒnan”ti. “VedanĒpaccayĒ ta0hĒ”ti. “PhassapaccayĒ vedanĒ”ti. “SaĒĒyatanapaccayĒ phasso”ti. “NĒmar | papaccayĒ saĒĒyatanan”ti. “Vi00Ē0apaccayĒ nĒmar | pan”ti. “Sa~khĒrapaccayĒ vi00Ē0an”ti.

“Katame nu kho bhante sa~khĒrĒ, kassa ca panime sa~khĒrĒ”ti. “No kallo pa0ho”ti BhagavĒ avoca, “katame sa~khĒrĒ, kassa ca panime sa~khĒrĒ”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya, “a00e sa~khĒrĒ, a00assa ca panime sa~khĒrĒ”ti iti vĒ bhikkhu yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ bya0Janameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “a00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒran”ti vĒ bhikkhu di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhu ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ”ti.

AvijjĒya tveva bhikkhu asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis | kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. “KatamaĒ jarĒmara0aĒ, kassa ca panidaĒ jarĒmara0aĒ” iti vĒ. “A00aĒ jarĒmara0aĒ, a00assa ca panidaĒ jarĒmara0aĒ” iti vĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ. “A00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒraĒ” iti vĒ. SabbĒnissa tĒni pahĒnĒni bhavanti ucchinnam | Ēni tĒĒvatthukatĒni anabhĒvaĒkatĒni ĒyatiĒ anuppĒdadhammĒni.

AvijjĒya tveva bhikkhu asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis|kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. “KatamĒ jĒti, kassa ca panĒyaĒ jĒti” iti vĒ. “A00Ē jĒti, a00assa ca panĒyaĒ jĒti” iti vĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ. “A00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒraĒ” iti vĒ. SabbĒnissa tĒni pahĒnĒni bhavanti ucchinnam|IĒni tĒIĒvatthukatĒni anabhĒvaĒkatĒni ĒyatiĒ anuppĒdadhammĒni.

AvijjĒya tveva bhikkhu asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis|kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. Katamo bhavo -pa-. KatamaĒ upĒdĒnaĒ. KatamĒ ta0hĒ. KatamĒ vedanĒ. Katamo phasso. KatamaĒ saĒĒyatanaĒ. KatamaĒ nĒmar|paĒ. KatamaĒ vi00Ē0aĒ -pa-.

AvijjĒya tveva bhikkhu asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis|kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. “Katame sa-khĒrĒ, kassa ca panime sa-khĒrĒ” iti vĒ. “A00e sa-khĒrĒ, a00assa ca panime sa-khĒrĒ” iti vĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ. “A00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒraĒ” iti vĒ. SabbĒnissa tĒni pahĒnĒni bhavanti ucchinnam|IĒni tĒIĒvatthukatĒni anabhĒvaĒkatĒni ĒyatiĒ anuppĒdadhammĒnĒti. . Pa0camaĒ.

6. Dutiya-avijjĒpaccayasutta

36. SĒvatthiyaĒ vitarati. AvijjĒpaccayĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ vi00Ē0aĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

“KatamaĒ jarĒmara0aĒ, kassa ca panidaĒ jarĒmara0an”ti iti vĒ bhikkhave yo vadeyya, “a00aĒ jarĒmara0aĒ, a00assa ca panidaĒ jarĒmara0an”ti iti vĒ bhikkhave yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ bya0janameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ bhikkhave di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “a00aĒ jĒvaĒ a00aĒ sarĒraĒ” iti vĒ bhikkhave di00hiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhave ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “jĒtipaccayĒ jarĒmara0an”ti.

KatamaĒ jĒti -pa-. Katamo bhavo. KatamaĒ upĒdĒnaĒ. KatamĒ taĒhĒ. KatamĒ vedanĒ. Katamo phasso. KatamaĒ saĒĒyatanaĒ. KatamaĒ nĒmar|paĒ. KatamaĒ viĒĒĒĒaĒ. “Katame sa-khĒĒ, kassa ca panime sa-khĒĒ” ti iti vĒ bhikkhave yo vadeyya, “aĒĒe sa-khĒĒ, aĒĒassa ca panime sa-khĒĒ” ti iti vĒ bhikkhave yo vadeyya. UbhayametaĒ ekatthaĒ byaĒjanameva nĒnaĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ bhikkhave diĒĒhiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti, “aĒĒaĒ jĒvaĒ aĒĒaĒ sarĒraĒ” iti vĒ bhikkhave diĒĒhiyĒ sati brahmacariyavĒso na hoti. Ete te bhikkhave ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti “avijjĒpaccayĒ sa-khĒĒ” ti.

AvijjĒya tveva bhikkhave asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis|kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. “KatamaĒ jarĒmaraĒaĒ, kassa ca panidaĒ jarĒmaraĒaĒ” iti vĒ. “AĒĒaĒ jarĒmaraĒaĒ, aĒĒassa ca panidaĒ jarĒmaraĒaĒ” iti vĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ. “AĒĒaĒ jĒvaĒ aĒĒaĒ sarĒraĒ” iti vĒ. SabbĒnissa tĒni pahĒnĒni bhavanti ucchinnam|Ēni tĒĒĒvatthukatĒni anabhĒvaĒkatĒni ĒyatiĒ anuppĒdadhammĒni.

AvijjĒya tveva bhikkhave asesavirĒganirodhĒ, yĒnissa tĒni vis|kĒyikĒni visevitĒni vipphanditĒni kĒnici kĒnici. KatamĒ jĒti -pa-. Katamo bhavo. KatamaĒ upĒdĒnaĒ. KatamĒ taĒhĒ. KatamĒ vedanĒ. Katamo phasso. KatamaĒ saĒĒyatanaĒ. KatamaĒ nĒmar|paĒ. KatamaĒ viĒĒĒĒaĒ. “Katame sa-khĒĒ, kassa ca panime sa-khĒĒ” iti vĒ. “AĒĒe sa-khĒĒ, aĒĒassa ca panime sa-khĒĒ” iti vĒ. “TaĒ jĒvaĒ taĒ sarĒraĒ” iti vĒ. “AĒĒaĒ jĒvaĒ aĒĒaĒ sarĒraĒ” iti vĒ. SabbĒnissa tĒni pahĒnĒni bhavanti ucchinnam|Ēni tĒĒĒvatthukatĒni anabhĒvaĒkatĒni ĒyatiĒ anuppĒdadhammĒnĒti. . ChaĒĒhaĒ.

7. Natumhasutta

37. SĒvatthiyaĒ viharati. NĒyaĒ bhikkhave kĒyo tumhĒkaĒ, napi aĒĒesaĒ. PurĒĒamidaĒ bhikkhave kammaĒ abhisa-khataĒ abhisaĒcetayitaĒ vedaniyaĒ daĒĒhabbaĒ.

Tatra kho bhikkhave sutavĒ ariyasĒvako paĒccasamuppĒdaĀeva sĒdhukaĒ yoniso manasi karoti “iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati. ImasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati. YadidaĒ avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ, sa~khĒrapaccayĒ viĀĀĒ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa~khĒranirodho, sa~khĒranirodhĒ viĀĀĒ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒ”ti. . SattamaĒ.

8. CetanĒsutta

38. SĒvatthiyaĒ viharati. YaĀca bhikkhave ceteti, yaĀca pakappeti, yaĀca anuseti. ĀrammaĀametaĒ¹ hoti viĀĀĒassa ōhitiyĒ, ĀrammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒassa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒe vir|Āhe ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti hoti, ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbattiyĒ sati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

No ce bhikkhave ceteti, no ce pakappeti, atha ce anuseti. ĀrammaĀametaĒ hoti viĀĀĒassa ōhitiyĒ, ĀrammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒassa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒe vir|Āhe ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti hoti, ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbattiyĒ sati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

Yato ca kho bhikkhave no ceva ceteti, no ca pakappeti, no ca anuseti. ĀrammaĀametaĒ na hoti viĀĀĒassa ōhitiyĒ, ĀrammaĀe asati patiĀĀhĒ viĀĀĒassa na hoti, tadappatiĀĀhite viĀĀĒe avir|Āhe ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti na hoti, ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbattiyĒ asati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . AĀhamaĒ.

---

1. ĀramaĀametaĒ (?)

9. DutiyacetanĒsutta

39. SĒvatthiyaĒ viharati. YaĀca bhikkhave ceteti, yaĀca pakappeti, yaĀca anuseti. ĀemmaĀametaĒ hoti viĀĀĒĒĀssa ōhitiyĒ, ĒammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒĒĀssa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒĒĀe vir | Āhe nĒmar | passa avakkanti hoti. NĒmar | papaccayĒ saĀĒyatanaĒ, saĀĒyatanapaccayĒ phasso, phassapaccayĒ vedanĒ -pa- taĀhĒ. UpĒdĒnaĒ. Bhavo. JĒti. JarĒmaraĀaĒ. SokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

No ce bhikkhave ceteti, no ce pakappeti, atha ce anuseti. ĀemmaĀametaĒ hoti viĀĀĒĒĀssa ōhitiyĒ, ĒammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒĒĀssa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒĒĀe vir | Āhe nĒmar | passa avakkanti hoti. NĒmar | papaccayĒ saĀĒyatanaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

Yato ca kho bhikkhave no ceva ceteti, no ca pakappeti, no ca anuseti. ĀemmaĀametaĒ na hoti viĀĀĒĒĀssa ōhitiyĒ, ĒammaĀe asati patiĀĀhĒ viĀĀĒĒĀssa na hoti, tadappatiĀĀhite viĀĀĒĒĀe avir | Āhe nĒmar | passa avakkanti na hoti. NĒmar | panirodhĒ saĀĒyatananirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . NavamaĒ.

10. TatiyacetanĒsutta

40. SĒvatthiyaĒ viharati. YaĀca bhikkhave ceteti, yaĀca pakappeti, yaĀca anuseti. ĀemmaĀametaĒ hoti viĀĀĒĒĀssa ōhitiyĒ, ĒammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒĒĀssa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒĒĀe vir | Āhe nati hoti, natiyĒ sati Ēgatigati hoti, ĒgatigatiyĒ sati cut | papĒto hoti, cut | papĒte sati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

No ce bhikkhave ceteti, no ce pakappeti, atha ce anuseti. ĀemmaĀametaĒ hoti viĀĀĒĒĀssa ōhitiyĒ, ĒammaĀe sati patiĀĀhĒ viĀĀĒĒĀssa hoti, tasmiĒ patiĀĀhite viĀĀĒĒĀe vir | Āhe nati hoti,

natiyĒ sati Ēgatigati hoti, ĒgatigatiyĒ sati cut|papĒto hoti, cut|papĒte sati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĒaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

Yato ca kho bhikkhave no ceva ceteti, no ca pakappeti, no ca anuseti. ĒrammaĒametaĒ na hoti viĒĒĒĒassa ōhitiyĒ, ĒrammaĒe asati patiĒhĒ viĒĒĒĒassa na hoti, tadappatiĒhite viĒĒĒĒe avir|Āhe nati na hoti, natiyĒ asati Ēgatigati na hoti, ĒgatigatiyĒ asati cut|papĒto na hoti, cut|papĒte asati ĒyatiĒ jĒti jarĒmaraĒaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . DasamaĒ.

KaĀĒrakhattiyavaggo catuttho.

TassuddĒnaĒ

Bh|tamidaĒ KaĀĒraĒca, duve ca ĒĒĒavatt|ni.
AvijjĒpaccayĒ ca dve, NatumhĒ CetanĒ tayoti.

5. Gahapativagga

1. PaĒcaverabhayasutta

41. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho AnĒthapiĒĒiko gahapati yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho AnĒthapiĒĒikaĒ gahapatiĒ BhagavĒ etadavoca—

Yato kho gahapati ariyasĒvakassa paĒca bhayĒni verĒni v|pasantĒni honti, cat|hi ca sotĒpattiya-gehi samannĒgato hoti, ariyo cassa ŒĒyo paĒĒĒya sudiĒho hoti suppaĒividdho, so Ēka-khamĒno attanĒva attĒnaĒ byĒkareyya “khĒĒanirayomhi khĒĒatiracchĒnayoni khĒĒapettivisayo khĒĒĒpĒyaduggativinipĒto, sotĒpannohamasmi avinipĒtadhammo niyato sambodhiparĒyano”ti.

KatameĒni paŦca bhayĒni verĒni v | pasantĒni honti. YaĒĒ gahapati pĒĒĒtipĒĒtĒ pĒĒĒtipĒĒtapaccayĒ diŦŦhadhammikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, samparĒyikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, cetasikampi dukkhaĒĒ domanassaĒĒ paŦisaĒĒvedayati. PĒĒĒtipĒĒtĒ paŦiviratassa evaĒĒ taĒĒ bhayaĒĒ veraĒĒ v | pasantaĒĒ hoti. (1)

YaĒĒ gahapati adinnĒdĒyĒf adinnĒdĒnapaccayĒ diŦŦhadhammikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, samparĒyikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, cetasikampi dukkhaĒĒ domanassaĒĒ paŦisaĒĒvedayati. AdinnĒdĒnĒ paŦiviratassa evaĒĒ taĒĒ bhayaĒĒ veraĒĒ v | pasantaĒĒ hoti. (2)

YaĒĒ gahapati kĒmesumicchĒcĒrĒf kĒmesumicchĒcĒrapaccayĒ diŦŦhadhammikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, samparĒyikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, cetasikampi dukkhaĒĒ domanassaĒĒ paŦisaĒĒvedayati. KĒmesumicchĒcĒrĒ paŦiviratassa evaĒĒ taĒĒ bhayaĒĒ veraĒĒ v | pasantaĒĒ hoti. (3)

YaĒĒ gahapati musĒvĒdĒf musĒvĒdapaccayĒ diŦŦhadhammikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, samparĒyikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, cetasikampi dukkhaĒĒ domanassaĒĒ paŦisaĒĒvedayati. MusĒvĒdĒ paŦiviratassa evaĒĒ taĒĒ bhayaĒĒ veraĒĒ v | pasantaĒĒ hoti. (4)

YaĒĒ gahapati surĒmerayamajjapamĒdaŦŦhĒyĒf surĒmerayamajjapamĒdaŦŦhĒnapaccayĒ diŦŦhadhammikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, samparĒyikampi bhayaĒĒ veraĒĒ pasavati, cetasikampi dukkhaĒĒ domanassaĒĒ paŦisaĒĒvedayati. SurĒmerayamajjapamĒdaŦŦhĒnĒ paŦiviratassa evaĒĒ taĒĒ bhayaĒĒ veraĒĒ v | pasantaĒĒ hoti. ImĒni paŦca bhayĒni verĒni v | pasantĒni honti. (5)

Katamehi cat | hi sotĒpattiya~gehi samannĒgato hoti. Idha gahapati ariyasĒvako Buddhhe aveccappasĒdena samannĒgato hoti "itipi so BhagavĒ ArahaĒĒ SammĒsambuddho VijjĒcaraŦasampanno Sugato Lokavid | Anuttaro purisadammasĒrathi SatthĒ devamanussĒnaĒĒ Buddhho BhagavĒ"ti. (1)

Dhamme aveccappasĒdena samannĒgato hoti "svĒkkhĒto BhagavatĒ dhammo sandiŦŦhiko akĒliko ehipassiko opaneyyiko paccattaĒĒ veditabbo viŦŦ | hĒ"ti. (2)

SaĒghe aveccappasĒdena samannĒgato hoti “suppaĒipanno Bhagavato sĒvakasaĒgĥo ujuppaĒipanno Bhagavato sĒvakasaĒgĥo ĒĒyappaĒipanno Bhagavato sĒvakasaĒgĥo sĒmĒcippaĒipanno Bhagavato sĒvakasaĒgĥo, yadidaĒ cattĒri purisayugĒni aĒĥa purisapuggalĒ, esa Bhagavato sĒvakasaĒgĥo Ēhuneyyo pĒhuneyyo dakkhiĒeyyo aĒjalikaraĒĒyo anuttaraĒ puĒĒakkhettaĒ lokassĒ”ti. (3)

Ariyakanteĥi sĒleĥi samannĒgato hoti akĥaĒĒĒhi acchiddeĥi asabaleĥi akammĒĒĥi bhujisseĥi viĒĒuppasattheĥi aparĒmaĒĥeĥi samĒdhisaĒvattanikeĥi. Imeĥi cat | ĥi sotĒpattiya~geĥi samannĒgato hoti. (4)

Katamo cassa ariyo ĒĒyo paĒĒĒya sudiĒĥo hoti suppaĒividdho. Idha gahapati ariyasĒvako paĒccasamuppĒdaĒĒeva sĒdhukaĒ yoniso manasi karoti “iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati, yadidaĒ avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ, sa~khĒrapaccayĒ viĒĒĒaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa~khĒranirodho, sa~khĒranirodhĒ viĒĒĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒ”ti. Ayamassa ariyo ĒĒyo paĒĒĒya sudiĒĥo hoti suppaĒividdho.

Yato kho gahapati ariyasĒvakassa imĒni paĒca bhayĒni verĒni v | pasantĒni honti. Imeĥi ca cat | ĥi sotĒpattiya~geĥi samannĒgato hoti. AyaĒcassa ariyo ĒĒyo paĒĒĒya sudiĒĥo hoti suppaĒividdho. So Ēka~khamĒno attanĒva attĒnaĒ byĒkareyya “khĒĒanirayomĥi khĒĒatiracchĒnayoni khĒĒapettivisayo khĒĒĒpĒyaduggativinipĒto, sotĒpannohamasmi avinipĒtadhammo niyato sambodhiparĒyano”ti. . PaĒhamaĒ.

2. DutiyapaĒcaverabhayasutta

42. SĒvatthiyaĒ viharati. Yato kho bhikkhave ariyasĒvakassa paĒca bhayĒni verĒni v | pasantĒni honti. Cat | ĥi ca sotĒpattiya~geĥi samannĒgato hoti, ariyo cassa ĒĒyo paĒĒĒya sudiĒĥo

hoti suppaĀividdho, so Ēka-khamĒno attanĒva attĒnaĒ byĒkareyya
“khĒĀanirayomhi -pa- avinipĒtadhammo niyato sambodhiparĒyano”ti.

KatamĒni paĀca bhayĒni verĒni v|pasantĒni honti. YaĒ bhikkhave
pĒĒĒtipĒtĒ -pa-. YaĒ bhikkhave adinnĒdĒyĒ. YaĒ bhikkhave
kĒmesumicchĒcĒrĒ. YaĒ bhikkhave musĒvĒdĒ. YaĒ bhikkhave
surĒmerayamajjapamĒdaĀĀhĒyĒ -pa-. ImĒni paĀca bhayĒni verĒni v|pasantĒni
honti.

Katamehi cat|hi sotĒpattiya~gehi samannĒgato hoti. Idha bhikkhave
ariyasĒvako Buddhē -pa- dhamme. SaĒnghe. Ariyakantehi sĒlehi
samannĒgato hoti. Imehi cat|hi sotĒpattiya~gehi samannĒgato hoti.

Katamo cassa ariyo ĀĒyo paĀĀĒya sudiĀĀho hoti suppaĀividdho. Idha
bhikkhave ariyasĒvako paĀiccasamuppĒdaĀĀeva sĒdhukaĒ yoniso manasi
karoti -pa- ayamassa ariyo ĀĒyo paĀĀĒya sudiĀĀho hoti suppaĀividdho.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvakassa imĒni paĀca bhayĒni verĒni
v|pasantĒni honti. Imehi ca cat|hi sotĒpattiya~gehi samannĒgato hoti,
ayaĀcassa ariyo ĀĒyo paĀĀĒya sudiĀĀho hoti suppaĀividdho, so Ēka-khamĒno
attanĒva attĒnaĒ byĒkareyya “khĒĀanirayomhi khĒĀatiracchĒnayoni
khĒĀapettivisayo khĒĀĒpĒyaduggativinipĒto, sotĒpannohamasmi
avinipĒtadhammo niyato sambodhiparĒyano”ti. . DutiyaĒ.

3. Dukkhasutta

43. SĒvatthiyaĒ viharati. Dukkhasa bhikkhave samudayaĀca
attha-gamaĀca desessĒmi, taĒ suĀĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha,
bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh| Bhagavato paccassuĒ.
BhagavĒ etadavoca—

Katamo ca bhikkhave dukkhasa samudayo. CakkhuĀca paĀicca r|pe ca
up pajjati cakkhuviĀĀĒĀĒ, tiĀĀĒ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ,
vedanĒpaccayĒ taĀhĒ. AyaĒ kho bhikkhave dukkhasa samudayo.

Sota0ca pa0icca sadde ca uppajjati sotavi00Ē0aĒ -pa-. GhĒna0ca pa0icca gandhe ca -pa-. Jivha0ca pa0icca rase ca -pa-. KĒya0ca pa0icca pho00habbe ca -pa-. Mana0ca pa0icca dhamme ca uppajjati manovi00Ē0aĒ, ti00aĒ sa-gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ ta0hĒ. AyaĒ kho bhikkhave dukkhassa samudayo.

Katamo ca bhikkhave dukkhassa attha-gamo. Cakkhu0ca pa0icca r|pe ca uppajjati cakkhuvi00Ē0aĒ, ti00aĒ sa-gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ ta0hĒ. TassĒyeva ta0hĒya asesavirĒganirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmara0aĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. AyaĒ kho bhikkhave dukkhassa attha-gamo.

Sota0ca pa0icca sadde ca uppajjati sotavi00Ē0aĒ -pa-. GhĒna0ca pa0icca gandhe ca -pa-. Jivha0ca pa0icca rase ca -pa-. KĒya0ca pa0icca pho00habbe ca -pa-. Mana0ca pa0icca dhamme ca uppajjati manovi00Ē0aĒ, ti00aĒ sa-gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ ta0hĒ. TassĒyeva ta0hĒya asesavirĒganirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmara0aĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti. Evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. AyaĒ kho bhikkhave dukkhassa attha-gamoti. . TatiyaĒ.

4. Lokasutta

44. SĒvatthiyaĒ viharati. Lokassa bhikkhave samudaya0ca attha-gama0ca desessĒmi, taĒ su0Ētha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. "EvaĒ bhante"ti kho te bhikkh| Bhagavato paccassuĒ. BhagavĒ etadavoca—

Katamo ca bhikkhave lokassa samudayo. Cakkhu0ca pa0icca r|pe ca uppajjati cakkhuvi00Ē0aĒ, ti00aĒ sa-gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ ta0hĒ, ta0hĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmara0aĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. AyaĒ kho bhikkhave lokassa samudayo.

SotaĀca paĀicca sadde ca -pa-. GhĒnaĀca paĀicca gandhe ca. JivhaĀca paĀicca rase ca. KĒyaĀca paĀicca phoĀĀhabbe ca. ManaĀca paĀicca dhamme ca uppajjati manoviĀĀĒĀaĒĀ, tiĀĀaĒĀ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ -pa- jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀaĒĀ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti. AyaĒĀ kho bhikkhave lokassa samudayo.

Katamo ca bhikkhave lokassa attha~gamo. CakkhuĀca paĀicca r|pe ca uppajjati cakkhuviĀĀĒĀaĒĀ, tiĀĀaĒĀ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ taĀhĒ. TassĒyeva taĀhĒya asesavirĒganirodhĒ upĒĒĒanirodho, upĒĒĒanirodhĒ bhavanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. AyaĒĀ kho bhikkhave lokassa attha~gamo.

SotaĀca paĀicca sadde ca -pa-. GhĒnaĀca paĀicca gandhe ca. JivhaĀca paĀicca rase ca. KĒyaĀca paĀicca phoĀĀhabbe ca. ManaĀca paĀicca dhamme ca uppajjati manoviĀĀĒĀaĒĀ, tiĀĀaĒĀ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ taĀhĒ. TassĒyeva taĀhĒya asesavirĒganirodhĒ upĒĒĒanirodho, upĒĒĒanirodhĒ bhavanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. AyaĒĀ kho bhikkhave lokassa attha~gamoti. . CatutthaĒĀ.

5. ©Ētikasutta

45. EvaĒĀ me sutaĒĀ— ekaĒĀ samayaĒĀ BhagavĒ ©Ētike viharati GiĀjakĒvasathe. Atha kho BhagavĒ rahogato paĀisallĒno imaĒĀ dhammapariyĒyaĒĀ abhĒsi—

CakkhuĀca paĀicca r|pe ca uppajjati cakkhuviĀĀĒĀaĒĀ, tiĀĀaĒĀ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ taĀhĒ, taĀhĒpaccayĒ upĒĒĒĒaĒĀ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SotaĀca paĀicca sadde ca -pa-. GhĒnaĀca paĀicca gandhe ca. JivhaĀca paĀicca rase ca. KĒyaĀca paĀicca phoĀĀhabbe ca. ManaĀca paĀicca dhamme ca uppajjati manoviĀĀĒĀaĒĀ, tiĀĀaĒĀ sa~gati phasso, phassapaccayĒ vedanĒ, vedanĒpaccayĒ taĀhĒ, taĀhĒpaccayĒ upĒĒĒĒaĒĀ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

avijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ -pa-
evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

EvaĒ vutte so brĒhmaĀo BhagavantaĒ etadavoca “abhikkantaĒ bho
Gotama, abhikkantaĒ bho Gotama -pa- upĒsakaĒ maĒ bhavaĒ Gotamo
dhĒretu ajjatagge pĒĀupetaĒ saraĀaĒ gatan”ti. . ChaĀhaĒ.

7. JĒĀussoĀisutta

47. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho JĒĀussoĀi brĒhmaĀo yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavatĒ saddhiĒ -pa- ekamantaĒ nisinno
kho JĒĀussoĀi brĒhmaĀo BhagavantaĒ etadavoca—

KiĒ nu kho bho Gotama sabbamatthĒti. “SabbamatthĒ”ti kho brĒhmaĀa
ayameko anto.

KiĒ pana bho Gotama sabbaĒ natthĒti. “SabbaĒ natthĒ”ti kho
brĒhmaĀa ayaĒ dutiyo anto. Ete te brĒhmaĀa ubho ante anupagamma
majjhena TathĒgato dhammaĒ deseti— avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ,
sa-khĒrapaccayĒ viĀĀĒĀaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa
samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho,
sa-khĒranirodhĒ viĀĀĒĀanirodho -pa- evametassa kevalassa
dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

EvaĒ putte JĒĀussoĀi brĒhmaĀo BhagavantaĒ etadavoca “abhikkantaĒ
bho Gotama -pa- pĒĀupetaĒ saraĀaĒ gatan”ti. . SattamaĒ.

8. LokĒyatikasutta

48. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho LokĒyatiko brĒhmaĀo yena BhagavĒ
-pa- ekamantaĒ nisinno kho LokĒyatiko brĒhmaĀo BhagavantaĒ
etadavoca—

KiĒ nu kho bho Gotama sabbamatthĒti. “SabbamatthĒ”ti kho brĒhmaĀa
jeĀhametaĒ lokĒyataĒ.

KiĒĒ pana bho Gotama sabbaĒĒ natthĒti. “SabbaĒĒ natthĒ”ti kho brĒhmaĒa dutiyametaĒĒ lokĒyataĒĒ.

KiĒĒ nu kho bho Gotama sabbamekattanti. “Sabbamekattan”ti kho brĒhmaĒa tatiyametaĒĒ lokĒyataĒĒ.

KiĒĒ pana bho Gotama sabbaĒĒ puthuttanti. “SabbaĒĒ puthuttan”ti kho brĒhmaĒa catutthametaĒĒ lokĒyataĒĒ. Ete te brĒhmaĒa ubho ante anupagamma majjhena TathĒgato dhammaĒĒ deseti— avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĒĒĒĒaĒĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĒĒĒĒanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

EvaĒĒ vutte LokĒyatiko brĒhmaĒo BhagavantaĒĒ etadavoca “abhikkantaĒĒ bho Gotama -pa- ajjatagge pĒĒupetaĒĒ saraĒaĒĒ gatan”ti. . AĒĒhamaĒĒ.

9. AriyasĒvakasutta

49. SĒvatthiyaĒĒ viharati. Na bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa evaĒĒ hoti “kiĒĒ nu kho— kismiĒĒ sati kiĒĒ hoti, kissuppĒdĒ kiĒĒ uppajjati, (kismiĒĒ sati sa-khĒrĒ honti, kismiĒĒ sati viĒĒĒĒaĒĒ hoti)¹ kismiĒĒ sati nĒmar|paĒĒ hoti, kismiĒĒ sati saĒĒyatanaĒĒ hoti, kismiĒĒ sati phasso hoti, kismiĒĒ sati vedanĒ hoti, kismiĒĒ sati taĒhĒ hoti, kismiĒĒ sati upĒdĒnaĒĒ hoti, kismiĒĒ sati bhavo hoti, kismiĒĒ sati jĒti hoti, kismiĒĒ sati jarĒmaraĒaĒĒ hotĒ”ti.

Atha kho bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa aparappaccayĒ ĒĒĒamevettha hoti “imasmiĒĒ sati idaĒĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒĒ uppajjati, (avijjĒya sati sa-khĒrĒ honti, sa-khĒresu sati viĒĒĒĒaĒĒ hoti,)¹ viĒĒĒĒe sati nĒmar|paĒĒ hoti, nĒmar|pe sati saĒĒyatanaĒĒ

---

1. ( ) Etthantare pĒĒhĒ kesuci potthakesu na dissantĒti SĒ-I-potthakesu dassitĒ. TathĒ sati anantarasuttaĒĒkĒya sameti.

hoti, saĀĒyatane sati phasso hoti, phasse sati vedanĒ hoti, vedanĒya sati taŌhĒ hoti, taŌhĒya sati upĒdĒnaĀ hoti, upĒdĒne sati bhavo hoti, bhave sati jĒti hoti, jĒtiyĒ sati jarĒmaraŌaĀ hotĒ”ti. So evaĀ pajĒnĒti “evamayaĀ loko samudayatĒ”ti.

Na bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa evaĀ hoti “kiĀ nu kho— kismiĀ asati kiĀ na hoti, kissa nirodhĒ kiĀ nirujjhati, (kismiĀ asati sa-khĒrĒ na honti, kismiĀ asati viŌŌĒŌaĀ na hoti,)1 kismiĀ asati nĒmar|paĀ na hoti, kismiĀ asati saĀĒyatanaĀ na hoti, kismiĀ asati phasso na hoti, kismiĀ asati vedanĒ na hoti, kismiĀ asati taŌhĒ na hoti, kismiĀ asati upĒdĒnaĀ na hoti, kismiĀ asati bhavo na hoti, kismiĀ asati jĒti na hoti, kismiĀ asati jarĒmaraŌaĀ na hotĒ”ti.

Atha kho bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa aparappaccayĒ ŌĒŌamevettha hoti “imasmiĀ asati idaĀ na hoti, imassa nirodhĒ idaĀ nirujjhati, (avijjĒya asati sa-khĒrĒ na honti, sa-khĒresu asati viŌŌĒŌaĀ na hoti,)1 viŌŌĒŌe asati nĒmar|paĀ na hoti, nĒmar|pe asati saĀĒyatanaĀ na hoti -pa- bhavo na hoti. JĒti na hoti. JĒtiyĒ asati jarĒmaraŌaĀ na hotĒ”ti. So evaĀ pajĒnĒti “evamayaĀ loko nirujjhatĒ”ti.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvako evaĀ lokassa samudayaŌca attha-gamaŌca yathĒbh|taĀ pajĒnĒti. AyaĀ vuccati bhikkhave ariyasĒvako diŌŌhisampanno itipi -pa- amatadvĒraĀ Ēhacca tiŌŌhati itipĒti. . NavamaĀ.

10. Dutiya-ariyasĒvakasutta

50. SĒvatthiyaĀ viharati. Na bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa evaĀ hoti “kiĀ nu kho— kismiĀ sati kiĀ hoti, kissuppĒdĒ kiĀ uppajjati, kismiĀ sati sa-khĒrĒ honti, kismiĀ sati viŌŌĒŌaĀ hoti, kismiĀ sati nĒmar|paĀ hoti, kismiĀ sati saĀĒyatanaĀ hoti, kismiĀ

---

1. ( ) Etthantare pĒŌhĒpi tattha tatheva dassitĒ.

sati phasso hoti, kismiĒ sati vedanĒ hoti, kismiĒ sati taĒhĒ hoti, kismiĒ sati upĒdĒnaĒ hoti, kismiĒ sati bhavo hoti, kismiĒ sati jĒti hoti, kismiĒ sati jarĒmaraĒaĒ hotĒ”ti.

Atha kho bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa aparappaccayĒ ĒĒamevettha hoti “imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati, avijjĒya sati sa-khĒrĒ honti, sa-khĒresu sati viĒĒĒĒaĒ hoti, viĒĒĒĒe sati nĒmar|paĒ hoti, nĒmar|pe sati saĒĒyatanaĒ hoti, saĒĒyatane sati phasso hoti, phasse sati vedanĒ hoti, vedanĒya sati taĒhĒ hoti, taĒhĒya sati upĒdĒnaĒ hoti, upĒdĒne sati bhavo hoti, bhavo sati jĒti hoti, jĒtiyĒ sati jarĒmaraĒaĒ hotĒ”ti. So evaĒ pajĒnĒti “evamayaĒ loko samudayatĒ”ti.

Na bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa evaĒ hoti “kiĒ nu kho— kismiĒ asati kiĒ na hoti, kissa nirodhĒ kiĒ nirujjhati, kismiĒ asati sa-khĒrĒ na honti, kismiĒ asati viĒĒĒĒaĒ na hoti, kismiĒ asati nĒmar|paĒ na hoti, kismiĒ asati saĒĒyatanaĒ na hoti, kismiĒ asati phasso na hoti, kismiĒ asati vedanĒ na hoti, kismiĒ asati taĒhĒ na hoti -pa- upĒdĒnaĒ. Bhavo. JĒti. KismiĒ asati jarĒmaraĒaĒ na hotĒ”ti.

Atha kho bhikkhave sutavato ariyasĒvakassa aparappaccayĒ ĒĒamevettha hoti “imasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati, avijjĒya asati sa-khĒrĒ na honti, sa-khĒresu asati viĒĒĒĒaĒ na hoti, viĒĒĒĒe asati nĒmar|paĒ na hoti, nĒmar|pe asati saĒĒyatanaĒ na hoti -pa- jĒtiyĒ asati jarĒmaraĒaĒ na hotĒ”ti. So evaĒ pajĒnĒti “evamayaĒ loko nirujjhatĒ”ti.

Yato kho bhikkhave ariyasĒvako evaĒ lokassa samudayaĒca attha-gamaĒca yathĒbh|taĒ pajĒnĒti. AyaĒ vuccati bhikkhave ariyasĒvako diĒhisampanno itipi, dassanasampanno itipi, Ēgato imaĒ saddhammaĒ itipi, passati imaĒ saddhammaĒ itipi, sekkhena ĒĒena samannĒgato itipi,

sekkhĒya vĳĳĒya samannĒgato itipi, dhammasotaĒ samĒpanno itipi, ariyo nibbedhikapaĀo itipi, amatadvĒraĒ Ēhacca tiĀhati itipĒti. . DasamaĒ.

Gahapativaggo paĀcamo.

TassuddĒnaĒ

Dve PaĀcaverabhayĒ vuttĒ, DukkhaĒ Loko ca ĀĒtikaĒ.
AĀataraĒ JĒoussoĀi ca, LokĒyatikena aĀhamaĒ.
Dve AriyasĒvakĒ vuttĒ, vaggo tena pavuccatĒti.

6. Dukkhavagga

1. ParivĒmaĒsanasutta

51. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiĀĒikassa ĒĒme. Tatra kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

KittĒvatĒ nu kho bhikkhave bhikkhu parivĒmaĒsamĒno parivĒmaĒseyya sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒyĒti. BhagavaĒm| lakĒ no bhante dhammĒ BhagavaĒnettikĒ BhagavaĒpaĀisaraĀĒ, sĒdhu vata bhante BhagavantaĒyeva paĀibhĒtu etassa bhĒsitassa attho, Bhagavato sutvĒ bhikkh| dhĒressantĒti. Tena hi bhikkhave suĀĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

Idha bhikkhave bhikkhu parivĒmaĒsamĒno parivĒmaĒsati “yaĒ kho idaĒ anekavidhaĒ nĒnappakĒrakaĒ dukkhaĒ loke uppajjati jarĒmaraĀaĒ, idaĒ nu kho dukkhaĒ kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavaĒ, kismiĒ sati jarĒmaraĀaĒ hoti, kismiĒ asati jarĒmaraĀaĒ na hotĒ”ti. So parivĒmaĒsamĒno evaĒ pajĒnĒti “yaĒ kho idaĒ anekavidhaĒ nĒnappakĒrakaĒ dukkhaĒ loke

uppajjati jarĒmaraŌaĒ, idaĒ kho dukkhaĒ jĒtinidĒnaĒ jĒtisamudayaĒ jĒtijĒtikaĒ jĒtipabhavaĒ, jĒtiyĒ sati jarĒmaraŌaĒ hoti, jĒtiyĒ asati jarĒmaraŌaĒ na hotĒ”ti.

So jarĒmaraŌaŌca pajĒnĒti, jarĒmaraŌasamudayaŌca pajĒnĒti, jarĒmaraŌanirodhaŌca pajĒnĒti, yĒ ca jarĒmaraŌanirodhasĒruppagĒminĒ paŌipadĒ, taŌca pajĒnĒti, tathĒ paŌipanno ca hoti anudhammacĒrĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒya paŌipanno jarĒmaraŌanirodhĒya.

AthĒparaĒ parivĒmaĒsamĒno parivĒmaĒsati “jĒti panĒyaĒ kiĒnidĒnĒ kiĒnsamudayĒ kiĒnjĒtikĒ kiĒnpabhavĒ, kismiĒ sati jĒti hoti, kismiĒ asati jĒti na hotĒ”ti. So parivĒmaĒsamĒno evaĒ pajĒnĒti “jĒti bhavanidĒnĒ bhavasamudayĒ bhavajĒtikĒ bhavappabhavĒ, bhavĒ sati jĒti hoti, bhavĒ asati jĒti na hotĒ”ti.

So jĒtiŌca pajĒnĒti, jĒtisamudayaŌca pajĒnĒti, jĒtinirodhaŌca pajĒnĒti, yĒ ca jĒtinirodhasĒruppagĒminĒ paŌipadĒ, taŌca pajĒnĒti, tathĒ paŌipanno ca hoti anudhammacĒrĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒya paŌipanno jĒtinirodhĒya.

AthĒparaĒ parivĒmaĒsamĒno parivĒmaĒsati “bhavo panĒyaĒ kiĒnidĒno -pa- upĒdĒnaĒ panidaĒ kiĒnidĒnaĒ. TaŌhĒ panĒyaĒ kiĒnidĒnĒ. VedanĒ. Phasso. SaĒĒyatanaĒ panidaĒ kiĒnidĒnaĒ. NĒmar|paĒ panidaĒ. ViŌŌĒŌaĒ panidaĒ. Sa~khĒrĒ panime kiĒnidĒnĒ kiĒnsamudayĒ kiĒnjĒtikĒ kiĒnpabhavĒ, kismiĒ sati sa~khĒrĒ honti, kismiĒ asati sa~khĒrĒ na hontĒ”ti. So parivĒmaĒsamĒno evaĒ pajĒnĒti “sa~khĒrĒ avijjĒnidĒnĒ avijjĒsamudayĒ avijjĒjĒtikĒ avijjĒpabhavĒ, avijjĒya sati sa~khĒrĒ honti, avijjĒya asati sa~khĒrĒ na hontĒ”ti.

So sa~khĒre ca pajĒnĒti, sa~khĒrasamudayaŌca pajĒnĒti, sa~khĒranirodhaŌca pajĒnĒti, yĒ ca sa~khĒranirodhasĒruppagĒminĒ paŌipadĒ, taŌca pajĒnĒti. TathĒ paŌipanno ca hoti anudhammacĒrĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒya paŌipanno sa~khĒranirodhĒya.

AvijjĒgato yaĒ bhikkhave purisapuggalo puĒĒaĒ ce sa-khĒraĒ abhisa-kharoti, puĒĒ | pagaĒ hoti viĒĒĒĒaĒ. ApuĒĒaĒ ce sa-khĒraĒ abhisa-kharoti, apuĒĒ | pagaĒ hoti viĒĒĒĒaĒ. ĒeneĒjaĒ ce sa-khĒraĒ abhisa-kharoti, ĒeneĒj | pagaĒ hoti viĒĒĒĒaĒ. Yato kho bhikkhave bhikkhuno avijjĒ pahĒĒ hoti, vijjĒ uppanĒ. So avijjĒvirĒgĒ vijjuppĒdĒ neva puĒĒĒbhisa-khĒraĒ abhisa-kharoti, na apuĒĒĒbhisa-khĒraĒ abhisa-kharoti, na ĒeneĒjĒbhisa-khĒraĒ abhisa-kharoti. Anabhisa-kharonto anabhisaĒcetayanto na kiĒci loke upĒdiyati, anupĒdiyaĒ na paritassati, aparitassaĒ paccattaĒĒeva parinibbĒyati, “khĒĒĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĒĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ”ti pajĒĒti.

So sukhaĒ ce vedanaĒ vedayati, “sĒ aniccĒ”ti pajĒĒti, “anajjhositĒ”ti pajĒĒti, “anabhinanditĒ”ti pajĒĒti. DukkhaĒ ce vedanaĒ vedayati, “sĒ aniccĒ”ti pajĒĒti, “anajjhositĒ”ti pajĒĒti, “anabhinanditĒ”ti pajĒĒti. AdukkhamasukhaĒ ce vedanaĒ vedayati, “sĒ aniccĒ”ti pajĒĒti, “anajjhositĒ”ti pajĒĒti, “anabhinanditĒ”ti pajĒĒti. So sukhaĒ ce vedanaĒ vedayati, visaĒyutto naĒ¹ vedayati. DukkhaĒ ce vedanaĒ vedayati, visaĒyutto naĒ vedayati. AdukkhamasukhaĒ ce vedanaĒ vedayati, visaĒyutto naĒ vedayati.

So kĒyapariyantikaĒ vedanaĒ vedayamĒno “kĒyapariyantikaĒ vedanaĒ vedayĒmĒ”ti pajĒĒti, jĒvitapariyantikaĒ vedanaĒ vedayamĒno “jĒvitapariyantikaĒ vedanaĒ vedayĒmĒ”ti pajĒĒti. “KĒyassa bhedĒ uddhaĒ jĒvitapariyĒdĒĒ idheva sabbavedayitĒni anabhinanditĒni sĒtĒbhavissanti sarĒrĒni avasissantĒ”ti pajĒĒti.

SeyyathĒpi bhikkhave puriso kumbhakĒrapĒkĒ uĒhaĒ kumbhaĒ uddharitvĒ same bh | mibhĒge paĒisiseyya². Tatra yĒyaĒ usmĒ, sĒ tattheva v | pasameyya, kapallĒni avasisseyyuĒ. Evameva kho bhikkhave bhikkhu kĒyapariyantikaĒ vedanaĒ vedayamĒno “kĒyapariyantikaĒ vedanaĒ vedayĒmĒ”ti pajĒĒti, jĒvitapariyantikaĒ vedanaĒ vedayamĒno

1. TaĒ vedanaĒ (SĒ, I), vedanaĒ (Ka)

2. PaĒiviseyya (SĒ), patiĒhapeyya (SyĒ, KaĒ, I), paĒiseveyya (ĒĒkĒ)

“jĒvitapariyantikaĒ vedanaĒ vedayĒmĒ”ti pajĒnĒti. “KĒyassa bhedĒ uddhaĒ jĒvitapariyĒdĒnĒ idheva sabbavedayitĒni anabhinanditĒni sĒtĒbhavissanti, sarĒrĒni avasissantĒ”ti pajĒnĒti.

TaĒ kiĒ maĒĒatha bhikkhave, api nu kho khĒĒsavo bhikkhu puĒĒbhisa~khĒraĒ vĒ abhisa~khareyya, apuĒĒbhisa~khĒraĒ vĒ abhisa~khareyya, ĒneĒjĒbhisa~khĒraĒ vĒ abhisa~khareyyĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana sa~khĒresu asati sa~khĒranirodhĒ api nu kho viĒĒĒaĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana viĒĒĒe asati viĒĒĒanirodhĒ api nu kho nĒmar|paĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana nĒmar|pe asati nĒmar|panirodhĒ api nu kho saĒĒyatanaĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana saĒĒyatane asati saĒĒyatananirodhĒ api nu kho phasso paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana phasse asati phassanirodhĒ api nu kho vedanĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana vedanĒya asati vedanĒnirodhĒ api nu kho taĒhĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana taĒhĒya asati taĒhĒnirodhĒ api nu kho upĒdĒnaĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana upĒdĒne asati upĒdĒnanirodhĒ api nu kho bhavo paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana bhava asati bhavanirodhĒ api nu kho jĒti paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante. Sabbaso vĒ pana jĒtiyĒ asati jĒtinirodhĒ api nu kho jarĒmaraĒaĒ paĒĒyethĒti. No hetaĒ bhante.

SĒdhu sĒdhu bhikkhave, evametaĒ bhikkhave, netaĒ aĒĒathĒ, saddahatha me taĒ bhikkhave adhimuccatha, nika~khĒ ettha hotha nibbicikicchĒ, esevanto dukkhassĒti. . PaĒhamaĒ.

2. UpĒdĒnasutta

52. SĒvatthiyaĒ viharati. UpĒdĒniyesu bhikkhave dhammesu assĒdĒnupassino viharato taĒhĒ pavaĒĒhati, taĒhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĒaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

seyyathĒpi bhikkhave dasannaĒ vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ vĒsĒya vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ tiĒsĒya vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ cattĒrĒsĒya vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ mahĒ-aggikkhandho jaleyya, tatra puriso kĒlena kĒlaĒ sukkhĒni ceva tiĒĒni pakkhipeyya, sukkhĒni ca gomayĒni pakkhipeyya, sukkhĒni ca kaĀhĒni pakkhipeyya. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒ-aggikkhandho tadĒhĒro tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddĒnaĒ jaleyya. Evameva kho bhikkhave upĒdĒniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato taĒhĒ pavaĒĒhati, taĒhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

UpĒdĒniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taĒhĒ nirujjhanti, taĒhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĒaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave dasannaĒ vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ vĒsĒya vĒ tiĒsĒya vĒ cattĒrĒsĒya vĒ kaĀhāvĒhĒnaĒ mahĒ-aggikkhandho jaleyya, tatra puriso na kĒlena kĒlaĒ sukkhĒni ceva tiĒĒni pakkhipeyya, na sukkhĒni ca gomayĒni pakkhipeyya, na sukkhĒni ca kaĀhĒni pakkhipeyya. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒ-aggikkhandho purimassa ca upĒdĒnassa pariyĒdĒnĒ aĒĒassa ca anupahĒrĒ¹ anĒhĒro nibbĒyeyya. Evameva kho bhikkhave upĒdĒniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taĒhĒ nirujjhanti, taĒhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . DutiyaĒ.

3. SaĒnyojanasutta

53. SĒvatthiyaĒ viharati. SaĒnyojaniyesu bhikkhave dhammesu assĒdĒnupassino viharato taĒhĒ pavaĒĒhati, taĒhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĒaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

---

1. AnupĒhĒrĒ (I)

SeyyathĒpi bhikkhave telaĀca paĀicca vaĀiĀca paĀicca telappadĒpo jhĒyeyya, tatra puriso kĒlena kĒlaĒ telaĒ ĒsiĀceyya vaĀiĒ upasaĒhareyya. EvaĒ hi so bhikkhave telappadĒpo tadĒhĒro tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ jaleyya. Evameva kho bhikkhave saĒnyojaniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato taĀhĒ pavaĒĒhati, taĀhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SaĒnyojaniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taĀhĒ nirujjhati, taĀhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave telaĀca paĀicca vaĀiĀca paĀicca telappadĒpo jhĒyeyya. Tatra puriso na kĒlena kĒlaĒ telaĒ ĒsiĀceyya, na vaĀiĒ upasaĒhareyya. EvaĒ hi so bhikkhave telappadĒpo purimassa ca upĒdĒnassa pariyĒdĒnĒ aĀassa ca anupahĒrĒ anĒhĒro nibbĒyeyya. Evameva kho bhikkhave saĒnyojaniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taĀhĒ nirujjhati, taĀhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . TatiyaĒ.

4. DutiyasaĒyojanasutta

54. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave telaĀca paĀicca vaĀiĀca paĀicca telappadĒpo jhĒyeyya. Tatra puriso kĒlena kĒlaĒ telaĒ ĒsiĀceyya, vaĀiĒ upasaĒhareyya. EvaĒ hi so bhikkhave telappadĒpo tadĒhĒro tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ jaleyya. Evameva kho bhikkhave saĒnyojaniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato taĀhĒ pavaĒĒhati, taĀhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave telaĀca paĀicca vaĀiĀca paĀicca telappadĒpo jhĒyeyya. Tatra puriso na kĒlena kĒlaĒ telaĒ ĒsiĀceyya, na vaĀiĒ

upasaĒhareyya. EvaĒ hi so bhikkhave telappadĒpo purimassa ca upĒdĒnassa pariyĒdĒnĒ a00assa ca anupahĒrĒ anĒhĒero nibbĒyeyya. Evameva kho bhikkhave saĒyojaniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato ta0hĒ nirujjhati, ta0hĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . CatutthaĒ.

5. MahĒrukhasutta

55. SĒvatthiyaĒ viharati. UpĒdĒniyesu bhikkhave dhammesu assĒdĒnupassino viharato ta0hĒ pavaĒĒhati, ta0hĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukko. Tassa yĒni ceva m|IĒni adhogamĒni yĒni ca tiriya-gamĒni, sabbĒni tĒni uddhaĒ ojaĒ abhiharanti. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒrukko tadĒhĒero tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ ti00heyya. Evameva kho bhikkhave upĒdĒniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato ta0hĒ pavaĒĒhati, ta0hĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

UpĒdĒniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato ta0hĒ nirujjhati, ta0hĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukko. Atha puriso Ēgaccheyya kuddĒlapi0akaĒ¹ ĒdĒya, so taĒ rukkhaĒ m|le chindeyya, m|laĒ chinditvĒ palikha0eyya², palikha0itvĒ m|IĒni uddhareyya antamaso usĒranĒĀimattĒnipi. So taĒ rukkhaĒ kha0ĒĒkha0ĒikaĒ chindeyya, kha0ĒĒkha0ĒikaĒ chinditvĒ phĒleyya, phĒletvĒ sakalikaĒ sakalikaĒ kareyya, sakalikaĒ sakalikaĒ karitvĒ vĒtĒtape visoseyya, vĒtĒtape visosetvĒ agginĒ Ēaheyya, agginĒ ĒahetvĒ masiĒ kareyya, masiĒ karitvĒ mahĒvĒte vĒ ophu0eyya³, nadiyĒ vĒ sĒghasotĒya pavĒheyya. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒrukko

1. KudĒlapi0akaĒ (A00attha)

2. PaliĒ kha0eyya (I, Ka)

3. Opuneyya (SĒ, I), ophuneyya (SyĒ, KaĒ, Ka)

ucchinnam | lo assa, tĒIĒvatthukato anabhĒvaĒkato¹ ĒyatiĒ
anuppĒdadhammo. Evameva kho bhikkhave upĒdĒniyesu dhammesu
ĒdĒnavĒnupassino viharato taŌhĒ nirujjhati, taŌhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho,
upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho -pa- evametassa kevalassa
dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . PaŌcamaĒ.

6. DutiyamahĒrukkhasutta

56. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Tassa
yĒni ceva m | IĒni adhogamĒni yĒni ca tiriya-gamĒni, sabbĒni tĒni uddhaĒ
ojaĒ abhiharanti, EvaĒ hi so bhikkhave mahĒrukkho tadĒhĒro tadupĒdĒno
ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ tiŌŌheyya. Evameva kho bhikkhave upĒdĒniyesu
dhammesu assĒdĒnupassino viharato taŌhĒ pavaĒĒhati, taŌhĒpaccayĒ
upĒdĒnaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Atha puriso Ēgaccheyya
kuddĒlapiŌakaĒ ĒdĒya, so taĒ rukkaĒ m | le chindeyya, m | le chetvĒ
palikhaŌeyya, palikhaŌitvĒ m | IĒni uddhareyya -pa- nadiyĒ vĒ sĒghasotĒya
pavĒheyya. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒrukkho ucchinnam | lo assa,
tĒIĒvatthukato anabhĒvaĒkato ĒyatiĒ anuppĒdadhammo. Evameva kho
bhikkhave upĒdĒniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taŌhĒ
nirujjhati, taŌhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa
dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . ChaŌŌhaĒ.

7. TaruŌarukkhasutta

57. SĒvatthiyaĒ viharati. SaĒnyojaniyesu bhikkhave dhammesu
assĒdĒnupassino viharato taŌhĒ pavaĒĒhati, taŌhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ -pa-
evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave taruŌo rukko. Tassa puriso kĒlena kĒlaĒ m | IĒni
palimajjeyya², kĒlena kĒlaĒ paĒsuĒ dadeyya, kĒlena

1. AnabhĒvakato (SĒ), anabhĒva-gato (SyĒ, KaĒ)

2. Palisanneyya (SĒ), palisajjeyya (SyĒ, KaĒ, I), palipaŌŌheyya (Ka),
palisandeyya, palibandheyya (ĒkĒnur | paĒ)

kĒlaĒ udakaĒ dadeyya. EvaĒ hi so bhikkhave taruŌo rukkho tadĒhĒro tadupĒdĒno vuddhiĒ vir|āhiĒ VepullaĒ Ēpajjeyya. Evameva kho bhikkhave saĒyojaniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato taŌhĒ pavaĒĒhati, taŌhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SaĒyojaniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taŌhĒ nirujjhati, taŌhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave taruŌo rukkho. Atha puriso Ēgaccheyya kuddĒlapiŌakaĒ ĒdĒya -pa- nadiyĒ vĒ sĒghasotĒya pavĒheyya. EvaĒ hi so bhikkhave taruŌo rukkho ucchinnam|lo assa, tĒĒvatthukato anabhĒvaĒkato ĒyatiĒ anuppĒdadhammo. Evameva kho bhikkhave saĒyojaniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taŌhĒ nirujjhati, taŌhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . SattamaĒ.

8. NĒmar|pasutta

58. SĒvatthiyaĒ viharati. SaĒyojaniyesu bhikkhave dhammesu assĒdĒnupassino viharato nĒmar|passa avakkanti hoti, nĒmar|papaccayĒ saĒĒyatanaĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Tassa yĒni ceva m|Ēni adhogamĒni yĒni ca tiriya-gamĒni, sabbĒni tĒni uddhaĒ ojaĒ abhiharanti. EvaĒ hi so bhikkhave mahĒrukkho tadĒhĒro tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ tiŌheyya. Evameva kho bhikkhave saĒyojaniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato nĒmar|passa avakkanti hoti -pa-.

SaĒyojaniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato nĒmar|passa avakkanti na hoti, nĒmar|panirodhĒ saĒĒyatananirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Atha puriso Ēgaccheyya kuddĒlapiġakaĒ ĒdĒya -pa- ĒyatiĒ anuppĒdadhammo. Evameva kho bhikkhave saĒĒyojaniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato nĒmar | passa avakkanti na hoti, nĒmar | panirodhĒ saĒĒyatananirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . AġhamaĒ.

9. ViġġĒġasutta

59. SĒvatthiyaĒ viharati. SaĒĒyojaniyesu bhikkhave dhammesu assĒĒnupassino viharato viġġĒġassa avakkanti hoti, viġġĒġapaccayĒ nĒmar | paĒ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Tassa yĒni ceva m | lĒni -pa-. Evameva kho bhikkhave saĒĒyojaniyesu dhammesu assĒĒnupassino viharato viġġĒġassa avakkanti hoti -pa-.

SaĒĒyojaniyesu bhikkhave dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato viġġĒġassa avakkanti na hoti. ViġġĒġanirodhĒ nĒmar | panirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi bhikkhave mahĒrukkho. Atha puriso Ēgaccheyya kuddĒlapiġakaĒ ĒdĒya -pa- ĒyatiĒ anuppĒdadhammo. Evameva kho bhikkhave saĒĒyojaniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato viġġĒġassa avakkanti na hoti, viġġĒġassa nirodhĒ nĒmar | panirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . NavamaĒ.

10. NidĒnasutta

60. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ Kur | su viharati KammĒsadhammaĒ nĒma Kur | naĒ nigamo. Atha kho ĒyasmĒ Ąnando yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Ąnando BhagavantaĒ etadavoca "acchariyaĒ bhante, abbhutaĒ bhante, yĒva gambhĒro cĒyaĒ bhante paġiccasamuppĒdo gambhĒrĒvabhĒso ca, atha ca pana me uttĒnakuttĒnako viya khĒyatĒ"ti.

MĒ hevaĒ Ānanda mĒ hevaĒ Ānanda¹, gambhĒro cĒyaĒ Ānanda paġiccasamuppĒdo gambhĒrĒvabhĒso ca, etassa Ānanda dhammassa ananubodhĒ appaġivedhĒ evamayaĒ pajĒ tantĒkulakajĒtĒ kulagaġġhikajĒtĒ², muġjababbajabh | tĒ³ apĒyaĒ duggatiĒ vinipĒtaĒ saĒsĒraĒ nĒtivattati.

UpĒdĒniyesu Ānanda dhammesu assĒdĒnupassino viharato taġhĒ pavaĒĒhati, taġhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo, bhavapaccayĒ jĒti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraġaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

SeyyathĒpi Ānanda mahĒrukkho. Tassa yĒni ceva m | IĒni adhogamĒni yĒni ca tiriya~gamĒni, sabbĒni tĒni uddhaĒ ojaĒ abhiharanti. EvaĒ hi so Ānanda mahĒrukkho tadĒhĒro tadupĒdĒno ciraĒ dĒghamaddhĒnaĒ tiġġheyya. Evameva kho Ānanda upĒdĒniyesu dhammesu assĒdĒnupassino viharato taġhĒ pavaĒĒhati, taġhĒpaccayĒ upĒdĒnaĒ, upĒdĒnapaccayĒ bhavo -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti.

UpĒdĒniyesu Ānanda dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taġhĒ nirujjhati, taġhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti.

SeyyathĒpi Ānanda mahĒrukkho. Atha puriso Ēgaccheyya kuddĒlapiġakaĒ ĒdĒya, so taĒ rukkhaĒ m | le chindeyya, m | le chetvĒ palikhaġeyya, palikhaġitvĒ m | IĒni uddhareyya antamaso usĒranĒĀimattĒnipi. So taĒ rukkhaĒ khaġĒĒkhaġĒikaĒ chindeyya, khaġĒĒkhaġĒikaĒ chinditvĒ phĒleyya, phĒletvĒ sakalikaĒ sakalikaĒ kareyya, sakalikaĒ sakalikaĒ karitvĒ vĒtĒtape visoseyya, vĒtĒtape visosetvĒ agginĒ Ēaheyya, agginĒ ĒahetvĒ masiĒ kareyya, masiĒ karitvĒ mahĒvĒte vĒ ophuġeyya, nadiyĒ vĒ sĒghasotĒya pavĒheyya. EvaĒ hi so Ānanda mahĒrukkho ucchinnam | lo assa, tĒĒvatthukato anabhĒvaĒkato ĒyatiĒ

1. MĒ hevaĒ Ānanda avaca mĒ hevaĒ Ānanda avaca (DĒ 2 MahĒnidĒnasutte)

2. GuĒĒguġġhikajĒtĒ (SĒ), guĒĒguġġhikajĒtĒ (SyĒ, KaĒ)

3. Muġjababbajabh | tĒ (SĒ)

anuppĒdadhammo. Evameva kho Ānanda upĒdĒniyesu dhammesu ĒdĒnavĒnupassino viharato taŌhĒ nirujjhati, taŌhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho, upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho, bhavanirodhĒ jĒtinirodho, jĒtinirodhĒ jarĒmaraŌaĒ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti. . DasamaĒ.

Dukkhavaggo chaŌho.

TassuddĒnaĒ

ParivĒmaĒsanupĒdĒnaĒ, dve ca SaĒnyoĵaĒni ca.
MahĒrukkena dve vuttĒ, TaruŌena ca sattamaĒ.
NĒmar | paŌca ViŌŌĒŌaĒ, NidĒnena ca te dasĒti.

7. MahĒvagga

1. AssutavĒsutta

61. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. AssutavĒ bhikkhave puthujjano imasmiĒ cĒtumahĒbh | tikasmiĒ¹ kĒyasmiĒ nibbindeyyapi virajjeyyapi vimucceyyapi. TaĒ kissa hetu, dissati bhikkhave² imassa cĒtumahĒbh | tikassa kĒyassa Ēcayopi apacayopi ĒdĒnampi nikkhepanampi. TasmĒ tatrĒssutavĒ puthujjano nibbindeyyapi virajjeyyapi vimucceyyapi.

YaŌca kho etaĒ bhikkhave vuccati cittaĒ itipi mano itipi viŌŌĒŌaĒ itipi. TatrĒssutavĒ puthujjano nĒlaĒ nibbindituĒ, nĒlaĒ virajjituĒ, nĒlaĒ vimuccituĒ. TaĒ kissa hetu, dĒgharattaĒ hetaĒ bhikkhave assutavato puthujjanassa ajjhositaĒ mamĒyitaĒ parĒmaŌhaĒ “etaĒ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. TasmĒ tatrĒssutavĒ puthujjano nĒlaĒ nibbindituĒ, nĒlaĒ virajjituĒ, nĒlaĒ vimuccituĒ.

1. CĒtummahĒbh | tikasmiĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)

2. Dissati hi bhikkhave (SĒ, SyĒ, KaĒ)

VaraĒ bhikkhave assutavĒ puthujjano imaĒ cĒtumahĒbh|tikaĒ kĒyaĒ attato upagaccheyya, na tveva cittaĒ. TaĒ kissa hetu, dissatĒyaĒ bhikkhave cĒtumahĒbh|tiko kĒyo ekampi vassaĒ tiĒhamĒno dvepi vassĒni tiĒhamĒno tĒĒpi vassĒni tiĒhamĒno cattĒripi vassĒni tiĒhamĒno paĒcapi vassĒni tiĒhamĒno dasapi vassĒni tiĒhamĒno vĒsatipi vassĒni tiĒhamĒno tiĒsampi vassĒni tiĒhamĒno cattĒrĒsampi vassĒni tiĒhamĒno paĒĒsampi vassĒni tiĒhamĒno vassasatampi tiĒhamĒno bhiiyopi tiĒhamĒno.

YaĒca kho etaĒ bhikkhave vuccati cittaĒ itipi mano itipi viĒĒĒĒaĒ itipi, taĒ rattiyĒ ca divasassa ca aĒĒadeva uppajjati aĒĒaĒ nirujjhati. SeyyathĒpi bhikkhave makkaĒ araĒĒe pavane caramĒno sĒkhaĒ gaĒhati, taĒ muĒcitvĒ aĒĒaĒ gaĒhati, taĒ muĒcitvĒ aĒĒaĒ gaĒhati. Evameva kho bhikkhave yamidaĒ vuccati cittaĒ itipi mano itipi viĒĒĒĒaĒ itipi, taĒ rattiyĒ ca divasassa ca aĒĒadeva uppajjati aĒĒaĒ nirujjhati.

Tatra bhikkhave sutavĒ ariyasĒvako paĒiccasamuppĒdaĒyeva sĒdhukaĒ yoniso manasi karoti "iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒdĒ idaĒ uppajjati. ImasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhati. YadidaĒ avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ, sa-khĒrapaccayĒ viĒĒĒĒaĒ -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. AvijjĒya tveva asesavirĒganirodhĒ sa-khĒranirodho, sa-khĒranirodhĒ viĒĒĒĒanirodho -pa-evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒ"ti.

EvaĒ passaĒ bhikkhave sutavĒ ariyasĒvako r|pasmimpi nibbindati, vedanĒyapi nibbindati, saĒĒĒyapi nibbindati, sa-khĒresupi nibbindati, viĒĒĒĒasmimpi nibbindati nibbindaĒ virajjati, virĒgĒ vimuccati, vimuttasmiĒ "vimuttam"iti ĒĒĒaĒ hoti, "khĒĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĒĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ"ti pajĒnĒtĒti. . PaĒhamaĒ.

2. Dutiya-assutavĒsutta

62. SĒvatthiyaĒ viharati. AssutavĒ bhikkhave puthujjano imasmiĒ cĒtumahĒbh|tikasmiĒ kĒyasmiĒ nibbindeyyapi virajjeyyapi vimucceyyapi. TaĒ kissa hetu, dissati bhikkhave imassa cĒtumahĒbh|tikassa kĒyassa

Ēcayopi apacayopi ĒdĒnampi nikkhepanampi. TasmĒ tatrĒssutavĒ puthujjano nibbindeyyapi virajjeyyapi vimucceyyapi. YaŰca kho etaĒ bhikkhave vuccati cittaĒ itipi mano itipi viŰŰĒŰaĒ itipi. TatrĒssutavĒ puthujjano nĒlaĒ nibbindituĒ, nĒlaĒ virajjituĒ, nĒlaĒ vimuccituĒ. TaĒ kissa hetu, dĒgharattaĒ hetaĒ bhikkhave assutavato puthujjanassa ajjhositaĒ mamĒyitaĒ parĒmaŰhaĒ “etaĒ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. TasmĒ tatrĒssutavĒ puthujjano nĒlaĒ nibbindituĒ, nĒlaĒ virajjituĒ, nĒlaĒ vimuccituĒ.

VaraĒ bhikkhave assutavĒ puthujjano imaĒ cĒtumahĒbh|tikaĒ kĒyaĒ attato upagaccheyya, na tveva cittaĒ. TaĒ kissa hetu, dissatĒyaĒ bhikkhave cĒtumahĒbh|tiko kĒyo ekampi vassaĒ tiŰŰhamĒno dvepi vassĒni tiŰŰhamĒno tĒŰipi vassĒni tiŰŰhamĒno cattĒripi vassĒni tiŰŰhamĒno paŰcapi vassĒni tiŰŰhamĒno dasapi vassĒni tiŰŰhamĒno vĒsatipi vassĒni tiŰŰhamĒno tiĒsampi vassĒni tiŰŰhamĒno cattĒrĒsampi vassĒni tiŰŰhamĒno paŰŰĒsampi vassĒni tiŰŰhamĒno vassasatampi tiŰŰhamĒno bhiiyopi tiŰŰhamĒno. YaŰca kho etaĒ bhikkhave vuccati cittaĒ itipi mano itipi viŰŰĒŰaĒ itipi, taĒ rattiyĒ ca divasassa ca aŰŰadeva uppajjati, aŰŰaĒ nirujjhati.

Tatra bhikkhave sutavĒ ariyasĒvako paŰiccasamuppĒdaĒnyeva sĒdhukaĒ yoniso manasi karoti “iti imasmiĒ sati idaĒ hoti, imassuppĒĒ idaĒ uppajjati. ImasmiĒ asati idaĒ na hoti, imassa nirodhĒ idaĒ nirujjhatĒ”ti. SukhavedaniyaĒ bhikkhave phassaĒ paŰicca uppajjati sukhavedanĒ, tasseva sukhavedaniyassa phassassa nirodhĒ yaĒ tajjaĒ vedayitaĒ sukhavedaniyaĒ phassaĒ paŰicca uppanĒ sukhavedanĒ, sĒ nirujjhati sĒ v|pasammati. DukkavedaniyaĒ bhikkhave phassaĒ paŰicca uppajjati dukkhavedanĒ, tasseva dukkhavedaniyassa phassassa nirodhĒ yaĒ tajjaĒ vedayitaĒ dukkhavedaniyaĒ phassaĒ paŰicca uppanĒ dukkhavedanĒ, sĒ nirujjhati sĒ v|pasammati. AdukkhamasukhavedaniyaĒ bhikkhave phassaĒ paŰicca uppajjati adukkhasukhavedanĒ, tasseva adukkhasukhavedaniyassa phassassa nirodhĒ yaĒ tajjaĒ vedayitaĒ adukkhasukhavedaniyaĒ phassaĒ paŰicca uppanĒ adukkhasukhavedanĒ, sĒ nirujjhati sĒ v|pasammati.

SeyyathĒpi bhikkhave dvinnaĒ kaĀhĒnaĒ saĒghaĀanasamodhĒnĒ usmĒ jĒyati, tejo abhinibbattati, tesaĒnye va dvinnaĒ kaĀhĒnaĒ nĒnĒkatavinibbhogĒ¹, yĒ tajjĒ usmĒ, sĒ nirujjhati sĒ v | pasammati. Evameva kho bhikkhave sukhavedaniyaĒ phassaĒ paĀicca uppajjati sukhavedanĒ, tasseva sukhavedaniyassa phassassa nirodhĒ yaĒ tajjaĒ vedayitaĒ sukhavedaniyaĒ phassaĒ paĀicca uppanĒ sukhavedanĒ, sĒ nirujjhati sĒ v | pasammati -pa-. DukkavedaniyaĒ phassaĒ paĀicca. AdukkhamasukhavedaniyaĒ phassaĒ paĀicca uppajjati adukkhamasukhavedanĒ, tasseva adukkhamasukhavedaniyassa phassassa nirodhĒ yaĒ tajjaĒ vedayitaĒ adukkhamasukhavedaniyaĒ phassaĒ paĀicca uppanĒ adukkhamasukhavedanĒ, sĒ nirujjhati sĒ v | pasammati.

EvaĒ passaĒ bhikkhave sutavĒ ariyasĒvako phassepi nibbindati, vedanĒyapi nibbindati, saĀĀyapi nibbindati, sa-khĒresupi nibbindati, viĀĀĀasmimpi nibbindati, nibbindaĒ virajjati, virĒgĒ vimuccati, vimuttasmiĒ “vimuttam”iti ĀĒĀaĒ hoti, “khĒĀĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaĀyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ”ti pajĒnĒtĒti. .
DutiyaĒ.

3. PuttamaĒs | pamasutta

63. SĒvatthiyaĒ. CattĒrome bhikkhave ĒhĒrĒ bh | tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ĀhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya. Katame cattĒro, kabaĀĒkĒro ĒhĒro oĀĒriko vĒ sukhumo vĒ phasso dutiyo manosaĀcetanĒ tatiyĒ viĀĀĀaĒ catutthaĒ. Ime kho bhikkhave cattĒro ĒhĒrĒ bh | tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ĀhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya.

KathaĀca bhikkhave kabaĀĒkĒro ĒhĒro daĀhabbo. SeyyathĒpi bhikkhave dve jĒyampatikĒ² parittaĒ sambalaĒ ĒdĒya kantĒramaggaĒ paĀipajjeyyuĒ. Tesamassa ekaputtako piyo manĒpo. Atha kho tesaĒ bhikkhave dvinnaĒ jĒyampatikĒnaĒ kantĒragatĒnaĒ yĒ parittĒ sambalamattĒ, sĒ parikkhayaĒ pariyĒdĒnaĒ gaccheyya. SiyĒ ca nesaĒ kantĒrĒvaseso anatiĀo. Atha kho tesaĒ bhikkhave dvinnaĒ jĒyampatikĒnaĒ evamassa “amhĒkaĒ kho yĒ parittĒ sambalamattĒ sĒ parikkhĒĀĒ pariyĒdiĀĀĒ³,

1. NĒnĒbhĒvĒ vinikkhepĒ (SĒ, I) Ma 3 (286) piĀhepi.

2. JayampatikĒ (SĒ, I) ĀĒĒ oloketabbĒ.

3. PariyĒdinnĒ (SyĒ, KaĒ)

atthi cĒyaĒ kantĒrĒvaseso anitti00o¹. YaĒn|na mayaĒ imaĒ ekaputtakaĒ piyaĒ manĒpaĒ vadhivĒ vall|ra0ca so0Ēika0ca karitvĒ puttamaĒsĒni khĒdantĒ evaĒ taĒ kantĒrĒvasesaĒ nitthareyyĒma, mĒ sabbeva tayo vinassimhĒ”ti. Atha kho te bhikkhave dve jĒyampatikĒ taĒ ekaputtakaĒ piyaĒ manĒpaĒ vadhivĒ vall|ra0ca so0Ēika0ca karitvĒ puttamaĒsĒni khĒdantĒ evaĒ taĒ kantĒrĒvasesaĒ nitthareyyuĒ, te puttamaĒsĒni ceva khĒdeyyuĒ, ure ca pa0ipiseyyuĒ “kahaĒ ekaputtaka kahaĒ ekaputtakĒ”ti.

TaĒ kiĒ ma00atha bhikkhave api nu te davĒya vĒ ĒhĒraĒ ĒhĒreyyuĒ, madĒya vĒ ĒhĒraĒ ĒhĒreyyuĒ, ma0ĒanĒya vĒ ĒhĒraĒ ĒhĒreyyuĒ, vibh|sanĒya vĒ ĒhĒraĒ ĒhĒreyyunti. No hetaĒ bhante. Nanu te bhikkhave yĒvadeva kantĒrassa nitthara0atthĒya ĒhĒraĒ ĒhĒreyyunti. EvaĒ bhante. Evameva khvĒhaĒ bhikkhave “kabaĒkĒro ĒhĒro da00habbo”ti vadĒmi. KabaĒkĒre bhikkhave ĒhĒre pari00Ēte pa0ca kĒmagu0iko rĒgo pari00Ēto hoti. Pa0ca kĒmagu0ike rĒge pari00Ēte natthi taĒ saĒnyojanaĒ yena saĒnyojanena saĒnyutto ariyasĒvako puna imaĒ lokaĒ Ēgaccheyya.

Katha0ca bhikkhave phassĒhĒro da00habbo. SeyyathĒpi bhikkhave gĒvĒ niccammĒ ku00aĒ ce² nissĒya ti00heyya, ye ku00anissitĒ pĒ0Ē, te naĒ khĒdeyyuĒ. RukkhaĒ ce nissĒya ti00heyya, ye rukkhanissitĒ pĒ0Ē, te naĒ khĒdeyyuĒ. UdakaĒ ce nissĒya ti00heyya, ye udakanissitĒ pĒ0Ē, te naĒ khĒdeyyuĒ. ĀkĒsaĒ ce nissĒya ti00heyya, ye ĒkĒsanissitĒ pĒ0Ē, te naĒ khĒdeyyuĒ. YaĒ yadeva hi sĒ bhikkhave gĒvĒ niccammĒ nissĒya ti00heyya, ye tannissitĒ³ pĒ0Ē, te naĒ khĒdeyyuĒ. Evameva khvĒhaĒ bhikkhave “phassĒhĒro da00habbo”ti vadĒmi. Phasse bhikkhave ĒhĒre pari00Ēte tisso vedanĒ pari00ĒtĒ honti. TĒsu vedanĒsu pari00ĒtĒsu ariyasĒvakassa natthi ki0ci uttarikara0Ēyanti⁴ vadĒmi.

1. Anitthi00o (SyĒ, KaĒ), anati00o (Ka)

2. KuĒĒa0ce (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

3. Ye tannissitĒ tannissitĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

4. UttariĒkara0Ēyanti (SĒ, I)

Katha0ca bhikkhave manosa0cetanĒhĒro da00habbo. SeyyathĒpi bhikkhave a-gĒrakĒsu sĒdhikaporisĒ pu00Ē a-gĒrĒnaĒ vĒtaccikĒnaĒ vĒtadh | mĒnaĒ. Atha puriso Ēgaccheyya jĒvitukĒmo amaritukĒmo sukhakĒmo dukkhappa0ik | lo, tamenaĒ dve balavanto purisĒ nĒnĒbĒhĒsu gahetvĒ taĒ a-gĒrakĒsuĒ upakĒĒheyuĒ. Atha kho bhikkhave tassa purisassa ĒrakĒvassa cetanĒ ĒrakĒ patthanĒ ĒrakĒ pa0idhi. TaĒ kissa hetu, evaĒ hi bhikkhave tassa purisassa hoti “imaĒ cĒhaĒ a-gĒrakĒsuĒ papatissĒmi, tatonidĒnaĒ mara0aĒ vĒ nigacchĒmi mara0amattaĒ vĒ dukkhan”ti. Evameva khvĒhaĒ bhikkhave “manosa0cetanĒhĒro da00habbo”ti vadĒmi. Manosa0cetanĒya bhikkhave ĒhĒre pari00Ēte tisso ta0hĒ pari00ĒtĒ honti. TĒsu ta0hĒsu pari00ĒtĒsu ariyasĒvakassa natthi ki0ci uttarikara0Ēyanti vadĒmi.

Katha0ca bhikkhave vi00Ē0ĒhĒro da00habbo. SeyyathĒpi bhikkhave coraĒ ĒgucĒriĒ gahetvĒ ra00o dasseyuĒ “ayaĒ te deva coro ĒgucĒrĒ, imassa yaĒ icchasi, taĒ da0ĒaĒ pa0ehĒ”ti. TamenaĒ rĒjĒ evaĒ vadeyya “gacchatha bho imaĒ purisaĒ pubba0hasamayaĒ sattisatena hanathĒ”ti. TamenaĒ pubba0hasamayaĒ sattisatena haneyyuĒ. Atha rĒjĒ majjhanhikasamayaĒ evaĒ vadeyya “ambho kathaĒ so puriso”ti. Tatheva deva jĒvatĒti. TamenaĒ rĒjĒ evaĒ vadeyya “gacchatha bho taĒ purisaĒ majjhanhikasamayaĒ sattisatena hanathĒ”ti. TamenaĒ majjhanhikasamayaĒ sattisatena haneyyuĒ. Atha rĒjĒ sĒyanhasamayaĒ evaĒ vadeyya “ambho kathaĒ so puriso”ti. Tatheva deva jĒvatĒti. TamenaĒ rĒjĒ evaĒ vadeyya “gacchatha bho taĒ purisaĒ sĒyanhasamayaĒ sattisatena hanathĒ”ti. TamenaĒ sĒyanhasamayaĒ sattisatena haneyyuĒ. TaĒ kiĒ ma00atha bhikkhave, api nu so puriso divasaĒ tĒhi sattisatehi ha00amĒno tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ pa0isaĒvediyethĒti. EkissĒpi bhante sattiyĒ ha00amĒno tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ pa0isaĒvediyetha, ko pana vĒdo tĒhi sattisatehi ha00amĒnoti. Evameva khvĒhaĒ bhikkhave “vi00Ē0ĒhĒro da00habbo”ti vadĒmi. Vi00Ē0Ēe bhikkhave ĒhĒre pari00Ēte nĒmar | paĒ pari00ĒtaĒ hoti, nĒmar | pe pari00Ēte ariyasĒvakassa natthi ki0ci uttarikara0Ēyanti vadĒmĒti. . TatiyaĒ.

4. AtthirĒgasutta

64. SĒvatthiyaĒ viharati. CattĒrome bhikkhave ĒhĒrĒ bh | tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ōhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya. Katame cattĒro, kabaĒĒkĒro ĒhĒro oĒĒriko vĒ sukhumo vĒ phasso dutiyo manosaŌcetanĒ tatiyĒ viŌŌĒoĒaĒ catutthaĒ. Ime kho bhikkhave cattĒro ĒhĒrĒ bh | tĒnaĒ vĒ sattĒnaĒ ōhitiyĒ sambhavesĒnaĒ vĒ anuggahĒya.

KabaĒĒkĒre ce bhikkhave ĒhĒre atthi rĒgo atthi nandĒ atthi taŌhĒ, patiŌŌhitaĒ tattha viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ. Yattha patiŌŌhitaĒ viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ, atthi tattha nĒmar | passa avakkanti. Yattha atthi nĒmar | passa avakkanti, atthi tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha atthi sa-khĒrĒnaĒ vuddhi, atthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha atthi ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti, atthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha atthi ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ, sasokaĒ taĒ bhikkhave sadaraĒ sa-upĒyĒsanti vadĒmi.

Phasse ce bhikkhave ĒhĒre -pa-. ManosaŌcetanĒya ce bhikkhave ĒhĒre. ViŌŌĒoĒe ce bhikkhave ĒhĒre atthi rĒgo atthi nandĒ atthi taŌhĒ, patiŌŌhitaĒ tattha viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ. Yattha patiŌŌhitaĒ viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ, atthi tattha nĒmar | passa avakkanti. Yattha atthi nĒmar | passa avakkanti, atthi tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha atthi sa-khĒrĒnaĒ vuddhi, atthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha atthi ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti, atthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha atthi ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ, sasokaĒ taĒ bhikkhave sadaraĒ sa-upĒyĒsanti vadĒmi.

SeyyathĒpi bhikkhave rajako vĒ cittakĒrako vĒ sati rajanĒya vĒ iĒkhĒya vĒ haliddiyĒ vĒ nĒliyĒ vĒ maŌjiŌŌhĒya vĒ suparimaŌŌhe vĒ phalake bhittiyĒ vĒ dussapaŌŌe vĒ itthir | paĒ vĒ purisar | paĒ vĒ abhinimmineyya sabba-gapacca-gaĒ. Evameva kho bhikkhave kabaĒĒkĒre ce ĒhĒre atthi rĒgo atthi nandĒ atthi taŌhĒ, patiŌŌhitaĒ tattha viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ. Yattha patiŌŌhitaĒ viŌŌĒoĒaĒ vir | ĀhaĒ, atthi tattha nĒmar | passa avakkanti. Yattha atthi nĒmar | passa avakkanti, atthi tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha atthi sa-khĒrĒnaĒ vuddhi, atthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha atthi ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti, atthi

tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha atthi ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ,
sasokaĒ taĒ bhikkhave sadaraĒ sa-upĒyĒsanti vadĒmi.

Phasse ce bhikkhave ĒhĒre -pa-. ManosaŌcetanĒya ce bhikkhave ĒhĒre.
ViŌŌĒŌe ce bhikkhave ĒhĒre atthi rĒgo atthi nandĒ atthi taŌhĒ, patiŌŌhitaĒ
tattha viŌŌĒŌaĒ vir|ĀhaĒ. Yattha patiŌŌhitaĒ viŌŌĒŌaĒ vir|ĀhaĒ, atthi
tattha nĒmar|passa avakkanti. Yattha atthi nĒmar|passa avakkanti, atthi
tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha atthi sa-khĒrĒnaĒ vuddhi, atthi tattha
ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha atthi ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti,
atthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha atthi ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ,
sasokaĒ taĒ bhikkhave sadaraĒ sa-upĒyĒsanti vadĒmi.

KabaĒkĒre ce bhikkhave ĒhĒre natthi rĒgo natthi nandĒ natthi taŌhĒ,
appatiŌŌhitaĒ tattha viŌŌĒŌaĒ avir|ĀhaĒ. Yattha appatiŌŌhitaĒ viŌŌĒŌaĒ
avir|ĀhaĒ, natthi tattha nĒmar|passa avakkanti. Yattha natthi nĒmar|passa
avakkanti, natthi tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha natthi sa-khĒrĒnaĒ
vuddhi, natthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha natthi ĒyatiĒ
punabbhavĒbhiniĒbatti, natthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha natthi
ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ, asokaĒ taĒ bhikkhave adaraĒ anupĒyĒsanti
vadĒmi.

Phasse ce bhikkhave ĒhĒre -pa-. ManosaŌcetanĒya ce bhikkhave ĒhĒre.
ViŌŌĒŌe ce bhikkhave ĒhĒre natthi rĒgo natthi nandĒ natthi taŌhĒ,
appatiŌŌhitaĒ tattha viŌŌĒŌaĒ avir|ĀhaĒ. Yattha appatiŌŌhitaĒ viŌŌĒŌaĒ
avir|ĀhaĒ, natthi tattha nĒmar|passa avakkanti. Yattha natthi nĒmar|passa
avakkanti, natthi tattha sa-khĒrĒnaĒ vuddhi. Yattha natthi sa-khĒrĒnaĒ
vuddhi, natthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhiniĒbatti. Yattha natthi ĒyatiĒ
punabbhavĒbhiniĒbatti, natthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ. Yattha natthi
ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraŌaĒ, asokaĒ taĒ bhikkhave adaraĒ anupĒyĒsanti
vadĒmi.

SeyyathĒpi bhikkhave k|ŌĒgĒraĒ vĒ K|ŌĒgĒrasĒĒaĒ vĒ uttarĒya vĒ
dakkhiŌĒya vĒ pĒcĒnĒya vĒ vĒtapĒnĒ s|riye uggacchante vĒtapĒnena rasmi
pavisitvĒ kvĒssa patiŌŌhitĒ¹ ti. PacchimĒyaĒ bhante bhittiyanti. PacchimĒ ce
bhikkhave bhitti nĒssa kvĒssa patiŌŌhitĒti. PathaviyaĒ bhanteti. PathavĒ ce

---

1. Kattha patiŌŌhitĒ (Ka)

bhikkhave nĒssa kvĒssa patiĀhitĒti. ĀpasmiĒ bhanteti. Āpo ce bhikkhave nĒssa kvĒssa patiĀhitĒti. AppatiĀhitĒ bhanteti. Evameva kho bhikkhave kabaĒkĒre ce ĒhĒre natthi rĒgo natthi nandĒ natthi taĀhĒ -pa-.

Phasse ce bhikkhave ĒhĒre. ManosaĀcetanĒya ce bhikkhave ĒhĒre. ViĀĒĒe ce bhikkhave ĒhĒre natthi rĒgo natthi nandĒ natthi taĀhĒ, appatiĀhitaĒ tattha viĀĒĒĀaĒ avir | ĀhaĒ. Yattha appatiĀhitaĒ viĀĒĒĀaĒ avir | ĀhaĒ, natthi tattha nĒmar | passa avakkanti. Yattha natthi nĒmar | passa avakkanti, natthi tattha sa-khĒĒnaĒ vuddhi. Yattha natthi sa-khĒĒnaĒ vuddhi, natthi tattha ĒyatiĒ punabbhavĒbhinibbatti. Yattha natthi ĒyatiĒ punabbhavĒbhinibbatti, natthi tattha ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraĀaĒ. Yattha natthi ĒyatiĒ jĒtitarĒmaraĀaĒ, asokaĒ taĒ bhikkhave adaraĒ anupĒyĒsanti vadĒmĒti. . CatutthaĒ.

5. Nagarasutta

65. SĒvatthiyaĒ viharati. Pubbe me bhikkhave sambodhĒ anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi “kicchĒ vatĒyaĒ loko Ēpanno jĒyati ca jĒyati ca mĒyati ca cavati ca upapajjati ca, atha ca panimassa dukkhassa nissaraĀaĒ nappajĒnĒti jarĒmaraĀassa. KudĒssu nĒma imassa dukkhassa nissaraĀaĒ paĀĀĒyissati jarĒmaraĀassĒ”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho sati jarĒmaraĀaĒ hoti, kiĒpaccayĒ jarĒmaraĀan”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “jĒtiyĒ kho sati jarĒmaraĀaĒ hoti, jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀan”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho sati jĒti hoti -pa-bhavo hoti. UpĒdĒnaĒ hoti. TaĀhĒ hoti. VedanĒ hoti. Phasso hoti. SaĒĒyatanaĒ hoti. NĒmar | paĒ hoti. KiĒpaccayĒ nĒmar | pan”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “viĀĒĒĒe kho sati nĒmar | paĒ hoti, viĀĒĒĒĀapaccayĒ nĒmar | pan”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho sati viĀĒĒĒĀaĒ hoti kiĒpaccayĒ viĀĒĒĒĀan”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĀĒya abhisamayo “nĒmar | pe kho sati viĀĒĒĒĀaĒ hoti, nĒmar | papaccayĒ viĀĒĒĒĀan”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi— paccudĒvattati kho idaĒ viĀĀĒaĒ nĒmar | pamhĒ na paraĒ gacchati. EttĒvatĒ jĒyetha vĒ jĒyetha vĒ mĒyetha vĒ cavetha vĒ upapajjetha vĒ, yadidaĒ nĒmar | papaccayĒ viĀĀĒaĒ, viĀĀĒapaccayĒ nĒmar | paĒ, nĒmar | papaccayĒ saĒĒyatanaĒ, saĒĒyatanapaccayĒ phasso -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. “Samudayo samudayo”ti kho me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĒ udapĒdi, ĀĒaĒ udapĒdi, paĀĒ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdi.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho asati jarĒmaraĀaĒ na hoti, kissa nirodhĒ jarĒmaraĀanirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒĒya abhisamayo “jĒtiyĒ kho asati jarĒmaraĀaĒ na hoti, jĒtinirodhĒ jarĒmaraĀanirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho asati jĒti na hoti -pa- bhavo na hoti. UpĒĒnaĒ na hoti. TaĀhĒ na hoti. VedanĒ na hoti. Phasso na hoti. SaĒĒyatanaĒ na hoti. NĒmar | paĒ na hoti, kissa nirodhĒ nĒmar | panirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒĒya abhisamayo “viĀĀĒĒe kho asati nĒmar | paĒ na hoti, viĀĀĒĀnirodhĒ nĒmar | panirodho”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “kimhi nu kho asati viĀĀĒaĒ na hoti, kissa nirodhĒ viĀĀĒĀnirodho”ti. Tassa mayhaĒ bhikkhave yoniso manasikĒrĒ ahu paĀĒĒya abhisamayo “nĒmar | pe kho asati viĀĀĒaĒ na hoti, nĒmar | panirodhĒ viĀĀĒĀnirodho”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi— adhigato kho myĒyaĒ maggo bodhĒya, yadidaĒ nĒmar | panirodhĒ viĀĀĒĀnirodho, viĀĀĒĀnirodhĒ nĒmar | panirodho, nĒmar | panirodhĒ saĒĒyatananirodho, saĒĒyatananirodhĒ phassanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hoti. “Nirodho nirodho”ti kho me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuĒ udapĒdi, ĀĒaĒ udapĒdi, paĀĒ udapĒdi, vijjĒ udapĒdi, Ēloko udapĒdi.

SeyyathĒpi bhikkhave puriso araĀĒe pavane caramĒno passeyya purĒaĒ maggaĒ purĒĀĀjasaĒ pubbakehi manussehi anuyĒtaĒ, so

tamanugaccheyya, tamanugacchanto passeyya purĒŌaĒ nagaraĒ purĒŌaĒ rĒjadhĒniĒ, pubbakehi manussehi ajjhĒvuŰhaĒ¹ ĒrĒmasampannaĒ vanasampannaĒ pokkharaŌsampannaĒ uddhĒpavantaĒ² ramaŌĒyaĒ. Atha kho so bhikkhave puriso raŌŌo vĒ rĒjamahĒmattassa vĒ Ēroceyya “yagge bhante jĒneyyĒsi ‘ahaĒ addasaĒ araŌŌe pavane caramĒno purĒŌaĒ maggaĒ purĒŌaŌjasaĒ pubbakehi manussehi anuyĒtaĒ, tamanugacchiĒ, tamanugacchanto addasaĒ purĒŌaĒ nagaraĒ purĒŌaĒ rĒjadhĒniĒ, pubbakehi manussehi ajjhĒvuŰhaĒ ĒrĒmasampannaĒ vanasampannaĒ pokkharaŌsampannaĒ uddhĒpavantaĒ ramaŌĒyaĒ, taĒ bhante nagaraĒ mĒpehĒ’ti”. Atha kho so bhikkhave rĒjĒ vĒ rĒjamahĒmatto vĒ taĒ nagaraĒ mĒpeyya, tadassa nagaraĒ aparena samayena iddhaĒ ceva phĒtaĒ ca bĒhujaŌŌaĒ ĒkiŌŌamanussaĒ vuddhivepullappattaĒ. Evameva khvĒhaĒ bhikkhave addasaĒ purĒŌaĒ maggaĒ purĒŌaŌjasaĒ pubbakehi SammĒsambuddhehi anuyĒtaĒ.

Katamo ca so bhikkhave purĒŌamaggo purĒŌaŌjaso pubbakehi SammĒsambuddhehi anuyĒto, ayameva ariyo aŰha-giko maggo. SeyyathidaĒ, sammĒdiŰhi -pa- sammĒsamĒdhi. AyaĒ kho so bhikkhave purĒŌamaggo purĒŌaŌjaso pubbakehi SammĒsambuddhehi anuyĒto. TamanugacchiĒ, tamanugacchanto jarĒmaraŌaĒ abbhaŌŌĒsiĒ, jarĒmaraŌasamudayaĒ abbhaŌŌĒsiĒ, jarĒmaraŌanirodhaĒ abbhaŌŌĒsiĒ, jarĒmaraŌanirodhagĒminiĒ paŰipadaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. TamanugacchiĒ, tamanugacchanto jĒtiĒ abbhaŌŌĒsiĒ -pa- bhavaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. UpĒĒnaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. TaŌhaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. VedanaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. PhassaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. SaĒĒyatanaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. NĒmar|paĒ abbhaŌŌĒsiĒ. ViŌŌĒaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. TamanugacchiĒ, tamanugacchanto sa-khĒre abbhaŌŌĒsiĒ, sa-khĒerasamudayaĒ abbhaŌŌĒsiĒ, sa-khĒranirodhaĒ abbhaŌŌĒsiĒ, sa-khĒranirodhagĒminiĒ paŰipadaĒ abbhaŌŌĒsiĒ. TadabhiŌŌĒya ĒcikkhiĒ bhikkh|naĒ bhikkhunĒnaĒ upĒsakĒnaĒ upĒsikĒ-naĒ, tayidaĒ bhikkhave brahmacariyaĒ iddhaĒ ceva phĒtaĒ ca vitthĒrikaĒ bĒhujaŌŌaĒ puthubh|taĒ yĒva devamanussehi suppakĒsistanti. . PaŌcamaĒ.

6. Sammasasutta

66. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ Kur|su viharati KammĒsaddammaĒ nĒma Kur|naĒ nigamo. Tatra kho BhagavĒ bhikkh|Ēmantesi “bhikkhavo”ti.

1. AjjhĒvutthaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

2. UddĒpavantaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

“Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca “sammasatha no tumhe bhikkhave antaraĒ sammasan”ti¹. EvaĒ vutte aĀataro bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca “ahaĒ kho bhante sammasĒmi antaraĒ sammasan”ti. YathĒ kathaĒ pana tvaĒ bhikkhu sammasasi antaraĒ sammasanti. Atha kho so bhikkhu byĒkĒsi. YathĒ so bhikkhu byĒkĒsi, na so bhikkhu Bhagavato cittaĒ ĒrĒdhesi.

EvaĒ vutte ĒyasmĒ Ānando BhagavantaĒ etadavoca “etassa BhagavĒ kĒlo, etassa Sugata kĒlo, yaĒ BhagavĒ antaraĒ sammasaĒ bhĒseyya, Bhagavato sutvĒ bhikkh | dhĒressantĒ”ti. TenahĒnanda suĀĒtha sĒdhukaĒ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĒ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

Idha bhikkhave bhikkhu sammamĒno sammasati antaraĒ sammasaĒ² “yaĒ kho idaĒ anekavidhaĒ nĒnappakĒrakaĒ dukkhaĒ loke uppajjati jarĒmaraĀaĒ, idaĒ kho dukkhaĒ kiĒnidĒnaĒ kiĒsamudayaĒ kiĒjĒtikaĒ kiĒpabhavaĒ, kismiĒ sati jarĒmaraĀaĒ hoti, kismiĒ asati jarĒmaraĀaĒ na hotĒ”ti. So sammamĒno evaĒ jĒnĒti “yaĒ kho idaĒ anekavidhaĒ nĒnappakĒrakaĒ dukkhaĒ loke uppajjati jarĒmaraĀaĒ, idaĒ kho dukkhaĒ upadhinidĒnaĒ upadhisamudayaĒ upadhijĒtikaĒ upadhipabhavaĒ, upadhismiĒ sati jarĒmaraĀaĒ hoti, upadhismiĒ asati jarĒmaraĀaĒ na hotĒ”ti. So jarĒmaraĀaĀca pajĒnĒti, jarĒmaraĀasamudayaĀca pajĒnĒti, jarĒmaraĀanirodhaĀca pajĒnĒti, yĒ ca jarĒmaraĀanirodhasĒruppagĒminĒ paĀipadĒ taĀca pajĒnĒti. TathĒpaĀipanno ca hoti anudhammacĒrĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒya paĀipanno jarĒmaraĀanirodhĒya.

AthĒparaĒ sammamĒno sammasati antaraĒ sammasaĒ “upadhi panĒyaĒ kiĒnidĒno kiĒsamudayo kiĒjĒtiko kiĒpabhavo, kismiĒ sati upadhi hoti, kismiĒ asati upadhi na hotĒ”ti. So sammamĒno evaĒ jĒnĒti “upadhi taĀhĒnidĒno taĀhĒsamudayo taĀhĒjĒtiko taĀhĒpabhavo, taĀhĒya sati upadhi hoti, taĀhĒya asati upadhi na hotĒ”ti. So upadhiĀca pajĒnĒti, upadhisamudayaĀca pajĒnĒti,

1. AntarĒ sammasananti (SĒ)

2. SammasanaĒ (SĒ)

upadhinirodhaŌca pajĒnĒti, yĒ ca upadhinirodhasĒruppagĒminĒ paŌipadĒ taŌca pajĒnĒti. TathĒpaŌipanno ca hoti anudhammacĒrĒ. AyaĒ vuccati bhikkhave bhikkhu sabbaso sammĒ dukkhakkhayĒya paŌipanno upadhinirodhĒya.

AthĒparaĒ sammamĒno sammāsati antaraĒ sammāsāĒ “taŌhĒ paĒyaĒĒ kattha uppajjamĒnĒ uppajjati, kattha nivisamĒnĒ nivisatĒ”ti. So sammamĒno evaĒ jĒnĒti— yaĒ kho loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, etthesĒ taŌhĒ uppajjamĒnĒ uppajjati, ettha nivisamĒnĒ nivisati. KiŌca loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, cakkhuĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, etthesĒ taŌhĒ uppajjamĒnĒ uppajjati, ettha nivisamĒnĒ nivisati. SotaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ -pa-. GhĒnaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ. JivhĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ. KĒyo loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ. Mano loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, etthesĒ taŌhĒ uppajjamĒnĒ uppajjati, ettha nivisamĒnĒ nivisati.

Ye hi keci bhikkhave atĒtamaddhĒnaĒ samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ niccato addakkhuĒ sukhato addakkhuĒ attato addakkhuĒ Ērogyato addakkhuĒ khemato addakkhuĒ, te taŌhaĒ vaĒĒhesuĒ. Ye taŌhaĒ vaĒĒhesuĒ, te upadhiĒ vaĒĒhesuĒ. Ye upadhiĒ vaĒĒhesuĒ, te dukkhaĒ vaĒĒhesuĒ. Ye dukkhaĒ vaĒĒhesuĒ, te na parimuccinĒsu jĒtiyĒ jarĒya maraŌena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, na parimuccinĒsu dukkhasmĒti vadĒmi.

Yepi hi keci bhikkhave anĒgatamaddhĒnaĒ samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ niccato dakkhissanti¹ sukhato dakkhissanti attato dakkhissanti Ērogyato dakkhissanti khemato dakkhissanti, te taŌhaĒ vaĒĒhissanti. Ye taŌhaĒ vaĒĒhissanti, te upadhiĒ vaĒĒhissanti. Ye upadhiĒ vaĒĒhissanti, te dukkhaĒ vaĒĒhissanti. Ye dukkhaĒ vaĒĒhissanti, te na parimuccissanti jĒtiyĒ jarĒya maraŌena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, na parimuccissanti dukkhasmĒti vadĒmi.

Yepi hi keci bhikkhave etarahi samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ niccato passanti sukhato passanti attato passanti Ērogyato passanti khemato passanti, te taŌhaĒ

vaĒĒhenti. Ye taĒhaĒ vaĒĒhenti, te upadhiĒ vaĒĒhenti. Ye upadhiĒ vaĒĒhenti, te dukkhaĒ vaĒĒhenti. Ye dukkhaĒ vaĒĒhenti, te na parimuccanti jĒtiyĒ jarĒya maraĒena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, na parimuccanti dukkhasmĒti vadĒmi.

SeyyathĒpi bhikkhave ĒpĒĒyakaĒso vaĒĒasampanno gandhasampanno rasasampanno, so ca kho visena saĒsaĒho. Atha puriso Ēgaccheyya ghammĒbhitatto ghammapareto kilanto tasito pipĒsito, tamenaĒ evaĒ vadeyyuĒ “ayaĒ te ambho purisa ĒpĒĒyakaĒso vaĒĒasampanno gandhasampanno rasasampanno, so ca kho visena saĒsaĒho. Sace Ēka-khasi piva, pivato hi kho taĒ chĒdessati vaĒĒenapi gandhenapi rasenapi, pivitvĒ ca pana tatonidĒnaĒ maraĒaĒ vĒ nigacchasi maraĒamattaĒ vĒ dukkhan”ti. So taĒ ĒpĒĒyakaĒsaĒ sahasĒ appaĒisa-khĒ piveyya nappaĒinissajjeyya. So tatonidĒnaĒ maraĒaĒ vĒ nigaccheyya maraĒamattaĒ vĒ dukkhaĒ. Evameva kho bhikkhave ye hi keci atĒtamaddhĒnaĒ samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ -pa-. AnĒgatamaddhĒnaĒ -pa-. Etarahi samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ niccato passanti sukhato passanti attato passanti Ērogyato passanti khemato passanti, te taĒhaĒ vaĒĒhenti. Ye taĒhaĒ vaĒĒhenti, te upadhiĒ vaĒĒhenti. Ye upadhiĒ vaĒĒhenti, te dukkhaĒ vaĒĒhenti. Ye dukkhaĒ vaĒĒhenti, te na parimuccanti jĒtiyĒ jarĒya maraĒena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, na parimuccanti dukkhasmĒti vadĒmi.

Ye ca kho keci bhikkhave atĒtamaddhĒnaĒ samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ aniccato addakkhuĒ dukkhato addakkhuĒ anattato addakkhuĒ rogato addakkhuĒ bhayato addakkhuĒ, te taĒhaĒ pajahiĒsu. Ye taĒhaĒ pajahiĒsu, te upadhiĒ pajahiĒsu. Ye upadhiĒ pajahiĒsu, te dukkhaĒ pajahiĒsu. Ye dukkhaĒ pajahiĒsu, te parimucciĒsu jĒtiyĒ jarĒya maraĒena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, parimucciĒsu dukkhasmĒti vadĒmi.

Yepi hi keci bhikkhave anĒgatamaddhĒnaĒ samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ aniccato dakkhissanti dukkhato dakkhissanti

anattato dakkhissanti rogato dakkhissanti bhayato dakkhissanti, te taŌhaĒ pajahissanti. Ye taŌhaĒ pajahissanti -pa- parimuccissanti dukkhasmĒti vadĒmi.

Yepi hi keci bhikkhave etarahi samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ aniccato passanti dukkhato passanti anattato passanti rogato passanti bhayato passanti, te taŌhaĒ pajahanti. Ye taŌhaĒ pajahanti, te upadhiĒ pajahanti. Ye upadhiĒ pajahanti, te dukkhaĒ pajahanti. Ye dukkhaĒ pajahanti, te parimuccanti jĒtiyĒ jarĒya maraŌena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, parimuccanti dukkhasmĒti vadĒmi.

SeyyathĒpi bhikkhave ĒpĒĒyakaĒso vaŌŌasampanno gandhasampanno rasasampanno, so ca kho visena saĒsaŌŌho. Atha puriso Ēgaccheyya ghammĒbhittatto ghammapareto kilanto tasito pipĒsito, tamenaĒ evaĒ vadeyyuĒ “ayaĒ te ambho purisa ĒpĒĒyakaĒso vaŌŌasampanno gandhasampanno rasasampanno, so ca kho visena saĒsaŌŌho. Sace Ēka-khasi piva, pivato hi kho taĒ chĒdessati vaŌŌenapi gandhenapi rasenapi, pivitvĒ ca pana tatonidĒnaĒ maraŌaĒ vĒ nigacchasi maraŌamattaĒ vĒ dukkhan”ti. Atha kho bhikkhave tassa purisassa evamassa “sakkĒ kho me ayaĒ surĒpipĒsitĒ¹ pĒĒyena vĒ vinetuĒ dadhimaŌĒakena vĒ vinetuĒ bhaŌŌhaloŌikĒya² vĒ vinetuĒ loŌasovĒrakena vĒ vinetuĒ, na tvevĒhaĒ taĒ piveyyaĒ, yaĒ mama assa dĒgharattaĒ hitĒya sukhĒyĒ”ti. So taĒ ĒpĒĒyakaĒsaĒ paŌisa-khĒ na piveyya paŌinissajjeyya. So tatonidĒnaĒ na maraŌaĒ vĒ nigaccheyya maraŌamattaĒ vĒ dukkhaĒ. Evameva kho bhikkhave ye hi keci atĒtamaddhĒnaĒ samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar|paĒ sĒtar|paĒ, taĒ aniccato addakkhuĒ dukkhato addakkhuĒ anattato addakkhuĒ rogato addakkhuĒ bhayato addakkhuĒ, te taŌhaĒ pajahiĒsu. Ye taŌhaĒ pajahiĒsu, te upadhiĒ pajahiĒsu. Ye upadhiĒ pajahiĒsu, te dukkhaĒ pajahiĒsu. Ye dukkhaĒ pajahiĒsu, te parimucciĒsu jĒtiyĒ jarĒya maraŌena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi, parimucciĒsu dukkhasmĒti vadĒmi.

---

1. SurĒpipĒsĒ (?)

2. MaŌŌhaloŌikĒya (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

Yepi hi keci bhikkhave anĒgatamaddhĒnaĒ -pa-. Etarahi samaŌĒ vĒ
brĒhmaŌĒ vĒ yaĒ loke piyar |paĒ sĒtar |paĒ, taĒ aniccato passanti
dukkhato passanti anattato passanti rogato passanti bhayato passanti, te
taŌhaĒ pajahanti. Ye taŌhaĒ pajahanti, te upadhiĒ pajahanti. Ye upadhiĒ
pajahanti, te dukkhaĒ pajahanti. Ye dukkhaĒ pajahanti, te parimuccanti
jĒtiyĒ jarĒya maraŌena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upĒyĒsehi,
parimuccanti dukkhasmĒti vadĒmĒti. . ChaŌhaĒ.

7. NaĀkakaĒpĒsutta

67. EkaĒ samayaĒ ĒyasmĒ ca SĒriputto ĒyasmĒ ca MahĒkoŌhiko¹
BĒrĒŌasiyaĒ viharanti Isipatane migadĒye. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkoŌhiko
sĒyanhasamayaĒ paŌisallĒnĒ vuŌhito yenĒyasmĒ SĒriputto tenupasa~kami,
upasa~kamitvĒ ĒyasmĒ SĒriputtena saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ
kathaĒ sĒraŌĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho
ĒyasmĒ MahĒkoŌhiko ĒyasmantaĒ SĒriputtaĒ etadavoca “kiĒ nu kho
Ēvuso SĒriputta sayaĒkataĒ jarĒmaraŌaĒ, paraĒkataĒ jarĒmaraŌaĒ,
sayaĒkataŌca paraĒkataŌca jarĒmaraŌaĒ, udĒhu asayaĒkĒraĒ
aparaĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ jarĒmaraŌan”ti. Na kho Ēvuso koŌhika
sayaĒkataĒ jarĒmaraŌaĒ, na paraĒkataĒ jarĒmaraŌaĒ, na sayaĒkataŌca
paraĒkataŌca jarĒmaraŌaĒ, nĒpi asayaĒkĒraĒ aparaĒkĒraĒ
adhiccasamuppannaĒ jarĒmaraŌaĒ, api ca jĒtipaccayĒ jarĒmaraŌanti.

KiĒ nu kho Ēvuso SĒriputta sayaĒkatĒ jĒti, paraĒkatĒ jĒti. SayaĒkatĒ
ca paraĒkatĒ ca jĒti, udĒhu asayaĒkĒrĒ aparaĒkĒrĒ adhiccasamuppanĒ
jĒtĒti. Na kho Ēvuso koŌhika sayaĒkatĒ jĒti, na paraĒkatĒ jĒti, na
sayaĒkatĒ ca paraĒkatĒ ca jĒti, nĒpi asayaĒkĒrĒ aparaĒkĒrĒ
adhiccasamuppanĒ jĒti, api ca bhavapaccayĒ jĒtĒti.

KiĒ nu kho Ēvuso SĒriputta sayaĒkato bhavo -pa- sayaĒkataĒ
upĒdĒnaĒ. SayaĒkatĒ taŌhĒ. SayaĒkatĒ vedanĒ. SayaĒkato phasso.
SayaĒkataĒ saĒĒyatanaĒ. SayaĒkataĒ nĒmar |paĒ, paraĒkataĒ
nĒmar |paĒ, sayaĒkataŌca paraĒkataŌca nĒmar |paĒ, udĒhu asayaĒkĒraĒ
aparaĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ

---

1. MahĒkoŌhito (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)

nĒmar|panti. Na kho Ēvuso koĀhika sayaĒkakaĒ nĒmar|paĒ, na paraĒkakaĒ nĒmar|paĒ, na sayaĒkakaĀca paraĒkakaĀca nĒmar|paĒ, nĒpi asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ nĒmar|paĒ, api ca viĀĀĒĀpaccayĒ nĒmar|panti.

KiĒ nu kho Ēvuso SĒriputta sayaĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, paraĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, sayaĒkakaĀca paraĒkakaĀca viĀĀĒĀaĒ, udĒhu asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ viĀĀĒĀanti. Na kho Ēvuso koĀhika sayaĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, na paraĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, na sayaĒkakaĀca paraĒkakaĀca viĀĀĒĀaĒ, nĒpi asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ viĀĀĒĀaĒ, api ca nĒmar|papaccayĒ viĀĀĒĀanti.

IdĒneva kho mayaĒ Ēyasmato SĒriputtassa bhĒsitaĒ evaĒ ĒjĒnĒma. Na khvĒvuso koĀhika sayaĒkakaĒ nĒmar|paĒ, na paraĒkakaĒ nĒmar|paĒ, na sayaĒkakaĀca paraĒkakaĀca nĒmar|paĒ, nĒpi asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ nĒmar|paĒ, api ca viĀĀĒĀpaccayĒ nĒmar|panti.

IdĒneva ca pana mayaĒ Ēyasmato SĒriputtassa bhĒsitaĒ evaĒ ĒjĒnĒma. Na khvĒvuso koĀhika sayaĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, na paraĒkakaĒ viĀĀĒĀaĒ, na sayaĒkakaĀca paraĒkakaĀca viĀĀĒĀaĒ, nĒpi asayaĒkĒraĒ aparāĒkĒraĒ adhiccasamuppannaĒ viĀĀĒĀaĒ, api ca nĒmar|papaccayĒ viĀĀĒĀanti.

Yatha kathaĒ panĒvuso SĒriputta imassa bhĒsitassa attho daĀhabboti. TenahĒvuso upamaĒ te karissĒmi, upamĒyapidhekacce viĀĀ|purisĒ bhĒsitassa atthaĒ jĒnanti. SeyyathĒpi Ēvuso dve naĀakalĒpiyo aĀĀamaĀĀaĒ nissĒya tiĀĀheyuĒ. Evameva kho Ēvuso nĒmar|papaccayĒ viĀĀĒĀaĒ, viĀĀĒĀpaccayĒ nĒmar|paĒ, nĒmar|papaccayĒ saĀĒyatanaĒ, saĀĒyatanapaccayĒ phasso -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. TĒsaĒ ce Ēvuso naĀakalĒpfnaĒ ekaĒ ĒkaĒĒheyya ekĒ papateyya, aparāĒ ce ĒkaĒĒheyya aparĒ papateyya. Evameva kho Ēvuso nĒmar|panirodhĒ viĀĀĒĀanirodho, viĀĀĒĀanirodhĒ nĒmar|panirodho, nĒmar|panirodhĒ saĀĒyatananirodho, saĀĒyatananirodhĒ phassanirodho -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotĒti.

AcchariyaĦ Ēvuso SĒriputta, abbhutaĦ Ēvuso SĒriputta, yĒvasubhĒsitaĦ cidaĦ ĒyasmāĒ SĒriputtana. IdaĀca pana mayaĦ Ēyasmāto SĒriputtassa bhĒsitaĦ imehi chattiĦsĒya vatth | hi anumodĒma—

JarĒmaraĀassa ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya dhammaĦ deseti, “dhammakathiko bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒya.
 JarĒmaraĀassa ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti, “dhammĒnudhammappaĀipanno bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒya.
 JarĒmaraĀassa ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti, “diĀĀhadhammanibbĒnappatto bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒya. JĒtiyĒ ce. Bhavassa ce. UpĒdĒnassa ce. TaĀhĒya ce. Phassassa ce. SaĀĒyatanassa ce. NĒmar | passa ce. ViĀĀĒĒĀssa ce. Sa-khĒrĒnaĦ ce. AvijjĒya ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya dhammaĦ deseti, “dhammakathiko bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒya. AvijjĒya ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya paĀipanno hoti, “dhammĒnudhammappaĀipanno bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒya. AvijjĒya ce Ēvuso bhikkhu nibbidĒ virĒgĒ nirodhĒ anupĒdĒ vimutto hoti, “diĀĀhadhammanibbĒnappatto bhikkh | ”ti alaĦ vacanĒyĒti. . SattamaĦ.

8. Kosambisutta

68. EkaĦ samayaĦ ĒyasmĒ ca Musilo¹ ĒyasmĒ ca PaviĀĀho² ĒyasmĒ ca NĒrado ĒyasmĒ ca Ānando KosambiyaĦ viharanti GhositĒrĒme. Atha kho ĒyasmĒ PaviĀĀho ĒyasmātaĦ MusilaĦ etadavoca “aĀĀtreva Ēvuso Musila saddhĒya aĀĀtra ruciyĒ aĀĀtra anussavĒ aĀĀtra ĒkĒraparivitakkĒ aĀĀtra diĀĀhinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmāto Musilassa paccattameva ĀĒĀaĦ ‘jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀan’ti”. AĀĀtreva Ēvuso PaviĀĀha saddhĒya aĀĀtra ruciyĒ aĀĀtra anussavĒ aĀĀtra ĒkĒraparivitakkĒ aĀĀtra diĀĀhinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĦ jĒnĒmi ahametaĦ passĒmi “jĒtipaccayĒ jarĒmaraĀan”ti.

AĀĀtreva Ēvuso Musila saddhĒya aĀĀtra ruciyĒ aĀĀtra anussavĒ aĀĀtra ĒkĒraparivitakkĒ aĀĀtra diĀĀhinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmāto

1. M | silo (SĒ), musĒlo (I)

2. SaviĀĀho (SĒ, I)

Musilassa paccattameva òĒóañ “bhavapaccayĒ jĒtĒ”ti -pa- “upĒdĒnapaccayĒ bhavo”ti. “TaóhĒpaccayĒ upĒdĒnan”ti. “VedanĒpaccayĒ taóhĒ”ti. “PhassapaccayĒ vedanĒ”ti. “SaĒĒyatanapaccayĒ phasso”ti. “NĒmar | papaccayĒ saĒĒyatanan”ti. “VióóĒĒapaccayĒ nĒmar | pan”ti. “Sa-khĒrapaccayĒ vióóĒĒan”ti. “AvijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ”ti. Aóóatreva Ēvuso Pavióóha saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “avijjĒpaccayĒ sa-khĒrĒ”ti.

Aóóatreva Ēvuso Musila saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato Musilassa paccattameva òĒóañ “jĒtinirodhĒ jarĒmaraóanirodho”ti. Aóóatreva Ēvuso Pavióóha saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “jĒtinirodhĒ jarĒmaraóanirodho”ti.

Aóóatreva Ēvuso Musila saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato Musilassa paccattameva òĒóañ “bhavanirodhĒ jĒtinirodho”ti -pa- “upĒdĒnanirodhĒ bhavanirodho”ti. “TaóhĒnirodhĒ upĒdĒnanirodho”ti. “VedanĒnirodhĒ taóhĒnirodho”ti. “PhassanirodhĒ vedanĒnirodho”ti. “SaĒĒyatananirodhĒ phassanirodho”ti. “NĒmar | panirodhĒ saĒĒyatananirodho”ti. “VióóĒĒanirodhĒ nĒmar | panirodho”ti. “Sa-khĒranirodhĒ vióóĒĒanirodho”ti. “AvijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho”ti. Aóóatreva Ēvuso Pavióóha saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “avijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho”ti.

Aóóatreva Ēvuso Musila saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ aóóatra ĒkĒraparivitakkĒ aóóatra dióóhinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato Musilassa paccattameva òĒóañ “bhavanirodho nibbĒnan”ti. Aóóatreva Ēvuso Pavióóha saddhĒya aóóatra ruciyĒ aóóatra anussavĒ

a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “bhavanirodho nibbĒnan”ti.

TenahĒyasmĒ Musilo arahaĒ khĒ0Ēsavoti. EvaĒ vutte ĒyasmĒ Musilo tu0hĒ ahoṣi. Atha kho ĒyasmĒ NĒrado ĒyasmantaĒ Pavi00haĒ etadavoca “sĒdhĒvuso Pavi00ha ahaĒ etaĒ pa0haĒ labheyyaĒ. MaĒ etaĒ pa0haĒ puccha, ahaĒ te etaĒ pa0haĒ byĒkarissĒmĒ”ti. LabhatĒyasmĒ NĒrado etaĒ pa0haĒ. PucchĒmahaĒ ĒyasmantaĒ NĒradaĒ etaĒ pa0haĒ, byĒkarotu ca me ĒyasmĒ NĒrado etaĒ pa0haĒ.

A00atreva Ēvuso NĒrada saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato NĒradassa paccattameva 0Ē0aĒ “jĒtipaccayĒ jarĒmara0an”ti. A00atreva Ēvuso Pavi00ha saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “jĒtipaccayĒ jarĒmara0an”ti.

A00atreva Ēvuso NĒrada saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato NĒradassa paccattameva 0Ē0aĒ “bhavapaccayĒ jĒti” -pa- “avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ”ti. A00atreva Ēvuso Pavi00ha saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “avijjĒpaccayĒ sa~khĒrĒ”ti.

A00atreva Ēvuso NĒrada saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato NĒradassa paccattameva 0Ē0aĒ “jĒtinirodhĒ jarĒmara0anirodho”ti. A00atreva Ēvuso Pavi00ha saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “jĒtinirodhĒ jarĒmara0anirodho”ti.

A00atreva Ēvuso NĒrada saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato

NĒradassa paccattameva 0Ē0aĒ “bhavanirodhĒ jĒtinirodho”ti -pa-
 “avijjĒnirodhĒ sa-khĒranirodho”ti. A00atreva Ēvuso Pavi00ha saddhĒya
 a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra
 di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi ahametaĒ passĒmi “avijjĒnirodhĒ
 sa-khĒranirodho”ti.

A00atreva Ēvuso NĒrada saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ
 a00atra ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ atthĒyasmato
 NĒradassa paccattameva 0Ē0aĒ “bhavanirodho nibbĒnan”ti. A00atreva
 Ēvuso Pavi00ha saddhĒya a00atra ruciyĒ a00atra anussavĒ a00atra
 ĒkĒraparivitakkĒ a00atra di00hinijjhĒnakkhantiyĒ ahametaĒ jĒnĒmi
 ahametaĒ passĒmi “bhavanirodho nibbĒnan”ti.

TenahĒyasmĒ NĒrado arahaĒ khĒ0Ēsavoti. “Bhavanirodho nibbĒnan”ti
 kho me Ēvuso yathĒbh|taĒ sammappa00Ēya sudi00haĒ, na camhi arahaĒ
 khĒ0Ēsavo. SeyyathĒpi Ēvuso kantĒramagge udapĒno, tatra nevassa rajju na
 udakavĒrako. Atha puriso Ēgaccheyya ghammĒbhitatto ghammapareto
 kilanto tasito pipĒsito, so taĒ udapĒnaĒ olokeyya. Tassa “udakan”ti hi kho
 0Ē0aĒ assa, na ca kĒyena phusitvĒ vihareyya. Evameva kho Ēvuso
 “bhavanirodho nibbĒnan”ti yathĒbh|taĒ sammappa00Ēya sudi00haĒ, na
 camhi arahaĒ khĒ0Ēsavoti.

EvaĒ vutte ĒyasmĒ Ąenando ĒyasmantaĒ Pavi00haĒ etadavoca
 “evaĒvĒdĒ¹ tvaĒ Ēvuso Pavi00ha ĒyasmantaĒ NĒradaĒ kiĒ vadesĒ”ti.
 EvaĒvĒdĒhaĒ Ēvuso Ąenanda ĒyasmantaĒ NĒradaĒ na ki0ci vadĒmi
 a00atra kalyĒ0Ē a00atra kusalĒti. . A00hamaĒ.

9. Upayantisutta

69. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati
 Jetavane AnĒthapi0Ēikassa ĒrĒme. Tatra kho -pa-. MahĒsamuddo bhikkhave
 upayanto mahĒnadiyo upayĒpeti, mahĒnadiyo upayantiyo

---

1. EvaĒvĒdiĒ (?)

kunnadiyo upayĒpeti, kunnadiyo upayantiyo mahĒsobbhe upayĒpeti, mahĒsobbhĒ upayantĒ kusobbhe upayĒpeti. Evameva kho bhikkhave avijjĒ upayantĒ sa~khĒre upayĒpeti, sa~khĒrĒ upayantĒ vi00Ē0aĒ upayĒpeti, vi00Ē0aĒ upayantaĒ nĒmar | paĒ upayĒpeti, nĒmar | paĒ upayantaĒ saĒĒyatanaĒ upayĒpeti, saĒĒyatanaĒ upayantaĒ phassaĒ upayĒpeti, phasso upayanto vedanaĒ upayĒpeti, vedanĒ upayantĒ ta0haĒ upayĒpeti, ta0hĒ upayantĒ upĒdĒnaĒ upayĒpeti, upĒdĒnaĒ upayantaĒ bhavaĒ upayĒpeti, bhavo upayanto jĒtiĒ upayĒpeti, jĒti upayantĒ jarĒmara0aĒ upayĒpeti.

MahĒsamuddo bhikkhave apayanto mahĒnadiyo apayĒpeti, mahĒnadiyo apayantiyo kunnadiyo apayĒpeti, kunnadiyo apayantiyo mahĒsobbhe apayĒpeti, mahĒsobbhĒ apayantĒ kusobbhe apayĒpeti. Evameva kho bhikkhave avijjĒ apayantĒ sa~khĒre apayĒpeti, sa~khĒrĒ apayantĒ vi00Ē0aĒ upayĒpeti, vi00Ē0aĒ apayantaĒ nĒmar | paĒ apayĒpeti, nĒmar | paĒ apayantaĒ saĒĒyatanaĒ apayĒpeti, saĒĒyatanaĒ apayantaĒ phassaĒ apayĒpeti, phasso apayanto vedanaĒ apayĒpeti, vedanĒ apayantĒ ta0haĒ apayĒpeti. Ta0hĒ apayantĒ upĒdĒnaĒ apayĒpeti, upĒdĒnaĒ apayantaĒ bhavaĒ apayĒpeti, bhavo apayanto jĒtiĒ apayĒpeti, jĒti apayantĒ jarĒmara0aĒ apayĒpetĒti. . NavamaĒ.

10. Susimasutta

70. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati VeĒuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena BhagavĒ sakkato hoti garukato mĒnito p | jito apacito, lĒbhĒ cĒvarapi0ĒapĒtasenĒsanagiĒnappaccayabhesajjaparikkhĒrĒnaĒ. BhikkhusaĒghopi sakkato hoti garukato mĒnito p | jito apacito, lĒbhĒ cĒvarapi0ĒapĒtasenĒsanagiĒnappaccayabhesajjaparikkhĒrĒnaĒ. A00atitthiyĒ pana paribbĒjakĒ asakkatĒ honti agarukatĒ amĒnitĒ ap | jitĒ anapacitĒ, na lĒbhino cĒvarapi0ĒapĒtasenĒsanagiĒnappaccayabhesajjaparikkhĒrĒnaĒ.

Tena kho pana samayena Susimo¹ paribbĒjako RĒjagahe paḷivasati mahatiyĒ paribbĒjakapariĒya saddhiĒ. Atha kho Susimassa paribbĒjakassa pariĒ SusimaĒ paribbĒjakaĒ etadavocuĒ “ehi tvaĒ Ēvuso Susima samaŌe Gotame brahmacariyaĒ cara, tvaĒ dhammaĒ pariyĒpuŌitvĒ amhe vĒceyyĒsi², taĒ mayaĒ dhammaĒ pariyĒpuŌitvĒ gihĒnaĒ bhĒsissĒma. EvaĒ mayampi sakkatĒ bhavissĒma garukatĒ mĒnitĒ p | j itĒ apacitĒ, lĒbhino cĒvarapiŌĒapĒtasenĒsanagiĒnappaccayabhesajjaparikkhĒrĒnan”ti. “EvamĒvuso”ti kho Susimo paribbĒjako sakĒya pariĒya paḷissuŌitvĒ yenĒyasmĒ Ānando tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmatĒ Ānandena saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraŌĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho Susimo paribbĒjako ĒyasmantaĒ ĀnandaĒ etadavoca “icchĒmahaĒ Ēvuso Ānanda imasmiĒ dhammavinaye brahmacariyaĒ caritun”ti.

Atha kho ĒyasmĒ Ānando SusimaĒ paribbĒjakaĒ ĒdĒya yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Ānando BhagavantaĒ etadavoca “ayaĒ bhante Susimo paribbĒjako evamĒha ‘icchĒmahaĒ Ēvuso Ānanda imasmiĒ dhammavinaye brahmacariyaĒ caritun’ti”. TenahĒnanda SusimaĒ pabbĒjethĒti. Alattha kho Susimo paribbĒjako Bhagavato santike pabbajjaĒ, alattha upasampadaĒ.

Tena kho pana samayena sambahulehi bhikkh | hi Bhagavato santike aŌŌĒ byĒkatĒ hoti “khĒŌĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaŌĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ”ti. Assosi kho ĒyasmĒ Susimo “sambahulehi kira bhikkh | hi Bhagavato santike aŌŌĒ byĒkatĒ ‘khĒŌĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaŌĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ’ti”. Atha kho ĒyasmĒ Susimo yena te bhikkh | tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ tehi bhikkh | hi saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraŌĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ Susimo te bhikkh | etadavoca “saccaĒ

---

1. SusĒmo (SĒ, Ka)

2. VĒcessasi (I, Ka)

kirĒyasmantehi Bhagavato santike a00Ē byĒkatĒ ‘khĒ0Ē jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ kara0ĒyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒmĒ’ti”.
EvamĒvusoti.

Api pana¹ tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ anekavihitaĒ iddhividhaĒ paccanubhotha— ekopi hutvĒ bahudhĒ hotha, bahudhĒpi hutvĒ eko hotha, ĒvibhĒvaĒ tirobhĒvaĒ tiroku00aĒ tiropĒkĒĒraĒ tiropabbataĒ asajjamĒnĒ gacchatha seyyathĒpi ĒkĒse, pathaviyĒpi ummujjanimujjaĒ karotha seyyathĒpi udake, udakepi abhijjamĒne gacchatha seyyathĒpi pathaviyaĒ, ĒkĒsepi palla-kena kamatha seyyathĒpi pakkhĒ saku0o, imepi candimas | riye evaĒmahiddhike evaĒmahĒnubhĒve pĒ0inĒ parimasatha parimajjatha, yĒva brahmalokĒpi kĒyena vasaĒ vattethĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Api pana tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ dibbĒya sotadhĒtuyĒ visuddhĒya atikkantamĒnusikĒya ubho sadde su0Ētha dibbe ca mĒnuse ca ye d | re santike cĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Api pana tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ parasattĒnaĒ parapuggalĒnaĒ cetasaĒ ceto paricca pajĒnĒtha— sarĒgaĒ vĒ cittaĒ “sarĒgaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, vĒtarĒgaĒ vĒ cittaĒ “vĒtarĒgaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. SadosaĒ vĒ cittaĒ “sadosaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, vĒtadosaĒ vĒ cittaĒ “vĒtadosaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. SamohaĒ vĒ cittaĒ “samohaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, vĒtamohaĒ vĒ cittaĒ “vĒtamohaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, saĒkhittaĒ vĒ cittaĒ “saĒkhittaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, vikkhittaĒ vĒ cittaĒ “vikkhittaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. MahaggataĒ vĒ cittaĒ “mahaggataĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. AmahaggataĒ vĒ cittaĒ “amahaggataĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. Sa-uttaraĒ vĒ cittaĒ “sa-uttaraĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, anuttaraĒ vĒ cittaĒ “anuttaraĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. SamĒhitaĒ vĒ cittaĒ “samĒhitaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha, asamĒhitaĒ vĒ cittaĒ “asamĒhitaĒ cittaĒ”ti pajĒnĒtha. VimuttaĒ vĒ cittaĒ “vimuttaĒ cittaĒ”ti

---

1. Api nu (SĒ, SyĒ, KaĒ) evamuparipi.

pajĒnĒtha, avimuttaĒ vĒ cittaĒ “avimuttaĒ cittan”ti pajĒnĒthĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Api pana tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ anekavihitaĒ pubbenivĒsaĒ anussaratha— seyyathidaĒ, ekampi jĒtiĒ dvepi jĒtiyo tissopi jĒtiyo catassopi jĒtiyo paŦcapi jĒtiyo dasapi jĒtiyo vĒsampi jĒtiyo tiĒsampi jĒtiyo cattĒrĒsapi jĒtiyo paŦŦĒsapi jĒtiyo jĒtisatampi jĒtisahassampi jĒtisatasahassampi anekepi saĒvaŦŦakappe anekepi vivaŦŦakappe anekepi saĒvaŦŦavivaŦŦakappe “amutrĒsiĒ evaĒnĒmo evaĒngotto evaĒvaŦŦo evamĒhĒro evaĒsukhadukkhapaŦisaĒvedĒ evamĒyupariyanto, so tato cuto amutra udapĒdiĒ. TatrĒpĒsiĒ, evaĒnĒmo evaĒngotto evaĒvaŦŦo evamĒhĒro evaĒsukhadukkhapaŦisaĒvedĒ evamĒyupariyanto, so tato cuto idh | papanno”ti. Iti sĒkĒraĒ sa-uddesaĒ anekavihitaĒ pubbenivĒsaĒ anussarathĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Api pana tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena satte passatha cavamĒne upapajjamĒne hĒne paŦĒte suvaŦŦe dubbaŦŦe sugate duggate, yathĒkamm | page satte pajĒnĒtha— “ime vata bhonto sattĒ kĒyaduccaritena samannĒgatĒ vacĒduccaritena samannĒgatĒ manoduccaritena samannĒgatĒ, ariyĒnaĒ upavĒdakĒ micchĒdiŦŦhikĒ micchĒdiŦŦhikammasamĒdĒnĒ, te kĒyassa bhedĒ paraĒ maraŦŦe apĒyaĒ duggatiĒ vinipĒtaĒ nirayaĒ upapannĒ. Ime vĒ pana bhonto sattĒ kĒyasucaritena samannĒgatĒ vacĒsucaritena samannĒgatĒ manosucaritena samannĒgatĒ, ariyĒnaĒ anupavĒdakĒ sammĒdiŦŦhikĒ sammĒdiŦŦhikammasamĒdĒnĒ, te kĒyassa bhedĒ paraĒ maraŦŦe sugatiĒ saggaĒ lokaĒ upapannĒ”ti. Iti dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena satte passatha cavamĒne upapajjamĒne hĒne paŦĒte suvaŦŦe dubbaŦŦe sugate duggate, yathĒkamm | page satte pajĒnĒthĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Api pana tumhe Ēyasmanto evaĒ jĒnantĒ evaĒ passantĒ ye te santĒ vimokkhĒ atikkamma r | pe ĒruppĒ, te kĒyena phusitvĒ viharathĒti. No hetaĒ Ēvuso.

Ettha dĒni Ēyasmanto idaŦca veyyĒkaraŦaĒ imesaŦca dhammĒnaĒ
asamĒpatti, idaĒ no Ēvuso kathanti. PaŦŦĒvimuttĒ kho mayaĒ Ēvuso
SusimĒti.

Na khvĒhaĒ imassa ĒyasmantĒnaĒ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena
atthaĒ ĒjĒnĒmi. SĒdhu me Ēyasmanto tathĒ bhĒsantu, yathĒhaĒ imassa
ĒyasmantĒnaĒ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena atthaĒ ĒjĒneyyanti.
ĒjĒneyyĒsi vĒ tvaĒ Ēvuso Susima, na vĒ tvaĒ ĒjĒneyyĒsi. Atha kho
paŦŦĒvimuttĒ mayanti.

Atha kho ĒyasmĒ Susimo uŦhĒyĒsanĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami,
upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ
nisinno kho ĒyasmĒ Susimo yĒvatako tehi bhikkh|hi saddhiĒ ahoṣi
kathĒsallĒpo, taĒ sabbaĒ Bhagavato Ērocesi. Pubbe kho Susima
dhammaŦhitiŦĒnaĒ, pacchĒ nibbĒne ŦĒŦanti.

Na khvĒhaĒ bhante imassa BhagavatĒ¹ saĒkhittena bhĒsitassa
vitthĒrena atthaĒ ĒjĒnĒmi. SĒdhu me bhante BhagavĒ tathĒ bhĒsatu,
yathĒhaĒ imassa BhagavatĒ¹ saĒkhittena bhĒsitassa vitthĒrena atthaĒ
ĒjĒneyyanti. ĒjĒneyyĒsi vĒ tvaĒ Susima, na vĒ tvaĒ ĒjĒneyyĒsi. Atha kho
dhammaŦhitiŦĒnaĒ pubbe, pacchĒ nibbĒne ŦĒŦaĒ.

TaĒ kiĒ maŦŦasi Susima, r|paĒ niccaĒ vĒ aniccaĒ vĒti. AniccaĒ
bhante. YaĒ panĒniccaĒ, dukkhaĒ vĒ taĒ sukhaĒ vĒti. DukkhaĒ bhante.
YaĒ panĒniccaĒ dukkhaĒ vipariŦĒmadhammaĒ, kallaĒ nu taĒ
samanupassituĒ “etaĒ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaĒ
bhante. VedanĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. YaĒ panĒniccaĒ,
dukkhaĒ vĒ taĒ sukhaĒ vĒti. DukkhaĒ bhante. YaĒ panĒniccaĒ dukkhaĒ
vipariŦĒmadhammaĒ, kallaĒ nu taĒ samanupassituĒ “etaĒ mama
esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaĒ bhante. SaŦŦĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti.
AniccĒ bhante -pa-. Sa-khĒrĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. YaĒ
panĒniccaĒ, dukkhaĒ vĒ taĒ sukhaĒ vĒti. DukkhaĒ bhante. YaĒ
panĒniccaĒ dukkhaĒ vipariŦĒmadhammaĒ, kallaĒ nu taĒ samanupassituĒ
“etaĒ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaĒ bhante. ViŦŦĒnaĒ
niccaĒ vĒ aniccaĒ vĒti. AniccaĒ bhante. YaĒ

paṇṇiccaṅ, dukkhaṅ vē taṅ sukhaṅ vēti. Dukkhaṅ bhante. Yaṅ
paṇṇiccaṅ dukkhaṅ viparīḍamadhammaṅ, kallaṅ nu taṅ samanupassituṅ
“etaṅ mama, esohamasmi, eso me attē”ti. No hetaṅ bhante.

Tasmētiha Susima yaṅ kiḍci r|paṅ atfēṅḍagatapaccuppannaṅ ajjhattaṅ
vē bahiddhē vē oāḍrikaṅ vē sukhumaṅ vē hēnaṅ vē paḍḍaṅ vē yaṅ d|re
santike vē, sabbaṅ r|paṅ “netaṅ mama, nesohamasmi, na meso attē”ti
evametaṅ yathēbh|taṅ sammappaḍḍeya daḍḍhabbaṅ. Yē kēci vedanē
atfēṅḍagatapaccuppannē ajjhattaṅ vē bahiddhē vē oāḍrikē vē sukhumē vē
hēnē vē paḍḍētē vē yē d|re santike vē, sabbe vedanē “netaṅ mama,
nesohamasmi, na meso attē”ti evametaṅ yathēbh|taṅ sammappaḍḍeya
daḍḍhabbaṅ. Yē kēci saḍḍē -pa-. Ye keci sa~khērē atfēṅḍagatapaccuppannē
ajjhattaṅ vē bahiddhē vē oāḍrikē vē sukhumē vē hēnē vē paḍḍētē vē ye d|re
santike vē, sabbe sa~khērē “netaṅ mama, nesohamasmi, na meso attē”ti
evametaṅ yathēbh|taṅ sammappaḍḍeya daḍḍhabbaṅ. Yaṅ kiḍci viḍḍēḍāṅ
atfēṅḍagatapaccuppannaṅ ajjhattaṅ vē bahiddhē vē oāḍrikaṅ vē sukhumaṅ
vē hēnaṅ vē paḍḍaṅ vē yaṅ d|re santike vē, sabbaṅ viḍḍēḍāṅ “netaṅ
mama, nesohamasmi, na meso attē”ti evametaṅ yathēbh|taṅ
sammappaḍḍeya daḍḍhabbaṅ.

Evaṅ passaṅ Susima sutavē ariyasēvako r|pasmimpi nibbindati,
vedanēyapi nibbindati, saḍḍēyapi nibbindati, sa~khēresupi nibbindati,
viḍḍēḍāsmimpi nibbindati, nibbindaṅ virajjati, virēgē vimuccati,
vimuttasmiṅ “vimuttam”iti ḍēḍāṅ hoti, “khēḍē jēti, vusitaṅ
brahmacariyaṅ, kataṅ karaḍḍeyaṅ, nēparaṅ itthattēyē”ti pajēṅḍeti.

“Jētipaccayē jarēmaraḍan”ti Susima passasfēti. Evaṅ bhante.
“Bhavapaccayē jētfē”ti Susima passasfēti. Evaṅ bhante. “Upēḍēnapaccayē
bhavo”ti Susima passasfēti. Evaṅ bhante. “Taḍhēpaccayē upēḍēnan”ti Susima
passasfēti. Evaṅ bhante. “Vedanēpaccayē taḍhē”ti. “Phassapaccayē
vedanē”ti. “Saāyatanapaccayē phasso”ti. “Nēmar|papaccayē saāyatanan”ti.
“Viḍḍēḍāpaccayē nēmar|pan”ti. “Sa~khērapaccayē viḍḍēḍān”ti.
“Avijjēpaccayē sa~khērē”ti Susima passasfēti. Evaṅ bhante.

“JĒtinirodhĒ jarĒmaraĀanirodho”ti Susima passasĒti. EvaĒ bhante.
 “BhavanirodhĒ jĒtinirodho”ti Susima passasĒti. EvaĒ bhante.
 “UpĒĒĒanirodhĒ bhavanirodho”ti. “TaĀhĒnirōdhĒ upĒĒĒanirodho”ti.
 “VedanĒnirōdhĒ taĀhĒnirōdho”ti. “PhassanirōdhĒ vedanĒnirōdho”ti.
 “SaĀĒyatananirōdhĒ phassanirōdho”ti. “NĒmar | panirōdhĒ
 saĀĒyatananirōdho”ti. “ViĀĀĒĀanirōdhĒ nĒmar | panirōdho”ti.
 “Sa-khĒranirōdhĒ viĀĀĒĀanirōdho”ti. “AvijjĒnirōdhĒ sa-khĒranirōdho”ti
 Susima passasĒti. EvaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto anekavihitaĒ
 iddhividhaĒ paccanubhosi— ekopi hutvĒ bahudhĒ hosi, bahudhĒpi hutvĒ
 eko hosi, ĒvibhĒvaĒ tirobhĒvaĒ tirokuĀĀĒ tiropĒkĒraĒ tiropabbataĒ
 asajjamĒno gacchasi seyyathĒpi ĒkĒse, pathaviyĒpi ummujjanimujjaĒ karosi
 seyyathĒpi udake, udakepi abhijjamĒno gacchasi seyyathĒpi pathaviyaĒ,
 ĒkĒsepi palla-kena kamasi seyyathĒpi pakkhĒ sakuĀo, imepi candimas | riye
 evaĒmahiddhike evaĒmahĒnubhĒve pĒĀinĒ parimasasi parimajjasi, yĒva
 brahmalokĒpi kĒyena vasaĒ vattesĒti. No hetaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto dibbĒya
 sotadhĒtuyĒ visuddhĒya atikkantamĒnusikĒya ubho sadde suĀasi dibbe ca
 mĒnuse ca ye d | re santike cĒti. No hetaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto parasattĒnaĒ
 parapuggalĒnaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒĒsi— sarĒgaĒ vĒ cittaĒ “sarĒgaĒ
 cittaĒ”ti pajĒĒsi -pa- vimuttaĒ vĒ cittaĒ “vimuttaĒ cittaĒ”ti pajĒĒsĒti. No
 hetaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto anekavihitaĒ
 pubbenivĒsaĒ anussarasi. SeyyathidaĒ, ekampi jĒtiĒ -pa-. Iti sĒkĒraĒ sa-
 uddesaĒ anekavihitaĒ pubbenivĒsaĒ anussarasĒti. No hetaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto dibbena cakkhunĒ
 visuddhena atikkantamĒnusakena satte passasi cavamĒne -pa-
 yathĒkamm | page satte pajĒĒsĒti. No hetaĒ bhante.

Api pana tvaĒ Susima evaĒ jĒnanto evaĒ passanto ye te santĒ vimokkhĒ atikkamma r | pe ĒruppĒ, te kĒyena phusitvĒ viharasĒti. No hetaĒ bhante.

Ettha dĒni Susima ida0ca veyyĒkara0aĒ imesa0ca dhammĒnaĒ asamĒpatti, idaĒ no Susima kathanti.

Atha kho ĒyasmĒ Susimo Bhagavato pĒdesu sirasĒ nipatitvĒ BhagavantaĒ etadavoca “accayo maĒ bhante accagamĒ yathĒbĒlaĒ yathĒm | ĀhaĒ yathĒ-akusalaĒ, yvĒhaĒ evaĒ svĒkkhĒte dhammavinaye dhammatthenako pabbajito, tassa me bhante BhagavĒ accayaĒ accayato pa0igga0hĒtu ĒyatiĒ saĒvarĒyĒ”ti.

Taggha tvaĒ Susima accayo accagamĒ yathĒbĒlaĒ yathĒm | ĀhaĒ yathĒ-akusalaĒ, yo tvaĒ evaĒ svĒkkhĒte dhammavinaye dhammatthenako pabbajito. SeyyathĒpi Susima coraĒ ĒgucĒriĒ gahetvĒ ra00o dasseyyuĒ “ayaĒ te deva coro ĒgucĒrĒ imassa yaĒ icchasi, taĒ da0ĒaĒ pa0ehĒ”ti. TamenaĒ rĒjĒ evaĒ vadeyya “gacchatha bho imaĒ purisaĒ daĀhĒya rajjuyĒ pacchĒbĒhaĒ gĒĀhabandhanaĒ bandhitvĒ khuramu0ĒaĒ karitvĒ kharassarena pa0avena rathiyĒya rathiyaĒ si-gĒĒakena si-gĒĒakaĒ parinetvĒ dakkhi0ena dvĒrena nikkĒmetvĒ dakkhi0ato nagarassa sĒsaĒ chindathĒ”ti. TamenaĒ ra00o purisĒ daĀhĒya rajjuyĒ pacchĒbĒhaĒ gĒĀhabandhanaĒ bandhitvĒ khuramu0ĒaĒ karitvĒ kharassarena pa0avena rathiyĒya rathiyaĒ si-gĒĒakena si-gĒĒakaĒ parinetvĒ dakkhi0ena dvĒrena nikkĒmetvĒ dakkhi0ato nagarassa sĒsaĒ chindeyyuĒ. TaĒ kiĒ ma00asi Susima, api nu so puriso tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ pa0isaĒvediyethĒti. EvaĒ bhante.

YaĒ kho so Susima puriso tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ pa0isaĒvediyetha¹. YĒ evaĒ svĒkkhĒte dhammavinaye dhammatthenakassa pabbajjĒ, ayaĒ tato dukkhavipĒkatarĒ ca ka0ukavipĒkatarĒ ca, api ca vinipĒtĒya saĒvattati. Yato ca kho tvaĒ Susima accayaĒ accayato disvĒ yathĒdhammaĒ pa0ikarosi, taĒ te mayaĒ pa0igga0hĒma, vuddhi hesĒ Susima ariyassa

---

1. Pa0isaĒvediyetha vĒ, na vĒ pa0isaĒvediyetha (Ka)

vinaye, yo accayaĒ accayato disvĒ yathĒdhammaĒ paĀikaroti, ĒyatiĒ ca¹
saĒvaraĒ ĒpajjatĒti. . DasamaĒ.

MahĒvaggo sattamo.

TassuddĒnaĒ

Dve AssutavatĒ vuttĒ, PuttamaĒsena cĒparaĒ.
AtthirĒgo ca NagaraĒ, SammasaĒ NaĀakalĒpiyaĒ.
KosambĒ Upayanti ca, dasamo Susimena cĒti².

8. SamaĀabrĒhmaĀavagga

1. JarĒmaraĀasutta

71. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati
Jetavane AnĒthapiĀĒikassa ĒrĒme. Tatra kho BhagavĒ -pa-. Ye hi keci
bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ nappajĒnanti,
jarĒmaraĀasamudayaĒ nappajĒnanti, jarĒmaraĀanirodhaĒ nappajĒnanti,
jarĒmaraĀanirodhagĒminiĒ paĀipadaĒ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave
samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ samaĀesu vĒ samaĀasammatĒ brĒhmaĀesu vĒ
brĒhmaĀasammatĒ, na ca pana te Ēyasmanto sĒmaĀatthaĒ vĒ
brahmaĀatthaĒ vĒ diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ
upasampajja viharanti.

Ye ca kho keci bhikkhave samaĀĒ vĒ brĒhmaĀĒ vĒ jarĒmaraĀaĒ
pajĒnanti -pa- paĀipadaĒ pajĒnanti. Te kho me bhikkhave samaĀĒ vĒ
brĒhmaĀĒ vĒ samaĀesu ceva samaĀasammatĒ brĒhmaĀesu ca
brĒhmaĀasammatĒ, te ca panĒyasmanto sĒmaĀatthaĀca brahmaĀatthaĀca
diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantiĒti.
(Suttanto eko.) PaĀhamaĒ.

1. ĒyatiĒ (SyĒ, KaĒ)

2. Dasamo vutto SusĒmenĒti (SĒ)

2-11. JĒtisuttĒdidasaka

72. SĒvatthiyaĒ viharati. JĒtiĒ nappajĒnanti -pa-.

BhavaĒ nappajĒnanti -pa-.

UpĒdĒnaĒ nappajĒnanti -pa-.

TaĒhaĒ nappajĒnanti -pa-.

VedanaĒ nappajĒnanti -pa-.

PhassaĒ nappajĒnanti -pa-.

SaĒĒyatanaĒ nappajĒnanti -pa-.

NĒmar|paĒ nappajĒnanti -pa-.

ViĒĒĒĒaĒ nappajĒnanti -pa-.

Sa~khĒre nappajĒnanti, sa~khĒrasamudayaĒ nappajĒnanti,
sa~khĒranirodhaĒ nappajĒnanti, sa~khĒranirodhagĒminiĒ paĒipadaĒ
nappajĒnanti -pa- pajĒnanti -pa- sayaĒ abhiĒĒ sacchikatvĒ upasampajja
viharanĒti. . EkĒdasamaĒ.

SamaĒabrĒhmaĒavaggo aĒhamo.

TassuddĒnaĒ

PaccayekĒdasa vuttĒ, CatusaccavibhajjanĒ.

SamaĒabrĒhmaĒavaggo, nidĒne bhavati aĒhamo.

VagguddĒnaĒ

Buddho ĒhĒro Dasabalo, KaĒĒro GahapatipaĒcamo.

Dukkhavaggo MahĒvaggo, aĒhamo SamaĒabrĒhmaĒoti.

9. AntarapeyyĒla

1. Satthusutta

73. SĒvatthiyaĒ viharati. JarĒmaraĒaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ
yathĒbh|taĒ jarĒmaraĒe yathĒbh|taĒ ĒĒĒya satthĒ pariyesitabbo,
jarĒmaraĒasamudayaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh|taĒ jarĒmaraĒasamudaye

yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabbo, jarĒmaraŌanirodhaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ jarĒmaraŌanirodhe yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabbo, jarĒmaraŌanirodhagĒminiĒ paĻipadaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ jarĒmaraŌanirodhagĒminiyĒ paĻipadĒya yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabboti. (Suttanto eko.) PaĻhamaĒ.

(SabbesaĒ peyyĒlo evaĒ vitthĒretabbo.)

2-11. DutiyasatthusuttĒdidasaka

(2) JĒtiĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(3) BhavaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(4) UpĒdĒnaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(5) TaŌhaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(6) VedanaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(7) PhassaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(8) SaĒĒyatanaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(9) NĒmar | paĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(10) ViŌŌĒŌaĒ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ -pa-.

(11) Sa~khĒre bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ sa~khĒresu yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabbo, sa~khĒrasamudayaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ sa~khĒrasamudaye yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabbo, sa~khĒranirodhaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ sa~khĒranirodhe yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabbo, sa~khĒranirodhagĒminiĒ paĻipadaĒ ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taĒ sa~khĒranirodhagĒminiyĒ paĻipadĒya yathĒbh | taĒ ŌĒŌĒya satthĒ pariyesitabboti. . EkĒdasamaĒ.

(SabbesaĒ catusaccikaĒ kĒtabbaĒ.)

2-12. SikkhĒsuttĒdipeyyĒla-ekĒdasaka

(2) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ apassatĒ yathĒbh | taÑ jarĒmaraŌe yathĒbh | taÑ ŌĒĒya sikkhĒ karaŌġyĒ.

(PeyyĒlo. CatusaccikaÑ kĒtabbaÑ.)

- (3) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. Yogo karaŌġyo -pa-.
- (4) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. Chando karaŌġyo -pa-.
- (5) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. UssoĀhġ karaŌġyĒ -pa-.
- (6) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. AppaŌivĒnġ karaŌġyĒ -pa-.
- (7) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. ĒtappaÑ karaŌġyaÑ -pa-.
- (8) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. VġriyaÑ karaŌġyaÑ -pa-.
- (9) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. SĒtaccaÑ karaŌġyaÑ -pa-.
- (10) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. Sati karaŌġyĒ -pa-.
- (11) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. SampajaŌŌaÑ karaŌġyaÑ -pa-.
- (12) JarĒmaraŌaÑ bhikkhave ajĒnatĒ -pa-. AppamĒdo karaŌġyo -pa-.

AntarapeyyĒlo navamo.

TassuddĒnaÑ

SatthĒ SikkhĒ ca Yogo ca, Chando UssoĀhipaŌcamĒ.
AppaŌivĒni YĒtappaÑ, VġriyaÑ SĒtaccamuccati.
Sati ca SampajaŌŌaŌca, AppamĒdena dvĒdasĒti.

SuttantĒ antarapeyyĒĒiĒ niŌŌhitĒ.

Pare te dvĒdasa honti, suttĒ dvattiÑsa satĒni.
Catusaccena te vuttĒ, peyyĒla-antaramhi yeti¹.

AntarapeyyĒlesu uddĒnaÑ samattaÑ.

NidĒnasaÑyuttaÑ samattaÑ.

---

1. PeyyĒĒiĒ antaramhi yeti (SĒ, SyĒ, KaÑ)

2. Abhisamayasañyutta

1. Nakhasikhēsutta

74. Evañ me sutañ— ekañ samayañ Bhagavē Sēvatthiyañ viharati Jetavane AnēthapiŌēikassa ÈrÈme. Atha kho Bhagavē parittañ nakhasikhēyañ pañsuñ ÈropetvÈ bhikkh| Èmantesi “tañ kiñ maŌŌatha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yo vēyañ¹ mayÈ paritto nakhasikhēyañ pañsu Èropito, ayañ vÈ mahÈpathavē”ti.

Etadeva bhante bahutarañ yadidañ mahÈpathavē, appamattako BhagavatÈ paritto nakhasikhēyañ pañsu Èropito, neva satimañ kalañ upeti, na sahasimañ kalañ upeti, na satasahasimañ kalañ upeti mahÈpathaviñ upanidhēya BhagavatÈ paritto nakhasikhēyañ pañsu Èropitoti. Evameva kho bhikkhave ariyasēvakassa diŌhisampannassa puggalassa abhisametÈvino etadeva bahutarañ dukkhañ yadidañ parikkhēŌañ pariyēdiŌŌañ, appamattakañ avasiŌhañ, neva satimañ kalañ upeti, na sahasimañ kalañ upeti, na satasahasimañ kalañ upeti purimañ dukkhakkhandhañ parikkhēŌañ pariyēdiŌŌañ upanidhēya yadidañ sattakkhattuñparamatÈ. Evañ mahatthiyo kho bhikkhave dhammēbhisamayo, evañ mahatthiyo dhammacakkhupaŌiÈbhoti. . PaŌhamañ.

2. PokkharaŌsutta

75. Sēvatthiyañ viharati. Seyyathēpi bhikkhave pokkharaŌē paŌŌÈsayojanēni ÈyÈmena paŌŌÈsayojanēni vitthÈrena paŌŌÈsayojanēni ubbedhena puŌŌÈ udakassa samatittikÈ kÈkapeyyÈ, tato puriso kusaggena udakañ uddhareyya. Tañ kiñ maŌŌatha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yañ vÈ kusaggena udakañ ubbhatañ, yañ vÈ pokkharaŌiyÈ udakanti.

Etadeva bhante bahutarañ yadidañ pokkharaŌiyÈ udakañ, appamattakañ kusaggena udakañ ubbhatañ, neva satimañ kalañ upeti, na sahasimañ kalañ

---

1. Yo cēyañ (sabbattha) dutiyasuttēdēsu pana vēsaddoyeva dissati.

upeti, na satasahassimañ kalañ upeti pokkharaóiyÈ udakañ upanidhÈya kusaggena udakañ ubbhatanti. Evameva kho bhikkhave ariyasÈvakassa dióhisampannassa puggalassa abhisametÈvino etadeva bahutarañ dukkhañ yadidañ parikkhÈóañ pariyÈdiÓóañ, appamattakañ avasióóhañ, neva satimañ kalañ upeti, na sahasassimañ kalañ upeti, na satasahassimañ kalañ upeti purimañ dukkhakkhandhañ parikkhÈóañ pariyÈdiÓóañ upanidhÈya yadidañ sattakkhattuñparamatÈ. Evañ mahatthiyo kho bhikkhave dhammÈbhisamayo, evañ mahatthiyo dhammacakkhupaóiiÈbhoti. . Dutiyañ.

3. Sañbhejja-udakasutta

76. SÈvatthiyañ viharati. SeyyathÈpi bhikkhave yatthimÈ mahÈnadiyo sañsandanti samenti. Seyyathidañ, Ga-gÈ YamunÈ AciravatÈ Sarabh | MahÈ. Tato puriso dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni uddhareyya. Tañ kiñ maóóatha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yÈni vÈ dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni ubbhatÈni, yañ vÈ sañbhejja-udakanti.

Etadeva bhante bahutarañ yadidañ sañbhejja-udakañ, appamattakÈni dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni ubbhatÈni, neva satimañ kalañ upenti, na sahasassimañ kalañ upenti, na satasahassimañ kalañ upenti sañbhejja-udakañ upanidhÈya dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni ubbhatÈnti. Evameva kho bhikkhave -pa- dhammacakkhupaóiiÈbhoti. . Tatiyañ.

4. Dutiyasañbhejja-udakasutta

77. SÈvatthiyañ viharati. SeyyathÈpi bhikkhave yatthimÈ mahÈnadiyo sañsandanti samenti. Seyyathidañ, Ga-gÈ YamunÈ AciravatÈ Sarabh | MahÈ. Tañ udakañ parikkhayañ pariyÈdÈnañ gaccheyya óhapetvÈ dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni. Tañ kiñ maóóatha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yañ vÈ sañbhejja-udakañ parikkhÈóañ pariyÈdiÓóañ, yÈni vÈ dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni avasióóhÈnti.

Etadeva bhante bahutarañ sañbhejja-udakañ yadidañ parikkhÈóañ pariyÈdiÓóañ, appamattakÈni dve vÈ tÈóí vÈ udakaphusitÈni avasióóhÈni, neva satimañ

kalaĒ upenti, na saḥassimaĒ kalaĒ upenti, na sataḥassimaĒ kalaĒ upenti saĒbhejja-udakaĒ pariḥḥĒĀaĒ pariyĒdiĀĀaĒ upanidhĒya dve vĒ tĒĀi vĒ udakaphusitĒni avasiĀhĒti. Evameva kho bhikkhave -pa-dhammacakkhupaĀiĒbhoti. . CatutthaĒ.

5. PathavĒsutta

78. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave puriso mahĒpathaviyĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ upanikkhipeyya. TaĒ kiĒ maĀĀatha bhikkhave, katamaĒ nu kho bahutaraĒ, yĒ vĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ upanikkhittĒ, ayaĒ¹ vĒ mahĒpathavĒti.

Etadeva bhante bahutaraĒ yadidaĒ mahĒpathavĒ, appamattikĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ upanikkhittĒ, neva satimaĒ kalaĒ upenti, na saḥassimaĒ kalaĒ upenti, na sataḥassimaĒ kalaĒ upenti mahĒpathaviĒ upanidhĒya satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ upanikkhittĒti. Evameva kho bhikkhave -pa-dhammacakkhupaĀiĒbhoti. . PaĀcamaĒ.

6. DutiyapathavĒsutta

79. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave mahĒpathavĒ pariḥḥayaĒ pariyĒdĒnaĒ gaccheyya ōhapetvĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ. TaĒ kiĒ maĀĀatha bhikkhave, katamaĒ nu kho bahutaraĒ, yaĒ vĒ mahĒpathaviyĒ pariḥḥĒĀaĒ pariyĒdiĀĀaĒ, yĒ vĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ avasiĀhĒti.

Etadeva bhante bahutaraĒ mahĒpathaviyĒ yadidaĒ pariḥḥĒĀaĒ pariyĒdiĀĀaĒ, appamattikĒ satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ avasiĀhĒ, neva satimaĒ kalaĒ upenti, na saḥassimaĒ kalaĒ upenti, na sataḥassimaĒ kalaĒ upenti mahĒpathaviyĒ pariḥḥĒĀaĒ pariyĒdiĀĀaĒ upanidhĒya satta kolaĀhimattiyo guĀikĒ avasiĀhĒti. Evameva kho bhikkhave -pa-dhammacakkhupaĀiĒbhoti. . ChaĀhaĒ.

7. Samuddasutta

80. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave puriso mahĒsamuddato dve vĒ tĒĀi vĒ udakaphusitĒni uddhareyya. TaĒ kiĒ maĀĀatha

---

1. YĒ (SyĒ, Ka)

bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ yēni vē dve vē tēōi vē udakaphusitēni ubbhatēni, yañ vē mahēsamudde udakanti.

Etadeva bhante bahutarañ yadidañ mahēsamudde udakañ, appamattakēni dve vē tēōi vē udakaphusitēni ubbhatēni, neva satimañ kalañ upenti, na sahasimañ kalañ upenti, na satahasimañ kalañ upenti mahēsamudde udakañ upanidhēya dve vē tēōi vē udakaphusitēni ubbhatēnti. Evameva kho bhikkhave -pa- dhammacakkhupaṭṭiḥbhoti. . Sattamañ.

8. Dutiyasamuddasutta

81. Sēvatthiyañ viharati. Seyyathēpi bhikkhave mahēsamuddo parikkhayañ pariyēdēnañ gaccheyya ṭhapetvē dve vē tēōi vē udakaphusitēni. Tañ kiñ maṭṭha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yañ vē mahēsamudde udakañ parikkhēṭṭāñ pariyēdiṭṭāñ, yēni vē dve vē tēōi vē udakaphusitēni avasiṭṭhēnti.

Etadeva bhante bahutarañ mahēsamudde udakañ yadidañ parikkhēṭṭāñ pariyēdiṭṭāñ, appamattakēni dve vē tēōi vē udakaphusitēni avasiṭṭhēni, neva satimañ kalañ upenti, na sahasimañ kalañ upenti, na satahasimañ kalañ upenti mahēsamudde udakañ parikkhēṭṭāñ pariyēdiṭṭāñ upanidhēya dve vē tēōi vē udakaphusitēni avasiṭṭhēnti. Evameva kho bhikkhave -pa- dhammacakkhupaṭṭiḥbhoti. . Aṭṭhamañ.

9. Pabbatasutta

82. Sēvatthiyañ viharati. Seyyathēpi bhikkhave puriso Himavato pabbatarējassa satta sēsapamattiyo pēsēṭṭasakkharē upanikkhipeyya. Tañ kiñ maṭṭha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yē vē satta sēsapamattiyo pēsēṭṭasakkharē upanikkhittē, yo vē Himavē¹ pabbatarējēti.

Etadeva bhante bahutarañ yadidañ Himavē pabbatarējē, appamattikē satta sēsapamattiyo pēsēṭṭasakkharē upanikkhittē, neva satimañ kalañ

---

1. Upanikkhittē, himavē vē (Sē)

upenti, na saḥassimaĒ kalaĒ upenti, na sataḥassimaĒ kalaĒ upenti
HimavantaĒ pabbatarĒjĒnaĒ upanidhĒya satta sĒsapamattiyo
pĒsĒĒasakkharĒ upanikkhittĒti. Evameva kho -pa-
dhammacakkhupaĒilĒbhoti. . NavamaĒ.

10. Dutiyapabbatasutta

83. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave HimavĒ pabbatarĒjĒ
parikkhayaĒ pariyĒdĒnaĒ gaccheyya ōhapetvĒ satta sĒsapamattiyo
pĒsĒĒasakkharĒ. TaĒ kiĒ maĒōatha bhikkhave, katamaĒ nu kho
bahutaraĒ, yaĒ vĒ Himavato pabbatarĒjassa parikkhĒōaĒ pariyĒdiōōaĒ, yĒ
vĒ satta sĒsapamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ avasiōōhĒti.

Etadeva bhante bahutaraĒ Himavato pabbatarĒjassa yadidaĒ
parikkhĒōaĒ pariyĒdiōōaĒ, appamattikĒ satta sĒsapamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ
avasiōōhĒ, neva satimaĒ kalaĒ upenti, na saḥassimaĒ kalaĒ upenti, na
sataḥassimaĒ kalaĒ upenti Himavato pabbatarĒjassa parikkhĒōaĒ
pariyĒdiōōaĒ upanidhĒya satta sĒsapamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ avasiōōhĒti.

Evameva kho bhikkhave ariyasĒvakassa diōōhisampannassa puggalassa
abhisametĒvino etadeva bahutaraĒ dukkhaĒ yadidaĒ parikkhĒōaĒ
pariyĒdiōōaĒ, appamattakaĒ avasiōōhaĒ, neva satimaĒ kalaĒ upeti, na
saḥassimaĒ kalaĒ upeti, na sataḥassimaĒ kalaĒ upeti purimaĒ
dukkhakkhandhaĒ parikkhĒōaĒ pariyĒdiōōaĒ upanidhĒya yadidaĒ
sattakkhattuĒparamatĒ. EvaĒ mahatthiyo kho bhikkhave
dhammĒbhisamayo, evaĒ mahatthiyo dhammacakkhupaĒilĒbhoti. .
DasamaĒ.

11. Tatiyapabbatasutta

84. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave puriso Sinerussa
pabbatarĒjassa satta muggamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ upanikkhipeyya. TaĒ
kiĒ maĒōatha bhikkhave, katamaĒ nu kho bahutaraĒ, yĒ vĒ satta
muggamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ upanikkhittĒ, yo vĒ Sineru¹ pabbatarĒjĒti.

Etadeva bhante bahutaraĒ yadidaĒ Sineru pabbatarĒjĒ, appamattikĒ
satta muggamattiyo pĒsĒĒasakkharĒ upanikkhittĒ, neva satimaĒ kalaĒ
upenti, na

---

1. UpanikkhittĒ, Sineru vĒ (SĒ)

sahassimaÑ kalaÑ upenti, na satahassimaÑ kalaÑ upenti SineruÑ pabbatarĒjĒnaÑ upanidhĒya satta muggamattiyo pĒsĒÓasakkharĒ upanikkhittĒti. Evameva kho bhikkhave ariyasĒvakassa diŰhisampannassa puggalassa adhigamaÑ upanidhĒya aŰatitthiya samaŰabrĒhmaŰaparibbĒjakĒnaÑ adhigamo neva satimaÑ kalaÑ upeti, na saḥassimaÑ kalaÑ upeti, na satahassimaÑ kalaÑ upeti. EvaÑ mahĒdhigamo bhikkhave diŰhisampanno puggalo evaÑ mahĒbhiŰŰoti. . EkĒdasamaÑ.

AbhisamayasaÑyuttaÑ samattaÑ.

TassuddĒnaÑ

NakhasikhĒ PokkharaŰĒ, SaÑbhejja-udake ca dve.
Dve PathavĒ dve SamuddĒ, tayo ca Pabbat | pamĒti.

3. DhĒtusaÑyutta

1. NĒnattavagga

1. DhĒtunĒnattasutta

85. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtunĒnattaÑ vo bhikkhave desessĒmi, taÑ suŌĒtha sĒdhukaÑ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaÑ bhante”ti kho te bhikkh | Bhagavato paccassosuÑ. BhagavĒ etadavoca—

KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtu r | padhĒtu cakkhuviŌŌĒadhĒtu, sotadhĒtu saddadhĒtu sotaviŌŌĒadhĒtu, ghĒnadhĒtu gandhadhĒtu ghĒnaviŌŌĒadhĒtu, jivhĒdhĒtu rasadhĒtu jivhĒviŌŌĒadhĒtu, kĒyadhĒtu phoŌŌhabbadhĒtu kĒyaviŌŌĒadhĒtu, manodhĒtu dhammadhĒtu manoviŌŌĒadhĒtu. IdaÑ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattanti. . PaŌhamaÑ.

2. PhassanĒnattasutta

86. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtunĒnattaÑ bhikkhave paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ. KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtu sotadhĒtu ghĒnadhĒtu jivhĒdhĒtu kĒyadhĒtu manodhĒtu. IdaÑ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ.

KathaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ. CakkhudhĒtuÑ bhikkhave paŌicca uppajjati cakkhusamphasso. SotadhĒtuÑ paŌicca. GhĒnadhĒtuÑ paŌicca. JivhĒdhĒtuÑ paŌicca. KĒyadhĒtuÑ paŌicca. ManodhĒtuÑ paŌicca uppajjati manosamphasso. EvaÑ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattanti. . DutiyaÑ.

3. NophassanĒnattasutta

87. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtunĒnattaÑ bhikkhave paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, no phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati dhĒtunĒnattaÑ. KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ. CakkkudhĒtu -pa- manodhĒtu. IdaÑ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ.

KathaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, no phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtuÑ bhikkhave paŌicca uppajjati cakkhusamphasso, no cakkhusamphassaÑ paŌicca uppajjati cakkhudhĒtu -pa-. ManodhĒtuÑ paŌicca uppajjati manosamphasso, no manosamphassaÑ paŌicca uppajjati manodhĒtu. EvaÑ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, no phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati dhĒtunĒnattanti. . TatiyaÑ.

4. VedanĒnĒnattasutta

88. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtunĒnattaÑ bhikkhave paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati vedanĒnĒnattaÑ. KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtu -pa- manodhĒtu. IdaÑ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ.

KathaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati vedanĒnĒnattaÑ. CakkhudhĒtuÑ bhikkhave paŌicca uppajjati cakkhusamphasso, cakkhusamphassaÑ paŌicca uppajjati cakkhusamphassajĒ vedanĒ -pa-. ManodhĒtuÑ paŌicca uppajjati manosamphasso, manosamphassaÑ paŌicca uppajjati manosamphassajĒ vedanĒ. EvaÑ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca, uppajjati phassanĒnattaÑ, phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati vedanĒnĒnattanti. . CatutthaÑ.

5. DutiyavedanĒnĒnattasutta

89. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtunĒnattaÑ bhikkhave paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati vedanĒnĒnattaÑ, no vedanĒnĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, no phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati dhĒtunĒnattaÑ. KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtu -pa- manodhĒtu. IdaÑ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ.

KathaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati vedanĒnĒnattaÑ, no vedanĒnĒnattaÑ paŌicca uppajjati phassanĒnattaÑ, no phassanĒnattaÑ paŌicca uppajjati dhĒtunĒnattaÑ. CakkhudhĒtuÑ bhikkhave paŌicca uppajjati cakkhusamphasso, cakkhusamphassaÑ paŌicca uppajjati cakkhusamphassajĒ vedanĒ, no cakkhusamphassajaÑ vedanaÑ paŌicca uppajjati cakkhusamphasso, no cakkhusamphassaÑ paŌicca uppajjati cakkhudhĒtu -pa-. ManodhĒtuÑ paŌicca uppajjati manosamphasso,

manosamphassaĒ paĒicca uppajjati manosamphassajĒ vedanĒ, no manosamphassajaĒ vedanaĒ paĒicca uppajjati manosamphasso, no manosamphassaĒ paĒicca uppajjati manodhĒtu. EvaĒ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ paĒicca uppajjati phassanĒnattaĒ, phassanĒnattaĒ paĒicca uppajjati vedanĒnattaĒ, no vedanĒnattaĒ paĒicca uppajjati phassanĒnattaĒ, no phassanĒnattaĒ paĒicca uppajjati dhĒtunĒnattanti. . PaĒcamaĒ.

6. BĒhiradhĒtunĒnattasutta

90. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtunĒnattaĒ vo bhikkhave desessĒmi, taĒ suĒĒtha -pa-. KatamaĒca bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ. R | padhĒtu saddadhĒtu gandhadhĒtu rasadhĒtu phoĒhabbadhĒtu dhammadhĒtu. IdaĒ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattanti. . ChaĒhaĒ.

7. SaĒĒnĒnattasutta

91. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtunĒnattaĒ bhikkhave paĒicca uppajjati saĒĒnĒnattaĒ, saĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati sa~kappanĒnattaĒ, sa~kappanĒnattaĒ paĒicca uppajjati chandanĒnattaĒ, chandanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariĒĒhanĒnattaĒ, pariĒĒhanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariyesanĒnattaĒ. KatamaĒca bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ, r | padhĒtu -pa-dhammadhĒtu. IdaĒ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ.

KathaĒca bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ paĒicca uppajjati saĒĒnĒnattaĒ, saĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati sa~kappanĒnattaĒ, sa~kappanĒnattaĒ paĒicca uppajjati chandanĒnattaĒ, chandanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariĒĒhanĒnattaĒ, pariĒĒhanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariyesanĒnattaĒ.

R | padhĒtuĒ bhikkhave paĒicca uppajjati r | pasaĒĒ, r | pasaĒaĒ paĒicca uppajjati r | pasa~kappo, r | pasa~kappaĒ paĒicca uppajjati r | pacchando, r | pacchandaĒ paĒicca uppajjati r | papariĒĒho, r | papariĒĒhaĒ paĒicca uppajjati r | papariyesanĒ -pa-. DhammadhĒtuĒ paĒicca uppajjati dhammasaĒĒ, dhammasaĒaĒ paĒicca uppajjati dhammasa~kappo, dhammasa~kappaĒ paĒicca uppajjati dhammacchando, dhammacchandaĒ paĒicca uppajjati dhammapariĒĒho, dhammapariĒĒhaĒ paĒicca uppajjati dhammapariyesanĒ.

EvaĒ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ paĒicca uppajjati saĒĒnĒnattaĒ, saĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati sa~kappanĒnattaĒ, sa~kappanĒnattaĒ paĒicca uppajjati chandanĒnattaĒ,

chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒhanĒnattaŃ, pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariyesanĒnĒnattanti. . SattamaŃ.

8. NopariyesanĒnĒnattasutta

92. SĒvatthiyaŃ viharati. DhĒtunĒnattaŃ bhikkhave paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati sa~kappanĒnattaŃ, sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati chandanĒnattaŃ, chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒhanĒnattaŃ, pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariyesanĒnĒnattaŃ, no pariyesanĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒhanĒnattaŃ, no pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati chandanĒnattaŃ, no chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati sa~kappanĒnattaŃ, no sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, no saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattaŃ. KatamaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ, r | padhĒtu -pa-dhammadhĒtu. IdaŃ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ.

KathaŌca bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati -pa- pariyesanĒnĒnattaŃ. No pariyesanĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒhanĒnattaŃ, no pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati chandanĒnattaŃ, no chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati sa~kappanĒnattaŃ, no sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, no saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattaŃ.

R | padhĒtuŃ bhikkhave paŃicca uppajjati r | pasaŌŌĒ -pa-. DhammadhĒtuŃ paŃicca uppajjati dhammasaŌŌĒ, dhammasaŌŌaŃ paŃicca uppajjati -pa- dhammapariyesanĒ, no dhammapariyesanaŃ paŃicca uppajjati dhammapariĀĒho, no dhammapariĀĒhaŃ paŃicca uppajjati dhammacchando, no dhammacchandaŃ paŃicca uppajjati dhammasa~kappo, no dhammasa~kappaŃ paŃicca uppajjati dhammasaŌŌĒ. No dhammasaŌŌaŃ paŃicca uppajjati dhammadhĒtu.

EvaŃ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati -pa- pariyesanĒnĒnattaŃ, no pariyesanĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒhanĒnattaŃ, no pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati chandanĒnattaŃ, no chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati sa~kappanĒnattaŃ, no sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŌŌĒnĒnattaŃ, no saŌŌĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattanti. . AŌŌhamaŃ.

9. BĒhiraphassanĒnattasutta

93. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtunĒnattaĒ bhikkhave paĒicca uppajjati saĒĒĒnĒnattaĒ, saĒĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati sa~kappanĒnattaĒ, sa~kappanĒnattaĒ paĒicca uppajjati phassanĒnattaĒ, phassanĒnattaĒ paĒicca uppajjati vedanĒnĒnattaĒ, vedanĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati chandanĒnattaĒ, chandanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariĒĒhanĒnattaĒ, pariĒĒhanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariyesanĒnĒnattaĒ, pariyesanĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati IĒbhanĒnattaĒ. KatamaĒca bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ. R|padhĒtu -pa- dhammadhĒtu. IdaĒ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ.

KathaĒca bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ paĒicca uppajjati saĒĒĒnĒnattaĒ, saĒĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati -pa- IĒbhanĒnattaĒ.

R|padhĒtuĒ bhikkhave paĒicca uppajjati r|pasaĒĒĒ, r|pasaĒĒaĒ paĒicca uppajjati r|pasa~kappo, r|pasa~kappaĒ paĒicca uppajjati r|pasamphasso, r|pasamphassaĒ paĒicca uppajjati r|pasamphassajĒ vedanĒ, r|pasamphassajaĒ vedanaĒ paĒicca uppajjati r|pacchando, r|pacchandaĒ paĒicca uppajjati r|papariĒĒho, r|papariĒĒhaĒ paĒicca uppajjati r|papariyesanĒ, r|papariyesanaĒ paĒicca uppajjati r|palĒbho -pa-. DhammadhĒtuĒ paĒicca uppajjati dhammasaĒĒĒ, dhammasaĒĒaĒ paĒicca uppajjati dhammasa~kappo, dhammasa~kappaĒ paĒicca uppajjati dhammasamphasso, dhammasamphassaĒ paĒicca uppajjati dhammasamphassajĒ vedanĒ, dhammasamphassajaĒ vedanaĒ paĒicca uppajjati dhammacchando, dhammacchandaĒ paĒicca uppajjati dhammapariĒĒho, dhammapariĒĒhaĒ paĒicca uppajjati dhammapariyesanĒ, dhammapariyesanaĒ paĒicca uppajjati dhammalĒbho.

EvaĒ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaĒ paĒicca uppajjati saĒĒĒnĒnattaĒ, saĒĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati -pa- pariyesanĒnĒnattaĒ, pariyesanĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati IĒbhanĒnattanti. . NavamaĒ.

10. DutiyabĒhiraphassanĒnattasutta

94. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtunĒnattaĒ bhikkhave paĒicca uppajjati saĒĒĒnĒnattaĒ, saĒĒĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati sa~kappanĒnattaĒ. Phassa. VedanĒ. Chanda. PariĒĒha. PariyesanĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati IĒbhanĒnattaĒ, no IĒbhanĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariyesanĒnĒnattaĒ, no pariyesanĒnĒnattaĒ paĒicca uppajjati pariĒĒhanĒnattaĒ, no pariĒĒhanĒnattaĒ paĒicca uppajjati -pa- chanda. VedanĒ. Phassa. Sa~kappa. SaĒĒĒnĒnattaĒ, no saĒĒĒnĒnattaĒ

paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattaŃ. KatamaŃca bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ.
R | padhĒtu -pa- dhammadhĒtu. IdaŃ vuccati bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ.

KathaŃca bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŃŃĒnĒnattaŃ,
saŃŃĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati sa~kappanĒnattaŃ. Phassa. VedanĒ.
Chanda. PariĀĒha. PariyesanĒ. LĒbha. No lĒbhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati
pariyesanĒnĒnattaŃ, no pariyesanĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati pariĀĒha.
Chanda. VedanĒ. Phassa. No sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati
saŃŃĒnĒnattaŃ, no saŃŃĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattaŃ.

R | padhĒtuŃ bhikkhave paŃicca uppajjati r | pasaŃŃĒ -pa-
DhammadhĒtuŃ paŃicca uppajjati dhammasaŃŃĒ, dhammasaŃŃaŃ paŃicca
uppajjati -pa- dhammapariyesanĒ, dhammapariyesanaŃ paŃicca uppajjati
dhammalĒbho, no dhammalĒbhaŃ paŃicca uppajjati dhammapariyesanĒ, no
dhammapariyesanaŃ paŃicca uppajjati dhammapariĀĒho, no
dhammapariĀĒhaŃ paŃicca uppajjati dhammacchando, no dhammacchandaŃ
paŃicca uppajjati dhammasamphassajĒ vedanĒ, no dhammasamphassaŃ
vedanaŃ paŃicca uppajjati dhammasamphasso, no dhammasamphassaŃ
paŃicca uppajjati dhammasa~kappo, no dhammasa~kappaŃ paŃicca uppajjati
dhammasaŃŃĒ, no dhammasaŃŃaŃ paŃicca uppajjati dhammadhĒtu.

EvaŃ kho bhikkhave dhĒtunĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŃŃĒnĒnattaŃ,
saŃŃĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati -pa- sa~kappa. Phassa. VedanĒ. Chanda.
PariĀĒha. PariyesanĒ. LĒbha. No lĒbhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati
pariyesanĒnĒnattaŃ, no pariyesanĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati
pariĀĒhanĒnattaŃ, no pariĀĒhanĒnattaŃ paŃicca uppajjati chandanĒnattaŃ, no
chandanĒnattaŃ paŃicca uppajjati vedanĒnĒnattaŃ, no vedanĒnĒnattaŃ
paŃicca uppajjati phassanĒnattaŃ, no phassanĒnattaŃ paŃicca uppajjati
sa~kappanĒnattaŃ, no sa~kappanĒnattaŃ paŃicca uppajjati saŃŃĒnĒnattaŃ,
no saŃŃĒnĒnattaŃ paŃicca uppajjati dhĒtunĒnattanti. . DasamaŃ.

NĒnattavaggo paŃhamo.

TassuddĒnaŃ

DhĒtuphassaŃca no cetaŃ, VedanĒ apare duve.
EtaŃ AjjhattapaŃcakaŃ, DhĒtusaŃŃaŃca no cetaŃ.
Phassassa apare duve, etaŃ BĒhirapaŃcakanti.

2. Dutiyavagga

1. SattadhĒtusutta

95. SĒvatthiyaĒ viharati. SattimĒ bhikkhave dhĒtuyo. KatamĒ satta, ĒbhĒdhĒtu subhadhĒtu ĒkĒsĒnaĀcĒyatanadhĒtu viĀĀĒaĀcĒyatanadhĒtu ĒkiĀcaĀĀĒyatanadhĒtu nevasaĀĀĒĒsaĀĀĒyatanadhĒtu saĀĀĒvedayitanirodhadhĒtu. ImĒ kho bhikkhave satta dhĒtuyoti.

EvaĒ vutte aĀĀtaro bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca “yĒ cĒyaĒ bhante ĒbhĒdhĒtu yĒ ca subhadhĒtu yĒ ca ĒkĒsĒnaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca viĀĀĒaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca ĒkiĀcaĀĀĒyatanadhĒtu yĒ ca nevasaĀĀĒĒsaĀĀĒyatanadhĒtu yĒ ca saĀĀĒvedayitanirodhadhĒtu, imĒ nu kho bhante dhĒtuyo kiĒ paĀicca paĀĀĒyantĒ”ti.

YĒyaĒ bhikkhu ĒbhĒdhĒtu, ayaĒ dhĒtu andhakĒraĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu subhadhĒtu, ayaĒ dhĒtu asubhaĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu ĒkĒsĒnaĀcĒyatanadhĒtu, ayaĒ dhĒtu r|paĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu viĀĀĒaĀcĒyatanadhĒtu, ayaĒ dhĒtu ĒkĒsĒnaĀcĒyatanaĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu ĒkiĀcaĀĀĒyatanadhĒtu, ayaĒ dhĒtu viĀĀĒaĀcĒyatanaĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu nevasaĀĀĒĒsaĀĀĒyatanadhĒtu, ayaĒ dhĒtu ĒkiĀcaĀĀĒyatanaĒ paĀicca paĀĀĒyati. YĒyaĒ bhikkhu saĀĀĒvedayitanirodhadhĒtu, ayaĒ dhĒtu nirodhaĒ paĀicca paĀĀĒyatĒti.

YĒ cĒyaĒ bhante ĒbhĒdhĒtu yĒ ca subhadhĒtu yĒ ca ĒkĒsĒnaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca viĀĀĒaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca ĒkiĀcaĀĀĒyatanadhĒtu yĒ ca nevasaĀĀĒĒsaĀĀĒyatanadhĒtu yĒ ca saĀĀĒvedayitanirodhadhĒtu, imĒ nu kho bhante dhĒtuyo kathaĒ samĒpatti pattabbĒti.

YĒ cĒyaĒ bhikkhu ĒbhĒdhĒtu yĒ ca subhadhĒtu yĒ ca ĒkĒsĒnaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca viĀĀĒaĀcĒyatanadhĒtu yĒ ca ĒkiĀcaĀĀĒyatanadhĒtu, imĒ dhĒtuyo saĀĀĒsamĒpatti pattabbĒ. YĒyaĒ bhikkhu nevasaĀĀĒĒsaĀĀĒyatanadhĒtu, ayaĒ dhĒtu sa-khĒrĒvasesasamĒpatti

pattabbĒ. YĒyaĒ bhikkhu saĀĀvedayitanirodhadhĒtu, ayaĒ dhĒtu nirodhasamĒpatti pattabbĒti. . PaĀhamaĒ.

2. SanidĒnasutta

96. SĒvatthiyaĒ viharati. SanidĒnaĒ bhikkhave uppajjati kĒmavitakko no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati byĒpĒdavitaĀko no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati vihiĒsĒvitaĀko no anidĒnaĒ.

KathaĀca bhikkhave sanidĒnaĒ uppajjati kĒmavitakko no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati byĒpĒdavitaĀko no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati vihiĒsĒvitaĀko no anidĒnaĒ. KĒmadhĒtuĒ bhikkhave paĀicca uppajjati kĒmasaĀĀĒ, kĒmasaĀĀaĒ paĀicca uppajjati kĒmasa~kappo, kĒmasa~kappaĒ paĀicca uppajjati kĒmacchando, kĒmacchandaĒ paĀicca uppajjati kĒmapariĀĒho, kĒmapariĀĒhaĒ paĀicca uppajjati kĒmapariyesanĒ, kĒmapariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno assutavĒ puthujjano tĒhi ōhĒnehi micchĒ paĀipajjati kĒyena vĒcĒya manasĒ.

ByĒpĒdadhĒtuĒ bhikkhave paĀicca uppajjati byĒpĒdasaĀĀĒ, byĒpĒdasaĀĀaĒ paĀicca uppajjati byĒpĒdasa~kappo -pa- byĒpĒdacchando. ByĒpĒdapariĀĒho. ByĒpĒdapariyesanĒ. ByĒpĒdapariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno assutavĒ puthujjano tĒhi ōhĒnehi micchĒ paĀipajjati kĒyena vĒcĒya manasĒ.

VihiĒsĒdhĒtuĒ bhikkhave paĀicca uppajjati vihiĒsĒsaĀĀĒ. VihiĒsĒsaĀĀaĒ paĀicca uppajjati vihiĒsĒsa~kappo -pa- vihiĒsĒchando. VihiĒsĒpariĀĒho. VihiĒsĒpariyesanĒ. VihiĒsĒpariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno assutavĒ puthujjano tĒhi ōhĒnehi micchĒ paĀipajjati kĒyena vĒcĒya manasĒ.

SeyyathĒpi bhikkhave puriso ĒdittaĒ tiĀukkaĒ sukkhe tiĀadĒye nikkhippeyya, no ce hatthehi ca pĒdehi ca khippameva nibbĒpeyya. EvaĒ hi bhikkhave ye tiĀakaĀĀhanissitĒ pĒĀĒ, te anayabyasanaĒ ĒpajjeyyuĒ. Evameva kho bhikkhave yo hi koci samaĀo vĒ brĒhmaĀo vĒ uppannaĒ visamagataĒ saĀĀaĒ na khippameva pajahati vinodeti byantĒkaroti

anabhĒvaĒ gameti, so diĀhe ceva dhamme dukkhaĒ viharati savighĒtaĒ sa-
upĒyĒsaĒ sapariĒĒhaĒ, kĒyassa ca bhedaĒ paraĒ maraĀĒ duggati pĒĀika-khĒ.

SanidĒnaĒ bhikkhave uppajjati nekkhammavitakko no anidĒnaĒ,
sanidĒnaĒ uppajjati abyĒpĒdavitaĒ no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati
avihiĒsĒvitaĒ no anidĒnaĒ.

KathaĀca bhikkhave sanidĒnaĒ uppajjati nekkhammavitakko no
anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ uppajjati abyĒpĒdavitaĒ no anidĒnaĒ, sanidĒnaĒ
uppajjati avihiĒsĒvitaĒ no anidĒnaĒ. NekkhammadhĒtuĒ bhikkhave
paĀicca uppajjati nekkhammasaĀĀĒ, nekkhammasaĀĀaĒ paĀicca uppajjati
nekkhammasa-kappo, nekkhammasa-kappaĒ paĀicca uppajjati
nekkhammacchando, nekkhammacchandaĒ paĀicca uppajjati
nekkhammapariĒĒho, nekkhammapariĒĒhaĒ paĀicca uppajjati
nekkhammapariyesanĒ, nekkhammapariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno
sutavĒ ariyasĒvako tĒhi ĀĒnehi sammĒ paĀipajjati kĒyena vĒĒĒya manasĒ.

AbyĒpĒdadhĒtuĒ bhikkhave paĀicca uppajjati abyĒpĒdasaĀĀĒ.
AbyĒpĒdasaĀĀaĒ paĀicca uppajjati abyĒpĒdasa-kappo -pa-
abyĒpĒdacchando. AbyĒpĒdapariĒĒho. AbyĒpĒdapariyesanĒ.
AbyĒpĒdapariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno sutavĒ ariyasĒvako tĒhi
ĀĒnehi sammĒ paĀipajjati kĒyena vĒĒĒya manasĒ.

AvihiĒsĒdhĒtuĒ bhikkhave paĀicca uppajjati avihiĒsĒsaĀĀĒ,
avihiĒsĒsaĀĀaĒ paĀicca uppajjati avihiĒsĒsa-kappo, avihiĒsĒsa-kappaĒ
paĀicca uppajjati avihiĒsĒchando, avihiĒsĒchandaĒ paĀicca uppajjati
avihiĒsĒepariĒĒho, avihiĒsĒepariĒĒhaĒ paĀicca uppajjati avihiĒsĒepariyesanĒ,
avihiĒsĒepariyesanaĒ bhikkhave pariyesamĒno sutavĒ ariyasĒvako tĒhi
ĀĒnehi sammĒ paĀipajjati kĒyena vĒĒĒya manasĒ.

SeyyathĒpi bhikkhave puriso ĒdittaĒ tiĀukkaĒ sukkhe tiĀadĒye
nikkhipeyya, tamenaĒ hatthehi ca pĒdehi ca khippameva nibbĒpeyya. EvaĒ
hi bhikkhave ye tiĀakaĀĀhanissitĒ pĒĀĒ, te na anayabyasanaĒ ĒpajjeyyūĒ.
Evameva kho bhikkhave yo hi koci samaĀo vĒ brĒhmaĀo vĒ uppannaĒ
visamagataĒ saĀĀaĒ khippameva pajahati vinodeti

byantĒkaroti anabhĒvaÑ gameti, so diĀhe ceva dhamme sukhaÑ viharati avighĒtaÑ anupĒyĒsaÑ apariĒhaÑ, kĒyassa ca bhede paraÑ maraĀe sugati pĒĀika-khĒti. . DutiyaÑ.

3. GiĀjakĒvasathasutta

97. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ ©Ētike viharati GiĀjakĒvasathe. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuÑ. BhagavĒ etadavoca—

“DhĒtuÑ bhikkhave paĀicca uppajjati saĀĀe uppajjati diĀhi uppajjati vitakko”ti. EvaÑ vutte ĒyasmĒ KaccĒno¹ BhagavantaÑ etadavoca “yĒyaÑ bhante diĀhi ‘asammĒsambuddhesu SammĒsambuddhĒ’ti, ayaÑ nu kho bhante diĀhi kiÑ paĀicca paĀĀyatĒ”ti.

Mahati kho esĒ KaccĒna dhĒtu yadidaÑ avijjĒdhĒtu. HĒnaÑ KaccĒna dhĒtuÑ paĀicca uppajjati hĒnĒ saĀĀe hĒnĒ diĀhi hĒno vitakko hĒnĒ cetanĒ hĒnĒ patthanĒ hĒno paĀidhi hĒno puggalo hĒnĒ vĒcĒ hĒnaÑ Ēcikkhati deseti paĀĀpeti paĀĀhabeti vivarati vibhajati uttĒnĒkaroti, hĒnĒ tassa upapattĒti vadĒmi.

MajjhimaÑ KaccĒna dhĒtuÑ paĀicca uppajjati majjhimĒ saĀĀe majjhimĒ diĀhi majjhimo vitakko majjhimĒ cetanĒ majjhimĒ patthanĒ majjhimo paĀidhi majjhimo puggalo majjhimĒ vĒcĒ majjhimaÑ Ēcikkhati deseti paĀĀpeti paĀĀhabeti vivarati vibhajati uttĒnĒkaroti, majjhimĒ tassa upapattĒti vadĒmi.

PaĀĀtaÑ KaccĒna dhĒtuÑ paĀicca uppajjati paĀĀtĒ saĀĀe paĀĀtĒ diĀhi paĀĀto vitakko paĀĀtĒ cetanĒ paĀĀtĒ patthanĒ paĀĀto paĀidhi paĀĀto puggalo paĀĀtĒ vĒcĒ paĀĀtaÑ Ēcikkhati deseti paĀĀpeti paĀĀhabeti vivarati vibhajati uttĒnĒkaroti, paĀĀtĒ tassa upapattĒti vadĒmĒti. . TatiyaÑ.

---

1. Saddho KaccĒno (Ka)

4. HĒnĒdhimuttikasutta

98. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova¹ bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

AtĒtampi kho² bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova³ sattĒ saĒsandiĒsu samiĒsu, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandiĒsu samiĒsu, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandiĒsu samiĒsu.

AnĒgatampi kho² bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova³ sattĒ saĒsandissanti samessanti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti.

Etarahipi kho² bhikkhave paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova³ sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samentĒti. . CatutthaĒ.

5. Ca-kamasutta

99. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati Gijjhak|Ēe pabbate. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ SĒriputto sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho MahĒmoggallĒno sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho MahĒkassapo sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho Anuruddho sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho PuĒĒo MantĒniputto sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho UpĒli sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, ĒyasmĒpi kho Ānando sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati, Devadattopi kho sambahulehi bhikkh|hi saddhiĒ Bhagavato avid|re ca-kamati.

1. DhĒtuso (SĒ, I) ayaĒca paĒhamĒrambhavĒkyeyeva, na sabbattha. TĒsu pana addhĒsu ca upamĒsaĒsandananigamanaĒhĒne ca idaĒ pĒĒhanĒnattaĒ natthi.

2. Khosaddo SĒ-SyĒ-KaĒ-I-potthakesu natthi.

3. Ādisesu ĒhĒnesu pĒĒhanĒnattaĒ natthi.

Atha kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi— passatha no tumhe bhikkhave SĒriputtaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | mahĒpa00Ē. Passatha no tumhe bhikkhave MoggallĒnaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | mahiddhikĒ. Passatha no tumhe bhikkhave KassapaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | dhutavĒdĒ. Passatha no tumhe bhikkhave AnuruddhaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | dibbacakkhukĒ. Passatha no tumhe bhikkhave Pu00aÑ MantĒniputtaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | dhammakathikĒ. Passatha no tumhe bhikkhave UpĒliÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | vinayadharĒ. Passatha no tumhe bhikkhave ĒnandaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | bahussutĒ. Passatha no tumhe bhikkhave DevadattaÑ sambahulehi bhikkh | hi saddhiÑ ca~kamantanti. EvaÑ bhante. Sabbe kho ete bhikkhave bhikkh | pĒpicchĒ.

DhĒtusova bhikkhave sattĒ saÑsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kalyĒ0ĒdhimuttikĒ kalyĒ0Ēdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. AtĒtampi kho bhikkhave addhĒnaÑ dhĒtusova sattĒ saÑsandiÑsu samiÑsu, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu, kalyĒ0ĒdhimuttikĒ kalyĒ0Ēdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu.

AnĒgatampi kho bhikkhave addhĒnaÑ dhĒtusova sattĒ saÑsandissanti samessanti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandissanti samessanti, kalyĒ0ĒdhimuttikĒ kalyĒ0Ēdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandissanti samessanti.

Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaÑ addhĒnaÑ dhĒtusova sattĒ saÑsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kalyĒ0ĒdhimuttikĒ kalyĒ0Ēdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samentĒti. . Pa0camaÑ.

6. SagĒthĒsutta

100. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. AtĒtampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandiĒsu samiĒsu, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandiĒsu samiĒsu.

AnĒgatampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandissanti samessanti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti.

Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

SeyyathĒpi bhikkhave g | tho g | thena saĒsandati sameti, muttaĒ muttena saĒsandati sameti, kheĒo kheĒena saĒsandati sameti, pubbo pubbena saĒsandati sameti, lohitaĒ lohiteṅa saĒsandati sameti. Evameva kho bhikkhave dhĒtusova¹ sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. AtĒtampi kho addhĒnaĒ -pa-. AnĒgatampi kho addhĒnaĒ -pa-. Etarahipi kho paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandanti samenti, hĒnĒdhimuttikĒ hĒnĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. AtĒtampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandiĒsu samiĒsu, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandiĒsu samiĒsu.

AnĒgatampi kho bhikkhave addhĒnaĒ -pa-. Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandanti samenti, kalyĒĒdhimuttikĒ kalyĒĒdhimuttikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

SeyyathĒpi bhikkhave khĒraĒ khĒrena saĒsandati sameti, telaĒ telena saĒsandati sameti, sappi sappinĒ saĒsandati sameti, madhu madhunĒ saĒsandati sameti, phĒĒitaĒ phĒĒitena saĒsandati sameti. Evameva kho bhikkhave

---

1. Sabbatthapi evameva dissati.

dhÈtusova sattÈ saÑsandanti samenti, kalyÈÓÈdhimuttikÈ
 kalyÈÓÈdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. AtÈtampi kho addhÈnaÑ.
 AnÈgatampi kho addhÈnaÑ. Etarahipi kho paccuppannaÑ addhÈnaÑ
 dhÈtusova sattÈ saÑsandanti samenti, kalyÈÓÈdhimuttikÈ
 kalyÈÓÈdhimuttikehi saddhiÑ saÑsandanti samentÈti.

Idamavoca BhagavÈ, idaÑ vatvÈna Sugato athÈparaÑ etadavoca
 SatthÈ—

“SaÑsaggÈ vanatho jÈto, asaÑsaggena chijjati.
 ParittaÑ dÈrumÈruiha, yathÈ sÈde mahaÓÓave.

EvaÑ kusÈtamÈgama, sÈdhujÈvipi sÈdati.
 TasmÈ taÑ parivajjeyya, kusÈtaÑ hÈnavÈriyaÑ.

Pavivittehi ariyehi, pahitattehi jhÈyÈhi¹.
 NiccaÑ Èraddhaviriyehi, paÓÈitehi sahÈvase”ti.

ChaÓÓhaÑ.

7. AssaddhasaÑsandanasutta

101. SÈvatthiyaÑ viharati. DhÈtusova bhikkhave sattÈ saÑsandanti
 samenti. AssaddhÈ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, ahirikÈ
 ahirikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, anottappino anottappÈhi saddhiÑ
 saÑsandanti samenti, appassutÈ appassutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti,
 kusÈtÈ kusÈtehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, muÓÓhassatino muÓÓhassatÈhi
 saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppaÓÓÈ duppaÓÓehi saddhiÑ saÑsandanti
 samenti.

AtÈtampi kho bhikkhave addhÈnaÑ dhÈtusova sattÈ saÑsandiÑsu
 samiÑsu. AssaddhÈ assaddhehi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu, ahirikÈ
 ahirikehi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu, anottappino anottappÈhi saddhiÑ
 saÑsandiÑsu samiÑsu, appassutÈ appassutehi saddhiÑ saÑsandiÑsu
 samiÑsu, kusÈtÈ kusÈtehi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu, muÓÓhassatino
 muÓÓhassatÈhi saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu, duppaÓÓÈ duppaÓÓehi
 saddhiÑ saÑsandiÑsu samiÑsu.

---

1. JhÈyihhi (SÈ), jhÈyibhi (SyÈ, KaÑ)

AnĒgatampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandissanti samessanti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti, ahirikĒ ahirikehi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti, anottappino anottappĒhi saddhiĒ -pa- appassutĒ appassutehi saddhiĒ -pa- kusĒtĒ kusĒtehi saddhiĒ -pa- muĒhassatino muĒhassatĒhi saddhiĒ -pa- duppaĒĒĒ duppaĒĒĒhi saddhiĒ saĒsandissanti samessanti.

Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ahirikĒ ahirikehi saddhiĒ -pa- anottappino anottappĒhi saddhiĒ AppassutĒ appassutehi saddhiĒ -pa- kusĒtĒ kusĒtehi saddhiĒ -pa- muĒhassatino muĒhassatĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppaĒĒĒ duppaĒĒĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, hirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ottappino ottappĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, bahussutĒ bahussutehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ĒraddhavĒriyĒ ĒraddhavĒriyehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, upaĒhitassatino upaĒhitassatĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, paĒĒavanto paĒĒavantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. AtĒtampi kho bhikkhave addhĒnaĒ -pa-. AnĒgatampi kho bhikkhave -pa-. Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaĒ addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiĒ -pa- paĒĒavanto paĒĒavantehi saddhiĒ saĒsandanti samentĒti. . SattamaĒ.

8. Assaddham | Iakasutta

102. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ahirikĒ ahirikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppaĒĒĒ duppaĒĒĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, hirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, paĒĒavanto paĒĒavantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. AtĒtampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandantiĒsu samiĒsu -pa-. AnĒgatampi kho bhikkhave addhĒnaĒ dhĒtusova sattĒ saĒsandissanti samessanti -pa-.

Etarahipi kho bhikkhave paccuppannaÑ addhĒnaÑ dhĒtusova sattĒ saÑsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, ahirikĒ ahirikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, hirimanĒ hirimanehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samentĒti. (1)

DhĒtusova bhikkhave sattĒ saÑsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, anottappino anottappĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, ottappino ottappĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samenti -pa- pa0hamavĒero viya vitthĒretabbo. (2)

DhĒtusova bhikkhave -pa-. AssaddhĒ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, appassutĒ appassutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, bahussutĒ bahussutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samenti -pa-. (3)

DhĒtusova bhikkhave -pa-. AssaddhĒ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kusĕtĒ kusĕtehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, ĒraddhavĒriyĒ ĒraddhavĒriyehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samenti -pa-. (4)

DhĒtusova bhikkhave -pa-. AssaddhĒ assaddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, mu00hassatino mu00hassatĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. SaddhĒ saddhehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, upa00hitassatino upa00hitassatĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samentĒti -pa-. . (5) A00hamaÑ.

9. Ahirikam | lakasutta

103. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtusova -pa-. AhirikĒ ahirikehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, anottappino anottappĕhi saddhiÑ saÑsandanti

samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. HirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ottappino ottappĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti -pa-. (1)

AhirikĒ ahirikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, appassutĒ appassutehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. HirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, bahussutĒ bahussutehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti -pa-. (2)

AhirikĒ ahirikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, kusĕtĒ kusĕtehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. HirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ĒraddhavĕriyĒ Ēraddhavĕriyehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti -pa-. (3)

AhirikĒ ahirikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, mu00hassatino mu00hassatĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. HirimanĒ hirimanehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, upa00hitassatino upa00hitassatĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samentĕti -pa-. . (4) NavamaĒ.

10. Anottappam | Iakasutta

104. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. Anottappino anottappĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, appassutĒ appassutehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. Ottappino ottappĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, bahussutĒ bahussutehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti -pa-. (1)

Anottappino anottappĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, kusĕtĒ kusĕtehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, duppa00Ē duppa00ehi saddhiĒ saĒsandanti samenti. Ottappino ottappĕhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, ĒraddhavĕriyĒ Ēraddhavĕriyehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiĒ saĒsandanti samenti -pa-. (2)

Anottappino anottappÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, mu00hassatino mu00hassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00È duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. Ottappino ottappÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, upa00hitassatino upa00hitassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samentÈti -pa-. . (3) DasamaÑ.

11. Appassutam | lakasutta

105. SÈvatthiyaÑ viharati. DhÈtusova bhikkhave sattÈ saÑsandanti samenti. AppassutÈ appassutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kusÈtÈ kusÈtehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00È duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. BahussutÈ bahussutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, ÈraddhavÈriyÈ ÈraddhavÈriyehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samenti -pa-. (1)

AppassutÈ appassutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, mu00hassatino mu00hassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00È duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. BahussutÈ bahussutehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, upa00hitassatino upa00hitassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samentÈti -pa-. . (2) EkÈdasamaÑ.

12. KusÈtam | lakasutta

106. SÈvatthiyaÑ viharati. DhÈtusova bhikkhave sattÈ saÑsandanti samenti. KusÈtÈ kusÈtehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, mu00hassatino mu00hassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, duppa00È duppa00ehi saddhiÑ saÑsandanti samenti. ÈraddhavÈriyÈ ÈraddhavÈriyehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, upa00hitassatino upa00hitassatÈhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pa00avanto pa00avantehi saddhiÑ saÑsandanti samentÈti -pa-. . DvÈdasamaÑ.

(Sabbattha atÈtÈnÈgatapaccuppannaÑ kÈtabbaÑ.)

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnaĦ

SattimĒ SanidĒnaĀca, GiĀjakĒvasathena ca.
 HĒnĒdhimutti Ca~kamaĦ, SagĒthĒ AssaddhasattamaĦ.
 Assaddham | lakĒ paĀca, cattĒro Ahirikam | lakĒ.
 Anottappam | lakĒ tĒĀi, duve Appassutena ca.
 KusĒtaĦ ekakaĦ vuttaĦ, suttantĒ tĒĀi paĀcakĒ.
 BĒvĒsati vuttĒ suttĒ, dutiyo vaggo pavuccatĒti.

3. Kammaġathavagga

1. AsamĒhitasutta

107. SĒvatthiyaĦ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĦsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, ahirikĒ ahirikehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, anottappino anottappĒhi saddhiĦ saĦsandanti samenti, asamĒhitĒ asamĒhitehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, duppaĀĀĒ duppaĀĀhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti.

SaddhĒ saddhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, hirimanĒ hirimanehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, ottappino ottappĒhi saddhiĦ saĦsandanti samenti, samĒhitĒ samĒhitehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, paĀĀavanto paĀĀavantehi saddhiĦ saĦsandanti samentĒti. . PaĀhamaĦ.

2. DussĒlasutta

108. SĒvatthiyaĦ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĦsandanti samenti. AssaddhĒ assaddhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, ahirikĒ ahirikehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, anottappino anottappĒhi saddhiĦ saĦsandanti samenti, dussĒĒ dussĒlehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, duppaĀĀĒ duppaĀĀhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti.

SaddhĒ saddhehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, hirimanĒ hirimanehi saddhiĦ saĦsandanti samenti, ottappino ottappĒhi saddhiĦ saĦsandanti samenti,

sĒlavanto sĒlavantehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, paŦŦavanto paŦŦavantehi saddhiÑ saÑsandanti samentĕti. . DutiyaÑ.

3. PaŦcasikkhĒpadasutta

109. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saÑsandanti samenti. PĒŦĒtipĒtino pĒŦĒtipĒtĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, adinnĒdĒyino adinnĒdĒyĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kĒmesumicchĒĒrino kĒmesumicchĒĒrĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, musĒvĒdino musĒvĒdĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, surĒmerayamajjappamĒdaŦŦhĒyino surĒmerayamajjappamĒdaŦŦhĒyĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti.

PĒŦĒtipĒtĒ paŦiviratĒ pĒŦĒtipĒtĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, adinnĒdĒnĒ paŦiviratĒ adinnĒdĒnĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kĒmesumicchĒĒrĒ paŦiviratĒ kĒmesumicchĒĒrĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, musĒvĒdĒ paŦiviratĒ musĒvĒdĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, surĒmerayamajjappamĒdaŦŦhĒnĒ paŦiviratĒ surĒmerayamajjappamĒdaŦŦhĒnĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samentĕti. . TatiyaÑ.

4. Sattakammaphasutta

110. SĒvatthiyaÑ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saÑsandanti samenti. PĒŦĒtipĒtino pĒŦĒtipĒtĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, adinnĒdĒyino adinnĒdĒyĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, kĒmesumicchĒĒrino kĒmesumicchĒĒrĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, musĒvĒdino musĒvĒdĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pisuŦavĒĒ pisuŦavĒĒcehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pharusavĒĒ pharusavĒĒcehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, samphappalĒpino samphappalĒpĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti.

PĒŦĒtipĒtĒ paŦiviratĒ -pa- adinnĒdĒnĒ paŦiviratĒ. KĒmesumicchĒĒrĒ paŦiviratĒ. MusĒvĒdĒ paŦiviratĒ. PisuŦĒya vĒĒya paŦiviratĒ pisuŦĒya vĒĒya paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, pharusĒya vĒĒya paŦiviratĒ pharusĒya vĒĒya paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samenti, samphappalĒpĒ paŦiviratĒ samphappalĒpĒ paŦiviratehi saddhiÑ saÑsandanti samentĕti. . CatutthaÑ.

5. Dasakammapathasutta

111. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. PĒĒtipĒtino pĒĒtipĒtĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, adinnĒdĒyino -pa-. KĒmesumicchĒĒrino. MusĒvĒdino. PisuĒavĒĒ. PharusavĒĒ. SamphappalĒpino samphappalĒpĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, abhijjhĒluno abhijjhĒlhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, byĒpannacittĒ byĒpannacittehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, micchĒdiĒhikĒ micchĒdiĒhikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti.

PĒĒtipĒtĒ paĒviratĒ pĒĒtipĒtĒ paĒviratehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, adinnĒdĒnĒ paĒviratĒ -pa-. KĒmesumicchĒĒrĒ paĒviratĒ. MusĒvĒdĒ paĒviratĒ. PisuĒĒya vĒĒya. PharusĒya vĒĒya. SamphappalĒpĒ paĒviratĒ samphappalĒpĒ paĒviratehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, anabhijjhĒluno anabhijjhĒlhi saddhiĒ saĒsandanti samenti, abyĒpannacittĒ abyĒpannacittehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, sammĒdiĒhikĒ sammĒdiĒhikehi saddhiĒ saĒsandanti samentĒti. . PaĒcamaĒ.

6. AĒha-gikasutta

112. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. MicchĒdiĒhikĒ micchĒdiĒhikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, micchĒsa-kappĒ -pa- micchĒvĒĒ. MicchĒkammantĒ. MicchĒ-ĒjĒvĒ. MicchĒvĒĒmĒ. MicchĒsatino. MicchĒsamĒdhino micchĒsamĒdhĒhi saddhiĒ saĒsandanti samenti. SammĒdiĒhikĒ sammĒdiĒhikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti, sammĒsa-kappĒ -pa- sammĒvĒĒ. SammĒkammantĒ. SammĒ-ĒjĒvĒ. SammĒvĒĒmĒ. SammĒsatino. SammĒsamĒdhino sammĒsamĒdhĒhi saddhiĒ saĒsandanti samentĒti. . ChaĒhaĒ.

7. Dasa-gasutta

113. SĒvatthiyaĒ viharati. DhĒtusova bhikkhave sattĒ saĒsandanti samenti. MicchĒdiĒhikĒ micchĒdiĒhikehi saddhiĒ saĒsandanti samenti micchĒsa-kappĒ -pa- micchĒvĒĒ. MicchĒkammantĒ. MicchĒ-ĒjĒvĒ. MicchĒvĒĒmĒ.

micchĒsatino. MicchĒsamĒdhino micchĒsamĒdhĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, micchĒĀĒĀino micchĒĀĒĀĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, micchĒvimuttino micchĒvimuttĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti.

SammĒdiĀĕhiĒ sammĒdiĀĕhiĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, sammĒsa~kappĒ -pa- sammĒvĒcĒ. SammĒkammantĒ. SammĒĒjĒvĒ. SammĒvĒyĒmĒ. SammĒsatino. SammĒsamĒdhino. SammĒĀĒĀino sammĒĀĒĀĕhi saddhiÑ saÑsandanti samenti, sammĒvimuttino sammĒvimuttĕhi saddhiÑ saÑsandanti samentĕti. . SattamaÑ.

(Sabbattha atĕtĒnĒgatapaccuppannaÑ kĒtabbaÑ.)

SattannaÑ suttantaĒnaÑ uddĒnaÑ

AsamĒhitaÑ DussĒlaÑ, PaĀcasikkĕpadĒni ca.
SattakammaphĒ vuttĒ, Dasakammaphena ca.
ChaĀhaÑ AĀha~giko vutto, Dasa~gena ca sattamaÑ.

Kammaphavaggo tatiyo.

4. Catutthavagga

1. CatudhĒtusutta

114. EkaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiĀĒkassa ĒrĒme. Catasso imĒ bhikkhave dhĒtuyo. KatamĒ catasso, pathavĕdhĒtu ĒpodhĒtu tejodhĒtu vĒyodhĒtu. ImĒ kho bhikkhave catasso dhĒtuyoti. . PaĀhamaÑ.

2. Pubbesambodhasutta

115. SĒvatthiyaÑ viharati. Pubbeva me bhikkhave sambodhĒ anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi "ko nu kho pathavĕdhĒtuyĒ assĒdo ko Ēdĕnava kiÑ nissaraĀaÑ, ko ĒpodhĒtuyĒ assĒdo ko Ēdĕnava kiÑ nissaraĀaÑ, ko

tejodhĒtuyĒ assĒdo ko ĒdĒnavo kiĒ nissaraĒaĒ, ko vĒyodhĒtuyĒ assĒdo ko ĒdĒnavo kiĒ nissaraĒan”ti.

Tassa mayhaĒ bhikkhave etadahosi “yaĒ kho pathavĒdhĒtuĒ paĒicca uppajjati sukhaĒ somanassaĒ, ayaĒ pathavĒdhĒtuyĒ assĒdo. YaĒ¹ pathavĒdhĒtu aniccĒ dukkhĒ vipariĒmadhammĒ, ayaĒ pathavĒdhĒtuyĒ ĒdĒnavo. Yo pathavĒdhĒtuyĒ chandarĒgavinayo chandarĒgappahĒnaĒ, idaĒ pathavĒdhĒtuyĒ nissaraĒaĒ. YaĒ ĒpodhĒtuĒ paĒicca -pa-. YaĒ tejodhĒtuĒ paĒicca -pa-. YaĒ vĒyodhĒtuĒ paĒicca uppajjati sukhaĒ somanassaĒ, ayaĒ vĒyodhĒtuyĒ assĒdo. YaĒ vĒyodhĒtu aniccĒ dukkhĒ vipariĒmadhammĒ, ayaĒ vĒyodhĒtuyĒ ĒdĒnavo. Yo vĒyodhĒtuyĒ chandarĒgavinayo chandarĒgappahĒnaĒ, idaĒ vĒyodhĒtuyĒ nissaraĒaĒ.

YĒvakĒvaĒcĒhaĒ bhikkhave imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ evaĒ assĒdaĒca assĒdato ĒdĒnavaĒca ĒdĒnavato nissaraĒaĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ na abbhaĒĒĒsiĒ, neva tĒvĒhaĒ bhikkhave sadevake loke samĒrake sabrahmake sassamaĒabrĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya anuttaraĒ sammĒsambodhiĒ abhisambuddhoti² paccaĒĒsiĒ.

Yato ca khvĒhaĒ bhikkhave imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ evaĒ assĒdaĒca assĒdato ĒdĒnavaĒca ĒdĒnavato nissaraĒaĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ abbhaĒĒĒsiĒ, athĒhaĒ bhikkhave sadevake loke samĒrake sabrahmake sassamaĒabrĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya anuttaraĒ sammĒsambodhiĒ abhisambuddhoti paccaĒĒsiĒ. ©ĒĒaĒca pana me dassanaĒ udapĒdi, akuppĒ me vimutti³, ayamantimĒ jĒti, natthi dĒni punabbhavo”ti. . DutiyaĒ.

3. AcariĒsutta

116. SĒvatthiyaĒ viharati. PathavĒdhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave assĒdapariyesanaĒ acariĒ, yo pathavĒdhĒtuyĒ assĒdo tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ pathavĒdhĒtuyĒ assĒdo paĒĒĒya me so sudiĒho. PathavĒdhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave ĒdĒnavapariyesanaĒ acariĒ, yo pathavĒdhĒtuyĒ ĒdĒnavo

1. YĒ (SĒ)

2. Abhisambuddho (SĒ, SyĒ, KaĒ)

3. Cetovimutti (SĒ, I, Ka)

tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ pathavĒdhĒtuyĒ ĒĒfnavo paĒĒĒya me so sudiĒĒho. PathavĒdhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave nissaraĒapariyesanaĒ acariĒ, yaĒ pathavĒdhĒtuyĒ nissaraĒaĒ tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ pathavĒdhĒtuyĒ nissaraĒaĒ paĒĒĒya me taĒ sudiĒĒhaĒ.

ĒpodhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave -pa-. TejodhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave. VĒyodhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave assĒdapariyesanaĒ acariĒ, yo vĒyodhĒtuyĒ assĒdo tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ vĒyodhĒtuyĒ assĒdo paĒĒĒya me so sudiĒĒho. VĒyodhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave ĒĒnavapariyesanaĒ acariĒ, yo vĒyodhĒtuyĒ ĒĒnavo tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ vĒyodhĒtuyĒ ĒĒnavo paĒĒĒya me so sudiĒĒho. VĒyodhĒtuyĒĒhaĒ bhikkhave nissaraĒapariyesanaĒ acariĒ, yaĒ vĒyodhĒtuyĒ nissaraĒaĒ tadajjhagamaĒ, yĒvatĒ vĒyodhĒtuyĒ nissaraĒaĒ paĒĒĒya me taĒ sudiĒĒhaĒ.

YĒvakĒvaĒcĒĒhaĒ bhikkhave imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ assĒĒaĒca assĒĒato ĒĒfnavavĒca ĒĒfnavato nissaraĒavĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ na abbhaĒĒĒsiĒ, neva tĒvĒĒhaĒ bhikkhave sadevake loke samĒrake sabrahmake sassamaĒabrĒĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya anuttaraĒ sammĒsambodhiĒ abhisambuddhoti paccaĒĒĒsiĒ.

Yato ca khvĒĒhaĒ bhikkhave imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ assĒĒaĒca assĒĒato ĒĒfnavavĒca ĒĒfnavato nissaraĒavĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ na abbhaĒĒĒsiĒ, athĒĒhaĒ bhikkhave sadevake loke samĒrake sabrahmake sassamaĒabrĒĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya anuttaraĒ sammĒsambodhiĒ abhisambuddhoti paccaĒĒĒsiĒ. ©avĒca pana me dassanaĒ udapĒdi, akuppĒ me vimutti, ayamantimĒ jĒti, natthi dĒni punabbhavoti. . TatiyaĒ.

4. NocedaĒsutta

117. SĒvatthiyaĒ viharati. No cedaĒ bhikkhave pathavĒdhĒtuyĒ assĒdo abhavissa, nayidaĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ sĒrajjeyyuĒ.

YasmĒ ca kho bhikkhave atthi pathavĒdhĒtuyĒ assĒdo, tasmĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ sĒrajjanti. No cedaĒ bhikkhave pathavĒdhĒtuyĒ ĒdĒnavo abhavissa, nayidaĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ nibbindeyyuĒ. YasmĒ ca kho bhikkhave atthi pathavĒdhĒtuyĒ ĒdĒnavo, tasmĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ nibbindanti. No cedaĒ bhikkhave pathavĒdhĒtuyĒ nissaraĒaĒ abhavissa, nayidaĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ nissareyyuĒ. YasmĒ ca kho bhikkhave atthi pathavĒdhĒtuyĒ nissaraĒaĒ, tasmĒ sattĒ pathavĒdhĒtuyĒ nissaranti.

No cedaĒ bhikkhave ĒpodhĒtuyĒ assĒdo abhavissa. No cedaĒ bhikkhave tejodhĒtuyĒ -pa-. No cedaĒ bhikkhave vĒyodhĒtuyĒ assĒdo abhavissa, nayidaĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ sĒrajjeyyuĒ. YasmĒ ca kho bhikkhave atthi vĒyodhĒtuyĒ assĒdo, tasmĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ sĒrajjanti. No cedaĒ bhikkhave vĒyodhĒtuyĒ ĒdĒnavo abhavissa, nayidaĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nibbindeyyuĒ. YasmĒ ca kho bhikkhave atthi vĒyodhĒtuyĒ ĒdĒnavo, tasmĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nibbindanti. No cedaĒ bhikkhave vĒyodhĒtuyĒ nissaraĒaĒ abhavissa, nayidaĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nissareyyuĒ. YasmĒ ca kho bhikkhave atthi vĒyodhĒtuyĒ nissaraĒaĒ, tasmĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nissaranti.

YĒvakĒvaĒcime bhikkhave sattĒ imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ assĒdaĒca assĒdato ĒdĒnavaĒca ĒdĒnavato nissaraĒaĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ na abbhaĒĒsu, neva tĒvime bhikkhave sattĒ sadevakĒ lokĒ samĒrakĒ sabrahmakĒ sassamaĒabrĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya nissaĒĒ visaĒyuttĒ vipkamuttĒ vimariyĒdikatena cetasĒ vihariĒsu.

Yato ca kho bhikkhave sattĒ imĒsaĒ catunnaĒ dhĒt|naĒ assĒdaĒca assĒdato ĒdĒnavaĒca ĒdĒnavato nissaraĒaĒca nissaraĒato yathĒbh|taĒ na abbhaĒĒsu, atha bhikkhave sattĒ sadevakĒ lokĒ samĒrakĒ sabrahmakĒ sassamaĒabrĒhmaĒiyĒ pajĒya sadevamanussĒya nissaĒĒ visaĒyuttĒ vipkamuttĒ vimariyĒdikatena cetasĒ viharantĒti. . CatutthaĒ.

5. Ekantadukhasutta

118. SĒvatthiyaÑ viharati. PathavĕdhĒtu ce¹ hidaÑ bhikkhave ekantadukkhĒ abhaviṣṣa dukkhĒnupatiĒ dukkhĒvakkantĒ anavakkantĒ sukhena, nayidaÑ sattĒ pathavĕdhĒtuyĒ sĒrajjeyyuÑ. YasmĒ ca kho bhikkhave pathavĕdhĒtu sukhĒ sukhĒnupatiĒ sukhĒvakkantĒ anavakkantĒ dukkhena, tasmĒ sattĒ pathavĕdhĒtuyĒ sĒrajjanti.

ĒpodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave -pa-. TejodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave. VĒyodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave ekantadukkhĒ abhaviṣṣa dukkhĒnupatiĒ dukkhĒvakkantĒ anavakkantĒ sukhena, nayidaÑ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ sĒrajjeyyuÑ. YasmĒ ca kho bhikkhave vĒyodhĒtu sukhĒ sukhĒnupatiĒ sukhĒvakkantĒ anavakkantĒ dukkhena, tasmĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ sĒrajjanti.

PathavĕdhĒtu ce hidaÑ bhikkhave ekantasukhĒ abhaviṣṣa sukhĒnupatiĒ sukhĒvakkantĒ anavakkantĒ dukkhena, nayidaÑ sattĒ pathavĕdhĒtuyĒ nibbindeyyuÑ. YasmĒ ca kho bhikkhave pathavĕdhĒtu dukkhĒ dukkhĒnupatiĒ dukkhĒvakkantĒ anavakkantĒ sukhena, tasmĒ sattĒ pathavĕdhĒtuyĒ nibbindanti.

ĒpodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave -pa-. TejodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave. VĒyodhĒtu ce hidaÑ bhikkhave ekantasukhĒ abhaviṣṣa sukhĒnupatiĒ sukhĒvakkantĒ anavakkantĒ dukkhena, nayidaÑ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nibbindeyyuÑ. YasmĒ ca kho bhikkhave vĒyodhĒtu dukkhĒ dukkhĒnupatiĒ dukkhĒvakkantĒ anavakkantĒ sukhena, tasmĒ sattĒ vĒyodhĒtuyĒ nibbindantĕti. . PaŌcamaÑ.

6. Abhinandasutta

119. SĒvatthiyaÑ viharati. Yo bhikkhave pathavĕdhĒtuÑ abhinandati, dukkhaÑ so abhinandati. Yo dukkhaÑ abhinandati, aparimutto so dukkhasmĒti vadĒmi. Yo ĒpodhĒtuÑ abhinandati -pa-. Yo tejodhĒtuÑ. Yo vĒyodhĒtuÑ abhinandati, dukkhaÑ so abhinandati. Yo dukkhaÑ abhinandati, aparimutto so dukkhasmĒti vadĒmi.

---

1. Ca (SĒ, SyĒ, KaÑ)

Yo ca kho bhikkhave pathavĒdhĒtuĶĶ nĒbhinandati, dukkhaĶĶ so nĒbhinandati. Yo dukkhaĶĶ nĒbhinandati, parimutto so dukkhasmĒti vadĒmi. Yo ĒpodhĒtuĶĶ -pa-. Yo tejodhĒtuĶĶ. Yo vĒyodhĒtuĶĶ nĒbhinandati, dukkhaĶĶ so nĒbhinandati. Yo dukkhaĶĶ nĒbhinandati, parimutto so dukkhasmĒtiĶĶ vadĒmĒti. . ChaĶĶhaĶĶ.

7. UppĒdasutta

120. SĒvatthiyaĶĶ viharati. Yo bhikkhave pathavĒdhĒtuyĒ uppĒdo ōhiti abhinibbatti pĒtubhĒvo, dukkhasseso uppĒdo rogĒnaĶĶ ōhiti jarĒmaraŌassa pĒtubhĒvo. Yo ĒpodhĒtuyĒ -pa-. Yo tejodhĒtuyĒ. Yo vĒyodhĒtuyĒ uppĒdo ōhiti abhinibbatti pĒtubhĒvo, dukkhasseso uppĒdo rogĒnaĶĶ ōhiti jarĒmaraŌassa pĒtubhĒvo.

Yo ca kho bhikkhave pathavĒdhĒtuyĒ nirodho v|pasamo attha-gamo, dukkhasseso nirodho rogĒnaĶĶ v|pasamo jarĒmaraŌassa attha-gamo. Yo ĒpodhĒtuyĒ -pa-. Yo tejodhĒtuyĒ. Yo vĒyodhĒtuyĒ nirodho v|pasamo attha-gamo, dukkhasseso nirodho rogĒnaĶĶ v|pasamo jarĒmaraŌassa attha-gamoti. . SattamaĶĶ.

8. SamaŌabrĒhmaŌasutta

121. SĒvatthiyaĶĶ viharati. Catasso imĒ bhikkhave dhĒtuyo. KatamĒ catasso, pathavĒdhĒtu ĒpodhĒtu tejodhĒtu vĒyodhĒtu. Ye hi keci bhikkhave samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ imĒsaĶĶ catunnaĶĶ dhĒt|naĶĶ assĒdaŌca ĒdĒnavaŌca nissaraŌaŌca yathĒbh|taĶĶ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ samaŌesu vĒ samaŌasammatĒ, brĒhmaŌesu vĒ brĒhmaŌasammatĒ. Na ca pana te Ēyasmanto sĒmaŌŌatthaĶĶ vĒ brahmaŌŌatthaĶĶ vĒ diŌŌheva dhamme sayaĶĶ abhiŌŌĒ sacchikatvĒ upasampajja viharanti.

Ye ca kho keci bhikkhave samaŌĒ vĒ brĒhmaŌĒ vĒ imĒsaĶĶ catunnaĶĶ dhĒt|naĶĶ assĒdaŌca ĒdĒnavaŌca nissaraŌaŌca yathĒbh|taĶĶ pajĒnanti. Te ca

kho me bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ samaŒesu ceva samaŒasammatĒ, brĒhmaŒesu ca brĒhmaŒasammatĒ. Te ca panĒyasmanto sĒmaŒŒatthaŒca brahmaŒŒatthaŒca diŒŒheva dhamme sayaŃ abhiŒŒĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . AŒŒhamaŃ.

9. DutiyasamaŒabrĒhmaŒasutta

122. SĒvatthiyaŃ viharati. Catasso imĒ bhikkhave dhĒtuyo. KatamĒ catasso, pathavĒdhĒtu ĒpodhĒtu tejodhĒtu vĒyodhĒtu. Ye hi keci bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ imĒsaŃ catunnaŃ dhĒt|naŃ samudayaŒca attha-gamaŒca assĒdaŒca ĒdĒnavaŒca nissaraŒaŒca yathĒbh|taŃ nappajĒnanti -pa-. (VitthĒretabbaŃ.) PajĒnanti -pa- sayaŃ abhiŒŒĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . NavamaŃ.

10. TatiyasamaŒabrĒhmaŒasutta

123. SĒvatthiyaŃ viharati. Ye hi keci bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ pathavĒdhĒtuŃ nappajĒnanti, pathavĒdhĒtusamudayaŃ nappajĒnanti, pathavĒdhĒtunirodhaŃ nappajĒnanti, pathavĒdhĒtunirodhagĒminiŃ paŒipadaŃ nappajĒnanti -pa- ĒpodhĒtuŃ nappajĒnanti. TejodhĒtuŃ nappajĒnanti. VĒyodhĒtuŃ nappajĒnanti, vĒyodhĒtusamudayaŃ nappajĒnanti, vĒyodhĒtunirodhaŃ nappajĒnanti, vĒyodhĒtunirodhagĒminiŃ paŒipadaŃ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ samaŒesu vĒ samaŒasammatĒ, brĒhmaŒesu vĒ brĒhmaŒasammatĒ. Na ca pana te Ēyasmanto sĒmaŒŒatthaŃ vĒ brahmaŒŒatthaŃ vĒ diŒŒheva dhamme sayaŃ abhiŒŒĒ sacchikatvĒ upasampajja viharanti.

Ye ca kho keci bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ pathavĒdhĒtuŃ pajĒnanti, pathavĒdhĒtusamudayaŃ pajĒnanti, pathavĒdhĒtunirodhaŃ pajĒnanti, pathavĒdhĒtunirodhagĒminiŃ paŒipadaŃ pajĒnanti. Ye ca kho keci bhikkhave samaŒĒ vĒ brĒhmaŒĒ vĒ -pa- ĒpodhĒtuŃ pajĒnanti. TejodhĒtuŃ pajĒnanti. VĒyodhĒtuŃ pajĒnanti, vĒyodhĒtusamudayaŃ pajĒnanti, vĒyodhĒtunirodhaŃ pajĒnanti, vĒyodhĒtunirodhagĒminiŃ paŒipadaŃ pajĒnanti.

te ca kho me bhikkhave samaŒÈ vĒ brĒhmaŒÈ vĒ samaŒesu ceva
 samaŒasammatĒ, brĒhmaŒesu ca brĒhmaŒasammatĒ. Te ca panĒyasmanto
 sĒmaŒŒatthaŒca brahmaŒŒatthaŒca diŒŒheva dhamme sayaÑ abhiŒŒÈ
 sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . DasamaÑ.

Catuttho vaggo.

TassuddĒnaÑ

Catasso Pubbe AcariÑ, NocedaÑ ca Dukkheṇa ca.
 AbhinandaŒca UppĒdo, tayo SamaŒabrĒhmaŒĒti.

DhĒtusaÑyuttaÑ samattaÑ.

4. Anamataggasaṅyutta

1. Paṭhamavagga

1. TiṠakaṠhasutta

124. Evaṅ me sutaṅ— ekaṅ samayaṅ BhagavÈ SÈvatthiyaṅ viharati Jetavane AnÈthapiŌÈikassa ÈrÈme. Tatra kho BhagavÈ bhikkh| Èmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuṅ. BhagavÈ etadavoca—

Anamataggoyaṅ¹ bhikkhave saṅsÈro, pubbÈ koṠi na paŌŌÈyati avijjÈnÈvaraŌÈnaṅ sattÈnaṅ taŌhÈsaṅnyojanÈnaṅ sandhÈvataṅ saṅsarataṅ. SeyyathÈpi bhikkhave puriso yaṅ imasmiṅ JambudÈpe tiŌakaṠhasÈkhÈ-palÈsaṅ, taṅ chetvÈ² ekajjhaṅ saṅharitvÈ catura~gulaṅ catura~gulaṅ ghaṠikaṅ katvÈ nikkhipeyya ayaṅ me mÈtÈ, tassÈ me mÈtu ayaṅ mÈtÈ”ti. ApariyÈdinnÈva³ bhikkhave tassa purisassa mÈtumÈtaro assu, atha imasmiṅ JambudÈpe tiŌakaṠhasÈkhÈpalÈsaṅ parikkhayaṅ pariyÈdÈnaṅ gaccheyya. Taṅ kissa hetu, anamataggoyaṅ bhikkhave saṅsÈro, pubbÈ koṠi na paŌŌÈyati avijjÈnÈvaraŌÈnaṅ sattÈnaṅ taŌhÈsaṅnyojanÈnaṅ sandhÈvataṅ saṅsarataṅ. Evaṅ dÈgharattaṅ vo bhikkhave dukkhaṅ paccanubh| taṅ tibbaṅ paccanubh| taṅ byasanaṅ paccanubh| taṅ kaṠasÈ⁴ vaÈÈhitÈ, yÈvaŌcidaṅ bhikkhave alameva sabbasa~khÈresu nibbindituṅ, alaṅ virajjituṅ, alaṅ vimuccitunti. . PaṠhamaṅ.

2. PathavÈsutta

125. SÈvatthiyaṅ viharati. Anamataggoyaṅ bhikkhave saṅsÈro, pubbÈ koṠi na paŌŌÈyati avijjÈnÈvaraŌÈnaṅ sattÈnaṅ taŌhÈsaṅnyojanÈnaṅ sandhÈvataṅ saṅsarataṅ. SeyyathÈpi bhikkhave puriso imaṅ mahÈpathaviṅ kolaṠhimattaṅ kolaṠhimattaṅ mattikÈguṠikaṅ karitvÈ nikkhipeyya “ayaṅ me pitÈ, tassa me pitu ayaṅ pitÈ”ti. ApariyÈdinnÈva bhikkhave tassa purisassa pitupitaro assu, athÈyaṅ mahÈpathavÈ parikkhayaṅ pariyÈdÈnaṅ

1. AnamataggÈyaṅ (I, Ka)

2. TacchetvÈ (bah|su)

3. ApariyÈdiŌŌÈva (SÈ)

4. KaṠasi (SÈ, I, Ka) kaṠÈ chavÈ sayanti etthÈti kaṠasÈ.

gaccheyya. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro, pubbĒ koĒi na pa00Ēyati avijjĒnĒvara0ĒnaĒ sattĒnaĒ ta0hĒsaĒnyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. EvaĒ dĒgharattaĒ vo bhikkhave dukkhaĒ paccanubh|taĒ tibbaĒ paccanubh|taĒ byasanaĒ paccanubh|taĒ ka0asĒ vaĒĒhitĒ, yĒva0cidaĒ bhikkhave alameva sabbasa-khĒresu nibbindituĒ, alaĒ virajjituĒ, alaĒ vimuccitunti. . DutiyaĒ.

3. Assusutta

126. SĒvatthiyaĒ viharati. AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro, pubbĒ koĒi na pa00Ēyati avijjĒnĒvara0ĒnaĒ sattĒnaĒ ta0hĒsaĒnyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. TaĒ kiĒ ma00atha bhikkhave, katamaĒ nu kho bahutaraĒ, yaĒ vĒ vo iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ amanĒpasampayogĒ manĒpavippayogĒ kandantĒnaĒ rodantĒnaĒ¹ assu passannaĒ² paggharitaĒ, yaĒ vĒ cat|su mahĒsamuddesu udakanti. YathĒ kho mayaĒ bhante BhagavatĒ dhammaĒ desitaĒ ĒjĒnĒma, etadeva bhante bahutaraĒ, yaĒ no iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ amanĒpasampayogĒ manĒpavippayogĒ kandantĒnaĒ rodantĒnaĒ assu passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakanti.

SĒdhu sĒdhu bhikkhave, sĒdhu kho me tumhe bhikkhave evaĒ dhammaĒ desitaĒ ĒjĒnĒtha, etadeva bhikkhave bahutaraĒ, yaĒ vo iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ amanĒpasampayogĒ manĒpavippayogĒ kandantĒnaĒ rodantĒnaĒ assu passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakaĒ. DĒgharattaĒ vo bhikkhave mĒtumara0aĒ paccanubh|taĒ, tesaĒ vo mĒtumara0aĒ paccanubhontĒnaĒ amanĒpasampayogĒ manĒpavippayogĒ kandantĒnaĒ rodantĒnaĒ assu passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakaĒ. DĒgharattaĒ vo bhikkhave pitumara0aĒ paccanubh|taĒ -pa- bhĒtumara0aĒ paccanubh|taĒ. Bhaginimara0aĒ paccanubh|taĒ. Puttamara0aĒ paccanubh|taĒ. DhĒtumara0aĒ paccanubh|taĒ. ©ĒtibyasanaĒ paccanubh|taĒ. BhogabyasanaĒ paccanubh|taĒ. DĒgharattaĒ vo bhikkhave rogabyasanaĒ paccanubh|taĒ, tesaĒ vo rogabyasanaĒ paccanubhontĒnaĒ amanĒpasampayogĒ manĒpavippayogĒ kandantĒnaĒ rodantĒnaĒ assu passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakaĒ. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave

1. RudantĒnaĒ (SĒ)

2. PassandaĒ (Ka-SĒ), pasandaĒ (SyĒ, KaĒ), pasannaĒ (I, Ka)

sañsēro -pa-. Yēvaḍcidañ bhikkhave alameva sabbasa-khēresu nibbindituñ, alañ virajjituñ, alañ vimuccitunti. . Tatiyañ.

4. Khārasutta

127. Sēvatthiyañ viharati. Anamataggoyañ bhikkhave sañsēro, pubbē koḍi na paḍḍeyati avijjēnēvaraḍēnañ sattēnañ taḍhēsañyojanañ sandhēvatañ sañsaratañ. Tañ kiñ maḍḍatha bhikkhave, katamañ nu kho bahutarañ, yañ vē vo iminē dēghena addhunē sandhēvatañ sañsaratañ mētuthaḍḍañ pētañ, yañ vē cat|su mahēsamuddesu udakanti. Yathē kho mayañ bhante Bhagavatē dhammañ desitañ ējēnēma, etadeva bhante bahutarañ, yañ no iminē dēghena addhunē sandhēvatañ sañsaratañ mētuthaḍḍañ pētañ, na tveva cat|su mahēsamuddesu udakanti.

Sēdhu sēdhu bhikkhave, sēdhu kho me tumhe bhikkhave evañ dhammañ desitañ ējēnētha, etadeva bhikkhave bahutarañ, yañ vo iminē dēghena addhunē sandhēvatañ sañsaratañ mētuthaḍḍañ pētañ, na tveva cat|su mahēsamuddesu udakañ. Tañ kissa hetu, anamataggoyañ bhikkhave sañsēro -pa- alañ vimuccitunti. . Catutthañ.

5. Pabbatasutta

128. Sēvatthiyañ viharati -pa- ērēme. Atha kho aḍḍataro bhikkhu yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamivē Bhagavantañ abhivēdetvē ekamantañ nisēdi, ekamantañ nisinno kho so bhikkhu Bhagavantañ etadavoca “kēvadēgho nu kho bhante kappo”ti. Dēgho kho bhikkhu kappo, so na sukaro sa-khētūñ “ettakēni vassēni” iti vē “ettakēni vassasatēni” iti vē “ettakēni vassasahassēni” iti vē “ettakēni vassasatasahassēni” iti vēti.

Sakkē pana bhante upamañ kētunti. “Sakkē bhikkh|”ti Bhagavē avoca, seyyathēpi bhikkhu mahēselo pabbato yojanañ ēyēmena yojanañ vitthērena yojanañ ubbedhena acchinno asusiro ekagghano, tamenañ puriso vassatassa vassatassa accayena Kēsikena

vatthena sakiĒ sakiĒ parimajjeyya. KhippataraĒ kho so bhikkhu mahĒselo pabbato iminĒ upakkamena parikkhayaĒ pariyĒdĒnaĒ gaccheyya, na tveva kappo. EvaĒ dĒgho bhikkhu kappo, evaĒ dĒghĒnaĒ kho bhikkhu kappĒnaĒ neko kappo saĒsito, nekaĒ kappasataĒ saĒsitaĒ, nekaĒ kappasahassaĒ saĒsitaĒ, nekaĒ kappasatasahassaĒ saĒsitaĒ. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhu saĒsĒro, pubbĒ koĒi -pa-. YĒvaĒcidaĒ bhikkhu alameva sabbasa~khĒresu nibbindituĒ, alaĒ virajjituĒ, alaĒ vimuccitunti. . PaĒcamaĒ.

6. SĒsapasutta

129. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho aĒĒatara bhikkhu yena BhagavĒ -pa- ekamantaĒ nisinno kho so bhikkhu BhagavantaĒ etadavoca “kĒvadĒgho nu kho bhante kappo”ti. DĒgho kho bhikkhu kappo, so na sukaro sa~khĒtuĒ “ettakĒni vassĒni” iti vĒ -pa- “ettakĒni vassasatasahassĒni” iti vĒti.

SakkĒ pana bhante upamaĒ kĒtunti. “SakkĒ bhikkh|”ti BhagavĒ avoca, seyyathĒpi bhikkhu ĒyasaĒ nagaraĒ yojanaĒ ĒyĒmena yojanaĒ vitthĒrena yojanaĒ ubbedhena puĒĒaĒ sĒsapĒnaĒ guĒikĒbaddhaĒ¹, tato puriso vassasatassa vassasatassa accayena ekamekaĒ sĒsapaĒ uddhareyya. KhippataraĒ kho so bhikkhu mahĒsĒsapaĒsi iminĒ upakkamena parikkhayaĒ pariyĒdĒnaĒ gaccheyya, na tveva kappo. EvaĒ dĒgho kho bhikkhu kappo, evaĒ dĒghĒnaĒ kho bhikkhu kappĒnaĒ neko kappo saĒsito, nekaĒ kappasataĒ saĒsitaĒ, nekaĒ kappasahassaĒ saĒsitaĒ, nekaĒ kappasatasahassaĒ saĒsitaĒ. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhu saĒsĒro -pa- alaĒ vimuccitunti. . ChaĒhaĒ.

7. SĒvakasutta

130. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho sambahulĒ bhikkh| yena BhagavĒ -pa- ekamantaĒ nisinnĒ kho te bhikkh| BhagavantaĒ etadavocuĒ “kĒvabahukĒ nu kho bhante kappĒ abbatĒtĒ atikkantĒ”ti. BahukĒ kho

---

1. C | ĒikĒbaddhaĒ (SĒ, I)

bhikkhave kappÈ abbatthÈ atikkantÈ, te na sukarÈ sa-khÈtuÑ “ettakÈ kappÈ” iti vÈ “ettakÈni kappasatÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasahassÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasatasahassÈni” iti vÈti.

SakkÈ pana bhante upamaÑ kÈtunti. “SakkÈ bhikkhave”ti BhagavÈ avoca, idhassu bhikkhave cattÈro sÈvakÈ vassasatÈyukÈ vassasatajÈvino, te divase divase kappasatasahassaÑ kappasatasahassaÑ anussareyyuÑ. AnanussaritÈva bhikkhave tehi kappÈ assu, atha kho te cattÈro sÈvakÈ vassasatÈyukÈ vassasatajÈvino vassasatassa accayena kÈlaÑ kareyyuÑ. EvaÑ bahukÈ kho bhikkhave kappÈ abbatthÈ atikkantÈ, te na sukarÈ sa-khÈtuÑ “ettakÈ kappÈ” iti vÈ “ettakÈni kappasatÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasahassÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasatasahassÈni” iti vÈti. TaÑ kissa hetu, anamataggoyaÑ bhikkhave saÑsÈro -pa- alaÑ vimuccitunti. . SattamaÑ.

8. Ga-gÈsutta

131. RÈjagahe viharati Veļuvane. Atha kho aÒataro brÈhmaÓo yena BhagavÈ tenupasa-kami, upasa-kamivÈ BhagavatÈ saddhiÑ sammodi, sammodanÈyaÑ kathaÑ sÈraÓÈyaÑ vÈtisÈretvÈ ekamantaÑ nisÈdi, ekamantaÑ nisinno kho so brÈhmaÓo BhagavantaÑ etadavoca “kÈvabahukÈ nu kho bho Gotama kappÈ abbatthÈ atikkantÈ”ti. BahukÈ kho brÈhmaÓa kappÈ abbatthÈ atikkantÈ, te na sukarÈ sa-khÈtuÑ “ettakÈ kappÈ” iti vÈ “ettakÈni kappasatÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasahassÈni” iti vÈ “ettakÈni kappasatasahassÈni” iti vÈti.

SakkÈ pana bho Gotama upamaÑ kÈtunti. “SakkÈ brÈhmaÓÈ”ti BhagavÈ avoca, seyyathÈpi brÈhmaÓa yato cÈyaÑ nadÈ pabhavati, yattha ca mahÈsamuddaÑ appeti. YÈ etasmiÑ antare vÈlikÈ, sÈ na sukarÈ sa-khÈtuÑ “ettakÈ vÈlikÈ” iti vÈ “ettakÈni vÈlikasatÈni” iti vÈ “ettakÈni vÈlikasahassÈni” iti vÈ “ettakÈni vÈlikasatasahassÈni” iti vÈti. Tato bahutarÈ kho brÈhmaÓa kappÈ abbatthÈ atikkantÈ, te na sukarÈ sa-khÈtuÑ “ettakÈ kappÈ”

iti vĒ “ettakĒni kappasatĒni” iti vĒ “ettakĒni kappasahassĒni” iti vĒ “ettakĒni kappasatasahassĒni” iti vĒti. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ brĒhmaĀa saĒsĒĒro, pubbĒ koĀi na paĀĀĒyati avijjĒnĒvaraĀĒnaĒ sattĒnaĒ taĀhĒsaĒnyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. EvaĒ dĒgharattaĒ kho brĒhmaĀa dukkhaĒ paccanubh|taĒ tibbaĒ paccanubh|taĒ byasanaĒ paccanubh|taĒ kaĀasĒ vaĒĒhitĒ, yĒvaĀcidaĒ brĒhmaĀa alameva sabbasa~khĒresu nibbindituĒ, alaĒ virajjituĒ, alaĒ vimuccitunti.

EvaĒ vutte so brĒhmaĀo BhagavantaĒ etadavoca “abhikkantaĒ bho Gotama, abhikkantaĒ bho Gotama -pa- upĒsakaĒ maĒ bhavaĒ Gotamo dhĒretu ajjatagge pĒĀupetaĒ saraĀaĒ gatan”ti. . AĀhamaĒ.

9. DaĀĒasutta

132. SĒvatthiyaĒ viharati. AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro, pubbĒ koĀi na paĀĀĒyati avijjĒnĒvaraĀĒnaĒ sattĒnaĒ taĀhĒsaĒnyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. SeyyathĒpi bhikkhave daĀĒo uparivehĒsaĒ khitto sakimpi m|lena nipatati, sakimpi majjhena nipatati, sakimpi antena nipatati. Evameva kho bhikkhave avijjĒnĒvaraĀĒnaĒ sattĒ taĀhĒsaĒnyojanĒnaĒ sandhĒvantĒ saĒsarantĒ sakimpi asmĒ lokĒ paraĒ lokaĒ gacchanti, sakimpi parasmĒ lokĒ imaĒ lokaĒ Ēgacchanti. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro -pa- alaĒ vimuccitunti. . NavamaĒ.

10. Puggalasutta

133. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati Gijjhak|Āe pabbate. Tatra kho BhagavĒ bhikkh|Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro -pa-. Ekapuggalassa bhikkhave kappā sandhĒvato saĒsarato siyĒ evaĒ mahĒ aĀhika~kalo aĀhipuĀjo aĀhirĒsi, yathĒyaĒ Vepullo pabbato. Sace saĒhĒrako assa, sambhataĀca na vinasseyya. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒĒro -pa- alaĒ vimuccitunti.

Idamavoca BhagavÈ, idaÑ vatvÈna Sugato athÈparaÑ etadavoca
SathÈ—

“Ekassekena kappena, puggalassaŋghisaŋcayo.
SiyÈ pabbatasamo rÈsi, iti vuttaÑ MahesinÈ.
So kho panÈyaÑ akkhÈto, Vepullo pabbato mahÈ.
Uttaro Gijjhak | ŋassa, MagadhÈnaÑ Giribbaje.
Yato ca ariyasaccÈni, sammappaŋgaha passati.
DukkhaÑ dukkhasamuppÈdaÑ, dukkhassa ca atikkamaÑ.
AriyaÑ caŋgha-gikaÑ maggaÑ, dukkh | pasamagÈminaÑ.
Sa sattakkhattuÑparamaÑ, sandhÈvitvÈna puggalo.
Dukkhasantakaro hoti, sabbasaÑyojanakkhayÈ”ti.

DasamaÑ.

Paŋhamo vaggo.

TassuddÈnaÑ

Tiŋgasaŋghaŋca PathavÈ, Assu KhÈraŋca PabbataÑ.
SÈsapÈ SÈvakÈ Ga-gÈ, DaŋgÈ ca Puggalena cÈti.

2. Dutiyavagga

1. Duggatasutta

134. EkaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati. Tatra kho -pa-
AnamataggoyaÑ bhikkhave saÑsÈro pubbÈ koŋi na paŋgahaŋyati
avijjÈnÈvaraŋganaÑ sattÈnaÑ taŋhÈsaŋyojanÈnaÑ sandhÈvataÑ saÑsarataÑ.
YaÑ bhikkhave passeyyÈtha duggataÑ dur | petaÑ, niŋghametta gantabbaÑ
“amhehipi evar | paÑ paccanubh | taÑ iminÈ dÈghena addhunÈ”ti. TaÑ kissa
hetu -pa-. YÈvaŋcidaÑ bhikkhave alameva sabbasa-khÈresu nibbindituÑ,
alaÑ virajjituÑ, alaÑ vimuccituntī. . PaŋhamaÑ.

2. Sukhitasutta

135. SĒvatthiyaĒ viharati. AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒro -pa-. YaĒ bhikkhave passeyyĒtha sukhitaĒ susajjitaĒ, niĒhamettha gantabbaĒ “amhehipi evar|paĒ paccanubh|taĒ iminĒ dĒghena addhunĒ”ti. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒro, pubbĒ koĒi na paĒĒĒyati -pa- alaĒ vimuccitunti. . DutiyaĒ.

3. TiĒsamattasutta

136. RĒjagahe viharati VeĒuvane. Atha kho tiĒsamattĒ PĒveyyakĒ¹ bhikkh| sabbe ĒraĒĒikĒ sabbe piĒĒapĒtikĒ sabbe paĒsuk|likĒ sabbe tecĒvarikĒ sabbe sasaĒyojanĒ yena BhagavĒ tenupasa-kamiĒsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒsu. Atha kho Bhagavato etadahosi “ime kho tiĒsamattĒ PĒveyyakĒ bhikkh| sabbe ĒraĒĒikĒ sabbe piĒĒapĒtikĒ sabbe paĒsuk|likĒ sabbe tecĒvarikĒ sabbe sasaĒyojanĒ. YaĒn|nĒhaĒ imesaĒ tathĒ dhammaĒ deseyyaĒ, yathĒ nesaĒ imasmiĒyeva Ēsane anupĒdĒya Ēsavehi cittĒni vimucceyyun”ti. Atha kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒro, pubbĒ koĒi na paĒĒĒyati avijjĒnĒvaraĒĒaĒ sattĒnaĒ taĒhĒsaĒyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. TaĒ kiĒ maĒĒatha bhikkhave, katamaĒ nu kho bahutaraĒ, yaĒ vĒ vo iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ sĒsacchinnĒnaĒ lohitaĒ passannaĒ paggharitaĒ, yaĒ vĒ cat|su mahĒsamuddesu udakanti. YathĒ kho mayaĒ bhante BhagavatĒ dhammaĒ desitaĒ ĒjĒnĒma “etadeva bhante bahutaraĒ, yaĒ no iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ sĒsacchinnĒnaĒ lohitaĒ passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakan”ti.

SĒdhu sĒdhu bhikkhave, sĒdhu kho me tumhe bhikkhave evaĒ dhammaĒ desitaĒ ĒjĒnĒtha, etadeva bhikkhave bahutaraĒ, yaĒ vo iminĒ dĒghena addhunĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ sĒsacchinnĒnaĒ lohitaĒ passannaĒ paggharitaĒ, na tveva cat|su

---

1. PĒĒheyakĒ (katthaci) Vi 3 Kathinakkhandhakepi.

mahĒsamuddesu udakaṆ. DĒgharattaṆ vo bhikkhave gunnaṆ sataṆ gobh|tĒnaṆ sĒsacchinnĒnaṆ lohitaṆ passannaṆ paggharitaṆ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakaṆ. DĒgharattaṆ vo bhikkhave mahiṆsĒnaṆ¹ sataṆ mahiṆsabh|tĒnaṆ sĒsacchinnĒnaṆ lohitaṆ passannaṆ paggharitaṆ -pa-. DĒgharattaṆ vo bhikkhave urabbhĒnaṆ sataṆ urabbhabh|tĒnaṆ -pa-. AjĒnaṆ sataṆ ajabh|tĒnaṆ. MigĒnaṆ sataṆ migabh|tĒnaṆ. KukkuḶĒnaṆ sataṆ kukkuḶabh|tĒnaṆ. S|karĒnaṆ sataṆ s|karabh|tĒnaṆ. DĒgharattaṆ vo bhikkhave “corĒ gĒmaghĒtĒ”ti gahetvĒ sĒsacchinnĒnaṆ lohitaṆ passannaṆ paggharitaṆ. DĒgharattaṆ vo bhikkhave “corĒ pĒripanthikĒ”ti gahetvĒ sĒsacchinnĒnaṆ lohitaṆ passannaṆ paggharitaṆ. DĒgharattaṆ vo bhikkhave “corĒ pĒradĒrikĒ”ti gahetvĒ sĒsacchinnĒnaṆ lohitaṆ passannaṆ paggharitaṆ, na tveva cat|su mahĒsamuddesu udakaṆ. TaṆ kissa hetu, anamataggoyaṆ bhikkhave saṆsĒro -pa- alaṆ vimuccitunti.

Idamavoca BhagavĒ, attamanĒ te bhikkh| Bhagavato bhĒsitaṆ abhinandunti. ImasmiṆ ca pana veyyĒkaraŌasmiṆ bhaŌŌamĒne tiṆsamattĒnaṆ PĒveyyakĒnaṆ bhikkh|naṆ anupĒdĒya Ēsavehi cittĒni vimucciṆs|ti. . TatiyaṆ.

4. MĒtusutta

137. SĒvatthiyaṆ viharati. AnamataggoyaṆ bhikkhave saṆsĒro -pa-. Na so bhikkhave satto sulabhar|po, yo namĒtĒbh|tapubbo iminĒ dĒghena addhunĒ. TaṆ kissa hetu, anamataggoyaṆ bhikkhave saṆsĒro -pa- alaṆ vimuccitunti. . CatutthaṆ.

5. Pitusutta

138. SĒvatthiyaṆ viharati. AnamataggoyaṆ bhikkhave saṆsĒro -pa-. Na so bhikkhave satto sulabhar|po, yo napitĒbh|tapubbo -pa- alaṆ vimuccitunti. . PaŌcamaṆ.

6. BhĒtusutta

139. SĒvatthiyaṆ viharati -pa-. Na so bhikkhave satto sulabhar|po, yo nabhĒtĒbh|tapubbo -pa- alaṆ vimuccitunti. . ChaŌhaṆ.

7. Bhaginisutta

140. SĒvatthiyaĒ viharati -pa-. Na so bhikkhave satto sulabhar | po, yo nabhaginibh | tapubbo -pa- alaĒ vimuccitunti. . SattamaĒ.

8. Puttasutta

141. SĒvatthiyaĒ viharati -pa-. Na so bhikkhave satto sulabhar | po, yo naputtabh | tapubbo -pa- alaĒ vimuccitunti. . AĀhamaĒ.

9. DhĒtusutta

142. SĒvatthiyaĒ viharati. AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒero, pubbĒ koĀi na paĀĀĒyati avijjĒĒvaraĀĒnaĒ sattĒnaĒ taĀhĒsaĒyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. Na so bhikkhave satto sulabhar | po, yo nadhĒtĒbh | tapubbo iminĒ dĒghena addhunĒ. TaĒ kissa hetu, anamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒero, pubbĒ koĀi na paĀĀĒyati avijjĒĒvaraĀĒnaĒ sattĒnaĒ taĀhĒsaĒyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. EvaĒ dĒgharattaĒ vo bhikkhave dukkhaĒ paccanubh | taĒ tibbaĒ paccanubh | taĒ byasanaĒ paccanubh | taĒ kaĀasĒ vaĒĒhitĒ, yĒvaĀcidaĒ bhikkhave alameva sabbasa~khĒresu nibbindituĒ, alaĒ virajjituĒ, alaĒ vimuccitunti. . NavamaĒ.

10. Vepullapabbatasutta

143. EkaĒ samayaĒ BhagavĒ RĒjagahe viharati Gijjhak | Āe pabbate. Tatra kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi "bhikkhavo"ti. "Bhadante"ti te bhikkh | Bhagavato paccassosuĒ. BhagavĒ etadavoca—

AnamataggoyaĒ bhikkhave saĒsĒero, pubbĒ koĀi na paĀĀĒyati avijjĒĒvaraĀĒnaĒ sattĒnaĒ taĀhĒsaĒyojanĒnaĒ sandhĒvataĒ saĒsarataĒ. Bh | tapubbaĒ bhikkhave imassa Vepullassa pabbatassa "PĒĒnavaĒso"tveva samaĀĀĒ udapĒdi. Tena kho pana bhikkhave samayena manussĒnaĒ "TivarĒ" tveva samaĀĀĒ udapĒdi, TivarĒnaĒ bhikkhave manussĒnaĒ cattĒrĒsa vassasahassĒni ĒyupamĒĀaĒ ahosi, TivarĒ bhikkhave manussĒ PĒĒnavaĒsaĒ pabbataĒ cat | hena Ērohanti, cat | hena orohanti. Tena kho pana

bhikkhave samayena Kakusandho BhagavÈ ArahaÑ SammÈsambuddho loke uppanno hoti, Kakusandhassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa VidhurasajjvaÑ nÈma sÈvakayugaÑ ahosi aggaÑ bhaddayugaÑ. Passatha bhikkhave sÈ cevimassa pabbatassa samaÒÒÈ antarahitÈ, te ca manussÈ kÈla~katÈ, so ca BhagavÈ parinibbuto. EvaÑ aniccÈ bhikkhave sa~khÈrÈ, evaÑ addhuvÈ bhikkhave sa~khÈrÈ, evaÑ anassÈsikÈ bhikkhave sa~khÈrÈ, yÈvaÒcidaÑ bhikkhave alameva sabbasa~khÈresu nibbindituÑ, alaÑ virajjituÑ, alaÑ vimuccituÑ.

Bh|tapubbaÑ bhikkhave imassa Vepullassa pabbatassa “Va~kako”tveva samaÒÒÈ udapÈdi. Tena kho pana bhikkhave samayena manussÈnaÑ “RohitassÈ”tveva samaÒÒÈ udapÈdi, RohitassÈnaÑ bhikkhave manussÈnaÑ tiÑsa vassasahassÈni ÈyuppamÈÒaÑ ahosi, RohitassÈ bhikkhave manussÈ Va~kakaÑ pabbataÑ tÈhena Èrohanti, tÈhena orohanti. Tena kho pana bhikkhave samayena KoÓÈgamano BhagavÈ ArahaÑ SammÈsambuddho loke uppanno hoti, KoÓÈgamanassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa BhiyyosuttaraÑ nÈma sÈvakayugaÑ ahosi aggaÑ bhaddayugaÑ. Passatha bhikkhave sÈ cevimassa pabbatassa samaÒÒÈ antarahitÈ, te ca manussÈ kÈla~katÈ, so ca BhagavÈ parinibbuto. EvaÑ aniccÈ bhikkhave sa~khÈrÈ -pa- alaÑ vimuccituÑ.

Bh|tapubbaÑ bhikkhave imassa Vepullassa pabbatassa “Supasso”tveva¹ samaÒÒÈ udapÈdi. Tena kho pana bhikkhave samayena manussÈnaÑ “SuppiyÈ”tveva² samaÒÒÈ udapÈdi, SuppiyÈnaÑ bhikkhave manussÈnaÑ vÈsati vassasahassÈni ÈyuppamÈÒaÑ ahosi, SuppiyÈ bhikkhave manussÈ SupassaÑ pabbataÑ dvÈhena Èrohanti, dvÈhena orohanti. Tena kho pana bhikkhave samayena Kassapo BhagavÈ ArahaÑ SammÈsambuddho loke uppanno hoti, Kassapassa bhikkhave Bhagavato Arahato SammÈsambuddhassa TissabhÈradvÈjaÑ nÈma sÈvakayugaÑ ahosi aggaÑ bhaddayugaÑ. Passatha bhikkhave sÈ cevimassa pabbatassa samaÒÒÈ antarahitÈ, te ca manussÈ kÈla~katÈ, so ca BhagavÈ parinibbuto. EvaÑ aniccÈ bhikkhave sa~khÈrÈ, evaÑ addhuvÈ bhikkhave sa~khÈrÈ -pa- alaÑ vimuccituÑ.

---

1. Suphassotveva (SÈ)

2. AppiyÈtveva (SÈ)

Etarahi kho pana bhikkhave imassa Vepullassa pabbatassa “Vepullo” tveva samaŀŀĒ udapĒdi. Etarahi kho pana bhikkhave imesaĒ manussaĒnaĒ “MĒgadhakĒ” tveva samaŀŀĒ udapĒdi, MĒgadhakĒnaĒ bhikkhave manussaĒnaĒ appakaĒ ĒyuppamaĒŀaĒ parittaĒ lahukaĒ¹. Yo ciraĒ jĒvati, so vassasataĒ appaĒ vĒ bhiiyo. MĒgadhakĒ bhikkhave manussaĒ VepullaĒ pabbataĒ muhuttana Ērohanti, muhuttana orohanti. Etarahi kho panĒhaĒ bhikkhave ArahaĒ SammaĒsambuddho loke uppanno, mayhaĒ kho pana bhikkhave SĒriputtamoggallaĒnaĒ nĒma sĒvakayugaĒ aggaĒ bhaddayugaĒ. Bhavissati bhikkhave so samayo, yĒ ayaŀcevimassa pabbatassa samaŀŀĒ antaradhĒyissati, ime ca manussaĒ kĒlaĒ karissanti, ahaŀca parinibbĒyissĒmi. EvaĒ aniccĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, evaĒ addhuvĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, evaĒ anassaĒsikĒ bhikkhave sa-khĒrĒ, yĒvaŀcidaĒ bhikkhave alameva sabbasa-khĒresu nibbindituĒ, alaĒ virajjituĒ, alaĒ vimuccitanti.

Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒna Sugato athĒparaĒ etadavoca SatthĒ—

“PĒcĒnavaĒso TivarĒnaĒ, RohitassaĒna Va-kako.
SuppiyaĒnaĒ Supassoti, MĒgadhĒnaŀca Vepullo.
AniccĒ vata sa-khĒrĒ, uppĒdavayadhammino.
UppajjitvĒ nirujjhanti, tesaĒ v | pasamo sukho” ti.

DasamaĒ.

Dutiyo vaggio.

TassuddĒnaĒ

DuggataĒ Sukhitaŀceva, TiĒsa MĒtĒpitena ca.
BhĒtĒ BhaginĒ Putto ca, DhĒtĒ VepullapabbataĒ.

AnamataggasaĒyuttaĒ samattaĒ.

5. Kassapasañyutta

1. Santuḥhasutta

144. Sēvatthiyañ viharati. Santuḥhēyañ¹ bhikkhave Kassapo itarētarena cēvarena, itarētara cēvarasantuḥhiyē ca vaḶavēdē, na ca cēvarahetu anesanañ appatir | pañ ēpajjati, aladdhē ca cēvarañ na paritassati, laddhē ca cēvarañ agadhito² amucchito anajjhēpanno ēdēnavadassēvē nissaraḶapaḶo paribhuḶjati.

Santuḥhēyañ bhikkhave Kassapo itarētarena piḶēapētena, itarētara piḶēapētasantuḥhiyē ca vaḶavēdē, na ca piḶēapētahetu anesanañ appatir | pañ ēpajjati, aladdhē ca piḶēapētañ na paritassati, laddhē ca piḶēapētañ agadhito amucchito anajjhēpanno ēdēnavadassēvē nissaraḶapaḶo paribhuḶjati.

Santuḥhēyañ bhikkhave Kassapo itarētarena senēsanena, itarētara senēsanasantuḥhiyē ca vaḶavēdē, na ca senēsanahetu anesanañ appatir | pañ ēpajjati, aladdhē ca senēsanañ na paritassati, laddhē ca senēsanañ agadhito amucchito anajjhēpanno ēdēnavadassēvē nissaraḶapaḶo paribhuḶjati.

Santuḥhēyañ bhikkhave Kassapo itarētarena gilēnappaccayabhesajja-parikkhērena, itarētara gilēnappaccayabhesajjaparikkhērasantuḥhiyē ca vaḶavēdē, na ca gilēnappaccayabhesajjaparikkhērahetu anesanañ appatir | pañ ēpajjati, aladdhē ca gilēnappaccayabhesajjaparikkhērañ na paritassati, laddhē ca gilēnappaccayabhesajjaparikkhērañ agadhito amucchito anajjhēpanno ēdēnavadassēvē nissaraḶapaḶo paribhuḶjati.

Tasmētiha bhikkhave evañ sikkhitabbañ— santuḥhē bhavissēma itarētarena cēvarena, itarētara cēvarasantuḥhiyē ca vaḶavēdino, na ca cēvarahetu anesanañ appatir | pañ ēpajjissēma, aladdhē ca cēvarañ na ca paritassissēma, laddhē ca cēvarañ agadhītē amucchītē anajjhēpannē ēdēnavadassēvino nissaraḶapaḶo paribhuḶjissēma. (Evañ sabbañ kētabbañ.)

---

1. Santuḥhoyañ (Sē)

2. Agadhito (Sē)

SantuĀhĒ bhavissĒma itarĒtarena piĀĒapĒĒena -pa-. SantuĀhĒ bhavissĒma itarĒtarena senĒsanena -pa-. SantuĀhĒ bhavissĒma itarĒtarena gilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒena, itarĒtaragilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒerasantuĀhiyĒ ca vaĀĀavĒĒino, na ca gilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒerahetu anesanaĒ appatir | paĒ ĒpajjissĒma, aladdĒ ca gilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒeraĒ na paritassissĒma, laddĒ ca gilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒeraĒ agadhitĒ amucchiĒ anajjhĒpanĒĒ ĒĒĒnavadassĒvino nissaraĀapaĀĀĒĒ paribhuĀjissĒmĒti. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbaĒ. Kassapena vĒ hi vo bhikkhave ovadissĒmi yo vĒ panassa¹ Kassapasadiso, ovaditehi ca pana vo tathattĒya paĀipajjitabbanti. . PaĀhamaĒ.

2. AnottappĒsutta

145. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ ĒyasmĒ ca MahĒkassapo ĒyasmĒ ca SĒriputto BĒrĒĀsiyaĒ viharanti Isipatane migadĒye. Atha kho ĒyasmĒ SĒriputto sĒyanhasamayaĒ paĀisallĒnĒ vuĀhito yenĒyasmĒ MahĒkassapo tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmatĒ MahĒkassapena saddhiĒ sammodi, sammodanĒyaĒ kathaĒ sĒraĀĒyaĒ vĒtisĒretvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ SĒriputto ĒyasmantaĒ MahĒkassapaĒ etadavoca “vuccati hidaĒ Ēvuso Kassapa anĒĒĒpĒ anottappĒ abhabbo sambodhĒya abhabbo nibbĒnĒya abhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya, ĒĒĒpĒ ca kho ottappĒ bhabbo sambodhĒya bhabbo nibbĒnĒya bhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒyĒ”ti.

KittĒvatĒ nu kho Ēvuso anĒĒĒpĒ hoti anottappĒ abhabbo sambodhĒya abhabbo nibbĒnĒya abhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya, kittĒvatĒ ca panĒvuso ĒĒĒpĒ hoti ottappĒ bhabbo sambodhĒya bhabbo nibbĒnĒya bhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒyĒti. IdhĒvuso bhikkhu “anuppanĒ me pĒpakĒ akusalĒ dhammĒ uppajjamĒnĒ anattĒya saĒvatteyyun”ti na ĒtappaĒ karoti, “uppanĒ me pĒpakĒ akusalĒ dhammĒ appahĒyamĒnĒ anattĒya

---

1. Yo vĒ pana (SĒ), yo vĒ (I)

sañvatteyyun”ti na Ètappañ karoti, “anuppannÈ me kusalÈ dhammÈ nuppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na Ètappañ karoti, “uppannÈ me kusalÈ dhammÈ nirujjhamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na Ètappañ karoti. Evañ kho Èvuso anÈtÈpÈ hoti.

KathaOcÈvuso anottappÈ hoti, idhÈvuso bhikkhu “anuppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ uppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na ottappati, “uppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ appahÈyamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na ottappati, “anuppannÈ me kusalÈ dhammÈ nuppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na ottappati, “uppannÈ me kusalÈ dhammÈ nirujjhamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti na ottappati. Evañ kho Èvuso anottappÈ hoti. Evañ kho Èvuso anÈtÈpÈ anottappÈ abhabbo sambodhÈya abhabbo nibbÈnÈya abhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamÈya.

KathaOcÈvuso ÈtÈpÈ hoti, idhÈvuso bhikkhu “anuppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ uppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti Ètappañ karoti, “uppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ appahÈyamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti Ètappañ karoti, “anuppannÈ me kusalÈ dhammÈ -pa-Ètappañ karoti. Evañ kho Èvuso ÈtÈpÈ hoti.

KathaOcÈvuso ottappÈ hoti, idhÈvuso bhikkhu “anuppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ uppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti ottappati, “uppannÈ me pÈpakÈ akusalÈ dhammÈ appahÈyamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti ottappati. “AnuppannÈ me kusalÈ dhammÈ anuppajjamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti ottappati, “uppannÈ me kusalÈ dhammÈ nirujjhamÈnÈ anathÈya sañvatteyyun”ti ottappati. Evañ kho Èvuso ottappÈ hoti. Evañ kho Èvuso ÈtÈpÈ ottappÈ bhabbo sambodhÈya bhabbo nibbÈnÈya bhabbo anuttarassa yogakkhemassa adhigamÈyÈti. . Dutiyañ.

3. Cand |pamasutta

146. SÈvatthiyañ viharati. Cand |pamÈ bhikkhave kulÈni upasa-kamatha apakasseva kÈyañ apakassa cittañ niccanavakÈ kulesu appagabbhÈ¹.

---

1. AppagabbÈ (Ka)

seyyathĒpi bhikkhave puriso jarudapĒnaĀ vĒ olokeyya pabbatavisamaĀ vĒ nadĒviduggaĀ vĒ apakasseva kĒyaĀ apakassa cittaĀ. Evameva kho bhikkhave cand|pamĒ kulĒni upasa-kamatha apakasseva kĒyaĀ apakassa cittaĀ niccanavakĒ kulesu appagabbhĒ.

Kassapo bhikkhave cand|pamo kulĒni upasa-kamati apakasseva kĒyaĀ apakassa cittaĀ niccanavako kulesu appagabbho. TaĀ kiĀ maŌŌatha bhikkhave, kathaĀr|po bhikkhu arahati kulĒni upasa-kamitunti. BhagavaĀm|lakĒ no bhante dhammĒ BhagavaĀnettikĒ BhagavaĀpaŌisaraŌĒ. SĒdhu vata bhante BhagavantaĀyeva paŌibhĒtu etassa bhĒsitassa attho, Bhagavato sutvĒ bhikkh| dhĒressantĒti.

Atha kho BhagavĒ ĒkĒse pĒŌiĀ cĒlesi. SeyyathĒpi bhikkhave ayaĀ ĒkĒse pĒŌi na sajjati na gayhati na bajjhati. Evameva kho bhikkhave yassa kassaci bhikkhuno kulĒni upasa-kamato kulesu cittaĀ na sajjati na gayhati na bajjhati “labhantu IĒbhakĒmĒ, puŌŌakĒmĒ karontu puŌŌĒnĒ”ti. YathĒsakena IĒbhena attamano hoti sumano, evaĀ paresaĀ IĒbhena attamano hoti sumano. Evar|po kho bhikkhave bhikkhu arahati kulĒni upasa-kamituĀ.

Kassapassa bhikkhave kulĒni upasa-kamato kulesu cittaĀ na sajjati na gayhati na bajjhati “labhantu IĒbhakĒmĒ, puŌŌakĒmĒ karontu puŌŌĒnĒ”ti. YathĒsakena IĒbhena attamano hoti sumano, evaĀ paresaĀ IĒbhena attamano hoti sumano.

TaĀ kiĀ maŌŌatha bhikkhave, kathaĀr|passa bhikkhuno aparisuddhĒ dhammadesanĒ hoti, kathaĀr|passa bhikkhuno parisuddhĒ dhammadesanĒ hotĒti. BhagavaĀm|lakĒ no bhante dhammĒ BhagavaĀnettikĒ BhagavaĀpaŌisaraŌĒ. SĒdhu vata bhante BhagavantaĀyeva paŌibhĒtu etassa bhĒsitassa attho, Bhagavato sutvĒ bhikkh| dhĒressantĒti. Tena hi bhikkhave suŌĒtha sĒdhukaĀ manasi karotha, bhĒsissĒmĒti. “EvaĀ bhante”ti kho te bhikkh| Bhagavato paccassosuĀ. BhagavĒ etadavoca—

Yo hi koci bhikkhave bhikkhu evaĀcitto paresaĀ dhammaĀ deseti “aho vata me dhammaĀ suŌeyyuĀ, sutvĒ ca pana dhammaĀ pasĒdeyyuĀ, pasannĒ

ca me pasannēkēraṅ kareyyun”ti. Evar |passa kho bhikkhave bhikkhuno aparissuddhē dhammadesanē hoti.

Yo ca kho bhikkhave bhikkhu evaṅcitto paresaṅ dhammaṅ deseti “svēkkhēto Bhagavato dhammo sandiṅghiko akēliko ehipassiko opaneyyiko paccattaṅ veditabbo viṅḍhiṅhīti¹. Aho vata me dhammaṅ suṭeyyuṅ, sutvē ca pana dhammaṅ ējēneyyuṅ ējēnitvē ca pana tathattēya paḷipajjeyyun”ti. Iti dhammasudhammataṅ paḷicca paresaṅ dhammaṅ deseti, kēruṅḍaṅ paḷicca anuddayaṅ² paḷicca anukampaṅ upēdēya paresaṅ dhammaṅ deseti, evar |passa kho bhikkhave bhikkhuno parisuddhē dhammadesanē hoti.

Kassapo bhikkhave evaṅcitto paresaṅ dhammaṅ deseti “svēkkhēto Bhagavatē dhammo sandiṅghiko akēliko ehipassiko opaneyyiko paccattaṅ veditabbo viṅḍhiṅhīti. Aho vata me dhammaṅ suṭeyyuṅ, sutvē ca pana dhammaṅ ējēneyyuṅ, ējēnitvē ca pana tathattēya paḷipajjeyyun”ti. Iti dhammasudhammataṅ paḷicca paresaṅ dhammaṅ deseti, kēruṅḍaṅ paḷicca anuddayaṅ paḷicca anukampaṅ upēdēya paresaṅ dhammaṅ deseti. Kassapena vē hi vo bhikkhave ovaḍissēmi yo vē panassa Kassapasadiso, ovaḍitehi ca pana vo tathattēya paḷipajjitabbanti. . Tatiyaṅ.

4. Kul |pakasutta

147. Sēvatthiyaṅ viharati. Taṅ kiṅ maṅḍatha bhikkhave, kathaṅr |po bhikkhu arahati kul |pako hotuṅ, kathaṅr |po bhikkhu na arahati kul |pako hotunti. Bhagavaṅm |lakē no bhante dhammē -pa-. Bhagavē etadavoca—

Yo hi koci bhikkhave bhikkhu evaṅcitto kulēni upasa-kamati “dentuyeva me mē nēdaṅsu, bahukaṅḍeva me dentu mē thokaṅ, paṅḍitaṅḍeva me dentu mē |khaṅ, sēghaṅḍeva me dentu mē dandhaṅ, sakkaccaṅḍeva me dentu mē asakkaccan”ti. Tassa ce bhikkhave bhikkhuno evaṅcittassa kulēni upasa-kamato na denti, tena bhikkhu sandēyati. So tatonidēnaṅ dukkhaṅ domanassaṅ paḷisaṅvedayati. Thokaṅ denti no bahukaṅ -pa- |khaṅ denti no paṅḍitaṅ, dandhaṅ denti no sēghaṅ, tena bhikkhu sandēyati. So

1. Viṅḍhiṅhi (?)

2. Anudayaṅ (bah |su) dvittakēraṅḍaṅ pana gavesitabbaṅ.

tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. AsakkaccaĒ denti no sakkaccaĒ, tena bhikkhu sandĒyati. So tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. Evar |po kho bhikkhave bhikkhu na arahati kul |pako hotuĒ.

Yo ca kho bhikkhave bhikkhu evaĒcitto kulĒni upasa-kamati "taĒ kutettha labbhĒ parakulesu, dentuyeva me mĒ nĒdaĒsu, bahukaĒeva me dentu mĒ thokaĒ, paĒtaĒeva me dentu mĒ |khaĒ, sĒghaĒeva me dentu mĒ dandhaĒ, sakkaccaĒeva me dentu mĒ asakkaccan"ti. Tassa ce bhikkhave bhikkhuno evaĒcittassa kulĒni upasa-kamato na denti, tena bhikkhu na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. ThokaĒ denti no bahukaĒ, tena bhikkhu na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. L |khaĒ denti no paĒtaĒ, tena bhikkhu na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. DandhaĒ denti no sĒghaĒ, tena bhikkhu na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. AsakkaccaĒ denti no sakkaccaĒ, tena bhikkhu na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. Evar |po kho bhikkhave bhikkhu arahati kul |pako hotuĒ.

Kassapo bhikkhave evaĒcitto kulĒni upasa-kamati "taĒ kutettha labbhĒ parakulesu, dentuyeva me mĒ nĒdaĒsu, bahukaĒeva me dentu mĒ thokaĒ, paĒtaĒeva me dentu mĒ |khaĒ, sĒghaĒeva me dentu mĒ dandhaĒ, sakkaccaĒeva me dentu mĒ asakkaccan"ti. Tassa ce bhikkhave Kassapassa evaĒcittassa kulĒni upasa-kamato na denti, tena Kassapo na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. ThokaĒ denti no bahukaĒ, tena Kassapo na sandĒyati, so na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. L |khaĒ denti no paĒtaĒ, tena Kassapo na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. DandhaĒ denti no sĒghaĒ, tena Kassapo na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. AsakaccaĒ denti no sakkaccaĒ, tena Kassapo na sandĒyati. So na tatonidĒnaĒ dukkhaĒ domanassaĒ paĒisaĒvedayati. Kassapena vĒ hi vo bhikkhave ovadissĒmi yo vĒ panassa Kassapasadiso, ovaditehi ca pana vo tathatiĒya paĒipajjitabbanti. . CatutthaĒ.

5. Jióóasutta

148. Evañ me sutañ— Rĕjagahe Veluvane. Atha kho Ēyasmĕ Mahĕkassapo yena Bhagavĕ tenupasa~kami, upasa~kamtivĕ Bhagavantañ abhivĕdetvĕ ekamantañ nisĕdi, ekamantañ nisinnañ kho Ēyasmantañ Mahĕkassapañ Bhagavĕ etadavoca “jióóosi dĕni tvañ Kassapa garukĕni ca te imĕni sĕóĕni pañsuk | ĩĕni nibbasanĕni, tasmĕtiha tvañ Kassapa gahapatĕni¹ ceva cĕvarĕni dhĕrehi, nimantanĕni ca bhuòjĕhi, mama ca santike viharĕhĕ”ti.

Ahañ kho bhante dĕgharattañ Ēraòòiko ceva Ēraòòikattassa ca vaóóavĕdĕ, pióĕapĕtikiko ceva pióĕapĕtikattassa ca vaóóavĕdĕ, pañsuk | liko ceva pañsuk | likattassa ca vaóóavĕdĕ, tecĕvariko ceva tecĕvarikattassa ca vaóóavĕdĕ, appiccho ceva appicchatĕya ca vaóóavĕdĕ, santuóóho ceva santuóóhiyĕ ca vaóóavĕdĕ, pavivitto ceva pavivekassa ca vaóóavĕdĕ, asañsaóóho ceva asañsaggassa ca vaóóavĕdĕ, Ēraddhavĕriyo ceva vĕriyĒrambhassa² ca vaóóavĕdĕti.

Kiñ³ pana tvañ Kassapa atthavasañ sampassamĕno dĕgharattañ Ēraòòiko ceva Ēraòòikattassa ca vaóóavĕdĕ, pióĕapĕtikiko ceva -pa- pañsuk | liko ceva. Tecĕvariko ceva. Appiccho ceva. Santuóóho ceva. Pavivitto ceva. Asañsaóóho ceva. Ēraddhavĕriyo ceva vĕriyĒrambhassa ca vaóóavĕdĕti.

Dve khvĕhañ bhante atthavase sampassamĕno dĕgharattañ Ēraòòiko ceva Ēraòòikattassa ca vaóóavĕdĕ, pióĕapĕtikiko ceva -pa- pañsuk | liko ceva. Tecĕvariko ceva. Appiccho ceva. Santuóóho ceva. Pavivitto ceva. Asañsaóóho ceva. Ēraddhavĕriyo ceva vĕriyĒrambhassa ca vaóóavĕdĕ.

Attano ca dióóhadhammasukhavihĕrañ sampassamĕno pacchimaòca janatañ anukampamĕno appeva nĕma pacchimĕ janatĕ dióóhĕnugatiñ Ēpajjeyuñ⁴. Ye kira te ahesuñ Buddhĕnubuddhasĕvakĕ, te dĕgharattañ Ēraòòikĕ ceva ahesuñ Ēraòòikattassa ca vaóóavĕdino -pa- pióĕapĕtikĕ ceva

---

1. Gahapatikĕni (Sĕ)

3. Kañ (Ka)

2. VĕriyĒrabbhassa (Ka)

4. Ēpajjeyya (Sĕ, Syĕ, Kañ)

ahesuĒ -pa- paĒsuk | likĒ ceva ahesuĒ. TecĒvarikĒ ceva ahesuĒ. AppicchĒ
ceva ahesuĒ. SantuĒhĒ ceva ahesuĒ. PavivittĒ ceva ahesuĒ. AsaĒsaĒhĒ
ceva ahesuĒ. ĀraddhavĒriyĒ ceva ahesuĒ vĒriyĒrambhassa ca
vaĒĀvĒdino”ti. Te tathattĒya paĒipajjissanti, tesaĒ taĒ bhavissati
dĒgharattaĒ hitĒya sukhĒya.

Ime khvĒhaĒ bhante dve atthavase sampassamĒno dĒgharattaĒ
ĒraĒĒiko ceva ĒraĒĒikattassa ca vaĒĀvĒdĒ, piĒĒapĒtiko ceva -pa-
paĒsuk | liko ceva. TecĒvariko ceva. Appiccho ceva. SantuĒho ceva.
Pavivitto ceva. AsaĒsaĒho ceva. ĀraddhavĒriyo ceva vĒriyĒrambhassa ca
vaĒĀvĒdĒti.

SĒdhu sĒdhu Kassapa, bahujanahitĒya kira tvaĒ Kassapa paĒipanno
bahujanasukhĒya lokĒnukampĒya atthĒya hitĒya sukhĒya devamanussĒnaĒ,
tasmĒtiha tvaĒ Kassapa sĒĒni ceva paĒsuk | IĒni dhĒrehi nibbasanĒni,
piĒĒya ca carĒhi, araĒĒe ca viharĒhĒti. . PaĒcamaĒ.

6. OvĒdasutta

149. RĒjagahe VeĒuvane. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo yena BhagavĒ
tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi
ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ MahĒkassapaĒ BhagavĒ etadavoca
“ovada Kassapa bhikkh |, karohi Kassapa bhikkh | naĒ dhammiĒ kathaĒ,
ahaĒ vĒ Kassapa bhikkh | ovadeyyaĒ tvaĒ vĒ, ahaĒ vĒ bhikkh | naĒ
dhammiĒ kathaĒ kareyyaĒ tvaĒ vĒ”ti.

DubbacĒ kho bhante etarahi bhikkh |, dovacassakaraĒehi dhammehi
samannĒgatĒ, akkhamĒ appadakkhiĒaggĒhino anusĒsaniĒ, idhĒhaĒ bhante
addasaĒ BhaĒĒaĒca¹ nĒma bhikkhuĒ Ānandassa saddhivihĒriĒ
AbhijikaĒca² nĒma bhikkhuĒ Anuruddhassa saddhivihĒriĒ aĒĒamaĒĒaĒ
sutena accĒvadante “ehi bhikkhu, ko bahutaraĒ bhĒsissati, ko sundaratarāĒ
bhĒsissati, ko ciratarāĒ bhĒsissatĒ”ti.

1. BhaĒĒaĒca (SĒ)

2. ĀbhijikaĒca (SĒ, Ka), ĒbhijikaĒca (SyĒ, KaĒ)

Atha kho Bhagavē aḍḍataraṅ bhikkhuṅ Ēmantesi “ehi tvaṅ bhikkhu mama vacanena Bhaḍḍaḍḍa bhikkhuṅ Ānandassa saddhivihāriṅ Abhijikaḍḍa bhikkhuṅ Anuruddhassa saddhivihāriṅ Ēmantehi ‘Satthē Ēyasmante Ēmantetf’ti”. “Evaṅ bhante”ti kho so bhikkhu Bhagavato paḷissutvē yena te bhikkh| tenupasa-kami, upasa-kamitvē te bhikkh| etadavoca “Satthē Ēyasmante Ēmantetf”ti.

“Evamēvuso”ti kho te bhikkh| tassa bhikkhuno paḷissutvē yena Bhagavē tenupasa-kamiṅsu, upasa-kamitvē Bhagavantaṅ abhivēdetvē ekamantaṅ nisḍiṅsu, ekamantaṅ nisinne kho te bhikkh| Bhagavē etadavoca “saccaṅ kira tumhe bhikkhave aḍḍamaḍḍaṅ sutena accēvadatha ‘ehi bhikkhu, ko bahutaraṅ bhēssati, ko sundarataṅ bhēssati, ko cirataṅ bhēssatf’ti”. Evaṅ bhante. Kiṅ nu kho me tumhe bhikkhave evaṅ dhammaṅ desitaṅ Ējēnētha “etha tumhe bhikkhave aḍḍamaḍḍaṅ sutena accēvadatha ‘ehi bhikkhu, ko bahutaraṅ bhēssati, ko sundarataṅ bhēssati, ko cirataṅ bhēssatf’ti”. No hetaṅ bhante. No ce kira me tumhe bhikkhave evaṅ dhammaṅ desitaṅ Ējēnētha, atha kiḍcarahi tumhe moghapurisē kiṅjēnantē kiṅpassantē evaṅ svēkkhēte dhammavinaye pabbajitē samēnē aḍḍamaḍḍaṅ sutena accēvadatha “ehi bhikkhu, ko bahutaraṅ bhēssati, ko sundarataṅ bhēssati, ko cirataṅ bhēssatf”ti.

Atha kho te bhikkh| Bhagavato pēdesu sirasē nipatitvē Bhagavantaṅ etadavocuṅ “accayo no bhante accagamē yathēbēle yathēm|āhe yathē-akusale¹, ye mayaṅ evaṅ svēkkhēte dhammavinaye pabbajitē samēnē aḍḍamaḍḍaṅ sutena accēvadimha ‘ehi bhikkhu, ko bahutaraṅ bhēssati, ko sundarataṅ bhēssati, ko cirataṅ bhēssatf’ti. Tesaṅ no bhante Bhagavē accayaṅ accayato paḷiggaḍḍetu Ēyatiṅ saṅvarēyē”ti.

Taggha tumhe bhikkhave accayo accagamē yathēbēle yathēm|āhe yathē-akusale, ye tumhe evaṅ svēkkhēte dhammavinaye pabbajitē samēnē aḍḍamaḍḍaṅ sutena accēvadittha “ehi bhikkhu, ko bahutaraṅ bhēssati,

---

1. Yathē bēle yathē m|āhe yathē akusale (I), yathēbēlaṅ yathēm|āhaṅ yathē-akusalaṅ (?)

ko sundaratarāĒ bhĒsissati, ko ciratarāĒ bhĒsissatĒ"ti. Yato ca kho tumhe bhikkhave accayaĒ accayato disvĒ yathĒdhammaĒ paĒikarotha, taĒ vo mayaĒ¹ paĒiggaĒhĒma, vuddhi hesĒ bhikkhave ariyassa vinaye, yo accayaĒ accayato disvĒ yathĒdhammaĒ paĒikaroti, ĒyatiĒ ca saĒvaraĒ ĒpajjatĒti. . ChaĒhaĒ.

7. Dutiya-ovĒdasutta

150. RĒjagahe viharati VeĒuvane². Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo yena BhagavĒ tenupasa-kami -pa- ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ MahĒkassapaĒ BhagavĒ etadavoca "ovada Kassapa bhikkh|, karohi Kassapa bhikkh|naĒ dhammiĒ kathaĒ, ahaĒ vĒ Kassapa bhikkh| ovadeyyaĒ tvaĒ vĒ, ahaĒ vĒ bhikkh|naĒ dhammiĒ kathaĒ kareyyaĒ tvaĒ vĒ"ti.

DubbacĒ kho bhante etarahi bhikkh| dovacassakaraĒehi dhammehi samannĒgatĒ akkhamĒ appadakkhiĒaggĒhino anusĒsaniĒ, yassa kassaci bhante saddhĒ natthi kusalesu dhammesu. HirĒ³ natthi kusalesu dhammesu. OttappaĒ natthi kusalesu dhammesu. VĒriyaĒ natthi kusalesu dhammesu. PaĒĒĒ natthi kusalesu dhammesu, tassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati⁴, hĒniyeva pĒĒika-khĒ kusalesu dhammesu no vuddhi.

SeyyathĒpi bhante kĒĒapakkhe candassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati, hĒyateva vaĒĒena, hĒyati maĒĒalena, hĒyati ĒbhĒya, hĒyati ĒrohapariĒĒhena. Evameva kho bhante yassa kassaci saddhĒ natthi kusalesu dhammesu -pa-. HirĒ natthi. OttappaĒ natthi. VĒriyaĒ natthi. PaĒĒĒ natthi kusalesu dhammesu, tassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati, hĒniyeva pĒĒika-khĒ kusalesu dhammesu no vuddhi.

"Assaddho purisapuggalo"ti bhante parihĒnametaĒ. "Ahiriko purisapuggalo"ti bhante parihĒnametaĒ. "AnottappĒ purisapuggalo"ti bhante parihĒnametaĒ. "KusĒto purisapuggalo"ti bhante parihĒnametaĒ. "DuppaĒĒo purisapuggalo"ti bhante parihĒnametaĒ. "Kodhano

1. MayaĒ accayaĒ (SĒ)

3. Hiri (sabbattha)

2. SĒvatthi, tatra-etadavoca (SĒ)

4. Ēgacchanti (SĒ)

purisapuggalo”ti bhante parihēnametañ. “Upanēhē purisapuggalo”ti bhante parihēnametañ. “Na santi bhikkh| ovēdakē”ti bhante parihēnametañ.

Yassa kassaci bhante saddhē atthi kusalesu dhammesu. Hirē atthi kusalesu dhammesu. Ottappañ atthi kusalesu dhammesu. Vēriyañ atthi kusalesu dhammesu. Paḍḍē atthi kusalesu dhammesu, tassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, vuddhiyeva pēḍika-khē kusalesu dhammesu no parihēni.

Seyyathēpi bhante juḥhapakkhe candassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, vaĒĒhateva vaḶḶena, vaĒĒhati maḶḶalena, vaĒĒhati Ēbhēya, vaĒĒhati ĒrohapariḶḶehena. Evameva kho bhante yassa kassaci saddhē atthi kusalesu dhammesu. Hirē atthi -pa-. Ottappañ atthi. Vēriyañ atthi. Paḍḍē atthi kusalesu dhammesu, tassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, vuddhiyeva pēḍika-khē kusalesu dhammesu no parihēni.

“Saddho purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Hirimē purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Ottappē purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Ēraddhavēriyo purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “PaḶḶavē purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Akkodhano purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Anupanēhē purisapuggalo”ti bhante aparihēnametañ. “Santi bhikkh| ovēdakē”ti bhante aparihēnametanti.

Sēdhu sēdhu Kassapa, yassa kassaci Kassapa saddhē natthi kusalesu dhammesu. Hirē natthi -pa-. Ottappañ natthi. Vēriyañ natthi. Paḍḍē natthi kusalesu dhammesu, tassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, hēniyeva pēḍika-khē kusalesu dhammesu no vuddhi.

Seyyathēpi Kassapa kēḶapakkhe candassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, hēyateva vaḶḶena -pa- hēyati ĒrohapariḶḶehena. Evameva kho Kassapa yassa kassaci saddhē natthi kusalesu dhammesu -pa-. Hirē natthi. Ottappañ natthi. Vēriyañ natthi. Paḍḍē natthi kusalesu dhammesu, tassa yē ratti vē divaso vē Ēgacchati, hēniyeva pēḍika-khē kusalesu dhammesu no vuddhi. “Assaddho purisapuggalo”ti Kassapa

parihĒnametaĀ. Ahiriko -pa-. AnottappĒ. KusĒto. DuppaŌŌo. Kodhano. “UpanĒhĒ purisapuggalo”ti Kassapa parihĒnametaĀ. “Na santi bhikkh | ovĒdakĒ”ti Kassapa parihĒnametaĀ.

Yassa kassaci Kassapa saddhĒ atthi kusalesu dhammesu -pa-. HirĒ atthi. OttappaĀ atthi. VĒriyaĀ atthi. PaŌŌĒ atthi kusalesu dhammesu, tassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati, vuddhiyeva pĒŌika-khĒ kusalesu dhammesu no parihĒni.

SeyyathĒpi Kassapa juŌhapakkhe candassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati, vaĒĒhateva vaŌŌena, vaĒĒhati maŌĒalena, vaĒĒhati ĒbhĒya, vaĒĒhati ĒrohapariŌĒhena. Evameva kho Kassapa yassa kassaci saddhĒ atthi kusalesu dhammesu. HirĒ atthi. OttappaĀ atthi. VĒriyaĀ atthi. PaŌŌĒ atthi kusalesu dhammesu, tassa yĒ ratti vĒ divaso vĒ Ēgacchati, vuddhiyeva pĒŌika-khĒ kusalesu dhammesu no parihĒni.

“Saddho purisapuggalo”ti Kassapa aparihĒnametaĀ. HirimĒ -pa-. OttappĒ. ĒraddhavĒriyo. PaŌŌavĒ. Akkodhano. “AnupanĒhĒ purisapuggalo”ti Kassapa aparihĒnametaĀ. “Santi bhikkh | ovĒdakĒ”ti Kassapa aparihĒnametanti. . SattamaĀ.

8. Tatiya-ovĒdasutta

151. RĒjagahe KalandakanivĒpe¹. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamivĒ BhagavantaĀ abhivĒdetvĒ ekamantaĀ nisĒdi, ekamantaĀ nisinnaĀ kho ĒyasmantaĀ MahĒkassapaĀ BhagavĒ etadavoca “ovada Kassapa bhikkh |, karohi Kassapa bhikkh | naĀ dhammiĀ kathaĀ, ahaĀ vĒ Kassapa bhikkh | ovadeyyaĀ tvaĀ vĒ, ahaĀ vĒ bhikkh | naĀ dhammiĀ kathaĀ kareyyaĀ tvaĀ vĒ”ti.

DubbacĒ kho bhante etarahi bhikkh | dovacassakaraŌehi dhammehi samannĒgatĒ akkhamĒ appadakkhiŌaggĒhino anusĒsaninti. TathĒ hi pana Kassapa pubbe therĒ bhikkh | ĒraŌŌikĒ ceva ahesuĀ ĒraŌŌikattassa ca vaŌŌavĒdino, piŌĒapĒtikĒ ceva ahesuĀ piŌĒapĒtikattassa ca

---

1. SĒvatthi, ĒrĒme (SĒ)

vaḶḶavĒdino, paṅsuk | likĒ ceva ahesuṅ paṅsuk | likattassa ca vaḶḶavĒdino, tecĒvarikĒ ceva ahesuṅ tecĒvarikattassa ca vaḶḶavĒdino, appicchĒ ceva ahesuṅ appicchatĒya ca vaḶḶavĒdino, santuḶḶhĒ ceva ahesuṅ santuḶḶhiyĒ ca vaḶḶavĒdino, pavivittĒ ceva ahesuṅ pavivekassa ca vaḶḶavĒdino, asaṅsaḶḶhĒ ceva ahesuṅ asaṅsaggassa ca vaḶḶavĒdino, ĒraddhavĒriyĒ ceva ahesuṅ vĒriyĒrambhassa ca vaḶḶavĒdino.

Tatra yo hoti bhikkhu ĒraḶḶiko ceva ĒraḶḶikattassa ca vaḶḶavĒdĒ, piŶĒpĒtikiko ceva piŶĒpĒtikattassa ca vaḶḶavĒdĒ, paṅsuk | liko ceva paṅsuk | likattassa ca vaḶḶavĒdĒ, tecĒvariko ceva tecĒvarikattassa ca vaḶḶavĒdĒ, appiccho ceva appicchatĒya ca vaḶḶavĒdĒ, santuḶḶho ceva santuḶḶhiyĒ ca vaḶḶavĒdĒ, pavivitto ceva pavivekassa ca vaḶḶavĒdĒ, asaṅsaḶḶho ceva asaṅsaggassa ca vaḶḶavĒdĒ, ĒraddhavĒriyo ceva vĒriyĒrambhassa ca vaḶḶavĒdĒ, taṅ therĒ bhikkh | Ēsanena nimantenti “ehi bhikkhu, ko nĒmĒyaṅ bhikkhu, bhaddako vatĒyaṅ bhikkhu, sikkĒkĒmo vatĒyaṅ bhikkhu, ehi bhikkhu, idaṅ Ēsanaṅ, nisĒdĒhĒ”ti.

Tatra Kassapa navĒnaṅ bhikkh | naṅ evaṅ hoti “yo kira so hoti bhikkhu ĒraḶḶiko ceva ĒraḶḶikattassa ca vaḶḶavĒdĒ, piŶĒpĒtikiko ceva -paṅsuk | liko ceva. TecĒvariko ceva. Appiccho ceva. SantuḶḶho ceva. Pavivitto ceva. AsaṅsaḶḶho ceva. ĒraddhavĒriyo ceva vĒriyĒrambhassa ca vaḶḶavĒdĒ, taṅ therĒ bhikkh | Ēsanena nimantenti ‘ehi bhikkhu, ko nĒmĒyaṅ bhikkhu, bhaddako vatĒyaṅ bhikkhu, sikkĒkĒmo vatĒyaṅ bhikkhu, ehi bhikkhu, idaṅ Ēsanaṅ, nisĒdĒhĒ’ti”. Te tathattĒya paŶipajjanti, tesaṅ taṅ hoti dĒgharattaṅ hitĒya sukhĒya.

Etarahi pana Kassapa therĒ bhikkh | na ceva ĒraḶḶikĒ na ca ĒraḶḶikattassa vaḶḶavĒdino, na ceva piŶĒpĒtikĒ na ca piŶĒpĒtikattassa vaḶḶavĒdino, na ceva paṅsuk | likĒ na ca paṅsuk | likattassa vaḶḶavĒdino, na ceva tecĒvarikĒ na ca tecĒvarikattassa vaḶḶavĒdino, na ceva appicchĒ na ca appicchatĒya vaḶḶavĒdino, na ceva santuḶḶhĒ na ca santuḶḶhiyĒ vaḶḶavĒdino, na ceva pavivittĒ na ca pavivekassa vaḶḶavĒdino, na ceva asaṅsaḶḶhĒ na ca asaṅsaggassa vaḶḶavĒdino, na ceva ĒraddhavĒriyĒ na ca vĒriyĒrambhassa vaḶḶavĒdino.

Tatra yo hoti bhikkhu ŐĒto yasassĒ IĒbhĒ cĒvarapiŐĒapĒtasenĒsana-gilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒĒnaĒ, taĒ therĒ bhikkh | Ēsanena nimantenti "ehi bhikkhu, ko nĒmĒyaĒ bhikkhu, bhaddako vatĒyaĒ bhikkhu, sabrahmacĒrikĒmo vatĒyaĒ bhikkhu, ehi bhikkhu, idaĒ ĒsanaĒ, nisĒdĒĒĒ"ti.

Tatra Kassapa navĒnaĒ bhikkh | naĒ evaĒ hoti "yo kira so hoti bhikkhu ŐĒto yasassĒ IĒbhĒ cĒvara piŐĒapĒta senĒsana-gilĒnappaccayabhesajja parikkĒĒĒnaĒ, taĒ therĒ bhikkh | Ēsanena nimantenti 'ehi bhikkhu, ko nĒmĒyaĒ bhikkhu, bhaddako vatĒyaĒ bhikkhu, sabrahmacĒrikĒmo vatĒyaĒ bhikkhu, ehi bhikkhu, idaĒ ĒsanaĒ, nisĒdĒĒĒ'ti". Te tathattĒya paŐipajjanti, tesaĒ taĒ hoti dĒgharattaĒ ahitĒya dukkhĒya. YaĒ hi taĒ Kassapa sammĒ vadamĒno vadeyya upaddutĒ brahmacĒĒ brahmacĒĒ | paddavena abhipatthanĒ¹ brahmacĒĒ brahmacĒĒ-abhipatthanenĒti². Etarahi taĒ Kassapa sammĒ vadamĒno vadeyya "upaddutĒ brahmacĒĒ brahmacĒĒ | paddavena abhipatthanĒ brahmacĒĒ brahmacĒĒ-abhipatthanenĒ"ti. . AŐhamaĒ.

9. JhĒĒbhiŐŐasutta

152. SĒvatthiyaĒ viharati. AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi vivicceva kĒmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaĒ savicĒraĒ vivekajaĒ pĒtisukhaĒ paŐhamaĒ jhĒnaĒ upasampajja viharĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati vivicceva kĒmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaĒ savicĒraĒ vivekajaĒ pĒtisukhaĒ paŐhamaĒ jhĒnaĒ upasampajja viharati.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi vitakkavicĒĒnaĒ v | pasamĒ ajjhattaĒ sampasĒdanaĒ cetaso ekodibhĒvaĒ avitakkaĒ avicĒraĒ samĒdhijaĒ pĒtisukhaĒ dutiyaĒ jhĒnaĒ upasampajja viharĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati vitakkavicĒĒnaĒ v | pasamĒ -pa- dutiyaĒ jhĒnaĒ upasampajja viharati.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi pĒtiyĒ ca virĒgĒ upekkhako ca viharĒmi sato ca sampajĒno sukhaŐca kĒyena paŐisaĒvedemi, yaĒ taĒ ariyĒ Ēcikkhanti "upekkhako satimĒ sukhavihĒĒ"ti, tatiyaĒ jhĒnaĒ upasampajja viharĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati

1. AbhibhavanĒ (SĒ)

2. BrahmacĒĒ-abhibhavanenĒti (SĒ)

ṛṭṭiyē ca virēgē upekkhako ca viharati sato ca sampajjēno sukhaṭca kēyena paḷisaṅvedeti, yaṅ taṅ ariyē Ēcikkhanti “upekkhako satimē sukhavihērē”ti, tatiyaṅ jhēnaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sukhassa ca pahēnē dukkhassa ca pahēnē pubbeva somanassadomanassēnaṅ attha~gamē adukkhamasukhaṅ upekkhēsatiṇṇisuddhiṅ catutthaṅ jhēnaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave yēvade Ēka~khati sukhassa ca pahēnē -pa- catutthaṅ jhēnaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sabbaso r|pasaṭṭēnaṅ samatikkamē paḷighasaṭṭēnaṅ attha~gamē nēnattasaṭṭēnaṅ amanasikērē “ananto Ēkēsō”ti Ēkēsēnaṭṭēyatanaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave yēvade Ēka~khati sabbaso r|pasaṭṭēnaṅ samatikkamē -pa- Ēkēsēnaṭṭēyatanaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sabbaso Ēkēsēnaṭṭēyatanaṅ samatikkamma “anantaṅ viṭṭēṭān”ti viṭṭēṭāṭṭēyatanaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave yēvade Ēka~khati sabbaso Ēkēsēnaṭṭēyatanaṅ samatikkamma “anantaṅ viṭṭēṭān”ti viṭṭēṭāṭṭēyatanaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sabbaso viṭṭēṭāṭṭēyatanaṅ samatikkamma “natthi kiṭṭē”ti Ēkiṭṭaṭṭēyatanaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave yēvade Ēka~khati -pa- Ēkiṭṭaṭṭēyatanaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sabbaso Ēkiṭṭaṭṭēyatanaṅ samatikkamma nevasaṭṭēnēsāṭṭēyatanaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave yēvade Ēka~khati -pa- nevasaṭṭēnēsāṭṭēyatanaṅ upasampajja viharati.

Ahaṅ bhikkhave yēvade Ēka~khēmi sabbaso nevasaṭṭēnēsāṭṭēyatanaṅ samatikkamma saṭṭēvedayitanirodhaṅ upasampajja viharēmi. Kassapopi bhikkhave -pa- saṭṭēvedayitanirodhaṅ upasampajja viharati.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi anekavihitaĒ iddhividhaĒ paccanubhomi, ekopi hutvĒ bahudhĒ homi, bahudhĒpi hutvĒ eko homi, ĒvibhĒvaĒ tirobhĒvaĒ tirokuĀaĒ tiropĒkĒraĒ tiropabbataĒ asajjamĒno gacchĒmi seyyathĒpi ĒkĒse, pathaviyĒpi ummujjanimujjaĒ karomi seyyathĒpi udate, udatepi abhijjamĒne gacchĒmi seyyathĒpi pathaviyaĒ, ĒkĒsepi palla~kena kamĒmi seyyathĒpi pakkhĒ sakuĀo, imepi candimas |riye evaĒmahiddhike evaĒmahĒnubhĒve pĒĀinĒ parimasĒmi parimajjĒmi, yĒva brahmalokĒpi kĒyena vasaĒ vattemi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati anekavihitaĒ iddhividhaĒ paccanubhoti -pa- yĒva brahmalokĒpi kĒyena vasaĒ vatteti.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi dibbĒya sotadhĒtuyĒ visuddhĒya atikkantamĒnusikĒya ubho sadde suĀmi dibbe ca mĒnuse ca ye d |re santike ca. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati dibbĒya sotadhĒtuyĒ -pa- d |re santike ca.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi parasattĒnaĒ parapuggalĒnaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi, sarĒgaĒ vĒ cittaĒ "sarĒgaĒ cittaĒ"ti pajĒnĒmi, vĒtarĒgaĒ vĒ cittaĒ "vĒtarĒgaĒ cittaĒ"ti pajĒnĒmi, sadosaĒ vĒ cittaĒ -pa- vĒtadosaĒ vĒ cittaĒ. SamohaĒ vĒ cittaĒ. VĒtamohaĒ vĒ cittaĒ. SaĒkhittaĒ vĒ cittaĒ. VikkhittaĒ vĒ cittaĒ. MahaggataĒ vĒ cittaĒ. AmahaggataĒ vĒ cittaĒ. Sa-uttaraĒ vĒ cittaĒ. AnuttaraĒ vĒ cittaĒ. SamĒhitaĒ vĒ cittaĒ. AsamĒhitaĒ vĒ cittaĒ. VimuttaĒ vĒ cittaĒ. AvimuttaĒ vĒ cittaĒ "avimuttaĒ cittaĒ"ti pajĒnĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka~khati parasattĒnaĒ parapuggalĒnaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒti, sarĒgaĒ vĒ cittaĒ "sarĒgaĒ cittaĒ"ti pajĒnĒti -pa- avimuttaĒ vĒ cittaĒ "avimuttaĒ cittaĒ"ti pajĒnĒti.

AhaĒ bhikkhave yĒvade Ēka~khĒmi anekavihitaĒ pubbenivĒsaĒ anussarĒmi. SeyyathidaĒ, ekampi jĒtiĒ dvepi jĒtiyo tissopi jĒtiyo catassopi jĒtiyo paĀcapi jĒtiyo dasapi jĒtiyo vĒsampi jĒtiyo tiĒsampi jĒtiyo cattĒĒsampi jĒtiyo paĀĀsampi jĒtiyo jĒtisatampi jĒtisahassampi jĒtisatasahassampi anekepi saĒvaĀakappe anekepi vivaĀakappe anekepi saĒvaĀavivaĀakappe "amutrĒsiĒ evaĒnĒmo evaĒngotto evaĒvaĀo evamĒhĒro evaĒsukhadukkhappaĀisaĒvedĒ

evamĒyupariyanto, so tato cuto amutra udapĒdiṅ, tatrĒpĒsiṅ evaṅnĒmo evaṅgotto evaṅvaŌŌo evamĒhĒro evaṅsukhadukkhappaŌisaṅvedĒ evamĒyupariyanto, so tato cuto idh | papanno”ti, iti sĒkĒraṅ sa-uddesaṅ anekavihitaṅ pubbenivĒsaṅ anussarĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka-khati anekavihitaṅ pubbenivĒsaṅ anussarati. Seyyathidaṅ, ekampi jĒtiṅ -pa- iti sĒkĒraṅ sa-uddesaṅ anekavihitaṅ pubbenivĒsaṅ anussarati.

Ahaṅ bhikkhave yĒvade Ēka-kĒmi dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena satte passĒmi cavamĒne upapajjamĒne hĒne paŌĒte suvaŌŌe dubbaŌŌe sugate duggate, yathĒkamm | page satte pajĒnĒmi “ime vata bhonto sattĒ kĒyaduccaritena samannĒgatĒ vacĒduccaritena samannĒgatĒ manoduccaritena samannĒgatĒ ariyĒnaṅ upavĒdakĒ micchĒdiŌŌhikĒ micchĒdiŌŌhikammasamĒdĒnĒ, te kĒyassa bhedĒ paraṅ maraŌĒ apĒyaṅ duggatiṅ vinipĒtaṅ nirayaṅ upapannĒ. Ime vĒ pana bhonto sattĒ kĒyasucaritena samannĒgatĒ vacĒsucaritena samannĒgatĒ manosucaritena samannĒgatĒ ariyĒnaṅ anupavĒdakĒ sammĒdiŌŌhikĒ sammĒdiŌŌhikammasamĒdĒnĒ, te kĒyassa bhedĒ paraṅ maraŌĒ sugatiṅ saggaṅ lokaṅ upapannĒ”ti. Iti dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena satte passĒmi cavamĒne upapajjamĒne hĒne paŌĒte suvaŌŌe dubbaŌŌe sugate duggate, yathĒkamm | page satte pajĒnĒmi. Kassapopi bhikkhave yĒvade Ēka-khati dibbena cakkhunĒ visuddhena atikkantamĒnusakena satte passati cavamĒne -pa- yathĒkamm | page satte pajĒnĒti.

Ahaṅ bhikkhave ĒsavĒnaṅ khayĒ anĒsavaṅ cetovimuttiṅ paŌŌĒvimuttiṅ diŌŌheva dhamme sayaṅ abhiŌŌĒ sacchikatvĒ upasampajja viharĒmi. Kassapopi bhikkhave ĒsavĒnaṅ khayĒ anĒsavaṅ cetovimuttiṅ paŌŌĒvimuttiṅ diŌŌheva dhamme sayaṅ abhiŌŌĒ sacchikatvĒ upasampajja viharatĒti. . Navamaṅ.

10. Upassayasutta

153. Evaṅ me sutaṅ— ekaṅ samayaṅ ĒyasmĒ MahĒkassapo SĒvatthiyaṅ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho ĒyasmĒ Ēenando pubbaŌhasamayaṅ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya

yenĒyasmĒ MahĒkassapo tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ ĒyasmantaĀ MahĒkassapaĀ etadavoca “ĒyĒma bhante Kassapa yena aĀataro bhikkhunupassayo tenupasa~kamissĒmĒ”ti. Gaccha tvaĀ Ēvuso Ānanda bahukicco tvaĀ bahukaraĀĒyoti. Dutiyampi kho ĒyasmĒ Ānanda ĒyasmantaĀ MahĒkassapaĀ etadavoca “ĒyĒma bhante Kassapa yena aĀataro bhikkhunupassayo tenupasa~kamissĒmĒ”ti. Gaccha tvaĀ Ēvuso Ānanda bahukicco tvaĀ bahukaraĀĒyoti. Tatiyampi kho ĒyasmĒ Ānanda ĒyasmantaĀ MahĒkassapaĀ etadavoca “ĒyĒma bhante Kassapa yena aĀataro bhikkhunupassayo tenupasa~kamissĒmĒ”ti.

Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo pubbaĀhasamayaĀ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya ĒyasmatĒ Ānandena pacchĒsamaĀena yena aĀataro bhikkhunupassayo tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ paĀatte Ēsane nisĒdi. Atha kho sambahulĒ bhikkhuniyo yenĒyasmĒ MahĒkassapo tenupasa~kamiĀsu, upasa~kamtivĒ ĒyasmantaĀ MahĒkassapaĀ abhivĒdetvĒ ekamantaĀ nisĒdiĀsu, ekamantaĀ nisinnĒ kho tĒ bhikkhuniyo ĒyasmĒ MahĒkassapo dhammiyĒ kathĒya sandassesī samĒdapesī samuttejesī sampahaĀsesī. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo tĒ bhikkhuniyo dhammiyĒ kathĒya sandassetvĒ samĒdapetvĒ samuttejetvĒ sampahaĀsetvĒ uĀhĒyĒsanĒ pakkĒmi.

Atha kho ThullatissĒ bhikkhunĒ anattamanĒ anattamanavĒcaĀ nicchĒresi “kiĀ pana ayyo MahĒkassapo ayyassa Ānandassa Vedehamunino sammukhĒ dhammaĀ bhĒsitabbaĀ maĀati. SeyyathĒpi nĒma s|civĒĀijako s|cikĒrassa santike s|ciĀ vikketabbaĀ maĀeyya. Evameva ayyo MahĒkassapo ayyassa Ānandassa Vedehamunino sammukhĒ dhammaĀ bhĒsitabbaĀ maĀatĒ”ti.

Assosi kho ĒyasmĒ MahĒkassapo ThullatissĒya bhikkhuniyĒ imaĀ vĒcaĀ bhĒsamĒnĒya. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo ĒyasmantaĀ ĀnandaĀ etadavoca “kiĀ nu kho Ēvuso Ānanda ahaĀ s|civĒĀijako tvaĀ s|cikĒro, udĒhu ahaĀ s|cikĒro tvaĀ s|civĒĀijako”ti.

Khama bhante Kassapa, bÈlo mÈtugÈmoti. Cegameti tvaṅ Èvuso CEnanda, mÈ te saṅgho uttari upaparikkhi.

Taṅ kiṅ maḶasi Èvuso CEnanda, api nu tvaṅ Bhagavato sammukhÈ bhikkhusaṅghe upanÈto “ahaṅ bhikkhave yÈvade Èka-khÈmi vivicceva kÈmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṅ savicÈraṅ vivekajaṅ pÈtisukhaṅ paḶhamaṅ jhÈnaṅ upasampajja viharÈmi. CEnandopi bhikkhave yÈvade Èka-khati vivicceva kÈmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṅ savicÈraṅ vivekajaṅ pÈtisukhaṅ paḶhamaṅ jhÈnaṅ upasampajja viharatÈ”ti. No hetaṅ bhante.

Ahaṅ kho Èvuso Bhagavato sammukhÈ bhikkhusaṅghe upanÈto “ahaṅ bhikkhave yÈvade Èka-khÈmi vivicceva kÈmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṅ savicÈraṅ vivekajaṅ pÈtisukhaṅ paḶhamaṅ jhÈnaṅ upasampajja viharÈmi. Kassapopi bhikkhave yÈvade Èka-khati vivicceva kÈmehi vivicca akusalehi dhammehi -pa- paḶhamaṅ jhÈnaṅ upasampajja viharatÈ”ti -pa-. (Navannaṅ anupubbaviihÈrasamÈpattÈnaṅ paḶcannaḶca abhiḶÈnaṅ evaṅ vitthÈro veditabbo.)

Taṅ kiṅ maḶasi Èvuso CEnanda, api nu tvaṅ Bhagavato sammukhÈ bhikkhusaṅghe upanÈto “ahaṅ bhikkhave ÈsavÈnaṅ khayÈ anÈsavaṅ cetovimuttiṅ paḶÈvimuttiṅ diḶheva dhamme sayaṅ abhiḶÈ sacchikatvÈ upasampajja viharÈmi. CEnandopi bhikkhave ÈsavÈnaṅ khayÈ anÈsavaṅ cetovimuttiṅ paḶÈvimuttiṅ diḶheva dhamme sayaṅ abhiḶÈ sacchikatvÈ upasampajja viharatÈ”ti. No hetaṅ bhante.

Ahaṅ kho Èvuso Bhagavato sammukhÈ bhikkhusaṅghe upanÈto “ahaṅ bhikkhave ÈsavÈnaṅ khayÈ anÈsavaṅ cetovimuttiṅ paḶÈvimuttiṅ diḶheva dhamme sayaṅ abhiḶÈ sacchikatvÈ upasampajja viharÈmi. Kassapopi bhikkhave ÈsavÈnaṅ khayÈ anÈsavaṅ cetovimuttiṅ paḶÈvimuttiṅ diḶheva dhamme sayaṅ abhiḶÈ sacchikatvÈ upasampajja viharatÈ”ti.

Sattaratanaṅ vÈ Èvuso nÈgaṅ aÈÈhaḶhamaratanaṅ vÈ tÈlapattikÈya chÈdetabbaṅ maḶeyya, yo me cha abhiḶÈ chÈdetabbaṅ maḶeyyÈti.

Cavitttha ca pana ThullatissÈ bhikkhunÈ brahmacariyamhÈti. .
Dasamaṅ.

11. CĒvarasutta

154. EkaĒ samayaĒ ĒyasmĒ MahĒkassapo RĒjagahe viharati VeĒuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ Ānando DakkhiĒagirismiĒ cĒrikaĒ carati mahatĒ bhikkhusaĒghena saddhiĒ.

Tena kho pana samayena Ēyasmato Ānandassa tiĒsamattĒ saddhivihĒrino bhikkh| sikkhaĒ paccakkhĒya hĒnĒyavattĒ bhavanti yebhuyyena kumĒrabh|tĒ. Atha kho ĒyasmĒ Ānando DakkhiĒagirismiĒ yathĒbhirantaĒ cĒrikaĒ caritvĒ yena RĒjagahaĒ VeĒuvanaĒ KalandakanivĒpo yenĒyasmĒ MahĒkassapo tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaĒ MahĒkassapaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ ĀnandaĒ ĒyasmĒ MahĒkassapo etadavoca “kati nu kho Ēvuso Ānanda atthavase paĒicca BhagavatĒ kulesu tikabhojanaĒ paĒattan”ti.

Tayo kho bhante Kassapa atthavase paĒicca BhagavatĒ kulesu tikabhojanaĒ paĒattaĒ. Dumma-k|naĒ puggalĒnaĒ niggahĒya pesalĒnaĒ bhikkh|naĒ phĒsuvihĒrĒya, mĒ pĒpicchĒ pakkhaĒ nissĒya saĒghaĒ bhindeyyuĒ¹, kulĒnuddayatĒya ca. Ime kho bhante Kassapa tayo atthavase paĒicca BhagavatĒ kulesu tikabhojanaĒ paĒattanti.

Atha kiĒcarahi tvaĒ Ēvuso Ānanda imehi navehi bhikkh|hi indriyesu aguttadvĒrehi bhojane amattaĒ|hi jĒgariyaĒ ananuyuttehi saddhiĒ cĒrikaĒ carasi, sassaghĒtaĒ maĒĒe carasi, kul|paghĒtaĒ maĒĒe carasi, olujjati² kho te Ēvuso Ānanda parisĒ, palujjanti kho te Ēvuso navappĒyĒ. Na vĒyaĒ kumĒrako mattamaĒĒĒsĒti.

Api me bhante Kassapa sirasmiĒ palitĒni jĒtĒni, atha ca pana mayaĒ ajjĒpi Ēyasmato MahĒkassapassa kumĒrakavĒdĒ na muccĒmĒti. TathĒ hi pana tvaĒ Ēvuso Ānanda imehi navehi bhikkh|hi indriyesu aguttadvĒrehi bhojane amattaĒ|hi jĒgariyaĒ ananuyuttehi saddhiĒ cĒrikaĒ carasi, sassaghĒtaĒ maĒĒe carasi, kul|paghĒtaĒ maĒĒe carasi,

1. Vi 4 SaĒghabhedakakkhandhake VajirabuddhiyaĒ aĒĒathĒ sambandho dassito.

2. Ullujjati (SĒ, AĒhakathĒsu ca)

olujjati kho te Ëvuso Ænanda parisÈ, palujjanti kho te Ëvuso¹ navappËyÈ, na vËyaÑ kumÈrako mattamaÒÒÈsfti.

Assosi kho ThullanandÈ bhikkhunÈ “ayyena kira MahÈkassapena ayyo Ænando Vedehamuni kumÈrakavÈdena apasÈdito”ti.

Atha kho ThullanandÈ bhikkhunÈ anattamanÈ anattamanavÈcaÑ nicchÈresi “kiÑ pana ayyo MahÈkassapo aÒÒatitthiyapubbo samÈno ayyaÑ ÆnandaÑ vedehimuniÑ kumÈrakavÈdena apasÈdetabbaÑ maÒÒatf”ti. Assosi kho ËyasmÈ MahÈkassapo ThullanandËya bhikkhuniyÈ imaÑ vÈcaÑ bhÈsamÈnËya.

Atha kho ËyasmÈ MahÈkassapo ËyasmantaÑ ÆnandaÑ etadavoca— tagghÈvuso Ænanda ThullanandËya bhikkhuniyÈ sahasÈ appaÏisa~khÈ vÈcÈ bhÈsitÈ, yatvÈhaÑ Ëvuso kesamassuÑ ohÈretvÈ kÈsËyËni vatthÈni acchÈdetvÈ agÈrasmÈ anagÈriyaÑ pabbajito, nÈbhijËnÈmi aÒÒaÑ SatthÈraÑ uddisitÈ² aÒÒatra tena BhagavatÈ ArahataÈ SammÈsambuddhena. Pubbe me Ëvuso agÈrikabh|tassa sato etadahosi “sambÈdho gharÈvÈso rajÈpatho³ abbhokÈso pabbajjÈ. NayidaÑ sukaraÑ agÈraÑ ajjhÈvasataÈ ekantaparipuÒÒaÑ ekantaparissuddhaÑ sa~khalikhitaÑ brahmacariyaÑ carituÑ, yaÑn|nÈhaÑ kesamassuÑ ohÈretvÈ kÈsËyËni vatthÈni acchÈdetvÈ agÈrasmÈ anagÈriyaÑ pabbajeyyan”ti. So khvÈhaÑ Ëvuso aparena samayena paÏapilotikÈnaÑ sa~ghÈÒiÑ kÈretvÈ⁴ ye loke arahanto, te uddissa kesamassuÑ ohÈretvÈ kÈsËyËni vatthÈni acchÈdetvÈ agÈrasmÈ anagÈriyaÑ pabbajiÑ.

So evañ pabbajito samÈno addhÈnamaggappaÏipanno addasaÑ BhagavantaÑ antarÈ ca RÈjagahaÑ antarÈ ca NÈãandaÑ bahuputte cetiye nisinnaÑ, disvÈna me etadahosi “SatthÈraÒca vatÈhaÑ passeyyaÑ Bhagavantameva passeyyaÑ, SugataÒca vatÈhaÑ passeyyaÑ Bhagavantameva passeyyaÑ, SammÈsambuddhaÒca vatÈhaÑ passeyyaÑ Bhagavantameva passeyyan”ti. So khvÈhaÑ Ëvuso tattheva Bhagavato pÈdesu sirasÈ nipatitvÈ BhagavantaÑ etadavocaÑ “SatthÈ me bhante BhagavÈ, sÈvakohamasmi, SatthÈ me bhante BhagavÈ,

1. Palujjati kho te Ëvuso Ænanda parisÈ (Ka-SÈ)

3. Rajopatho (SÈ)

2. UddisituÑ (SÈ, I, Ka)

4. KaritvÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)

sĒvakohamasmĒ”ti. EvaĒ vutte maĒ Ēvuso BhagavĒ etadavoca “yo kho Kassapa evaĒ sabbacetasĒ samannĒgataĒ sĒvakaĒ ajĒnaĀĀeva vadeyya ‘jĒnĒmĒ’ti, apassaĀĀeva vadeyya ‘passĒmĒ’ti, muddhĒpi tassa vipateyya. AhaĒ kho pana Kassapa jĒnaĀĀeva vadĒmi ‘jĒnĒmĒ’ti, passaĀĀeva vadĒmi ‘passĒmĒ’ti”.

TasmĒtiha te Kassapa evaĒ sikkhitabbaĒ “tibbaĒ me hirottappaĒ, paccupaĀhitaĒ bhavissati theresu navesu majjhimes |”ti, evaĒ hi te Kassapa sikkhitabbaĒ.

TasmĒtiha te Kassapa evaĒ sikkhitabbaĒ “yaĒ kiĀci dhammaĒ suĀissĒmi kusala | pasaĒhitaĒ, sabbaĒ taĒ aĀhiĒ katvĒ manasi karitvĒ sabbacetasaĒ samannĒharitvĒ ohitasoto dhammaĒ suĀissĒmĒ”ti, evaĒ hi te Kassapa sikkhitabbaĒ.

TasmĒtiha te Kassapa evaĒ sikkhitabbaĒ “sĒtasahagatĒ ca me kĒyagatĒsati na vijahissatĒ”ti, evaĒ hi te Kassapa sikkhitabbanti.

Atha kho maĒ Ēvuso BhagavĒ iminĒ ovĒdena ovaditvĒ uĀhĒyĒsanĒ pakkĒmi, sattĒhameva khvĒhaĒ Ēvuso saraĀo¹ raĀhapiĀĒaĒ bhuĀjiĒ aĀhamiyĒ aĀĀĒ udapĒdi.

Atha kho Ēvuso BhagavĒ maggĒ okkamma yena aĀataraĒ rukkham | laĒ tenupasa-kami, atha khvĒhaĒ Ēvuso paĀpilotikĒnaĒ sa-ghĒĀiĒ catugguĀaĒ paĀĀĒpetvĒ BhagavantaĒ etadavocaĒ “idha bhante BhagavĒ nisĒdatu, yaĒ mamassa dĒgharattaĒ hitĒya sukhĒyĒ”ti. NisĒdi kho Ēvuso BhagavĒ paĀĀatte Ēsane, nisajja kho maĒ Ēvuso BhagavĒ etadavoca “mudukĒ kho tyĒyaĒ Kassapa paĀpilotikĒnaĒ sa-ghĒĀiĒ”ti. PaĀiggaĀhĒtu me bhante BhagavĒ paĀpilotikĒnaĒ sa-ghĒĀiĒ anukampaĒ upĒdĒyĒti. DhĒressasi pana me tvaĒ Kassapa sĒĀĒni paĒsuk | IĒni nibbasanĒnĒti. DhĒressĒmahaĒ bhante Bhagavato sĒĀĒni paĒsuk | IĒni nibbasanĒnĒti. So khvĒhaĒ Ēvuso paĀpilotikĒnaĒ sa-ghĒĀiĒ Bhagavato pĒdĒsiĒ, ahaĒ pana Bhagavato sĒĀĒni paĒsuk | IĒni nibbasanĒni paĀipajjiĒ.

YaĒ hi taĒ Ēvuso sammĒ vadamĒno vadeyya “Bhagavato putto oraso mukhato jĒto dhammajo dhammanimitto dhammadĒyĒdo,

paḷiggahitēni¹ sēōēni paṅsuk | Iēni nibbasanēnē”ti. Mamaṅ taṅ sammē vadamēno vadeyya “Bhagavato putto oraso mukhato jēto dhammajo dhammanimmito dhammadēyēdo, paḷiggahitēni sēōēni paṅsuk | Iēni nibbasanēnē”ti.

Ahaṅ kho ēvuso yēvade ēka-khēmi vivicceva kēmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṅ savicēraṅ vivekajaṅ pētisukhaṅ paḷhamaṅ jhēnaṅ upasampajja viharēmi, ahaṅ kho ēvuso yēvade ēka-khēmi -pa-. (Navannaṅ anupubbavihērasamēpattēnaṅ paḷcannaḷca abhiḷōēnaṅ evaṅ vitthēro veditabbo.)

Ahaṅ kho ēvuso ēsavēnaṅ khayē anēsavaṅ cetovimuttiṅ paḷōēvimuttiṅ diḷḷheva dhamme sayaṅ abhiḷōē sacchikatvē upasampajja viharēmi, sattaratanaṅ vē ēvuso nēgaṅ aēēhaḷḷhamaratanaṅ vē tēlapattikēya chēdetabbaṅ maḷōeyya, yo me cha abhiḷōē chēdetabbaṅ maḷōeyyēti.

Cavittha ca pana Thullanandē bhikkhunē brahmacariyamhēti. .
Ekēdasamaṅ.

12. Paraṅmaraḷasutta

155. Ekaṅ samayaṅ ēyasmē ca Mahēkassapo ēyasmē ca Sēriputto Bērēōasiyaṅ viharanti Isipatane migadēye. Atha kho ēyasmē Sēriputto sēyanhasamayaṅ paḷisallēnē vuḷḷhito yenēyasmē Mahēkassapo tenupasa-kami, upasa-kamitvē ēyasmātē Mahēkassapena saddhiṅ sammodi, sammodanēyaṅ kathaṅ sēraḷēyaṅ vētisēretvē ekamantaṅ nisēdi, ekamantaṅ nisinno kho ēyasmē Sēriputto ēyasmantaṅ Mahēkassapaṅ etadavoca “kiṅ nu kho ēvuso Kassapa hoti Tathēgato paraṅ maraḷē”ti. Abyēkataṅ kho etaṅ ēvuso Bhagavatē “hoti Tathēgato paraṅ maraḷē”ti. Kiṅ panēvuso na hoti Tathēgato paraṅ maraḷēti. Etampi kho ēvuso abyēkataṅ Bhagavatē “na hoti Tathēgato paraṅ maraḷē”ti. Kiṅ nu kho ēvuso hoti ca na ca hoti Tathēgato paraṅ maraḷēti. Abyēkataṅ kho etaṅ ēvuso Bhagavatē “hoti ca na ca hoti Tathēgato paraṅ maraḷē”ti. Kiṅ panēvuso neva hoti na na hoti Tathēgato paraṅ maraḷēti. Etampi kho ēvuso abyēkataṅ Bhagavatē “neva hoti na na hoti

---

1. Paḷiggahetē (Sē)

TathĒgato paraÑ maraŌĒ”ti. KasmĒ cetaÑ Ēvuso abyĒkataÑ BhagavatĒti. Na hetaÑ Ēvuso atthasaÑhitaÑ nĒdibrahmacariyakaÑ na nibbidĒya na virĒgĒya na nirodhĒya na upasamĒya na abhiŌŌĒya na sambodhĒya na nibbĒnĒya saÑvattati, tasmĒ taÑ abyĒkataÑ BhagavatĒti.

Atha kiŌcarahĒvuso byĒkataÑ BhagavatĒti. “IdaÑ dukkhan”ti kho Ēvuso byĒkataÑ BhagavatĒ, “ayaÑ dukkhasamudayo”ti byĒkataÑ BhagavatĒ, “ayaÑ dukkhanirodho”ti byĒkataÑ BhagavatĒ, “ayaÑ dukkhanirodhagĒminĒ paŌipadĒ”ti byĒkataÑ BhagavatĒti. KasmĒ cetaÑ Ēvuso byĒkataÑ BhagavatĒti. EtaÑ hi Ēvuso atthasaÑhitaÑ etaÑ ĒdibrahmacariyakaÑ etaÑ nibbidĒya virĒgĒya nirodhĒya upasamĒya abhiŌŌĒya sambodhĒya nibbĒnĒya saÑvattati, tasmĒ taÑ byĒkataÑ BhagavatĒti. . DvĒdasamaÑ.

13. Saddhammappatir | pakasutta

156. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkassapo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinno kho ĒyasmĒ MahĒkassapo BhagavantaÑ etadavoca “ko nu kho bhante hetu ko paccayo, yena pubbe appatarĒni ceva sikkhĒpadĒni ahesuÑ, bahutarĒ ca bhikkh | aŌŌĒya saŌŌhahiÑsu. Ko pana bhante hetu ko paccayo, yenetarahi bahutarĒni ceva sikkhĒpadĒni appatarĒ ca bhikkh | aŌŌĒya saŌŌhahantĒ”ti. EvaŌcetaÑ Kassapa hoti sattesu hĒyamĒnesu saddhamme antaradhĒyamĒne bahutarĒni ceva sikkhĒpadĒni honti, appatarĒ ca bhikkh | aŌŌĒya saŌŌhahanti. Na tĒva Kassapa saddhammassa antaradhĒnaÑ hoti, yĒva na saddhammappatir | pakaÑ loke uppajjati. Yato ca kho Kassapa saddhammappatir | pakaÑ loke uppajjati, atha saddhammassa antaradhĒnaÑ hoti.

SeyyathĒpi Kassapa na tĒva jĒtar | passa antaradhĒnaÑ hoti, yĒva na jĒtar | pappatir | pakaÑ loke uppajjati. Yato ca kho Kassapa jĒtar | pappatir | pakaÑ loke uppajjati, atha jĒtar | passa antaradhĒnaÑ hoti. Evameva kho Kassapa na tĒva saddhammassa antaradhĒnaÑ hoti,

yĒva na saddhammappatir | pakañ loke uppajjati. Yato ca kho Kassapa saddhammappatir | pakañ loke uppajjati, atha saddhammassa antaradhĒnañ hoti.

Na kho Kassapa pathavĒdhĒtu saddhammañ antaradhĒpeti, na ĒpodhĒtu saddhammañ antaradhĒpeti, na tejodhĒtu saddhammañ antaradhĒpeti, na vĒyodhĒtu saddhammañ antaradhĒpeti, atha kho idheva te uppajjanti moghapurisĒ, ye imañ saddhammañ antaradhĒpentī. SeyyathĒpi Kassapa nĒvĒ Ēdikeneva opilavati, na kho Kassapa evañ saddhammassa antaradhĒnañ hoti.

PaŒca khome Kassapa okkamaniyĒ dhammĒ saddhammassa sammosĒya antaradhĒnĒya sañvattanti. Katame paŒca, idha Kassapa bhikkh | bhikkhuniyo upĒsakĒ upĒsikĒyo Satthari agĒravĒ viharanti appatissĒ, dhamme agĒravĒ viharanti appatissĒ, sañghe agĒravĒ viharanti appatissĒ, sikkhĒya agĒravĒ viharanti appatissĒ, samĒdhismiñ agĒravĒ viharanti appatissĒ. Ime kho Kassapa paŒca okkamaniyĒ dhammĒ saddhammassa sammosĒya antaradhĒnĒya sañvattanti.

PaŒca khome Kassapa dhammĒ saddhammassa ōhitiyĒ asammosĒya anantaradhĒnĒya sañvattanti. Katame paŒca, idha Kassapa bhikkh | bhikkhuniyo upĒsakĒ upĒsikĒyo Satthari sagĒravĒ viharanti sappatissĒ, dhamme sagĒravĒ viharanti sappatissĒ, sañghe sagĒravĒ viharanti sappatissĒ, sikkhĒya sagĒravĒ viharanti sappatissĒ, samĒdhismiñ sagĒravĒ viharanti sappatissĒ. Ime kho Kassapa paŒca dhammĒ saddhammassa ōhitiyĒ asammosĒya anantaradhĒnĒya sañvattantĒti. . Terasamañ.

Kassapasañyuttañ samattañ.

TassuddĒnañ

SantuŴhaŒca AnottappĒ, Cand | pamañ Kul | pakañ.

JiŴŴañ tayo ca OvĒdĒ, JhĒnĒbhiŴŴĒ Upassayañ.

CĒvarañ ParañmaraŴañ, Saddhammappatir | pakanti.

6. L'Ebhasakk'erasaÑyutta

1. Pañhamavagga

1. D'aruasutta

157. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ Bhagav' S'vatthiyaÑ viharati Jetavane An'ethapi'Ó'ikassa 'r'eme. Tatra kho Bhagav' bhikkh| 'mantesi "bhikkhavo"ti. "Bhadante"ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuÑ. Bhagav' etadavoca—

D'aru' bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko ka'uko pharuso antar'eyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigam'ya. Tasm'etiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ "uppannaÑ l'ebhasakk'erasilokaÑ pajahiss'ema, na ca no uppanno l'ebhasakk'erasiloko cittaÑ pariy'ed'ya 'hassat' "ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PañhamaÑ.

2. Balisasutta

158. S'vatthiyaÑ viharati. D'aru' bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko ka'uko pharuso antar'eyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigam'ya. Seyyath'epi bhikkhave b'aisiko 'misagataÑ ba'isaÑ gambh're udakarahade pakkhipeyya, tamenaÑ a'atataro 'misacakkhu maccho gileyya. EvaÑ hi so bhikkhave maccho gilaba'iso b'aisikassa anayaÑ 'panno byasanaÑ 'panno yath'ek'emakara'fyo b'aisikassa.

"B'aisiko"ti kho bhikkhave m'erassetaÑ p'epimato adhivacanaÑ. "Ba'isan"ti kho bhikkhave l'ebhasakk'erasilokassettaÑ adhivacanaÑ. Yo hi koci bhikkhave bhikkhu uppannaÑ l'ebhasakk'erasilokaÑ ass'edeti nik'emeti. AyaÑ vuccati bhikkhave bhikkhu gilaba'iso m'erasa anayaÑ 'panno byasanaÑ 'panno yath'ek'emakara'fyo p'epimato. EvaÑ d'aru' kho

bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko kaŭuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya. TasmĒtiha bhikkhave evañ sikkhitabbaÑ “uppannaÑ IĒbhasakkĒrasilokaÑ pajahissĒma, na ca no uppanno IĒbhasakkĒrasiloko cittaÑ pariyĒdĒya ōhassatĒ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DutiyaÑ.

3. Kummasutta

159. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŌo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-adhigamĒya. Bh|tapubbaÑ bhikkhave aŌŌatarasmiÑ udakarahade mahĒkummakulaÑ ciranivĒsi ahosi. Atha kho bhikkhave aŌŌataro kummo aŌŌataraÑ kummaÑ etadavoca “mĒ kho tvaÑ tĒta kumma etaÑ padesaÑ agamĒsĒ”ti. AgamĒsi kho bhikkhave so kummo taÑ padesaÑ, tamenaÑ luddo papatĒya vijjhi. Atha kho bhikkhave so kummo yena so kummo tenupasa-kami. AddasĒ kho bhikkhave so kummo taÑ kummaÑ d|ratova ĒgacchantaÑ, disvĒna taÑ kummaÑ etadavoca “kacci tvaÑ tĒta kumma na taÑ padesaÑ agamĒsĒ”ti. AgamĒsiÑ khvĒhaÑ tĒta kumma taÑ padesanti. Kacci panĒsi tĒta kumma akkhato anupahatoti. Akkhato khomhi tĒta kumma anupahato, atthi ca me idaÑ suttakaÑ piŌŌhito piŌŌhito anubandhanti. Tagghasi tĒta kumma khato taggha upahato, etena hi te tĒta kumma suttakena pitaro ca pitĒmahĒ ca anayaÑ ĒpannĒ byĒsanaÑ ĒpannĒ, gaccha dĒni tvaÑ tĒta kumma, na dĒni tvaÑ amĒĒkanti.

“Luddo”ti kho bhikkhave mĒrassetaÑ pĒpimato adhivacanaÑ.
 “PapatĒ”ti kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasilokassetaÑ adhivacanaÑ.
 “Suttakan”ti kho bhikkhave nandĒrĒgassetaÑ adhivacanaÑ. Yo hi koci bhikkhave bhikkhu uppannaÑ IĒbhasakkĒrasilokaÑ assĒdeti nikĒmeti. AyaÑ vuccati bhikkhave bhikkhu giddho papatĒya¹ anayaÑ Ēpanno byasanaÑ Ēpanno yathĒkĒmakaraŌĒyo pĒpimato. EvaÑ dĒruŌo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . TatiyaÑ.

---

1. Bhikkhu papatĒya (SyĒ, KaÑ), bhikkhu viddho papatĒya (?)

4. DĒghalomikasutta

160. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruĒo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-adhigamĒya. SeyyathĒpi bhikkhave dĒghalomikĒ eĒakĒ kaĒĒakagahanaĒ paviseyya. SĒ tatra tatra sajjeyya, tatra tatra gayheyya¹, tatra tatra bajjheyya, tatra tatra anayabyasanaĒ Ēpajjeyya. Evameva kho bhikkhave idhekacco bhikkhu lĒbhasakkĒrasilokena abhibh | to pariyĒdiĒĒacitto pubbaĒhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaĒ vĒ nigamaĒ vĒ piĒĒya pavisati. So tatra tatra sajjati, tatra tatra gayhati, tatra tatra bajjhati, tatra tatra anayabyasanaĒ Ēpajjati. EvaĒ dĒruĒo kho bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . CatutthaĒ.

5. MĒĒhakasutta

161. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruĒo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-adhigamĒya. SeyyathĒpi bhikkhave mĒĒhakĒ g | thĒdĒ g | thap | rĒ puĒĒ g | thassa, purato cassa mahĒg | thapuĒjo, sĒ tena aĒĒ mĒĒhakĒ atimaĒĒeyya “ahamhi g | thĒdĒ g | thap | rĒ puĒĒ g | thassa, purato ca myĒyaĒ mahĒg | thapuĒjo”ti. Evameva kho bhikkhave idhekacco bhikkhu lĒbhasakkĒrasilokena abhibh | to pariyĒdiĒĒacitto pubbaĒhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaĒ vĒ nigamaĒ vĒ piĒĒya pavisati. So tattha bhuttĒvĒ ca hoti yĒvadattho, nimantito ca svĒtanĒya, piĒĒapĒto cassa p | ro, so ĒrĒmaĒ gantvĒ bhikkhugaĒssa majjhe vikatthati “bhuttĒvĒ camhi yĒvadattho, nimantito camhi svĒtanĒya, piĒĒapĒto ca myĒyaĒ p | ro, lĒbhĒ camhi cĒvarapiĒĒapĒtasenĒsanagilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒnaĒ, ime panaĒe bhikkh | appapuĒĒ appesakkĒ na lĒbhino cĒvarapiĒĒapĒtasenĒsanagilĒnappaccayabhesajjaparikkĒĒnan”ti. So tena lĒbhasakkĒrasilokena abhibh | to pariyĒdiĒĒacitto aĒĒ pesale bhikkh | atimaĒĒati, taĒ hi tassa bhikkhave moghapurisassa hoti dĒgharattaĒ ahitĒya dukkhĒya. EvaĒ dĒruĒo kho bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PaĒcamaĒ.

---

1. Gaccheyya (SĒ), gaĒheyya (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

6. Asanisutta

162. S'evatthiyaṇ vīharatī. D'ēruōo bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko -pa-adhigamēya.¹ Kaṇ bhikkhave asanivicakkaṇ ēgacchatu¹, sekhaṇ² appattam'ēnasaṇ l'ebhasakk'erasiloko anup'ēpuō'ētū³.

“Asanivicakkaṇ”ti kho bhikkhave l'ebhasakk'erasilokassetaṇ adhivacanaṇ. Evaṇ d'ēruōo kho bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko -pa-. Evaṇ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Chaōōhaṇ.

7. Diddhasutta

163. S'evatthiyaṇ vīharatī. D'ēruōo bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko -pa-adhigamēya. Kaṇ bhikkhave diddhagatena visallena sallena⁴ vijjhātu, sekhaṇ⁵ appattam'ēnasaṇ l'ebhasakk'erasiloko anup'ēpuō'ētū³.

“Sallan”ti kho bhikkhave l'ebhasakk'erasilokassetaṇ adhivacanaṇ. Evaṇ d'ēruōo kho bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko -pa-. Evaṇ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Sattamaṇ.

8. Si-g'elasutta

164. S'evatthiyaṇ vīharatī. D'ēruōo bhikkhave l'ebhasakk'erasiloko -pa-adhigamēya. Assuttha no tumhe bhikkhave rattiyē

-
- 1-1. Upari tatiyavagge tatiyacatutthasuttesu “mē ca kho tvaṇ tēta sekhaṇ ... anup'ēpuō'ēt |”ti ēgataṇ. Tena nayena idh'ēpi attho gahetabbo. Ettha hi kiṇsaddena paḷikkhepatthopi sakkē ō'ētūṇ, yathē “sayaṇ abhiōō'ēya kamuddiseyyan”ti. Tasmē kaṇ ... ēgacchat | ti ettha kamapi ... mē ēgacchat | ti ca, kaṇ sekhaṇ ... anup'ēpuō'ēt | ti ettha kamapi sekhaṇ ... mē p'ēpuō'ēt | ti ca attho veditabbo. Aōōhakathēōk'ēsu ca ayamevattho ō'ēpito.
2. Asanivicakkaṇ, taṇ sekhaṇ (I, Ka), asanivicakkaṇ, sekhaṇ (Syē, Kaṇ), asanivicakkaṇ ēgacchatu, kaṇ sekhaṇ (?)
3. Anup'ēpuō'ētī (I, Ka)
4. Diōōhigatena visallena (Ka-Sē), diōōhigatena sallena (Syē, Kaṇ), diōōhigatena visallena sallena (Ka), diōōhigatena visallena sallena (I)
5. Vijjhātu, taṇ sekhaṇ (Sē), vijjhati, taṇ sekhaṇ (I, Ka)

pacc|sasamayaĒ jarasi~gĒlassa¹ vassamĒnassĒti. EvaĒ bhante. Eso kho bhikkhave jarasi~gĒlo ukkaŌĒakena² nĒma rogajĒtena phuŌho neva bilagato ramati, na rukkhama|lagato ramati, na ajjhokĒsagato ramati. Yena yena gacchati, yattha yattha tiŌhati, yattha yattha nisĒdati, yattha yattha nipajjati, tattha tattha anayabyasanaĒ Ēpajjati. Evameva kho bhikkhave idhekacco bhikkhu IĒbhasakkĒrasilokena abhibh|to pariyĒdiŌŌacitto neva suŌĒgĒragato ramati, na rukkhama|lagato ramati, na ajjhokĒsagato ramati. Yena yena gacchati, yattha yattha tiŌhati, yattha yattha nisĒdati, yattha yattha nipajjati, tattha tattha anayabyasanaĒ Ēpajjati. EvaĒ dĒruŌo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . AŌhamaĒ.

9. Verambhasutta

165. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruŌo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-adhigamĒya. Upari bhikkhave ĒKĒse verambhĒ³ nĒma vĒtĒ vĒyanti. Tattha yo pakkhĒ gacchati, tamenaĒ verambhĒ vĒtĒ khipanti, tassa verambhavĒtakkhittassa aŌdeneva pĒdĒ gacchanti, aŌdena pakkhĒ gacchanti, aŌdena sĒsaĒ gacchati, aŌdena kĒyo gacchati. Evameva kho bhikkhave idhekacco bhikkhu IĒbhasakkĒrasilokena abhibh|to pariyĒdiŌŌacitto pubbaŌhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaĒ vĒ nigamaĒ vĒ piŌĒĒya pavisati, arakkhiteneva kĒyena arakkhitĒya vĒcĒya arakkhitena cittaena anupaŌhitĒya satiyĒ asaĒvutehi indriyehi, so tattha passati mĒtugĒmaĒ dunnivatthaĒ vĒ duppĒrutaĒ vĒ. Tassa mĒtugĒmaĒ disvĒ dunnivatthaĒ vĒ duppĒrutaĒ vĒ rĒgo cittaĒ anuddhaĒseti, so rĒgĒnuddhaĒsitena cittaena sikkhaĒ paccakkhĒya hĒnĒyĒvattati. Tassa aŌde cĒvaraĒ haranti, aŌde pattaĒ haranti, aŌde nisĒdanaĒ haranti, aŌde s|cigharaĒ haranti verambhavĒtakkhittasseva sakuŌassa. EvaĒ dĒruŌo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . NavamaĒ.

1. Si~gĒlassa (Ka), jarasigĒlassa (SĒ, SyĒ, KaĒ)

2. UkkaŌakena (SĒ), ukkaŌakena (SyĒ, KaĒ, I)

3. VerambĒ (SĒ, I)

10. SagĒthakasutta

166. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŌo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-adhigamĒya. IdhĒhaÑ bhikkhave ekaccaÑ puggalaÑ passĒmi sakkĒrena abhibh|taÑ pariyĒdiŌŌacittaÑ kĒyassa bhedĒ paraÑ maraŌĒ apĒyaÑ duggatiÑ vinipĒtaÑ nirayaÑ upapannaÑ. Idha panĒhaÑ bhikkhave ekaccaÑ puggalaÑ passĒmi asakkĒrena abhibh|taÑ pariyĒdiŌŌacittaÑ kĒyassa bhedĒ paraÑ maraŌĒ apĒyaÑ duggatiÑ vinipĒtaÑ nirayaÑ upapannaÑ. Idha panĒhaÑ bhikkhave ekaccaÑ puggalaÑ passĒmi sakkĒrena ca asakkĒrena ca tadubhayena abhibh|taÑ pariyĒdiŌŌacittaÑ kĒyassa bhedĒ paraÑ maraŌĒ apĒyaÑ duggatiÑ vinipĒtaÑ nirayaÑ upapannaÑ. EvaÑ dĒruŌo kho bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti.

Idamavoca BhagavĒ, idaÑ vatvĒna Sugato athĒparaÑ etadavoca SatthĒ—

“Yassa sakkariyamĒnassa, asakkĒrena c|bhayaÑ.

SamĒdhi na vikampati, appamĒŌavivĒrino¹.

TaÑ jhĒyinaÑ sĒtatikaÑ, sukhumaÑdiŌŌhivipassakaÑ.

UpĒdĒnakkhayĒrĒmaÑ, Ēhu sappuriso itĒ”ti.

DasamaÑ.

PaŌhamo vaggo.

TassuddĒnaÑ

DĒruŌo BaĀisaÑ KummaÑ, DĒghalomi ca MĒĀhakaÑ.

Asani DiddhaÑ Si-gĒlaÑ, Verambhena SagĒthakanti.

---

1. AppamĒdavivĒrino (I, Ka) appamĒŌoti hettha phalasangamamĒdhi, na sati.

2. Dutiyavagga

1. SuvaĀapĒtisutta

167. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruĀo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa- adhigamĒya. IdhĒhaĒ bhikkhave ekaccaĒ puggalaĒ evaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi “na cĒyamĒyasmĒ suvaĀapĒtiyĒpi r |piyacuĀaparip |rĒya hetu sampajĒnamusĒ bhĒseyyĒ”ti, tamenaĒ passĒmi aparena samayena IĒbhasakkĒrasilokena abhibh |taĒ pariyĒdiĀacittaĒ sampajĒnamusĒ bhĒsantaĒ. EvaĒ dĒruĀo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PaĀhamaĒ.

2. R |piyapĒtisutta

168. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruĀo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. IdhĒhaĒ bhikkhave ekaccaĒ puggalaĒ evaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi “na cĒyamĒyasmĒ r |piyapĒtiyĒpi suvaĀacuĀaparip |rĒya hetu sampajĒnamusĒ bhĒseyyĒ”ti, tamenaĒ passĒmi aparena samayena IĒbhasakkĒrasilokena abhibh |taĒ pariyĒdiĀacittaĒ, sampajĒnamusĒ bhĒsantaĒ. EvaĒ dĒruĀo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DutiyaĒ.

3-10. SuvaĀanikkhasuttĒdi-aĀhaka

169. SĒvatthiyaĒ viharati. IdhĒhaĒ bhikkhave ekaccaĒ puggalaĒ evaĒ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi “na cĒyamĒyasmĒ suvaĀanikkhasĒpi hetu -pa- suvaĀanikkhasatassĒpi hetu. Si-gĒnikkhasĒpi hetu. Si-gĒnikkhasatassĒpi hetu. PathaviyĒpi jĒtar |paparip |rĒya hetu. ŒemisakiĀcikkhahetupi. JĒvitahetupi. JanapadakalyĒĀiyĒpi hetu sampajĒnamusĒ bhĒseyyĒ”ti, tamenaĒ passĒmi aparena samayena IĒbhasakkĒrasilokena abhibh |taĒ pariyĒdiĀacittaĒ sampajĒnamusĒ bhĒsantaĒ. EvaĒ dĒruĀo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DasamaĒ.

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnaÑ

Dve PĒti dve SuvaÓÓĒ ca, Si-gĕhi apare duve.
Pathavĕ KiÓcikkhajĕvitaÑ, JanapadakalyĒÓiyĒ dasĒti.

---

3. Tatiyavagga

1. MĒtugĒmasutta

170. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruÓo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. Na tassa bhikkhave mĒtugĒmo eko ekassa cittaÑ pariyĒdĒya tiÓÓhati, yassa lĒbhasakkĒrasiloko cittaÑ pariyĒdĒya tiÓÓhati. EvaÑ dĒruÓo kho bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PaÓhamaÑ.

2. KalyĒÓĒsutta

171. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruÓo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. Na tassa bhikkhave janapadakalyĒÓĒ ekĒ ekassa cittaÑ pariyĒdĒya tiÓÓhati, yassa lĒbhasakkĒrasiloko cittaÑ pariyĒdĒya tiÓÓhati. EvaÑ dĒruÓo kho bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DutiyaÑ.

3. Ekaputtakasutta

172. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruÓo bhikkhave lĒbhasakkĒrasiloko -pa-. SaddhĒ bhikkhave upĒsikĒ ekaputtakaÑ piyaÑ manĒpaÑ evaÑ sammĒ ĒyĒcamĒnĒ ĒyĒceyya “tĒdiso tĒta bhavĒhi, yĒdiso Citto ca gahapati Hatthako ca ĄĒavako”ti. EsĒ bhikkhave tulĒ etaÑ pamĒÓaÑ mama sĒvakĒnaÑ upĒsakĒnaÑ, yadidaÑ Citto ca gahapati Hatthako ca ĄĒavako. Sace kho tvaÑ tĒta agĒrasmĒ anagĒriyaÑ pabbajasi, tĒdiso tĒta bhavĒhi, yĒdisĒ SĒriputtamoggallĒnĒti. EsĒ bhikkhave tulĒ etaÑ pamĒÓaÑ mama sĒvakĒnaÑ bhikkh|naÑ, yadidaÑ

SĒriputtamoggallĒnĒ. MĒ ca kho tvaĒ tĒta sekhaĒ appattamĒnasaĒ IĒbhasakkĒrasiloko anupĒpuĒĒti. TaĒce bhikkhave bhikkhuĒ sekhaĒ appattamĒnasaĒ IĒbhasakkĒrasiloko anupĒpuĒĒti, so tassa hoti antarĒyĒya. EvaĒ dĒruĒo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . TatiyaĒ.

4. EkadhĒtusutta

173. SĒvatthiyaĒ viharati. DĒruĒo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. SaddhĒ bhikkhave upĒsikĒ ekaĒ dhĒtaraĒ piyaĒ manĒpaĒ evaĒ sammĒ ĒyĒcamĒnĒ ĒyĒceyya “tĒdisĒ ayye bhavĒhi, yĒdisĒ KhujjuttarĒ ca upĒsikĒ VeĒukaĒĒakiyĒ¹ ca NandamĒtĒ”ti. EsĒ bhikkhave tulĒ etaĒ pamĒĒaĒ mama sĒvikĒnaĒ upĒsikĒnaĒ, yadidaĒ KhujjuttarĒ ca upĒsikĒ VeĒukaĒĒakiyĒ ca NandamĒtĒ. Sace kho tvaĒ ayye agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajasi, tĒdisĒ ayye bhavĒhi, yĒdisĒ KhemĒ ca bhikkhunĒ UppalavaĒĒ cĒti. EsĒ bhikkhave tulĒ etaĒ pamĒĒaĒ mama sĒvikĒnaĒ bhikkhunĒnaĒ, yadidaĒ KhemĒ ca bhikkhunĒ UppalavaĒĒ ca. MĒ ca kho tvaĒ ayye sekhaĒ appattamĒnasaĒ IĒbhasakkĒrasiloko anupĒpuĒĒti. TaĒce bhikkhave bhikkhuĒ sekhaĒ appattamĒnasaĒ IĒbhasakkĒrasiloko anupĒpuĒĒti, so tassĒ hoti antarĒyĒya. EvaĒ dĒruĒo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . CatutthaĒ.

5. SamaĒabrĒhmaĒsutta

174. SĒvatthiyaĒ viharati. Ye hi keci bhikkhave samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ IĒbhasakkĒrasilokassa assĒdaĒca ĒdĒnavaĒca nissaraĒaĒca yathĒbh|taĒ nappajĒnanti. Na me te bhikkhave samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ samaĒesu vĒ samaĒasammattĒ brĒhmaĒesu vĒ brĒhmaĒasammattĒ, na ca pana te ĒyasmantĒ sĒmaĒatthaĒ vĒ brahmaĒatthaĒ vĒ diĒheva dhamme sayaĒ abhiĒĒ sacchikatvĒ upasampajja viharanti. Ye ca kho keci bhikkhave samaĒĒ vĒ brĒhmaĒĒ vĒ IĒbhasakkĒrasilokassa assĒdaĒca

---

1. VeĒukaĒĒakĒ (SĒ, Chakka-guttarepi)

ĒdĒnavaŦca nissaraŦaŦca yathĒbh | taÑ pajĒnanti, te ca kho me bhikkhave samaŦĒ vĒ brĒhmaŦĒ vĒ samaŦesu ceva samaŦasammatĒ brĒhmaŦesu ca brĒhmaŦasammatĒ, te ca panĒyasmanto sĒmaŦŦatthaŦca brahmaŦŦatthaŦca diŦŦheva dhamme sayañ abhiŦŦĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . PaŦcamaÑ.

6. DutiyasamaŦabrĒhmaŦasutta

175. SĒvatthiyaÑ viharati. Ye hi keci bhikkhave samaŦĒ vĒ brĒhmaŦĒ vĒ IĒbhasakkĒrasilokassa samudayaŦca attha~gamaŦca assĒdaŦca ĒdĒnavaŦca nissaraŦaŦca yĒthĒbh | taÑ nappajĒnanti -pa- pajĒnanti -pa- sayañ abhiŦŦĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . ChaŦŦhaÑ.

7. TatiyasamaŦabrĒhmaŦasutta

176. SĒvatthiyaÑ viharati. Ye hi keci bhikkhave samaŦĒ vĒ brĒhmaŦĒ vĒ IĒbhasakkĒrasilokaÑ yathĒbh | taÑ nappajĒnanti, IĒbhasakkĒrasilokasamudayaÑ nappajĒnanti, IĒbhasakkĒrasilokanirodhaÑ nappajĒnanti, IĒbhasakkĒrasilokanirodhagĒminiÑ paŦipadaÑ nappajĒnanti -pa- pajĒnanti -pa- sayañ abhiŦŦĒ sacchikatvĒ upasampajja viharantĒti. . SattamaÑ.

8. Chavisutta

177. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŦo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko, IĒbhasakkĒrasiloko bhikkhave chaviÑ chindati, chaviÑ chetvĒ cammaÑ chindati, cammaÑ chetvĒ maÑsaÑ chindati, maÑsaÑ chetvĒ nhĒruÑ chindati, nhĒruÑ chetvĒ aŦŦhiÑ chindati, aŦŦhiÑ chetvĒ aŦŦhimiŦjaÑ Ēhacca tiŦŦhati. EvaÑ dĒruŦo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . AŦŦhamaÑ.

9. Rajjusutta

178. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŦo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko, IĒbhasakkĒrasiloko bhikkhave chaviÑ chindati, chaviÑ chetvĒ cammaÑ chindati, cammaÑ chetvĒ maÑsaÑ chindati, maÑsaÑ chetvĒ nhĒruÑ chindati, nhĒruÑ chetvĒ aŦŦhiÑ chindati, aŦŦhiÑ chetvĒ aŦŦhimiŦjaÑ Ēhacca tiŦŦhati.

SeyyathĒpi bhikkhave balavĒ puriso daĒhĒya vĒĀarajjuyĒ ja-ghaĒ veĒhetvĒ ghaĒseyya. SĒ chaviĒ chindeyya, chaviĒ chetvĒ cammaĒ chindeyya, cammaĒ chetvĒ maĒsaĒ chindeyya, maĒsaĒ chetvĒ nhĒruĒ chindeyya, nhĒruĒ chetvĒ aĒhiĒ chindeyya, aĒhiĒ chetvĒ aĒhimiĒjaĒ Ēhacca tiĒheyya. Evameva kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko chaviĒ chindati, chaviĒ chetvĒ cammaĒ chindati, cammaĒ chetvĒ maĒsaĒ chindati, maĒsaĒ chetvĒ nhĒruĒ chindati, nhĒruĒ chetvĒ aĒhiĒ chindati, aĒhiĒ chetvĒ aĒhimiĒjaĒ Ēhacca tiĒhati. EvaĒ dĒruĒo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . NavamaĒ.

10. Bhikkhusutta

179. SĒvatthiyaĒ viharati. Yopi so bhikkhave bhikkhu arahaĒ khĒĒsavo, tassapĒhaĒ IĒbhasakkĒrasiloko antarĒyĒya vadĒmĒti. EvaĒ vutte ĒyasmĒ Ānando BhagavantaĒ etadavoca “kissa pana bhante khĒĒsavassa bhikkhuno IĒbhasakkĒrasiloko antarĒyĒyĒ”ti. YĒ hissa sĒ Ānanda akuppĒ cetovimutti, nĒhaĒ tassĒ IĒbhasakkĒrasilokaĒ antarĒyĒya vadĒmi. Ye ca khvassa Ānanda appamattassa ĒtĒpino pahitattassa viharato diĒhadhammasukhaviĒĒrĒ adhigatĒ, tesĒhamassa IĒbhasakkĒrasilokaĒ antarĒyĒya vadĒmi. EvaĒ dĒruĒo kho Ānanda IĒbhasakkĒrasiloko kaĒuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya. TasmĒtiĒnanda evaĒ sikkhitabbaĒ “uppannaĒ IĒbhasakkĒrasilokaĒ pajahissĒma, na ca no uppanno IĒbhasakkĒrasiloko CittaĒ pariyĒdĒya ĒhassatĒ”ti. EvaĒ hi vo Ānanda sikkhitabbanti. . DasamaĒ.

Tatiyo vaggo.

TassuddĒnaĒ

MĒtugĒmo ca KalyĒĒ, Putto ca EkadhĒtu ca.
SamaĒabrĒhmaĒĒ tĒĒi, Chavi Rajju ca BhikkhunĒti.

4. Catutthavagga

1. Bhindisutta

180. S'evatthiyaÑ viharati. D'ëruÓo bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko, I'ebhasakk'erasilokena abhibh|to pariy'ëdiÓóacitto bhikkhave Devadatto saÑghaÑ bhindi. EvaÑ d'ëruÓo kho bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko -pa- sikkhitabbanti. . PaôhamaÑ.

2. Kusalam|lasutta

181. S'evatthiyaÑ viharati. D'ëruÓo bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko, I'ebhasakk'erasilokena abhibh|tassa pariy'ëdiÓóacittassa bhikkhave Devadattassa kusalam|laÑ samucchedamagam'ë. EvaÑ d'ëruÓo kho bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko -pa- sikkhitabbanti. DutiyaÑ.

3. Kusaladhammasutta

182. S'evatthiyaÑ viharati. D'ëruÓo bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko, I'ebhasakk'erasilokena abhibh|tassa pariy'ëdiÓóacittassa bhikkhave Devadattassa kusalo dhammo samucchedamagam'ë. EvaÑ d'ëruÓo kho bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko -pa- sikkhitabbanti. . TatiyaÑ.

4. Sukkadhammasutta

183. S'evatthiyaÑ viharati. D'ëruÓo bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko, I'ebhasakk'erasilokena abhibh|tassa pariy'ëdiÓóacittassa bhikkhave Devadattassa sukko dhammo samucchedamagam'ë. EvaÑ d'ëruÓo kho bhikkhave I'ebhasakk'erasiloko -pa- sikkhitabbanti. . CatutthaÑ.

5. Acirapakkantasutta

184. EkaÑ samayaÑ Bhagav'ë R'ëjagahe viharati Gijjhak|ôe pabbate acirapakkante Devadatte. Tatra kho Bhagav'ë DevadattaÑ 'ërabba bhikkh|

Ēmantesi “attavadhĒya bhikkhave Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi, parĒbhavĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi.

SeyyathĒpi bhikkhave kadalĒ attavadhĒya phalaĀ deti, parĒbhavĒya phalaĀ deti. Evameva kho bhikkhave attavadhĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi, parĒbhavĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi.

SeyyathĒpi bhikkhave veĀu attavadhĒya phalaĀ deti, parĒbhavĒya phalaĀ deti. Evameva kho bhikkhave attavadhĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi, parĒbhavĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi.

SeyyathĒpi bhikkhave naĀo attavadhĒya phalaĀ deti, parĒbhavĒya phalaĀ deti. Evameva kho bhikkhave attavadhĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi, parĒbhavĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi.

SeyyathĒpi bhikkhave assatarĒ attavadhĒya gabbhaĀ gaĀhĒti, parĒbhavĒya gabbhaĀ gaĀhĒti. Evameva kho bhikkhave attavadhĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi, parĒbhavĒya Devadattassa IĒbhasakkĒrasiloko udapĒdi. EvaĀ dĒruĀo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko. EvaĀ hi vo bhikkhave sikkhitabban”ti.

Idamavoca BhagavĒ, idaĀ vatvĒna Sugato athĒparaĀ etadavoca SatthĒ—

“PhalaĀ ve kadaliĀ hanti, phalaĀ veĀuĀ phalaĀ naĀaĀ.
SakkĒro kĒpurisaĀ hanti, gabbho assatariĀ yathĒ”ti.

PaĀcamaĀ.

6. PaĀcarathasatasutta

185. RĒjagahe viharati VeĀuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena Devadattassa AjĒtasattukumĒro paĀcahi rathasatehi sĒyaĀ

pĒtaÑ upaŏhĒnaÑ gacchati, paŏca ca thĒlipĒkasatĒni bhattĒbhihĒro abhiharĒyati. Atha kho sambahulĒ bhikkh | yena BhagavĒ tenupasa-kamiÑsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdiÑsu, ekamantaÑ nisinnĒ kho te bhikkh | BhagavantaÑ etadavocuÑ “Devadattassa bhante AjĒtasattukumĒro paŏcahi rathasatehi sĒyaÑ pĒtaÑ upaŏhĒnaÑ gacchati, paŏca ca thĒlipĒkasatĒni bhattĒbhihĒro abhiharĒyatĒ”ti. MĒ bhikkhave Devadattassa IĒbhasakkĒrasilokaÑ pihayittha, yĒvakĒvaŏca bhikkhave Devadattassa AjĒtasattukumĒro paŏcahi rathasatehi sĒyaÑ pĒtaÑ upaŏhĒnaÑ gamissati, paŏca ca thĒlipĒkasatĒni bhattĒbhihĒro ĒharĒyissati. HĒniyeva bhikkhave Devadattassa pĒŏika-khĒ kusalesu dhammesu, no vuĒĒhi.

SeyyathĒpi bhikkhave caŏĒassa kukkurassa nĒsĒya pittaÑ bhindeyyuÑ, evaÑ hi so bhikkhave kukkuro bhiiyoso mattĒya caŏĒataro assa. Evameva bhikkhave yĒvakĒvaŏca Devadattassa AjĒtasattukumĒro paŏcahi rathasatehi sĒyaÑ pĒtaÑ upaŏhĒnaÑ gamissati, paŏca ca thĒlipĒkasatĒni bhattĒbhihĒro ĒharĒyissati. HĒniyeva bhikkhave Devadattassa pĒŏika-khĒ kusalesu dhammesu, no vuddhi. EvaÑ dĒruŏo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko -pa-. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . ChaŏhaÑ.

7. MĒtusutta

186. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŏo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko kaŏuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya. IdhĒhaÑ bhikkhave ekaccaÑ puggalaÑ evaÑ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi “na cĒyamĒyasmĒ mĒtupi hetu sampajĒnamusĒ bhĒseyyĒ”ti, tamenaÑ passĒmi aparena samayena IĒbhasakkĒrasilokena abhibh | taÑ pariyĒdiŏŏacittaÑ sampajĒnamusĒ bhĒsantaÑ. EvaÑ dĒruŏo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko kaŏuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya, tasmĒtiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ “uppannaÑ IĒbhasakkĒrasilokaÑ pajahissĒma, na ca no uppanno IĒbhasakkĒrasiloko cittaÑ pariyĒdĒya ŏhassatĒ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . SattamaÑ.

8-13. PitusuttĒdichakka

187. SĒvatthiyaÑ viharati. DĒruŌo bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko kaŪuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya. IdhĒhaÑ bhikkhave ekaccaÑ puggalaÑ evaÑ cetasĒ ceto paricca pajĒnĒmi “na cĒyamĒyasmĒ pitupi hetu -pa-. (VitthĒretabbaÑ.) BhĒtupi hetu. BhaginiyĒpi hetu. Puttassapi hetu. DhĒtuyĒpi hetu. PajĒpatiyĒpi hetu sampajĒnamusĒ bhĒseyyĒ”ti, tamenaÑ passĒmi aparena samayena IĒbhasakkĒrasilokena abhibh|taÑ pariyĒdiŌŌacittaÑ sampajĒnamusĒ bhĒsantaÑ. EvaÑ dĒruŌo kho bhikkhave IĒbhasakkĒrasiloko kaŪuko pharuso antarĒyiko anuttarassa yogakkhemassa adhigamĒya. TasmĒtiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ “uppannaÑ IĒbhasakkĒrasilokaÑ pajahissĒma, na ca no uppanno IĒbhasakkĒrasiloko cittaÑ pariyĒdĒya ōhassatĒ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. TerasamaÑ.

Catuttho vaggo.

TassuddĒnaÑ

Bhindi M|laÑ duve DhammĒ, PakkantaÑ Ratha MĒtari.
PitĒ BhĒĒ ca BhaginĒ, Putto DhĒĒ PajĒpatĒti.

LĒbhasakkĒrasaÑyuttaÑ samattaÑ.

7. RĒhulasaÑyutta

1. Paḷhamavagga

1. Cakkhusutta

188. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ SĒvatthiyaÑ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. Atha kho ĒyasmĒ RĒhulo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamivĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinno kho ĒyasmĒ RĒhulo BhagavantaÑ etadavoca “sĒdhu me bhante BhagavĒ saÑkhittena dhammaÑ desetu, yamahaÑ Bhagavato dhammaÑ sutvĒ eko v|pakaḷho appamatto ĒtĒpĒ pahitatto vihareyyan”ti.

TaÑ kiÑ maḶasi RĒhula, cakkhuÑ niccaÑ vĒ aniccaÑ vĒti. AniccaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ, dukkhaÑ vĒ taÑ sukhaÑ vĒti. DukkhaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ dukkhaÑ vipariŌĒmadhammaÑ, kallaÑ nu taÑ samanupassituÑ “etaÑ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaÑ bhante.

SotaÑ niccaÑ vĒ aniccaÑ vĒti. AniccaÑ bhante -pa-. GhĒnaÑ niccaÑ vĒ aniccaÑ vĒti. AniccaÑ bhante. JivhĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. KĒyo nicco vĒ anicco vĒti. Anicco bhante. Mano nicco vĒ anicco vĒti. Anicco bhante. YaÑ panĒniccaÑ dukkhaÑ vĒ taÑ sukhaÑ vĒti. DukkhaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ dukkhaÑ vipariŌĒmadhammaÑ, kallaÑ nu taÑ samanupassituÑ “etaÑ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaÑ bhante.

EvaÑ passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako cakkhusmimpi nibbindati -pa-. Sotasmimpi nibbindati. GhĒnasmimpi nibbindati. JivhĒyapi nibbindati. KĒyasmimpi nibbindati. Manasmimpi nibbindati, nibbindaÑ virajjati, virĒgĒ vimuccati, vimuttasmiÑ “vimuttam”iti ŌĒĒaÑ hoti, “khĒĒ jĒti, vusitaÑ brahmacariyaÑ, kataÑ karaŌĒyaÑ, nĒparaÑ itthattĒyĒ”ti pajĒnĒtĒti. (Etena peyyĒlena dasa suttantĒ kĒtabbĒ.) . PaḷhamaÑ.

2. R|pasutta

189. SĒvatthiyaĀ viharati. TaĀ kiĀ maŌŌasi RĒhula, r|pĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante -pa-. SaddĒ. GandhĒ. RasĒ. PhoŌhabbĒ. DhammĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. EvaĀ passaĀ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako r|pesupi nibbindati. Saddesupi nibbindati. Gandhesupi nibbindati. Rasesupi nibbindati. PhoŌhabbesupi nibbindati. Dhammesupi nibbindati, nibbindaĀ virajjati -pa- pajĒnĒtĒti. DutiyaĀ.

3. ViŌŌĒŌasutta

190. SĒvatthiyaĀ viharati. TaĀ kiĀ maŌŌasi RĒhula, cakkhuviŌŌĒŌaĀ niccaĀ vĒ aniccaĀ vĒti. AniccaĀ bhante. SotaviŌŌĒŌaĀ -pa-. GhĒnaviŌŌĒŌaĀ. JivhĒviŌŌĒŌaĀ. KĒyaviŌŌĒŌaĀ. ManoviŌŌĒŌaĀ niccaĀ vĒ aniccaĀ vĒti. AniccaĀ bhante. EvaĀ passaĀ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako cakkhuviŌŌĒŌasmimpi nibbindati -pa-. SotaviŌŌĒŌasmimpi nibbindati. GhĒnaviŌŌĒŌasmimpi nibbindati. JivhĒviŌŌĒŌasmimpi nibbindati. KĒyaviŌŌĒŌasmimpi nibbindati. ManoviŌŌĒŌasmimpi nibbindati, nibbindaĀ virajjati -pa- pajĒnĒtĒti. . TatiyaĀ.

4. Samphassasutta

191. SĒvatthiyaĀ viharati. TaĀ kiĀ maŌŌasi RĒhula, cakkhusamphasso nicco vĒ anicco vĒti. Anicco bhante. Sotasamphasso -pa-. GhĒnasamphasso. JivhĒsamphasso. KĒyasamphasso. Manosamphasso nicco vĒ anicco vĒti. Anicco bhante. EvaĀ passaĀ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako cakkhusamphassasmimpi nibbindati -pa-. Sotasamphassasmimpi nibbindati. GhĒnasamphassasmimpi nibbindati. JivhĒsamphassasmimpi nibbindati. KĒyasamphassasmimpi nibbindati. Manosamphassasmimpi nibbindati. NibbindaĀ virajjati -pa- pajĒnĒtĒti. . CatutthaĀ.

5. VedanĒsutta

192. SĒvatthiyaĀ viharati. TaĀ kiĀ maŌŌasi RĒhula, cakkhusamphassajĒ vedanĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. SotasamphassajĒ vedanĒ -pa-. GhĒnasamphassajĒ vedanĒ. JivhĒsamphassajĒ vedanĒ. KĒyasamphassajĒ vedanĒ. ManosamphassajĒ vedanĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti.

AniccĒ bhante. EvaÑ passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako
cakkhusamphassajĒya vedanĒyapi nibbindati -pa-. Sota. GhĒna. JivhĒ. KĒya.
ManosamphassajĒya vedanĒyapi nibbindati -pa- pajĒnĒtĒti. . PaḍcamaÑ.

6. SaḶḶEsutta

193. SĒvatthiyaÑ viharati. TaÑ kiÑ maḶḶasi RĒhula, r|pasaḶḶĒ niccĒ
vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. SaddasaḶḶĒ -pa-. GandhasaḶḶĒ. RasasaḶḶĒ.
PhoḶḶhabbasaḶḶĒ. DhammasaḶḶĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. EvaÑ
passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako r|pasaḶḶĒyapi nibbindati -pa-.
SaddasaḶḶĒyapi nibbindati. GandhasaḶḶĒyapi nibbindati. RasasaḶḶĒyapi
nibbindati. PhoḶḶhabbasaḶḶĒyapi nibbindati. DhammasaḶḶĒyapi nibbindati
-pa- pajĒnĒtĒti. . ChaḶḶhaÑ.

7. SaḶcetanĒsutta

194. SĒvatthiyaÑ viharati. TaÑ kiÑ maḶḶasi RĒhula, r|pasaḶcetanĒ
niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. SaddasaḶcetanĒ -pa-. GandhasaḶcetanĒ.
RasasaḶcetanĒ. PhoḶḶhabbasaḶcetanĒ. DhammasaḶcetanĒ niccĒ vĒ aniccĒ
vĒti. AniccĒ bhante. EvaÑ passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako
r|pasaḶcetanĒyapi nibbindati -pa-. SaddasaḶcetanĒyapi nibbindati.
GandhasaḶcetanĒyapi nibbindati. RasasaḶcetanĒyapi nibbindati.
PhoḶḶhabbasaḶcetanĒyapi nibbindati. DhammasaḶcetanĒyapi nibbindati -pa-
pajĒnĒtĒti. . SattamaÑ.

8. TaḶhĒsutta

195. SĒvatthiyaÑ viharati. TaÑ kiÑ maḶḶasi RĒhula, r|pataḶhĒ niccĒ
vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. SaddataḶhĒ -pa-. GandhataḶhĒ. RasataḶhĒ.
PhoḶḶhabbataḶhĒ. DhammataḶhĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. EvaÑ
passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako r|pataḶhĒyapi nibbindati -pa-.
SaddataḶhĒyapi nibbindati. GandhataḶhĒyapi nibbindati. RasataḶhĒyapi
nibbindati. PhoḶḶhabbataḶhĒyapi nibbindati. DhammataḶhĒyapi nibbindati
-pa- pajĒnĒtĒti. . AḶḶhamaÑ.

9. DhĒtusutta

196. SĒvatthiyaĒ viharati. TaĒ kiĒ maŪasi RĒhula, pathavĒdhĒtu niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. ĀepodhĒtu -pa-. TejodhĒtu. VĒyodhĒtu. ĀĒsadhĒtu. ViŪĒĒadhĒtu niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante. EvaĒ passaĒ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako pathavĒdhĒtuyĒpi nibbindati -pa-. ĀepodhĒtuyĒpi nibbindati. TejodhĒtuyĒpi nibbindati. VĒyodhĒtuyĒpi nibbindati. ĀĒsadhĒtuyĒpi nibbindati. ViŪĒĒadhĒtuyĒpi nibbindati -pa-pajĒnĒtĒti. . NavamaĒ.

10. Khandhasutta

197. SĒvatthiyaĒ viharati. TaĒ kiĒ maŪasi RĒhula, r|paĒ niccaĒ vĒ aniccaĒ vĒti. AniccaĒ bhante. VedanĒ -pa-. SaŪĒ. Sa-khĒrĒ. ViŪĒĒaĒ niccaĒ vĒ aniccaĒ vĒti. AniccaĒ bhante. EvaĒ passaĒ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako r|pasmimpi nibbindati -pa-. VedanĒyapi nibbindati. SaŪĒyapi nibbindati. Sa-khĒresupi nibbindati. ViŪĒĒasmimpi nibbindati, nibbindaĒ virajjati, virĒgĒ vimuccati, vimuttasmiĒ “vimuttam”iti ŪĒaĒ hoti, “khĒĒ jĒti, vusitaĒ brahmacariyaĒ, kataĒ karaŪyaĒ, nĒparaĒ itthattĒyĒ”ti pajĒnĒtĒti. . DasamaĒ.

PaŪhamo vaggo.

TassuddĒnaĒ

Cakkhu R|paŪca ViŪĒĒaĒ, Samphasso VedanĒya ca.
SaŪĒ SaŪcetanĒ TaŪhĒ, DhĒtu Khandhena te dasĒti.

2. Dutiyavagga

1. Cakkhusutta

198. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho ĒyasmĒ RĒhulo yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ

RĒhulaÑ BhagavĒ etadavoca “taÑ kiÑ ma00asi RĒhula, cakkhuÑ niccaÑ vĒ aniccaÑ vĒti. AniccaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ, dukkhaÑ vĒ taÑ sukhaÑ vĒti. DukkhaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ dukkhaÑ vipari0ĒmadhammaÑ, kallaÑ nu taÑ samanupassituÑ “etaÑ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaÑ bhante. SotaÑ -pa-. GhĒnaÑ. JivhĒ. KĒyo. Mano nicco vĒ anicco vĒti. Anicco bhante. YaÑ panĒniccaÑ, dukkhaÑ vĒ taÑ sukhaÑ vĒti. DukkhaÑ bhante. YaÑ panĒniccaÑ dukkhaÑ vipari0ĒmadhammaÑ, kallaÑ nu taÑ samanupassituÑ “etaÑ mama, esohamasmi, eso me attĒ”ti. No hetaÑ bhante. EvaÑ passaÑ RĒhula sutavĒ ariyasĒvako cakkhusmimpi nibbindati -pa-. Sotasmimpi nibbindati. GhĒnasmimpi nibbindati. JivhĒyapi nibbindati. KĒyasmimpi nibbindati. Manasmimpi nibbindati. NibbindaÑ virajjati, virĒgĒ vimuccati, vimuttasmiÑ “vimuttam”iti 0Ē0aÑ hoti, “khĒ0Ē jĒti, vusitaÑ brahmacariyaÑ, kataÑ kara0ĒyaÑ, nĒparaÑ itthattĒyĒ”ti pajĒnĒtĒti. (Etena peyyĒlena dasa suttantĒ kĒtabbĒ.) . Pa0hamaÑ.

2-10. R|pĒdisuttanavaka

199. SĒvatthiyaÑ viharati. TaÑ kiÑ ma00asi RĒhula, r|pĒ niccĒ vĒ aniccĒ vĒti. AniccĒ bhante -pa-. SaddĒ. GandhĒ. RasĒ. Pho00habbĒ. DhammĒ.

Cakkhuvi00Ē0aÑ -pa-. Sotavi00Ē0aÑ. GhĒnavi00Ē0aÑ. JivhĒvi00Ē0aÑ. KĒyavi00Ē0aÑ. Manovi00Ē0aÑ.

Cakkhusamphasso -pa-. Sotasamphasso. GhĒnasamphasso. JivhĒsamphasso. KĒyasamphasso. Manosamphasso.

CakkhusamphassajĒ vedanĒ -pa-. SotasamphassajĒ vedanĒ. GhĒnasamphassajĒ vedanĒ. JivhĒsamphassajĒ vedanĒ. KĒyasamphassajĒ vedanĒ. ManosamphassajĒ vedanĒ.

R|pasa00Ē -pa-. Saddasa00Ē. Gandhasa00Ē. Rasasa00Ē. Pho00habbasa00Ē. Dhammasa00Ē.

R|pasa0cetanĒ -pa-. Saddasa0cetanĒ. Gandhasa0cetanĒ. Rasasa0cetanĒ. Pho00habbasa0cetanĒ. Dhammasa0cetanĒ.

R | pataŌhĒ -pa-. SaddataŌhĒ. GandhataŌhĒ. RasataŌhĒ. PhoŌhabbataŌhĒ. DhammataŌhĒ.

PathavĒdhĒtu -pa-. ĀepodhĒtu. TejodhĒtu. VĒyodhĒtu. ĀekĒsadhĒtu. ViŌŌĒĒadhĒtu.

R | paĒ -pa-. VedanĒ. SaŌŌĒ. Sa~khĒrĒ. ViŌŌĒĒaĒ niccaĒ vĒ aniccaĒ vĒti. AniccaĒ bhante -pa-. EvaĒ passaĒ RĒhula -pa-. NĒparaĒ itthattĒyĒti pajĒnĒtĒti. . DasamaĒ.

11. Anusayasutta

200. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho ĒyasmĒ RĒhulo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ RĒhulo BhagavantaĒ etadavoca “kathaĒ nu kho bhante jĒnato kathaĒ passato imasmiĒ ca saviŌŌĒĒake kĒye bahiddhĒ ca sabbanimittesu aha~kĒramama~kĒramĒnĒnusayĒ na hontĒ”ti. YaĒ kiŌci RĒhula r | paĒ atĒtĒnĒgatapaccuppanaĒ ajjhattaĒ vĒ bahiddhĒ vĒ oĀĒrikaĒ vĒ sukhumaĒ vĒ hĒnaĒ vĒ paŌĒtaĒ vĒ yaĒ d | re santike vĒ, sabbaĒ r | paĒ “netaĒ mama, nesohamasmi, na meso attĒ”ti evametaĒ yathĒbh | taĒ sammappaŌŌĒya passati. YĒ kĒci vedanĒ -pa-. YĒ kĒci saŌŌĒ. Ye keci sa~khĒrĒ. YaĒ kiŌci viŌŌĒĒaĒ atĒtĒnĒgatapaccuppanaĒ ajjhattaĒ vĒ bahiddhĒ vĒ oĀĒrikaĒ vĒ sukhumaĒ vĒ hĒnaĒ vĒ paŌĒtaĒ vĒ yaĒ d | re santike vĒ, sabbaĒ viŌŌĒĒaĒ “netaĒ mama, nesohamasmi, na meso attĒ”ti evametaĒ yathĒbh | taĒ sammappaŌŌĒya passati. EvaĒ kho RĒhula jĒnato evaĒ passato imasmiĒ ca saviŌŌĒĒake kĒye bahiddhĒ ca sabbanimittesu aha~kĒramama~kĒramĒnĒnusayĒ na hontĒti. . EkĒdasamaĒ.

12. Apagatasutta

201. SĒvatthinidĒnaĒ. Atha kho ĒyasmĒ RĒhulo yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kavitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinno kho ĒyasmĒ RĒhulo BhagavantaĒ etadavoca “kathaĒ nu kho bhante jĒnato kathaĒ passato imasmiĒ ca saviŌŌĒĒake

kĒye bahiddhĒ ca sabbanimittesu aha~kĒramama~kĒramĒnĒpagataÑ mĒnasaÑ hoti vidhĒ samatikkantaÑ santaÑ suvimuttan”ti. YaÑ kiŌci RĒhula r|paÑ atĕtĒnĒgatapaccuppannaÑ ajjhattaÑ vĒ bahiddhĒ vĒ oĀĒrikaÑ vĒ sukhumaÑ vĒ hĕnaÑ vĒ paŌĕtaÑ vĒ yaÑ d|re santike vĒ, sabbaÑ r|paÑ “netaÑ mama, nesohamasmi, na meso attĒ”ti evametaÑ yathĒbh|taÑ sammappaŌŌĒya disvĒ anupĒdĒ vimutto hoti.

YĒ kĒci vedanĒ -pa-. YĒ kĒci saŌŌĒ. Ye keci sa~khĒrĒ. YaÑ kiŌci viŌŌĒŌaÑ atĕtĒnĒgatapaccuppannaÑ ajjhattaÑ vĒ bahiddhĒ vĒ oĀĒrikaÑ vĒ sukhumaÑ vĒ hĕnaÑ vĒ paŌĕtaÑ vĒ yaÑ d|re santike vĒ, sabbaÑ viŌŌĒŌaÑ “netaÑ mama, nesohamasmi, na meso attĒ”ti evametaÑ yathĒbh|taÑ sammappaŌŌĒya disvĒ anupĒdĒvimutto hoti. EvaÑ kho RĒhula jĒnato evaÑ passato imasmiÑ ca saviŌŌĒŌake kĒye bahiddhĒ ca sabbanimittesu aha~kĒramama~kĒramĒnĒpagataÑ mĒnasaÑ hoti vidhĒ samatikkantaÑ santaÑ suvimuttan”ti. . DvĒdasamaÑ.

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnaÑ

Cakkhu R|paŌca ViŌŌĒŌaÑ, Samphasso VedanĒya ca.
SaŌŌĒ SaŌcetanĒ TaŌhĒ, DhĒtu Khandhena te dasa.
AnusayaÑ ApagataŌceva, vaggo tena pavuccatĕti.

RĒhulasaÑyuttaÑ samattaÑ.

8. LakkhaŌasaŅyutta

1. PaŌhamavagga

1. AŌhisutta

202. EvaŅ me sutaŅ— ekaŅ samayaŅ BhagavÈ RÈjagahe viharati VeŅuvane KalandakanivÈpe. Tena kho pana samayena ÈyasmÈ ca LakkhaŌo ÈyasmÈ ca MahÈmoggallÈno¹ Gijjhak |Ōe pabbate viharanti. Atha kho ÈyasmÈ MahÈmoggallÈno pubbaŌhasamayaŅ nivÈsetvÈ pattacÈvaramÈdÈya yenÈyasmÈ LakkhaŌo tenupasa-kami, upasa-kamitvÈ ÈyasmantaŅ LakkhaŌaŅ etadavoca “ÈyÈmÈvuso² LakkhaŌa RÈjagahaŅ piŌÈÈya pavissÈmÈ”ti. “EvamÈvuso”ti kho ÈyasmÈ LakkhaŌo Èyasmato MahÈmoggallÈnassa paccassosi. Atha kho ÈyasmÈ MahÈmoggallÈno Gijjhak |ŌÈ pabbatÈ orohanto aŌŌatarasmiŅ padese sitaŅ pÈtvÈkÈsi. Atha kho ÈyasmÈ LakkhaŌo ÈyasmantaŅ MahÈmoggallÈnaŅ etadavoca “ko nu kho Èvuso MoggallÈna hetu, ko paccayo sitassa pÈtukammÈyÈ”ti. AkÈlo kho Èvuso LakkhaŌa etassa paŌhassa, Bhagavato maŅ santike etaŅ paŌhaŅ pucchÈti.

Atha kho ÈyasmÈ ca LakkhaŌo ÈyasmÈ ca MahÈmoggallÈno RÈjagahe piŌÈÈya caritvÈ pacchÈbhattaŅ piŌÈapÈtapaŌikkantÈ yena BhagavÈ tenupasa-kamiŅsu, upasa-kamitvÈ BhagavantaŅ abhivÈdetvÈ ekamantaŅ nisÈdiŅsu, ekamantaŅ nisinno kho ÈyasmÈ LakkhaŌo ÈyasmantaŅ MahÈmoggallÈnaŅ etadavoca “idhÈyasmÈ MahÈmoggallÈno Gijjhak |ŌÈ pabbatÈ orohanto aŌŌatarasmiŅ padese sitaŅ pÈtvÈkÈsi, ko nu kho Èvuso MoggallÈna hetu, ko paccayo sitassa pÈtukammÈyÈ”ti.

IdhÈhaŅ Èvuso Gijjhak |ŌÈ pabbatÈ orohanto addasaŅ aŌŌhikasa-khalikaŅ vehÈsaŅ gacchantiŅ, tamenaŅ gijjhÈpi kÈkÈpi kulalÈpi

---

1. MahÈmoggallÈno (Ka)

2. Ehi Èvuso (SyÈ, KaŅ, Ka)

anupativĒ anupativĒ phĒsuĀantarikĒhi vitudenti vitacchenti virĒjenti¹. SĒ sudaŅ aŪassaraŅ karoti, tassa mayhaŅ Ēvuso etadahosi “acchariyaŅ vata bho, abbhutaŅ vata bho, evar|popi nĒma satto bhavissati, evar|popi nĒma yakkho bhavissati, evar|popi nĒma attabhĒvapaŪilĒbho bhavissatĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ bhikkh|Ēmantesi “cakkhubh|tĒ vata bhikkhave sĒvakĒ viharanti, ŪĒŪabh|tĒ vata bhikkhave sĒvakĒ viharanti, yatra hi nĒma sĒvako evar|paŅ Ūassati vĒ dakkhati vĒ sakkhiŅ vĒ karissati, pubbeva me so bhikkhave satto diŪho ahoſi, api cĒhaŅ na byĒkĒsiŅ, ahaŪcetaŅ² byĒkareyyaŅ, pare ca me³ na saddaheyyuŅ. Ye me na saddaheyyuŅ, tesaŅ taŅ assa dĒgharattaŅ ahiĒya dukkhĒya. Eso bhikkhave satto imasmiŅ yeva RĒjagahe goghĒtako ahoſi, so tassa kammaſsa vipĒkena bah|ni vassĒni bah|ni vassasatĒni bah|ni vassasahasĒni bah|ni vassasatasahasĒni niraye paccitvĒ tasseva kammaſsa vipĒkĒvasesena evar|paŅ attabhĒvapaŪilĒbhaŅ paŪisaŅvedayatĒ”ti. (SabbesaŅ suttantĒnaŅ eseva peyyĒlo.) . PaŪhamaŅ.

2. Pesisutta

203. IdhĒhaŅ Ēvuso Gijjhak|ŪĒ pabbatĒ orohanto addasaŅ maŅsapesiŅ vehĒsaŅ gacchantiŅ, tamenaŅ gijjhĒpi kĒkĒpi kulalĒpi anupativĒ anupativĒ vitacchenti virĒjenti⁴. SĒ sudaŅ aŪassaraŅ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiŅyeva RĒjagahe goghĒtako ahoſi -pa-. . DutiyaŅ.

3. PiŪĒasutta

204. IdhĒhaŅ Ēvuso Gijjhak|ŪĒ pabbatĒ orohanto addasaŅ maŅsapiŪĒaŅ vehĒsaŅ gacchantaŅ, tamenaŅ gijjhĒpi kĒkĒpi kulalĒpi anupativĒ anupativĒ vitacchenti virĒjenti. SĒ sudaŅ aŪassaraŅ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiŅyeva RĒjagahe sĒkuŪiko ahoſi -pa-. . TatiyaŅ.

---

1. Vitudenti (SĒ), vitacchenti vibhajenti (I, Ka) 2. AhamevetaŅ (SĒ) 3. Pare me (SĒ)
4. VirĒjenti (SĒ, SyĒ, KaŅ), vibhajenti (I, Ka)

4. Nicchavisutta

205. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ nicchaviĒ purisaĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tamenaĒ gijjhĒpi kĒkĒpi kusalĒpi anupatitvĒ anupatitvĒ vitacchenti virĒjenti. So sudaĒ a00assaraĒ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe orabbhiko ahosi -pa-. . CatutthaĒ.

5. Asilomasutta

206. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ asilomaĒ purisaĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tassa te asĒ uppatitvĒ uppatitvĒ tasseva kĒye nipatanti. So sudaĒ a00assaraĒ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe s | kariko ahosi -pa-. Pa0camaĒ.

6. Sattisutta

207. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ sattilomaĒ purisaĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tassa tĒ sattiyo uppatitvĒ uppatitvĒ tasseva kĒye nipatanti. So sudaĒ a00assaraĒ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe mĒgaviko ahosi -pa-. Cha00haĒ.

7. Usulomasutta

208. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ usulomaĒ purisaĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tassa te us | uppatitvĒ uppatitvĒ tasseva kĒye nipatanti. So sudaĒ a00assaraĒ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe kĒra0iko ahosi -pa-. SattamaĒ.

8. S | cilomasutta

209. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ s | cilomaĒ purisaĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tassa tĒ s | ciyo uppatitvĒ uppatitvĒ tasseva kĒye nipatanti. So sudaĒ a00assaraĒ karoti -pa-.

Eso bhikkhave satto imasmiŃyeva RĒjagahe s|to¹ ahosi -pa-. . AŃhamaŃ.

9. Dutiyas|cilomasutta

210. IdhĒhaŃ Ēvuso Gijjhak|ŃĒ pabbatĒ orohanto addasaŃ s|cilomaŃ purisaŃ vehĒsaŃ gacchantaŃ, tassa tĒ s|ciyo sĒse pavisitvĒ mukhato nikkhamanti, mukhe pavisitvĒ urato nikkhamanti, ure pavisitvĒ udarato nikkhamanti, udare pavisitvĒ |r|hi nikkhamanti, |r|su pavisitvĒ ja~ghĒti nikkhamanti, ja~ghĒsu pavisitvĒ pĒdehi nikkhamanti. So sudaŃ aŃassaraŃ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiŃyeva RĒjagahe s|cako ahosi -pa-. . NavamaŃ.

10. KumbhaŃĒasutta

211. IdhĒhaŃ Ēvuso Gijjhak|ŃĒ pabbatĒ orohanto addasaŃ kumbhaŃĒaŃ purisaŃ vehĒsaŃ gacchantaŃ, so gacchantopi teva aŃĒe khandhe ĒropetvĒ gacchati, nisĒdantopi tesveva aŃĒesu nisĒdati, tamenaŃ gijjhĒpi kĒkĒpi kulalĒpi anupativĒ anupativĒ vitacchenti virĒjenti. So sudaŃ aŃassaraŃ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiŃyeva RĒjagahe gĒmak|Ńako ahosi -pa-. . DasamaŃ.

PaŃhamo vaggo.

TassuddĒnaŃ

AŃhi pesi ubho gĒvaghĒtakĒ,
PiŃĒo sĒkuŃiyo nicchavorabbhi.
Asi s|kariko sattimĒgavi,
Usu kĒraŃiko s|ci sĒrathi.
Yo ca sibbiyati s|cako hi so,
AŃĒabhĒri ahu gĒmak|Ńakoti.

---

1. SĒrathiko (Ka, Vinayepi)

2. Dutiyavagga

1. SasĒsakasutta

212. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ RĒjagahe Veluvane. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ purisaĒ g | thak | pe sasĒsakaĒ nimuggaĒ -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe pĒradĒriko ahosi -pa-. . PaĀhamaĒ.

2. G | thakhĒdasutta

213. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ purisaĒ g | thak | pe nimuggaĒ ubhohi hatthehi g | thaĒ khĒdantaĒ -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiĒyeva RĒjagahe duĀĀhabrĒhmaĀo ahosi. So Kassapassa SammĒsambuddhassa pĒvacane bhikkhusaĒĒghaĒ bhattena nimantetvĒ doĀiyoy¹ g | thassa p | rĒpetvĒ etadavoca “aho bhonto yĒvadatthaĒ bhuĀjantu ceva harantu cĒ”ti -pa-. . DutiyaĒ.

3. Nicchavitthisutta

214. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ nicchaviĒ itthiĒ vehĒsaĒ gacchantiĒ, tamenaĒ gijjhĒpi kĒkĒpi kulalĒpi anupativĒ anupativĒ vitacchenti virĒjenti. SĒ sudaĒ aĀassaraĒ karoti -pa-. EsĒ bhikkhave itthĒ imasmiĒyeva RĒjagahe aticĒrinĒ ahosi -pa-. . TatiyaĒ.

4. Ma~gulitthisutta

215. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | 0Ē pabbatĒ orohanto addasaĒ itthiĒ duggandhaĒ ma~guliĒ vehĒsaĒ gacchantiĒ, tamenaĒ gijjhĒpi kĒkĒpi kulalĒpi anupativĒ anupativĒ vitacchenti virĒjenti. SĒ sudaĒ aĀassaraĒ karoti -pa-. EsĒ bhikkhave itthĒ imasmiĒyeva RĒjagahe ikkhaĀikĒ ahosi -pa-. . CatutthaĒ.

---

1. DoĀiyĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)

5. OkilinŦsutta

216. IdhEhaŦ Ŧvuso Gijjhak | ŦE pabbatE orohanto addasaŦ itthiŦ uppakkaŦ okiliniŦ okiriniŦ vehEsaŦ gacchantiŦ. SE sudaŦ aŦŦassaraŦ karoti -pa-. EsE bhikkhave itthE Kali~gassa raŦŦo aggamahesE ahosi, sE issEŦakatE sapattiŦ a~gEŦakaŦEhena okiri -pa-. . PaŦcamaŦ.

6. AsŦsakasutta

217. IdhEhaŦ Ŧvuso Gijjhak | ŦE pabbatE orohanto addasaŦ asŦsakaŦ kabandhaŦ¹ vehEsaŦ gacchantaŦ, tassa ure akkhEŦi ceva honti mukhaŦca. TamenaŦ gijjhEŦi kEŦEŦi kulalEŦi anupativE anupativE vitacchenti virEjenti. So sudaŦ aŦŦassaraŦ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiŦyeva REjagahe HEŦriko nEma coraghEŦako ahosi -pa-. . ChaŦŦhaŦ.

7. PEpabhikkhusutta

218. IdhEhaŦ Ŧvuso Gijjhak | ŦE pabbatE orohanto addasaŦ bhikkhuŦ vehEsaŦ gacchantaŦ, tassa sa~ghEŦiŦi EŦittE sampajjalitE sajotibh | tE², pattopi EŦitto sampajjalito sajotibh | to, kEŦyabandhanampi EŦittaŦ sampajjalitaŦ sajotibh | taŦ, kEŦyopi EŦitto sampajjalito sajotibh | to. So sudaŦ aŦŦassaraŦ karoti -pa-. Eso bhikkhave bhikkhu Kassapassa SammEŦsambuddhassa pEŦvacane pEŦpabhikkhu ahosi -pa-. . SattamaŦ.

8. PEpabhikkhunŦsutta

219. AddasaŦ bhikkhuniŦ vehEsaŦ gacchantiŦ, tassE sa~ghEŦiŦi EŦittE -pa- pEŦpabhikkhunŦ ahosi -pa-. . AŦŦhamaŦ.

---

1. KavandhaŦ (SE, I)

2. SaŦjotibh | tE (SyE, KaŦ)

9. PĒpasikkhamĒnasutta

220. AddasaĒ sikkhamĒnaĒ vehĒsaĒ gacchantiĒ, tassĒ sa~ghĒĪipi ĒdittĒ -pa- pĒpasikkhamĒnĒ ahosi -pa-. . NavamaĒ.

10. PĒpasĒmaĪerasutta

221. AddasaĒ sĒmaĪeraĒ vehĒsaĒ gacchantaĒ, tassa sa~ghĒĪipi ĒdittĒ -pa- pĒpasĒmaĪero ahosi -pa-. . DasamaĒ.

11. PĒpasĒmaĪerĒsutta

222. IdhĒhaĒ Ēvuso Gijjhak | ĪĒ pabbatĒ orohanto addasaĒ sĒmaĪeriĒ vehĒsaĒ gacchantiĒ, tassĒ sa~ghĒĪipi ĒdittĒ sampajjalitĒ sajotibh | tĒ, pattopi Ēditto sampajjalito sajotibh | to, kĒyabandhanampi ĒdittaĒ sampajjalitaĒ sajotibh | taĒ, kĒyopi Ēditto sampajjalito sajotibh | to. SĒ sudaĒ aĪassaraĒ karoti. Tassa mayhaĒ Ēvuso etadahosi “acchariyaĒ vata bho, abbhutaĒ vata bho, evar | popi nĒma satto bhavissati, evar | popi nĒma yakkho bhavissati, evar | popi nĒma attabhĒvapaĪiĒebho bhavissatĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ bhikkh | Ēmantesi “cakkhubh | tĒ vata bhikkhave sĒvakĒ viharanti, ĪĒĪabh | tĒ vata bhikkhave sĒvakĒ viharanti, yatra hi nĒma sĒvako evar | paĒ Īassati vĒ dakkhati vĒ sakkhiĒ vĒ karissati. Pubbeva me sĒ bhikkhave sĒmaĪerĒ diĪhĒ ahosi. Api cĒhaĒ na byĒkĒsiĒ, ahaĪcetaĒ byĒkareyyaĒ, pare ca me na saddaheyyuĒ. Ye me na saddaheyyuĒ, tesaĒ taĒ assa dĒgharattaĒ ahitĒya dukkhĒya. EsĒ bhikkhave sĒmaĪerĒ Kassapassa SammĒsambuddhassa pĒvacane pĒpasĒmaĪerĒ ahosi, sĒ tassa kammaṣṣa vipĒkena bah | ni vassĒni bah | ni vassasatĒni bah | ni vassasahassĒni bah | ni vassasatasahassĒni niraye paccitvĒ tasseva kammaṣṣa vipĒkĒvasesena evar | paĒ attabhĒvapaĪiĒebhaĒ paĪisaĒvedayatĒ”ti. . EkĒdasamaĒ.

Dutiyo vaggo.

TassuddĒnaŃ

K | pe nimuggo hi so pĒradĒriko,
 G | thakhĒdi ahu duŃŃhabrĒhmaŃo.
 Nicchavitthi aticĒrinĒ ahu,
 Ma-gulitthi ahu ikkhaŃitthikĒ.
 Okilini sapatta-gĒrokiri,
 SĒsacchinno ahu coraghĒtako.

Bhikkhu bhikkhunĒ sikkhamĒnĒ,
 SĒmaŃero atha sĒmaŃerikĒ.
 Kassapassa vinayasmĒŃ pabbajjaŃ,
 PĒpakammaŃ kariŃsu tĒvadeti.

LakkhaŃasaŃyuttaŃ samattaŃ.

9. OpammasaÑyutta

1. K|òasutta

223. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane AnÈthapiÓÉikassa ÈÈme. Tatra kho BhagavÈ -pa- etadavoca— seyyathÈpi bhikkhave k|òÈgÈrassa yÈ kÈci gopÈnasiyo, sabbÈ tÈ k|òa-gamÈ k|òasamosaraÓÈ, k|òasamugghÈtÈ sabbÈ tÈ samugghÈtaÑ gacchanti. Evameva kho bhikkhave ye keci akusalÈ dhammÈ, sabbe te avijjÈm|lakÈ avijjÈsamosaraÓÈ, avijjÈsamugghÈtÈ sabbe te samugghÈtaÑ gacchanti. TasmÈtiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ “appamattÈ viharissÈmÈ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PaòhamaÑ.

2. Nakhasikhasutta

224. SÈvatthiyaÑ viharati. Atha kho BhagavÈ parittaÑ nakhasikhÈyaÑ paÑsuÑ ÈropetvÈ bhikkh| Èmantesi “taÑ kiÑ maò0atha bhikkhave, katamaÑ nu kho bahutaraÑ, yo vÈyaÑ¹ mayÈ paritto nakhasikhÈyaÑ paÑsu Èropito, ayaÑ vÈ² mahÈpathavÈ”ti. Etadeva bhante bahutaraÑ yadidaÑ mahÈpathavÈ, appamattako yaÑ BhagavatÈ paritto nakhasikhÈyaÑ paÑsu Èropito, sa~khampi na upeti upanidhimpì na upeti kalabhÈgampì na upeti mahÈpathaviÑ upanidhÈya BhagavatÈ paritto nakhasikhÈyaÑ paÑsu Èropitoti. Evameva kho bhikkhave appakÈ te sattÈ, ye manussesu paccÈjÈyanti, atha kho eteyeva bahutarÈ sattÈ, ye aò0atra manussehi paccÈjÈyanti. TasmÈtiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ “appamattÈ viharissÈmÈ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DutiyaÑ.

3. Kulasutta

225. SÈvatthiyaÑ viharati. SeyyathÈpi bhikkhave yÈni kÈnici kulÈni bahutthikÈni appapurisÈni, tÈni suppadhaÑsiyÈni honti corehi

---

1. Yo cÈyaÑ (bah|su)

2. YÈ cÈyaÑ (SyÈ, Ka)

kumbhatthenakehi. Evameva kho bhikkhave yassa kassaci bhikkhuno mettĒcetovimutti abhĒvitĒ abahulĒkatĒ, so suppadhaṅsiyo hoti amanussehi. SeyyathĒpi bhikkhave yĒni kĒnici kulĒni appitthikĒni bahupurisĒni, tĒni duppadhaṅsiyĒni honti corehi kumbhatthenakehi. Evameva kho bhikkhave yassa kassaci bhikkhuno mettĒcetovimutti bhĒvitĒ bahulĒkatĒ, so duppadhaṅsiyo hoti amanussehi. TasmĒtiha bhikkhave evaṅ sikkhitabbaṅ “mettĒ no cetovimutti bhĒvitĒ bhavissati bahulĒkatĒ yĒnĒkatĒ vatthukatĒ anuĒhitĒ paricitĒ susamĒraddhĒ”ti. Evaṅ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Tatiyaṅ.

4. OkkhĒsutta

226. SĒvatthiyaṅ viharati. Yo bhikkhave pubbaĒhasamayaṅ okkhĒsataṅ dĒnaṅ dadeyya, yo majjhanhikasamayaṅ okkhĒsataṅ dĒnaṅ dadeyya, yo sĒyanhasamayaṅ okkhĒsataṅ dĒnaṅ dadeyya. Yo vĒ pubbaĒhasamayaṅ antamaso gadduhanamattampi mettacittaṅ bhĒveyya, yo vĒ majjhanhikasamayaṅ antamaso gadduhanamattampi mettacittaṅ bhĒveyya, yo vĒ sĒyanhasamayaṅ antamaso gadduhanamattampi mettacittaṅ bhĒveyya, idaṅ tato mahapphalataraṅ. TasmĒtiha bhikkhave evaṅ sikkhitabbaṅ “mettĒ no cetovimutti bhĒvitĒ bhavissati bahulĒkatĒ yĒnĒkatĒ vatthukatĒ anuĒhitĒ paricitĒ susamĒraddhĒ”ti. Evaṅ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Catutthaṅ.

5. Sattisutta

227. SĒvatthiyaṅ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave satti tiĒhaphalĒ, atha puriso Ēgaccheyya “ahaṅ imaṅ sattiṅ tiĒhaphalaṅ pĒĒinĒ vĒ muĒhinĒ vĒ paĒileĒssĒmi paĒikoĒssĒmi paĒivaĒssĒmĒ”ti. Taṅ kiṅ maĒĒatha bhikkhave, bhabbo nu kho so puriso amuṅ sattiṅ tiĒhaphalaṅ pĒĒinĒ vĒ muĒhinĒ vĒ paĒileĒtuṅ paĒikoĒtuṅ paĒivaĒtunti. No hetaṅ bhante. Taṅ kissa hetu, asu hi bhante satti tiĒhaphalĒ na sukarĒ pĒĒinĒ vĒ muĒhinĒ vĒ paĒileĒtuṅ paĒikoĒtuṅ paĒivaĒtuṅ. YĒvadeva ca pana so puriso kilamathassa vighĒtassa bhĒĒĒ assĒti.

Evameva kho bhikkhave yassa kassaci bhikkhuno mettĒcetovimutti bhĒvitĒ bahulĒkatĒ yĒnĒkatĒ vatthukatĒ anuĒhitĒ paricitĒ susamĒraddhĒ. Tassa ce amanusso cittaĒ khipitabbaĒ maĒĒeyya. Atha kho sveva amanusso kilamathassa vighĒtassa bhĒgĒ assa. TasmĒtiha bhikkhave evaĒ sikkhitabbaĒ “mettĒ no cetovimutti bhĒvitĒ bhavissati bahulĒkatĒ yĒnĒkatĒ vatthukatĒ anuĒhitĒ paricitĒ susamĒraddhĒ”ti. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . PaĒcamaĒ.

6. Dhanuggahasutta

228. SĒvatthiyaĒ viharati. SeyyathĒpi bhikkhave cattĒro daĒhadhammĒ dhanuggahĒ susikkhitĒ katahatthĒ kat|pĒsanĒ catuddisĒ hitĒ assu, atha puriso Ēgaccheyya “ahaĒ imesaĒ catunnaĒ daĒhadhammĒnaĒ dhanuggahĒnaĒ susikkhitĒnaĒ katahatthĒnaĒ kat|pĒsanĒnaĒ catuddisĒ kaĒĒe khitte appatiĒhite pathaviyaĒ gahetvĒ ĒharissĒmĒ”ti. TaĒ kiĒ maĒĒatha bhikkhave “javano puriso paramena javena samannĒgato”ti alaĒ vacanĒyĒti.

Ekassa cepi bhante daĒhadhammassa dhanuggahassa susikkhitassa katahatthassa kat|pĒsanassa kaĒĒaĒ khittaĒ appatiĒhitaĒ pathaviyaĒ gahetvĒ Ēhareyya “javano puriso paramena javena samannĒgato”ti alaĒ vacanĒya, ko pana vĒdo catunnaĒ daĒhadhammĒnaĒ dhanuggahĒnaĒ susikkhitĒnaĒ katahatthĒnaĒ kat|pĒsanĒanti.

YathĒ ca bhikkhave tassa purisassa javo, yathĒ ca candimas|riyĒnaĒ javo, tato sĒghataro. YathĒ ca bhikkhave tassa purisassa javo, yathĒ ca candimas|riyĒnaĒ javo, yathĒ ca yĒ devatĒ candimas|riyĒnaĒ purato dhĒvanti, tĒsaĒ devatĒnaĒ javo, ( )¹ tato sĒghataraĒ Ēyusa-khĒrĒ khĒyanti. TasmĒtiha bhikkhave evaĒ sikkhitabbaĒ “appamattĒ viharissĒmĒ”ti. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . ChaĒhaĒ.

---

1. (Tato sĒghataro. YathĒ ca bhikkhave tassa purisassa javo, yathĒ ca candimasuriyĒnaĒ javo, yathĒ ca yĒ devatĒ candimasuriyĒnaĒ purato dhĒvanti, tĒsaĒ devatĒnaĒ javo,) (SĒ, SyĒ, KaĒ)

7. Āsisutta

229. SĒvatthiyaÑ viharati. Bh|tapubbaÑ bhikkhave DasĒrahĒnaÑ Ānako¹ nĒma mudi-go ahosi, tassa DasĒrahĒ Ānake ghaḷite aḶaÑ ĒŌiÑ odahiÑsu, ahu kho so bhikkhave samayo yaÑ Ānakassa mudi-gassa porĒŌaÑ pokkharaphalakaÑ antaradhĒyi, ĒŌisa-ghĒḶova avasissi. Evameva kho bhikkhave bhavissanti bhikkh| anĒgatamaddhĒnaÑ ye te suttantĒ TathĒgatabhĒsitĒ gambhĒrĒ gambhĒratthĒ lokuttarĒ suŶatappaŌisaÑyuttĒ, tesu bhaŶamĒnesu na suss|sissanti, na sotaÑ odahissanti, na aŶĒ cittaÑ upaŶhĒpessanti, na ca te dhamme uggahetabbaÑ pariyĒpuŶitabbaÑ maŶissanti.

Ye pana te suttantĒ kavikatĒ kĒveyyĒ cittakkharĒ cittabyaŶjanĒ bĒhirakĒ sĒvakabhĒsitĒ, tesu bhaŶamĒnesu suss|sissanti, sotaÑ odahissanti, aŶĒ cittaÑ upaŶhĒpessanti, te ca dhamme uggahetabbaÑ pariyĒpuŶitabbaÑ maŶissanti. EvametesaÑ bhikkhave suttantĒnaÑ TathĒgatabhĒsitĒnaÑ gambhĒrĒnaÑ gambhĒratthĒnaÑ lokuttarĒnaÑ suŶatappaŌisaÑyuttĒnaÑ antaradhĒnaÑ bhavissati, tasmĒtiha bhikkhave evaÑ sikkhitabbaÑ “ye te suttantĒ TathĒgatabhĒsitĒ gambhĒrĒ gambhĒratthĒ lokuttarĒ suŶatappaŌisaÑyuttĒ, tesu bhaŶamĒnesu suss|sissĒma, sotaÑ odahissĒma, aŶĒ cittaÑ upaŶhĒpessĒma, te ca dhamme uggahetabbaÑ pariyĒpuŶitabbaÑ maŶissĒmĒ”ti. EvaÑ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . SattamaÑ.

8. Kali-garasutta

230. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavĒ VesĒliyaÑ viharati MahĒvane K|ŶĒgĒrasĒiĒyaÑ. Tatra kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “bhikkhavo”ti. “Bhadante”ti te bhikkh| Bhagavato paccassosuÑ. BhagavĒ etadavoca—

Kali-gar|padhĒnĒ bhikkhave etarahi LicchavĒ viharanti, appamattĒ ĒtĒpino upĒsanasmīÑ, tesaÑ rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu Vedehiputto na labhati otĒraÑ, na labhati ĒrammaŌaÑ. Bhavissanti

---

1. Āako (SĒ)

bhikkhave anĒgatamaddhĒnaĒ LicchavĒ sukhumĒĪĒ¹
 mudotalunahatthapĒdĒ², te mudukĒsu seyyĒsu t|labibbohanĒsu³
 yĒvas|riyuggamanĒ seyyaĒ kappissanti, tesaĒ rĒjĒ MĒgadho AjĒtasattu
 Vedehiputto lacchati otĒraĒ, lacchati ĒrammaĒaĒ.

Kali-gar|padhĒnĒ bhikkhave etarahi bhikkh| viharanti, appamattĒ
 ĒtĒpino padhĒnasmiĒ, tesaĒ mĒro pĒpimĒ na labhati otĒraĒ, na labhati
 ĒrammaĒaĒ. Bhavissanti bhikkhave anĒgatamaddhĒnaĒ bhikkh| sukhumĒ
 mudotalunahatthapĒdĒ, te mudukĒsu seyyĒsu t|labibbohanĒsu
 yĒvas|riyuggamanĒ seyyaĒ kappissanti, tesaĒ mĒro pĒpimĒ lacchati
 otĒraĒ, lacchati ĒrammaĒaĒ. TasmĒtiha bhikkhave evaĒ sikkhitabbaĒ
 “kali-gar|padhĒnĒ viharissĒma appamattĒ ĒtĒpino padhĒnasmin”ti. EvaĒ hi
 vo bhikkhave sikkhitabbanti. . AĒhamaĒ.

9. NĒgasutta

231. EvaĒ me sutaĒ— ekaĒ samayaĒ BhagavĒ SĒvatthiyaĒ viharati
 Jetavane AnĒthapiĒĪkassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena aĒĒataro navo
 bhikkhu ativelaĒ kulĒni upasa-kamati. TamenaĒ bhikkh| evamĒhaĒsu
 “mĒyasmĒ ativelaĒ kulĒni upasa-kamĒ”ti. So bhikkhu bhikkh|hi vuccamĒno
 evamĒha “ime hi nĒma TherĒ bhikkh| kulĒni upasa-kamitabbaĒ
 maĒĒissanti, kima-gaĒ⁴ panĒhan”ti.

Atha kho sambahulĒ bhikkh| yena BhagavĒ tenupasa-kamiĒsu,
 upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒsu, ekamantaĒ
 nisinnĒ kho te bhikkh| BhagavantaĒ etadavocuĒ “idha bhante aĒĒataro
 navo bhikkhu ativelaĒ kulĒni upasa-kamati, tamenaĒ bhikkh| evamĒhaĒsu
 ‘mĒyasmĒ ativelaĒ kulĒni upasa-kamĒ’ti. So bhikkhu bhikkh|hi vuccamĒno
 evamĒha ‘imehi nĒma TherĒ bhikkh| kulĒni upasa-kamitabbaĒ
 maĒĒissanti, kima-gaĒ panĒhan’ti”.

1. SukumĒĪĒ (SĒ), sukhumĒ (Ka)

2. MudotalĒhatthapĒdĒ (SyĒ, KaĒ)

3. T|labimbohanĒsu (SyĒ, KaĒ, I), t|labimbohanĒdĒsu (SĒ), t|labibbohanĒdĒsu (Ka)

4. Kima-ga (SĒ)

Bh | tapubbaṅ bhikkhave araḶḶyatane mahĒsarasā. Taṅ nĒgĒ upanissĒya viharanti, te taṅ sarasiṅ ogĒhetvĒ soŶĒya bhisamuĀĒlaṅ abbuhetvĒ¹ suvikkhĒlitaṅ vikkhĒletvĒ akaddamaṅ sa-khĒditvĒ² ajjhoharanti. Tesaṅ taṅ vaŶŶya ceva hoti balĒya ca, na ca tatonidĒnaṅ maraŶaṅ vĒ nigacchanti maraŶamattaṅ vĒ dukkhaṅ. Tesaṅyeva kho pana bhikkhave mahĒnĒgĒnaṅ anusikkhamĒnĒ taruŶĒ bhi-kacchĒpĒ taṅ sarasiṅ ogĒhetvĒ soŶĒya bhisamuĀĒlaṅ abbuhetvĒ na suvikkhĒlitaṅ vikkhĒletvĒ sakaddamaṅ asa-khĒditvĒ ajjhoharanti. Tesaṅ taṅ neva vaŶŶya hoti na balĒya, tatonidĒnaṅ maraŶaṅ vĒ nigacchanti maraŶamattaṅ vĒ dukkhaṅ.

Evameva kho bhikkhave idha TherĒ bhikkh | pubbaŶhasamayaṅ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaṅ vĒ nigamaṅ vĒ piŶĒya pavisanti. Te tattha dhammaṅ bhĒsanti, tesaṅ gihĒ pasannĒkĒraṅ karonti. Te taṅ IĒbhaṅ agadhite amucchite anajjhopannĒ³ ĒdĒnavadassĒvino nissaraŶapaŶŶĒ paribhuŶjanti. Tesaṅ taṅ vaŶŶya ceva hoti balĒya ca, na ca tatonidĒnaṅ maraŶaṅ vĒ nigacchanti maraŶamattaṅ vĒ dukkhaṅ. Tesaṅyeva kho pana bhikkhave TherĒnaṅ bhikkh | naṅ anusikkhamĒnĒ navĒ bhikkh | pubbaŶhasamayaṅ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaṅ vĒ nigamaṅ vĒ piŶĒya pavisanti. Te tattha dhammaṅ bhĒsanti, tesaṅ gihĒ pasannĒkĒraṅ karonti, te taṅ IĒbhaṅ gadhite mucchite ajjhopannĒ anĒdĒnavadassĒvino anissaraŶapaŶŶĒ paribhuŶjanti. Tesaṅ taṅ neva vaŶŶya hoti na balĒya, te tatonidĒnaṅ maraŶaṅ vĒ nigacchanti maraŶamattaṅ vĒ dukkhaṅ. TasmĒtiha bhikkhave evaṅ sikkhitabbaṅ “agadhite amucchite anajjhopannĒ ĒdĒnavadassĒvino nissaraŶapaŶŶĒ taṅ IĒbhaṅ paribhuŶjissĒmĒ”ti. Evaṅ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Navamaṅ.

10. BiĒĒrasutta

232. SĒvatthiyaṅ viharati. Tena kho pana samayena aŶŶataro bhikkhu ativelaṅ kulesu cĒrittaṅ Ēpajjati. Tamenaṅ bhikkh | evamĒhaṅsu “mĒyasmĒ ativelaṅ kulesu cĒrittaṅ ĒpajjĒ”ti. So bhikkhu bhikkh | hi uccamĒno na viramati. Atha kho sambahulĒ bhikkh | yena BhagavĒ

1. Abbh | hetvĒ (Ka), abbĒhitvĒ (Vi 3. 308)

2. Sa-kharitvĒ (I, Ka)

3. AnajjhĒpanĒ (sabbattha) Ma 1 PĒsarĒsisuttavaŶŶanĒ oloketabbĒ.

tenupasa-kamiĒsu, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdiĒsu, ekamantaĒ nisinnĒ kho te bhikkh| BhagavantaĒ etadavocuĒ “idha bhante aĀataro bhikkhu ativelaĒ kulesu cĒrittaĒ Ēpajjati, tamenaĒ bhikkh| evameĒhaĒsu ‘mĒyasmĒ ativelaĒ kulesu cĒrittaĒ ĒpajjĒ’ti, so bhikkhu bhikkh|hi vuccamĒno na viramatĒ”ti.

Bh| tapubbaĒ bhikkhave biĒĒero sandhisamalasaĒkaĀĒre ōhito ahosi mudum|siĒ maggayamĒno, yadĒyaĒ mudum|si gocarĒya pakkamissati, tattheva naĒ gahetvĒ khĒdissĒmĒti. Atha kho so bhikkhave mudum|si gocarĒya pakkĒmi. TamenaĒ biĒĒero gahetvĒ sahasĒ sa~khĒditvĒ ajjhohari, tassa so mudum|si antampi khĒdi, antaguĀampi khĒdi, so tatonidĒnaĒ maraĀampi nigacchi maraĀamattampi dukkhaĒ.

Eva meva kho bhikkhave idhekacco bhikkhu pubbaĀhasamayaĒ nivĒsetvĒ pattacĒvaramĒdĒya gĒmaĒ vĒ nigamaĒ vĒ piĀĒĒya pavisati arakkhiteneva kĒyena arakkhitĒya vĒcĒya arakkhitena cittaena anupaĀhitĒya satiyĒ asaĒvutehi indriyehi. So tattha passati mĒtugĒmaĒ dunnivatthaĒ vĒ duppĒrutaĒ vĒ, tassa mĒtugĒmaĒ disvĒ dunnivatthaĒ vĒ duppĒrutaĒ vĒ rĒgo cittaĒ anuddhaĒseti. So rĒgĒnuddhaĒsena cittaena maraĀaĒ vĒ nigacchati maraĀamattaĒ vĒ dukkhaĒ. MaraĀaĒ hetaĒ bhikkhave ariyassa vinaye yo sikkhaĒ paccakkĒya hĒnĒyĒvattati. MaraĀamattaĒ hetaĒ bhikkhave dukkhaĒ yadidaĒ aĀatarāĒ saĒkiliĀhaĒ ĒpattiĒ Ēpajjati. YathĒr|pĒya ĒpattiyĒ vuĀhĒnaĒ paĀĒyati. TasmĒtiha bhikkhave evaĒ sikkhitabbaĒ “rakkhiteneva kĒyena rakkhitĒya vĒcĒya rakkhitena cittaena upaĀhitĒya satiyĒ saĒvutehi indriyehi gĒmaĒ vĒ nigamaĒ vĒ piĀĒĒya pavisissĒmĒ”ti. EvaĒ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . DasamaĒ.

11. Si~gĒlasutta

233. SĒvatthiyaĒ viharati. Assuttha no tumhe bhikkhave rattiyĒ pacc|sasasmayaĒ jarasi~gĒlassa vassamĒnassĒti. EvaĒ bhante. Eso kho bhikkhave jarasi~gĒlo ukkaĀĒakena nĒma rogajĒtena phuĀho. So

---

1. Sa-kharitvĒ (I, Ka), maĒsaĒ khĒditvĒ (SyĒ, KaĒ), asaĒkhĒditvĒ (katthaci)

yena yena icchati, tena tena gacchati. Yattha yattha icchati, tattha tattha tiŕŕhati. Yattha yattha icchati, tattha tattha nisŕdati. Yattha yattha icchati, tattha tattha nipajjati. Sŕtakopi naŕ vŕto upavŕyati. Sŕdhu khvassa bhikkhave yaŕ idhekacco Sakyaputtiyapaŕiŕoŕo evar | pampi attabhŕvapaŕiŕbhaŕ paŕisaŕvediyetha. Tasmŕtiha bhikkhave evaŕ sikkhitabbaŕ “appamattŕ viharissŕmŕ”ti. Evaŕ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Ekŕdasamaŕ.

12. Dutiyasi~gŕlasutta

234. Sŕvatthiyaŕ viharati. Assuttha no tumhe bhikkhave rattiyŕ pacc | sasamayaŕ jarasi~gŕlassa vassamŕnassŕti. Evaŕ bhante. Siyŕ kho bhikkhave tasmiŕ jarasi~gŕle yŕ kŕci kataŕŕutŕ kataveditŕ na tveva idhekacce Sakyaputtiyapaŕiŕoŕe siyŕ yŕ kŕci kataŕŕutŕ kataveditŕ. Tasmŕtiha bhikkhave evaŕ sikkhitabbaŕ “kataŕŕuno bhavissŕma katavedino. Na ca no¹ amhesu appakampi kataŕ nassissatŕ”ti². Evaŕ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti. . Dvŕdasamaŕ.

Opammasañyuttaŕ samattaŕ.

Tassuddŕnaŕ

K | ŕaŕ Nakhasikhaŕ Kulaŕ, Okkhŕ Satti Dhanuggaho.
ŕŕi Kali~garo Nŕgo, Biŕŕero dve Si~gŕlakŕti.

1. Na ca noti idaŕ Sŕ-I-pothakesu natthi.

2. Mŕ nassissatŕti (Sŕ, I), vinassissatŕti (Syŕ, Kaŕ)

10. BhikkhusaÑyutta

1. Kolitasutta

235. EvaÑ me sutaÑ— ekaÑ samayaÑ BhagavÈ SÈvatthiyaÑ viharati Jetavane AnÈthapiÓÉikassa ÈrÈme. Tatra kho ÈyasmÈ MahÈmoggallÈno bhikkh| Èmantesi “Èvuso bhikkhave”ti. “Ævuso”ti kho te bhikkh| Èyasmato MahÈmoggallÈnassa paccassosuÑ.

ÆyasmÈ MahÈmoggallÈno etadavoca— idha mayhaÑ Èvuso rahogatassa pañisallÈnassa evaÑ cetaso parivitakko udapÈdi “ariyo tuÓhÈbhÈvo ariyo tuÓhÈbhÈvoti vuccati. Katamo nu kho ariyo tuÓhÈbhÈvo”ti. Tassa mayhaÑ Èvuso etadahosi “idha bhikkhu vitakkavicÈrÈnaÑ v|pasamÈ ajjhattaÑ sampasÈdanaÑ cetaso ekodibhÈvaÑ avitakkaÑ avicÈraÑ samÈdhijaÑ pÈtisukhaÑ dutiyaÑ jhÈnaÑ upasampajja viharati, ayaÑ vuccati ariyo tuÓhÈbhÈvo”ti. So khvÈhaÑ Èvuso vitakkavicÈrÈnaÑ v|pasamÈ ajjhattaÑ sampasÈdanaÑ cetaso ekodibhÈvaÑ avitakkaÑ avicÈraÑ samÈdhijaÑ pÈtisukhaÑ dutiyaÑ jhÈnaÑ upasampajja vihariÑ, tassa mayhaÑ Èvuso iminÈ vihÈrena viharato vitakkasahagatÈ saÒÒÈ manasikÈrÈ samudÈcaranti.

Atha kho maÑ Èvuso BhagavÈ iddhiyÈ upasa-kamitvÈ etadavoca “MoggallÈna MoggallÈna mÈ brÈhmaÓa ariyaÑ tuÓhÈbhÈvaÑ pamÈdo. Ariye tuÓhÈbhÈve cittaÑ saÓhapehi, ariye tuÓhÈbhÈve cittaÑ ekodibhÈvaÑ karohi, ariye tuÓhÈbhÈve cittaÑ samÈdahÈ”ti. So khvÈhaÑ Èvuso aparena samayena vitakkavicÈrÈnaÑ v|pasamÈ ajjhattaÑ sampasÈdanaÑ cetaso ekodibhÈvaÑ avitakkaÑ avicÈraÑ samÈdhijaÑ pÈtisukhaÑ dutiyaÑ jhÈnaÑ upasampajja viharÈmi. YaÑ hi taÑ Èvuso sammÈ vadamÈno vadeyya “SathÈrÈ anuggahito sÈvako mahÈbhiÓÒataÑ patto”ti. MamaÑ taÑ sammÈ vadamÈno vadeyya “SathÈrÈ anuggahito sÈvako mahÈbhiÓÒataÑ patto”ti. . PaÓhamaÑ.

2. Upatissasutta

236. SĒvatthinidĒnaṅ. Tatra kho ĒyasmĒ SĒriputto bhikkh| Ēmantesi “Ēvuso bhikkhave”ti. “Ēvuso”ti kho te bhikkh| Ēyasmato SĒriputtassa paccassosuṅ. ĒyasmĒ SĒriputto etadavoca—

Idha mayhaṅ Ēvuso rahogatassa paḷisaḷḷnassa evaṅ cetaso parivitakko udapĒdi “atthi nu kho taṅ kiḶci lokasmiṅ, yassa me vipariḶĒmaḶḶathĒbhĒvĒ uppajjeyyuṅ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ”ti. Tassa mayhaṅ Ēvuso etadahosi “natthi kho taṅ kiḶci lokasmiṅ, yassa me vipariḶĒmaḶḶathĒbhĒvĒ uppajjeyyuṅ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ”ti.

Evaṅ vutte ĒyasmĒ Ēnando Ēyasmantaṅ SĒriputtaṅ etadavoca “Satthupi kho te Ēvuso SĒriputta vipariḶĒmaḶḶathĒbhĒvĒ nuppajjeyyuṅ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ”ti. Satthupi kho me Ēvuso vipariḶĒmaḶḶathĒbhĒvĒ nuppajjeyyuṅ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒ, api ca me evamassa “mahesakkho vata bho SatthĒ antarahito mahiddhiko mahĒnubhĒvo. Sace hi BhagavĒ ciraṅ dĒghamaddĒnaṅ tiḶḶheyya tadassa bahujanahitĒya bahujanasukhĒya lokĒnukampĒya atthĒya hitĒya sukhĒya devamanussĒnan”ti. TathĒ hi panĒyasmato SĒriputtassa dĒgharattaṅ aha~kĒramama~kĒramĒnĒnusayĒ susam|hatĒ. TasmĒ Ēyasmato SĒriputtassa Satthupi vipariḶĒmaḶḶathĒbhĒvĒ nuppajjeyyuṅ sokaparidevadukkhadomanassupĒyĒsĒti. . Dutiyaṅ.

3. GhaḶasutta

237. Evaṅ me sutaṅ— ekaṅ samayaṅ BhagavĒ SĒvatthiyaṅ viharati Jetavane AnĒthapiḶĒikassa ĒrĒme. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ ca SĒriputto ĒyasmĒ ca MahĒmoggallĒno RĒjagahe viharanti Veḷuvane KalandakanivĒpe ekavihĒre. Atha kho ĒyasmĒ SĒriputto sĒyanhasamayaṅ paḷisaḷḷnĒ vuḶḶhito yenĒyasmĒ MahĒmoggallĒno tenupasa~kami, upasa~kamitvĒ ĒyasmatĒ MahĒmoggallĒnena saddhiṅ sammodi, sammodanĒyaṅ kathaṅ sĒraḶĒyaṅ vĒtisĒretvĒ

ekamantaĀ nisĒdi, ekamantaĀ nisinno kho ĒyasmĒ SĒriputto ĒyasmantaĀ MahĒmoggallĒnaĀ etadavoca—

VippasannĒni kho te Ēvuso MoggallĒna indriyĒni parisuddho mukhavaŌŌo pariyodĒto santena n|nĒyasmĒ MahĒmoggallĒno ajja vihĒrena vihĒsĒti. OĀĒrikena khvĒhaĀ Ēvuso ajja vihĒrena vihĒsiĀ, api ca me ahosi “dhammĒ kathĒ”ti. Kena saddhiĀ panĒyasmato MahĒmoggallĒnassa ahosi “dhammĒ kathĒ”ti. BhagavatĒ kho me Ēvuso saddhiĀ ahosi “dhammĒ kathĒ”ti. D|re kho Ēvuso BhagavĒ, etarahi SĒvatthiyaĀ viharati Jetavane AnĒthapiŌĒikassa ĒrĒme. KiĀ nu kho ĒyasmĒ MahĒmoggallĒno BhagavantaĀ iddhiyĒ upasa~kami, udĒhu BhagavĒ ĒyasmantaĀ MahĒmoggallĒnaĀ iddhiyĒ upasa~kamĒti. Na khvĒhaĀ Ēvuso BhagavantaĀ iddhiyĒ upasa~kamiĀ, napi maĀ BhagavĒ iddhiyĒ upasa~kami. Api ca me yĒvatĒ BhagavĒ ettĒvatĒ dibbacakkhu visujjhi dibbĒ ca sotadhĒtu. Bhagavatopi yĒvatĒhaĀ ettĒvatĒ dibbacakkhu visujjhi dibbĒ ca sotadhĒt|ti. YathĒkathaĀ panĒyasmato MahĒmoggallĒnassa BhagavatĒ saddhiĀ ahosi dhammĒ kathĒti.

IdhĒhaĀ Ēvuso BhagavantaĀ etadavocaĀ “ĒraddhavĒriyo ĒraddhavĒriyoti bhante vuccati. KittĒvatĒ nu kho bhante ĒraddhavĒriyo hotĒ”ti. EvaĀ vutte maĀ Ēvuso BhagavĒ etadavoca “idha MoggallĒna bhikkhu ĒraddhavĒriyo viharati ‘kĒmaĀ taco ca nhĒru ca aŌŌhi ca avasissatu sarĒre upasussatu maĀsalohitaĀ, yaĀ taĀ purisathĒmena purisavĒriyena purisaparakkamena pattabbaĀ, na taĀ apĒpuŌitvĒ vĒriyassa saŌŌhĒnaĀ bhavissatĒ’ti. EvaĀ kho MoggallĒna ĒraddhavĒriyo hotĒ”ti. EvaĀ kho me Ēvuso BhagavatĒ saddhiĀ ahosi dhammĒ kathĒti.

SeyyathĒpi Ēvuso Himavato pabbatarĒjassa parittĒ pĒsĒŌasakkharĒ yĒvadeva upanikkhepanamattĒya. Evameva kho mayaĀ Ēyasmato MahĒmoggallĒnassa yĒvadeva upanikkhepanamattĒya. ĒyasmĒ hi MahĒmoggallĒno mahiddhiko mahĒnubhĒvo Ēka~khamĒno kappaĀ tiŌŌheyĒti.

Seyyathēpi ēvuso mahatīyē loḷāghaḷēya parittē loḷasakkharēya yēvadeva upanikkhepanamattēya. Evameva kho mayaṅ ēyasmato Sēriputtassa yēvadeva upanikkhepanamattēya. (E)ysmē hi Sēriputto Bhagavatē anekapariyēyena thomito vaḷḷito pasattho.

“Sēriputtova paḷḷēya, sēlena upasamena ca.

Yopi pēra-gato bhikkhu, etēvaparāmo siyē”ti.

Itiha te ubho mahēnēgē aḷḷamaḷḷassa subhēsitāṅ sulapitaṅ samanumodiṅs | ti. . Tatiyāṅ.

4. Navasutta

238. Sēvatthiyaṅ viharati. Tena kho pana samayena aḷḷatāro navo bhikkhu pacchēbhattaṅ piḷēapēṭapaḷikkanto vihēraṅ pavisitvē apposukko tuḷhēbh | to sa-kasēyati, na bhikkh | naṅ veyyēvaccaṅ karoti cēvarakērasamaye. Atha kho sambahuḷē bhikkh | yena Bhagavē tenupasa-kamiṅsu, upasa-kamitvē Bhagavantaṅ abhivēdetvē ekamantaṅ nisēdiṅsu, ekamantaṅ nisinnē kho te bhikkh | Bhagavantaṅ etadavocuṅ “idha bhante aḷḷatāro navo bhikkhu pacchēbhattaṅ piḷēapēṭapaḷikkanto vihēraṅ pavisitvē apposukko tuḷhēbh | to sa-kasēyati, na bhikkh | naṅ veyyēvaccaṅ karoti cēvarakērasamaye”ti.

Atha kho Bhagavē aḷḷatāraṅ bhikkhuṅ ēmantesi “ehi tvaṅ bhikkhu mama vacanena taṅ bhikkhuṅ ēmantehi ‘Sattē taṅ ēvuso ēmantetē’ti”. “Evaṅ bhante”ti kho so bhikkhu Bhagavato paḷissutvē yena so bhikkhu tenupasa-kami, upasa-kamitvē taṅ bhikkhuṅ etadavoca “Sattē taṅ ēvuso ēmantetē”ti. “Evamēvuso”ti kho so bhikkhu tassa bhikkhuno paḷissutvē yena Bhagavē tenupasa-kami, upasa-kamitvē Bhagavantaṅ abhivēdetvē ekamantaṅ nisēdi, ekamantaṅ nisinnaṅ kho taṅ bhikkhuṅ Bhagavē etadavoca “saccaṅ kira tvaṅ bhikkhu pacchēbhattaṅ piḷēapēṭapaḷikkanto vihēraṅ pavisitvē apposukko tuḷhēbh | to sa-kasēyasi, na bhikkh | naṅ veyyēvaccaṅ karosi cēvarakērasamaye”ti. Ahampi kho bhante sakaṅ kiccaṅ karomēti.

Atha kho BhagavĒ tassa bhikkhuno cetasĒ cetoparivitakkamaĀĒya bhikkh| Ēmantesi “mĒ kho tumhe bhikkhave etassa bhikkhuno ujjĒyittha, eso kho bhikkhave bhikkhu catunnaĒ jĒĒĒnaĒ ĒbhicetasikĒnaĒ diĀhadhammasukhavihĒĒnaĒ nikĒmalĒbhĒ akicchalaĒbhĒ akasiraĒbhĒ, yassa catthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajanti, tadanuttaraĒ brahmacariyapariyosĒnaĒ diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ upasampajja viharatĒ”ti.

Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒna Sugato athĒparaĒ etadavoca SatthĒ—

“NayidaĒ sithilamĒrabbha, nayidaĒ appena thĒmasĒ.
NibbĒnaĒ adhigantabbaĒ, sabbadukkhappamocanaĒ.

AyaĀca daharo bhikkhu, ayamuttamapuriso.
DhĒreti antimaĒ dehaĒ, jetvĒ mĒraĒ savĒhinin”ti.

CatutthaĒ.

5. SujĒtasutta

239. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho ĒyasmĒ SujĒto yena BhagavĒ tenupasa-kami. AddasĒ kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ SujĒtaĒ d|ratova ĒgacchantaĒ, disvĒna bhikkh| Ēmantesi “ubhayenevĒyaĒ bhikkhave kulaputto sobhati yaĀca abhir|po dassanĒyo pĒsĒdiko paramĒya vaĀapokkharatĒya samannĒgato. Yassa catthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajanti, tadanuttaraĒ brahmacariyapariyosĒnaĒ diĀheva dhamme sayaĒ abhiĀĒ sacchikatvĒ upasampajja viharatĒ”ti. Idamavoca BhagavĒ -pa- SatthĒ—

“Sobhati vatĒyaĒ bhikkhu, ujubh|tena cetasĒ.
Vippayutto visaĒyutto, anupĒdĒya nibbuto.
DhĒreti antimaĒ dehaĒ, jetvĒ mĒraĒ savĒhinin”ti.

PaĀcamaĒ.

6. LakuŌĒakabhaddiyasutta

240. SĒvatthiyaṅ viharati. Atha kho ĒyasmĒ LakuŌĒakabhaddiyo yena BhagavĒ tenupasa-kami. AddasĒ kho BhagavĒ Ēyasmantaṅ LakuŌĒakabhaddiyaṅ d|rato va Ēgacchantaṅ, disvĒna bhikkh| Ēmantesi “passatha no tumhe bhikkhave etaṅ bhikkhuṅ Ēgacchantaṅ dubbaŌŌaṅ duddasikaṅ okoŌimakaṅ bhikkh|naṅ paribh|tar|pan”ti. Evaṅ bhante. Eso kho bhikkhave bhikkhu mahiddhiko mahĒnubhĒvo, na ca sĒ samĒpatti sulabhar|pĒ, yĒ tena bhikkhunĒ asamĒpannapubbĒ. Yassa catthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaṅ pabbajanti, tadanuttaraṅ brahmacariyapariyosĒnaṅ diŌŌheva dhamme sayaṅ abhiŌŌĒ sacchikatvĒ upasampajja viharatĒti. Idamavoca BhagavĒ -pa- SatthĒ—

“HaṅsĒ koŌcĒ may|rĒ ca, hatthayo pasadĒ migĒ.
Sabbe sĒhassa bhĒyanti, natthi kĒyasmiṅ tulyatĒ.

Evameva manussesu, daharo cepi paŌŌavĒ.
So hi tattha mahĒ hoti, neva bĒlo sarĒravĒ”ti.

ChaŌŌhaṅ.

7. VisĒkhasutta

241. Evaṅ me sutaṅ— ekaṅ samayaṅ BhagavĒ VesĒliyaṅ viharati MahĒvane K|ŌĒgĒrasĒĒyaṅ. Tena kho pana samayena ĒyasmĒ VisĒkho PaŌcĒlaputto upaŌŌhĒnasĒĒyaṅ bhikkh| dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaṅseti poriyĒ vĒcĒya vissaŌŌhĒya anelagalĒya atthassa viŌŌĒpaniyĒ pariyĒpannĒya anissitĒya.

Atha kho BhagavĒ sĒyanhasamayaṅ paŌisaliĒnĒ vuŌŌhito yena upaŌŌhĒnasĒĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ paŌŌatte Ēsane nisĒdi, nisajja kho BhagavĒ bhikkh| Ēmantesi “ko nu kho bhikkhave upaŌŌhĒnasĒĒyaṅ bhikkh| dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaṅseti poriyĒ vĒcĒya vissaŌŌhĒya anelagalĒya atthassa viŌŌĒpaniyĒ pariyĒpannĒya anissitĒyĒ”ti. ĒyasmĒ bhante

VisĒkho Pa0cĒlaputto upa00hĒnasĒIĒyaĒ bhikkh | dhammiyĒ kathĒya sandasseti samĒdapeti samuttejeti sampahaĒseti poriyĒ vĒcĒya vissa00hĒya anelagalĒya atthassa vi00ĒpaniyĒ pariyĒpannĒya anissitĒyĒti. Atha kho BhagavĒ ĒyasmantaĒ VisĒkhaĒ Pa0cĒlaputtaĒ Ēmantesi “sĒdhu sĒdhu VisĒkha, sĒdhu kho tvaĒ VisĒkha bhikkh | dhammiyĒ kathĒya sandassesī -pa- atthassa vi00ĒpaniyĒ pariyĒpannĒya anissitĒyĒ”ti.

Idamavoca BhagavĒ, idaĒ vatvĒna Sugato athĒparaĒ etadavoca SatthĒ—

“NĒbhĒsamĒnaĒ jĒnanti, missaĒ bĒlehi pa0ĒitaĒ.

BhĒsamĒna0ca jĒnanti, desentaĒ amataĒ padaĒ.

BhĒsaye jotaye dhammaĒ, pagga0he isinaĒ dhajaĒ.

SubhĒsitadhajĒ isayo, dhammo hi isinaĒ dhajo”ti.

SattamaĒ.

8. Nandasutta

242. SĒvatthiyaĒ viharati. Atha kho ĒyasmĒ Nando Bhagavato mĒtucchĒputto Ēko0itapaccĒko0itĒni cĒvarĒni pĒrupitvĒ akkhĒni a0jetvĒ acchaĒ pattaĒ gahetvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaĒ abhivĒdetvĒ ekamantaĒ nisĒdi, ekamantaĒ nisinnaĒ kho ĒyasmantaĒ NandaĒ BhagavĒ etadavoca “na kho te taĒ Nanda patir | paĒ kulaputtassa saddhĒ agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajitassa, yaĒ tvaĒ Ēko0itapaccĒko0itĒni cĒvarĒni pĒrupeyyĒsi, akkhĒni ca a0jeyyĒsi, accha0ca pattaĒ dhĒreyyĒsi. EtaĒ kho te Nanda patir | paĒ kulaputtassa saddhĒ agĒrasmĒ anagĒriyaĒ pabbajitassa, yaĒ tvaĒ Ēra00iko ca assasi, pi0ĒapĒtiko ca paĒsuk | liko ca kĒmesu ca anapekkho vihareyyĒsĒ”ti. Idamavoca BhagavĒ -pa- SatthĒ—

“KadĒhaĒ NandaĒ passeyyaĒ, Ēra00aĒ paĒsuk | likaĒ.

A00Ētu0chena yĒpentaĒ, kĒmesu anapekkhinan”ti.

Atha kho ĒyasmĒ Nando aparena samayena Ēra00iko ca pi0ĒapĒtiko ca paṅsuk | liko ca kĒmesu ca anapekkho vihĒsĒti. . A00hamaṅ.

9. Tissasutta

243. SĒvatthiyaṅ viharati. Atha kho ĒyasmĒ Tisso Bhagavato pitucchĒputto yena BhagavĒ tenupasa~kami, upasa~kamtivĒ Bhagavantaṅ abhivĒdetvĒ ekamantaṅ nisĒdi dukkhĒ dummano ass | ni pavattayamĒno. Atha kho BhagavĒ Ēyasmantaṅ tissaṅ etadavoca “kiṅ nu kho tvaṅ tissa ekamantaṅ nisinno dukkhĒ dummano ass | ni pavattayamĒno”ti. TathĒ hi pana maṅ bhante bhikkh | samantĒ vĒcĒsannitodakena¹ sa0jambharimakaṅs | ti². TathĒ hi pana tvaṅ Tissa vattĒ no ca vacanakkhamo, na kho te taṅ Tissa patir | paṅ kulaputtassa saddhĒ agĒrasmĒ anagĒriyaṅ pabbajitassa, yaṅ tvaṅ vattĒ no ca vacanakkhamo, etaṅ kho te Tissa patir | paṅ kulaputtassa saddhĒ agĒrasmĒ anagĒriyaṅ pabbajitassa, yaṅ tvaṅ vattĒ ca assa vacanakkhamo cĒti.

Idamavoca BhagavĒ, idaṅ vatvĒna Sugato athĒparaṅ etadavoca SatthĒ—

“Kiṅ nu kujjhasi mĒ kujjhi, akkodho Tissa te varaṅ.
KodhamĒnamakkhavinayatthaṅ hi, Tissa brahmacariyaṅ
vussatĒ”ti.

Navamaṅ.

10. TheranĒmakasutta

244. Ekaṅ samayaṅ BhagavĒ RĒjagahe viharati Veḷuvane KalandakanivĒpe. Tena kho pana samayena a00ataro bhikkhu TheranĒmako ekavihĒrĒ ceva hoti ekavihĒrassa ca va00avĒdĒ. So eko gĒmaṅ pi0ĒĒya pavisati, eko pa0ikkamati, eko raho nisĒdati, eko ca~kamaṅ adhi00hĒti. Atha kho sambahulĒ bhikkh | yena BhagavĒ tenupasa~kamiṅsu, upasa~kamtivĒ Bhagavantaṅ abhivĒdetvĒ ekamantaṅ nisĒdiṅsu, ekamantaṅ nisinnĒ

1. VĒcĒya sannitodakena (Ka)

2. Sa0jabbharimakaṅs | ti (?)

kho te bhikkh | BhagavantaÑ etadavocuÑ “idha bhante aòòataro bhikkhu TheraÑemako ekavihĒrĒ ekavihĒrassa ca vaóóavĒdĒ”ti.

Atha kho BhagavĒ aòòataraÑ bhikkhuÑ Ēmantesi “ehi tvaÑ bhikkhu mama vacanena TheraÑ bhikkhuÑ Ēmantehi ‘SathĒ taÑ Ēvuso Thera ĒmantetĒ’ti”. “EvaÑ bhante”ti kho so bhikkhu Bhagavato pañissutvĒ yenĒyasmĒ Thero tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ ĒyasmantaÑ TheraÑ etadavoca “SathĒ taÑ Ēvuso Thera ĒmantetĒ”ti. “EvamĒvuso”ti kho ĒyasmĒ Thero tassa bhikkhuno pañissutvĒ yena BhagavĒ tenupasa-kami, upasa-kamitvĒ BhagavantaÑ abhivĒdetvĒ ekamantaÑ nisĒdi, ekamantaÑ nisinnaÑ kho ĒyasmantaÑ TheraÑ BhagavĒ etadavoca “saccaÑ kira tvaÑ Thera ekavihĒrĒ ekavihĒrassa ca vaóóavĒdĒti. EvaÑ bhante. YathĒ kathaÑ pana tvaÑ Thera ekavihĒrĒ ekavihĒrassa ca vaóóavĒdĒti. IdhĒhaÑ bhante eko gĒmaÑ pióĒĒya pavisĒmi, eko pañikkamĒmi, eko raho nisĒdĒmi, eko ca-kamaÑ adhióhĒmi, evaÑ khvĒhaÑ bhante ekavihĒrĒ ekavihĒrassa ca vaóóavĒdĒti.

Attheso Thera ekavihĒro, neso natthĒti vadĒmi, api ca Thera yathĒ ekavihĒro vitthĒrena paripuóóo hoti, taÑ suóĒhi sĒdhukaÑ manasi karohi, bhĒsissĒmĒti. “EvaÑ bhante”ti kho -pa-. Kathaóca Thera ekavihĒro vitthĒrena paripuóóo hoti. Idha Thera yaÑ atĒtaÑ taÑ pahĒnaÑ, yaÑ anĒgataÑ taÑ pañinissaóhaÑ, paccuppannesu ca attabhĒvapañiĒbhesu chandarĒgo suppañivinĒto. EvaÑ kho Thera ekavihĒro vitthĒrena paripuóóo hotĒti.

Idamavoca BhagavĒ, idaÑ vatvĒna Sugato athĒparaÑ etadavoca SathĒ—

“SabbĒbhibhuÑ sabbaviduÑ sumedhaÑ,
Sabbesu dhammesu an | palittaÑ.
SabbajahaÑ taóhĒkkhaye vimuttaÑ,
TamahaÑ naraÑ ekavihĒrĒti br | mĒ”ti.

DasamaÑ.

11. MahĒkappinasutta

245. SĒvatthiyaṅ viharati. Atha kho ĒyasmĒ MahĒkappino yena BhagavĒ tenupasa-kami. AddasĒ kho BhagavĒ Ēyasmantaṅ MahĒkappinaṅ d|ratova Ēgacchantaṅ, disvĒna bhikkh| Ēmantesi “passatha no tumhe bhikkhave etaṅ bhikkhuṅ Ēgacchantaṅ odĒtakaṅ tanukaṅ tu-gaṅĒsikan”ti. Evaṅ bhante. Eso kho bhikkhave bhikkhu mahiddhiko mahĒnubhĒvo, na ca sĒ samĒpatti sulabhar|pĒ, yĒ tena bhikkhunĒ asamĒpannapubbĒ. Yassa catthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaṅ pabbajanti, tadanuttaraṅ brahmacariyapariyosĒnaṅ diĒheva dhamme sayaṅ abhiĒsacchikatvĒ upasampajja viharatĒti.

Idamavoca BhagavĒ, idaṅ vatvĒna Sugato athĒparaṅ etadavoca SatthĒ—

“Khattiyo seĒho janetasmiṅ, ye gottapaĒisĒrino.

VijjĒcaraĒasampanno, so seĒho devamĒnuse.

DivĒ tapati Ēdicco, rattimĒbhĒti candimĒ.

Sannaddho khattiyo tapati, jhĒyĒ tapati brĒhmaĒo.

Atha sabbamahorattiṅ¹, Buddho tapati tejasĒ”ti.

EkĒdasamaṅ.

12. SahĒyakasutta

246. SĒvatthiyaṅ viharati. Atha kho dve bhikkh| sahĒyakĒ Ēyasmato MahĒkappinassa saddhivihĒrino yena BhagavĒ tenupasa-kamiṅsu. AddasĒ kho BhagavĒ te bhikkh| d|ratova Ēgacchante, disvĒna bhikkh| Ēmantesi “passatha no tumhe bhikkhave ete bhikkh| sahĒyake Ēgacchante Kappinassa saddhivihĒrino”ti. Evaṅ bhante. Ete kho te bhikkh| mahiddhikĒ mahĒnubhĒvĒ, na ca sĒ samĒpatti sulabhar|pĒ, yĒ tehi bhikkh|hi asamĒpannapubbĒ. Yassa catthĒya kulaputtĒ sammadeva agĒrasmĒ anagĒriyaṅ pabbajanti, tadanuttaraṅ brahmacariyapariyosĒnaṅ diĒheva dhamme sayaṅ abhiĒsacchikatvĒ upasampajja viharantĒti.

---

1. Atha sabbamahorattaṅ (SĒ, SyĒ, Kaṅ)

Idamavoca BhagavĒ, idaÑ vatvĒna Sugato athĒparaÑ etadavoca
SathĒ—

“SahĒyĒvatime bhikkh|, cirarattaÑ sametikĒ.
Sameti nesaÑ saddhammo, dhamme Buddhappavedite.
SuvintĒ Kappinena, dhamme ariyappavedite.
DhĒrenti antimaÑ dehaÑ, jetvĒ mĒraÑ savĒhinin”ti.

DvĒdasamaÑ.

BhikkhusaÑyuttaÑ samattaÑ.

TassuddĒnaÑ

Kolito Upatisso ca, GhaĒo cĒpi pavuccati.
Navo SujĒto Bhaddi ca, VisĒkho Nando Tisso ca.
TheranĒmo ca Kappino, SahĒyena ca dvĒdasĒti.

NidĒnavaggo dutiyo.

TassuddĒnaÑ

NidĒnĒbhisamayadhĒtu, Anamataggena KassapaÑ.
SakkĒrarĒhulalakkhaĒo, Opamma BhikkhunĒ vaggo.

Dutiyo tena pavuccatĒti.

NidĒnavaggasaÑyuttapĒi niĒhitĒ.

SagÈthÈvaggasaÑNyuttapÈaiyÈ
LakkhitabbapadÈnaÑ anukkamaÓikÈ

PadÈnukkamo	PiÓÓha~ko	PadÈnukkamo	PiÓÓha~ko
[A]		[È]	
AkkosakabhÈradvÈjo	163	ÈdittasmiÑ	29
AkkheyyasaÓÓino	11	Èrambhatha	159
AgÈravo	140	ÈrÈmacetyÈ	234
AggikabhÈradvÈjo	169	ÈÁavako	216
Accayanti ahorattÈ	110	ÈÁavikÈ bhikkhunÈ	129
Accenti kÈiÈ	3	[I]	
AccharÈgaÓasa~ghuÓÓhaÑ	30	IcchÈbaddhÈ	41
AÓÓÈsikoÓÈaÓÓo	195	ItthÈ bhaÓÈnamuttamaÑ	41
AÈÈakaraÓe	74	Indako yakkho	208
Antalikkhacaro	113	IssattaÑ	100
Anto jaÓÈ	13, 167	[U]	
AndhakavindaÑ	156	UjjhÈnasaÓÓikÈ	22
Anabhirati	188	Uttaro	53
AnnamevÈbhinandanti	29	Udayo brÈhmaÓo	176
AnÈthapiÓÈiko	53	UpacÈiÈ	134
AnomanÈmaÑ	30	UppalavaÓÓÈ	132
AppaÓividitÈ	4	UmmaggapathaÑ	194
Abhippasanno yakkho	215	[E]	
AbhutvÈ	10	Eko dhammo	87
Ayoniso	204	EÓija~ghaÑ	15
AyyikÈ	97	[O]	
AraÓÓe viharantÈnaÑ	5	OkóÓimako	94
AruÓavatÈ	157	Oghamatari	1
AsurindakabhÈradvÈjo	165		
AhiÑsakabhÈradvÈjo	166		

PadĒnukkamo	PiĀha~ko	PadĒnukkamo	PiĀha~ko
[Ka]		[Ga]	
Kakudho	52	Godhiko	121
KaĀhahĒrako	182	GambhĒrapaĀo	191
KaĀĒjakaÑ	90	[Gha]	
KatamodakatissakaÑ	150	GhaĀkĒro	59
Kati chinde	3	[Ca]	
Kati jĒgarataÑ	3	CatucakkaÑ	15
KalyĒĀmittassa	87	Catuddasa balĒbaddĒ	172
Kassapo	43	Catura~giniÑ	83
KassakavaĀĀaÑ	116	CandimĒ	48
Kassapagotto	200	Candano	51
KasibhĒradvĒjo	175	Candimaso	49
KĒmado	45	CĒĒ bhikkhunĒ	133
KĒyena saÑvaro	73	Cittena nĒyati	36
KĒveyyamattĒ	197	[Ja]	
KisĒgotamĒ	130	JaĀĀĒuvena	118
KiÑdado	29	Jantu devaputto	60
Kinnu sĒhova	111	JĒranti ve rĒjarathĒ	71
KuĀikĒ	8	JĒvitamappamĒyu	2
Kuto sarĒ	15	[Āha]	
KulagharaĀĒ	203	Āhite majjhanhike	205
KulĒvakĒ	226	[Ta]	
KokĒlikaÑ	150	TaggarasikhiÑ	92
[Kha]		TaĀhĒ janeti purisaÑ	34
Khattiyo	7	Tattha cittaÑ paĀidhehi	202
Khemo	56	TapokammĒ	104
KhomadussakĒ	186	Tassa brahmuno	146
[Ga]		TĒyano	46
Gandhattheno	206	Tur paccekabrahmĒ	151
Gijjhak ĀaÑ	111	TaÑ JetavanaÑ	31

PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko	PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko
[Da]		[Na]	
Daliddo	96	NiddĒ tandĒ	7
DaharĒ	68	NesĒ samiddhi pathavĒ	120
Daharo tvaÑ	9	[Pa]	
DĒmali	44	PaccanĒkasĒto	181
DĒghalaŌŌhi	50	PaŌcĒlacaŌĒo	46
DukkaraÑ	7	PacchimĒ vĒcĒ	159
DevadattaÑ	155	Pajjunnassa dhĒtĒ	27
Devahito brĒhmaŌo	176	PajjotĒ	14
DoŌapĒkakuraÑ	82	ParosahassaÑ	194
DvirĒvaŌŌaÑ	30	PavĒraŌĒya	192
Dveme bhikkhave bĒiĒ	241	PiŌĒamalatta	115
[Dha]		Piya~karamĒtĒ	211
DhajaggaÑ	220	PuttĒ vatthu manussĒnaÑ	34
DhanaŌjĒnĒ	162	PunabbasumĒtĒ	212
[Na]		Pesale bhikkh	189
Natthi puttasaÑ	6	[Ba]	
Nandati	6, 109	BakabrahmĒ	144
NandanaÑ	6	BandhĒpito	76
NandivisĒlo	62	BĒiĒ dummedhino	24
NandĒbhavaparikkhayĒ	2	Bila~gikabhĒradvĒjo	166
NandĒsaÑyojano	37	BuddhĒnubuddho	195
NandĒsambandhano	37	Brahmadevo	142
Nando	62	BrahmĒ Sana~kumĒro	155
Na santi kĒmĒ	21	BrahmĒ Sahampati	139
NavakammikabhĒradvĒjo	181	BrĒhmaŌamahĒsĒlo	178
NĒgadatto	202	[Bha]	
NĒnĒtitthiyasĒvakĒ	65	BhagavantaÑ anubandho	123
NĒphusantaÑ	12	Bhikkhako brĒhmaŌo	184
		BhikkhusaÑghaÑ namassati	238

PadĒnukkamo	PiĒĒha~ko	PadĒnukkamo	PiĒĒha~ko
[Ma]		[Ra]	
Magho nĒma mĒĒavo	230	RĒjĒ raĒĒhassa paĒĒĒĒaĒ	39
MaccunĒ pihito	37	Rukkham lagahanaĒ	201
MaccunĒbbhĒhato	37	Rohitasso	60
MaccherĒ ca	17	[La]	
MaĒibhaddo	210	Lokassa dhammĒ	98
ManussakapaĒo	233	[Va]	
MallikĒ	86	VajirĒ bhikkhunĒ	136
MahaddhanĒ	15	Vajjiputtako	203
MahĒpaĒĒo	63	VanaropĒ	30
MahĒyaĒĒo	75	VanasaĒĒe adhivatthĒ	201
MahĒli LicchavĒ	231	Va~gĒso	187, 189
MahĒsamayo	25	VĒsudatto	52
MĒgadho	44	VijayĒ	131
MĒgho	43	VivekakĒmosi	199
MĒtuposako	183	VeĒĒu	50
MĒnatthaddho	179	Vepacitti	222
MĒradhĒtaro	125	Verocano	227
MĒradheyyaĒ	115	[Sa]	
MĒrapĒsena	106	SakalikĒya	25
MĒ hevaĒ KokĒlika	152	SakkanĒmako	208
[Ya]		Sa~gĒmo	99
Yakkho dubbaĒĒo	239	Sa~gĒravo	184
YajamĒnĒnaĒ	235	SajjhĒyabahulo	204
YĒdisaĒ vapate bĒjaĒ	229	Satta ca jaĒiĒ	77
Yedha maccharino	31	Satta vatapadĒni	230
Ye gahaĒĒhĒ puĒĒakarĒ	236	SattiyĒ viya omaĒĒho	12
[Ra]		SaddhĒ dutiyĒ	24
RajjaĒ ahanaĒ	117	SaddhĒdha vittaĒ	39
RĒjakaraĒĒyĒni	101	SapparĒjavaĒĒaĒ	107
RĒjĒno	80		

PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko	PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko
[Sa]		[Sa]	
SabbĒ disĒ	75	SubrahmĒ	52, 148
Sabbhireva samĒsetha	16	SubhĒsitadubbhĒsitaŃ	224
SambarimĒyaŃ	240	SubhĒsitĒ	190
SahassakkhattuŃ attĒnaŃ	149	SuvĒro	218
SĒdhu kho mĒrisa dĒnaŃ	19	SusammuŌŌhĒ	4
SĒnu nĒma putto	210	SusĒmo	219
Sivo	55	S cilomo	209
Sivako yakkho	213	S riyo	48
SĒlaŃ ajarasĒ	34	SerĒ	56
SĒsupacĒĒ	135	SelĒ bhikkhunĒ	135
SukkĒ bhikkhunĒ	215	SomĒ	130
SukhajĒvino	205	[Ha]	
SuddhikabhĒradvĒjo	167	HatthirĒjavaŌŌaŃ	105
SundarikabhĒradvĒjo	169	HirĒnisedho	8

NidĒnavaggasaĒyuttapĒliyĒ
LakkhitabbapadĒnaĒ anukkamaŌikĒ

PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko		PadĒnukkamo	PiŌŌha~ko
[A]			[Ga]	
Acelo Kassapo	259		GiŌjakĒvasathe	367
AjĒtasattukumĒro	436		G thĒdf	426
AŌŌatitthiyĒnaĒ	269		[Gha]	
AntaraĒ sammasaĒ	330		GharĒvĒso rajĒpatho	419
Atthi rĒgo	325		[Ca]	
AnamataggoyaĒ	387		CakkhuĒ niccaĒ vĒ	439
AriyasĒvakassa	305		CattĒrome ĒhĒrĒ	253
AvijjĒpaccayĒ	277		Cand pamĒ	401
AssutavĒ	319		[Ja]	
[Œ]			Jarasi~gĒlo	460
ŒbhĒdhĒtu	364		JĒŌussoŌi	304
[U]			JĒyampatikĒ	322
Upayantiyo	339		[Œa]	
UpavĒŌo	276		ŒĒŌavatt ni	288
[O]			ŒĒtike viharati	302
Oraso	420		[Ta]	
Ovada Kassapa	408		TaruŌo rukkho	315
[Ka]			Timbaruko	261
Kakusandho BhagavĒ	397		[Da]	
KaccĒnagotto	257		DasabalasamannĒgato	265
KabaĒĒkĒro	253		Dukkhasa samudayo	300
Kassapo	399		[Dha]	
KaĒĒrakhattiyo	283		Dhammakathiko	258
Kul pako	403			

SagĒthĒvaggasaÑyuttapĒliyĒ

NĒnĒpĒĒhĒ

PaĒhamo m | lapĒĒho, SĒ = SĒhaĀpotthakaÑ, SyĒ = SyĒmapotthakaÑ,
KaÑ = KambojapotthakaÑ, I = I-galisapotthakaÑ, Ka = kesuci
Marammapotthakesu dissamĒnapĒĒho, Ka-SĒ = kesuci SĒhaĀpotthakesu
dissamĒnapĒĒho, ĀĒha = AĒhakathĒ.

SagĒthĒvaggasaÑyuttapĒliyĒ

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[A]

Acchecchi = Acchejji (SyĒ, KaÑ, Ka)	11
AĒjaliÑ katvĒ = PaĒjaliko (I) PaĒjaliÑ katvĒ (Ka)	236
AjĒnaÑ = AjĒnantĒ (SĒ, I, Ka)	143
AĒĒsikoĒĒaĒĒo = AĒĒkoĒĒaĒĒo (SĒ, SyĒ, KaÑ)	195
AĒhiÑ katvĒ = AĒhikatvĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	113
AĒĒakaraĒe = AtthakaraĒe (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	74
AttakĒmena = AtthakĒmena (SĒ, I, Ka)	142
Atithiyo = Atithayo (?)	163
AthĒyaÑ = AtthĒyaÑ Itipi (DĒ 2. 176 piĒĒhe)	157
AdubbhĒyĒti = AdrubbhĒyĒti (Ka)	227
Addhabhavi = Anvabhavi (SĒ)	36
Addhavaggo = Anvavaggo (SĒ)	38
Anagho = Anigho (sabbattha)	53
AnaĒa = AĒaĒa (R pasiddhiĒkĒ)	139
AnapĒyinĒ = AnupĒyinĒ (SyĒ, KaÑ, Ka)	72
AnallagattĒva = AnallĒnagattĒva (Ka)	171, 185
Anupariyeti = Anupariyesati (SĒ, SyĒ, KaÑ)	196
Anussaretha = AnussareyyĒtha (Ka) Padasiddhi pana cintetabbĒ.	222

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[A]

AnelagalĒya = AneĀagalĒya (SĒ, Ka)	
AnelagaĀĒya (SyĒ, KaĒ, I)	191
ApaceyĒnaĒ = ApacineyyĒnaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)	177
Apabodhati = Apabodheti (SyĒ, KaĒ, Ka)	8
AparibhuĒjyamĒne = AparibhuĒjamĒno (sabbattha)	90
AparibhuĒjyamĒnaĒ = AparibhuĒjamĒnaĒ (SyĒ, KaĒ)	90
ApaviddhĒ = ApaviĒĒhĒ (SyĒ, KaĒ)	206
ApaviddhaĒva = ApaviĒĒhaĒva (SyĒ, KaĒ)	203
ApĒpuretaĒ = AvĒpuretaĒ (SĒ)	139
AbbhutavittajĒtĒ = AbbhutacittajĒtĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	
AcchariyabbhutacittajĒtĒ (Ka)	180
AbbhussakkamĒno = AbbhussukkamĒno (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	
AbbhuggamamĒno (DĒ 2. 150 piĒĒhe)	65
Abhimatthatha = Abhimanthatha (SĒ)	128
AmaraĒ tapaĒ = AparāĒ tapaĒ (Ka)	104
Ar paĒĒyino = ĒruppaĒĒyino (SĒ, I)	132
Alasvassa = Alasassa (SĒ, I) AlasvĒyaĒ (SyĒ, KaĒ)	218
AsataĒ = AsataĒca (SĒ, SyĒ, KaĒ)	18
(A) horattaĒ = (A) horattiĒ (SyĒ, KaĒ, Ka)	210

[Ē]

ĒpĒdesi = ĒhĒresi (Ka) Nava~guttare	
SĒhanĒdasuttepi.	218
Ērambhatha = Ērabbhatha (sabbattha)	158
ĒlasyaĒca = ĒlassaĒca (SĒ, I)	40
ĒvutthaĒ = ĒvuĒhaĒ (Ka)	31
ĒsĒsare = ĒsiĒsare (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	31

[I]

IssattaĒ = IssatthaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)	100, 103
-------------------------------------	----------

NÈnÈpÈòhÈ

Piòòha-kÈ

[U]

Uttari = UttariÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	144
Uda vÈ = AthavÈ (SÈ, I)	11
Udfrayi = Udfriyi (SyÈ, KaÑ) Udfriyati (SÈmaòòaphalassuttaòkÈnur paÑ)	191
Udrfyati = Udrfyati (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) U + dara + ya + ti = Udrfyati.	115
UmmaggapathaÑ = UmmaggasataÑ (SyÈ, KaÑ, Ka)	194

[E]

EkohaÑ = EkÈhaÑ (SyÈ, KaÑ, I, Ka)	127
Etato = Ettato (SÈ, I, Ka) EttakÈ (SyÈ, KaÑ)	187
EvaÑsa te = EvaÑ sante (SÈ, I)	90, 91
EvaÑ vutto = EvaÑ vutte (SÈ, SyÈ, KaÑ)	149

[O]

Ottapan"ti = Ottapeti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) Ottappeti (Ka)	157
OdÈtavatthÈ = OdÈtavatthavasanÈ (SÈ)	79
Osajji = Ossaji (SÈ) Ossajji (SyÈ, KaÑ, I)	85
Osajjeyyan"ti = Ossajjeyyanti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	85
OsÈpayissÈmi = OyÈyissÈmi (SÈ) OhayissÈmi (SyÈ, KaÑ)	79

[Ka]

KatamodakatissakaÑ = KatamorakatissakaÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ)	150
KaòopiyaÑ = KhaòopiyaÑ (SÈ)	238
Kicchesu = Kiccesu (bah su)	52
KuòhÈrÈ = KudhÈrÈ (SyÈ, KaÑ, Ka)	151
Kubbetha = Krubbetha (Ka)	16
Kvanu = Kvannu (SÈ, I) Kvaci (SyÈ, KaÑ, Ka)	135

NÈnÈpÈòhÈ

Piòòha~kÈ

[Kha]

KhÈrivividhamÈdÈya = KhÈrividhaÑ ÈdÈya (I) DÈ 1. 95 piòòhe.	77
Khiyyanti = Khÿyanti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	157

[Ga]

GadhitÈse = GathitÈse (SÈ)	188
GaruÑ katvÈ = GarukatvÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	140
GomÈ = Gomiko (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	6

[Ca]

CakkhumÈ parinibbuto = YaÑ kÈlamakarÈ muni (MahÈparinibbÈnasutte)	161
Candimaso = CandimÈso (Ka)	49
Candimaso = CandimÈso (I, Ka)	55
Ca paòipadÈ = VasatÈ sadÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	242
C ÀakokanadÈ = CullakokanadÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ)	28
CetasÈti = Cetasoti (SÈ)	214

[Cha]

Chijjate = Vijaòe (Ka)	13
ChetvÈ = JhatvÈ (SÈ) GhatvÈ (SyÈ, KaÑ) evamupari.	38
ChetvÈ = BhetvÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	200

[Ja]

Ja~galÈnaÑ = Ja~gamÈnaÑ (SÈ, I)	87
Janapadapadesena = Janapadena (SÈ, SyÈ, I)	97
JetvÈna maccuno = JetvÈ namucino (SÈ)	131
JetvÈna maccuno = BhetvÈ namucino (SÈ)	123

[®ha]

®hitÈni = Tiòòhanti (SÈ, SyÈ, KaÑ, I)	140
---------------------------------------	-----

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Da]

ḌayhamĒnova = ḌayhamĒneva (sabbattha)	12, 52
ḌaÑsasaraṅsapĒ = ḌaÑsasiriÑsapĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	108

[Ta]

Tatrekacce = Tatreke (SĒ, I)	79
TatthevantaradhĒyathĒti = TatthevantaradhĒyithĒti (SyĒ, KaÑ)	
Tattheva antaradhĒyĒti (Ka)	123
TandĒ = Tandi (SĒ)	40
TandĒ vijambhitĒ = Tandi vijambhikĒ (SĒ, I)	7
Tanukassa = Tanu tassa (SĒ, I)	82
Tamokhandhena ĒvuĒĒti = Tamokkhandhena ĒvutĒti (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	138
TibbĒ = TippĒ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	25
Tur = Tudu (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	151
Teva = Te ca (SĒ, I, Ka) Ye ca (SyĒ, KaÑ)	80
TaÑ tadevassĒhaÑ = TadevassĒhaÑ (Ka)	181

[Da]

DassĒvine = DassĒvino (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	140
DaĀhadhammĒ = DaĀhadhammo (sabbattha) @ĒkĒ ca MoggallĒnabyĒkaraĒaÑ ca oloketabbaÑ.	61
DivasaÑsantatto = Divasasantatto (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	171
DĒyati = Diyyati (Ka)	17
DukkaĒaÑ = DukkataÑ (SĒ, I)	46
DupaĒĒĒ = DvipaĒĒĒ (SĒ, I)	172
DuputtĒ = DviputtĒ (SĒ, I)	172
Duranvayo = Durannayo (SĒ)	18
Desassu = Desetu (SyĒ, KaÑ, I, Ka)	139
DoĒapĒkakuraÑ = DoĒapĒkasudaÑ (SĒ) DoĒapĒkaÑ sudaÑ (I)	82

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[Dha]

DhanaĀjĒnĒ = DhĒnaĀjĒnĒ (I, SĒ-Āha)	162
Dhammani = Vammani (SĒ) DhammaniÑ (I) JammaniÑ (Ka)	104
DhĒressĒmĒ'ti = DhĒreyyĒmĒti (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	80

[Na]

Na kiĀci = Na kaĀci (?)	102
Na-galĒsĒ = Na-galasĒsĒ (I, Ka)	105
Na jĒyati na mĒyati = Na jiyati na miyyati (SyĒ, KaÑ, Ka)	60
Na tĒhaÑ = Na khvĒhaÑ (SĒ, I)	9
NandĒ = Nandi (SĒ, SyĒ, KaÑ)	53
NandĒbhavaparikkhayĒ = NandibhavaparikkhayĒ (SyĒ, KaÑ)	2
NandĒsaÑyojano = NandisaÑyojano (SĒ, SyĒ, KaÑ)	37
NayidaÑ attakataÑ = NayidaÑ pakataÑ (SyĒ, KaÑ)	136
NayidaÑ parakataÑ = NayidaÑ pakataÑ (SyĒ, KaÑ)	136
Na vĒreti = Na nivĒreti (SĒ)	96
Na vimĒnamajjhagĒ = Na ca mĒnamajjhagĒ (Ka, SĒ)	
Na vimĒnamĒgĒ (SyĒ, KaÑ)	22
Na hi n na tĒdisaÑ karosi = Na ha nuna tĒdĒ	
pakaroti (SĒ, SyĒ, KaÑ)	66
Na hi n nimassa = Na ha n nimassa (SĒ, SyĒ, KaÑ)	172
NĒĀputtaÑ = NĒthaputtaÑ (SĒ)	66
NĒĀikodanaparamatĒya = NĒĀikodanamattĒya (Ka)	83
Nikkamatha = Nikkhamatha (SĒ, I)	158
NikkhippagĒminaÑ = NikkhĒpagĒminaÑ (SyĒ, KaÑ, Ka)	93
NikkujjitaÑ = NikujjitaÑ (?)	69
NibbuyhĒmi = NivuyhĒmi (SyĒ, KaÑ, Ka)	1
NissĒya = UpanissĒya (SĒ)	147
NĒko = Ni-ko (SĒ, I) Niko (SyĒ, KaÑ)	65
NĒhataÑ = NibhataÑ (SyĒ, KaÑ, Ka) NibhataÑ (I, Ka)	211
Nopi pahĒyetha = No pahĒyetha (Ka)	221

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Na]

NhĒnena = NahĒnena (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	185
NhĒpetvĒ = NahĒpetvĒ (SĒ, I)	177

[Pa]

PakĒsati = PabhĒsati (Ka-SĒ)	14
PaccanĒkĒssan"ti = PaccanĒkassanti (I) PaccanĒkasĒtanti (Ka)	181
PaccuyyĒsi = PĒyĒsi (SĒ, I)	83
PaccekaÑ gĒthaÑ = PaccekagĒthaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	24
PaccekaÑ dvĒrabĒhaÑ = PaccekadvĒrabĒhaÑ (I, Ka)	149
PajahiÑsu = PavĒhiÑsu (SyĒ, KaÑ, Ka)	15
PaĒaliyo = AĒaliyo (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	
ĒĒaliyo (Ka) Ma 2. 362 piĒĒhepi passitabbaÑ.	228
PaĒikacceva = PaĒigacceva (SĒ)	56
PaĒhamĒ jhĒnĒ = PaĒhamajjhĒnĒ (SyĒ, KaÑ) EvaÑ dutiyĒ jhĒnĒ iccĒĒfsupi.	160
PaĒhamaÑ jhĒnaÑ = PaĒhamajjhĒnaÑ (SyĒ, KaÑ) EvaÑ dutiyaÑ jhĒnaÑ iccĒĒfsupi.	160
PathaviyaÑ = PaĒhaviyaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	9
PathavissitĒti = PaĒhaviÑ sitĒti (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	34
ParaniĒhitamesĒnĒ = ParaniĒhitamesanĒ (SyĒ, KaÑ, Ka)	238
Paraloka...dassĒvine = Paraloka...dassĒvino (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	140
ParĒjineyyuÑ = ParĒjeyyuÑ (SĒ, I)	222
ParĒjiniÑsu = ParĒjiÑsu (SĒ, I)	223
ParicĒrayamĒnĒ = ParicĒriyamĒnĒ (SyĒ, KaÑ, Ka)	5
PalagaĒĒo = PhalagaĒĒo (Ka)	59
PĒĒine = PĒĒino (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	102
PĒraga~gĒya = PĒraÑ Ga~gĒya (Ka)	209
PiĒĒamesanĒ = PiĒĒamesĒnĒ (?)	60

NÈnÈpÈòhÈ

Piòòha-kÈ

[Pa]

PÈĀakÈhi = PiĀakÈhi (SÈ, I) 152

PaÑsukunthito = PaÑsukuòòhito (Ka) PaÑsukuóÉito (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 199

[Pha]

Phussati = Passati (SÈ, I) 133

[Ba]

Baddhag| = Baddhabh| (Ka) Paccag| (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 106

BalavĀriyaòca = Balaviriyaòca (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 100

BalĀbaddo = Balivaddo (SÈ, I) Balibaddo (SyÈ, KaÑ, Ka) 7

BavhÈbÈdho = BahvÈbÈdho (Ka) 94

Bah|naÑ = BahunnaÑ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 142

BÈhuraggi ca sa-giyo = BahudantĒ ca pi-giyo (SÈ, SyÈ) 59

BÈhuraggi ca si-giyo = BahudantĒ ca pi-gayo (SÈ) 32

BojjhÈtapasÈ = Bojjha-gatapasÈ (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 52

ByÈdhayissanti = ByÈthayissanti (?) 187

BrahÈraòòañ = MahÈraòòañ (Ka-SÈ, SyÈ, KaÑ, Ka) 7

[Bha]

BhagavantaÑ = BhavantaÑ (Ka) 14

Bhiyyo = BhĒyo (SÈ, SyÈ, KaÑ, I) 156

[Ma]

Majjhanhike = Majjhantike (sabbattha) 7

Manussadaliddo = ManussadaĀiddo (SÈ, SyÈ, KaÑ) 233

Manussakkhaye = ManussakĒye (Ka) 101

Mameva = MamaÑ (sabbattha) 68

MahÈmoggallÈno = MahÈmoggalÈno (Ka) 146

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Ma]

MahĒrambhĒ = MahĒyaĒĒĒ mahĒrambhĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ) Catukka-guttare cakkavagge (351 piĒĒhe) Ujjayasuttena sameti.	76
MuttĒhaĒ = MuttohaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	106

[Ya]

YakkhĒ"ti = YakkhĒti (I, Ka)	11
YathĒbĒĒlaĒ -pa- akusalaĒ = YathĒ bĒĒĒ -pa- yathĒ akusalĒ (sabbattha)	23
YamariyagarahĒ = Yamariye garahĒ (SyĒ, KaĒ) YamariyaĒ garahaĒ (Ka)	151
YasmĒ kasmĒ cepi = YasmĒ cepi (SĒ, SyĒ, KaĒ, Ka)	99
YĒni kĒnici vis kĒyikĒni = YĒni vis kĒyikĒni (SĒ, I, Ka)	124
YĒya saddhĒya pabbajito = YĒya saddhĒ pabbajito (SĒ, SyĒ, KaĒ)	200

[La]

L khapĒvuraĒo = L khapĒpuraĒo (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	178
---	-----

[Va]

VatapadĒni = VattapadĒni (Ka)	230
Vasamanvag ti = Vasamaddhag (Ka)	36
VassaĒvuĒĒhĒ = VassaĒvutthĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	201
VĒjapeyyaĒ niraggaĒlaĒ. MahĒyaĒĒĒ mahĒrambhĒ = VĒjapeyyaĒ. NiraggaĒlaĒ mahĒrambhĒ (Ka)	76
VitatĒ = VitthatĒ (SyĒ, KaĒ)	209
VimuttisukhaĒ paĒisaĒvedĒ = VimuttisukhapaĒisaĒvedĒ (SĒ, I)	197
Viluppati = Vilumpati (SĒ, I, Ka)	86
VihaĒsu = VihariĒsu (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	142
VĒriyena = Viriyena (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	7
VekaĒi-ge = VehaĒi-ge (SĒ) VebhaĒi-ge (SyĒ, KaĒ)	33

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[Va]

Vegabbhari ca = VeĀambarĀ ca (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	65
Venakule = VeĀakule (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	94
VeĀĒu = VeĀhu (SĒ)	50

[Sa]

SakalikaĒ = SakkhalikaĒ (Ka)	118
SakalikĒya = SakkhalikĒya (Ka)	25
Sace ca = Saceva (SyĒ, KaĒ, I, Ka) YaĀceva (SĒ)	211
SatthudassanakamyatĒ = SatthudassanakĒmatĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)	194
SannisĒvesu = Sannisnesu (SyĒ, KaĒ, I)	205
Samphalanti = Sapphalanti (SyĒ, KaĒ)	70
SabbacetasĒ = Sabbacetaso (SĒ, SyĒ, KaĒ, I) SabbaĒ cetasĒ (Ka)	114
Sabbasa-khĒrĒ = Sabbe sa-khĒrĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)	6
SabbamahorattaĒ = SabbamahorattiĒ (SyĒ, KaĒ, Ka)	210
SabbĒni tĒni = KĒnici kĒnici sabbĒni (SĒ, I, Ka)	124
Sabbo ĒĒpito = Sabbova Ēditto (SyĒ, KaĒ)	134
SambuddhimantaĒ = SambuddhivantaĒ (bah su)	146
Samannesati = Samanvesati (SyĒ-Āha)	196
SamannesaĒ = SamanvesaĒ (SyĒ-Āha)	196
SamĒdapeti = SamĒĒpeti (?)	113
SamiĀjitaĒ = SammiĀjitaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	139
Sammuti = Sammati (SyĒ, KaĒ)	137
Samupaby Āho = Sam pabb Āho (SĒ) Samupabbu Āho (I)	99
SarĒsapĒ = SiriĒsapĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	156
Sasa-khĒraniggayhavĒritagataĒ = Sasa-khĒraniggayhavĒrita- vataĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	
Sasa-khĒraniggayhavĒrivĒvataĒ (Ka)	27
Sahali = SahalĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	65
SahassilokadhĒtuĒ = SahassĒlokadhĒtuĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	158

NidĒnavaggasaÑyuttapĒliyĒ

NĒnĒpĒhĒ

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[A]

AkuppĒ me vimutti = AkuppĒ me cetovimutti (SĒ, I, Ka)	380
Agadhito = Agathito (SĒ)	399
Accayena = Accayena parivuĒhparivĒsaÑ (SyĒ, KaÑ, I, Ka)	260, 261
AjjhĒvuĒhaÑ = AjjhĒvutthaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	329
Atha sabbamahorattiÑ = Atha sabbamahorattaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ)	471
AntaraÑ sammasan"ti = AntarĒ sammasananti (SĒ)	330
AtthasaÑhito ayaÑ = AtthasaÑhitoyaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ)	
AtthasaÑhitĒyaÑ (I, Ka)	303
AdhippayĒso (Adhi + pa + yasu + Őa + si) = AdhippĒyo (SĒ, I, Ka)	
AdhippĒyaso (SyĒ, KaÑ)	263
AnajjhopannĒ = AnajjhĒpannĒ (sabbattha) Ma 1 PĒsarĒsisuttavaĒanĒ oloketabbĒ.	459
AnabhĒvaÑkato = AnabhĒvakato (SĒ)	
AnabhĒva-gato (SyĒ, KaÑ)	315
AnamataggoyaÑ = AnamataggĒyaÑ (I, Ka)	387
AnittiĒo = AnitthiĒo (SyĒ, KaÑ) AnatiĒo (Ka)	323
AnuddayaÑ = AnudayaÑ (bah su) DvittakĒraĒaÑ pana gavesitabbaÑ.	403
AnupahĒrĒ = AnupĒhĒrĒ (I)	312
AnupĒpuĒtu = AnupĒpuĒti (I, Ka)	427
AppamĒavahĒrino = AppamĒdavihĒrino (I, Ka)	429
ApariyĒdinnĒva = ApariyĒdiĒva (SĒ)	387
AppagabbĒ = AppagabbĒ (Ka)	401
Api pana = Api nu (SĒ, SyĒ, KaÑ) evamuparipi.	342
AbbhĒhetvĒ = AbbhĒhetvĒ (Ka) AbbhĒhitvĒ (Vi 3. 380)	459
AbhijitaĒca = AbhijitaĒca (SĒ, Ka) AbhijitaĒca (SyĒ, KaÑ)	406
AbhipatthanĒ = AbhibhĒvanĒ (SĒ)	412

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[A]

Abhisambuddhoti = Abhisambuddho (SĒ, SyĒ, KaÑ) 380

AvijjĒpaccayĒ ca = AvijjĒpaccayĒva (AÑ 1. 476 piĒhepi) 275

AsanivicakkaÑ Ēgacchatu,

sekhaÑ = AsanivicakkaÑ, taÑ sekhaÑ (I, Ka) AsanivicakkaÑ,

sekhaÑ (SyĒ, KaÑ) AsanivicakkaÑ Ēgacchatu,

kaÑ sekhaÑ (?) 427

[Ć]

Ćenako = ĆŌako (SĒ) 457

ĆepajjeyyuÑ = Ćepajjeyya (SĒ, SyĒ, KaÑ) 405

ĆeyatiÑ ca = ĆyatiÑ (SyĒ, KaÑ) 348

ĆerammaŌametaÑ = ĆeramaŌametaÑ (?) 295

[U]

UkkaŌĒakena = UkkaŌŌakena (SĒ) UkkaŌŌakena (SyĒ, KaÑ, I) 428

UttarikaraŌĒyanti = UttariÑkaraŌĒyanti (SĒ, I) 323

UddhĒpavantaÑ = UddĒpavantaÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ, I) 329

UpayupĒdĒnĒbhinivesavinibandho = UpĒyupĒdĒnĒbhinivesa

vinibandho (SĒ, SyĒ, KaÑ, I) 257

Upassuti = UpassutiÑ (SĒ, I) 303

Upasussatu = Avasussatu (Ma 2. 146 piĒhe) 267

[E]

EvaÑvĒdĒ = EvaÑvĒdiÑ (?) 339

[O]

OphuŌeyya = OpuŌeyya (SĒ, I) Ophuneyya (SyĒ, KaÑ, Ka) 314

Olujjati = Ullujjati (SĒ, AŌŌhakathĒsu ca) 418

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Ka]

KaĒcideva = KiĒcideva (Ka)	259
KaĒasĒ = KaĒasi (SĒ, I, Ka)	387
KabandhaÑ = KavandhaÑ (SĒ, I)	451
KabaĒĒkĒero = KabaĒiÑkĒero (SĒ, I) KavaĒĒkĒero (SyĒ, KaÑ)	253
KalandakanivĒpe = SĒvatthi, ĒĒme (SĒ)	410
Kima-gaÑ = Kima-ga (SĒ)	458
KuĒaÑ ce = KuĒĒaĒce (SĒ, SyĒ, KaÑ, I)	323
KuddĒlapiĒakaÑ = KudĒlapiĒakaÑ (aĒĒattha)	314
KulagaĒĒhikajĒĒ = GuĒĒguĒĒhikajĒĒ (SĒ) GuĒĒguĒĒhikajĒĒ (SyĒ, KaÑ)	318
Kusobbhe = Kussubbhe (SĒ, SyĒ, KaÑ) Kusubbhe (I)	269
KaÑ bhikkhave ... anupĒpuĒĒtu = Ettha "Kamapi ... mĒ Ēgacchatu, kamapi sekhaÑ ... mĒ anupĒpuĒĒt "ti attho veditabbo.	427

[Ga]

Gayheyya = Gaccheyya (SĒ) GaĒheyya (SyĒ, KaÑ, I, Ka)	426
GahapatĒni = GahapatikĒni (SĒ)	405
GuĒikĒbaddhaÑ = C ĒikĒbaddhaÑ (SĒ, I)	390

[Ca]

CĒtumahĒbh tikasmiÑ = CĒtummahĒbh tikasmiÑ (SĒ, SyĒ, KaÑ)	319
---	-----

[Ja]

Jarasi-gĒlassa = Si-gĒlassa (Ka) JarasigĒlassa (SĒ, SyĒ, KaÑ)	428
JĒyampatikĒ = JayampatikĒ (SĒ, I) ®ĒkĒ oloketabbĒ.	322

[Ta]

TasatĒti = TaĒhĒyatĒti (SĒ, SyĒ, KaÑ)	255
T labibbohanĒsu = T labimbohanĒsu (SyĒ, KaÑ, I)	
T labimbohanĒdĒsu (SĒ) T labibbohanĒdĒsu (Ka)	458
TaÑ chetvĒ = TacchetvĒ (bah su)	387

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[Da]

Dakkhissanti = Dakkhinti (SĒ)	331
Diddhagatena visallena	
sallena = DiĒhigatena visallena (Ka-SĒ) DiĒhigatena sallena (SyĒ, KaĒ)	
DiĒhigatena visallena sallena (Ka) DiĒhigatena visallena	
sallena (I) Diddhagatena sallena (?)	427
DoĒiyō = DoĒiyĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)	450

[Na]

NĒnĒkatavinibbhogĒ = NĒnĒbhĒvĒ viniikkhepĒ (SĒ, I)	
Ma 3. 286 piĒhepi.	322
Nu kho ahaĒ = Nu khvĒhaĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)	265
NhĒru = NahĒru (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	266

[Pa]

PaĒiggahitĒni = PaĒiggahetĒ (SĒ)	421
PaĒissiseyya = PaĒiviseyya (SĒ) PatiĒhapeyya (SyĒ, KaĒ, I)	
PaĒiseveyya (ĒkĒ)	310
PaĒisaĒvedayatĒ"ti = PaĒisaĒvediyatĒti (SĒ, I, Ka)	260
PariĒĒdiĒĒ = PariĒĒdinnĒ (SyĒ, KaĒ)	322
Pare vĒ taĒ = Pare vĒssa taĒ (SĒ, I, AĒ 1. 476 piĒhepi)	
Pare vĒyataĒ (SyĒ, KaĒ)	275
Palimajjeyya = Palisanneyya (SĒ) Palisajjeyya (SyĒ, KaĒ, I)	
PalipaĒheyya (Ka) Palisandeyya, palibandheyya,	
ĒkĒnur paĒ.	315
PaviĒho = SaviĒho (SĒ, I)	336
PassannaĒ (Pa + sand + ta) = PassandaĒ (Ka-SĒ) PasandaĒ (SyĒ, KaĒ)	
PasannaĒ (I, Ka)	388
PĒrĒyane = PĒrĒyaĒe (SĒ)	281
PĒveyyakĒ = PĒheyyakĒ (Ka) Vi 3 Kathinakkhandhakepi.	394
PuĒhohaĒ = PuĒho ahaĒ (SyĒ, KaĒ) PuĒhĒhaĒ (I, Ka)	284

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Ba]

BrahmacĒri-abhipatthanenĒti = BrahmacĒri-abhibhavanenĒti (SĒ)	412
BrahmaĒĒatthaĒ = BrĒhmaĒĒatthaĒ (SyĒ, KaĒ)	
MoggallĒnabyĒkaraĒaĒ oloketabbaĒ.	256

[Bha]

BhaĒĒhaloĒikĒya = MaĒĒhaloĒikĒya (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	333
BhaĒĒaĒca = BhaĒĒuĒca (SĒ)	406
Bhikkh = Bhikkh Ēka-khamĒnĒ (SyĒ, KaĒ, I, Ka)	260, 261

[Ma]

MayaĒ = MayaĒ accayaĒ (SĒ)	408
MahĒkoĒhiko = MahĒkoĒhito (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	334
MahĒmoggallĒno = MahĒmoggalĒno (Ka)	446
MahiĒsĒnaĒ = MahisĒnaĒ (Ka)	395
MĒ pĒpicchĒ -pa- bhindeyyuĒ = Vi 4 SaĒghabhedakakkhandhake -pa-dassito.	418
MĒ hevaĒ Ānanda mĒ hevaĒ Ānanda = MĒ hevaĒ Ānanda avaca mĒ hevaĒ Ānanda avaca, DĒ 2 MahĒnidĒnasutte.	318
MuĒjapabbajabh tĒ = MuĒjapabbajabh tĒ (SĒ)	318
MudutalunahatthapĒdĒ = MudutalĒ hatthapĒdĒ (SyĒ, KaĒ)	458
Musilo = M silo (SĒ) MusĒlo (I)	336
YathĒbĒle -pa- yathĒ-akusale = YathĒ bĒle -pa- yathĒ akusale (I) YathĒbĒlaĒ -pa- yathĒ-akusalaĒ (?)	407

[Ya]

YĒ cĒyaĒ mahĒpathavĒ = AyaĒ vĒ mahĒpathavĒ (SĒ, SaĒ 3. 412 piĒĒhepi)	454
YĒ vĒ mahĒpathavĒ = AyaĒ vĒ mahĒpathavĒ (SĒ, SaĒ 3. 412 piĒĒhepi)	354
Ye tannissitĒ = Ye tannissitĒ tannissitĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ, I)	323
YesaĒca = YesaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ) YesaĒ hi (I, Ka)	267

NĒnĒpĒhĒ

PiĒha-kĒ

[Ya]

Yo cĒyaĒ = Yo vĒyaĒ (?)	454
Yo vĒ sineru = Sineru vĒ (SĒ) yuttaĒ	356
Yo vĒ himavĒ = HimavĒ vĒ (SĒ) yuttaĒ	355
YaĒ paccayĒssa = YaĒ paccayĒya (SyĒ, KaĒ) YaĒ paccayĒyaĒ (Ka)	275

[Ra]

RajĒpatho = Rajopatho (SĒ)	419
RattindivaĒ = RattidivaĒ (Ka)	286
RodantĒnaĒ = RudantĒnaĒ (SĒ)	388

[La]

LahukaĒ = LahusaĒ (SĒ)	398
------------------------	-----

[Va]

VĒcĒyasannitodakena = VĒcĒsannitodakena (SĒ)	469
VĒceyyĒsi = VĒcessasi (I, Ka)	341
VĒdĒnupĒto = VĒdĒnuvĒdo (Ka) DĒ 1. 153 piĒhepi.	270
Vijjatu, sekhaĒ = Vijjatu, taĒ sekhaĒ (SĒ) Vijjati, taĒ sekhaĒ (I, Ka)	427
ViĒhĒti = ViĒhi (?)	403
Vitacchenti virĒjenti = Vitudenti (SĒ) Vitacchenti vibhajenti (I, Ka)	447
Vitacchenti virĒjenti = VirĒjenti (SĒ, SyĒ, KaĒ) Vibhajenti (I, Ka)	447
VimuttimpĒhaĒ = VimuttimpĒhaĒ (SĒ, SyĒ, KaĒ)	267
VĒriyĒrambhassa = VĒriyĒrabbhassa (Ka)	405
VedayatĒti = VedayatĒti (SĒ, I, Ka)	254
VerambĒ = VerambĒ (SĒ, I)	428
VeĒkaĒĒkiyĒ = VeĒkaĒĒkĒ (SĒ) Chakka-guttarepi.	432
VeĒvane = SĒvatthi, Tatra-etadavoca (SĒ)	408

[Sa]

Sa-khĒditvĒ = Sa-kharitvĒ (I, Ka) MaĒsaĒ khĒditvĒ (SyĒ, KaĒ)	
AsaĒkhĒritvĒ (katthaci)	460
Sa-khĒditvĒ = Sa-kharitvĒ (I, Ka)	459

NĒnĒpĒĒhĒ

PiĒĒha-kĒ

[Sa]

SaĒjambhari makaÑs ti = SaĒjabbharimakaÑs ti (?)	469
Sajotibh tĒ = SaĒjotibh tĒ (SyĒ, KaÑ)	451
SantuĒĒhĒyaÑ = SantuĒĒhoyaÑ (SĒ)	399
SammaſaÑ = SammasanaÑ (SĒ)	330
SaraĒo = SĒĒo (SĒ)	420
SaĒevĒyatanĒni = SaĒĒyatanĒni (Ka)	263
SukhumĒiĒ = SukumĒiĒ (SĒ) SukhumĒ (Ka)	458
“Supasso”tveva = Suphassotveva (SĒ)	397
“SuppiyĒ”tveva = AppiyĒtveva (SĒ)	397
SurĒpipĒſitĒ = SurĒpipĒſĒ (?)	333
Susimo = SusĒmo (SĒ, I)	341
S to = SĒrathiko (Ka, Vi 1. 146 piĒĒhepi)	449

[Ha]

HirĒ = Hiri (sabbattha)	408
-------------------------	-----

SaÑiyuttanikÈye pa0hamabhÈgapotthake

GÈthÈs | ci

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha~kÈ	GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha~kÈ
[A]		[A]	
AkataÑ dukka0aÑ seyyo	46, 47	AtthÈya vata me Buddho	217
AkampitaÑ apajjalitaÑ	134	Atthi sakyakule jÈto	135
AkammunÈ devase00ha	219, 220	Atha aggi divÈrattiÑ	14, 44
Akkodhassa kuto		Atha antena jahati	29
kodho	164	Atha sa00hinissitÈ savitakkÈ	188
Akkheyya0ca pari00Èya	11	AthÈyaÑ itarÈ pajÈ	157
Akkheyyasa00ino sattÈ	11	AddhÈ pajÈnÈsi	146
AghajÈtassa ve nandÈ	53	AddhÈ maÑ yakkha jÈnÈsi	206
AccantaÑ mataputtÈmhi	131	AddhÈ suyi00haÑ suhutaÑ	170
Accayanti ahorattÈ	110	Ana-ga0assa posassa	206
AccayaÑ desayantÈnaÑ	23	AnatthasaÑhitaÑ 0atvÈ	104
Accayo ce na vijjetha	23	AnantadassÈ BhagavÈhamasmi	145
Accenti kÈiÈ tarayanti	3, 62	AnÈgatappajappÈya	5
AccharÈga0asa~ghu00haÑ	30	AniccÈ addhuvÈ kÈmÈ	200
Acchejja ta0haÑ		AniccÈ vata sa~khÈrÈ	160, 398
ga0asa~ghacÈrÈ	128	Animitta0ca bhÈvehi	190
Ajja pannarase visuddhiyÈ	193	Anu00hahaÑ avÈyÈmaÑ	218, 219
AjjÈpi te Èvuso	147	AnomanÈmaÑ nipu0atthadassiÑ	30
Aje0akÈ ca gÈvo ca	76	AntakenÈdhipannassa	72
A00athÈ santamattÈnaÑ	22	Antalikkhacaro poso	113
A00ena ca		Antoja0È bahija0È	13, 167
kevalinaÑ	169, 170, 175	AndhakÈre pure	
AÈÈho ce puriso rÈja	97	hoti	178, 179
AtÈtaÑ nÈnusocanti	5	Annado balado hoti	29
AttÈna0ce piyaÑ ja00È	72	AnnamevÈbhinandanti	29, 57
AttÈnaÑ na dade poso	41	AnnaÑ pÈnaÑ khÈdanÈyaÑ	100
Atthassa pattiÑ hadayassa			
santiÑ	127		

Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē
[A]	
Annena pēnena upaṭṭhahassu	175
Anagho ve ahañ yakkha	53
Appamattako ayañ	
kali	151, 154
Appamēdañ pasañsanti	87
Appamēyu manussēnañ	109
Appameyyañ paminanto	150, 151
Appasmeke paveccanti	18
Appañ hi etañ na hi	145
Apērutē tesañ amatassa	140
Apuṭṭaṅ pasavi mēro	116
Abalañ tañ balañ ēhu	223, 225
Abhayañ yēcamēnēnañ	229
Abhikkama gahapati	213, 214
Abhidhēvatha bhaddante	211
Abhutvē bhikkhasi bhikkhu	9, 10
Amaccudheyyañ pucchanti	124
Amanussaṭṭhēne udakañva	
sftañ	92
Ammē na byēharissēmi	212
Ayaṭca daharo bhikkhu	466
Ayoniso manasikērē	204
Araṭṭe rukkham le vē	222
Araṭṭe viharantēnañ	5
Aratiṭca ratiṭca pahēya	188
Arati viya mejja khēyati	201
Aratiñ pajahēsi sato	199
Arahante sftfbh te	180
Arahañ Sugato loka	125, 126, 177
Aladdhē tattha assēdañ	125

Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē
[A]	
Alasvassa anuṭṭhētē	218, 220
Aviruddhē viruddhesu	238
Avihañ upapannēse	32, 59
Asantē kira mañ jammē	178
Asallēnena citta	161
Assamedhañ purisamedhañ	76
Asubhēya cittañ bhēvehi	190
Assova jīṭṭo nibbho-	
go	178, 179
Ahaṭca sēlasampanne	236
Ahu pure dhammapadesu	204
[Ā]	
Ākiṭṭaluddo puriso	206
Ādittasmiñ agērasmiñ	29
Ārēmaropē vanaropē	30
Āmodamēno pakireti	100
Āyuñ arogiyañ vaṭṭaṅ	87
Āraddhavāriyañ pahitattañ	200
Ārambhatha nikkamatha	158, 159
Ārēmacetyē vanacetyē	234
Āhuneyyo vedagu	143
[I]	
I-gha aṭṭepi pucchassu	217
Icchēya bajjhatē loka	38
Itihetañ vijjēnēma	31
Ito bahiddhē pēsaṭṭē	135
Itthibhēvo kiñ kayirē	130
Itthēpi hi ekacciyē	86

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[I]	
IdaÑ hi jÈtu me di00haÑ	156
IdaÑ vatvÈna maghavÈ	
	236, 237, 238
IdaÑ hi taÑ jetavanaÑ	31, 53, 54
Idha chinditamÈrite	66
IdhÈgamÈ vijjupabhÈsava00È	28
IminÈ p tikÈyena	132
Isayo sambaraÑ pattÈ	229
IssattaÑ balavfriya0ca	100
IsfnaÑ abhayaÑ natthi	229
[U]	
UggaputtÈ mahissÈsÈ	187
UccÈvacehi va00ehi	69
Ujuko nÈma so maggo	30
U00hehi bhikkhu kiÑ sesi	199
U00hehi vfra vijitasa~gÈma	139, 235
UddhaÑ adho ca tiriyaÑ	122
Upako palaga0Éo ca	32, 59
UpadhÈsu janÈ gadhitÈse	188
Upanfyati jÈvitamappamÈyu	2, 53
UposathaÑ upavasanti	210
UbhinnaatthaÑ carati	164, 165,
	224, 225
UbhinnaÑ tikicchantÈnaÑ	164,
	165, 224, 225
Ubho pu00a0ca pÈpa0ca	72
UmmaggapathaÑ mÈrassa	194

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[E]	
EkakÈ mayaÑ ara00e	
viharÈma	203
Ekakova tvaÑ ara00e	
viharasi	204
Ekam laÑ dvirÈva00aÑ	30
Ekassekena kappena	393
E0ija~ghaÑ kisaÑ vfraÑ	15
Eta0ca samatikkamma	115
Etadeva ahaÑ ma00e	223, 225
Etadeva titikkhÈya	223, 225
EtaÑ tesaÑ pihayÈmi	238
EtaÑ da1haÑ bandhanamÈhu	
dhÈrÈ	77
EtaÑ yajetha medhÈvÈ	76
EtÈhi tÈhi vijjÈhi	168
Ettha dajjÈ deyyadhammaÑ	177
Eva0ce maÑ viharantaÑ	8, 187
EvametaÑ tadÈ Èsi	33, 59
EvametaÑ purÈ0ÈnaÑ	33, 60
Evameva manussesu	467
EvamesÈ kasÈ ka00hÈ	175
EvaÑ Èdittako loko	29
EvaÑ kusftamÈgamma	371
EvaÑ khandhÈ ca dhÈtuyo	136
EvaÑ jarÈ ca maccu ca	102
EvaÑ dhammÈ apakkamma	56
EvaÑ BuddhaÑ sarantÈnaÑ	222
EvaÑ vijitasa~gÈmaÑ	193
EvaÑ virattaÑ khemattaÑ	114
EvaÑvihÈrÈbahulodha	127
EvaÑ sataÑ sahasÈnaÑ	19
EvaÑ sabba~gasampannaÑ	196

Gēthēpamukhaṅ Piṭṭha-kē

[E]

Evaṅ sudesite dhamme	195
Evaṅ hi dhērē kubbanti	122
Esa devamanussēnaṅ	212
Esē antaradhēyēmi	133
Es pamē dēmalī brēhmaṭṭassa	45
Eso hi te brēhmaṭṭi	143

[O]

Oghassa nittharaṭṭhaṅ	194
-----------------------	-----

[Ka]

Kacci te kuṭikē natthi	8
Kacci tvaṅ anagho bhikkhu	53
Kati chinde kati jahe	3
Kati jēgarataṅ sutṭē	3
Kati lokasmiṅ chiddēni	40
Kati lokasmiṅ pajjotē	14, 44
Katihaṅ careyya sēmaṭṭaṅ	7
Kattha dajjē deyyadhammaṅ	177
Kathaṅ tvaṅ anagho bhikkhu	53
Kathaṅ nu dēni puccheyyaṅ	217
Kathaṅvihērēfbahulodha bhikkhu	127
Kathaṅsu tarati oghaṅ	51, 216
Kathaṅsu labhate paṭṭaṅ	217
Kathaṅ hi Bhagavē tuyhaṅ	122
Kadēhaṅ nandaṅ passeyyaṅ	468
Kappo ca te baddhacaro	146
Kammaṅ vijjē ca dhammo ca	31, 54
Kayirē ce kayirēthēnaṅ	46, 47
Karaṭṭeyametaṅ brēhmaṭṭena	44

Gēthēpamukhaṅ Piṭṭha-kē

[Ka]

Kasmē tavaṅ dhammapadēni	204
Kassako paṭijjēnēsi	175
Kassaccayē na vijjanti	23
Kaṅ nu uddissa muṭṭēsi	135
Kēmarēgena ēayhēmi	189
Kēmaṅ maṭṭatu vē mē vē	223, 225
Kēyagutto vacēgutto	175
Kēyena saṅvaro sēdhu	73
Kēraye assame ramme	100
Kēlaṅ vohaṅ na jēnēmi	9, 10
Kēle pavisa Nēgadatta	202
Kēveyyamattē vicarimha	197
Kicchena me adhigataṅ	138
Kiṭcēpi te taṅ jalate	150
Kintēhaṅ kuṭikaṅ br mi	8
Kinnu sēhova nadasi	111
Kimatthakēmo na dade	41
Kismiṅ loko samuppanno	38
Kiṅ jērati kiṅ na jērati	40
Kiṅdado balado hoti	29
Kiṅ nu kujjhasi mē kujjhi	469
Kiṅ nu jētiṅ na rocesi	133
Kiṅ nu tesaṅ pihayasi	238
Kiṅ nu tvaṅ mataputtēva	131
Kiṅ nu sattoti paccesi	137
Kiṅ nu santaramēnova	48, 49
Kiṅ me katē Rējagahe	215
Kiṅsu ajarasē sēdhu	34
Kiṅsu alasa analasaṭṭca	41
Kiṅsu issariyaṅ loke	40

GèthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ka]	
KiÑsu uppatataÑ se00haÑ	39
KiÑsu uppatho akkhÈto	35
KiÑsu chetvÈ sukhaÑ	
seti	38, 44, 162, 239
KiÑsu janeti purisaÑ	34, 35
KiÑsu dutiyÈ purisassa	
hoti	35
KiÑsu nidÈnaÑ gèthÈnaÑ	35
KiÑsu pavasato mittaÑ	34
KiÑsu bandhati pÈtheyyaÑ	41
KiÑsu mÈtÈ pitÈ bhÈtÈ	42
KiÑsu yÈva jarÈ sÈdhu	33
KiÑsu rathassa pa00È0aÑ	39
KiÑsu lokasmi pajjoto	41
KiÑsu vatthu manussÈnaÑ	34
KiÑsu sabbaÑ addhabhavi	36
KiÑsusambandhano loko	37
KiÑsusaÑyojano	
loko	37
KiÑsu harantaÑ vÈrenti	40
KiÑs dha bhÈtÈ janatÈ	
anekÈ	39
KiÑs dha vittaÑ purissa	
se00haÑ	39, 216
KiÑ soppassi kiÑ nu soppassi	108
KÈdiso tesaÑ vipÈko	31
KukkuÈ ubbhato tÈta	211
Kuto sarÈ nivattanti	15
KuddhÈhaÑ na pharusaÑ	
br mi	240
KumbhakÈro pure ÈsiÑ	33, 59
Kummova a-gÈni sake kapÈle	7

GèthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ka]	
KulÈkulaÑ pi0ÉikÈya	156
KulÈvakÈ mÈtali	226
KusalÈ bhÈsasÈ tesaÑ	32, 59
Kuso yathÈ duggatito	47
Ke ca te ataruÑ pa-kaÑ	32, 59
Kenassu uÈÈito loko	37
Kenassu nfyati loko	36
Kenassu pihito loko	37
Kenassu bajjhatÈ loko	38
KenassubbhÈhato	
loko	37
KenÈyaÑ pakato satto	136
KenÈsi dummano tÈta	125
KenidaÑ pakataÑ bimbaÑ	135
Ke nu kammantÈ karfyanti	182
Kenesa ya00o vipulo	19
KesaÑ divÈ ca ratto ca	30
Kesu na mÈnaÑ kayirÈtha	180
Kes dha ara0È loke	42
KodhaÑ chetvÈ sukhaÑ	
seti	39, 44, 163, 239
KodhaÑ jahe vippajaheyya	22, 24
Kodho vo vasamÈyÈtu	241
[Kha]	
KhattiyaÑ jÈtisampannaÑ	69
Khattiyo dvipadaÑ se00ho	7
Khattiyo brÈhma0o	
vesso	168

GÈthÈpamukhaÑ Piòòha-kÈ

[Kha]

Khattiyo seòòho
janetasmiÑ 155, 471

[Ga]

Ga~gÈya sotasmiÑ
gahñtanÈvaÑ 146
Gandho isñnaÑ
ciradikkhitÈnaÑ 228
Gamanena na pattabbo 61
GambhÈrapaòòo medhÈvñ 191
GambhÈrar |pe bahubherave 182
GambhÈraÑ bhÈsasñ vÈcaÑ 32, 59
GÈthÈbhigñtaÑ me abho-
janeyyaÑ 169, 170, 175
GÈme vÈ yadi vÈraòòe 69, 234
GiriduggacaraÑ chetaÑ 200

[Ca]

Cakkavattñ yathÈ rÈjÈ 193
CattÈro ca paòipannÈ 235
CattÈro loke
pajjotÈ 14, 44
CatucakkaÑ navadvÈraÑ 15, 62
Cando yathÈ vigata-
valÈhake 197
CarakÈ bah | bheravÈ bah | 108
Caranti bÈIÈ dummedhÈ 56
CÈtuddasiÑ paòcadasiÑ 210, 211
CittasmiÑ vasÈbh | tÈmhi 133
Cittena nfyati loko 36
CirassaÑ vata passÈmi 1, 53
CoraÑ harantaÑ vÈrenti 41
ColaÑ pióÉo ratñ khiÉÉÉ 31

GÈthÈpamukhaÑ Piòòha-kÈ

[Cha]

Cha lokasmiÑ chiddÈni 40
ChandajaÑ aghaÑ chandajaÑ
dukkhaÑ 21
ChandarÈgassa vinayÈ 200
Chando nidÈnaÑ gÈthÈnaÑ 36
Chasu loko samuppanno 38
Chinda sotaÑ parakkamma 46, 47
ChetvÈ avijjaÑ vijjÈya 200
ChetvÈ khñlaÑ chetvÈ palighaÑ 25
ChetvÈ naddhiÑ varattaòca 15, 62

[Ja]

JaggaÑ na sa~ke napi bhemi
sottuÑ 112
JayaÑ ve maòòati bÈlo 165
JayaÑ veraÑ pasavati 84
JarÈ ajarasÈ mittaÑ 36
JÈtassa maraóaÑ hoti 133
Jñranti ve rÈjarathÈ sucittÈ 71
Jegucchñ nipako bhikkhu 66
JetvÈna maccuno senaÑ 123

[@ha]

@hÈnaÑ hi maòòati bÈlo 86
@hÈnaÑ hi so manujindo 69
@hite majjhanhike kÈle 7, 205

[Ta]

Taggha me kuòikÈ natthi 8
Taòca kammaÑ kataÑ sÈdhu 56
Taòca pana appaòivÈnfyanaÑ 215

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ta]	
Ta0hÈ janeti purisaÑ	34, 35
Ta0hÈdhipannÈ vatasÈlabaddhÈ	27
Ta0hÈya uÈÈito loko	37
Ta0hÈya nfyati loko	36
Tattha cittaÑ pa0idhehi	202
TathÈgatassa buddhassa	23
TathÈgataÑ arahantaÑ	48, 49
TathÈvidhaÑ sÈlavantaÑ vadanti	51
Tatheva khantisoraccaÑ	100
Tatheva saddho sutavÈ	100
Tatra bhikkhavo samÈdahaÑsu	25
TadÈsi yaÑ bhiÑsanakaÑ	161
TapokammÈ apakkamma	104
TapojgucchÈya susaÑvu- tatto	66, 67
Tameva vÈcaÑ bhÈseyya	190
Tayo supa00È caturo	150
TasmÈ akhilodha padhÈnavÈ	189
TasmÈ kareyya kalyÈ0aÑ	72, 93
	98
TasmÈ vineyya maccheraÑ	18, 30
	57, 58
TasmÈ sata0ca asataÑ	18
TasmÈ have lokavid	62
TasmÈ hi attakÈmena	142
TasmÈ hi pa0Èito	
poso	31, 54
	69, 102
TasmiÑ pasannÈ	
avikampamÈnÈ	144
Tassa taÑ desayantassa	192

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ta]	
Tassa sokaparetassa	123
TassÈ yo jÈyati	
poso	86
Tasseva tena	
pÈpiyo	164, 165
	223, 225
TaÑ ce hi nÈddakkhuÑ tathÈ-	
vimuttaÑ	22
TaÑ jhÈyinaÑ sÈtatikaÑ	429
TaÑ namassanti tevijjÈ	236
TaÑ hi ete namasseyyuÑ	238
TaÑ hi tassa sakaÑ hoti	93
TÈvatiÑsÈ ca yÈmÈ ca	134
TÈhi vijjÈhi sampanno	168
Tu0hÈ uttarike hohi	212
Tu0hÈbh to bhavaÑ ti00haÑ	177
Te cetasÈ anupariyeti	196
Te matesu na mfyanti	18
TevijjÈ iddhipattÈ ca	148
TesaÑ divÈ ca ratto ca	31
Tesu ussukkajÈtesu	15
Te hi pÈraÑ gamissanti	50
Te hi sotthiÑ gamissanti	50
[Da]	
Da0Èova kira me seyyo	178
	179
Dadanti heke visame nivii0hÈ	19
DadamÈnaÑ nivÈreti	96, 97
DaddallamÈnÈ Èga0chuÑ	128

Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē	Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē
[Da]		[Na]	
Dabbo cirarattasamēhito	188	Na tattha hatthēnañ bh mi	102
Daliddo puriso rēja	96	Na tassa pacchē na	
Daharē tvañ r pavatē	132	puratthamatthi	143
Dēnaṭca yuddhaṭca		Na tañ kammañ katañ sēdhu	56
samēnamēhu	20	Na tañ daḷhañ bandhanamēhu	
Dvēsattati gotama		dhērē	77
puṭṭakammē	145	Na te kēmē yēni citrēni	21
Diṭṭhe dhamme ca yo attho	87, 90	Na tena bhikkhako hoti	184
Dinnañ sukhaphalañ hoti	29	Na tesañ koṭṭhe openti	238
Divē tapati ēdicco	471	Na te sukhañ pajēnanti	6, 202
Divēvihērē nikkhamma	194	Na tehi yakkhē kḷānti	211
Dēghamēyu manussēnañ	109	Natthi attasamañ pemañ	6
Dukkarañ duttitikkhaṭca	7	Natthi kiccañ brēhmaṭassa	44
Dukkarañ vēpi karonti	45	Natthi dēni punēvēsō	202
Dukkameva hi sambhoti	137	Natthi nissaraṭañ loke	129
Duggatē devakaṭṭēyo	202	Natthi puttāsamañ pemañ	6
Duggame visame vēpi	46	Na tvañ bēle pajēnēsi	6
Duddadañ dadamēnēnañ	18	Na tvañ bēle vijēnēsi	202
Dupposañ katvē attēnañ	60, 205	Nadanti ve mahēvērē	111
Dullabhañ vēpi labhanti	45	Nadētēresu saṭṭhēne	203
Dussamēdahañ vēpi		Nandati puttehi puttimē	6, 109
samēdahanti	45	Nandēbhavaparikkhayē saṭṭhē-	
D re ito brēhmaṭi	143	viṭṭēṭasa-khayē	2
[Dha]		Nandēsambandhano loko	37
Dhajo rathassa paṭṭēṭaṅgañ	39	Nandēsāñyoyano loko	37
Dhaṭṭaṅgañ dhanañ rajatañ		Na paccanēkasētena	181
jētar pañ	93	Na brēhmaṭo sujjhati	
Dhammañ care yopi		koci	167
samuṭṭajakañ care	18	Nabhañ phaleyya pathavē	
Dhammo rahado brēhmaṭa	171	caleyya	108
	185	Na mandiyē sayēmi	112
Dhēro ca viṭṭ adhigamma	92	Na mēnakēmassa damo	
[Na]		idhatthi	4, 27
Na aṭṭatra Bhagavatē	32, 59		
Nagassa passe ēsēnañ	196		

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Na]	
Na mÈnaÑ brÈhma0a sÈdhu	180
Na me mÈrisa sÈ di00hi	147
Na me vanasmiÑ	
kara0ÿyamatthi	182
Namo tassa Bhagavato	162
Namo te Buddha vÈratthu	48
Na yattha gÈtaÑ napi yattha	
vÈditaÑ	183
Nayanti ve mahÈvÈrÈ	128
NayidaÑ attakataÑ bimbaÑ	136
NayidaÑ bhÈsitamattena	22
NayidaÑ sithilamÈrabha	466
Na va00ar pena naro sujÈno	79
Na ve dhÈrÈ pakubbanti	23
Na santi kÈmÈ manujesu niccÈ	21
Na sabbato mano nivÈraye	13
Na s pahatacittomhi	240
Na harÈmi na bha0jÈmi	206
Na hi n nimassa sama0assa	172
Na hi putto pativÈpi	212
Na hi mayhaÑ brÈhma0a	173
Na hi socati bhikkhu kadÈci	189
NÈganÈmosi BhagavÈ	194
NÈccayanti ahorattÈ	110
NÈ00atra bojjhÈ tapasÈ	52
NÈphusantaÑ phusati ca	12
NÈbhÈsamÈnaÑ jÈnanti	468
NÈmaÑ sabbaÑ addhabhavi	36
NÈhaÑ bhayÈ na dubbalyÈ	223
NÈhu assÈsapassÈso	161
NikkhantaÑ vata maÑ santaÑ	187
NiccaÑ utrastamidaÑ cittaÑ	52

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Na]	
NiddaÑ tandiÑ vijambhitaÑ	7
NiddÈ tandÈ vijambhitÈ	7
NibbÈnaÑ BhagavÈ Èha	212
NirayaÑ tiracchÈnayoniÑ	31
NetaÑ tava patir paÑ	113
Neva taÑ upajÈvÈma	207
NesÈ sabhÈ yattha na santi	186
No ce dhammaÑ sareyyÈtha	222
No ce BuddhaÑ sareyyÈtha	222
[Pa]	
Pakudhako kÈtiyÈno	66
Pajjotakaro ativijjha	194
Pa0ca kÈmagu0È loke	16
Pa0ca chinde pa0ca jahe	3
Pa0ca jÈgarataÑ suttÈ	3
Pa0cavedÈ sataÑ samaÑ	27
Pa00È lokasmi pajjoto	41
Pa0ikacceva taÑ kayirÈ	56
Pa0isotagÈmiÑ nipu0aÑ	138
Pa0hamaÑ kalalaÑ hoti	208
Pa0Èitoti sama00Èto	65
Patir pakÈrÈ dhuravÈ	217
Patir pako mattikÈ-	
ku0Èalova	79
PadumaÑ yathÈ kokanadaÑ	81
Pabbatassa suva00assa	118
PamÈdanuyu0janti	24
Parasambhatesu bhogesu	32
ParosahassaÑ bhikkh naÑ	194

Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē
[Pa]	
Pavivittehi ariyehi	371
Passaddhakēyo suvimutta- citto	127
Pasañsiyē tepi bhavanti bhikkh	22
Pahēsi sa-khañ na vimēna- majjhagē	11, 22
Pahēnamēnassa na santi ganthē	14
Pah tabhakkhañ jēlinañ	69
Pēcānavañso tivarēnañ	398
Pēōesu ca sañyamēmase	211
Pēturahosi magadhesu	139
Pēpañ na kayirē vacasē manasē	12, 28
Piyavēcañva bhēseyya	190
Piyo loke sako putto	212
Pucchēmi tañ Gotama bh ripaōōa	51
Puōōañ vata pasavi bahuñ	215, 216
Puttē vatthu manussēnañ	34
Punappunañ khēranikē duhanti	176
Punappunañ ceva vapanti bējañ	176
Punappunañ jēyati mēyati ca	176
Punappunañ yēcakē yēcayanti	176
Punabbasu sukhē hohi	212
Pubbenivēsañ jēnēmi	198
Pubbenivēsañ yo vedē	168, 177
Purisassa hi jētassa	151, 154
P jito p janeyyēnañ	177
[Pha]	
Phalañ ve kadaliñ hanti	156, 436

Gēthēpamukhañ	Piṭṭha-kē
[Ba]	
Baddhosi mērapēsena	106
Baddhosi sabbapēsēhi	107
Bahunnañ vata atthēya	197
Bahunēpi kho tañ vibhajeyyañ	28
Bahumpi palapañ jappañ	167, 168
Bah hi saddē pacc hē	203
Bēiē kumudanēlēhi	128
Bējañ uppatatañ seōhañ	39
Buddhēnubuddho so thero	195
Buddhe pasannē dhamme ca	32
Bhddho dhammamadesesi	134
[Bha]	
Bhayē nu maghavē sakka	223
Bhēyēmi nēgadattañ suppagabbhañ	202
Bhēsaye jotaye dhammañ	468
Bhikkhu siyē jhēyē vimutta- citto	43, 50
Bhiyyo paōcasatē sekkhē	156
Bhiyyo bēiē pabhijjeyyūñ	223, 224
Bhoge patthayamēnena	89
[Ma]	
Makkhena makkhitē pajē	189
Maccunē pihito loko	38
Maccunēbbhēhato loko	37
Maccheravinaye yuttañ	230, 231, 233
Maccherē ca pamēdē ca	17

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ	GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ma]		[Ya]	
Ma00ÈmahaÑ lokÈdhipati	183	YajamÈnÈnaÑ manussÈnaÑ	235
MataÑ vÈ amma rodanti	211	Ya0ca kho sÈlasampanno	69
MataÑ vÈ putta rodanti	211	Ya0cassa bhujatÈ mÈtÈ	208
ManasÈ ce pasannena	208	Yato ca ariyasaccÈni	393
Manujassa sadÈ satÈmato	82	Yato yato mano	
MandiyÈ nu kho sesi udÈhu	112	nivÈraye	13
MahaddhanÈ mahÈbhogÈ	15	Yattha Èpo ca pathavÈ	15
MahÈnubhÈvo tevijjo	195	Yattha nÈma0ca	
MahÈvÈra mahÈpa00a	122	r pa0ca	13, 32, 59, 167
MahÈsamayo pavanasmìÑ	25	Yattha bheravÈ sarÈsapÈ	156
MaÑ namassanti tevijjÈ	236	YatthÈlaso	
MÈ jÈtiÑ puccha cara0a0ca		anu00hÈtÈ	219, 220
puccha	170	YathÈ a00ataraÑ bÈjaÑ	136
MÈtaraÑ ku0ikaÑ br si	8	YathÈ nÈmaÑ tathÈ cassa	166
MÈtari pitari cÈpi	180	YathÈpi seÈ vipulÈ	102
MÈtÈpettibharaÑ		YathÈ sÈka0iko ma00haÑ	56
jantuÑ	230, 231, 233	YathÈ hi a-gasambhÈrÈ	137
MÈtÈpettibharo Èsi	60	YathÈ hi megho thanayaÑ	100
MÈnaÑ pajahassu gotama	189	Yamidha pathavi0ca vehÈsaÑ	188
MÈnaÑ pahÈya susamÈhi-		YametaÑ vÈrijaÑ pupphaÑ	206
tatto	4, 27	Yassa etÈdisaÑ yÈnaÑ	30
MÈ pamÈdamanuyu0jetha	24	Yassa jÈlinÈ visattikÈ	108
MÈno hi te brÈhma0a	171	Yassa n na siyÈ evaÑ	130
MÈ brÈhma0a dÈru		Yassa sakkariyamÈnassa	429
samÈdahÈno	171	Yassa saddhÈ tathÈgate	234
MÈyÈvÈ maghavÈ sakka	241	Yassa sabbamahorattaÑ	210
MÈ vo kodho ajjhabhavi	242	Yassete caturo dhammÈ	217
MÈ saddaÑ kari piya~kara	211	Yasseva bhÈto na dadÈti	
MuttÈhaÑ mÈrapÈsena	106	maccharÈ	18
MuttÈhaÑ sabbapÈsehi	107	YaÑ e0ik lasmiÑ janaÑ	145
Medava00a0ca pÈsÈ0aÑ	124	YaÑ ki0ci sithilaÑ kammaÑ	47

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ya]	
YaÑ taÑ isñhi pattaḅbaÑ	130
YaÑ tvaÑ apÈyesi	145
YaÑ hi devÈ manussÈ ca	237
YaÑ Buddhò bhÈsate vÈcaÑ	191
YaÑ musÈ bha0ato pÈpaÑ	227
YaÑ vadanti na taÑ mayhaÑ	124
YaÑ vadanti mama yidanti	117, 124
YaÑ sÈvakena pattaḅbaÑ	195
YaÑ hi kayirÈ taÑ hi vade	22
YÈ kÈci ka-khÈ abhinandanÈ vÈ	183
YÈdisaÑ vapate bÈjaÑ	229
YÈya saddhÈya pabbajito	200
YÈva na gÈdhaÑ labhati nadÈsu	45
YvÈyaÑ bhisÈni khanati	206
Ye keci ariyaÑ dhammaÑ	27
Ye keci buddhaÑ sara0aÑ gatÈse	25
Ye keci r pÈ idha vÈ	67
Ye kho pamattÈ viharanti	60, 206
Ye gaha00hÈ pu00akarÈ	236
Ye ca atÈtÈ sambuddhÈ	142
Ye ca kÈyena vÈcÈya	106
Ye ca kho ariye dhamme	27
Ye ca ya00È nirÈrambhÈ	76
Ye ca r p pagÈ sattÈ	132, 134
Ye ca sa-khÈta- dhammÈse	281, 282, 283
Yedha maccharino loke	31
Yedha laddhÈ manussattaÑ	32
Yena kenaci va00ena	208
Ye naÑ dadanti saddhÈya	30, 57, 58

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Ya]	
Ye naÑ pajÈnanti yatonidÈnaÑ	210
Ye me pavutte si00hipade	50
Ye rÈgadosavinayÈ	237
Yesampi sallaÑ urasi pavi00haÑ	112
YesaÑ dhammÈ appa0ividditÈ	4
YesaÑ dhammÈ asammu00hÈ	4
YesaÑ dhammÈ suppa0ividditÈ	4
YesaÑ dhammÈ susammu00hÈ	4
YesaÑ rÈgo ca doso ca	13, 167, 237
Yehi jÈtehi nandissaÑ	178
Yo andhakÈre tamasi	49
Yo appadu00hassa narassa	13, 166
Yo idha SammÈsambuddho	237
Yo imasmiÑ dhammavinaye	158, 159
Yo ca vineyya sÈrambhaÑ	181
Yo ca saddaparittÈsÈ	203
Yo dukkhamaddakkhi yato- nidÈnaÑ	118, 120
Yodha pu00a0ca pÈpa0ca	184
Yo dhammaladdhassa dadÈti dÈnaÑ	20
Yo dhammaÑ cari kÈyena	103
Yo dhÈro dhitisampanno	123
Yo nindiyaÑ pasaÑsati	151, 154
Yo pÈ0abh tÈni ahe0hayaÑ caraÑ	21
Yo mÈtaraÑ pitaraÑ vÈ	184
Yo sÈlavÈ pa00avÈ bhÈvitatto	51
Yo su00agehÈni sevati	107

GÈthÈpamukhaÑ Pi00ha-kÈ

[Ya]

Yo have balavÈ
santo 223, 225
Yo hoti bhikkhu arahaÑ 13, 14

[Ra]

RÈgo uppatho akkhÈto 35
RÈgo ca doso ca 209
Rukkham | lagahanaÑ
pasakkiya 201
R | paÑ jÉrati maccÈnaÑ 40
R | paÑ na jÉvanti vadanti
BuddhÈ 208
R | paÑ vedayitaÑ sa00È 114
R | pÈ saddÈ rasÈ
gandhÈ 113, 115, 132

[La]

LaddhÈ hi so upÈdÈnaÑ 69
Loke dukkhaparetasmiÑ 212
Lobho doso ca
moho ca 70, 99
Lobho dhammÈnaÑ paripantho 40

[Va]

VanaÑ yadaggi Éahati 69
Vaso issariyaÑ loke 41
VÈcaÑ mana0ca pa0idhÈya
sammÈ 40
VÈyameteva puriso 227
Viceyya dÈnaÑ
sugatappasatthaÑ 20
VijjÈ uppatataÑ se00hÈ 39
Vipulo rÈjagahÈyÈnaÑ 67
Virato kÈmasa00Èya 51

GÈthÈpamukhaÑ Pi00ha-kÈ

[Va]

Virato methunÈ dhammÈ 33, 59
Vilumpateva puriso 86
VivekakÈmosi vanaÑ 199
Visenibh | to upasantacitto 143
Vu00hi alasaÑ analasa0ca 41
VesÈliyaÑ vane viharantaÑ 27
VÈriyaÑ me dhuradhorayhaÑ 175

[Sa]

Saku0o yathÈ paÑsu-
kunthito 199
SakkhÈ hi me sutaÑ etaÑ 187
Sa~khÈre parato passa 189
Sa~ghassa a0jaliÑ katvÈ 60
SaccaÑ dhammo saÑyamo 171
SaccaÑ ve amatÈ vÈcÈ 191
Sace atthi akammena 219, 220
Sace enti manussattaÑ 32
Sace ca pÈpakaÑ kammaÑ 211
Sacepi etato bhyyo 187
Sacepi kevalaÑ sabbaÑ 111
Sacepi dasa pajjote 200
Sace maggaÑ anubuddhaÑ 124
Saccena danto damasÈ 170
Sa00Èya vipariyesÈ 189
SataÑ sahasÈnaÑ
nirabbudÈnaÑ 151, 154
SataÑ sahasÈnipi
dhuttakÈnaÑ 133
SataÑ hatthÈ sataÑ
assÈ 213, 214

GÈthÈpamukhaÑ	Piòòha-kÈ
[Sa]	
SatÈmato sadÈ bhaddaÑ	210
SattadhÈ me phale muddhÈ	48, 49
SattiyÈ viya omaòòho	12, 52
Sattis I pamÈ kÈmÈ	129
SatthÈraÑ dhammamÈrabba	205
Sattho pavasato mittaÑ	34
SaddahÈno arahataÑ	217
SaddhÈ dutiyÈ purisassa hoti	24, 35
SaddhÈ bandhati pÈtheyyaÑ	41
SaddhÈ bÈjaÑ tapo vuòòhi	175
SaddhÈya tarati oghaÑ	217
SaddhÈyÈhaÑ pabbajito	121
SaddhÈ hi dÈnaÑ bahudhÈ pasatthaÑ	21
SaddhÈdha vittaÑ purisassa seòòhaÑ	39, 216
Sannaddho khattiyo tapati	471
SabbaganthappahÈnassa	208
Sabbattha mutto asito	135
Sabbattha vihatÈ nandÈ	131
SabbadÈ ve sukhaÑ seti	214
SabbadÈ sÈlasampanno	51
SabbaÑ nÈdÈya gantabbaÑ	93
SabbÈ Èsattiyo chetvÈ	214
SabbÈ disÈ anuparigamma	75
SabbÈbhibhuÑ sabbaviduÑ sumedhaÑ	470
Sabbe Bhagavato puttÈ	193
Sabbeva nikkhipissanti	160
Sabbe sattÈ atthajÈtÈ	227
Sabbe sattÈ marissanti	98
Sabbe sammaddhagaruno	142

GÈthÈpamukhaÑ	Piòòha-kÈ
[Sa]	
Sabbo ÈdÈpito loko	134
Sabbhireva samÈsetha	16, 17, 55, 56
SamaòaaÑ mÈtÈ pitÈ bhÈtÈ	42
SamaòÈdha araòÈ loke	42
Samaòe brÈhmaòe vÈpi	96, 97
Samuddo udadhinaÑ seòòho	67
Samo vivesÈ uda vÈ nihÈno	11
SambÈdhe vata okÈsaÑ	46
SambÈdhe vÈpi vindanti	46
Sambuddho dvipadaÑ seòòho	7
Sa sattakkhattuÑparamaÑ	393
SahÈcaritena chavo	66
SahÈyÈvatime bhikkh	472
Sañkhittenapi deseti	191
Sañghassa aòjaliÑ katvÈ	206
Sañghe pasÈdo yassatthi	234
SañsaggÈ vanatho jÈto	371
SañsaraÑ dÈghamaddhÈnaÑ	105
SÈdhu kho paòÈito nÈma	212
SÈdhu kho mÈrisa dÈnaÑ	19, 20
SÈrattÈ kÈmabhogesu	74
SÈriputtova paòòÈya	31, 54, 465
SÈvako te mahÈvÈra	122
SÈhu te kuòikÈ natthi	8
SvÈgataÑ vata me Èsi	198
SvÈhaÑ aka-kho asito	183
SÈlaÑ ajarasÈ sÈdhu	34

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Sa]	
SÊlaÑ yÈva jarÈ sÈdhu	33
SÊlaÑ samÈdhi pa00a0ca	104
SÊle pati00hÈya naro sapa00o	13, 167
SukhajÈvino pure ÈsuÑ	60, 205
SukhitÈva te manujÈ	50
Su0anti dhammaÑ vimalaÑ	194
Su0Èti na vijÈnÈti	200
Sutameva pure Èsi	27
SupupphitaggaÑ upagamma	132
SubhÈsitassa sikkhetha	43
SubhÈsitaÑ uttamamÈhu	190
Sumantamantino dhÈrÈ	238
SuvinÈtÈ kappinena	472
SusukhaÑ vata jÈvÈma	116
Se00hÈ hi kira lokasmiÑ	236,
	237, 238
SelaÑva siras hacca	128
Sele yathÈ pabbatamuddha- ni00hito	139
Sevetha pantÈni senÈ- sanÈni	156

GÈthÈpamukhaÑ	Pi00ha-kÈ
[Sa]	
SnehajÈ attasambh tÈ	209
So ahaÑ vicarissÈmi	217
Sokassa m laÑ palikhÈya	124
SokÈvati00o nu vanamhi	123, 127
So kho panÈyaÑ akkhÈto	393
Socati puttehi puttimÈ	6, 109
So ca sabbadado hoti	29
Sobhati vatÈyaÑ bhikkhu	466
So me dhammadesesi	197
Sohamete pajÈnÈmi	33, 59
[Ha]	
HantÈ labhati hantÈraÑ	86
HaÑsÈ ko0cÈ may rÈ ca	467
HitÈnukampÈ sambuddho	113
HitvÈ agÈraÑ pabbajitÈ	15
HitvÈ ahaÑ brÈhma0a dÈrudÈhaÑ	171
HirÈ tassa apÈlambo	30
HirÈnisedhÈ tanuyÈ	8
HirÈnisedho puriso	9